

31A2459

UAN

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA

MANUSCRIPT
EXEMPT
LIBRARY

BS680

E84

H3

1783

c.1

ÓNOMA

ERAL DE

1080044880

25

200-6

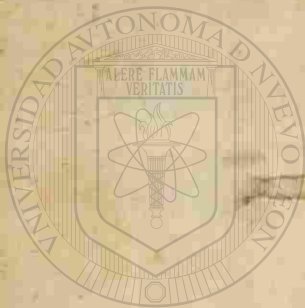

UANL

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
CAPILLA ALFONSO DE BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
6/12/82 MICROFILMADO R-13

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CARRANZA, NUEVO LEÓN, MÉXICO

COA 4115001M

REVERENDISSIMI DOMINI

D. NICOLAE HANAFI

PATRIARCHE JEROSOLIMITANI,

EXEMPLA
BIBLICA

IN

MATERIAS MORALES

ORDINE ALPHABETICO

DISTRIBUTA,

NOVISQUE TITULIS AUCTA.

46355

EDITIO NOVA EMENDATIO.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

AUGUSTE VINDELICORUM,

SUMPTIBUS MATTHÆI RIEGER FILIORUM,

M DCC LXXXIII.

APPROBATIO.

Exempla Biblica à Reverendissimo D. NICOLAO HANAPÍ edita, & in utilitatem concionatorum novis titulis aucta denuo imprimenda esse censeo. Augusta Vindelicorum die 10 Martii Anno 1783.

Imprimatur.

Datum ex Reverendmo Virariatu
Augustæ Vindelicorum die 10ma Martii
Ao. 1783.

THOMAS JOSEPHUS
de HAIĐEN,

JOSEPHUS ANTONIUS
STEINER,

J. U. D. Eminencissimi ac
Serenissimi Archiepiscopi &
Electoris Trevintis, Episcopi
Augustani &c. Confil. Ec-
clesiasticus, & Provicarius in
Spiritualibus generalis,

SS. Theol. Doctor, Eminenciss.
ac Sereniss. Archiepisc. Tre-
vir. Episcopi Augustani Con-
siliarius Ecclesiasticus, major
Penitentarius, Confilicij
Assessor, Viscitor generalis
ad insignem Collegiat. S. Mau-
ritij Canonicus, & librorum
Censor.

ALERE FLAMMAM
VERITATIS

PROOEMIUM.

Tanta pollet excellentia officium prædicationis, quod Christus Dominus & Salvator noster, dum vitam hanc viveret, illud exercere nunquam dedignatus fuerit, & discipulis suis ante suam in cœlum ascensionem ad universorum salutem exercendum faciendumque præceperit: *Marci 16.* Euntes, inquit, in mundum universum, prædicate Evangelium omni creature. Evangelium nempe prædicandum instituit, non inutile Philosophorum ac Poëtarum vanitates, aut proprias fictiones, ut nunc a multis, Evangelium erubescens, fieri perspicue cernitur. Contra quos Christus ait: *Luce 9.* Qui me erubuerit, et meos sermones, hunc filius hominis erubescet, cum venerit &c. At cur sic obsecro? Nonne Deus hujus

PROOEMIUM.

hujus mundi sapientiam stultam fecit? Nonne sapientissimus Paulus vas electionis, Prædicator veritatis, & Doctor gentium Evangelium prædicabat? *Rom. 1.* Ait enim, se non erubescere Evangelium.

Prædicator itaque, assumpto tantæ dignitatis munere, omni studio & vigilantia, totoque mentis affectu Christum, ejusque discipulos imitari studeat, utilia magis, quam subtilia diligentius exquirendo.

Divinam igitur sanamque doctrinam, & non indoctas sequi fabulas conetur, vel ob inanem gloriam, perpolitio sermone, diversas, & pene infinitas involvendo sententias, sciolus videri. Nam quæ scientia tam digna, tam nobilis, tam præclara, tamque sublimis inventi poterit, quæ divine æquiparari valeat? Cum ipsa, ut divus quoque testatur Augustinus, omnium Gentilium scientiis tum subjecti nobilitate, tum etiam solidæ omnino, & indubiæ veritatis excellentia præstet, ac e mediis Philosophorum tenebris, eeu sydus fulgentissimum, elucescat? Tot insuper ac tanta in se uberrime continet, ut vel indocto culibet fecundissimam suppeditet prædicationem. Quæ tamen omnia eò majoris sunt ponderis & valoris, quo sublimiori autoritate, ac certiori, ut dixi, veritatis lumine conspiciuntur.

Conclonstor igitur sermones suos copiosius & nobilius dilatare poterit, sacratissimam exponendo Scripturam, ejusque saluberrimis verbis, sententis, ac exemplis utendo, quam si cujusvis alterius scientia, licet exquilitate, materias, vel cujuscumque historie gesta pertraderet. Et quoniam, ut clare patet, antiquorum gesta & exempla ad excitandas hominum mentes, animosque movendos tanti sunt roboris & potestatis, ut nil aptius, nilque fortius inveniri queat; siquidem majorem vim secum asserre videntur, & eorum, quae dicuntur, plenior tribuere cognitionem, quam verba: idcirco hoc apud me perpendens, zelo charitatis ductus, universa fere exempla, in utriusque Testamenti libris dispersa, quadam brevitate, ac sub diversarum materiarum Titulis, eo quo scivi ordine, in unum redigere laboravi. Formalia vero textuum verba hic non invenies, quod brevitatis causa factum esse cognosces.

Ceterum non te moveas, optime Lector, si aliquid me hic exemplum, quod ad hanc vel illam materiam applicari potuerat, omisisse, vel aliquid etiam uni materiae, quod fortasse alteri congruentius tribuendum erat, dedisse deprehenderit, quoniam homo sum: fatisque tibi videatur, hoc in libello nobiliora & utiliora omnia copiosissime contineri.

ri. Quae profecto mirum in modum utriusque hominum saluti conducent, si habita temper loci, temporis, & audientium ratione, eo modo & ordine, quo sermonis materia exposulare videbitur, fuerint enarrata. Nam placidis aliquando mitioribusque verbis utendum erit, durioribus interdum, fortiori ac vehementiori quodam Spiritu prolatis. His enim modis auscultantium animi deliniri & allici facile poterunt, & eorum mentes admiratione quadam repleti, ac ingenti stupore concuti: quo fiet, ut ea, quae dicis, adeo tenaciter memoriae infingantur, ut nulla possint oblivione deleri.

Hoc unum postremo te admonitum velim. idem exemplum diversis tam virtutum, quam vitiorum materiis nonnunquam deservire posse: quod ut clarius apertiusque intelligas, unico duntaxat exemplo declarabo. Joseph optimus adolescens, ut habetur in Genesi, procaci Putipharis uxori ipsum sollicitanti, ut suis inhonestis voluptatibus indulgeret, acquiescere noluit, & hac de causa carceri traditus est &c. Hoc exemplum multa commet, & respicit, ut puta juvenum constantiam adversus res venereas, & castitatem, ac servorum fidelitatem, item mulierum infidelitatem, falsitatem, volubilitatem, insatibilitatem, mendacitatem, malitiam, arrogantiam, & crudelitatem maximam.

nam. Respicit tursus inconsideratos homines, eorumque nimiam & credulitatem, & levitatem, atque imprudentiam; nam Putiphar mentienti uxori cito & leviter credidit, ac innocentem, nulla præmissa inquisitione veritatis, damnavit. Super hoc denique poteris de occultis Dei iudiciis, & iustitia, atque misericordia, & providentia verba facere, qui, cum sit iudex æquissimus, & misericors, neminem in se sperantem derelinquit, sed potius inopinatis sublevat subsidis, quemadmodum Joseph, quem per hanc viam exaltare voluit, fecisse legitur.

A. Abne-

A.

Abnegatio sui ipsius.

Abraham exiit omnem amorem erga terram, cognationem & domum suam, cunctaque relinquit ad imperium Dei. *Gen. 12, 1.*

Idem superat amorem naturalem erga unigenitum suum filium, paratus illum propriis manibus immolare, postquam a Deo iussus fuit. *Gen. 22.*

Levitæ sine ullo respectu ad propriam sanguinem occidunt vituli cultores, quia iussu Dei hoc eis mandaverat Moyses. Hinc tam uberem accipiunt a Moyse benedictionem. *Ex. 32, 27. Dent. 33, 8, 9.*

Eliasz omnia sua relinquens sequitur Eliam. *3. Reg. 19, 19.*

Elezarus non admittit illicita propter vite amorem, morique maluit, quam vivere cum peccato. *2. Mach. 6, 18.*

Job voluntati Divinæ omnem posthabuit amorem erga sua bona, suos liberos, suum proprium corpus. *Job. 1.*

Honazî Exempla.

A

Apo-

nam. Respicit tursus inconsideratos homines, eorumque nimiam & credulitatem, & levitatem, atque imprudentiam; nam Putiphar mentienti uxori cito & leviter credidit, ac innocentem, nulla præmissa inquisitione veritatis, damnavit. Super hoc denique poteris de occultis Dei iudiciis, & iustitia, atque misericordia, & providentia verba facere, qui, cum sit iudex æquissimus, & misericors, neminem in se sperantem derelinquit, sed potius inopinatis sublevat subsidis, quemadmodum Joseph, quem per hanc viam exaltare voluit, fecisse legitur.

A. Abne-

A.

Abnegatio sui ipsius.

Abraham exiit omnem amorem erga terram, cognationem & domum suam, cunctaque relinquit ad imperium Dei.

Gen. 12, 1.

Idem superat amorem naturalem erga unigenitum suum filium, paratus illum propriis manibus immolare, postquam a Deo iussus fuit.

Gen. 22.

Levitæ sine ullo respectu ad propriam sanguinem occidunt vituli cultores, quia iussu Dei hoc eis mandaverat Moyses. Hinc tam uberem accipiunt a Moyse benedictionem.

Ex. 32, 27. Dent. 33, 8, 9.

Eliasz omnia sua relinquens sequitur Eliam.

3. Reg. 19, 19.

Eleazarus non admittit illicita propter vitæ amorem, morique maluit, quam vivere cum peccato.

2. Mach. 6, 18.

Job voluntati Divinæ omnem posthabuit amorem erga sua bona, suos liberos, suum proprium corpus.

Job. 1.

Honazî Exempla.

A

Apo-

Apostoli relinquentes omnia sequuntur Christum, & austeram ab eo præscriptam vite rationem amplectuntur. Hinc omnium nomine Petrus ad Christum dicit: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. *Matth. 4, 19. Et. ibid. 19, 27.*

Christus Dominus in Evangelio suo nullam virtutem a suis magis exigit, inculcat, & suo exemplo docet, quam istam. *Matth. 5, 29. † 10, 39. † 16, 24.*

Adolescens ceteroquin perfectus abiit tristis, cum a Christo audivit, necessariam sibi esse abnegationem sui. *Luc. 9, 23. Matth. 19, 16. Marci 10, 17.*

Paulus castigat corpus suum, & in servitutem redigit. *1. Cor. 9, 27.*

Abstinentia & Sobrietas.

Præcepit Dominus Adam dicens: Ex omni ligno paradisi comede, de ligno scientiæ boni & mali ne comedas. In quo abstinentia commendatur, dum non omni cibo voluit hominem uti in paradiso. *Gen. 2.*

Moyfes fuit in monte cum Domino 40. diebus & 40. noctibus, & non manducavit nec bibit. Abstinentia enim bona dispositio est ad percipiendas revelationes divinas, & homo refectus divina consolatione, solet corporales delicias abhorreere. *Exod. 24.*

Filiis Israel præcepit Dominus a multis cibis abstinere, *Levit. 11.*

Vir

Vir sine muliere cum votum fecerit, ut sanctificaretur, & se voluit Domino consecrare, a vino & omni eo quod inebriare potest, abstinere. *Num. 6.*

Uxori Manue liberatorem populi concepturæ, angelus apparens abstinentiam indixit. *Jud. 13.*

Ad commendandam sobrietatem, quæ est in esu piscium, & in abstinentia a carnibus, multum facit, quod Dominus in Evangelio plures multiplicavit pisces, non carnes. Unde ad præceptum Domini concluderunt discipuli multitudinem piscium copiosam. *Luc. 5.*

Præterea panes & pisces bis multiplicasse legitur, nunquam carnes. De quinque panibus & duobus piscibus. *Marci sexto. Luc. 9.* Item de eodem Joann. 6. De septem panibus & paucis pisciculis ab ipso Domino multiplicatis habetur. *Matth. 15. Marci 8.*

Volens Petrus rationabiliter ostendere, quod discipuli Spiritu sancto pleni, non essent ebrii, dicit quod adhuc non erat hora diei tertia. Dans intelligere, quod ante horam tertiam esset inconueniens manducare. *Act. 2.*

Populus Israel erat in castris ephraim, & erat mel per agrum & nullus comedit de eo, quam Jonathas filius Saul. *1. Reg. 14.*

Cum desiderasset David aquam de cisterna Bethlehem, allatam postea noluit bibere, quia nimis auide concupierat illam. *2. Reg. 23.*

A 2

Tenuis

Tenuis victus ſufficiebat Helizæ, qui petiit a vidua Sareptana paululum aquæ, & buccellam panis. 3. *Reg.* 17.

Uxor Microboam vadens ad Heliam prophetam, tulit decem panes, & vas mellis: non fit ibi mentio de carnibus, quia ſupponebat prophetam non veſci talibus cibis. 3. *Reg.* 14.

Notabile eſt, quod, Heliam paverunt corvi carnibus his in die 3. *Reg.* 17. Sed Angelus Domini offendit ei panem, & vas aquæ ſemel tantum. 3. *Reg.* 19.

Audiens Achab comminationem ſibi factam a Domino per Heliam prophetam, poſt occiſionem Naboth, operuit cilicio carnem ſuam, jejunavitque, & dormivit in ſacco, & ambulabat demiſſo capite: propter quod Dominus illam, quam comminatus fuerat, temperavit poenam. 3. *Reg.* 21.

Esdra prædicavit jejunium, & fecit, quod omnes affigerent animas ſuas, quia petierat a Domino, ut viam rectam & proſperam daret eis. Sequitur, jejunavimus & rogavimus Dominum pro hoc, & evenit nobis proſpere. 1. *Eſd.* 8.

Congregati ſunt filii Moab & filii Ammon, & cum eis de Ammonitis, ut pugnarent contra Joſaphat regem Juda. Quod ille audiens totum ſe contulit ad rogandum Dominum, & prædicavit jejunium in univerſa Juda. Sequitur, quod victoriam obtinuit. 2. *Paral.* 20.

Rogaturus Neemias Artaxerxem regem pro civitate ſancta, ut muri ejus poſſent reparari, dicit

dicit de ſeipſo; Jejunabam & orabam ante faciem Dei cæli. 2. *Eſd.* 1.

Paulus & Barnabas cum conſtituiſſent in diverſis civitatibus, per ſingulas eccleſias prebiteros, & oraſſent cum jejunationibus, commendaverunt eos domino, in quem crediderunt. *Act.* 14.

De Tobia juniore, & focero ejus ac cæteris amicis dicitur: Cum timore Domini convivia nuptiarum exercebant. Angelus etiam poſtea dicit utrique Tobiz, bona eſt oratio cum jejunio & elemoſyna. *Tab.* 9.

Audientes filii Iſrael terribilem potentiam Holofernis, humiliaverunt animas ſuas in jejunio. *Judit.* 4.

De Judith etiam dicitur, quod jejunabat omnibus diebus vite ſuz, præter ſabbatha & feſta & Neomenias domus Iſrael. *Judit.* 8.

Allocutura regem Aſverum, dixit Eſther Mardocheo: Congrega omnes Judæos, quos in Suſis reperies, & orate pro me, non comedatis & non bibatis tribus diebus & tribus noctibus, & ego cum anellis meis ſimiliter jejunabo. *Eſth.* 4.

Commendatur a Domino abſtinentia Recharitarum, quia noluerunt bibere vinum, ſicut præceperat eis pater eorum. *Jerem.* 35.

Duram dietam impoſuit Dominus Ezechieli prophætæ, dicens: Sume tibi frumentum, & hordecum, & fabam, & lentem, & milium, & viciam &c. *Ezech.* 4.

Propoſuit Daniel in corde ſuo, ne pollueretur de menſa regis. Sequitur: Pueris illis dedit Dominus ſcientiam & diſciplinam &c. *Dan. 1.*

Daniel per tres hebdomadas panem deſiderabilem non comedit, & caro & vinum non introierunt in os ejus, & tunc mirabilem ostendit ei Dominus viſionem. Gregorius in homilia Pentecostes dixit, quod Spiritus ſanctus abſtinentem implevit puerum, & prophetam judicem ſenem fecit, ſicut apparet. *Dan. 10.*

Panem & pulmentum miſit Dominus per prophetam Abacuc Danieli poſto in laeu leonum non carnes, aut alia cibaria delicata. *Dan. 14.*

Elcazarus vir ætate provectus, maluit occidi crudeli morte, quam carnes porcinas contra legem manducare, vel etiam ſimulare ſe comedere. *2. Mach. 7.*

Contigit ſeptem fratres cum matre eorum compelli a rege, carnes porcinas contra legem manducare: illi vero magis elegerunt crudeliſſima tormenta ſuſtinere. *Ibidem.*

De beata Joanne Baptiſta dicitur, quod ejus eſca erant locutiæ & mel ſylveſtre. *Matth. 3.*

Multam abſtinentiam in cibo & potu dicebatur facere, quaſi non manducans, nec bibens, ſcilicet Joannes. *Matth. 11.*

Anna prophetiſſa filia Phanael, inter cætera commendatur, quod non diſcedebat ex templo, jejuniiſ & obſecrationibus ſerviens die ac nocte. *Luc. 2.*

Salva-

Salvator noſter poſt baptiſmum, ſtatim ductus eſt in deſertum, & ibi jejunavit, donec eſuriret. Contra illos, qui jejunant cum ſeditate conſcientiæ, vel qui nolunt tempore jejunii eſurire ſuſtinere. *Matth. 4. Luc. 4.*

Filii Iſrael de duodecim tribubus primo & ſecundo a filiis Benjamin debellati, poſtea ſteverunt coram Domino, & jejunaverunt die illo, & ſic prævaluerunt in illos. *Jud. 20.*

Philithæi tempore Helie debellaverunt filios Iſrael, una vice, & altera, & arca Domini fuit capta. Tertio poſtea congregati ſunt Philithæi ſub Samuele. Sed filii Iſrael jejunaverunt die illa atque dixerunt: Peccavimus Domine &c. Sequitur, quod caſi ſunt a filiis Iſrael. *1. Reg. 4.*

Poſt reſurrectionem etiam ſeptem diſcipulis piſcantibus & non prendentibus, manifeſtavit ſe Salvator dicens: Mittite in dexteram navigii rete, & invenietis. Sequitur, quod extraxerunt rete plenum magnis piſcibus, & de piſcibus illis dedit Dominus diſcipulis ſuis. Populo autem Judaico tanquam carnali & de carne caranti, dedit Deus carnes ad veſcendum, licet in malum ipſius. *Jonn. 21.*

Multum valet abſtinentia, ad hoc quod homo poſſit vigilare facilius, & orare. Nam poſt cenam increpavit Dominus diſcipulos ſuos, dicens: Non poteſtis una hora vigilare mecum? *Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.*

Salvator noſter, cujus actio eſt noſtra inſtructio, nunquam legitur carnes comediffe,

nifi de agno Paſchali. De piſce vero, ſibi alato ad manducandum, comedit. *Luc. 124. Joan. 21.*

Mittens Dominus diſcípulos ad prædicandum dixit: In quæcumque domum intraveritis &c. edentes & bibentes: quæ apud illos ſunt. Hoc eſt, ut eſſent contenti cibariis, quæ haberent; non curioſe alia quærereat. *Luc. 10.*

Cum eſuriret Petrus in domo Simonis coriarii, cecidit ſuper cum mentis exceſſus, & vidit cælum apertum &c. In qua etiam viſione oblata ſunt ſibi animalia, ſecundum legem vetera. Qui comedere renuit, quamvis ut dictum eſt, eſuriret. *Act. 10.*

Erant in eccleſia, quæ erat Antiochiæ, prophætæ & doctores &c. Miniſtrantibus autem illis Domino, & jejuantibus illis, dixit illis Spiritus ſanctus: Segregate mihi Paulum &c. *Act. 13.*

Convenerunt filii Iſrael in jejuniis, & in ſaccis & humo ſuper eos &c. Et ſteterunt, & confitebantur peccata ſua, & legerunt in volumine legis. 2. *Act. 9.*

Cum eſſet factum prandium bonum in domo Tobie, & auდიſſet unum de filiis Iſrael jugulatam jacere in platea, ſtatim exiliens de accubitu ſuo, relinquens prandium, jejunus venit ad corpus. *Tob. 2.*

De ſeipſo loquens Daniel ait: Poſui faciem meam ad Dominum Deum, rogans & deprecans in jejuniis, ſacco, & cinere. Et tunc per-

percepit ſpecialem revelationem de incarnatione, de paſſione, & occiſione Chriſti &c. *Dan. 9.*

Baruch legit verba libri ſui ad aures Jechoniz filii Joſachim regis Juda, & ad aures populi univerſi, qui audientes plorabant & jejunabant, & orabant in conſpectu Domini. *Baruch. 1.*

Acceptatio Perſonarum.

Deus a Judge exigit, ne conſideret perſonam pauperis, nec honoret vultum potentis. *Lev. 19. 15. Deut. 1. 16. 17.*

Samuel, cum ingreſſus eſſet domum Iſai, ut aliquem ex ejus filiis in regem Iſrael inungeret, jubetur a Deo non reſpicere vultum aliqujus, nec altitudinem ſtaturæ. 1. *Reg. 16. 7.*

Jofaphat Rex Juda, cum Judices per cunctas civitates conſtitueret, præcipit illis, ne perſonam reſpicerent, ponens eis ante oculos exemplum Dei. 2. *Par. 19. 7.*

Inter alia, quæ Iſaias de Chriſto Domino prædicit, etiam hoc eſt: Non ſecundum viſionem oculorum judicabit, neque ſecundum auditum aurium arguet &c. *Iſai. 11. 3.*

Sacerdotes facti ſunt contemptibiles, & humiles omnibus populis, qui acceperunt faciem in lege, hoc eſt, perſonam, prout etiam ſeptuaginta vertunt. *Malach. 2. 9.*

Phariſæi, ut Chriſtum in ſermone caperent, laudant ejus veritatem ac juſtitiam, putantque, ſe non poſſe evidentius teſtimonium ejus juſtitiz

afferre, quam si illi dicerent: non est tibi cura de aliquo; non enim respicis personam hominum. *Matth. 22, 16.*

Cum Cornelius Ethioicus & miles mirabiliter ad fidem fuisset vocatus, exclamat Petrus: in veritate comperi, quis non est personarum acceptor Deus, sed in omni gente, qui timet eam, & operatur iustitiam, acceptus est illi. *Act. 10, 34.*

Paulus hortatur Dominos, ut sint mites & humani erga suos servos, redditurque rationem, quia illorum & vester Dominus est in celo, & personarum acceptio non est apud eum. *Eph. 6, 9.*

Deus iudicat sine acceptione personarum secundum uniuscujusque opus. *1. Pet. 1, 17.*

Jacobus Apostolus hortatur fideles, ut nullum faciant discrimen inter divitem & pauperem, arguitque illos peccati, qui personam accipiunt. *Jac. 2, v. 1. Et seq.*

Accusatio Falsa.

Joseph a Putipharis uxore falsis criminationibus delatus in carcerem conjicitur. *Gen. 39, 17. Et.*

Amen calumniis Judæorum populo exitium parare meditatur, quod tamen in ejus caput redundat. Nam in crucem quam Mardocheo paraverat, cum liberis suis sublatas est. Ejus dignitas Mardocheo, bona Reginz Esther sunt collata. *Esh. 3. Et.*

Prin-

Principes & Sarrapæ apud Darium falsis accusationibus efficiunt, ut, Daniel in lacum leonum conjiciatur, ubi tamen mirabiliter conservatur, ejus accusatoribus leonibus in prædam cedentibus. *Dan. 6.*

Innocens Susanna falso accusatur a senioribus, illa tamen liberatur, hi lapidibus obruuntur. *Dan. 13.*

Christus Dominus, quam multis falsis accusationibus ad Judices delatus. *Luc. 23, 2. 10.*

Paulus a Principe sacerdotum & senioribus coram Præside accusatur, quod sit homo pestifer, auctor seditionis, & templum violare conatus. *Act. 24, v. 1.*

Acedia & Negligentia.

Audienti Jacob quod alimenta venderentur in Ægypto, dixit filiis suis: Quare negligitis? Descendite & emite nobis necessaria. *Gen. 42.*

Panem Angelorum habebant filii Israel in deserto, & tamen excocati desiderabant cibos Ægypti. *Num. 11.*

Acedia vel tædium homini est causa impatientiz & carnalis desiderii, & causa multiplicis mendacii, sicut patet Numeri 11. Recordamur piscium &c. *Eodem.*

Profecti sunt filii Israel de monte Hor & tædere cepit populum itineris & laboris, locutusque contra Dominum & Moysen ait: Anima nostra nauseat super cibo isto levissimo. Quam obrem misit Dominus in populum ignitos serpentes. *Num. 21.*

Ne-

Negligenter custodiebat Abner dominum suum Saul. Nam quando David venit ad castra ejus, neminem reperit vigilantem. 1. *Reg.* 26.

Dormiens fuit percussus Isboseth filius Saul, & occisus. 2. *Reg.* 4.

Tempore quo solent reges ad bella procedere, remansit David in domo: ubi grave adulterium & gravissimum homicidium hac occasione commisit. 2. *Reg.* 11.

Placuit Joas regi Juda, ut instauraret domum Domini, & praecepit Levitis, ut circa hoc essent solliciti. Porro Levitae egerunt negligentius, qua de causa rex arguit Jojada sacerdotem. 2. *Paral.* 24.

Cum dormirent homines, venit inimicus, & superfeminavit zizania in medio tritici. *Matth.* 13.

Arguantur otiosi, & remunerantur operarii. *Matth.* 20.

Facta tempestate in mari Jonas descendit ad interiora navis, & dormiebat sopore gravi, & accessit ad eum gubernator, & dixit ei: Quid tu sopore deprimeris? surge, invoca Deum tuum. *Jona* 1.

Dure reprehendit Dominus servum malum & pigrum, qui multiplicare neglexit commissum sibi talentum. *Matth.* 25.

Virgines dormitantes, quarum lampades non fuerunt prius ornatae, fuerunt postea a nuptiis exclusae. *Ibidem.*

Valde

Valde videntur fuisse acediosi discipuli hora illa, postquam rogati a Domino vigilare, continuo dormiebant. *Matth.* 26. *Marc.* 14.

Adulatio.

Chore & complices ejus, cum stetitissent adversus Moysen & Aaron dixerunt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, in ipsis est Dominus. In quo apparet, quod captabant benevolentiam populi. *Num.* 16.

Adolescens narrans David mortem Saul & filiorum ejus, occisus fuit de mandato ipsius. Putabat autem se prospera nunciare. 2. *Reg.* 1.

Duo latrones, qui filium Saul Isboseth occiderunt, & caput ejus David attulerunt, placere crediderunt, sed David bene ostendit, quod sibi displicuit. 2. *Reg.* 4.

Dicebat Absalon homini negotium habenti coram rege David. Videntur mihi sermones tui boni & iusti, sed non est, qui te audiat, constitutus a rege. 2. *Reg.* 15.

Mali prophetae dicebant Achab regi Israel de bello futuro prospera, secundum quod eum velle sciebant. 3. *Reg.* 22.

Post obitum Jojadae sacerdotis, principes Juda adoraverunt regem. Qui delinitus obsequiis eorum acquievit eis, & dereliquerunt templum Damini, servieruntque lucis & sculptilibus. 2. *Paral.* 24.

Edificantibus templum filiis Judae, post reditum de captivitate, hostes eorum scripserunt

runt regi. Nos memores falis, quod in palatio comedimus, & quia lusiones regis videre nefas ducimus. 1. *Est.* 24.

Nabuchodonosor dixit majoribus natu, & ducibus beliatorum suorum, cogitationem suam esse, ut omnem terram suo subjugaret imperio, quod cum placuisset omnibus &c. *Judith.* 2.

Rex Absverus iratus contra Vasthi reginam, interrogavit sapientes consiliarios suos, cui sententia Vasthi subjaceret? Qui non temperaverunt regis furorem, nec exculaverunt absentem, sed unus respondit, cum indignatione dicens: regis iusta est indignatio. *Esth.* 1.

Amici Aman & uxor ejus, non avertentes pessimum animum, quem habebat erga Mardocheum, nec increpaverunt eum, sed dixerunt: Jube excessum parari trabem. *Esth.* 5.

Principes & Satrapae Darii regis Persarum, cupientes, quod rex iniquum statueret decretum, proposuerunt aliquid, quod videbatur pertinere ad honorem ipsius. *Dan.* 6.

Alcimus proditor impius, qui volebat fieri sacerdos, dixit regi Demetrio: Perdidit Judas & fratres ejus amicos tuos. Sequitur postea; Quod Alcimum hunc constituit rex in sacerdotio, & mandavit ei facere ultionem in filios Israel. 1. *Mach.* 7.

Recedentibus discipulis Joannis, cepit Dominus ipsum mirabiliter commendare, contra illos, qui palam laudant, & occulte detrahunt. *Matth.* 11.

Pha-

Pharisei volentes capere Christum in sermone, ceperunt magnas laudes ei dicere; Magister, scimus quia verax es &c. *Matth.* 22.

Videns Herodes Agrippa rex magnus, quia placeret Judæis in hoc, quod quosdam de ecclesia ceperat, & Jacobum fratrem Joannis occiderat, apposuit apprehendere & Petrum. *Act.* 12.

Herodi nequissimo regi, qui occiderat Jacobum, & incarcerationem Petrum, populus uclamabat, voces Dei & non hominis. *Ibidem.*

Orator Tertullus, contra Paulum a principe sacerdotum adductus, in principio orationis adulatus est Felici præfidi. *Act.* 24.

Affectio carnalis.

Moyse distribuit Levitis a 2. boves, & sex plaustra, quos obtulerant principes filiorum Israel, sed nullum dedit filiis Caat, licet essent ei magis propinqui. *Num.* 7.

Non legitur Moyse alicui de filiis suis magnum dedisse officium, licet ipse a populo in tanta reverentia haberetur.

Mortuus Moyse sollicitè rogavit Dominum, ut populo de duce idoneo provideret. Nullum tamen de generatione sua nominare voluit. *Num.* 27.

Distribuens Josue terram filiis Israel, ita parvam portionem dedit illis de tribu sua, ut de hoc specialem querelam fecerint. Sed nota responsionem, quam fecit eis. *Josue.* 17.

Audi-

Audieus Heli mortem filiorum suorum in praelio, non visus est multum curare, sed cum nuncius ille dixisset, arcam Dei esse captam, cecidit de sella, & mortuus est. 1. Reg. 4.

Quia David nimis flebat occisum filium suum Absolon imposuit ei Joab, quod non ita doluisset, si totum amisisset exercitum. 2. Reg. 19.

Supra modum mater mirabilis & bonorum memoria digna, quae pereuores septem filios sub unius diei tempore conspiciens, bono animo ferebat. 2. Mach. 7.

Euntibus ad praelium Iudeis contra Nicanorem, pro uxoribus & filiis, itaque fratribus & cognatis minor sollicitudo, maximus autem & primus pro sanctitate timor erat templi. 2. Mach. 16.

Loquente Jesu ad turbas, dixit ei quidam: Ecce mater tua & fratres tui foris stant querentes te: qui respondit: Quae est mater mea, & qui sunt fratres mei? quicumque fecerit uoluntatem Patris mei &c. Matth. 12.

Petenti materiere Christi secundum carnem, ut duo filii sui sederent iuxta eum in regno suo, respondit ipse Dominus ita dure, ac si fuisset aliena omino, & ita bonum forum de regno suo paratus est facere tibi, sicut illis. Matth. 20.

Quamuis beatus Joannes, & duo Jacobi essent maxime sanctitatis, nulli tamen eorum commisit generalem Ecclesiae curam, sed Petrum, qui non sibi carne attinebat, constituit caput, principem & pastorem. Joan. 21.

Salva.

Saluator noster approbans Petri professionem, quam fecit de ipso, cum dixit: Tu es Christus filius Dei uivi, consequenter subiunxit: Caro & sanguis non reuelauit tibi. Per hoc innuens, quod caro pravae reuelationes facere consuevit. Matth. 16.

Apostolus Paulus commendans suum Euangelium dicit: Conspiciat ei, qui me segregauit ex utero matris meae, & uocauit per gratiam suam &c. Continuo non acquieui carni & sanguini. Galat. 1.

Aedificauit Noe altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus mundis, & uolueribus, obtulit holocaustum: odoratusque est Dominus odorem suauitatis. Gen. 8, 20.

Apparuit Dominus Abraham in terra Chanaan, & dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. Qui aedificauit ibi altare Domino, qui apparuit ei. Gen. 12, 7.

Apparuit Dominus in Bersabee Isaac, dicens: noli timere, quia ego tecum sum: Itaque aedificauit altare Domino, & inuocato nomine Domini erexit tabernaculum. Gen. 26, 24.

Locutus est Deus ad Jacob: Surge & ascende Berhel, & habita ibi, facque altare Deo &c. Aedificauitque ibi altare, & appellauit nomen loci illius Domus Dei. Gen. 35, 1, 7.

Haereti Exempla.

B

Moy.

Moyſes ædificavit altare ad radices montis, in quem juſſus eſt a Deo aſcendere, obtulitque ſuper illud holocauſta. *Exod. 24. 4.*

Joſue, ut ſe gratum Domino ſilberet pro obtentis victoriſ, ædificavit altare Domino de lapidibus impolitis, quos ferrum non tetigit. *Jof. 8. 30.*

Gedeon in loco, in quo ei apparuit Angelus, & carnes panesque aſymis ab igne et petra proſiſcente conſumpti ſunt, ædificavit altare Domino, vocavitque illud Domini pax. *Judic. 6. 24.*

Saul, ut pleraret Dominum peccanti populo, ædificavit altare. *1. Reg. 14. 35.*

David, ut flagellum peſtilentiæ a populo ſuo averteret, ædificavit altare, & obtulit holocauſta: & propitiatus eſt Dominus terre, & cohibita eſt plaga ab Iſrael. *2. Reg. 24. 25.*

Salomon in ſuo templo fecit altare æneum, viginti cubitorum longitudinis, & viginti cubitorum latitudinis, & decem cubitorum altitudinis. Fecit quoque altare aureum. *2. Paral. 4. 1. 9. 10.*

Judeſ Machabæus altare a gentibus profanatum deſtruit, & novum ædificat. *1. Mach. 4. 44.*

Ambitio.

Locuta eſt Maria & Aaron contra Moyſen, & dixerunt: Nonne & nobis ſimiliter locutus eſt Dominus? Sed hæc verba videbantur ambire ducatum populi ſui. *Num. 12.*

Chore

Chore & complices ſui anhelantes ad regnum populi, condemnaverunt Moyſen, & Aaron acceſſerunt, dicentes: Sufficiat nobis, quod omnis multitudo ſanctorum eſt, & in iſtis eſt Dominus. Cur elevamini ſuper populum Domini? *Num. 16.*

Abimelech filius Gedconis callide procuravit ſe eligi per amicos ex parte matris ſuz: ſed poſtea peſſime ſuceſſit utriſque. *Judic. 9.*

Parabola illa, quam propoſuit Joatham, quod oliva, vitis, & ficus noluerunt ſibi regnum accipere & principatum, rhamnus vero arbor modica & villis regimen uſurpare præſumpſit, poteſt ambitioſis aptari. *Eodem.*

Dicebat Gad filius Obed: Utinam daret aliquis populum iſtum ſub manu mea, ut auſferrem de medio Abimelech. *Eodem.*

Abſalon, hominibus ad iudicium regis venientibus, David blandiendo, detrahendo ſimul & ambiendo dicebat: Videntur mihi ſermones tui boni & juſti, ſed non eſt qui te audiat, conſtitutus a rege. Quis me conſtituat iudicem ſuper terram? Sed nota, quid ei poſtea acciderit, *Cap. 17. 18. ejuſdem.*

Adonias filius Hagith elevabatur, dicens: Ego regnabo. *3. Reg. 1.*

Dixit Ahias Sylonites propheta ad Hieroboam. Regna ſuper omnia, que deſiderat anima tua. Sed poſtea adeptus regnum ſuper 10. tribus, peſſime ſe habuit. *3. Reg. 11.*

Zambri videns Hela dominum suum Israel tentulentum, occidit eum, & regnabat post eum septem diebus tantum. 3. Reg. 16.

Athalia mater Ochozæ regis, videns mortuum esse filium suum, in tantam exarsit libidinem dominandi, quod interfecit omne semen regium, excepto Joas, qui fuit a sorore Ochozæ furtive sublatu. 4. Reg. 11.

Sellum filius Jabes conjuravit contra Zachariam regem Israel dominum suum, & interfecit eum, & regnavit pro eo uno mense. 4. Reg. 15.

Nabuchodonosor rex Assyriorum vocavit duces bellatores suos, dixitque, cogitationem suam in eo esse, ut omni terram suo subjugaret imperio. *Judith.* 2.

Ambitiosi & superbi plus affliguntur de paucis, qui eos præcedunt, vel eis non obediunt, quam latentur de multis, qui eos sequuntur vel obsequuntur eis. Unde superbus Aman, qui erat secundus a rege, & filios & divites multas habebat, nil se habere putabat, quamdiu videbat Mardocheum ante fores regias &c. *Esther.* 5.

Audivit Seron, quod eo gregavit Judas ecclesiam fidelium, & ait: Faciam mihi nomen, & glorificabor in regno, & debellabo Judam: ipse cito fuit debellatus a Juda. 1. Mach. 3.

Alcimus, qui volebat summus sacerdos fieri, & quidam alii iniqui de populo Judæorum, venerunt ad regem Demetrium dicentes ei: Perdidit Judas & fratres ejus amicos tuos, & nos disperdidit de terra nostra. 1. Mach. 7.

Pto-

Ptolomæus rex Egypti voluit dolo opprimere regnum Alexandri, & tandem obtinuit, Alexandro devicto & in Arabiam fugato, & abstulit Zabdiel Arabs caput Alexandri, & misit Ptolomæo, qui parum gavisu est, quis mortuus est die tertia. 1. Mach. 11.

Ptolomæus filius Abobi habebat argentum & aurum multum, Exaltatum cor ejus est, & volebat obtinere regionem, qua occasione proditiose occidit Simonem summum sacerdotem, & duos filios ejus. 1. Mach. 15.

Ambiebat Jason super omnes summum sacerdotium, propter hoc edixit regem Antiochum nobilem promittens ei 360. argenti talenta, & multa alia. Quod cum rex annuisset, modico tempore sacerdotii honore functus est, quia Menelaus, quem misit ad Antiochum, retorsit in se summum sacerdotium, qui etiam cito fuit amotus, & Lyfimachus frater ejus loco illius substitutus. 2. Mach. 4.

Cum vidisset Simon, quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obrulit eis pecuniam, dicens: Date mihi hanc potestatem, ut cuiusque imposuero manus, accipiat spiritum sanctum. Petrus autem dixit ei: Pecunia tua tecum sit in perditionem. *Act.* 8.

Amicitia.

Vocatis multis amicorum turbis ad convivium, Laban fecit nuptias, & dedit filium suam Rachel nepoti suo Jacob. *Gen.* 29.

Loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet homo ad amicum suum. *Exod. 33.*

Ruth adhesit fueri fax Noemi, & dicit ei: Quocumque pertraheris, pergam: & ubi morata fueris, & ego pariter morabor. *Ruth 1.*

Anima Jonathæ colligata est animæ David, & dilexit eum Jonathas, quasi animam suam. Nam expoliavit se Jonathas tunica, qua erat indutus, & dedit eam David. *1. Reg. 18.*

Signum fuit fidelis amicitia, licet indiscrète, quod armiger Saul, videns dominum suum mortuum, mortuus est cum eo. *1. Reg. 31.*

Misit Abner ad David dicens: Fac mecum amicitias, & erit manus mea tecum & reducam ad te unicum Israel. *2. Reg. 3.*

Chusai Arachites amicus David, venit ad Absalon & dissipavit consilium Achitophel. *2. Reg. 8.*

Propheta Jehu dixit Juda, qui interat factus, & venerat ad prælium cum Achab rege Israel: Impio præbes auxilium, & his qui oderunt Dominum amicitia jungeris. Et ideireo iram Domini mercharis. *2. Paral. 19.*

Aman superbus convocavit ad se amicos, & exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum & filiorum turbam, & quanta eum gloria super omnes principes rex eleasset. *Esth. 5.*

Audientes tres amici Job omne malum, quod accidisset ei, venerunt singuli de loco suo, ut visitarent eum & consolarentur. De his ta-

men

men dixit postea: Subvertere nitimini amicum vestrum. *Job. 2. 6.*

Alcimus proditor & impius, concitavit regem Demetrium adversus Judam Machabæum, pro quo dixit ei: Perdidit Judas & fratres ejus, amicos tuos. *1. Mach. 7.*

Rex Alexander misit epistolam Jonathæ, nunciavitque ei dicens: Audivimus de te quod sis vir potens viribus, & aptus, ut sis amicus noster. *1. Mach. 10.*

Accepit Jonathas aurum & argentum, & alia xenia multa, & dedit Demetrio, & invenit gratiam in conspectu ejus, & fecit eum principem amicorum. *1. Mach. 11.*

Vidit Jonathas, quia tempus eum juvat, misit viros Romam statuere & renovare cum Romanis amicitiam. *1. Mach. 12.*

Postquam Alexander percussit Demetrium, misit ad Ptolemaum regem Egypti legatos, ut statueret amicitiam ad invicem, & daret ei filiam suam in uxorem. *1. Mach. 16.*

Propter veterem amicitiam, quam habebant ad Eleazarum, quidam astantes autulerunt carnes, quibus vesci licite poterat, ut simularet se de sacrificii caribus manducasse, & sic evadere posset mortem. *2. Mach. 6.*

Lysias intelligens invictos Judæos, Dei omnipotentis auxilium, misit ad eos, promisitque se regem compulsurum, amicum fieri. *2. Mach. 11.*

Laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset, acquirendo amicos de bonis

B 4

Do

Domini: Concludens per hoc, quod facere debemus amicos, qui possint recipere nos, quando nos in morte deicere oportebit. *Luc. 16.*

Ponit Dominus exemplum de illo, qui media nocte vadit ad amicum, ut petat aliquid ab eo. *Luc. 11.*

In passione Domini, Herodes & Pilatus facti sunt amici. *Luc. 23.*

Commora civitate Epheso & confusa, quidam de Asia principibus, qui erant amici Pauli, miserunt ad eum rogantes, ne se daret in theatrum. *Act. 19.*

Amor proprius.

Peccatum Angelorum a nullo alio traxit originem, quam ab amore propriæ excellentiæ. *Ezech. 28. 17.*

Primi parentes ob nullam aliam rationem transgressi sunt mandatum Dei, quam quia ex amore proprio affectabant similitudinem cum Deo, & scientiam boni & mali. *Gen. 3. 5.*

Isaac amabat Esau, non quod esset primogenitus, vel alius bonis qualitatibus instructus, sed quod de venationibus ejus vesceretur. *Gen. 25. 28.*

Saul dolet, se peccasse, non ob amorem Dei, sed ob amorem proprium, quod nempe perdidit honorem suum apud populum. Hinc rogat Samuelem: sed nunc honora me coram senioribus populi mei, & coram Israel. *1. Reg. 15. 30.*

Abs-

Absalon subditis sui patris omnem exhibet humanitatem, ut eorum corda lucraretur, & viam sibi sterneret ad solium Israel. *2. Reg. 15. 2. Etc.*

Ob amorem proprium petunt cognati a Christo, ut miracula faciant, & se manifestet coram populo. *Joan. 7. 4.*

Petrus, cum in monte Thabor vidisset gloriam sui Divini Magistri, exclamavit: bonum est nos hic esse. *Matth. 17. 4.*

Omne odium Phariseorum erga Christum provenit ex amore proprio, nempe ex amore propriæ estimationis, & timore, ne hanc perderent apud populum, si Christus plus honoris & estimationis per sua miracula apud populum acquireret.

Loth ita amabat domum, & Sodomam patriam suam, ut ab angelis, apprehensa ejus manu, quasi per vim, inde debuerit abstrahi. *Gen. 19. 1.*

Heli ita erat alienus ab amore proprio, ut non doleret acceptam cladem, fugam militum, interitum suorum liberorum & domus, sed unice captam arcam. *1. Reg. 4. 13.*

Samuel, dum erat iudex, reposito omni amore proprio, ipse circumibat cum magna sua molestia omnes urbes, ut singulos ubique audiret, eisque jus diceret, & a nemine ullum munus accepit. *1. Reg. 7. 16.*

Jonas amorem propriæ vitæ ita exiit, ut pro salute suorum comitum mortem elegerit. *Jon. 1. 12.*

B 5

Fau-

Paulus ita fuit expertus amoris proprii, ut de se scribat Corinthiis: paratus sum venire ad vos, & non ero gravis vobis. Non enim quæro, quæ vestra sunt, sed vos. 2. Cor. 12, 14.

Angeli boni.

Angeli apparuerunt Abraham, & erga eum sese familiariter habuerunt. Gen. 18.

Apud Loth hospitati fuerunt angeli, & quasi piam ei violentiam facientes, ipsum de periculo extraxerunt. Gen. 19.

Angelus Domini vocavit Abraham, & prohibuit, ne filium immolaret, & magna ei propter obedientiam promissa. Gen. 22.

Fugiens Jacob Esau fratrem suum, vidit angelos ascendentes, & descendentes per scalam. Gen. 28.

Redeunti Jacob a servitio Laban ad Isaac patrem suum angeli ei, scilicet ad protogenitum, obviaverunt. Gen. 32.

Angelus Domini, qui præcedebat castra Israel, quando redebat populus de Ægypto, stetit inter castra Ægyptiorum, & castra Israel. Unde in Exodo. Ecce ego mitto angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in via, & introducat ad locum, quem præparavi. Exod. 10.

Stetit angelus Domini in via contra Balaam, qui sedebat super asinam. Num. 22.

Angelus Domini increpavit filios Israel, qui iuraverant amicitium cum habitatoribus terre Chanaan, memorans beneficia eis a Deo collata. Judic. 2.

Apparens Gedeoni angelus Domini confortavit eum, & animavit eum ad liberationem populi. Judic. 6.

Uxori Manue sterili apparuit angelus, conceptionem filii prædicans, & abstinentiam indicans. Judic. 13.

Numerato populo ad mandatum David, misit Dominus pestilentiam in Israel. Cumque extendisset manum suam angelus Domini super Hierusalem, ut disperderet eam, videns David angelum cadentem populum, ait: Ego sum qui peccavi. 2. Reg. 24.

Fugientem Heliam Jezabel tyrannifantem reginam angelus Domini confortavit, & sobrio cibo eum refecit. 3. Reg. 19.

Erangelus revelavit eidem, quid respondere deberet nunciis Ochoziz. 4. Reg. 1.

Plures angeli boni erant cum Elifao, ad eum defendendum, quam cum adversariis essent mali homines ad nocendum. 4. Reg. 16.

Venit angelus Domini, & percussit una nocte centum octoginta quinque milia hominum, de exercitu regis Assyriorum. 4. Reg. 19.

Raphael angelus qui fuit dux Tobie, ipsum a devoratione piscis eripuit, uxorem ejus a demonio liberavit, patri ceco visum restituit, & per eum tam parentes, quam socii fuerunt multiplici consolatione repleti. Tob. 5.

Vivit Dominus, ait Judith: Quoniam custodivit me angelus ejus, & hinc euntem, & ibi

ibi commorantem, & inde huc revertentem.
Judic. 13.

Volavit ad Elisiam unus de Seraphim, & mundavit eum calculo, quem forcipe tulerat de altari. *Esa. 6.*

Angelus Domini descendit cum Azaria, & loci ejus in fornacem ignis. *Dan. 3.*

Daniel in lacu leonum existens, dixit Dario regi ad ipsum venienti, Deus meus misit angelum suum, qui concludit ora leonum. *Dan. 6.*

Postmodum angelus Domini Habacuc prophetam de Jodaa, in Chaldaeam transfudit, ut ferret prandium Danieli. *Dan. 14.*

Revelata sunt Danieli multa & magus mysteria, per ministerium angelorum. *Dan. 9, 10, & 11.*

Machabeus, & qui cum eo erant, rogabant Dominum, ut bonum angelum mitteret ad salutem Israel. Sequitur: Apparuit procedens eos angelus in veste candida. *2. Mach. 11.*

Ad annunciandam conceptionem Joannis Baptistae, apparuit Angelus Domini Gabriel Zachariae. *Luc. 1.*

Ad annunciandam conceptionem Salvatoris, missus est idem angelus a Deo in civitatem David. *Eodem.*

Rursum etiam nato Domino, angelus Domini stetit iuxta pastores, & facta est cum angelo multitudo militiae caelestis exercitus laudantium &c. *Luc. 1.*

Angelus Domini legitur etiam apparuisse Joseph, & ei locutus esse. Primo ante nativi-

tatem Domini. *Math. 1.* Noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Secundo: Post adorationem Magorum: Surge & accipe puerum tuum, & fuge in Aegyptum. Tertio: Post mortem Herodis: Accipe puerum & matrem ejus, & vade in terram Israel. *Math. 1, 2.*

Post recessum tentatoris, legitur: Ecce angeli accesserunt, & ministrabant ei. *Math. 4.*

Post cenam, in oratione facta in orto, apparuit illi angelus de caelo confortans eum. *Luc. 22.*

In ejus resurrectione, angelus Domini descendit de caelo. *Joan. 20. Matth. 23. Marc. 16. Luc. 24.*

In ejus ascensione: Ecce duo viri asciterunt. *Act. 1.*

Principes sacerdotum, & omnes qui cum illis erant, injecerunt manus in apostolos, & posuerunt eos in custodia publica. Angelus autem Domini per noctem aperiens januam carceris, eduxit eos, & dixit: Ite, & loquimini in templo plebi. *Act. 5.*

Angelus Domini dixit ad Philippum: Surge & vade meridiem versus &c. *Act. 8.*

Cornelius vidit manifeste angelum hora diei nona, introeuntem ad se, & dicentem sibi Corneli &c. *Act. 10.*

Et dormiente Petro in Herodis carcere. *Act. 12.*

Herodes rex vestitus veste regali sedebat pro tribunali, populus ei acclamabat, voces Dei, non hominis. Confestim autem percussit eum ange-

angelus Domini, & consumptus a vermibus exspiravit. *Eodem.*

Alliit angelus Paulo in navi, fundens eum bono animo esse, dicens: Ne timeas Paule &c. *Act. 27.*

Significavit Deus quæ oportet fieri cito. Post hoc loquens seruo suo Joanni, qui testificatus est sermonem Dei &c. Et totus liber ille plenus est angelicis revelationibus. *Apoc. 1.*

Apparitiones.

Ante peccatum, locutus est Dominus ad Adam post peccatum, ad Adam & Evam, & ad serpentem. Cain etiam monuit ante fratricidium, & post dure arguit eum. *Gen. 2, 3, & 4.*

Noe præcepit Dominus, ut faceret arcam, deinde ut ingrederetur in eam. Et post exsecrationem terre, præcepit ut egrederentur de arca. Deinde benedixit Dominus Noe & filiis ejus, & dixit ad eos: Crescite & multiplicamini. *Gen. 9.*

Dixit Dominus ab Abraham: Egredere de terra tua, & cognatione tua. *Eodem cap.* Apparuit Dominus Abraham, & dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. *Gen. 12.*

Et postquam divisus est Loth ab eo, postea proximo cap. Factus est sermo Domini ad Abraham per visionem. Deinde apparuit ei Dominus, & dedit ei præceptum circumcisionis. *Gen. 14, & 15.*

Apparuerunt ei tres viri &c. Tunc audivit certum tempus filii nascituri. *Gen. 18.*

Venerant duo angeli, sedente Loth in foribus civitatis, qui cum vidisset eos, surrexit, & ivit obviam eis, & adoravit eos. *Gen. 19.*

Venit Dominus ad Abimelech per somnium & ait illi: En morieris propter mulierem quam tulisti, habet enim virum. *Gen. 20.*

Cum dure accepisset Abraham verba Saræ, conquerentis de ancilla & filio ejus, dixit ei Dominus: Non tibi videatur asperum super puerum. *Gen. 21.*

Apparuit angelus in deserto Agar ancillæ & filio. *Ibidem.*

Tentavit Deus Abraham, & dixit ad eum: Tolle filium tuum &c. Et postquam extendisset gladium, ecce angelus Domini &c. *Gen. 22.*

Apparuit Dominus Isaac in Bersabee, dicens: Ego sum Deus Abraham patris tui &c. *Gen. 26.*

Apparuit Jacob multoties eunti ad Laban, *Gen. 28.* & redeunti. *Cap. 31.* ubi etiam dixit Laban in somnis: Cave ne quicquam asper loquaris contra Jacob. Et post locutus est Dominus pluries ad Jacob. *Gen. 28, & 31.*

Quoties apparuerit Moysi, & locutus ei fuerit, nimis langum esset dicere, videatur Exodus cap. 3, & sequentibus. *Exod. per totum.*

Legitur quoque dominus fuisse locutus Balsam dormienti, & eidem sedenti super asinum, quæ vidit angelum, quem Balsam non vidit. *Num. 22.*

Pluries etiam locutus est Dominus ad Josue, sicut apparet Josue, Cap. 1. 4. 5. 7. & 13. Josue 1.

Post mortem Josue, consuluerunt filii Israel Dominum dicentes: Quis ascendet ante nos? Dixitque Dominus, Judas ascendet. Judic. 1.

Ascendit angelus Domini ad locum silentium & ait: Eduxi vos de Ægypto. Judic. 2.

Venit angelus Domini & apparuit Gedeoni, & ait: Dominus tecum. Judic. 6.

Apparuit angelus Domini uxori Manue, & alia vice apparuit Manue pariter & uxori ejus. Judic. 13.

Filii Israel congregati ut pugnarent contra Benjamin, consuluerunt Dominum, quibus ait: Quod Judas esset dux exercitus. Licet autem his fuerint debellati, tamen dixit eis Dominus, quod pugnarent. Judic. 20.

Vocavit Dominus Samuel quater, tandem ait: Loquere Domine, quia audit servus tuus, juxta consilium quod dederat ei Heli sacerdos. Sequitur, addidit Dominus ut appareret in Sylo. 2. Reg. 3.

Quando David debet committere prælium, frequenter consulebat Dominum, qui semper legitur ei respondisse, ut patet in multis locis. 2. Reg. 2.

Apparuit Dominus Salomoni dicens: Postula quod vis. 3. Reg. 3.

Cum perfecisset Salomon ædificium domus Domini, & domus regis, apparuit ei Dominus,

nus, dixitque ad eum: Audivi orationem tuam. 3. Reg. 9.

Eidem locutus est, increpans eum dure propter scelera ab eo commissa. 3. Reg. 11.

Heliz fugienti a facie Jezabel, apparuit angelus Domini, qui ei panem & aquam ostendit. Dominus quoque in sibilo auræ tenuis. 3. Reg. 19.

Elifixo ab exercitu Syriorum circumdato, apparuerunt multi angeli, defendentes eum, quos & puer ejus vidit, ad similitudinem equorum & curruum igneorum. 4. Reg. 6.

Longo tempore duravit apparitio Raphaelis Angeli, quem Dominus misit ad curandam Saram. Tob. 9.

Multas mirabiles visiones diversi prophetæ viderunt. Esaiæ 6. Hierem. 1. De virga vigilante, & de ossa succenta. Item Hierem. 24. De duobus Calathis sicubus plenis. Præcipue vero Ezechiel, Daniel, Amos, Zacharias pleni sunt imaginariis visionibus, quas exprimere longum esset.

Volente Heliodoro spoliare templum, & deposita asportare, apparuit quidam equus terribilem habens scissorem. 2. Mach. 3.

Cum vehemens pugna esset inter Timotheum & Jodam Machabæum, apparuerunt quinque viri in equis, frenis aureis decorati, ductum Judæis præstantes, e quibus duo Machabæum medium habentes armis suis circumseptum, incolumem servabant. 2. Mach. 10.

Euntes Judæi ad prælium contra exercitum magnum Lyziæ, Machabæo duce, apparuit præcedens equis in veste candida, armis aureis, hastam vibrans. *Ibidem.*

Angelus Domini legitur ter apparuisse Joseph. Primo: Cum esset adhuc dominus in matris utero. Secundo: Cum natus ex utero. Tertio: Cum esset in Ægypto. *Matth. 1, 2.*

Super Dominum baptizatum Spiritus sanctus in columbæ specie visus est, paterna vox audita est. Hic est filius meus dilectus. *Matth. 3. Luc. 4.*

Item in transfiguratione, apparuerunt Moyses & Helias cum Domino loquentes, & vox de caelo facta est. *Matth. 17. Luc. 9.*

Resurgente Domino Jesu Christo, multa corpora sanctorum qui dormierunt, resurrexerunt, & exsepentes de monumentis, venerunt ad sanctam civitatem, apparueruntque multis. *Matth. 27.*

Surgens Jesus mane prima sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalenz. *Marc. ult.*

Post hoc discipulis duobus, euntibus in via, Novissimæ, recumbentibus undecim discipulis apparuit, & reprobravit eis incredulitatem eorum. *Luc. 24.*

Post passionem suam Dominus Jesus præbuit seipsum vivum, in multis argumentis, per quadraginta dies apparens eis, & loquens de regno Dei. Sequitur in eodem capite, Cumque intuerentur in caelum, ecce duo viri assiderunt juxta illos. *Act. 1.*

Cum

Cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes discipuli pariter in eodem loco. Et apparuerunt eis dispersitæ linguæ, tanquam ignis. *Act. 2.*

Stephanus plenus Spiritu sancto, intendens in caelum, vidit gloriam Dei & ait: Ecce video caelos apertos, & filium hominis stantem a dextris Dei. *Act. 7.*

Angelus Domini assistit, & resulit lumen in habitaculo carceris, in quo erat dormiens Petrus, vinculis catenis duabus: percussioque latere Petri excitavit eum, dicens: Surge velociter. *Act. 12.*

Cum appropinquaret Saulus Damasco, ut caperet Christianos, subito circumfulsit eum lux de caelo, & audivit Dominum Jesum Nazarenum dicentem sibi: Saule quid me persequeris? & consequenter apparuit Ananiz. *Act. 9.*

Cornelius Centurio vir religiosus & timens Deum, vidit manifeste, quasi hora diei nona, angelum Domini dicentem sibi: Corneli, mitte viros in Joppen, & accerses Simonem Petrum, hic dicet tibi, quid te oporteat facere. *Act. 10.*

Orante Petro & esuriente, cecidit super eum mentis excessus; & vidit caelum apertum, ac descendens ad se vas quoddam velut linteam magnum quatuor initis alligatum summitti e caelo in terram, in quo erant omnia quadrupedia terræ, bestiarumque & reptilia, & volatilia caeli. *Ibidem.*

Cum Paulus & Syllas transissent Mysiam, descenderunt Trojadem, visio per noctem Pauli

C 2

oltea

offensa est. Vir Macedo quidam erat stans & deprecans eum, dicens: Transiens in Macedoniam, adjuva nos. Dixit Dominus nocte per visionem Paulo: Noli timere, loquere, ne taceas. *Act. 16.*

Quadam nocte Dominus assistens Paulo ait illi: Consilium esto Paule, sicut testificatus es de me in Hierusalem, sic & Romæ te oportet testificari. *Act. 18.*

Consolari volens Paulus socios suos, tempore temptatis, suavitatis eis bono animo esse, dicens: Assistit mihi angelus hac nocte dicens: Ne timeas Paule, Cæsari te oportet assistere. Et ecce donavit tibi Deus omnes qui navigant tecum. *Act. 23.*

Beatus Joannes Apostolus & Evangelista exilio relegatus, in medio septem candelabrorum, & mirabilibus revelationibus, totus liber plenus est. *Act. 27.*

Astutia & Calliditas mala.

Primum magistrum calliditatis & mendacii, seu astutiæ, patet fuisse diabolum in serpente. Qui cum callidior esset cunctis animalibus, primam mulierem seduxit. Non enim voluit virum aggredi primum, quem sciebat majori discretione dotatum. *Gen. 3.*

Multoties voluit seducere Jacob nepotem suum, modo in more, modo in mercede, Laban scilicet fecerit ejus. Sed Dominus in fraude circumventum illi assuit. *Gen. 30.*

Cum

Cum Laban scrutaretur suppellectilem Jacob & veniret ad tentorium Rachel, illa sollicitudinem querentis astute delusit. *Gen. 31.*

Sevientes ob stuprum fororis suæ Dyncæ filii Jacob, callide suaserunt: Schem & civitatis populum circumcidi. Quo facto irruerunt in eos, & facilliter occiderunt. *Gen. 34.*

Filii Jacob voluerunt decipere patrem, quando tunicam Joseph tinxerunt sanguine hædi, mittentes qui dicerent ei: Hanc invenimus, vide utrum tunica filii tui sit, an non? *Gen. 37.*

Diversis excogitavit astutias Pharaon rex Aegypti ad hoc, ut filios Israel totaliter extirparet. Ad hoc etiam, ut eos in Aegypto interimeret, & nullatenus recedere pateretur. *Exod. 1. 5.*

Malefici Pharaonis quantum ad duo signa, prima fecerunt per incantationes, sicut fecerat Moyses. *Exod. 6.*

Malitiose locuti sunt Choro, & complices ejus, quando steterunt contra Moysen & Aarona, dicentes: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus. Quid elevamini super populum Domini? *Num. 16.*

Videns Balaam rex Moabitaram, quod fortitudine filios Israel vincere non poterat, voluit eos maledictione Balaam superare. *Num. 20.*

Gabaonitæ audientes, quæ fecerat Josue Hiericho & Hai, callide cogitaverunt, quomodo

do possit ita facere, quod non totaliter delectetur. *Josue 9.*

Caverant Philistini, ne faber ferrarius inveniretur in omni terra Israel, ne forte Hebræi facerent gladium, aut lanceam. *1. Reg. 13.*

Soul invidens prosperitati David, dixit de filia sua Michol, quam David habere volebat: Debo eam illi, ut fiat ei in scandalum, & sit super eum manus Philistinorum: Dixit ergo ad David: In duabus rebus gener meus eris hodie. *1. Reg. 18.*

Per magnam astutiam voluit David celare iniquitatem suam, quando misit pro Uria, ut dormiret cum uxore sua. *2. Reg. 11.*

Nefandam calliditatem docuit Amnon filium David Jonadab filius Semna, quando dixit ei, ut languorem simularet, & sic Thamar sororem Absalon, de qua tentabatur, solus habere posset. *2. Reg. 13.*

Cum veller Absalon vindicare injuriam sororis suæ, quam oppresserat Amnon frater ejus, fecit prægrande convivium, & fratrem suum invitavit, & dum comederet, ibi eum occidi fecit. *Eodem.*

Ambiens Absalon regnum patris, cepit malitiose adulari, & fustia patris sui vituperans seipsum bene judicaturum jactavit. *2. Reg. 15.*

Dixit Hieroboam in corde suo: Nunc revertetur regnum ad domum David, si ascenderit populus iste, ut faciat sacrificium in domo Domini in Hierusalem, & excogitato consilio, fecit duos vitulos aureos. *3. Reg. 12.*

Achab

Achab rex Israel dixit quædam generalia verba nunciis Benedab regis Syriæ, suos & sua liberaliter offerendo. Ex quibus ille astute voluit eum gravare nimis ad specialia descendendo. *3. Reg. 20.*

Sedecias filius Chanaam propheta Baal, fecit sibi cornu fieri ferreæ, quasi esset propheta verus, dicens regi Achab. Hæc dicit Dominus, his ventilabis Syriam donec delectes eam. Tandem sefellit eum, & fecit eum ire ad bellum. *3. Reg. 22.*

Currens Giezi post Naaman, coloravit petitionem suam, quando dixit: Dominus meus misit me ad te, dicens: Modo venerunt ad me duo adolescentes, da eis talentum argenti & vestes mutatorias duplices &c. *4. Reg. 5.*

Scelerata Jezabel crudeli astutia usa est ad hoc, ut vineam Naboth acquireret viro suo. *3. Reg. 21.*

Athalia mater Ochozie regis Juda, videns mortuum filium, interfecit omne semen regium, & sic regnavit super terram sex annis. *4. Reg. 11.*

Loquebatur alta voce Rapsaces nuncius Sennacherib regis Assyriorum, ut audiret eum populus, & timeret super murum. *4. Reg. 18.*

Dum Abia rex Juda exercitum suum confortaret, & adversarios increparet, Hieroboam rex Israel retro moliebatur insidias. Cumque ex adverso hostium staret, ignorantem Judam suo ambibat exercitu. *2. Paral. 13.*

Varias excogitaverunt astutias vicini filiorum Israel, qui redierant de captivitate Babylo-

C 4

nis

nis, ad hoc, ut impedièrentur in edificatione templi, & murorum civitatis Hierusalem. 1. *Esd.* 3. & 4. 2. *Esd.* 4. 5.

Superbissimus Aman, videns, quod Mardocheus ipsum adorare volebat, occasione ejus suscit regi per mendacia, ut totus Judæorum populus deleteretur. *Ester.* 3.

Quia Sathan non poterat coram Deo virtutes sancti Job omnino negare, voluit intentionem ejus callide depravare, dicens: Nunquid frustra Job timet Deum? Nota etiam ibi: Quomodo una die diabolus totum ei abstulit & simul nuncios venire fecit, ut multiplices dolore per impatientiam frangeretur. *Job.* 1.

Principes & Satrapæ regni Persarum procurarant, ut Darius statueret decretum, contra quod Danielem cogitaverunt omnino debere facere, ut hæc arte ipsum possent a rego avertere. *Dan.* 6.

Duo senes presbyteri detestandam adinvennerunt nequitiam, ut possent Susannam decipere, & postea se de ea crudeliter vindicare. *Dan.* 13.

Plenus malignitate Alcimus accessit ad Demetrium regem, & accusavit Judam Machabæum in multis. Deinde ut narratur, obtulit regi coronam auream, & alia quedam dona, & ipsi quidem die sicut. Et postea tantum fecit, & dixit, quod rex summum sacerdotem cum constituit. 1. *Mach.* 7. 2. *Mach.* 4.

Jafon misit Menelaum portantem pecuniam Antiocho regi: at ille Menelaus commendatus regi

regi in semetipsum retorfit summum Sacerdotium, supponens Jafoni talenta argenti trecenta. 2. *Mach.* 4.

Herodes clam vocatis Magis diligenter ab eis didicit tempus stellæ, quæ apparuit eis, & mîrens eos in Bethlehem, dixit: he, & interrogate diligenter de puero. Hoc vero qua intentione diceret, apparuit in occasione puerorum. *Matth.* 2.

Pharisæi volentes capere Dominum in sermone, miserunt ad eum discipulos suos cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus, quia verax es, licet censum dare Cæsari, an non? *Matth.* 22.

Varios circuitus fecerunt Pharisæi, ut facerent confiteri cæcum illuminatum, quod non esset illuminatus a Christo. *Johan.* 9.

Principes Judæorum custodibus sepulchri dederunt pecuniam copiosam, ut dicerent, Jesum de nocte furto sublatum esse. *Matth.* 28.

Ananias, conscia Saphira uxore sua, fraudavit de pretio agri venditi. *Act.* 5.

Samaritani attendebant ad Simonem magum, eo quod magicis artibus suis multo tempore demerasset eos. *Act.* 8.

Videntes Judæi quod verbum Domini disseminabatur per Paulum & Barnabam, concitaverunt religiosas mulieres & honestas & primas civitatis Antiochenæ, & excitarunt persecutionem in illos, & ejecerunt eos de sinibus suis. *Act.* 13.

Cum Paulus & Barnabas essent in civitate Lystris, & tantam haberent gratiam ibi, quod homines ipsis tanquam Diis sacrificare volebant, supervenerunt quidam Judæi, qui taliter persuaferunt turbis, quod Paulus fuit ibi lapidatus, & extra civitatem tractus parabatur esse mortuus. *Act. 14.*

Quæstuarii quidam cum puella spiritum phytocem habente, volentes conquiri de Paulo, non dixerunt, quod per eum amiserunt quæstum suum, sed mentiendo dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram, annunciant instituta, quæ nobis non licet suscipere, cum simus Romani. *Act. 16.*

Judæi malitiose cogitaverunt petere a Tribuno, ut Paulum produceret in medium, quasi aliquid certum inquisituri essent ab illo. Insidiabantur autem ei multi, qui volebant statim interficere eum, & ad hoc etiam obligaverunt se per totum. *Act. 23.*

Avaritia.

Multa potest notari philargia in hoc, quod Cain, cum prosperari vidit fratris bona, eundem fratrem suum occidit. *Gen. 4.*

Cain primus legitur ædificasse civitatem, sed non Abel, quia sancti non habent hic maentem civitatem, sed futuram inquirunt, ut testatur Apostolus *Heb. 13. Ibidem.*

Propter multam substantiam, quam Abraham & Loth habebat, non potuerunt pariter ha-

habitare. Et ceperunt pastores eorum ad invicem litigare. *Gen. 13.*

Abundantia bonorum temporalium frequenter est occasio gravium peccatorum, sicut patet de Sodomitis peccatoribus pessimis. *Gen. 19.*

Postquam creverat Isaac, & locupletatus fuerat, pastores sui & vicinorum suorum, jurgari ceperunt. *Gen. 26.*

Odiū avaritiæ, plus quam cæterorum vitiorum, debent habere iudices & prælati. Ideo signanter dicit Jethro de iudicibus, qui oderunt avaritiam. *Exod. 8.*

Pauci sunt hodie Clerici, qui faciunt oblationes superfluas prohiberi, sicut fecerunt illi qui operibus tabernaculi præsidebant. *Exod. 36.*

Nuncii Balaac perrexerunt ad Balaam, habentes donationes & pretium in manibus, & ita fuit cupiditate corruptus. *Num. 22.*

Tribus Ruben & tribus Manasse dimidia, quia habebant substantiam multam, & peiora, noluerunt transire Jordanem, sed in terra stentis gregibus apta contenti sunt habitare, atque accipere portionem. *Num. 32.*

Cupiditate seductus Achan, de anathemate Hiericho sumpsit, sed pro illo luero damnium terribile reportavit. *Josue 7.*

Pro pecunia a Philisthæis promissa Dalila Samsonem virum suum eis tradidit. *Judic. 16.*

De filiis Samuel dicitur: Declinaverunt post avaritiam, acceperuntque munera, & perverterunt iudicium. *1. Reg. 8.*

Præcipua causa, vel occasio reprobationis Saul, videtur fuisse cupiditas, quam habuit ad prædam Amalech. Unde dixit ei Samuel: Quare non audisti vocem Domini: sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis Domini? 1. Reg. 15.

Nimis tenax fuit Nabal, erga David aliquid petentem dari sibi, propter quod fere totam substantiam & personam amiserat, nisi fuisset Abigail uxor sua. 1. Reg. 25.

Semei exivit de Hierusalem contra prohibitionem Salomonis, ad requirendum servos suos, qui auferant: & ob hanc causam fecit eum Salomon occidi. 3. Reg. 22.

Vinea Naboth, quam concupivit Achab, fuit causa vel occasio, quare duo falsi testes fuerint contra eum producti, & ille iustus est lapidari. 3. Reg. 21.

Quia Giezi accepit a Nauman id, quod Eliseus recusaverat, lepra percussus fuit. 4. Reg. 5.

Tempore Neemix, erant aliqui ex optimatibus ita usoris oppressi, quod volebant filios suos & filias suas vendere in servos & ancillas. Sed Neemias illos divites graviter & viriliter increpavit. 2. Esd. 5.

Obtenta victoria de Arphaxad rege Medorum, Nabuchodonosor rex Assyriorum statim regna alia omnia concupivit. Judith. 1.

Dixit Judas Machabæus commilitonibus suis. Non concupiscatis spolia, quia bellum contra nos est, & Gorgius & exercitus ejus in monte prope nos &c. 1. Mach. 4.

Pto-

Ptolomæus rex Ægypti vituperavit Alexandrum generum suum propterea, quod concupierat regnum, cum Alexander eum honorifice suscepisset. 1. Mach. 11.

Adversus Oniam & civitatem sanctam concitavit Simon de tribu Benjamin Apollonium & regem Antiochum, diens: Erarium pecuniis innumerabilibus esse plenum. 2. Mach. 3.

Menelaus per argentum, quod promisit Antiocho, obtinuit summum sacerdotium. Deum per vasa aurea, de templo furtive ablata, que dedit Andronico, fecit Oniam occidi. Tandem accusatus apud regem Ptolomæum corripit eum per pecuniam, & contra accusatores fecit ferri mortis sententiam. 2. Mach. 4.

Idem nequam Menelaus, propter eos qui in populo erant ad avaritiam proni, permaebat in potestate, crescens in malitia, & ad insidias civium. Eodem.

Cum quidam Judæi de mandato Machabæi obsiderent duas turres, in quibus erant inimici gentiles, accepta pecunia, quosdam effugere dimiserant, quos Machabæus tanquam proditores & fratrum venditores interfecit. 2. Mach. 10.

Post bellum contra Gorgium commissum, venit Judas Machabæus cum suis, ut prostratorum corpora sepeliret. Invenit autem sub tunicis interfectorum de donariis Idolorum, a quibus lex prohibet Judæis. Ob hanc ergo causam creditum est eos corruisse. 2. Mach. 12.

Adolescens, qui quaesivit a Domino, quomodo posset habere vitam æternam, multas ha-

be

bebat possessiones. Et ideo abiit tristis, cum audivit consilium perfectionis. *Matth. 19.*

Sacerdotes Judaeorum volentes, quod populus frequenter offerret, permittent, quod ea, quae offerri poterant, venderentur in templo. Hac etiam de causa dicebatur aurum templi sanctius esse templo & donum, quod erat super altare, majoris esse reverentiae, quam ipsum altare. *Matth. 21.*

Cupiditas, vel libido lucrandi, videtur fuisse principale motivum, quare Judas tradidit Dominum; hinc ait: Quid vultis mihi dare? *Matth. 26.*

Per pecuniam fuerunt corrupti custodes domini sepulchri, ut mentirentur, Dominum a discipulis suis de nocte furtive fuisse sublatum. *Matth. 28.*

Dominus Jesus legislator verus noluit se intramittere, de divisione hereditatis terrenae, cum esset super hoc requisitus. *Luc. 12.*

Contra eos, qui bona temporalia congregant, & multo tempore multis delectari putant divitiis, proposuit Dominus similitudinem de divite, cujus ager uberes fructus attulit. *Eodem.*

Contra divites edaces, & vestibus pretiosis & delicatis utentes, qui ad relevandam indigentiam proximi sunt tenaces & parci, ponit Dominus exemplum de divite epulone. Et nota, quod non parabola, sed historia fuisse videtur. Item nota: Si ita premior ille, qui non dedit propriis, quid fiet de illis, qui rapiunt aliena? *Luc. 16.*

Ex-

Excusaverunt se, ne irent ad magnam cenam, ad quam vocati erant, emptores boum & villarum, scilicet mobilium & immobilium possessionum. Quia saepe per talia homines a caelesti gloria retrahuntur. *Luc. 14.*

Pharisaei, qui erant avari, audientes monitiones Domini, quod deberent facere amicos de Mammonis iniquis, deridebant ipsum. *Luc. 16.*

Nimis terribiliter fuit punita avaritia Ananiae & Saphirae, qui de pretio agri venditi partem retinuerunt. *Act. 5.*

Quidam quaestorarii, habentes unam puellam Pythonissam, a qua Paulus ejecit daemonium, videntes quod amiserant quaestum suum, apprehenderunt Paulum & Silam socium ejus, & duxerunt eos ad Principes civitatis, accusantes eos, quod civitatem turbarent, & mores illicitos nunciarent. Magistratus autem scissis illorum tunicis, fecerunt eos caedi, & in carcerem mitti, & cum diligentia custodiri. *Act. 16.*

Paulo apud Ephesum existente, & multa miracula ibi faciente, Demetrius quidam argentarius, faciens aedes argentae Dianae, praestabat artificibus non modicum quaestum. Quos convocans dixit, quod Paulus suadebat & avertebat populum a cultu Deorum, dicens: Quoniam non sunt Dii, qui manibus fiunt, sed daemonia. Et ita turbavit civitatem, quod impleta est confusione, & impetum fecerunt uno animo in theatrum, rapto Gaio & Aristarcho comitibus Pauli. *Act. 19.*

Cum

Cum esset Paulus apud Felicem praesidem, vinculus a Judaeis, tanquam homo seditiosus & pestifer accusatus, sperabat Felix, quod pecunia ei daretur a Paulo. Propter quod frequenter accersens eum Felix, loquebatur cum eo. Et quia non ita fuit factum, ipse iudex non absolvit eum, sed reliquit eum Festo successori suo vinculum. *Act. 24.*

B.

Bachania.

Omnis caro corruerat viam suam. Propter quod iratus Dominus misit diluivium in terram. *Gen. 6. 12.*

Tenebrae, quae per tres dies durarunt, imago tenebrarum & caecitatis, qua homines laborant tribus diebus antecriminalibus. *Exod. 10. 22.*

Sedit populus circa vitulum aureum manducare & bibere, & surrexerunt ludere, magna voce clamantes, ita ut Josue putaret, esse ululatum pugnae. Propterea 23000. de populo deleta. *Exod. 32. 6. & 28.*

Adhuc efferae erant in dentibus eorum, & ecce furor Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna. *Nam. 11. 33.*

Filii Benjamin rapuerunt 400. virgines, quae exierunt de Silo ad ducendos choros. *Judic. 21. 21.*

Prin-

Principes Philistinorum, dum laeti epularentur, cum caetera multitudine oppressi sunt ruina domus, cujus columnas Samson concusserat. *Jud. 16. 23. &c.*

Appollonius ab Antiocho missus venit Jerusalem cum exercitu ac pacem simulavit, sed omnes, qui ad spectaculum processerant, trucidavit. *2. Mach. 5. 25.*

Bella & Victoria.

Abraham cum paucis sociis suis debellavit quatuor reges, qui tamen ita potentes erant, quod ipsi terras multas vastabant, & tandem quinque reges de Pentapoli vicerunt, & illos de Sodoma & Gomorra spoliaverunt. Ipse vero Abraham spolia recuperavit, & Loth nepotem suum liberavit. *Gen. 14.*

Notandum, quod in bello justo, non tenetur homo inimicis suis pugnam praedicere, vel eos praemonere. Imo licet etiam eis insidias tendere. Sicut patet in Abraham. Et Josue octavo & decimo. Idem patet de Gedeone.

Contra Amalech, filios Israel impedire nitentem, misit Moyses Josue ad pugnandum. Ipse vero in propria persona non ixit, sed in oratione permanens, & plus fecit orando, quam ille manibus feriendo. *Exod. 17.*

Filii Israel moti, valde animose aggressi sunt bellum, prohibente Moysse, contra Amalecitas & Chananeos. Ipsi autem percutientes & concidentes.

Hanaei Exempla.

D

ciden-

Cum esset Paulus apud Felicem præsidem, vinculus a Judæis, tanquam homo seditiosus & pestifer accusatus, sperabat Felix, quod pecunia ei daretur a Paulo. Propter quod frequenter accersens eum Felix, loquebatur cum eo. Et quia non ita fuit factum, ipse iudex non absolvit eum, sed reliquit eum Festo successori suo vinculum. *Act. 24.*

B.

Bachania.

Omnis caro corruerat viam suam. Propter quod iratus Dominus misit diluvium in terram. *Gen. 6, 12.*

Tenebræ, que per tres dies durarunt, imago tenebrarum & cæcitatatis, qua homines laborant tribus diebus antecriminalibus. *Exod. 10, 22.*

Sedit populus circa vitulum aureum manducare & bibere, & surrexerunt ludere, magna voce clamantes, ita ut Josue putaret, esse ululatum pugne. Propterea 23000. de populo delata. *Exod. 32, 6. & 28.*

Adhuc effusæ erant in dentibus eorum, & ecce furor Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna. *Nam. 11, 33.*

Filii Benjamin rapuerunt 400. virgines, que exierunt de Silo ad ducendos choros. *Judic. 21, 21.*

Prin-

Principes Philistinorum, dum læti epularentur, cum cætera multitudine oppressi sunt ruina domus, cujus columnas Samson concussit. *Jud. 16, 23. &c.*

Appollonius ab Antiocho missus venit Jerusalem cum exercitu ac pacem simulavit, sed omnes, qui ad spectaculum processerant, trucidavit. *2. Mach. 5, 25.*

Bella & Victoria.

Abraham cum paucis sociis suis debellavit quatuor reges, qui tamen ita potentes erant, quod ipsi terras multas vastabant, & tandem quinque reges de Pentapoli vicerunt, & illos de Sodomæ & Gomorrhæ spoliaverunt. Ipse vero Abraham spolia recuperavit, & Loth nepotem suum liberavit. *Gen. 14.*

Notandum, quod in bello justo, non tenetur homo inimicis suis pugnam prædicere, vel eos præmonere. Imo licet etiam eis insidias tendere. Sicut patet in Abraham. Et Josue octavo & decimo. Idem patet de Gedeone.

Contra Amalech, filios Israel impedire nitentem, misit Moyses Josue ad pugnandum. Ipse vero in propria persona non ixit, sed in oratione permanens, & plus fecit orando, quam ille manibus feriendo. *Exod. 17.*

Filii Israel moti, valde animose aggressi sunt bellum, prohibente Moysæ, contra Amalecitas & Chananeos. Ipsi autem percutientes & concidentes.

Hannapi Exempla.

D

ciden-

identes filios Israel, persecuti sunt usque Hor-
ma. *Num. 14.*

Rex Arad pugnavit contra filios Israel, &
duxit inde prædam. Illi vero, voto se Domino
polite obligantes, vicerunt eum, & urbes hos-
tilium subverterunt. *Num. 21.*

Ex præcepto Domini pugnantibus filii Israel
contra Madianitas, tantam victoriam habue-
runt, quod triginta duo millia virginum fue-
runt in præda, & tamen de populo Israel non
fuerunt, nisi duodecim millia pugnatorum, de
quibus nec unus quidem in prælio mortuus est.
Num. 31.

Vociferante populo & clangentibus tubis,
sicut præceperat Josue, muri Hiericho corru-
erunt, & sic capta est civitas. *Jos. 6.*

Occasione prævaricationis Achaz, filii Israel
fugati fuerunt ab illis de civitate Hai. Post ex-
piationem autem peccati, ad præceptum Domi-
ni, capta fuit civitas & subversa. *Jos. 7, 8.*

Cum pugnaret Josue contra quinque reges,
qui venerant ad destruendum Gabaonitas, misit
Dominus super illos lapides magno de celo,
& multo plures de lapidibus mortui sunt gran-
dinis, quam quos gladio percusserunt filii Israel.
Tunc ad vocem Josue stetit sol per spatium
vnius diei, ut posset delere funditus inimicos
suos. *Josue 10.*

Notabile est autem, quod licet in acqui-
sitione Terræ promissionis dicatur, quod Josue
omnem terram percussit cum regibus suis, &
quod præter Gabaon, omnes debellando cepit,
tamen

tamen legitur ibi: Dominus autem Israel pug-
navit pro eo. Unde quamvis filii Israel mani-
bus foriter pugnant, tamen Deo attribueba-
tur victoria. *Ibidem.*

Post mortem Josue, filii Israel non leguntur
ivisse ad prælium nisi prius consulto Domino,
& sic ierunt. Et tradidit Dominus Chana-
neum & Pherezzeum in manus eorum. *Judic. 1.*

Multas gentes dimisit Dominus inter filios
Israel, ut erodiret in eis Israelcm, & omnes
qui non noverant bella Chananeorum, & dis-
cerent filii eorum certare cum hostibus, & habere
consuetudinem præliandi. *Judic. 3.*

Suscitavit Dominus Israel salvatorem nomine
Ahud, qui percussit Eglon regem Moab. De-
scenderuntque cum eo filii Israel, ipso in fronte
gradiente, qui dixit ad eos: Sequimini me,
tradidit enim Dominus inimicos nostros in ma-
nus nostras. Et percusserunt de Moabitibus cir-
citer decem milia. *Ibidem.*

Dixit Debora ad Barach: Surge, hæc est
dies, in qua tradidit Dominus Sisaram in ma-
nus tuas. Perterruitque Dominus Sisaram &
omnes currus ejus, ita ut omnis hostium mul-
titude usque ad internecionem caderet. *Judic. 4.*

In trecentis viris, qui manu ad os projici-
entes equas biberunt, liberavit Dominus Is-
rael, de manu Madian & Amalech, qui erant
in maxima multitudine tempore Gedeonis.
Judic. 7.

Abimelech, filius Jeroboal ex concubina,
interfecit septuaginta fratres super unum lapi-
dem

dem ut solus posset dominari. Postea quædam mulier cerebrum ejus fregit, fragmen molle jaciens super ipsum, dum obfederet turrim Sichem, reddidit illi Dominus malum &c. *Judic. 9.*

Transiit Jephthæ filius Ammon, ut pugnaret contra eos, quos tradidit Dominus. Percussitque 20. civitates filiorum Ammon plaga magna omnibus. *Judic. 12.*

Et magna fortitudine, quam dedit Dominus Samsoni, multas victorias obtinuit de Philistæis, qui tunc gravi servitute opprimebant filios Israel. *Judic. 13.*

Sexcenti viri de tribu Dan venerunt in Lais ad populum quiescentem & securum, & perculserunt eos in ore gladii: urbemque incendio tradiderunt, nullo penitus ferente præsidium, eo quod procul essent a Sydone, & cum nullo hominum haberent quicquam societatis, aut commercii. *Judic. 18.*

Licet filii Israel juste moverentur contra filios Benjamin, & essent plures septuplum quam illi: tamen ipsi fortitudine & numero confidentes, bis fuerunt debellati. Postea vero coram Domino stentibus & jejunantibus dixit eis Dominus: Cras tradam eos in manus vestras, & tunc plenam victoriam habuerunt de ipsis. *Jud. 20.*

Tempore Heli sacerdotis, filii Israel debellati fuerunt a Philistæis: & postea quasi tentantes Deum, tulerunt arcam Domini secum, sperantes per eam præsumptuose victoriam habituros, Philistæi vero confortantes se mutuo,

ite-

iterum vicerunt eos, & arcam Domini ceperunt in prælio. 1. *Reg. 4.*

Clamante ad Dominum Samuele pro filiis Israel, & sacrificium pro eis offerente, intonuit Dominus fragore magno super Philistæis, & cæsi sunt ab invicem inter seipfos & fugati. *Ibidem.*

Cum obsessi essent vicî de Jabes Galaad a Nahas rege Ammonitarum, cito succurrit eis Saul. Nam cum multitudine bellatorum ingressus est castra, in vigilia matutina, & sic dispersi sunt inimici, ita ut non relinquerentur in eis duo pariter. 1. *Reg. 11.*

Videns Jonathas, filius Saul, stationem Philistinorum, dixit ad armigerum suum: Non est a Domino difficile salvare in multis, vel paucis. Et accidit quasi miraculum a Deo, fuit enim multitudo per eos prostrata, & hæc illacque diffusaque, ubique dispersa. 1. *Reg. 14.*

Ad mandatum Samuelis percussit Saul Amalech, & apprehendit Agag regem Amalech vivum, omne autem vulgus interfecit. 1. *Reg. 16.*

Mirabile duellum fuit inter David & Goliath Gethæum gigantem. David enim erat puer iocæptus, & sine militaribus armis, ipse autem confidens in Domino, prævaluit adversus gigantem armatum, fortem & expertum: & hoc in funda & lapide, in nomine Domini. 1. *Reg. 17.*

Audiens David, quod Amalecites succederunt Siceleg, & captivas duxerunt mulieres, consuluit Dominum, utrum deberet persequi latrunculos illos. Dixitque ei Dominus, persequere,

D 3

quere, & cum quadringentis viris debellavit eos, & prædam integram reduxit. 1. Reg. 30.

Post multas persecutiones iniquas, quas Saul commovit in David, Philistæi pugnaverunt adversus eum, totumque pondus prælii versum est in Saul, ipse vero accipiens gladium, ex desperatione, irruit in eum. Mortuus est ergo Saul & tres filii ejus, & universi viri ejus. 1. Reg. 31.

Crudele bellum fuit inter 12. pueros David, & 12. ex parte Ishobeth filii Saul, quando mutuo se occiderunt. 2. Reg. 2.

Audierunt Philistæi, quod David unctus esset in regem super Israel, & ascenderunt universi, ut quærerent eum. Qui consuluit Dominum, & percussit eos. Alia vice accidit ei simile: Postea percussit iterum Philistæos, & tulit frænum tributi de manu eorum. Item percussit Moab, & factus est ei serviens sub tributo. Item percussit regem Soba, & de Syria duodecim millia virorum. Servavitque Deus David in omnibus, ad quæcunque profectus est. 2. Reg. 5, 8.

Videns Joab, quod præparatum esset adversum se prælium, & ex adverso, & post tergum dixit Abisai fratri suo: Si prævaluerint adversum me Syri, eris mihi adjutor. Si autem filii Ammon prævaluerint adversum te, auxiliabor tibi: Esto vir fortis, & pugnemus pro populo nostro, & civitate Dei nostri. Dominus autem faciet, quod bonum est in conspectu suo &c.

Inito

Inito prælio fugerunt omnes adversarii. 2. Reg. 10.

Bellum inhonestum habuerat Absalon contra patrem suum David, & male successit ei, & populo, qui eidem adhæsit: ut scias populum non posse proficere, qui malo principi injuste consentit. 2. Reg. 18.

Benadab rex Syriæ cum 32. regibus obsebat Samariam, & victus fuit, & fugatus ad præceptum Domini, pugnantis contra eorum exercitum tantum pueris principum provinciarum qui erant 232. Sequenti anno venit iterum Benadab cum maximo exercitu, & ceciderunt centum millia peditem de Syris in die una, pro eo, quod dixerant, Deus est montium Domini, & non est Deus vallium. 3. Reg. 20.

Cum essent congregati rex Juda & rex Israel & rex Edom, ut pugnarent contra Moab, & magnum patenterent aque defectum, dixit Elifæus propheta: Alveus iste replebitur aquis. Insuper tradet Dominus Moab in manus vestras. 4. Reg. 3.

Samaria tandem obseffa fuit a rege Syriæ, quod vendebatur caput asini 8. siclis argenteis & quarta pars eadi stercoreis columbini 5. argenteis. Sed ad verbum Elifæi, fugati sunt Syri, & ex hoc habuerunt maximam recum abundantiam. 4. Reg. 6, 7.

Amasias rex Juda, obtenta victoria de Edom misit ad regem Israel, provocans eum ad prælium, sed fuit ab illo fugatus, magna pars

D 4

mu-

murorum civitatis Hierusalem destructa fuit, occasione elationis ipsius Amasie. 4. Reg. 14.

Licet Jeroboam filius Joas rex Israel esset malus, & populus ejus, tamen Dominus per manum illius salvavit eos, & multa bona fecit eis. *Eodem.*

Bene & mirabiliter pugnavit Dominus pro Ezechia rege Juda, adversus Senacherib regem Assyriæ; quando angelus Domini una nocte percussit de exercitu Senacherib 185000. Et ipse post a filiis suis occisus fuit. 4. Reg. 15.

Abia Rex Juda cum exercitu suo, videns, quod instaret bellum ex adverso, & sacerdotes canere rubis ceperunt, & perterruit Dominus Jeroboam, & omnem Israel. Et ceciderunt vulnerati ex Israel 50000. virorum fortium. Humiliatique sunt filii Israel vehementissime, & confortati filii Juda, eo quod sperassent in Domino. 2. Paral. 13.

Egressus est contra Asa regem Juda Zara Æthiops cum exercitu suo decies centenis millibus, & invocavit Asa Dominum, dicens: Domine, non est apud te ulla distantia, utrum in paucis auxiliaberis, aut in multis &c. Sequitur: Exterruit itaque Dominus Æthiopes, & ruerunt usque ad internecionem, quia Domino cadente contriti sunt. 2. Paral. 14.

Congregati sunt filii Moab & Ammon, ut pugnarent contra Josaphat. At ille contulit se totum ad rogandum Dominum. Cumque cepissent cantores Domini laudes canere, vertit Do-

Dominus insidias adversariorum in seipsos, & mutuis vulneribus ceciderunt. 2. Paral. 20.

Phacee filius Romeliaz rex Israel occidit de Juda centum viginti milia in una die omnes viros bellantes, eo quod reliquisset Dominum. 2. Paral. 28.

Victoriam, quam dedit Dominus populo Israel per manum Judith, famosa est, ut in lib. Judith quasi per totum. Unde ipsa dixit, occiso Holoferne: Dominus omnipotens nocuit eum, & tradidit in manu femine, & confudit eum. *Judith. 16.*

Videns Judas Machabeus exercitum Seronis magnum, sociis timentibus ait: Facile est concludi multos in manu paucorum, & non est differentia in conspectu Dei cæli liberare in multis; vel in paucis &c. Et contritus est Seron & exercitus. Idem Machabeus cum tribus millibus virorum, qui tegumenta & gladios non habebant, debellavit Gorgiam cum magno exercitu. 1. Mach. 4.

Venit Baechides in virtute multa, ut pugnaret contra Jonatham, & dixit Jonathas ad suos, pugnemus & clamemus in cælum, ut liberemur de manibus inimicorum nostrorum, quod & factum est. 1. Mach. 9.

De Juda Machabeo satis notabile est, quod cum toties pugnaverit, & tot probitates fecerit, quoadcunq; pugnaturus oravit, & divinum auxilium invocavit, semper vicit. In duobus autem præcipuis bellis orasse non legitur. Unum

58 *Benedictio, qua Deus homini benedicit.*

fuit contra Antiochum Epaporem: Secundum contra Baelidem & Alcum, & tunc ipse in praelio occidit. 1. *Mach.* 6.

Benedictio, qua Deus homini benedicit.

Creavit Dominus hominem ad imaginem & similitudinem suam masculinam & feminam creavit illos, benedixitque eis, & ait: Crescite & multiplicamini, & replete terram. *Gen.* 1.

Benedixit Dominus Noe, & filiis, & dixit ad illos: Crescite &c. terror vester &c. sit super cuncta animalia &c. *Gen.* 9.

Dixit Dominus ad Abraham: Egredere de terra tua, benedicam tibi & magnificabo nomen tuum, erisque benedictus. *Gen.* 12.

Super Ismael exaudiui te, dixit Dominus ad Abraham, Et ecce benedicam ei, & augebo, & multiplicabo eum valde. *Gen.* 17.

Dominus benedixit Isaac, & locupletatus est, & ibat proficiens. *Gen.* 26.

Loquens Jacob Domino, & avunculo suo Laban, ait: Modicum habuisti, antequam venirem ad te, & nunc dives es effectus, benedixitque tibi Dominus ad introitum meum. *Gen.* 30.

Jacob in oratione iustus cum angelo ait: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi: sequitur. Et benedixit ei in eodem loco. *Gen.* 31.

Benedixit Dominus domui Egyptii propter Joseph, & multiplicavit tam in rebus, quam in agris cunctam substantiam ejus. *Gen.* 39.

Ha-

Benedictio, qua homo benedicit Deo. 59

Habitavit arca Domini in domo Obededom Gethai tribus mensibus, & benedixit Dominus Obededom & omnem domum ejus. 2. *Reg.* 6.

Operibus manuum ejus benedixisti, & possessio ejus crevit in terra. *Job.* 1.

Dominus benedixit Job in novissimis magis, quam in principio. *Job.* 42.

Ascensurus in caelum Salvator, eduxit discipulos suos in Bethaniam, & elevatis manibus suis benedixit eis. *Luc.* 24.

Desideranda est illa benedictio, quam dabit Dominus electis in die judicii, quando diciturus est: Venite benedicti patris mei. *Matth.* 25.

Benedictio, qua bonus benedicit Deo.

Melchisedech rex Salem occurrens Abraham revertenti a caede, ait: Benedictus Dominus excelsus, quo protegente, hostes in manibus tuis sunt. *Gen.* 14.

Obtenta victoria de Sisara, Debora & Barach cecurrerunt dicentes: Qui sponte obrulisti de Israel animas vestras ad periculum, benedicite Domino. *Judic.* 5.

Post victoriam quam dedit Deus David de Goliath Philistaeo, dicitur fecisse psalmum: Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad praelium. 1. *Reg.* 17.

Cum audisset Hiram verba Salomonis, laetatus est valde, & ait: Benedictus Deus, qui dedit David filium sapientissimum super populum hunc. 3. *Reg.* 5.

Ædi-

Ædificato templo, dicit Salomon coram universo populo: Benedictus Deus Israel, qui locutus est ex ore suo ad David patrem meum. *3. Reg. 8.*

Fecit David principem ad confitendum Domino Asaph, & fratres ejus: sequitur, Benedictus Dominus Deus Israel ab æterno usque in æternum ætæternum, & dicat omnis populus, Amen. *1. Paral. 16.*

David rex lætatus est gaudio magno, & benedixit Domino coram universa multitudine. *Eodem.*

Videns Esdras animum Artraxerxis bonum erga Judæos dixit: Benedictus Deus patrum nostrorum, qui dedit in corde regis, ut gloriificaret domum Domini. *1. Esd. 7.*

Completo muro civitatis Hierusalem sub Esdra & Nehemia, dixerunt Levitæ, surgite & benedicite Deo nostro ab æterno & usque in æternum. *2. Esd. 9.*

Cum apertisset Esdras librum legis, stetit omnis populus, & benedixit Esdras Domino Deo voce magna, & respondit omnis populus, Amen. *2. Esd. 8.*

Sara filia Raguelis, cum compleret orationem, dixit: Benedictum est nomen tuum Deus patrum nostrorum. *Tob. 3.*

Filium suum instruens Tobias dixit inter cætera: Omni tempore benedic Deum, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat. *Tob. 4.*

Raguel & uxor ejus videntes, quod Tobiam juniorem non læserat demonium, dixerunt:

Be-

Benedicimus te Domine Deus Israel, quia non contigit nobis, quemadmodum putabamus. *Tob. 8.*

Sollicite monuit Tobiam, & filium ejus Raphael, ut benedicerent Deum cæli, & narrarent omnia mirabilia ejus. *Tob. 12.*

Recuperato visu & auditis sermonibus Raphaelis, aperiens Tobias os suum, benedixit Dominum & dixit: Magnus es Domine in æternum &c. *Tob. 16.*

Ozias princeps populi Israel, videns Judith cum capite Holofernis, dixit: Benedictus Dominus, qui creavit cælum & terram. *Judith. 13.*

Danieli nocte per visionem mysterium revelatum est, & benedixit Deo cæli, & ait: Sit nomen Domini benedictum a sæculo, quia sapientia & fortitudo ejus sunt, & ipse mutat tempora & ætates. *Dan. 2.*

Ananias & socii ejus missi in caminum ignis ambulabant in medio flammæ laudantes & benedicentes Domino. Et rex Nabuchodonosor postea viso tanto miraculo, ait: Benedictus Deus Sidrach, Misach &c. *Dan. 3.*

Obtenta de hostibus victoria, & ædificato altari sub Juda Machabeo, filii Israel adoraverunt, & benedixerunt in cælo Deum, qui prosperavit eos. *1. Mach. 4.*

Propter Heliodorum volentem spoliare templum Domini, divina virtute terribiliter flagellatum, Benedixerunt omnes Deum, quia magnificabat locum suum &c. *2. Mach. 3.*

Ma-

62 *Benedictio, qua homo homini benedicit.*

Machsbaeus & qui cum eo erant, videntes auxilium a Deo sibi missum, benedixerunt simul misericordem Dominum, & convaluerunt animis. 2. *Mach.* 11.

Nato Joanne Baptista, apertum est os Zachariae, & prophetavit dicens: Benedictus Dominus Deus Israel. *Luc.* 1.

Cum induerent puerum Jesum parentes ejus in templum, Simeon accepit eum in ulnas, & benedixit Deum dicens: Nunc dimittis servum tuum Domine &c. *Luc.* 2.

Post ascensionem Domini erant in templo laudantes & benedicentes Deum, *Luc.* 24.

Tribulationes patiens Paulus dicebat: Benedictus Deus & pater Domini nostri Jesu Christi. Similiter Petrus: Benedicere Deum, est quasi opus, vel officium paradisi. 2. *Cor.* 1. 1. *Pet.* 1.

Omnes audivi dicentes sedenti in throno & agno: Benedictio & honor & potestas in saecula saeculorum. *Apo.* 5.

Benedictio, qua homo homini benedicit.

Melchisedech rex Salem occurrens Abraham benedicens & ait: Benedictus Abraham Deo excelsio &c. *Gen.* 14.

Benedixit Isaac Jacob dicens: Det tibi Deus de rore caeli & pinguedine terrae, abundantiam frumenti & vini. *Gen.* 28.

Cum Esau ejulatu magno steteret, Isaac dixit ad eum: In pinguedine terrae & rore caeli desuper

Benedictio, qua homo homini benedicit. 63

super erit benedictio tua, vives in gaudio, & fratri tuo servies. *Ibidem.*

Introduxit Joseph patrem suum Jacob ad Pharaonem, qui benedicens illi, & interrogatus ab eo, quot sunt dies annorum vitae suae. *Gen.* 47.

Benedixit Jacob filio suo Joseph, & ait: Deus, in cujus conspectu ambulaverunt patres mei, benedicat pueris istis, loquebatur de Manasse & Ephraim, quos pater eorum rogaverat per patrem benedici. Postmodum etiam benedixit Jacob singulis filiis suis benedictionibus propriis. *Gen.* 49.

Locutus est Dominus ad Moysen dicens: Sic benedicetis filiis Israel: Benedicat tibi Dominus & custodiat te, ostendat tibi Dominus faciem suam. *Num.* 6.

Extendens Aaron manum ad populum benedixit eum. *Levit.* 9.

Dixit Balam filius Beor ad Balach: ad benedicendum adductus sum, benedictionem prohibere non valeo. *Num.* 23.

Non pernoctabit apud te pignus pauperis, sed statim reddes ei ante solis occasum, ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi. *Deut.* 24.

Moyses homo Dei benedixit filiis Israel ante mortem suam, & ait: Dominus de Sinai venit, & de Seir ortus est nobis. *Deut.* 33.

Vocavit Josue Rubenitas & Gadditas & dimidiam tribum Manassen, dixitque ad eos: Fecistis omnia, quae vobis praecepit Moyses, benedixitque eis, & dimisit eos. *Josue* 22.

64 *Benedictio, qua homo homini benedicit.*

In cantico pro victoria habita de Sisara dicitur: Benedicita inter mulieres Jabel uxor Aber Cinnai, & benedicatur in tabernaculo suo. *Judic. 5.*

Noemi videns Ruth curam suam a Booz fuisse honoratam, dixit: Benedictus sit a Domino, quoniam eandem gratiam, quam prae buerat vivis, servavit mortuis. *Ruth. 2.*

Comprehenderat Booz Ruth, quae ad Deum Israel confugerat, & ait: Benedicita es a Domino filia, quia priorem misericordiam posteriore superasti. *Ruth. 3.*

Heli benedixit Elcanæ & uxori ejus, dixitque ei: Reddat tibi Dominus semen de muliere hac pro favore, quod commodasti Domino. *1. Reg. 2.*

Nuntiaverunt Ziphæi Sauli, quod David latitaret apud eos: Dixitque Saul: Benediciti vos a Domino, quia doluistis luctum meum. *1. Reg. 23.*

Nuntiatum est David, quod viri Jabea Gilaad sepelissent Saul, dixitque ad eos: Benediciti vos a Domino, qui fecistis hunc misericordiam cum Domino vestro Saul, & sepelistis eum. *2. Reg. 2.*

Convertit rex Salomon faciem suam & benedixit omni ecclesiae Israel: Omnis autem ecclesia Israel stabat. *3. Reg. 8.*

Cum complexer David, offerens holocausta & pacifica, benedixit populo in nomine Domini, & dimisit universis per singulos a viro usque ad mulierem tortam panis. *2. Paral. 16.*

Ap

Blasphemia.

65

Apprehendens Raguel dextram filiae suae, dextrae Tobiae tradidit, dicens: Deus Abraham, Isaac, & Jacob vobiscum sit, & ipse conjungat vos. impleatque benedictionem suam in vobis. Osculatus est Tobiam, & plorans super collum ejus dixit: Benedicito tibi sit filium, quia boni & optimi viri filius es. *Tob. 7.*

Gabelus ingressus domum invenit Tobiam & stetit dicens: Benedicat te Dominus Israel, quia filius es viri optimi & justi, timentis Deum. *Tob. 9.*

Ozias princeps populi Israel dixit ad Judith: Benedicita es tu filia a Domino Deo excelso, prae omnibus mulieribus super terram. Et postea universi presbyteri omnes una voce dicentes: Tu gloria Jerusalem, tu letitia Israel &c. *Judith. 13. Judith. 15.*

Factum est cum audiret salutationem Mariae Elisabeth, exclamavit & dixit: Benedicita tu inter mulieres &c. *Luc. 1.*

Blasphemia.

Filius mulieris Israelitidis praecepto Domini lapidatus fuit in deserto, pro eo, quod nomen Domini blasphemavit. *Lev. 24.*

Dixit Heli filiis suis: Si peccaverit vir in virum, placari potest ei Dominus: si autem in Deum peccaverit, quis orabit pro eo? *1. Reg. 1.*

Nathan propheta, multum exaggeravit peccatum David, ex eo, quod blasphemare fecerat inimicos nomen Domini. *2. Reg. 12.*

Hanapi Exempla.

E

Vir

Vir Dei dixit ad regem Israel: Quis dixerunt Syri, Deus montium, est Dominus eorum, & non est Deus vallium, dabo omnem multitudinem grandem hanc in manu tua. 3. Reg. 20.

Videtur quod majus peccatum nequivit excogitare nequissima Jezabel, ad cito lapidandum Naboth, quam blasphemiam, quam illi fecit imponi. 3. Reg. 21.

Multum displicuerunt Deo blasphemiae, quas dixerunt servi Sennacherib Regis Assyriorum, unde percussit angelus Domini centum octoginta millia hominum de exercitu suo. 4. Reg. 19.

Non expedit simplices homines contra blasphemias infidelium disputare, propter hoc prohibuit Ezechias, ne populus imperitus blasphemiae Rablaeis Assyrii responderet. 4. Reg. 18.

Holofernes indignatus, eo quod Achior potentium Dei caeli commendaverat, dixit ad eum: Quonium prophetaffi, quod gens Israel defendatur a Deo suo, ostendam tibi quod non est Deus, nisi Nabuchodonosor, cum percusserimus eos omnes, quasi hominem anum. Isa. 36. Judith. 6.

Cum argueret Jeremias populum, pro eo quod sacrificabant omnes diis alienis, responderunt: Sermonem Domini non audiemus, sed sacrificabimus reginae caeli, sicut fecimus nos & patres nostri, & bene nobis fuit, quia malum non vidimus. Jer. 44.

Nabuchodonosor rex Babylonis dixit sociis Danielis, qui statuum auream noluerunt adorare:

Quis

Quis est Deus, qui eripiat vos de manu mea? Dan. 3.

Quidam iniqui ex Israel in diebus Antiochi suaserunt dicentes: Eamus & disponamus testamentum cum gentibus. Quia ex quo recessimus ab eis, invenerunt nos multa mala. 1. Mach. 1.

Obsidente Juda Machabeo quoddam praesidium, quidam gentiles intus existentes, verba blasphemiae nefanda jaclabant, tamen cito postea concremati fuerunt. 2. Mach. 10.

Dicentibus Judaeis Nicanori: Est Dominus potens in caelo, qui iussit agi septimam diem solemnem, ille infelix ait: Et ego potens sum super terram, qui impero sumi arma, & negotium regis impleri. 2. Mach. 15.

Cum ejecisset daemonium Dominus caecum & mutum, stupentibus turbis, Pharisei blasphemabant, dicentes: Hic non ejicit daemones nisi in Beelzebub principe daemoniorum. Matth. 12.

Pendente Domino in cruce, praetercuntes blasphemabant eum, moventes capita sua &c. Matth. 27.

Contradicebant Judaei his, quae a Paulo dicebantur, blasphemantes ac contradicentes. Act. 13. & 18.

Bonitas Dei erga suos Servos.

Abraham loquens cum Domino, & petens ut parceret Sodomitae, mira fiducia urebatur, & visus fuisset apud homines importunus, sed

Dominus ei semper benigne respondit, & quod petebat, concessit *Gen. 18.*

Fugienti Jacob iram fratris Dominus elementer apparuit, & tunc ipsum redeuntem ad fratrem suum ab infecutione socii sui liberavit. *Gen. 31. & 33.*

Magna fiducia usus est Jacob, orando Dominum dicens: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi. *Gen. 32.*

Ait Dominus ad Moysen: Cerno, quod populus iste dura cervicis sit, dimitte me ut irascatur furor meus contra eos. Quasi diceret, tu me tenes, nec possum hos peccatores conterere, nisi dimittas me. *Exod. 32.*

Loquebatur Dominus ad Moysen, sicut loqui solet homo ad amicum suum, ipsumque ab æmulis suis & detractoribus defendebat. *Exod. 33. Num. 12. & 15.*

Obedivit Dominus voci Josue dicenti: Sol contra Gabson non movearis. *Josue 10.*

Balach vocavit Balaam, ut malediceret filiis Israel, sed Dominus e contrario per illum benedixit eis, ut recitavit Josue 24. *Num. 23.*

Gedeon a Domino bis petiit signum in vellere, utrum deberet victoriam de hostibus obtinere. *Judic. 6.*

Mirum fuisse dicitur de hoc, quod Dominus non fuit indignatus in abiectione sui, sed contemptu servorum Dei ipse reputavit se contemni, ut patet in Samuele: non te abjecerunt, sed me, dicit Dominus. *1. Reg. 8.*

Nota

Nota etiam, quam pie locutus sit Dominus ad Nathan de David, & domo ejus in futurum.

2. Reg. 7.

Quamvis posteri David multipliciter & graviter peccaverunt, tamen opera ejus bona frequenter memorantur, & propter illa multoties pepercit Dominus peccatis illorum. *3. Reg. 12.*

Ex præcepto Domini corvi deferebant panem & carnes Elise, & postea angelus Domini panem & aquam eidem ostendit. *3. Reg. 17. & 19.*

Ezechias rex Juda dixit: Dominus bonus propitiabitur cunctis, qui in toto corde requirunt Dominum, & non imputabit eis, quod minus sanctificati sunt. *2. Paral. 30.*

Misit Dominus angelum suum, qui Tobiam juniorem duxit & reduxit, dæmonium ab ejus uxore compevit, gaudium parentibus ejus fecit, seniolem Tobiam a cæcitate curavit, & totam domum ejus omnibus bonis replevit. *Tob. 5.*

Videbatur quasi Dominus timere offensam Jeremie, cum vellet populum propter peccata sua omnino delere; dicebat enim cap. 7. Projiciam vos a facie mea &c. Tu ergo noli orare pro populo hoc, nec assumes pro eis laudem & orationem, & non obstitas mihi, quoniam non exaudiam te. *Jerem. 7.*

Planum est, quod Deus est cum servis suis in tribulatione: Unde Nabuchodonosor vidit cum Azaria & sociis suis similem filio Dei in fornace candenti. *Dan. 3.*

E 3

Cum

Cum Daniel esset in Babylone in laeu leonum, misit ei de longinquo, scilicet de Judæa, prandium per Habacuc prophetam. *Dan. 14.*

Exaudivit Dominus vocem Susannæ; & quia per impudicos fenēs presbyteros injuste fuerat condemnata, per continentem puerum fuit iusto iudicio liberata. *Dan. 13.*

Præparavit Dominus piscem grandem, ut deglutiret Jonam, qui tamen propter inobedientiam videbatur iuste meruisse penam. *Jona. 2.*

Machabæus, & qui cum eo erant, pugnantēs contra Timotheum, habuerunt manifeste de celo auxilium, apparuerunt enim viri quinque in equis &c. Postea vero alia vice cuntes ad prælium contra Lyfiam, apparuit præcedens eos eques in veste candida armis aureis hastata vibrans. *2. Mach. 10. Et 11.*

Mira erat benignitas in Salvatore, qui circūibat sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem: quod nisi fecisset, multi infirmi accedere ad eum non potuissent. *Matth. 4. Luc. 8.*

Leproso dicenti: Domine, si vis, potes me mundare, pie respondit, & benigne fecit, extendens enim Jesus manum, tetigit dicens: Volo, mundare. Sacerdotes autem hujusmodi homines habebant horrore. *Matth. 8.*

Statim post vocationem Matthæi discubuit Dominus in domo ejus. *Matth. 9.*

Cum secessisset Dominus in desertum, vidit turbam multam, & misertus est ejus, & curavit

vit languidos eorum: vespere autem facto, dimiserunt discipuli: Dimitimus turbam, Jesus autem tanquam liberalissimus, ait illis: Date eis vos manducare. *Marc. 5.*

Petrus incipiens mergi, clamavit dicens: Domine salvum me fac, & continuo Jesus extendens manum apprehendit eum. *Matth. 14.*

Mariam Magdalenam pie defendit Dominus contra Pharisaum, male de ea cogitantem, & contra sororem propriam de illa conquerentem: Item & contra discipulos propter effusionem unguenti in eam frementes. *Luc. 7. 19. Marc. 14.*

Ineffabilis pietas Dei multum offenditur in exemplo de filio prodigo, ubi dicitur: Cum adhuc longe esset filius, vidit illum pater suus & misericordia motus est, & occurrens cecidit super collum ejus, & osculatus est eum. Idem petebat fieri sicut unus de mercenariis. Pater interrupit verba, & recepit eum in filium. *Luc. 15.*

De facili Dominus recepit illos, quos mundus eiecit. Unde cæcus ille natus, a Domino illuminatus, postquam fuit a synagoga eiectus, statim a Domino receptus est. *Joan. 9.*

Mira fuit Christi benignitas, quando ad domum publicani Zachæi, qui eum videre cupiebat, seipsum invitavit, & ejusdem domui benedixit. *Luc. 19.*

Cum protulisset Dominus indistincte, unus ex vobis me tradet, sequitur: Cum recubisset Joannes super pectus Jesu: ait: Domine quis

est? ecce quam magna benignitas & familiaritas. *Joan. 13.*

Promisit Salvator discipulis, de suo recessu contristatis, quia Pater alium Paraclerum daret eis, quod adimpletum optime die Pentecosten, quando Spiritus sanctus eos taliter roboravit, consolando est, illustravit, & docuit. *Act. 2.*

Veniens ad capiendum Dominum ministris Pontificum dicitur eis: Si me queritis, finite hos abire. Sciebat enim quod non erant parati ad martyrium sustinendum. Idcirco clementer inobtemperanti eorum condescendens, voluit, quod parceretur eis. *Joan. 18.*

Petit latro ut Dominus meminisset ejus, cum venisset in regnum suum. Dominus autem plus concessit, quam ille peteret, dicens, hodie mecum eris in paradiso. *Luc. 23.*

Magna fuit Christi pietas, qui nec Petrum, qui ter eum negavit, repulit, sed benigne respexit, nec Thomam in dubitatione reliquit, sed se palpandum manifeste exhibuit. *Luc. 22. Joan. 20.*

Item Paulum in actu persecutionis existentem cecceavit, prostravit, & convertit. *Act. 9.* Dum lapidaretur Stephanus, vidit Dominum in caelis stantem, tanquam paratum ad ipsum sortiter adjuvandum. *Act. 7.*

Beato Joanni in insula Pathmos exulanti multam benignitatem Dominus ostendit, apparendo ei, & angelum suum mittendo, qui eum multiplici revelatione consolatus est. *Apos. 1. & per totum,*

Boni

Boni latentes inter malos.

Quamvis scriptum sit: Omnis caro corrumperat viam suam, tamen dixit Dominus ad Noe: Te vidi justum coram me in generatione hac. *Gen. 7.*

Leth justus habitavit in medio Sodomorum. *Gen. 13.*

Joseph in Aegypto castam & fidelem vitam duxit. *Gen. 39.*

Apparuit Dominus Moyse in terra Madian, cum oves soceri sui Jethro pasceret in deserto. *Exod. 3.*

Samuel inter filios Heli pessimos, sanctus & innocens fuit. *1. Reg. 2.*

Sub Achab & Jezabel Elias omnes, se solo excepto, reputabat idololatrias: sed dixit ei per responsum Dominus: Relinquam tibi 7000, virorum, quorum genua non sunt curvata ante Baal. De quo etiam ad Ro. 11. An noscitis &c. *1. Reg. 2. 3. Reg. 19.*

Tobias natus fuit ex tribu Nephthali sub regno Samaritae, in quo fere omnes putabantur idololatria & vitis diversis infecti. Unde iste in captivitate positus viam veritatis non deseruit. *Tob. 1.*

Mardocheus erat visus, ubi quasi omnes adorabant Aman superbissimum, ipse vero Mardocheus genua non flectebat. *Esther 3. 5.*

Sanctus Job gentilis fuit, & de Esau dicitur descendisse, quem tamen constat fide & moribus mirabiliter claruisse, qui de seipso dicebat:

Frater fui draconum, & socius struthionum.
Job. 2.

Hieremias propheta erat cum populis, qui remanserant in Judæa post destructionem Hierusalem, qui pro ipsis orabat, & ipsis voluntatem Domini monstrabat. Illi vero dicebant: Mendacium tu loqueris, non te misit Dominus, sed Baruch incitabat te adversus nos, ut tradat nos in manus Chaldæorum. *Jer. 43.*

Dixit Dominus Ezechiel: Tu fili hominis, ne timeas eos, quoniam increduli, & subversores sunt tecum, & cum scorpionibus habitas. *Ezech. 2.*

Daniel, Ananias, Azarias, Misael habitaverunt cum Chaldæis idololatris, qui eos ad idololatriam inducere, & a cultu veri Dei retrahere laboraverunt. *Daniel 3, 6. & 14.*

Sufanna fuit castissima in Babylone, ubi senes presbyteri erant impudici, & iudices iniqui. *Dom. 13.*

Videbatur tempore Antiochi Epiphaniis, quod Judæi erant ad ritum gentium translati, sed inventi sunt Mathathias, & filii ejus, Eleazarus, & multi alii, in lege Dei valde stabiles & firmi. *2. Mach. 3.*

Commendans Dominus fidem & devotionem Centurionis de Capharnaum dixit: Quod non invenerat tantam fidem in Israel. *Matth. 13.*

Nicodemus princeps Judæorum venit ad Jesum nocte & plane confessus est. Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister. *Joan. 3.*

Po.

Postea crucifixus Domino, venit ad sepelendum cum portans 100. libras unguenti pretiosi. *Joan. 20.*

Joseph nobilis decurio ab Arimathia discipulus erat Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, depositus tamen metu, audacter intravit ad Pilatum, & devotam petitionem fecit, petens corpus Jesu ab indevoto tyranno. *Marc. 15.*

Honorabilis Doctor Gamaliel legis erat Pharisæus, & dedit bonum & nobile consilium pro apostolis, participibus sacerdotum. *Act. 5.*

Vir quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, religiosus & timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas plebi & deprecans Dominum semper. *Act. 10.*

C.

Castitas.

Quamdiu primi parentes in Paradiso fuerant, virgines extiterunt, sed ipsis ejectis dicitur. Adam cognovit Evam uxorem suam. *Gen. 4.*

Cum Sichem violasset Dinam filiam Jacob, fratres ejus irati sunt valde, eo quod sedam rem operatus esset in Israel, & violatorem & patrem ejus, & eorum populum occiderunt. *Gen. 34.*

Nota

Frater fui draconum, & socius struthionum.
Job. 2.

Hieremias propheta erat cum populis, qui remanserant in Judæa post destructionem Hierusalem, qui pro ipsis orabat, & ipsis voluntatem Domini monstrabat. Illi vero dicebant: Mendacium tu loqueris, non te misit Dominus, sed Baruch incitabat te adversus nos, ut tradat nos in manus Chaldæorum. *Jer. 43.*

Dixit Dominus Ezechiel: Tu fili hominis, ne timeas eos, quoniam increduli, & subversores sunt tecum, & cum scorpionibus habitas. *Ezech. 2.*

Daniel, Ananias, Azarias, Misael habitaverunt cum Chaldæis idololatris, qui eos ad idololatriam inducere, & a cultu veri Dei retrahere laboraverunt. *Daniel 3, 6. & 14.*

Sufanna fuit castissima in Babylone, ubi senes presbyteri erant impudici, & iudices iniqui. *Dom. 13.*

Videbatur tempore Antiochi Epiphani, quod Judæi erant ad ritum gentium translati, sed inventi sunt Mathathias, & filii ejus, Eleazarus, & multi alii, in lege Dei valde stabiles & firmi. *2. Mach. 3.*

Commendans Dominus fidem & devotionem Centurionis de Capharnaum dixit: Quod non invenerat tantam fidem in Israel. *Matth. 13.*

Nicodemus princeps Judæorum venit ad Jesum nocte & plane confessus est. Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister. *Joan. 3.*

Po.

Postea crucifixus Domino, venit ad sepelendum cum portans 100. libras unguenti pretiosi. *Joan. 20.*

Joseph nobilis decurio ab Arimathia discipulus erat Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, depositio tamen metu, audacter intravit ad Pilatum, & devotam petitionem fecit, petens corpus Jesu ab indevoto tyranno. *Marc. 15.*

Honorabilis Doctor Gamaliel legis erat Pharisæus, & dedit bonum & nobile consilium pro apostolis, participibus sacerdotum. *Act. 5.*

Vir quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, religiosus & timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas plebi & deprecans Dominum semper. *Act. 10.*

C.

Castitas.

Quamdiu primi parentes in Paradiso fuerant, virgines extiterunt, sed ipsis ejectis dicitur. Adam cognovit Evam uxorem suam. *Gen. 4.*

Cum Sichem violasset Dinam filiam Jacob, fratres ejus irati sunt valde, eo quod sedam rem operatus esset in Israel, & violatorem & patrem ejus, & eorum populum occiderunt. *Gen. 34.*

Nota

Nota quod hoc fuit ante legem
Virginitatis { scriptam sub lege naturæ, quan-
commenda- { tum ergo sub lege gratiæ virgini-
tio. { tas honorari debet, & stuprum
 puniri?

Quamvis Joseph esset fervus emptitius & elegantis formæ juvenis, sine uxore: tamen sollicitus a Nomina sua reculavit stuprum, & maluit offendere eam & in carcerem trudi, quam perdere castitatem. *Gen. 39.*

Judas qui castus non erat, detestatus est fornicationem Thamar. *Gen. 38.*

Post debellationem Madianitarum factam per Phinees & alios pugnatōres, iussit Moyses mulieres corruptas jugulari, & virgines reservari. *Num. 31.*

Mundi esse debebant, maxime a mulieribus, qui panes sacerdotales comedebant. *1. Reg. 21.*

Quando mulier Sunamitis hospita Elisei volebat ei loqui, mittebat ad eam Eliseus puerum suum, quasi vitas colloquia mulierum. *4. Reg. 4.*

Sara in oratione dicebat: Tu scis, Domine, quia nunquam concepivi virum, & mundam servavi animam meam ab omni concupiscentia. *Tob. 3.*

Mortuo viro suo Judith alium nescivit, & semper castitatem amavit. Sed nota, quid faciebat, quia eum puellis suis clausa manebat, vel morabatur, & habens cilicium super lumbos suos, jejunabat omnibus diebus vite sue, præ-

præter sabbata & neomenias & festa domus Israel. *Judith. 8.*

Sulanna graviter pulsata fuit ab illis senibus, sed lute castitati nec famam nec vitam præponendam esse putavit. *Dan. 13.*

Ad hæc nullus de sola castitate confidat, secundum id, quod de virginibus evangelicis fuerunt tot fatuæ, quot prudentes. *Matth. 25.*

Beata virgo ab angelo venerabiliter salutata non est oblita voti & proposito castitatis, licet angelus promitteret ei, quod ex ea filius altissimi nasceretur. *Luc. 1.*

Per hoc quod Salvator dixit: Quia in illo sæculo neque nubent, neque nubentur, quia virgines illi vite beatæ specialiter appropinquant. *Matth. 22.*

Castitatis argumentum fuit in beato Stephano, quia ipse ab Apostolis fuit deputatus ad ministerium vel custodiam mulierum. *Act. 6.*

Choreæ.

Filii Israel ducentes choreas Deum gravissime offendunt, & terribilem penam sibi attrahunt. *Exod. 32, v. 6. 28.*

Filii Benjamin rapiunt virgines ducentes choreas in solemnitate Domini. *Judith. 21, 21.*

Sara uxor Tobie junioris nunquam cum ludentibus miscuit se, neque eorum, qui in levitate ambulant, particeps fuit. *Tob. 3, 17.*

Dina sola ex curiositate egressa e domo paterna, virginitatem perdit. *Gen. 34, 1. Et.*

Mina.

Minatur Deus filiz Jerusalem: pro eo, quod phausisti manu, & percussisti pede, & gavisus es ex toto affectu: ideo ergo ecce ego extendam manum meam super te &c. *Ezech. 25, 6.*

Salus filiz Herodis caput & vitam abstulit Joanni Baptista. *Matth. 14, 6.*

Norat S. Chrysostomus, quod in nuptiis Abraham, Isaac, Jacob, & aliorum Sanctorum nulla mentio unquam fiat de choreis, sed tantum de laude Dei, gratiarum actione, & læticia spirituali. *Matth. 14, 6.*

Compassio erga proximum.

Audiens Abraham captum esse Loth nepotem suum, celeriter & viriliter succurrit ei. *Gen. 14.*

Ruben & Judas ressebant ceteris fratribus volentibus occidere Joseph, quamvis non redierint eum ad patrem, tamen minus male actum est ei. *Gen. 37.*

Gedeon compatiens sociis fugatis, petivit panes pro eis. *Judic. 8.*

Licet filii Benjamin filios Israel gravissime offendissent, propter illorum tamen excidium omnes elevata voce, ululatu magno flexerunt. *Judic. 21.*

Lugebat Samuel Saul, licet sciret eum a Deo projectum. *1. Reg. 15.*

Compatiens David lassis sociis, quia ad bellum ire non puterant, conlruit, quod æqua pars

pars esset descendens ad prælium, & remanens ad sarcinas. *1. Reg. 30.*

Doluit David de occisione Absalon, licet ille multum offenderet eum. Sed sciebat David eum in anima fuisse damnatum. *2. Reg. 18.*

Elias benigne accepit verbum mulieris satis durum, & pro filio ejus mortuo, dolori illius compatiens, efficaciter oravit. *3. Reg. 17.*

Cum Jezabel occidisset prophetas Domini, Abdias abscondit centum ex eis, & pavit eos diebus multis. *3. Reg. 18.*

Pie compassus fuit Elifæus viduz debitis obligatæ, & augmentavit ei modicum olei, quod habebat. *4. Reg. 4.*

Non solum pro presentibus malis compatiendum est proximo, sed etiam futuris. Unde Elifæus videns Azazel, qui mala facturus erat filiis Israel, cepit flere. *4. Reg. 8.*

Cum cepissent filii Israel de viris Juda decens millia mulierum & puerorum, pepercunt eis, & vestitos atque refectos ad propria remiscent. *1. Paral. 23.*

Audiens Neemias miserabilem statum civitatis Hierusalem, flevit diebus multis, & tandem consilium adhibuit, & auxilium opportunum. *2. Ecd. 1, 2.*

Cum regnaret Sennacherib, & filios Israel exosos haberet, Tobias pergebat quotidie per omnem cognationem suam & consolabatur eos, esurientes alebat, nudis vestimenta præbebat, & mortuis atque occisis sepulturam sollicitus exhibebat. *Tob. 1, 2.*

Magnam compassionem beatus Job habebat ad proximos, qui dicebat: Auris audiens beatificabit me, eo quod liberalissem pauperem, rosiferantem, & pupillum, cui non erat adiutor, benedictio pupilli super me veniebat, & cor viduæ consolatus sum. *Job. 29.*

Nunciata reginæ Esther sententia crudeli contra populum suum lata, non aliter sumpsit negotium, quam si fuisset una de populo, licet esset secure de tali sententia tanquam sponsa regis dilecta. *Esth. 7.*

Audientes tres amici Job omne malum quod accidisset ei, venerunt ut consolarentur eum. Sed cum non intelligerent causam suæ afflictionis, fuerunt ei postea onerosi. *Job. 2.*

Non solum iustus in afflictione positus compatendum est, sed etiam peccatoribus & iniustus. Unde dicebat Isaïas: Propter destructionem Babylonis, repleti sunt lumbi mei dolore, angustia possedit me, sicut angustia parturientis. *Isa. 21.*

Videns in spiritu idem calamitatem superuenturam populo suo dicebat: Recedite, amare flebo. Nolite incumbere, ut consolemini me super vastitate filii populi mei. *Isa. 22.*

Dolens Abdimelch æthiops, quod Jeremias propheta missus erat in lacum leonum, in quo non erat aqua sed lutum, procuravit apud regem, ut extraheret illum. *Jer. 38.*

Cum scripsisset Baruch verba comminationis ex ore Jeremize, dixit: Vae mihi misero, quoniam addidit Dominus dolorem dolori meo.

Et

Et tamen dicebat populus, quod Baruch incitaret Jeremiam adversus eos, ut traderentur in manus Chaldæorum. *Jer. 43. 45.*

Cum revelasset Dominus Ezechieli peccata, quæ populus Israel faciebat, & penas, quas passurus erat, fuit amaricatus, tristis, & gemebundus. *Ezech. 3. 9.*

Rex Darius sciens Danielem positum in lacu leonum, præ dolore dormivit incenatus, cibique non fuit allatus coram eo, insuper & somnus recessit ab eo. *Dan. 6.*

Magnum dolorem habuit Onias sacerdos, quando vidit templum per Heliodorum debere spoliari, & deposita viduarum & pupillorum auferti. *2. Mach. 3.*

Antiochus rex nobilis, licet specialiter esset malus, tamen audiens Oniam summum sacerdotem inique fuisse occisum, flexus ad misericordiam, lachrymas fudit. *2. Mach. 4.*

Accedentes discipuli ad Dominum, rogabant eum pro muliere Chananæa dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. *Matth. 15.*

Contra nolentes compati proximo, & ex corde remittere, inducit Dominus parabolum de servo nequam, cui mille talents fuerunt remissa, & noluit dimittere conseruo suo centum denarios. *Matth. 18.*

Ad hoc, quod nemo libenter compatiatur proximo & miseratur ipsius, multum facit, quod specialiter hæc disputatio de operibus misericordiz in iudicio. *Matth. 25.*

Hanapi Exempla.

F

Cun

Cum vidisset Dominus fientem viduam, ejus filius efferebatur defunctus, misericordia motus super eam, dixit: Noli flere, & mortuum illius filium suscitavit. *Luc. 7.*

Miserus est Dominus turbæ indigenti, quia pedetris secuta eum fuerat in deserto. *Matth. 14. Marci 8.*

Samaritanus ille super fasciata misericordia motus, alligavit vulnera ejus, infundens oleum & vinum, & curam illius egit, & pabulum fecit haberi. *Luc. 10.*

Videns Dominus civitatem Jerusalem, & considerans mala, quæ futura erant postmodum, & passura, fleuit super eam, dicens: Si cognovisses & tu &c. *Luc. 19.*

Ut vidit Jesus Mariam plorantem, & Judæos qui venerant cum ea plorantes, infremuit spiritu, & turbavit seipsum, & lacrymatus est. *Joan. 11.*

Etiam pendens Salvator in cruce curam habuit matris, quam sciebat in anima crucifigi. Mulier, dixit, ecce filius tuus, ostenso Joanne. *Joan. 9.*

Cum venisset Petrus in Joppen, vidit fientes viduas pro morte Thabithæ, quæ faciebat eis tunicas & vestes, & ponens genua sua oravit: & cum vocasset eam, sanctis & viduis assignavit vivam. *Act. 9.*

Paulus, cum esset Athenis, incitabatur spiritu ejus, in eo quod ipse videbat idololatricæ deditam civitatem. *Act. 17.*

Bar.

Barhari non modicam præstabant humanitatem Paulo & sociis ejus. Accensa enim ei pyra resiciebant omnes propter imbrem, qui imminabat, & frigus: ipsi vero ejus bene indigebant, qui de navi confracta evaserant tempore hyemali, & quosdam oportuit natare, alii vero super tabulas fuerunt alportati. *Act. 27, 28.*

Cum tanta spiritus anxietate compatiebatur Paulus fratribus, & cognatis suis percuntibus, quod ipse dicebat: Tristitia est mihi magna, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati secundum carnem. *Rom. 9.*

Et Galatis: Filioli mei, quos iterum parturio. *Galat. 4.*

Confessio Peccatorum.

Monebat Dominus Adam post peccatum cognoscere culpam suam, sed ille eam quodammodo retorsit in Deum & mulierem, & mulier in serpentem. Unde ait: Mulier, quam dedisti mihi sociam &c. Et post: Serpens decepit me. *Gen. 3.*

Cain recognovit peccatum, dicens: Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear. *Gen. 4.*

Item Pharaon dixit: Peccavi in Dominum & in vos. Et: peccavi etiam nunc; Dominus justus, & ego & populus meus impii. *Exod. 9.*

Saul ait: Peccavi, apparet, quod stulte egerim & ignoraverim multa nimis. 1. Reg. 26.

Item Judas: Peccavi tradens sanguinem justum. Nullus tamen ex illis veniam consecutus est, quia non recto corde dixerant. Matth. 27.

Simile dixit David corde humili, & audire meruit, Dominus transiit peccatum tuum. 2. Reg. 12.

Afflicti filii Israel per ignitos serpentes, venerunt ad Moysen, atque dixerunt: Peccavimus, quoniam locuti sumus contra Dominum, & contra te. Num. 23.

Vehementer oppressi filii Israel a Philistæis & filiis Ammon, dixerunt ad Dominum: Peccavimus, redde tu nobis, quicquid tibi placet, tantum nunc libera nos. Jud. 10.

Reprehenfus David a Nathan propheta super excessum, quem commiserat in Uriam & uxorem ejus, peccatum suum humiliter recognovit. 2. Reg. 12.

Humiliter recognovit peccatum suum David, quando fecerat populum numerari, ita quod etiam obtulit se percutiendum loco populi innocens. 2. Reg. 24.

Dixit Neemias: Confiteor pro peccatis filiorum Israel, quibus peccaverunt tibi, & ego, & domus patris mei peccavimus, vanitate seducti sumus. 2. Esd. 1.

Quamvis Tobias ab infantia Deum timuerit, & mandata ejus custodierit, tamen dicebat, humiliter recognoscens: Non egimus secundum

præ-

præcepta tua, & non ambulavimus sinceriter coram te. Tob. 3.

Tres focii Danielis, qui ita sancte inter Chaldaeos vixerunt & pro quibus Deus tantum miraculum faciebat in fornace, nequaquam contra Dominum mormurabant, quasi injuste talia paterentur, sed dicebat Azarias: Peccavimus, inique egimus. Dan. 3.

Orans Deum Daniel, confitebatur peccata sua & populi, dicens: Peccavimus, iniquitatem fecimus, impie egimus &c. Dan. 9.

Sextus illorum septem fratrum mori incipiens, ait: Nos enim propter nosmetipsos hæc patimur, quia peccavimus in Deum nostrum. 2. Mach. 7.

Veniebat ad Ioannem Baptistam omnis Judæa & omnis regio trans Jordanem, confitentes peccata sua &c. Matth. 3.

Prædicante Paulo per Asiam, multi credentium veniebant confitentes & annunciantes actus suos. Act. 19.

Confidentia & Magnanimitas.

Moyses stetit coram Pharaone multoties & confidenter arguebat eum. Exod. 5.

Confidenter, licet reverenter, arguit Nathan propheta David, post adulterium & homicidium ab illo commissum. 2. Reg. 12.

Dixit Elias ad Achab: Non ego turbevi domum Israel, sed tu & domus patris tui, qui

F 3

dere-

dereliquisti mandata Domini. Et post hæc fecit propheta quadringentos occidi. 3. *Reg.* 18.

Item postea dixit Ochozæ regi Israel: De leculo, super quem ascendisti, non descendes. 4. *Reg.* 1.

Achab rex Israel dixit Elizæ: Num invenisti me inimicum tibi? Qui ait, inveni, eo quod venundatus sis, ut faceres malum in conspectu Domini. 3. *Reg.* 21.

Elifæus mira libertate dixit ad Joram regem Israel, exercitu circumstante: Quid mihi & tibi est? Vade ad prophetas patris tui. 4. *Reg.* 3.

Fuit Dominus cum Josaphat, quia ambulavit in viis David patris sui. Sequitur: Cumque assumpisset cor ejus audaciam, per vias Domini, &c. 2. *Paral.* 17.

Spiritus Domini induit Zachariam, filium Jojadæ, & stetit in conspectu populi dicens: Quare transgredimini præceptum Domini? Quod vobis non proderit. 2. *Paral.* 24.

Ezechias confortavit bellatores suos, dicens: Nolite timere regem Assyriorum, & universam multitudinem, quæ cum eo est. Plures enim nobiscum sunt, quam cum illo. 2. *Paral.* 31.

Sanaballat & cæteri inimici, dolentes de ædificatione muri Jerusalem, nisi sunt, ut possent resistere & terrere Neemiam variis modis, sed non poterant. 2. *Esd.* 4.

Miræ animi magnitudinis fuit Judith, quæ inermis ivit ad tentorium Holofernis, & cum ibi occidit. *Judith.* 10. & 13.

Mardo-

Mardocheus magnanimitè renuit adorare Aman superbissimum, licet sciret regem hoc præcepisse. Idem etiam cum magna severitate & libertate loquebatur reginæ dicens: Ne putet, quod animam tuam liberes, quia in domo regis es: si enim nunc silueris, per aliam occasionem liberabuntur Judæi, & tu & domus patris tui peribitis. *Esth.* 4. 5.

Ananias & socii ejus confidenter Nabuchodonosor regi dixerunt? Deus noster, quem colimus, potest nos eripere &c. *Dan.* 3.

Similiter Daniel, qui de edicto regis Darii non curavit, sed Dominum suum more consueto oravit. *Dan.* 6.

Mathathias & filii ejus magnanimitè rebelarunt, & resistunt regi Antiocho. 1. *Mach.* 2.

Elcazar filius Saura cucurrit audacter ad elephantem, ubi credebat esse regem, & supposit se ei &c. 1. *Mach.* 6.

Signum magnanimitatis dedit Timotheus exercitui suo de Juda Machabeo, si transiret fluvium ad hostes audacter, & sic fecit Judas, & magnam habuit victoriam. 1. *Mach.* 5.

Cum dicerent socii Judæ ad eum, ut liberarent animas suas, quia hostes erant multi, & ipsi pauci: Respondit Judas: Absit rem istam facere, & si appropinquavit tempus nostrum, moriamur in virtute, & non inferamus crimen gloriæ nostræ. 1. *Mach.* 9.

Videntes socii Judæ Machabeæ exercitum venientem, dixerunt: Quomodo poterimus pauci pugnare ad multitudinem tantam, & tam

F 4

fortem?

mibi; quia vincula & tribulationes me manent in Ierusalem, sed nihil, inquam, horum ve-teor, nec facio animam meam pretiosiorē quam me &c. *Act. 20.*

Coram illis iudicibus, quos habuit Paulus, miram magnanimitatem ostendit, videlicet eorā Anania principe sacerdotum, Felice, & Felto, a quo manifeste gravatus, Cæsarem appellavit. *Act. 23, 24, Et 25.*

In tot & tantis periculis constitutus Paulus, semper fuit intrepidus & securus, & hoc præcipue apparuit in tempestate, quam passa est navis sua. *Act. 27.*

De ipso beato Paulo dicit Augustinus: Illum opportunum (inquit) & fortissimum virum, qui in suis infirmitatibus gloriatur, qui plus suis omnibus condiscipulis laborabat, illum, inquam, virum beatum Paulum Athletam Christi, doctam ab illo, victum de illo, crucifixum cum illo, gloriosum in illo, in theatro hujus mundi, cui spectaculum factus est, & angelis & hominibus, legitime magno agone certantem, oculo fidei libentissime spectamus gaudere cum gaudens, flere cum flentibus, foris habentem pugnas, intus timores, cupientem dissolvi & esse cum Christo. *Augustinus lib. 14. De civitate Dei, cap. 9.*

Confidentia mala & bona.

Primi parentes post commissum peccatum a mala conscientia agitati timent, fugiunt, abscondunt se. *Gen. 3.*

Cain

Cain timorem a mala conscientia causatum satis prodit tum per verba illa: omnis, qui invenerit me, occidet me, tum per hoc, quod semper fuit vagus & profugus in terra. *Gen. 4.*

Fratres Joseph, cum essent in angustia, a conscientia peccati in Joseph commissi admōniti, locuti sunt ad invicem: merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum &c, ideo venit super nos ista tribulatio. E quibus unus Ruben ait: nunquid non dixi vobis: nolite peccare in puerum, & non audistis me? en sanguis ejus exquiritur. *Gen. 42, 21.*

Cur Job inter omnia adversa tam constans fuerit, reddit rationem his verbis: neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. *Job. 27, 6.*

David de se testatur: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quoniam iniquitates meae supergressæ sunt caput meum, & sicut onus grave gravatæ sunt super me. Miser factus sum, & curvatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar. *Psal. 37.*

Balthasar Rex ad aspectum manus in pariete scribentis a mala conscientia ita fuit percussus, ut de eo legatur: Fascies regis commutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages renum ejus solvebantur, & genus ejus ad se invicem collidebantur. *David. 5, 6.*

Antiochus Rex de seipso conqueritur: recessit somnus ab oculis meis, & concidit, & corru-

rui corde præ sollicitudine. Causam mox addit tantæ angustiae: nunc reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem. 1. *Mach.* 6, 11.

Judas proditor, quia tormentum malæ conscientiae amplius tolerare non potuit, abiens laqueo se suspendit. *Math.* 27, 5.

Vermis conscientiae, qui non moritur, unum ex maximis tormentis damnatorum. *Marc.* 9, 45.

Christus dormiens in navi inter tempestatem symbolum bonæ & quietæ conscientiae inter omnia mala hujus mundi. *Math.* 8, 24.

Septem fratres Machabæi, & omnes alii martyres inter tormenta fuerunt læti ob bonam suam conscientiam. 2. *Mach.* 7.

S. Paulus indicat, in quo Christianus omnem suam gloriam debeat ponere, dum ait: gloria nostra hæc est, testimonium conscientiae nostræ, quod in gratia Dei conservati sumus in hoc mundo. 2. *Cor.* 1, 12.

Idem, licet nullius peccati sibi conscius esset, tamen in hoc non se putat justificatum, sed castigat corpus suum, ne reprobus efficiatur. 1. *Cor.* 4, 4, 27.

Consilia bona. Illis non obsequi quam periculosum.

Angeli, qui apparuerunt Loth, dederunt ei bonum consilium, ut exiret de Sodomis, & generos suos secum ducens, nequaquam post tergum respicerent, sed in monte salvos se facerent. Qui dixit generis suis, qui accepturi erant

erant filias ejus, ut egrederentur. Sed visus est eis quasi ludens loqui. Generi ergo Loth, nolentes exire de medio prave gentis, perierunt cum ipsis Sodomitis. Uxor autem ejus retro respiciens, versa est in statuum salis. Ipse etiam Loth, qui juxta consilium angeli noluit statim in montem ascendere, cum propriis filiabus peccavit. *Gen.* 19.

Ruben consuluit fratribus suis, ut Joseph redderetur patri suo. Qui non acquieverunt ei: idcirco venit postea super eos tribulatio. *Gen.* 37, 42.

Filiis Israel volentibus ascendere ante tempus ad locum, de quo locutus fuerat Dominus, ait Moyses: Non est Deus vobiscum, Amalecites & Chananeus ante vos sunt, quorum gladio corruetis, eo quod nolueritis acquiescere Domino. *Num.* 14.

Post scelus perpetratum in uxorem Levitæ, convenerunt filii Israel, & miserunt nuncios ad filios, vel tribum Benjamin, qui dicerent: Cur tantum nefas in vobis repertum est: Tradite homines, qui hoc flagitium perpetraverunt. Qui noluerunt audire, propter quod omnes postea, exceptis paucis, fuerunt occisi. *Judic.* 20.

Dixit Abner Asaëli, ut desisteret ab infestatione ipsius, quod audire contempsit. Abner autem ipsum adversa hasta transfodit. 2. *Reg.* 2.

Roboam filius Salomonis noluit audire consilium senum, sed consilio juvenum acquievit, & ideo magnam populi sui partem amisit. 3. *Reg.* 12.

Bonum

Bonum & fidele consilium dedit Achior Holoferni, quod ille cum superbia & indignatione contempit, qui paulo post fuit occisus, & ejus exercitus cum damno & confusione fugatus. *Judith. 6.*

Godolih, quem Rex Babylonis præfecerat terra Judæorum nunciavit fideliter Jehanan filius Careah, quod Ismaël filius Nathaniz volebat eum occidere. Qui respondit ei: Fallum loqueris de Ismaele. In mense autem septimo venit Ismaël, & occidit Godoliam, postquam comederat cum illo. *Jer. 40, 41.*

Consilium meum placeat tibi, o rex, & peccata tua elemosynis redime, ait Daniel Nabuchodonosor regi. Qui non acquievit, & mutatus est in bestium. *Dan. 4.*

Vadens in Galaad Judas Machabeus reliquit Josephum & Azariam duces populi, & præcepit eis dicens: Nolite bellum committere adversus gentes, donec revertamur. Illi vero voluerunt sibi facere nomen, & perdidit res & nomen. *1. Mach. 5.*

Habebat Judas Machabeus octingentos viros secum, adversariorum vero viginti duo millia, & avertent eum socii, ne pugnaret tunc, sed prius exercitus congregato. Qui noluit acquiescere eorum consilio, & in bello ipse cecidit, cæteri vero fugerunt. *1. Mach. 9.*

Bonum consilium dedit uxor Pilati viro suo, sed ille acquiescere recusavit, magis timens Cæsarem offendere, quam justum sanguinem condemnare. *Matth. 27.*

Con-

Consilia mala.

Eva de ligno vetito dedit viro suo, qui comedit. Præsumendum est, quod ipsa perussit viro. *Gen. 3.*

Domina, cui serviebat Joseph, male ipsum sollicitabat ad peccatum. *Gen. 39.*

Moram faciente Moyse cum Domino in monte, dixit populus Aaroni: Fac nobis Deos alienos, qui nos præcedant. Quibus suggestionibus populi Aaron stulte acquievit. *Exod. 32.*

Balaam docuit Balac, quomodo per mulieres posset filios Israel ad peccatum trahere, & sic contra se Dominum provocare. *Num. 24.*

Filii Ammon male susceperunt regi suo, ut dehonestaret nuncios David. *2. Reg. 10.*

Jonadab nepos David malum consilium dedit Amnon, ut dehoraret sororem suam: de quo postea multa mala evenerunt. *2. Reg. 13.*

Detestandum & turpe consilium dedit Achiothel Absaloni, & tamen erat consilium, quod ille dabat in diebus illis, quasi quis consuleret Deum. *2. Reg. 16.*

Averterunt mulieres cor Salomonis, & ita depravatum est per eas, ut sequeretur Deos alienos, & coleret eos. *3. Reg. 11.*

Ochozias rex Juda ingressus est per viam domus Achab, quæ erat pessima. Mater enim ejus Athalia impulsit eum, ut impie ageret. *2. Paral. 22.*

Edificantibus templum Judæis post reditum de Babylone, hostes eorum scripserunt Artaxerxi regi,

regi, & ipse persuasus ab eis prohibuit opus fieri. 1. *Esd.* 4.

Amici Aman audientes ipsum conquerentem de Mardocheo, qui ei genua non flectebat, responderunt: Jube parari excelsam trabem: & mane die regi, ut appendatur Mardocheus super eam. *Esth.* 5.

Stultum consilium uxor Job dedit ei, sed ille tanquam prudens & sanctus homo tali consilio non acquieuit. *Job.* 2.

Sapientes consilium Pharaonis dederunt insipiens consilium. *Isai.* 19.

Quia Jeremias prophetavit, capiendam esse civitatem Jerusalem a Chaldeis, dixerunt principes populi Sedecia regi: Rogamus, ut occidatur homo iste. Qui stulte acquiescens, respondit eis: Ecce in manibus vestris est. Non enim fas est regem vobis quidquam negare. *Jer.* 38.

Ad malam suggestionem principum & Satriparum, Darius rex Persarum constituit decerum, ut quicumque peteret quid a Deo vel homine, nisi ab ipso rege, mitteretur in lacum leonum. *Dan.* 6.

In diebus Antiochi exierunt ex Israel filii iniqui, & susserunt multis, dicentes: Eamus & disponamus testamentum cum gentibus. 1. *Mach.* 1.

Tantum suasis Menelaus Andronico, quod ille occidit Oniam sacerdotem. 2. *Mach.* 4.

Cum adversum Menelaum judicium ageretur coram Antiocho, Ptolomæus pecunia corruptus

raptus per Menelaum, persuasit regi, & cum ad sententiam deduxit, qui Menelaum absolvit, & multos iustos ejus accusatores morte damnavit. *Eodem.*

Iniquum consilium dedit Herodias filiae dicens: Nihil aliud petas, nisi caput Joannis Baptistæ. *Matth.* 14. *Marc.* 6.

Proconsul Paulus desiderabat audire verbum Dei, quod Paulus & Barnabas prædicabant. Resistebat autem illis Elymas magus, querens avertere proconsulem a fide. *Act.* 13.

Cum Paulus & Barnabas essent in civitate Lystris in tanto honore, quod homines illis tanquam Diis sacrificare vellet, quidam Judæi supervenerunt, & persuasis turbis, lapidantesque Paulum, traxerunt extra civitatem, existimantes eum esse mortuum. *Act.* 14.

Occasione cujusdam puellæ, a qua Paulus spiritum pythonom eiecit, Domini illius dolentes de amisso questu, tot & tanta dixerunt magistratibus, quod fecerunt Paulum & Silum virgis cædi & incarcerationi. *Act.* 16.

Consolatio divina.

Postquam Abraham exiit de terra sua, ad mandatum Domini, ipse Dominus consultus est cum diversis apparitionibus & revelationibus. *Gen.* 12, 15, 18.

Fugienti Jacob a facie fratris sui, & super lapidem dormienti apparuit Dominus, & ei magnam consolationem infudit. *Gen.* 28.

Hamapi Exempla.

G

Appa-

Apparuit Dominus Moyſi exultanti, & oves paſcanti, quod non accidit ei, quamdiu nutriebatur in domo Pharaonis. *Exod. 3.*

Filiis Iſrael pluit manna in deſerto & caelo, carnes quoque & aquam pluries Dominus miraculoſe dedit. *Exod. 17.*

Moyſes in monte exiſtens, quadraginta diebus & totidem noctibus, non manducavit, nec bibit, reficiebatur enim divino eloquio. *Exod. 34.*

Dixit Dominus ad Joſue, non dimittam nec relinquam te, confortare & eſto robuſtus. *Joſus 1.*

Præcepit Dominus, ut corvi portarent bis in die panem & carnes Eliæ. *3. Reg. 17.*

Post hoc apparuit Dominus ei, cum fugeret Iſrahel, cujus propheta fecerat occidi. *3. Reg. 19.*

Eſthecaſter Dominus conſolatus eſt Ezechiam regem per prophetam & per angelum, qui occidit 185000. de exercitu regis Aſſyriorum. *4. Reg. 19.*

Eruditæ ſunt eodem tempore orationes Saræ & Tobie, & miſſus eſt angelus Domini, qui curaret amboſ: Saram videlicet a demonio, viros illius interficiente, & Tobiam ſeniorẽ a cæcitate & paupertate. *Tob. 3.*

Populum Iſrael exiſtentem in anguſtia & timore, præ exercitu Holofernis, dignatus eſt Dominus per manum unius femine mirabiliter conſolari. *Judith. 10.*

Conver-

Convertit Dominus luſtum Judæorum in gaudium, quando ipſi procurante Eſter, hoſtes ſuos, qui ad jugulationem illorum ſe paraverant, occiderunt. *Eſth. 9.*

Notabile eſt quod, quando populus Iſrael fuit in magna afflictione, ſcilicet tempore captivitatis Babylonice, plures habuit prophetas, quam tempore Salomonis, quando fuit in maxima proſperitate: nam Jeremias fuit in Juda, Ezechiel & Daniel in Chaldaea.

Angelus Domini deſcendit cum Azaria & ſociis ejus in fornacem, & excuſſit ſtamam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem. Per quod apparet, quod omni loco, omni tempore, parata eſt divina pietas hominem confortare. *Dan. 3.*

Danielem his poſitum in lacum leonum conſolatus eſt Dominus. Primo mittendo angelum, qui leonum ora concluſit. Secundo per Habacuc prophetam, quem de Judæa in Chaldaeam cum cibo per angelum transportavit. *Dan. 6.*

Sulannam calumnioſe damnatam eripuit Deus ex inſperato per puerum Daniele. *Dan. 13.*

Machabeus, & qui cum eo erant, videntes adjuotem a Deo ſibi miſſum, benedixerunt miſericordem Dominum, & convaluerunt animis. *1. Mach. 11.*

Bene implevit Dominus promiſſionem apoſtoliſ factam, quando dixerat eis, alium ſe miſſurum paraclerum, quando miſit eis Spiritum ſanctum, qui eos tam copioſe docuit, conſolatus eſt, & roboravit. *Act. 2.*

G 2

Felix

Felix Paulus in hac vita, qui dicebat secure
2. Corint. 1. Sicut abundant passionibus Christi
in nobis, ita per Christum abundat consolatio
nostra. 2. Cor. 1. 4. 7.

Ecclesia habebat pacem, & edificabatur am-
bulans in timore Domini, & consolatione Spi-
ritus sancti replebatur. *Act. 10.*

Petro in carcere Herodis victo misit Do-
minus angelum suum, qui de manu Herodis
& Iudeorum liberavit eum. *Act. 12.*

Paulo & Sila laudantibus Deum in carcere,
subito terræ motus factus est magnus, & aperta
sunt ostia, & omnia vincula sunt soluta.
Act. 16.

Dixit Dominus per visionem nocte Paulo,
cum predicaret Corinthi: Noli timere, sed
loquere & ne taceas, propter quod ego sum te-
cum. *Act. 18.*

Cum esset Paulus in custodia Claudii Tri-
buni detentus, nocte assistens ei Dominus ait:
Constans esto Paule, sicut enim testificatus es
Deum in Ierusalem, ita oportet te & Romæ tes-
tificari. *Act. 23.*

Confortare volens eos Paulus, qui secum in
navi erant, ait: Assistit mihi hac nocte angelus
Dei dicens: Ne timeas Paule. Cæsari oportet
te assistere, & ecce donavit tibi Deus omnes,
qui navigant tecum. *Act. 27.*

Cum beatus Joannes Apostolus esset in
Patum insulam relegatus, divina revelatione
fuit multipliciter consolatus. *Apoc. 1.*

Con-

Consuetudo mala.

Israëlitarum, licet optimo cibo a Deo pasci in de-
serto, suspirant ad priores cibos in Ægypto,
quia illis erant assueti. *Num. 11. 4. 5.*

Israëlitarum, postquam mortuus esset iudex,
revertentur, & multo faciebant pejora, quam
fecerant patres eorum, sequentes Deos alienos,
servientes eis, & adorantes illos. Non dimi-
serunt adinventiones suas, & viam durissimam,
per quam ambulare consueverunt. Iratusque
est furor Domini &c. *Jud. 2. 19.*

Cives urbis Laïs habitabant securi & quieti
absque ullo timore, juxta consuetudinem Sido-
niorum. Quod advenientes viri tribus Dan eo-
rum urbem occuparunt, omnesque percussurunt
in ore gladii. *Judic. 18. v. 7. 27.*

Pharao mala consuetudine induratus nulla
amplius monita, nullas penas a Deo immittas
curat. *Exodi 7. 8. Et.*

Samson per malam consuetudinem eo deve-
nit, ut non se potuerit amplius liberare e ma-
nibus hostium suorum, & omnem suam forti-
tudinem perdidit, licet dixerit in corde suo:
egrediar, sicut ante feci, & me evertiam, ne-
sciens, quod recessisset ab eo Dominus. *Ju-
dic. 16. 20.*

Salomonem, licet sapientissimum, mala con-
suetudo eo deduxit, ut amore mulierum idola
adoraret, eisque templa edificaret. 3. *Reg. 11.
1. Et.*

G 3

Judas,

Judas, quia fur erat, & loculos habens, hoc est, avaritiæ & furtis affluens, tandem Magistrum suum vendidit, & laqueo se suspendit, desperans de misericordia Dei. *Luc. 22, 3. &c.*

Energumenus male torquetur a dæmone, quia jam ab infantia ab illo fuit obsessus. *Marc. 9, 19, 20.*

Lazarus quadriduanus figura consuetudinarii, & difficultas eum suscitandi a mortuis, quam ostendit Christus, figura difficultatis, quam habet consuetudinarius a peccatis & mala consuetudine surgendi. *Joan. 11.*

Jerusalem, quondam Domina gentium, destructa, & in servitutem redacta imago peccatoris sub jugo malæ consuetudinis oppressi. *Thren. 1.*

Immundus spiritus revertitur in domum, seu cor, consuetudinarii cum septem aliis spiritibus nequioribus se, & habitat ibi. *Luc. 11, 26.*

Contemplatio, & Illustratio mentis.

Postquam exivit Abraham de Hur Chaldæorum, crebro apparuit ei Dominus, & eum diversis revelationibus visitavit. *Gen. 12, 13, 15. & 18.*

Apparuit Dominus Abraham in convalle Mambræ, sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei &c. Totum potest exponi de viro contemplativo. *Gen. 18.*

Habi-

Habitabat Isaac in terra australi, & egressus fuerat ad meditandum in agro. *Gen. 24.*

Factus est Esau vir gnarus venandi, & homo agricola, Jacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. *Gen. 25.*

Egressus Jacob de Bersabee, pergebat Haran, cumque vellet in quodam loco requiescere post solis occasum, tulit de lapidibus, qui jacebant, & supponens capiti suo dormivit in eodem loco, viditque in somnis scalam stantem. *Gen. 28.*

Cum mature surrexisset Jacob, transiit vadum Jabothe, traductisque omnibus, quæ ad se pertinebant, remansit solus, & ecce vir lucubatur cum eo &c. *Gen. 32.*

Moyse pascebat oves foeceri sui, cumque minasset gregem ad interiora deserti, venit ad montem Dei Horeb, apparuitque ei Dominus in flamma ignis. *Exod. 3.*

Videns Jethro Moysem occupatum judicando populum expectantem ad vesperam, dixit ei: Stulto labore consumeris, & populus, qui tecum est: esto tu populo in his, quæ ad Dominum pertinent. *Exod. 18.*

Descendit Dominus super montem Sinai, & vocavit Moysem in cacumine ejus, ibi revelavit ei Deus judicia & præcepta, & ceremonias, quæ populum docere debebat. *Exod. 19.*

Loquebatur Dominus ad Moysem facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum. Fuitque Moyse cum Domino per quadragin-

G 4

ra dies, & totidem noctes, panem non comedit, & aquam non bibit. *Exod. 33. & 34.*

Dixit Dominus ad Moysen: Ascende ad montem istum, & contemplare inde terram, quam daturus sum filiis Israel. *Deut. 32.*

Samuel dormiebat in templo Domini, & vocavit Dominus Samuelem. 1. *Reg. 3.*

Cum sedisset rex David in domo sua, & Dominus dedisset ei requiem undique ab universis inimicis, dixit ad Nathan prophetam: Vides, quod habitem in domo cedrina. 2. *Reg. 7.*

Eliæ fugienti a facie Jezabel ostentum est, quod Dominus non erat in spiritu grandi, nec in igne, sed in sibilo auræ tenuis. 3. *Reg. 19.*

Per similitudinem rerum corporalium debet anima fumere iudicium, vel ferri in Deum, in quo inseparabiliter melius invenitur, quicquid delectabile in creatura videtur. Unde cum caneret psalmes coram Elifozo, facta est manus Domini super eum. 4. *Reg. 3.*

Cum Elifæus ardeat voluit orare pro mortuo filio Sunamitidis, non fecit hoc coram aliis, sed clausit ostium. 4. *Reg. 4.*

Sara filia Raguelis, auditò grandi improperio ab una de ancillis suis, perrexit in inferius cubiculum domus suæ, & tribus diebus & tribus noctibus non manducavit, neque bibit, sed in oratione persistens cum lacrymis deprecabatur Dominum. *Tob. 3.*

Videns Judith populum suum in arcto positum, ingressa est oratorium suum, & induens se cilicio posuit cinerem super caput suum, &

& prosternens se clamavit ad Dominum. *Judith. 9.*

Esther regina confugit ad Dominum, pavens periculum, quod imminebat. Cumque deposuisset vestes, stictibus & luctui indumenta apta suscepit, & deprecabatur Dominum: Adjuva me solitariam. *Esther 14.*

Post tribulationes & turbationes, quas sustinebat David, dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam. Et subdit modum acquirendi pennas & requiem: Ecce elongavi fugiens & mansi in solitudine. *Psal. 54.*

Cum esset Ezechiel in medio captivorum, facta est super eum manus Domini, & vidit, quod ventus turbis veniebat ab Aquilone. *Ezech. 1.*

Audiens Daniel crudelē sententiā contra sapientes Babylonis latam, ingressus est in murum suam, & de nocte per visionem mysterium revelatum est ei. *Dan. 6.*

Dixit Gabriel angelus ad Danielem miro fervore orantem: Egressus sum, ut docerem te, & intelligeres, quia vir desideriorum tu es. *Dan. 9.*

Super custodiam meam stabo, ait Habacuc, & figam gaudium meum super munitionem, & contemplanbor, ut videam, quid dicatur mihi, & quid respondeam ad arguentem me. *Hab. 2.*

Dimissa turba ascendit Dominus in montem solus orare. Vespere autem factus solus erat ibi.

ibi. In quo exemplum dedit turbas fugiendi, & solitudinem inquirendi. *Matth. 14.*

Ingressus est Zacharias templum Domini, ut incensum poneret, & omnis multitudo populi erat orans foris. Tunc ei apparuit angelus Domini. *Luc. 1.*

Martha circa ministerium sollicita & turbata erat: Maria autem sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Et est notabile valde, quod tam pio & devoto ministerio praefertur quies, & audientia verbi Domini. *Luc. 10.*

Videns Jesus Mariam plorantem, & Judaeos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, & lachrymatus est, quod nequaquam fecerat, quando locuta est ei Martha. *Joan. 11.*

Miro & ineffabili modo fuerunt discipuli Domini docti & illustrati in adventu Spiritus sancti. *Act. 2.*

Postquam lux de caelo Saulum circumfulsit, ipse cadens in terram caecatus fuit. Deinde per triduum jejunans, & orans excellentes revelationes habuit a Christo. *Act. 9.*

Cum hospitaretur Petrus in domo Simonis corinarii, ascendit quadam vice in superiora domus, ut oraret. Ad hoc videlicet, ut posset vacare quietius, a turba inferioris existens remotus. Et tunc revelavit ei Dominus in mentis excessu, quod gentiles non erant repellendi a praedicatione Evangelii. *Act. 10.*

Raptus fuit Paulus usque ad tertium caelum, & audivit arcana verba, quae non licet homini loqui. *2. Cor. 12.*

Alif-

Altissima vero ejus sapientia apparet in Epistolis suis, praecipue autem Rom. 1. 9. 10. 11. Tum etiam ad Ephesios 1. & 2. & Coloss. 1. 2. Hebr. 1.

Beato Joanni sequestrato a tumultu & consolatione mundi, quando in insula Pathmos exulavit, revelavit Dominus facta caelestia, ut in Apoc. patet. *Apoc. 1.*

Correptio fraterna.

Corripere proximum vel reprehendere est opus misericordiae. Unde postquam juraverat Abraham Abimelech, quod faceret ei misericordiam, continuo sequitur, quod increpavit Abimelech. *Gen. 21.*

Charitative & mansuete compefcuit Abraham jurgium, quod erat inter pastores suos, & pastores nepotis sui Loth. *Gen. 13.*

Dulciter & benigne increpabat Loth Sodomitae, licet illi non acquieverint ei. *Gen. 19.*

Ruben & Judas temperaverunt furorem fratrum suorum, ne occiderent Joseph. *Gen. 27.*

Moyfes injuriantem Hebraeorum charitative corripuit, sed ille pro malo habuit, & ad injuriosa verba prorupit: Nunquid occidere me vis? *Exod. 2.*

Videns Jethro populum expellentem judicari per Moysem, dixit: Stulto labore confumetis. Et nota, quomodo tantus homo gentili hominis monitioni sequievit. *Exod. 18.*

Phi-

Phinees filius Eleazari & ceteri nunciū fratres suos, qui adificaverant altare in scandalum filiorum Israel, discrete arguerunt, & satisfactionem libentissime susceperunt. *Josue 22.*

Miserunt quincos filii Israel ad tribum Benjamin, qui dicerent: Cur tantum velas in vobis repertum est: Tradite homines, qui hoc flagitium perpetraverunt. *Judic. 20.*

Increpando Jonathas patrem suum Saul, pro iniqua persecutione David, ejus malitiam aliquantulum in principio temperavit. *1. Reg. 19.*

Volens Abigail arguere virum suum super duritia, quam ostenderat nunciis David, noluit quidem statim dicere post prandium, sed expectavit tempus opportunum solum usque ad crastinum, cum prius vinum bibitum digessisset. *1. Reg. 25.*

Abner bene arguebat Asahel, qui nimis urgebat persequendo eum, sed ille audire contempsit, & propterea occisus fuit. *2. Reg. 2.*

Nota, quam discrete arguit Nathan propheta David, cum peccasset, adulterium & homicidium committendo: non enim eum furore dixit: Pessime fecisti, sed assumpta similitudine congrua illaqueavit eum verbis oris sui. *2. Reg. 12.*

Cum magno zelo arguit Elias populum dicens: Si Dominus Deus est, sequimini eum: Ut quid claudicatis in duas partes? *1. Reg. 18.*

Reprehensus Achab regem Israel vir quidam de filiis prophetarum, proposuit ei similitudinem, per quam cognovit rex peccatum suum. *3. Reg. 20.*

Cum

Cum magna libertate dixit Elisifeus ad Joram regem Israel, exercitu circumstante: Si non erubescerem vultum Josaphat, non attendissem te, nec respexissem. *4. Reg. 3.*

Sacerdotes resisterunt Ozia regi Juda volenti adolere incensum &, dixerunt: Non est tui officii, ut adoleas incensum. *2. Paral. 26.*

Cum magno ardore corripuit Esdras filios transmigratorum, qui duxerunt alienigenas contra legem. *1. Esd. 9. & 10.*

Nemias audiens clamorem populi propter gravamina, quae patebant a divitibus, increpavit optimates & magistratus. Idem fecit, pro eo quod multi portando onera, diem sabbati prophanebant. *2. Esd. 5.*

Irridebant Tobiam parentes & cognati ejus, at ipse increpabat eos dicens: Nolite ita loqui, filii sanctorum sumus &c. *Tob. 2.*

Audiens Judith propositum civium suorum, quod post quinque dies volebant civitatem tradere Assyriis, reprehendit eos sermonibus fidelibus & discretis. *Judith. 8.*

Daniel valde discrete arguit regem Balthasar exemplo patris sui. Et nota, quam patienter rex illum audivit, licet dixisset contra eum, & postea ipsum magnifice honoravit. *Dan. 5.*

Cum miro fervore dicebat Joannes Baptista Phariseis, & Saduceis: Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere a ventura ira? *Matth. 3. Luc. 3.*

Di.

Dicebat Joannes Herodi adulteranti cum Herodiade uxore fratris sui: Non licet tibi illam habere. *Matth. 14. Marci 6.*

Indiscrete licet pie, voluit Dominum Petrus increpare, cum diceret: Oportere eum pati a principibus: sed Dominus dure respondit: Vade post me Satana. *Matth. 16.*

Veram & certam dedit Dominus regulam de correptione fraterna: Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum. *Matth. 18.*

Unus de latronibus, qui pendebant, blasphemabat Dominum Jesum: respondens alter increpabat eum dicens: Neque tu times Deum &c. Nos digna factis recipimus &c. *Luc. 23.*

Pulchre arguebat & convinebat Phariseos ille cæcus natus, a Domino illuminatus, dicens: Mirabile quiddam est, quod vos nescitis, unde sit ille homo, & aperuit oculos meos. A seculo non est auditum, quod aperuerit quis oculos cæci nati, nisi hic esset a Deo, non potuisset facere quequam. *Joan. 9.*

Videns Petrus quosdam Judæos admirantes & discipulos deridentes, discrete & confidenter arguit illos & instruit, & ad fidem convertit. *Act. 2.*

Simile accedit cap. 3. Actor. Post sanationem claudi. Culpas eorum ipse ostendit, & aequaliter excusans eos, multa dulcia verba dixit, ita quod conversi fuerunt quinque millia hominum.

Du-

Durissime increpavit Petrus Ananiam & Saphiram, pro eo quod fraudaverant de pretio agri, quem venderant, & partes ad pedes Apostolorum posuerant. *Act. 5.*

Stephanus in concilio Judæorum existens confidenter increpabat eos, dicens inter cætera: Dura cervice, & incircumcisus cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos. Quem prophetarum non persecuti sunt patres vestri? *Act. 7.*

Paulus intuens Elymam magum, qui nitebatur avertere preconsolem a fide, dixit illi: O plene omni dolo, & omni fallacia fili diaboli, & inimice omnis justitiæ, non desinis subvertere vias Domini rectas? *Act. 13.*

Simonem magum, pro dono Dei pecuniam offerentem Petrus terribiliter increpavit, dicens: Pecunia tua tecum sit in perditionem. *Act. 8.*

Miro discretionis modo, Paulus arguit Romanos ex gentilibus & Judæis conversos, qui superba commotione volebant se alterutrum supponere. Ostendit autem utrosque peccasse, & gloriosa Dei misericordia indigere. Nam & gentiles legis naturalis, & Judæi legis Mosaicæ fuerunt transgressores. Causati sumus, inquit, Judæos & Græcos, id est, Gentiles & circumcisos omnes sub peccato esse. *Rom. 2.*

Corinthios arguit de hoc præcipue, quod Christus in eis dividi videbatur, dicente uno: Ego sum Apollo: alio, ego Cepha. Itaque, quis dissimulabant inter se fornicatorem, qui tenebat novercam suam. *1. Cor. 5.*

Item,

Item, quia apud infideles iudices de secularibus negotiis litigabant. 1. Cor. 6.

Reprehendit eosdem circa Eucharistia assumptionem. 1. Cor. 11.

Et de errore circa mortuorum resurrectionem cap. 15.

Eosdem increpat de hoc præcipue, quod illi multa gravia a pseudoapostolis sustinebant, & ipsum non habebant in tanta reverentia, ut debebant. Suffinetis, inquit, si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit &c. 2. Cor. 11.

Item, ego debui a vobis commendari, non enim minus feci ab his, qui sunt supra modum Apostoli. 2. Cor. 12.

Galatas acriter & ferventer arguit super hoc, quod post acceptam veritatem Evangelii, volebant ad circumcissionem & legales observationes reverti. O insensati, ait: Galatæ: Quis vos fascinavit? Galat. 3.

Audierat apostolus quosdam de Thessalonicensibus ambulare inquiete, non operantes, sed curiose agentes. Idcirco corripitales mandavit. 2. Thess. 3.

Correctionem ægre ferentes.

Agar ancilla Saræ non ferens correptionem Domine suæ, qua ejus superbiam redarguebat, fugit e domo, sed iussa est ab angelo, ut rediret ad Dominam suam, & se humiliaret sub manu ejus. Gen. 16.

Mi-

Michæas Propheta, qui non est locutus ad gratiam principum, a Sedecia in maxillam percutitur, & a Rege Israel iustus est in carcerem mitti. 3. Reg. 22, 34. Et.

Cum increpasset Hanani Propheta Asa Regem Juda, quod confusus esset in Benedab Rege Syriæ, iratus Asa iustum Prophetam mitti in carcerem, & interfecit de populo in tempore illo plurimos. 2. Paral. 16, 7. Et.

Sedecias rex Juda clausit Jeremiam Prophetam in carcere, dicens: quare vaticinaris, dicens: hæc dicit Dominus &c. Jer. 32, 3.

Quia Daniel probavit, Bel & draconem non esse Deos, Babylonii convenerunt adversus Regem, & procuraverunt Daniele mitti in lacum leonum. Dan. 14.

Sara filia Raguelis unam de ancillis suis iuste increpat propter culpam: & illa nimis injuriose respondet: amplius ex te non videamus filium aut filium super terram, interfeceris virorum tuorum. Tob. 3, 7.

Joannes Baptista dicebat Herodi: non licet tibi habere uxorem fratris tui. Id ægre ferens Herodes Joannem in vincula conjecit interfecit. Matth. 14.

Cum Christus graviter increparet Phariseos & Legis peritos, ceperunt illi graviter insistere, & os ejus opprimere de multis, insidiantes ei, & querentes aliquid capere de ore ejus, ut acculerent eum. Luc. 11, 53.

Pharisæi exco nato, & a Christo Domino illuminato maledixerunt, eumque extra Synagoga.

Hanani Exempla.

Hi

gati

gom ejecerunt, quod veritatem constantissime lateretur. *Joan. 9.*

Principes Sacerdotum audientes verba Apostolorum de doctrina Christi, cogitabant interficere illos, & castis denunciaverunt, ne amplius loquerentur in nomine Domini Jesu: ac illi gaudentes ibant a conspectu concilii. *Act. 5.*

Omnes, qui erant Jerosolymis in concilio, ut audierunt gravem increpationem Stephani, dissecabantur cordibus, & stridebant dentibus in eum, & ejicientes cum extra civitatem lapidabant. *Act. 7.*

Cultus & Adoratio Dei.

Factum est, ut offerret Cain de fructibus terrae munera Domino: Abel quoque obtulit de primogeniis gregis sui, & de adipibus eorum. Et respexit munera Abel. *Gen. 4.*

Enoch, filius Seth, cepit invocare nomen Domini. *Eodem.*

Edificavit Noe altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus mundis & volucribus, obtulit holocaustum: odoratusque est Dominus odorem suavitatis. *Gen. 8.*

Apparuit Dominus Abraham in terra Chanaan, & dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. Qui edificavit ibi altare Domino, qui apparuit ei. *Gen. 12.*

Cum elevasset oculos Abraham, apparuerunt ei tres viri, stantes prope ipsum: quos cum vidisset, adoravit in terra, & dixit: Do-

mine

mine si inveni gratiam in oculis tuis, ne transis servum tuum. *Gen. 18.*

Paratus fuit Abraham offerre Deo unicum filium suum Isaac in holocaustum. Sed Domino aliter providente, arietem obtulit. *Gen. 22.*

Apparuit Dominus in Bersabee Isaac, dicens: Noli timere, quia ego sum tecum. Sequitur, edificavit ibi altare Domino &c. *Gen. 26.*

Locutus est Dominus Jacob, dicens: Surge & ascende Bethel, & habita ibi, facque altare Domino, qui apparuit tibi, quando fugiebas Esau fratrem tuum. *Gen. 35.*

Audierunt filii Israel, quod visitasset eos Dominus, & quod respexisset afflictionem eorum, & prout adoraverunt. *Exod. 4.*

Postquam locutus est Dominus ad Moysen de religione Pharae, & percussione primogenitorum Aegypti, sequitur, incurvatus populus adoravit. *Exod. 12.*

Jethro dixit Moysi: Esto tu populo in his, quae ad Deum sunt, ut referas, ut dicantur ad eum, ostendasque populo ceremonias, & ritum colendi &c. *Exod. 18.*

Dixit Dominus ad Moysen: Ascende in montem tu & Aaron, Nadab & Abihu, & septuaginta senes ex Israel, & adorabitis procul. Et post pauca sequitur: Obtuleruntque victimas pacificas Domino, vitulos duodecim. *Exod. 24.*

Præcepit Dominus sibi fieri tabernaculum, cum variis utensilibus, & ministros ad ministeria ordinari ad cultum ipsius. Ut patet in multis cap. *Exod. Exod. 25.*

H 2

Pri-

Primum præceptum decalogi est: Non habebis Deos alienos, non facies tibi sculptile, non adorabis ea, neque coles. Et alibi, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. *Exod. 20. Deut. 6.*

Angelus Domini dixit ad Manue, patrem Samsonis: Si vis holocaustum facere, offer ilud Domino. *Judic. 13.*

Elcana, pater Samuehs, ascendebat de civitate sua statutis diebus, ut adoraret & sacrificaret Domino Deo exercituum in Silo. *1. Reg. 1.*

Erat peccatum filiorum Heli grande nimis coram Domino, quod retrahebant homines a sacrificiis Domini. *1. Reg. 2.*

Cum Samuel offerret Domino holocaustum pro populo, Philistiim inierunt prælium contra Israel. Intonuit autem Dominus fragore magno super Philistiim, & exterruit eos, & cæsi sunt a filiis Israel. *1. Reg. 7.*

Rex David sollicitus Dei cultum in cantoribus & sacerdotibus studuit ampliare. *1. Paral. 15. 2. Reg. 25.*

Abiit Salomon, ut immolaret Domino in Gabaon, mille hostias in holocaustum obtulit, apparuitque ei Dominus per fornium. *1. Reg. 3.*

Salomon, ædificato templo, stetit ante altare Domini, in conspectu ecclesie Israel, expandens manus suas in cælum, utrumque genu in terram fixit, & oravit. *3. Reg. 8.*

Reversi filii Israel de captivitate Babylonis, legerunt in volumine legis Dei sui, quater in die

sic & quater in nocte, & consistebantur Dominum Deum suum. *2. Esd. 9.*

Cum irant omnes filii Israel ad vitulos aureos, Tobias fugiebat consortia eorum, & pergebat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi adorabat Dominum Deum. *Tab. 1.*

Cum audisset Job nunciorum verba, dicens sibi perditionem rerum suarum, surrexit, & corruens in terram adoravit, & dixit: Nudus egressus sum de utero &c. *Job. 1.*

Quamvis esset prohibitum, quod nullus aliquid peteret ab aliquo Deo, vel homine, utque ad triginta dies, nisi a solo rege Dario: tamen Daniel tribus temporibus in die steterat genua sua in cænaculo suo, & adorabat, consistebaturque coram Domino Deo suo. *Dan. 6.*

Magi intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum. Ecce miræ humilitatis devotio. Quid ergo debent facere christiani Domino jam regnanti, si sic fecerunt gentiles puero vagienti? *Matth. 2.*

Cum descendisset Jesus de monte, leprosus veniens, genua flexo, adoravit eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. *Matth. 8.*
Cæcus natus prociens, adoravit eum. *Joan. 9.*

Discipuli post resurrectionem Dominum adoraverunt. *Matth. 28.*

Sacerdos & populus de Lystris videntes Paulum & Barnabam, Deos eos esse credentes,

volverunt sacrificare eis, quod illi prohibuerunt.
Act. 14.

Cecidit Joannes ante pedes angeli, ut adoraret eum. Respondit ei angelus: Vide ne feceris, confertus tuus sum, &c. Deum adora.
Apo. 19.

Curiositas humana.

Primariæ transgressionis occasio ortum habuisse videtur ex eo, quod Eva serpentem curiose audivit, & lignum vitæ curiose respexit.
Gen. 3.

Egressa est Dina filia Lix, ut videret mulieres regionis illius: sequitur, quod visa, rapta, & oppressa fuit.
Gen. 34.

Præcepit Dominus Moyse, ut diceret populo: Cavete ne ascendatis in montem, nec tangatis fines illius: Omnis, qui tetigerit montem, morietur. Et post pauca: Contestare populum, ne forte velit transcendere terminos ad videndam Dominum, & pereat ex eis plurima multitudo.
Exod. 19.

Dixit Dominus ad Moysen, ut Aaron & filii ejus tantum intrarent sancta sanctorum, alii vero nulla curiositate viderent, quæ erant in sanctuario, priusquam essent omnia involuta, alioquin morecentur.
Num. 4.

Ozias rex Juda, ingressus templum Domini, accepit thuribulum, & voluit adolere incensum super altare thymiamaris, quod non ad fœdus, sed ad sacerdotum pertinebat officium.

Act.

statimque orta est lepra in fronte ejus.
2. Paral. 26.

Dum viderent Judæi miracula a Domino Jesu fieri manifesta & illius, videre volebant, sed de celo quærebant.
Luc. 11.

Herodes Terrarcha viso Jesu gavissus est, vasde, non tamen pietatis, sed curiositatis causa, quis sperabat signum aliquod ab eo videre fieri, & propter hoc viso illa Domini Jesu nihil profuit ei, sed magis obfuit.
Luc. 23.

Curiositatem discipulorum, scirevolentium tempus secundi adventus, compescuit Dominus, dicens. Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate.
Act. 1.

Curiositas videtur fuisse, quare Simon Magus voluit baptizari, quia videlicet videbat signa, quæ Philippus faciebat.
Act. 8.

Athenienses omnes & advenæ & hospites ad nihil aliud vocabant Paulum, nisi ut aut dicere, aut videre, vel audire aliquid novi velent.
Act. 17.

Prædicante Paulo in Epheso civitate, multi, qui fuerant curiosi scelerum, contulerunt libros, & combusserunt coram omnibus.
Act. 19.

Reprehendit Apostolus quosdam Thessalonicenses, inquit ambulantes, & nihil operantes.
Thess. 3.

Adolescentes viduas monet Apostolus esse devotandas. Frequenter vero vagis, otiosas, & curiosas arguit, & vitare monet, quæ discant domos circumire, & vagabunde discurre.

tere, & se ostendere, ac vendere, & loquuntur, quæ illicita sunt, & cum luxuriarum fuerint, habere volunt. 1. Tim. 5.

D.

Detrahitio & Maledicentia.

Impie detrahit Joseph innocenti & pudico domina ejus apud virum suum. Gen. 39.

Cui dubium est, quod pessime cogitatis; dixit Pharaos Moysi. Per quod patet, pessimos hostes quandoque viris optimis, iniqua impositione & falsa, cum multa audacia affirmare. Exod. 10.

Locuta est Maria & Aaron contra Moysen, modica occasione assumpta. Sed cito secuta est ultrix pena. Num. 12.

Detraherunt filii Israel terræ promissionis, in malum suum. Num. 14.

Occasione seditionis Chore & complicium suorum, fuerunt multi terribiliter occisi. Et post marmuravit multitudo contra Moysen & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. Num. 16.

Quamvis esset malus Balsam, tamen dixit, quod neququam malediceret populo, cui benedixerat Dominus. Et quo ad hoc multi inveniuntur deteriores illo, qui libentius & frequen-

quentius maledicunt, & detrahunt tam bonis, quam perverfis. Num. 23.

Saul fuit in principio valde bonus, & tamen dixerunt quidam filii Belial? Unde salvare nos poterit iste? 1. Reg. 10.

Occasione Doeg Iduumii, referentis Saul, quod Abimelech sacerdos confortaverat David, occidit octoginta quinque viros, portantes Ephod, & multos alios parvos & mulieres. 1. Reg. 22.

Satrapæ Philistinorum procuraverunt apud Achis regem Geth, quod David, qui judicio ejus bonus erat, fuit amotus de honesto officio, in quo ipsum posuerat. 1. Reg. 29.

Adulescentem, narrantem Saul & filiorum ejus mortem, iussit David interficere, cum putabat illi prospera nunciare. 2. Reg. 1.

Principes filiorum Ammon dixerunt ad dominum suum: Putas, quod propter honorem patris tui David miserit ad te consolatores? Et sic perverterunt simplicem & puram intentionem David. 2. Reg. 10.

Absalon ambiens regnum, dicebat habenti eorum se negotium: non est, qui te audiat constitutus a rege. 2. Reg. 15.

Siba servus Miphibesech nequiter detrahit domino suo apud David. Et fides nimis cito fuit adhibita pravis illius verbis. 2. Reg. 16.

Edificantibus templum filiis Juda, qui redierant de Babylone, hostes eorum iniquam miserunt epistolam Artaxerxi regi, ut opus faceret intermitteri. 1. Etd. 4.

tere, & se ostendere, ac vendere, & loquuntur, quæ illicita sunt, & cum luxuriarum fuerint, habere volunt. 1. Tim. 5.

D.

Detraçtio & Maledicentia.

Impie detraxit Joseph innocenti & pudico domina ejus apud virum suum. Gen. 39.

Cui dubium est, quod pessime cogitatis; dixit Pharaos Moysi. Per quod patet, pessimos hostes quandoque viris optimis, iniqua impositione & falsa, cum multa audacia affirmare. Exod. 10.

Locuta est Maria & Aaron contra Moysen, modica occasione assumpta. Sed cito secuta est ultrix pena. Num. 12.

Detraherunt filii Israel terræ promissionis, in malum suum. Num. 14.

Occasione seditionis Chore & complicium suorum, fuerunt multi terribiliter occisi. Et post marmuravit multitudo contra Moysen & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. Num. 16.

Quamvis esset malus Balsam, tamen dixit, quod neququam malediceret populo, cui benedixerat Dominus. Et quo ad hoc multi inveniuntur deteriores illo, qui libentius & frequen-

quentius maledicunt, & detrahunt tam bonis, quam perverfis. Num. 23.

Saul fuit in principio valde bonus, & tamen dixerunt quidam filii Belial? Unde salvare nos poterit iste? 1. Reg. 10.

Occasione Doeg Iduumii, referentis Saul, quod Abimelech sacerdos confortaverat David, occidit octoginta quinque viros, portantes Ephod, & multos alios parvos & mulieres. 1. Reg. 22.

Satrapæ Philistinorum procuraverunt apud Achis regem Geth, quod David, qui judicio ejus bonus erat, fuit amotus de honesto officio, in quo ipsum posuerat. 1. Reg. 29.

Adulescentem, narrantem Saul & filiorum ejus mortem, iussit David interficere, cum putabat illi prospera nunciare. 2. Reg. 1.

Principes filiorum Ammon dixerunt ad dominum suum: Putas, quod propter honorem patris tui David miserit ad te consolatores? Et sic perverterunt simplicem & puram intentionem David. 2. Reg. 10.

Absalon ambiens regnum, dicebat habenti eorum se negotium: non est, qui te audiat constitutus a rege. 2. Reg. 15.

Siba servus Miphibesech nequiter detraxit domino suo apud David. Et fides nimis cito fuit adhibita pravis illius verbis. 2. Reg. 16.

Edificantibus templum filiis Juda, qui redierant de Babylone, hostes eorum iniquam miserunt epistolam Artaxerxi regi, ut opus faceret intermitteri. 1. Etd. 4.

Cum Sara filia Reguelis unam de ancillis increparet pro culpa sua, respondit: Amplius ex te non videamus filium, aut filiam super terram interfecit virorum tuorum. *Tob. 3.*

Occasione solius Mardochei, qui superbissimum Aman adorare volebat, ipse Aman suggestit regi Assuero, quod populus Iudaeorum regis iusta contemneret, & per totam regnum discordias seminare, ita quod omnes fuerunt adjudicati morti. Sed divina pietas de eorum liberatione providit. *Esth. 2.*

Quia Jeremias praedicabat, capiendam esse civitatem Jerusalem a Chaldeis, dixerunt principes populi Sedeciae regi. Homo iste non querit pacem populo huic, sed malum. *Jerem. 38.*

Accedentes viri Chaldaei accusaverunt Iudaeos, dicentes Nabuchodonosor regi, quod foci Danielis non adorabant Deos illius, & essent transgressores regis decreti. *Dan. 3.*

Principes & Satrapae Darii regis Persarum, invidentes Danieli, accusaverunt eum apud regem, quia ipse oraret, & obsecraret alium Deum, quam ipsum regem Darium. *Dan. 6.*

Duo illi senes presbyteri conati sunt Susannam turpiter infamare. Sed Deus eam mirabiliter per abstinentem puerum liberavit. *Dan. 13.*

Aleimus, qui volebat fieri summus sacerdos, & quidam alii iniqui dixerunt regi Demetrio: Perdidit Judas & fratres eius amicos tuos, & nos disperserunt de terra nostra. *1. Mach. 7.*

Con-

Convenerunt adversus Jonathan viri pestilentes ex Israel, ut interpellarent regem Alexandrum adversus eum, & non intendit ad eos res. *1. Mach. 10.*

Simon de tribu Benjamin, praepositus templi, venit ad Apollonium, & dixit, rariorum pecuniis innumerabilibus esse plenum. *2. Mach. 3.*

Praedictus etiam Simon male loquebatur de Onia, provisorumque civitatis, ac defensorem gentis suae, & emulatore legis divinae audebat insidiatorem regni dicere. *2. Mach. 4.*

Veniens ad regem Demetrium Aleimus, dixit inter caetera: Quamdiu Judas superest, impossibile est pacem dare negotiis. *2. Mach. 14.*

Videns Pharisei Dominum discumbentem in homo Matthaei, dicebant. Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister vester? *Matth. 9.*

Simile accidit de Zachaeo: mormurabant, quod apud hominem peccatorem divertisset. *Luc. 19.*

De Joanne Baptista, multum sejanante, dicebant quidam: Demonium habet. *Matth. 11.*

De Domino autem Jesu, cum peccatoribus comedente, dicebant: Ecce homo vorax & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus. *Eodem.*

Visto miraculo de caeco, per Dominum Jesum illuminato, Pharisei detraxerunt Dominum, dicentes: nos scimus, quia hic homo peccator est. Et maledixerunt homini illi, & dixerunt:

tu

tu discipulus ejus sis. Quæ quidem maledictio fit super vos, & super filios vestros. *Joan. 9.*

Scribæ & Pharisei detraherunt Domino, dicentes, eum esse Samaritanum, dæmonicum, blasphemum, peccatorem, potatorem, voracem mendacem, prohibentem tributa dari Cafari, gentis subverlorem, populi ductorem. Hæc omnia possunt ex diversis locis Evangeliorum haberi.

Non valentes Judæi resistere sapientiæ Stephani, & spiritui, qui loquebatur per eum, adduxerunt in consilium duos falsos testes, dicentes: homo iste non cessat loqui adversus populum, legem, & locum. *Act. 6.*

Quidam quæstuarii dolentes, quod amiserant questum suum, eo quod Paulus ejecerat spiritum Pythonem a quadam puella, quam illi habebant, dixerunt magistratibus: Hi homines conturbant civitatem nostram, Et ad verba eorum prava concurrit plebs adversus illos, & scissis vestibus eorum, jussi sunt virgias cædi, & in carcerem mitti. *Act. 16.*

Gallione proconsule Achajæ existente, insurrexerunt uno animo Judæi contra Paulum, & adduxerunt eum ad tribunal dicentes, quod contra legem homo hic persuadet hominibus colere Deum. *Act. 18.*

Apud Ephesum, cum quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini, coram multitudine, discedens ab eis Paulus, segregavit discipulos. *Act. 19.*

Qui-

Quidam Judæi de Asia, videntes Paulum in templo, clamaverunt: Viri Israelitæ adjuvate, hic est homo, qui adversus populum & legem & locum hunc omnes ubique docens, insuper & gentiles induxit in templum, & violavit sanctum locum istum. *Act. 21.*

Coram Felice præfide proposuit contra Paulum Tertullus Orator pro Judæis, dicens: Invenimus hunc hominem pestiferum, concitantem seditiones omnibus Judæis in universo orbe, & autorem seditionis, scilicet Nazarenorum, qui etiam templum conatus est violare. *Act. 24.*

Disputante Paulo apud Athenas, quidam Epicuræi & Stoiæ Philosophi dicebant: Quidnam vult spermologus hic dicere? Alii vero: Novorum dæmoniorum annunciator est. *Act. 27.*

Barbari videntes viperam pendentem in manu Pauli, dixerunt: utique homicida hic est, qui cum evasit de navi &c. Sed cito postea opinionem mutaverunt. *Act. 28.*

Derisio & Convitia.

Viri Socoth & Phaniel deriserunt Gedeonem, Zebec & Salmam persequentem. Sed inde male eis accidit, quia male eos postea traxerunt. *Judit. 8.*

Contempsit Nabal verba nunciorum David stomachando, dicens: Quis est iste David? Et quis est filius Isai? Hodie increverunt servi, qui fugiunt dominos suos. *1. Reg. 25.*

Michol videns regem David saltantem ante arcam Domini, despectit eum, quia nudum eum vidit.

vidit. Et postmodum insultando & deridendo, dixit: Quem gloriosus fuit hodie rex? 2. Reg. 6.

Derisoris verbis dixit impia Jezabel ad Achab: Grandis autoritatis es, & bene regis regnum Israel. 3. Reg. 21.

Quia pueri illuserunt Elizeo dicentes: Ascende calve: duo ursi laceraverunt quadraginta duos ex eis. 4. Reg. 2.

Cursores, quos misit Ezechias, pergebant velociter de civitate in civitatem, prædicantes, ut filii Israel revertantur ad Dominum. Illis iridentibus vero se subsannantibus &c. 2. Paral. 30.

Mittebat Dominus prophetas quotidie commonens eos, quod parcerent populo & habitaculo suo. At illi subsannabant nuncios Domini, & parvi pendebant sermones ejus, illudebantque prophetis. 2. Paral. 36.

Sannaballat & Tobias audierunt, quod edificabatur muri Jerusalem, & irridebant zdiscentes. 1. Erid. 3, 4.

Execrato Tobia, parentes & cognati ejus iridebant vitam ejus, dicentes: Ubi est spes tua, pro qua elemosynas & sepulturas faciebas. Tob. 2.

Videns Nicanor holocausta, quæ offerebantur a Judæis pro rege, iridens sprevit eos, & locutus est superbe, & juravit in ira. 1. Mach. 7.

Antiochus crudelis tyrenus, ex verbis septimi fratris accessus ira, in illum super omnes crudelius defævit, indigne ferens derisum se. 2. Mach. 7.

Derisus

Derisus fuit multipliciter Dominus Jesus, ut infra patebit tit. de Patricia.

Quidam Judæi, videntes discipulos Domini loquentes variis linguis post infusionem Spiritus sancti, iridebant dicentes: Quia multo pleci sunt viri isti. Act. 2.

Cum audissent Athenienses resurrectionem mortuorum, quem annunciabat Paulus, quidam iridebant, quidam vero dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. Act. 17.

Dilectio Dei.

Daturus legem Moyse Dominus dixit ei: Ego sum Dominus Deus tuus, faciens misericordiam his, qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea. Exod. 20.

Præcipuum omnium mandatorum legis est dilectio Dei. Nam dixit Moyse post decem mandata populo repetita: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo &c. Deut. 6.

Timorem Dei & amorem, volens specialem imprimere in populo Moyse ait: Et nunc Israel, quid Dominus Deus tuus petit a te? nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in viis ejus, & diligas eum, ac servias Domino Deo tuo, in toto corde tuo &c. Deut. 10.

Longævus Josue & pæsenilis ætatis vocat omnem Israël, & monens eos de multis dixit inter cætera: Hoc tantum diligentissime præcavete, ut diligatis Dominum Deum vestrum. Josue 13.

De

De rege David dicitur: De omni corde suo laudavit Deum, & dilexit Dominum, qui fecit illum. Unde ipsemet dicebat: Diligam te Domine fortitudo mea. *Ecl. 47.*

Apostolus Paulus talem tulit sententiam: Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit Anathema, Maranatha. *1. Cor. 6.*

Quis amor est virtus motiva ad Christum, magnum amorem Paulus habebat, qui ei crucifixus erat. Et potest notari de Paulo, quod Christus erat ei sua sapientia: Non judicavi me scire aliud inter vos, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. *Galat. 2.*

Item sui substantia, omnia, inquit, detrimentum feci, & arbitror ut stercora, ut Christum lucrificarem. *Philipp. 3.*

Sua iustitia: factus est nobis sapientia, iustitia & sanctificatio, & redemptio. *Coloss. 1.*

Potest dici, quod Christus in eo loquebatur: An experimentum queritis ejus, qui in me loquitur Christus? *1. Cor. 14.*

Item Christus in eo operabatur: Non audeo aliquid loqui eorum, quae per me non efficit Christus. *Galat. 2.*

Item Christus in eo vivebat: Vivo ego, jam non ego, vivit aeternum in me Christus. *Eodem.*

Mihi vivere Christus est. *Philipp. 3.*

Item Christus in eum triumphat: Deo gratias, qui semper triumphat in nos Christo. *2. Cor. 2.*

Potest quoque dici Christi servus: Paulus servus Jesu Christi. *Rom. 1.*

Et

Et Christi Apostolus: Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei. *2. Cor. 1.*

Item Christi legatus & vicarius: Pro Christo legatione fungimur, tanquam Deo hortante per nos, obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. *2. Cor. 5.*

Et ei adiutor erat: Dei sumus adiutores. *1. Cor. 2.*

Etiam pugil, vel certator: Bonum certamen certavi. *2. Timoth. 4.*

Et alibi: Sic pugno: non quasi aërem verberans. Et prima Corinthiorum decimoquinto: Si secundum hominem cum bellis depugnavi.

Item cursor: Sic curro non quasi in incertum, Prima Corinthiorum 9. cursum consummavi.

Item specialis imitator: Imitatores elote mei, sicut ego Christi. *2. Tim. 4.*

Pulchrum fecit exhortationem beatus Joannes, dicens: Nos ergo diligamus Deum, quoniam ipse prior dilexit nos. *1. Joan. 4.*

Magdalenae remittuntur peccata multa, quoniam dilexit multum. *Luc. 7.*

Petrus respondit Domino saepius roganti: amas me? Domine, tu scis, quia amo te. *Joan. 21.*

Dilectio Inimicorum.

Quid venistis ad me hominem, quem odistis, & expulistis a vobis? ait Haec ad quosdam suos inimicos. Et tamen postea fecit eis convivium.

Hæcæpi Exempla.

I

vivium.

vivium, & post cibum & potum surgentes mane juraverunt sibi mutuo, dimisitque eos Isaac pacifice in domum suam. *Gen. 26, 27.*

Joseph non ultus est malum a fratribus suis sibi illatum, sed ostendit, se illos diligere, cum ipsis dixit: Nolite pavere, neque vobis durum esse videatur, quod vendidistis me in his regionibus &c. osculatusque est Joseph omnes fratres suos, & ploravit super singulos. *Gen. 45.*

Filii Israel, licet a Beniamitis laesi, non deserunt tamen propterea eorum excidium ululata magno desere, dicentes: Quare Domine Deus Israel factum est hoc malum in populo tuo, ut hodie una tribus auferretur ex nobis. *Jud. 21, 3.*

Cum David juvenisset Saul inimicum suum solum in spelunca, eumque potuisset tuto occidere, imo ad hoc a servis suis fuisset animatus, ei tamen nil mali intulit, sed respondit: Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hanc rem: & non permisi servos suos confurgere in Saul. *1. Reg. 24.*

Idem inimici servo cibum præbet. *3. Reg. 30, 11.*

Idem ostendit se diligere inimicum in planctu Saul. *2. Reg. 1.*

Idem cum sedulo inquisivisset: num superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum illo misericordiam. *2. Reg. 9.*

Idem parciit Semei, licet multis & magnis injuriis ab eo fuisset affectus. *2. Reg. 16.*

Idem

Idem diligit filium Absalon, licet rebellem & hostem suum, mandatque militibus suis: Servate mihi puerum Absalon. *2. Reg. 18.*

Joh de se testatur: Si lætatur sum ad ruinam ejus, qui me oderat, & exultavi, quod invenisset eum malum. Non enim dedi ad peccandum guttur meum, ut expeterem maledicens animam ejus. *Job. 31, 29.*

Eliseus Propheta inimicos ad capiendum se missos non tantum amavit, sed mensam eis apponi præcepit, refectosque abire illatos permisit. *4. Reg. 6.*

Cum cepissent Israelitæ ducenta millia mulierum & puerorum e Judæa, vestitos atque refectos ad propria remisit. *2. Paral. 21.*

Christus Dominus ignoscit crucifixoribus. *Luc. 23.*

Idem diligit Judam proditorem suum, eumque vocat amicum. *Matth. 26, 50.*

S. Stephanus positus genibus orat pro lapidantibus se, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. *Act. 7.*

Cum Jacobus & Joannes rogassent Christum, ut ignem mitteret de caelo, & consumeret inimicos suos, respondit Christus: nescitis, cujus spiritus estis. *Luc. 9, 54.*

Servus debitor prociudit eorum Domino suo, petit veniam & remissionem debiti. Misertus autem Dominus servi illius dimisit eum, & omne debitum dimisit ei. Cum vero hic nollet remittere debitum conservo suo, increpat eum Dominus, & gravi poena multat. *Matth. 18.*

Dilectio Proximi.

Reprehensus est Cain a Domino graviter, & punitus, quia contra fratrem suum inique egit, & se non esse custodem dixit ejus. *Gen. 4.*

Note, quam diligenter & sollicitè orabat Dominum Abraham, ut parceret Sodomitis, quod erat magnæ dilectionis signum. *Gen. 18.*

Tantam dilectionem erga proximos sibi subditos Moyses habebat, quod ipse orans Dominum dicebat: Aut dimitte eis hæc noxam, aut dele me de libro tuo. *Exod. 32.*

Optabat Moyses omnes de populo prophetas, licet honor ejus inde minui videretur. *Num. 11.*

Noluit Moyses mejus dominium, quod ei Dominus promittebat: in tantum proximos suos, quibus præerat, diligebat. *Num. 14.*

Fili Israel, post occisionem filiorum Benjamin, magno ululatu cœperunt flere dicentes: Quare Domine Deus noster factum est hoc malum. *Judic. 12.*

Anima Jonathæ colligata est anima David, & dilexit eum quasi animam suam. *1. Reg. 18.*

Ostendit David, se diligere inimicum, in planctu Saul: Amicum in planctu Jonathæ. Similiter in planctu Abner. *2. Reg. 1.*

Filium quoque, licet malum, & sibi adversarium, sicut. *2. Reg. 18.*

Magnam dilectionem ostendit se habere Nemiæ ad filios transmigratoris, quod patet in his, quæ eis fecit. *2. Lid. per totum.*

Quia

Quia Tobias multis multa opera charitatis exhibebat, multi diligebant eum. Unde cum jussus esset occidi a rege, latuit, & inventus non fuit. *Tob. 1.*

Tantam dilectionem vult Dominus ad proximos nos habere, ut dixerit Petro: Non esse dimitrendum septies fratri, sed usque septuagies septies. *Matth. 18.*

Ad proximum magnam dilectionem habuisse laudatur Samaritanus ille, qui appropius formivivo, misericordia motus est, & ejus vulnera alligavit, infundens oleum & vinum. *Luc. 10.*

Miram dilectionem ad proximum habuisse monstratur beatus Stephanus, qui pro lapidatoribus suis devotius, quam pro se orasse videtur. Nam pro illis genua posuit, & voce magna clamavit: pro se vero simpliciter dixit: Domine Jesu suscipe spiritum meum. *Act. 7.*

Inestimabiliter Paulus proximos diligebat: erat enim erga eos, ut mater parturiens, nam dicebat Galatis: Filii mei, quos iterum parturio. *Galat. 4.*

Item tanquam pater corripiens: per Evangelium in Christo ego vos genui, & paulo post: In virga veniam ad vos. *1. Cor. 4.*

Ad Thessalon. Tanquam pater filios deprecantes vos, & consolantes testificati sumus. Eodem: Tanquam nutrix fovens & blandiens facti sumus, ait, tanquam si nutrix fovat filios suos. *1. Thess. 2.*

Et alibi: Tanquam parvulis in Christo lac potum dedi vobis. *1. Cor. 3.*

13

Item

Item tanquam magister & Doctor erudiens: Positus sum predicator, & Apostolus & magister gentium in fide & veritate. 2. Tim. 1.

Item tanquam frater & socius collaborans, & coadjuvans: Fratres mei dilectissimi, & desideratissimi, rogo te Germane compar &c. Philip. 4.

Et cap. 1. ad Philipp. Habeo vos, in confirmatione Evangelii, socios gaudii mei &c. Philip. 1.

Et secunda Corinth. 1. Non dominamur fidei vestre, sed adjuutores sumus gaudii vestri. 2. Cor. 1.

Item tanquam legatus reconcilians: Pro Christo legatione fungimur. 2. Cor. 5.

Et Apostolus, bona annuncians: Vos scitis, qualiter nihil subtraxerim vobis utilium, quo minus annunciarer vobis, & docerem vos publice per domos. Act. 20.

Et alibi: Quod ignorantes colitis, ego nuncio vobis. Act. 17.

Item architectus edificans: Ut sapiens architectus posui fundamentum. 1. Cor. 3.

Per aliam nihilominus viam potest dici, quod Paulus ostendit se esse proximorum ferventissimum dilectorem. Per hoc videtur, quod ipse multa pro eis faciebat: Siquidem vel sustinebat, vel dabat ea, quae non habebat, ab habentibus pro indigentibus procurabat. Quod enim suadet ad utilitatem proximorum, ipse testatur: Ad ea, quae opus erant mihi, & his qui mecum sunt, ministraverunt manus istae. Sequi-

Sequitur: Quoniam beatum est dare, quam accipere. Quamvis autem supererogationis esset, cum ab ipsis accipere posset, in hoc faciebat, ut illis quibus praedicabat, parceret. Unde ad Corinthios: Paratus sum venire ad vos, & non ero vobis gravis. Non enim quero, quae vestra sunt, sed vos. Act. 20.

Secundo, ut Pseudo-Apostolis gloriandi occasionem auferret: In omnibus sine onere me servavi, & servabo. Quod facio, & faciam, amputem occasionem eorum, qui volunt, ut in eo, de quo gloriantur, reperiantur sicut & nos. 2. Cor. 12.

Tertio, Ut exinde majorem mercedem haberet: Non usi hae potestate, ut accipiamus (scilicet) sumptus a vobis: sequitur: Quae est ergo merces mea? ut praedicans sine sumptu ponam Evangelium Christi. 2. Cor. 11.

Rursus etiam ipse procurabat, ab ecclesia de Achaja, ad donandum pauperibus de Judaea, ob quam causam collectas fieri faciebat, & fideles ad hoc efficaciter iuducebat. 1. Cor. 16.

Item: Qui parce seminat, parce metet. 2. Cor. 9.

Dabat proximis verba Dei, quibus copiosissime abundabat: Imo etiam seipsum eorum utilitatibus dedicabat. Volebamus tradere vobis non solum Evangelium, sed & animas nostras, propterea quod chari nobis facti estis. 1. Thess. 2.

Sic & Corinthi. Ego ipse libentissime impendam & superimpendam pro animalibus vestris. 2. Cor. 12.

Professio
Pauli.

Mira insuper de corpore suo fecit proximis ad fidem & salutem convertendis predicando videlicet, disputando, discurrendo a Damasco in Arabiam, in Jerusalem, in Antiochiam. Deinde nunc iussu Spiritus sancti cum Barnaba de Antiochia in Cyprum. Inde navigante per Ciliciam, & post euntes in Paphiam, Iconium, Lycaoniam, conuenerunt presbyteros per singulas ecclesias: Et tandem post factum multiplicem fructum Antiochiam redierunt. De his habetur in Actib. *Act. 9. 11. 13. 14. 15. &c.* Postmodum vero Paulus volens visitare fratres, quibus predicauerat verbum Dei, assumpto Sila in socium, profectus est in Syriam, & Ciliciam: Inde transiens Phrygiae & Galatiae regionem venerunt Mysiam, & postea vocatus in Maedoniam navigavit. Et tunc Paulus Thessalonicae, & in multis aliis civitatibus regionis illius multum fructum faciens, consequenter pervenit Athenas, ubi cum Philosophis curiosis salubriter disputavit. Ex quo tulit se Corinthum, & ibi multum populum Domino acquisivit. Inde profectus est Ephesum, & ingressus synagogas, disputavit cum Judaeis. Inde egressus descendit Caesaream, de Caesarea venit Antiochiam, & facto ibi aliquanto tempore profectus est Galatiam regionem, & Phrygiam, confirmans omnes discipulos. Et postea peragratis superioribus

partibus, iterum venit Ephesum, ibique biennio commoratus, disputans & suadens de regno Dei, fecit, ut eos, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, tam gentiles quam Iudaei. Inde reversus per Maedoniam & Troadem & Miletum, & per plures alias civitates & insulas transiens applicuit Tyro Ptolomaidem, & Caesaream iter faciens. Deinde Jerusalem cum multa flagitatione pervenit. Ubi comprehensus a Judaeis, tractus & verberatus fuit, & coram diversis iudicibus nequiter accusatus, a manifesto gravamine Caesarem compulsus appellare. Traditus autem Centurioni post naufragia & innumera pericula ad urbem Romanam catenis vinculis accessit: ibique praedicationi ac doctrinae insistent, ire etiam in Hispaniam proponebat. Ecce quomodo amabat illos, pro quibus tot & talia sustinebat. Unde ait: Omnia, charissimi, ad edificationem vestram. 2. Cor. 12.

Apparent etiam signa dilectionis, cum quis vult sustinere, vel pati gravis pro amicis. Unde Ecclesiastici dicitur: Amicum salutare non confundaris. Et si mala tibi evenerint per illum, sustine. *Eccles. 22.*

Et jam dictis vero Paulum mira sustinuisse liquet pro utilitatibus proximorum. Unde ait: Omnis sustineo propter electos, ut & ipsi salutem consequantur. De hoc require in titulo de tribulationibus. Ibi enim multa de his invenies,

Magnam dilectionem ad proximos habuisse Joannem Evangelistam, patet ex verbis suis. Ex abundantia enim cordis os ejus loquebatur, quando dilectionem, vel charitatem toties reprobabat. Sicut apparet in prima epistola cap. 3. & 4.

Discordia, lites, & rixæ.

Præmam discordiam inter homines movit invidia, inter Cain & Abel: Quoniam opera Cain maligna erant, fratris autem iusta. *Gen. 3. 4.*

Substantia Abraham & Loth erat multa, & æquabant habitare communiter, unde & facta est rixa inter pastores gregum Abraham & Loth. *Gen. 13.*

Quia quinque reges Sodomorum servierant duodecim annis Chodorlahomor regi Elamitarum, & decimo tertio recesserant ab eo: ideo factum est bellum illud de quatuor regibus adversus quinque, in quo fuit Loth captus, sed per Abraham liberatus. *Gen. 14.*

Viri civitatis Sodomæ vallaverunt domum, in qua erant duo Angeli in humana specie hospitati, & volebant illos cognoscere, vimque faciebant vehementissime, eo quod Loth fideliter hospites defendebat. *Gen. 19.*

Factum est jurgium pastorum Gerare adversus pastores Isaac, propter possessionem ovium, & armentorum, & familiarum plurimæ. *Gen. 26.*

Ode-

Oderat semper Esau Jacob, pro benedictione, qua benedixerat ei pater, dixitque in corde suo: Venient dies lactus patris mei & occidam Jacob fratrem meum. *Gen. 27.*

Fugiens Jacob cum jurgio, dixit ad Laban: Quam ob culpam meam sic consisti in me? & scrutatus es omnem suppellectilem meam? *Gen. 31.*

Occasione Dinæ filie Jacob, quam Sichem filius Emor rapuit, & oppressit, facta est discordia magna inter filios Jacob, & habitatores terræ illius. *Gen. 34.*

Moyse quadam die vidit duos Hebræos rixantes, dixitque ei, qui faciebat injuriam: Quare percussit proximum tuum? *Exod. 2.*

Cum exissent filii Israel de terra Ægypti, & transissent mare rubrum, Amalech venit & pugnavit contra eos in Raphidim. *Exod. 17.*

Multasies jurgati sunt filii Israel contra Moysem in deserto. Primo pro defectu potus: postea habito uno cibo, desideraverunt alium: nauseantes enim manna, petierunt carnes. Item ad aquas contradictionis convenerunt adversus Moysem & Aaron filii Israel, ubi jurgati sunt contra Dominum & Moysem. *Num. 21. & 24.*

Inter Abimelech filium Gedeonis & viros Sichem, qui male fecerant cum principem, fuit magna discordia suscitata: ita, quod illi ceperunt eum detestari, & rebellare ei, & ipse eos expugnavit. *Judic. 9.*

Orta est seditio inter viros Ephraim & Jephthe, eo quod Jephthe vadens ad pugnam contra

tra

tes filios Ammon, illos vocare voluit, ut dicebant. *Judic. 12.*

Pro uxore Levitæ in Gabaa Benjamin, & inter tribus Israel tam vehemens discordia & prælium fuit, ita quod illi de tribu Benjamin, exceptis quingentis viris, penitus sunt deleti. *Judic. 20.*

Occiso a David Philisthæo, iratus est Saul contra David, eo quod communiter laudabatur. Non rectis oculis ergo Saul aspiciebat David a die illa, & deinceps. Nec aliquis ex tunc potuit mollire cor Saul, quin persequeretur eum. *1. Reg. 18.*

Facta est longa concertatio inter domum Saul & domum David: sed David semper proficiebat, & domus Saul continuo deerecebat. *2. Reg. 3.*

Nimis inhonesta facta est discordia inter Absalon ambientem regnum, & David patrem suum. Denique Absalon, qui eam movit, suspensus est. *2. Reg. 18.*

Rege David redeunte in Jerusalem, filii Israel turbati fuerunt, eo quod viri Juda ipsum reduxerant, aliis non vocatis. *2. Reg. 19.*

Dux mulieres meretricies litigabant coram rege Salomone, occasione unius infantis, quem utraque volebat habere. *3. Reg. 3.*

Mortuo Salomone, petiit populus, ut a Roboam filio ejus mitius tractaretur. Quo durius respondente, recesserunt decem tribus ab eo, & fecerunt Jeroboam regem sibi, ex quo mul-

multa bella fuerunt inter reges Israel & Juda. *3. Reg. 11.*

Facta est contentio inter discipulos, quis eorum videretur esse major: sed Domino non placuisse talem contentionem, patet per ea, quæ sequuntur. *Luc. 22.*

Litigabant Judæi ad invicem dicentes: Quomodo potest hic nobis dare carnem suam ad manducandum? *Joan. 6.*

Murmur multum erat de Domino Jesu inter turbam. Quidam enim dicebant: quis bonus est; alii autem dicebant: non est, sed seducit turbas. Sequitur: Facta est dissensio &c. *Joan. 7.*

Baptizato Cornelio cum omni domo sua, audierunt Apostoli & fratres, qui erant ei Judæi, quoniam gentes recepissent verbum Dei. Cum ascendisset autem Petrus Hierosolymam, disceptabant adversus illum, qui erant ex circumcissione fratres, dicentes: Quare introisti ad viros? *Act. 11.*

Paulo & Barnaba in civitate Iconio prædicantibus, & multa miracula facientibus, divisa est multitudo civitatis. Quidam erant cum Judæis, & quidam erant cum Apostolis. *Act. 14.*

Quidam descendentes de Judæa docebant fratres: Quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi, non potestis salvi fieri. Facta ergo seditione non minima Paulo & Barnabæ adversus illos, statuerunt, ut consulerentur Apostoli, qui erant Hierosolymis, super hæc quaestione. *Act. 15.*

Occasione Joannis Marci, quem Paulus volebat recipere ad ministerium Evangelii, facta est dissensio inter Paulum & Barnabam, ita ut discederent ab invicem. Attamen totum pervenit ad profectum Evangelii. *Eodem.*

Prædicante Paulo Ephesi, etiam multa miracula faciente, facta est turbatio non minima de via Domini. Demetrius enim quidam argentarius, faciens ædes Dianæ argenteas, præstabat artificibus non modicum quantum &c. Impleta est tota civitas confusione. *Act. 19.*

Quidam Judæi, videntes Paulum in templo, concitaverunt omnem populum, & iniecerunt manus, clamantes: Viri Israelite, adjuvate. Commota est civitas tota, & facta est concursio populi. *Act. 21.*

Cum exclamasset Paulus in concilio: Viri fratres, ego Phariseus sum, filius Phariseorum, de spe & resurrectione mortuorum ego judico: facta est dissensio inter Phariseos & Saduceos, & soluta est multitudo. *Act. 24.*

*Dominorum officium erga Servos,
& Servorum erga Dominos.*

Agar ancilla Saræ, postquam despexit Dominam suam, fugit ab illa, sed ab angelo iussa est redire, & se humiliare sub manu Domine suæ. *Gen. 16.*

Eadem, cum periculum esset, ne propter illam Isaac filius perverteretur, e domo ejicitur. *Gen. 21.*

Ser-

Servus Abrahæ, missus in Mesopotamiam ad querendam filio suo Isaac uxorem, Domini sui mandatum fidelissime implet. *Gen. 24.*

Jacob, quam fidelis fuerit servus, & quam durus erga eum Laban dominus illius, indicat illis verbis, quæ dixit ad Laban: oves tuæ & capræ steriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi: nec captum a bestia ostendi tibi, ego damnum omne reddebam: quidquid furto peribat, a me exigebas: diu noctuque æstu urebar & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis, sicque per viginti annos in domo tua servivi tibi: immutasti quoque mercedem meam decem vicibus. *Gen. 31, 38.*

Injustus etiam fuit Laban erga Jacob, dum ei negavit Rachel, pro qua tamen 7. annis illi servivit. *Gen. 29.*

Joseph ob ea, quæ gessit in domo Putiphar domini sui, est exemplar fidelis & industrii servi. *Gen. 30.*

Quam justus fuerit Job erga suos servos, indicat his verbis: si contempsi subire iudicium cum servo meo & ancilla mea, cum disceptarent adversum me. *Job. 31, 13.*

Servi Regis Saul a Domino suo iussi, ut interficerent sacerdotes, noluerunt extendere manus suas in sacerdotes Domini. Noluerunt nempe iniquum Domini sui mandatum exequi. *2. Reg. 22, 17.*

Armiger Saul noluit occidere Dominum suum, licet ab eo iussus. *1. Reg. 31, 4.*

Da.

David in praelio deficiens, cum in periculo esset, ne ab hostium quodam interficeretur, liberatus fuit a fidei servo suo Ahisai, qui irruentem Philistaeum occidit. 2. Reg. 21, 16.

Naaman Syro, cum lepra laboraret, saluti fuit ancilla, quae consilium ei suggessit, ut ad Elisaeum Prophetam accederet, & apud eum sanitatem quaereret. 4. Reg. 5.

Salomon misit servos suos ad laborandum in Libanum tantum per singulos menses vicissim, ita ut duobus mensibus essent in domibus suis: ne videlicet continuo labore nimium gravarentur. 3. Reg. 5, 14.

Giezi servus Elisaei Prophetae contra voluntatem Domini sui munera petens a Naaman Syro, & mentis Domino suo, lepra percuitur. 4. Reg. 5, 20.

Mardocheus Dominum suum Assverum, indicata prodicione, a morte liberans, diu pro hac fide nihil praemii consecutus est, sed tandem insignem honorem accepit. *Esth.* 6.

Christus Dominus formam servi accipiens, omnibus servis potest esse solatio & exemplo. *Phil.* 2, 7.

Idem mira semper patientia & bonitate cum discipulis suis agens, eorum necessitatibus succurrens, eos instruens &c. est exemplum omnibus Dominis, quomodo se erga suos servos gerere debeant.

In parabola talentorum proponitur tum fidelitas & pigritia servorum, tum liberalitas

Da

Domini remunerantis fideles servos, & justitia punientis servum pigram. *Matth.* 25.

Centurio sollicitus est, ut aegrotanti servo sanitatem restituat. *Matth.* 8.

Idem testatur obedientiam suorum servorum his verbis: dico huic: vade, & vadis, & alii: veni, & venit, & servo meo: fac hoc, & facit. *Matth.* 8.

Servi, qui se Domino offerunt ad colligenda ex agro zizania, ostendunt, quam solliciti sint de rebus Domini, ne quid pereat: item quod non expectent iussa, sed se ultro offerant Domino suo ad labores. *Matth.* 13, 27.

Ministri Judaeorum iniquissimum Dominorum suorum imperium exequantur, & capiunt Jesum. *Joan.* 18, 12.

Judas proditor, qui commissas sibi pecunias etiam furatus est, exemplum infidelis servi. *Joan.* 12, 6.

Regulus, cujus filius a Christo Domino fuit sanctus, ereditur, & domus ejus tota, ad ejus exemplum & adhortationem. *Joan.* 4, 53.

Cornelius Centurio, qui ipse erat religiosus ac timens Deum, talem dicitur habuisse totam familiam. *Act.* 10.

Paulus ad Philemonem scribit, quomodo se debeat gerere erga Onesimum servum suum fugitivum, sed ab Apostolo remissum, *Ep. ad Phil.*

E.

Electio.

Consilio Jethro sacerdotis Madian Moyses usus humiliter, elegit Judices, seu praelatos minores, viros potentes & timentes Dominum, in quibus erat veritas, & qui ode- runt avaritiam. *Exod. 18.*

Præceperat Dominus Moyfi, ut tolleret 12. virgas juxta numerum tribuum filiorum Israel, nomco Aaron erat in tribu Levi, quas cum posuisset in tabernaculo, sequenti die invenit virgam Aaron germinasse. *Num. 17.*

Voleos Moyses ulcisci Israel de Madianitis, ait: Mille viri de singulis tribubus eligantur ad bellum. *Num. 31.*

Moyfes advertens se juxta voluntatem Domini moriturum, oravit Dominum devote, dicens: Provideat Dominus Deus spiritum omnino carnis, hominem, qui sit super multitudinem hanc &c. Ordinavit autem Dominus, quod Josue filius Nun esset successor ipsius, & dux populi loco ejus &c. *Num. 27.*

Post mortem Josue consuluerunt filii Israel Dominum, dicentes: Quis ascendet ante nos, & erit dux belli? Dixitque Dominus: Judas ascendet &c. *Judic. 1.*

Vi.

Videntes filii Israel, quod Gedeon strenue pro eis pugnaverat, dixerunt omnes ad eum: Dominare nostri &c. *Judic. 8.*

Majores natu de Galaad perrexerunt ad Jephete, dixeruntque ad eum: Veni & esto princeps noster, & pugna contra filios Ammon. *Judic. 11.*

Erat vir de Benjamin, nomine Cis, & ei filius, vocabulo Saul, electus, & bonus, & non erat vir de Israel melior illo, &c. hunc revelavit Dominus Samueli eligendum fore, & inungendum super populum Israel. *1. Reg. 9.*

De mandato Domini speciali ivit Samuel in Bethlehem, & unxit David filium Isai in regem super Israel & Jerusalem. *1. Reg. 16.*

Mortuo autem Saule, venerunt viri de tribu Juda, & unxerunt David super se in regem. Deinde universæ tribus Israel venerunt ad eum, & unctus est in regem super totum populum Israel. Unde ipse dicit in Psalms: Elegit David servum suum. Et alibi, Placuit Domino, ut me eligeret regem super cunctum populum Israel. *2. Reg. 5. Psalmo 77. 1. Paral. 28.*

Appropinquans morti David, dixit majoribus Israel: De filiis meis elegit Dominus Salomonem, ut sederet in throno regni Domini super Israel. *Eodem.*

Terribili judicio Dei assumptus fuit Jero-boam, ut esset rex super 10. tribus Israel: & tamen occasio fuit populo recedendi a Deo. *3. Reg. 11.*

k 2

Scripti

Scriptis Jehu literas, & misit in Samariam ad optimates civitatis. Eligite meliorem, & eum, qui vobis placuerit de filiis Domini vestri, & ponite eum super solium patris sui, & pugnite pro domo Domini vestri. 4. Reg. 10.

Congregati sunt omnes amici Judæ, & dixerunt Jonathæ: Ex quo frater tuus defunctus est, vir similis ei non est, qui exeat contra inimicos nostros. Nunc itaque te eligimus esse pro eo nobis in principem & ducem ad bellandum bellum nostrum. 1. Mach. 9.

Vocavit Dominus discipulos suos, & elegit duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominavit. Luc. 6.

Post ascensionem Domini discipuli statuerunt duos, scilicet Joseph & Marthiam, & orantes dixerunt: Tu Domine, qui nosti corda omnium, ostende, quem elegeris, ex his duobus unum, accipere locum ministerii hujus & Apostolatus. Act. 1.

Sermo, quem dixerunt Apostoli, placuit omni multitudini, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum &c. Act. 6.

Ministrantibus discipulis Domino & jejulantibus, dixit illis Spiritus sanctus: Segregate mihi Paulum & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos. Act. 13.

Elemosynæ merces.

Abrahama facienti elemosynam filius promittitur. Gen. 18.

Abi-

Abigail ob panes aliquot Davidis militibus prudenter distributos, ad statum regium promovetur. 1. Reg. 25.

Vidua pauper, in Eliam liberalis, magnos inde fructus percipit. 3. Reg. 17.

Mulier Samamitis, erga Eliseum benefica, impetrat filium, qui mortuus ad vitam ab Eliseo resuscitatur. 4. Reg. 4.

Cornelius Centurio propter elemosynas suas, quæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei, recipit in præmium veram fidem & salutem. Act. 10.

Cum evassisset Paulus cum sociis de contracta navi, Publius princeps ei triduo victum benigne præbet, Paulus autem patrem ipsius febri & dysenteria laborantem oratione & manuum impositione sanat. Act. 28.

Dominus in die judicii misericordiam erga pauperes vitam æternam in præmium dabit; dicit enim: esurivi, & dedistis mihi manducare &c. Matth. 25. 35.

Angelus Tobie indicat, quod propter elemosynam tantis bonis ejus domum mirabiliter cumulaverit. Tob. 12.

Exemplum bonum & malum.

Eva prima comedens de fructu vetito, exemplo suo permovit Adamum, ut etiam ipse comederet. Gen. 3. 6.

K 3

Filii

Filii Israel feliciter pugnantur contra Moabitam, Aod eorum duce in fronte gradiente: qui dixit ad eos: Sequimini me. *Jud. 3. 27.*

Gedeon pugnaturus contra Madianitas dixit ad suos: quod me facere videritis, hoc facite. Quod cum illi fecissent, insignem de hostibus reportarunt victoriam. *Jud. 7. 17.*

Saul omnibus argumentis, quæ illi attulit filius ejus Jonathas, non potest persuaderi de fidelitate & innocentia David. Persuasus tamen de hac fuit unico Davidis facto, quo vitæ ejus pepercit, & exclamavit: justior es tu, quam ego. Et tu indicasti mihi hodie, quæ feceris mihi bona. *1. Reg. 24.*

David, cum exercitus ejus ingenti siti torqueretur, allatam sibi aquam noluit bibere, sed effudit in terram, ut exemplo suo milites omnes sitim tolerare doceret. *2. Reg. 23. 16.*

Naamon Syrus ope Elisei mirabiliter a lepra mundatus, intuitu hujus miraculi agnovit quidem, quod non sit alius Deus, nisi in Israel, sed idololatriam nondum propterea reliquit. At cum vidit Eliseum generose contemnere omnia munera, quæ illi obtulit, statim hoc exemplo fuit permotus, ut se converteret, & ad Eliseum diceret: non faciet amplius servus tuus holocaustum diis alienis. *4. Reg. 5.*

Cum roboratum fuisset regnum Roboam, dereliquit legem Domini, & omnis Israel cum eo, secutus nimirum regis sui exemplum. *2. Paral. 12. 1.*

Ma-

Mathathias moriturus, ut filios suos animaret ad Leges patrias fortiter servandas & defendendas, proponit illis plurima exempla Sanctorum. *1. Mach. 2. 40.*

Jerusalem leges optime fuerunt custoditæ, & templum summo honore, etiam ab exteris, cultum, propter Oniæ Pontificis pietatem. *2. Mach. 3. 1.*

Eleazarus se ad omnia tormenta & mortem offert, ut adolescentibus exemplum forte relinqueret moriendi potius quam contra legem Dei agendi. *2. Mach. 6. 28.*

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. *1. Pet. 2. 21.*

Idem a suis discipulis exigit, ut veritates a se doctas non tantum lingua, sed etiam exemplo suo populis prædicarent. Hinc ait ad eos: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. *Matth. 5. 16.*

Cæpit Jesus facere & docere: prius facere, & exemplo suo confirmare, quod docuit. *Matth. 1. 1.*

Joannes Baptista nullum signum fecit, & tamen summo opere fuit ab omnibus æstimatus, & maximus hominum concursus ad eum factus: Hunc attraxit solum exemplum ejus austeræ & innocentissimæ vitæ. *Matth. 3.*

Regulus, cujus filius a Christo fuit sanatus, credidit, & ad illum exemplum domus ejus tota. *Joan. 4. 53.*

K 4

Cor-

Cornelius Centurio erat Religiosus ac timens Deum cum omni domo sua, domini sui exemplum secuta. *Act.* 10, 2.

Cum custos carceris baptismum suscepisset, etiam omnis domus ejus continuo est baptizata. *Act.* 16, 33.

Paulus monet Titum: in omnibus teipsum praebe exemplum honorum operum. *Tit.* 2, 7.

F.

Fama bona & mala.

Fama Dominus cum Josue, & nomen ejus vulgatum est in omni terra. *Jos.* 6, 27.

Ruth pauper invenit gratiam in oculis Booz viri potentis ac divitis, ab eoque in conjugem eligitur, eo quod Booz multa bona de illa audiverit. *Ruth.* 2.

Anna mater Samuelis, cum ab Heli sacerdote ebria reputaretur, defendit se & bonam suam famam: nequaquam, Domine mi: vinum & omne, quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Domini. *1. Reg.* 1.

Heli filios suos increpat: quare facitis res hujusmodi, quas ego audio, res pessimas, ab omni populo. Nolite filii mei; non enim est bona fama, quam ego audio, ut transgredi faciat

ciatis populum Domini. Propter famam enim hanc pessimam plurimi abstinebant a sacrificiis. *1. Reg.* 2, 22.

Regina Saba audiens famam sapientiae Salomonis, ab hac commota venit in Jerusalem, & tentavit eum in aenigmatibus. Ut autem audivit sapientissima ejus responsa, dixit: major est sapientia, & opera tua, quam rumor, quem audivi. *3. Reg.* 10.

Judith erat in omnibus famosissima; quoniam timebat Dominum valde: nec erat, qui loqueretur de ea malum verbum. *Jud.* 8, 8.

Rex Thou, cum multa egregia facinora de David audivisset, misit ad eam Joram filium suum, ut salutaret eum congratulans. *2. Reg.* 8, 10.

Job defendit famam suam contra amicos, qui omnia mala, quae patiebatur, ejus peccatis volebant impuare, dum de se testatur: non peceavi: item: oculus fui caeco, & pes claudus, pater eram pauperum. *Job.* 29, 15.

Christus Dominus, cum e deserto in Galileam redisset, tanta mox patravit, ut fama de illo per universam illam regionem exiret. *Luc.* 4, 14.

Idem cum filiam principis a mortuis suscitasset, exiit fama haec in universam terram illam. *Matth.* 9, 26.

Herodes audiens famam Christi Domini, judicavit, cum esse Joannem Baptistam a mortuis revocatum ad vitam. *Matth.* 14.

Apostolus studet ubique bonam famam habere; hinc ait: Christi bonus odor sumus. *2. Cor. 2. 15.*

Idem præcipit Philippensibus, ut omnia fessentur, quæcumque sunt bonæ famæ. *Philipp. 4. 8.*

Idem exigit ab eo, qui in Episcopum debet eligi, ut testimonium habeat bonum ab iis, qui foris sunt, ne in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli. *1. Tim. 3. 7.*

Festorum Observatio.

Observatio Sabbati originem trahit ex eo, quod dicitur: Benedicti Dominus diei septimo, & sanctificavit illum, quia in ipso cessavit ab omni opere suo. *Gen. 2.*

Sexto die filii Israel in deserto colligebant Manna in duplici quantitate, ut die sabbati viderentur ab omni opere. *Exod. 16.*

Item in præceptis decalogi solius mandati de observatione Sabbati ratio redditur, quia minus de ratione habere apud carnales homines videbatur. *Exod. 20.*

Præceptum, de observatione Sabbati, frequenter in lege reperitur, ut homo id diligenter observet, & ut veram requiem adipisci laboret. *Exod. 31. Lev. 19. 24. Et 26.*

Die Sabbati offerrebantur duo agni, diebus plius unus tantum, nisi in solennitatibus & calendis, ad designandum, quod in festis abundantius Deum laudare debemus. *Num. 28.*

Ho-

Homo, deprehensus colligere ligna in Sabbato, fuit præcepto Domini a toto populo lapidatus. *Num. 15.*

Videns Neemias homines torcularia calcantes, & onera portantes venalia in Sabbatis objugavit eos, tanquam diem Sabbati profanantes. *2. Esd. 13.*

Gentiles ex parte Antiochi constituerunt prælia in diebus Sabbatorum adversus quosdam, qui fugerant de Judæa. At illi non miserunt lapidem, nec oppulaverant loca occulta, dicentes: Moriamur omnes in simplicitate nostra. De quibus est advertendum: Quod licet in hoc erga mandatum Domini devotionem ostenderint, tamen attendentes postea, quod in hoc populus domini dispergi poterat, cogitaverunt saniori consilio, dicentes: Omnis homo quicumque venerit ad nos in bello die Sabbatorum, pugnemus adversus eum: Non enim dicitur opus servile, pugnare pro tuenda vita, vel pro lege Dei. *1. Mach. 2.*

Machabeus Judas & socii sui, pugnantes contra Nicanorem & exercitum suum, interfecerunt 9000. hominum, ceteros autem fugere compulerunt: sed non perseverarunt insequentes, eo quod erat ante Sabbatum. *2. Mach. 8.*

Nicanor cogitavit cum omni impetu die Sabbati bellum committere: sed Judæi, qui cum per necessitatem sequebantur, dixerunt ei: Ne ita ferociter ac barbare feceris, sed honorem tribue diei sanctificationis. *2. Mach. 15.*

Di-

Discipulis Domini vellentibus Spicas & manducantibus, dixerunt Pharisei: Ecce faciunt, quod non licet facere sabbatis. At ille dixit eis: Non legis, quod fecit David: Sequitur: Dominus est filius hominis, etiam Sabbati, *Matth. 12.*

Salvator noster legitur in Sabbatis multa fecisse miracula, ut patet per omnia Evangelia, Cujus ratio triplex assignari potest. Una, ut se Dominum ostenderet, ut supra *Matth. 12.* Secunda; ut veram intelligentiam præcepti daret: quia non ab omni opere cessandum *Matth. 12.* *Luc. 6.* An licet Sabbato benefacere an male? animam salvam facere, an perdere? Tertia, ut plures homines, audientes cum & videntes, edificaret, ut *Luc. 13. & 6.*

Cum curasset inclinatum mulierem, Archifsynagogus indignans, quia curasset Sabbato Jesus, dicebat turbæ: Sex dies sunt, in quibus oportet operari, in his ergo venite & curamini, & non in die Sabbati. Respondens Dominus Jesus Archifsynagogo, dixit: Hypocrite, unusquisque vestrum Sabbatum nonne solvit bovem aut asinum a præsepio, & ducit ad aquam? Hanc autem filiam Abraham quam alligavit Satanas, ecce decem & octo annis, nonne oportuit solvi a vinculo isto die Sabbati? Et cum hæc diceret, erubescerant omnes adversarii ejus, & omnis populus gaudebat in universis, quæ gloriose a Christo Jesu fiebant. *Luc. 13.*

Mulieres sanctæ, quæ paraverant aromata, ad unguendum corpus dominicum: ita districte fer-

servabant Sabbatum, ut tali die noluerunt tam sanctum corpus unguere. Unde Sabbato quidem filieverunt secundum præceptum. *Luc. 24.*

Sabbato requievit Dominus in sepulchro *Joan. 10.*

Dies Sabbati erat apta specialiter & conveniens ad audiendum verbum & legem Dei, voces prophetarum, quæ per omne Sabbatum loquuntur. *Añ. 17. & 16.*

Fidelitas erga hominem.

Servus Abraham Eliezer fideliter egit nuntium a Domino suo sibi commissum, quando ivit pro Rebecca ad domum Bathuelis. *Gen. 24.*

Fideliter servivit Jacob avunculo suo Laban, quando gregem ipsius pascendo die nocteque æstu urebatur & gelu. *Gen. 31.*

Joseph erga Dominum suum fideliter se habuit, qui uxorem ejus tangere noluit. *Gen. 39.*

Item erga Pharaonem in consilio, quod ei dedit, & in ministerio, quod ei exhibuit, scilicet Joseph. *Gen. 41.*

Rahab meretrix fideliter egit cum exploratoribus, quos miserat Josue, & ipse Josue egit postea fideliter cum eadem. *Josue 2. & 6.*

Quamvis Gabaonites fecerissent Josue, & filios Israel, tamen juramenta & pæctâ eis servaverunt, & eos contra hostes postea fideliter adjuverunt. *Josue 8. 10.*

Fideliter indicavit David Jonathas iram patris sui, & ipsum quantum potuit excusavit & postea confortavit. *1. Reg. 20.*

Occiso patre Abiathar occasione David, Ego, inquit, sum reus omnium animarum patris tui, mane mecum, ne timeas: si quis quaesiverit animam meam, quaeret & animam tuam, mecumque servaberis. 1. *Reg.* 22.

Noluit David percutere Dominum suum, licet malum & persequentem eum, cum tamen si voluisset, bis eum percutere potuisset. 1. *Reg.* 20.

Magnam fidelitatis signum fuit, licet indifferente egerit armiger Saul, quando videns Dominum suum esse mortuum, noluit ultra vivere, sed irruit super gladium suum, & mortuus est cum eo. Quid ergo facere debemus pro Domino, pro nobis crucifixo? 1. *Reg.* 31.

Viri Jabes Galsad fideliter se habuerunt ad Saul dominum suum, licet malum, reverenter sepelientes eum. 1. *Reg.* 31.

Urias Ethizus volebat esse in deliciis, quam diu Joab Dominus suus laborabat in exercitu. 2. *Reg.* 11.

Instante captione civitatis Rabbath, quam diu obsederat Joab, misit ad David, ut veniret, & illam caperet, ut Domino suo, non sibi honor victoriae deferretur. 2. *Reg.* 12.

Cum fugeret David a facie Absalon, dixit illi Ethai: Vivit Dominus, quoniam, in quocunque loco fueris Domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. 2. *Reg.* 15.

Noluerunt viri David, quod ipse exiret cum eis ad praelium, dicentes: Tu unus pro decem millibus computaris. In quo apparuit, quod fideliter diligebant eum. Et sequenti Cap. 21.

Jam

Jam non egredieris nobiscum ad praelium, ne extinguas lucernam in Israel. 2. *Reg.* 18.

Separatus omnis Israel a David, secutusque est Sebam filium Bochi, Viri autem Juda adhererunt regi suo, tanquam fideles videlicet, & constantes. 2. *Reg.* 20.

Tres viri robustissimi fideliter defenderunt David pugnantem contra Philistinum, & attulerunt ei de aqua cisternae Berthelem, quam cum desiderio magno petierat. 1. *Paral.* 11.

Valde fideliter egit Jojada Pontifex, cum Joas filio Joram regis Juda, licet male recognoverit postea. 4. *Reg.* 11.

Omnis summus Pontifex, & alii sacerdotes laboraverunt fideliter viduarum, & pupillarum deposita custodire. 2. *Mach.* 3.

Commendat Dominus fidelitatem servorum, qui multiplicaverunt sibi tradita. *Math.* 25.

Cum multa fidelitate procurabat Paulus fieri collectas pro necessitatibus pauperum de Judaea. 2. *Cor.* 9.

Fideles & affectuosas literas misit Paulus Philemoni pro Onesimo servo ejus fugitivo.

Discretum & fidele consilium dederunt Paulo quidam de Asia principibus, rogantes eum ne sederet in theatrum. *Act.* 19.

Fidel.

Fides.

Credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam. Nota: Quod credidit Deo promittenti rem valde difficilem. *Gen. 15. Rom. 4.*

Translato mari rubro, & exercitu Pharaonis submerso, timuit populus Dominum: & crediderunt Domino & Moyse. *Exod. 4.*

Usque ad aquas contradiſtionis fideliter credidit Moyses euocatis verbis Domini, sed ibi aliqualiter hæsitauit. *Num. 20.*

Dixit Ionathas armigero suo: Non est Domino difficile saluare vel in multis, vel in paucis. *1. Reg. 14.*

Magnæ fidei verbum fuit, cum pugnaturus David contra Goliath gigantem, dixit: Tu venis ad me cum gladio & hasta & clypeo, ego autem venio ad te in nomine Domini. *1. Reg. 17.*

Dixit Josaphat rex Juda exercitui suo, ad pugnam congregato: Credite in Domino Deo vestro, & securi eritis: Credite prophetis ejus, & cuncta venient prospera. *2. Paral. 20.*

Magnæ fidei verbum dixit Aza: Domine, non est apud te ulla distantia, utrum in paucis auxiliaris, aut in pluribus. *2. Paral. 14.*

Esdraſ venturus in Ierusalem, propter magnam & periculosaſ viam, noluit petere conductum a rege sed convertit se ad jejunium, & orationem. *2. Esd. 8.*

Videns Neemias tot imminere pericula & labores, ædificantibus dixit: Deus noster pug-
nabit

nabit pro populo, & nos ipsi faciamus opus. *2. Esd. 4.*

Magnæ fidei verbum dixerunt socii Danielis regi Nabuchodonosor: Deus noster quem colimus, potest nos eripere de camino ignis, & de manu tua liberare: quod si noluerit, notum sit tibi, quod Deos tuos non colimus. *Dan. 3.*

Dixit Judas Machabeus sociis suis timentibus: Facile est concludi multos in manibus paucorum, & non est differentia manus Dei liberare in multis aut in paucis. Quia non in multitudine exercitus victoria belli, sed de caelo fortitudo est. *1. Mach. 5.*

Eleazarus dixit his, qui volebant cum mortem evadere, simulando se de sacrificii carnis manducare: Manus Omnipotentis nec vivus nec defunctus effugiam. *1. Mach. 6.*

Ex abundantia fide mentis procedebant verba illorum septem fratrum, & matris ipsorum. *2. Mach. 7.*

Zacharie patri Joannis Baptiste dixit angelus: Ecce eris tacens, & non poteris loqui usque in diem, quo hæc fiant pro eo, quod non credidisti verbis meis. *Luc. 1.*

Elisabeth repleta Spiritu sancto beatam Virginem specialiter laudavit, beata, ait, quæ credidisti &c. *Eodem.*

Mira fides in illis tribus Magis fuisse probatur, qui in Bethlehem ab oriente venerunt, & invenes puerum cum paupercula matre, humiliter adoraverunt, & mysticas ei munera species obtulerunt. *Matth. 2.*

Hæc Exempla.

L

Merito

Merito commendatur a Domino fides Centurionis, qui dixit: Domine non sum dignus &c. Sequitur: Non inveni tantam fidem in Israel. *Matth. 8.*

Multum potest valere cuiuslibet fides propria, si tantum paralytico valuit fides aliena. Videns Jesus fidem illorum dixit: Confide filii, remittuntur tibi peccata tua & statim integraliter sanavit. *Matth. 5. Luc. 5.*

Mulier fluxum sanguinis patiens intra se ait: Si tetigero tantum vestimenta ejus, salva ero. Sequitur: Confide filia, fides tua salvam te fecit. *Matth. 9.*

Non fecit Dominus Jesus virtutes multas in patria sua propter incredulitatem illorum. *Matth. 14.*

Quando Petrus ambulans super aquas cepit mergi, arguit eum Dominus de defectu fidei dicens: Modice fidei, quare dubitasti? *Matth. 14.*

Commendatur a Domino mulier Chanaanæ, cui dixit: O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. *Matth. 15.*

Magnæ fidei verbum dixit Petrus Domino interroganti, quid homines dicent de eo: Tu es, inquit, filius Dei vivi. *Matth. 16.*

Mira fides fuit Magdalene, idcirco iuste a Domino exaudiri meruit: Fides tua te salvam fecit. *Luc. 7.*

Credeus jam pater pueri lunaticæ, humiliter sibi fidem augeri petebat, & cum lachrymis agebat: Credo Domine, adjuva incredulitatem meam. *Matth. 9.*

Thomæ

Thomæ Dominus dixit: Infer digitum tuum &c. Noli esse incredulus, sed fidelis: Quia vidisti, credidisti. Beati qui non viderunt, & crediderunt. *Joan. 20.*

Die Pentecostes post primam Petri prædicationem, post Spiritus sancti receptionem, circiter tria millia hominum crediderunt. *Act. 2.*

Cum sanatus esset claudus, Petrus allocutus est mirantem & stupentem turbam. Multi autem qui audierunt verbum, crediderunt. Et factus est numerus virorum quinque millia. *Act. 3.*

Elegerunt Apostoli Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto. *Act. 6.*

Eunuchus ait Philippo: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens Eunuchus ait: Credo Dei filium esse Jesum Christum. Et tunc Philippus baptizavit eum. *Act. 8.*

Saulus & Cornelius modo vario sed utroque edificatorio ad fidem Christi fuerunt adducti. *Act. 9. & 10.*

Quidam Cyprii & Cyrenæi, cum introissent Antiochiam, loquebantur ad Græcos annunciantes Dominum Jesum, multusque numerus conversus est ad Dominum. *Act. 11.*

Proconsul Paulus, videns quomodo ad verbum Pauli Apostoli Elymas magus, qui resistebat ei, excreatus fuit, credidit, admirans super doctrinam Domini. *Act. 13.*

L 2

Paulo

Paulo & Barnaba dicentibus Judæis: vobis oportebat primum loqui sermonem Dei, sed quoniam repellit illum, ecce convertimur ad gentes: audientes autem gavisi sunt, & glorificabant nomen Domini, & crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam. *Eodem.*

Quidam vir de civitate Lystris, qui nunquam ambulaverat, audivit Paulum loquentem. Paulus autem videns, quod fidem haberet, ut salvus fieret, dixit ei: Surge super pedes tuos rectus, & exiit, & ambulabat. *Act. 14.*

Factum est Iconii, ut Paulus & Barnabas simul introirent in synagogam Judæorum, & loquerentur ita, ut crederet Judæorum & Græcorum copiosa multitudo. *Eodem.*

Transcuntibus Paulo & Barnaba per diversas civitates Ecclesiæ confirmabantur in fide, & abundabant numero quotidie. *Act. 16.*

Custos carceris, in quo detinebantur Paulus & Silas, videns terræ motum fieri, & carcerem aperiri, tremefactus prociidit ad pedes eorum, dicens: Domini, quid me oportet facere, ut salvus fiam? At illi dixerunt: Crede in Dominum Jesum, & salvus eris. *Eodem.*

Cum Paulus disputasset Athenis contra idolatriam, quidam viri adherentes ei, crediderunt, in quibus Dionysius &c. *Act. 17.*

Fidem

Fidem coelantium felicitat, deserentium infelicitat.

Moyles ob ratentum veræ Religionis cultum & zelum non curavit bonis spoliari, & in exilium profugare: ex quo factum, ut ad tantam dignitatem ac potestatem evectus sit, quantum ante ipsum nemo legitur affectus. *Exod. c. 2. 3. & seq.*

Daniel propter actus veræ Religionis summa honorum & bonorum temporalium felicitate auctus est. *Dan. 6.*

Filii Israel immunes servantur a plagis Ægypti. *Exod. 8, 22.*

Joas, quamdiu veram Religionem coluit, feliciter regnavit: at ubi defecit, multis languoribus a Syris exercitatus, a suis tandem interfectus est. *2. Paral. 23.*

Abraham a Deo benedictus propter fidem, qua filium suum immolavit, & contra spem in spem credidit. *Gen. 22.*

Fide muri Jericho corruerunt circuitu diei septem. *Hebr. 11, 31.*

Fide Rahab meretricis non perit cum incredulis. *Hebr. 11, 30.*

Israëlitarum servientes Baal & Astaroth, deseruerunt viam, per quam ingressi fuerant patres eorum. Iratus itaque Dominus tradidit eos in manus diripientium. *Judic. 2.*

Saul, quia contempnit nomen Domini, regnum amisit, & vitam. *1. Reg. 31.*

L 3

Michel

Michol Saulis filia & uxor Davidis, quia derisit Religionis cultum, ideo prole caruit. 2. Reg. 6.

Achab rex impiissimus auctor foedissimarum superstitionum idolum Baal pertinaciter coluit. Verum Rex ipse, & impia ejus conjux Jezabel dignas impietatis suae poenas dederunt. 3. Reg. c. 18. & 22.

Salomon, quamdiu veram Religionem coluit, secundo rerum cursu usus est. Sed cum idola cepit colere, a felicitate cecidit. 3. Reg. 11.

Sedecias ultimus Rex Juda imitator impietatis antecessorum suorum horribiliter a Deo punitur. Evertitur enim totum ejus regnum, cuncti ejus filii ante oculos patris trucidantur, ipse, effossis oculis, in compedibus & squalido carcere vitam duceus miserum perit. Jer. 39.

Judaei ob infidelitatem suam excluduntur a regno Dei, & relinquuntur in obstinatione sua, substituti in eorum locum gentilibus.

Forma corporis.

Rebecca erat decora nimis, virgoque pulcherrima, sed simul castissima, & humillima, adeo ut servo Abraham ejusque camelis ex puteo hauriret. Fuit postea a sponso suo Isaac adeo dilecta, ut hic dolorem, quem ex morte matris suae conceperat, temperaret. Gen. 24.

Samson, cetera fortissimus, forma Dalitz capitur, sed deceptus ab illa inimicis suis traditur. Judic. 16.

Erat

Erat Joseph pulchra facie & decorus aspectu, sed simul castissimus, licet fortiter tentatus. Gen. 39.

Erat Absalon pulcherrimus in Israel, & decorus nimis, a vestigio pedis usque ad verticem non erat in eo ulla macula: praeter ceteris vane sibi complacebat in capillis suis. Sed pulchritudinem suam multis vitis sedavit, & ipsi capilli exitio ei fuerunt. 1. Reg. 14, 25.

Thamar speciosissima, quod nimium fideret fratri suo Amnon, ab eo fuit oppressa, sed dein odio habita, & e domo ejecta. 2. Reg. 13.

Judith erat eleganti aspectu nimis, sed adeo castitatis amans, ut ad hanc conservandam domi clausa maneret, cilicio se indueret, & jejuna-ret omnibus diebus vitae suae praeter Sabbathata, & festa domus Israel. Hac pulchritudine liberavit urbem suam ab eicidio. Judith. 8.

Esther erat formosa valde, & incredibili pulchritudine, omnium oculis gratiosa & amabilis. Sed non quaesivit muliebrem cultum. Esth. 2, 15.

David erat adolefcens pulcher aspectu, sed simul fortissimus & castissimus. 1. Reg. 17.

Paulus vult mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se, & non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa. 1. Timoth. 2, 9.

Fortitudo.

Videns Abraham nepotem suum Loth esse captum, assumptis vernaculis suis, & aliis sociis, irruit nocte super quatuor reges, qui ceperant illum. Et percussis hostibus, reduxit Loth, cum tota substantia, & populo Sodomorum. *Gen. 14.*

Securum facit hominem & audacem puritas conscientie. Hinc est, quod Jacob tumens cum iurgio ait: Quam ob culpam meam, & ob quod peccatum meum sic exarsisti post me, & scrutatus es omnem suppellectilem domus? *Gen. 31.*

Dixit Angelus ad Jacob: Si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines prevalebis? *Gen. 32.*

Audacter, & constanter stetit Moyses coram Pharaone arguens eum, quia non dimittebat populum Domini. *Exod. 5.*

Armati ascenderunt filii Israel de terra Aegypti. *Exod. 13.*

Caleb & Josue viriliter confortaverunt populum dicentes: Ascendamus & possideamus terram, quoniam poterimus obtinere eam. Et iterum: ne timeatis populum terrae, quia sicut panem, ita poterimus eos devorare. *Num. 13. & 14.*

Phinees cum duodecim millibus pugnatorum debellavit Madianitas. Quorum praeter viros & mulieres, qui occisi fuerant, triginta duo millia virginum in praeda fuerunt, animalium vero

vero erat maxima multitudo. Nec aliquis de filiis Israel mortuus est. *Num. 31.*

Moyes dixit ad Josue, qui ei debebat succedere: Confortare, & esto robustus, tu enim introduces populum istum. *Deut. 31.*

Pergens ad bellum Josue contra habitatores Hai, erat in fronte exercitus vallatus auxilio pugnatorum. *Josue 8.*

Captis quinque regibus, dixit Josue ad principes, qui secum erant: Ite & ponite pedes vestros super colla regum istorum: Nolite timere, nec paveatis. *Josue 10.*

Dixit Caleb ad Josue: octoginta quinque annorum sum hodie, sic valeo, ut eo valebam tempore, quando ad explorandum missus sum, illius in me temporis fortitudo perseverat. *Josue 14.*

Aod Judex & princeps exercitus Israel, in fronte gradiens, dixit ad populum: Sequimini me, tradidit Dominus inimicos nostros in manus nostras. *Judic. 3.*

Gedeon dixit Angelus: Dominus tecum, virorum fortissime, & post: Vade, & in hac fortitudine tua liberabis Israel de manu Madian. Cumque ille se humiliter excusaret, audivit: Ego ero tecum, & percutes Madian, quasi virum unum. *Judic. 6.*

Ex praeepto Domini dixit Gedeon exercitui: Qui formidolosus est & timidus, revertatur. Trecentis enim viris, pulchro stratagemate Madianitas vicit. *Judic. 7.*

Samson leonem manibus inermis laceravit: Et post hoc opera fortitudinis multa fecit, ut patet cap. 15. 16. *Judic. 14.*

Audiens Saul obliuionem virorum Jabes Galaad, audacter & efficaciter & festinanter succurrit eis. 1. *Reg. 11.*

David in pueritia sua fortiter superavit, & interfecit leonem, & ursum, & Goliath Philistinum. 1. *Reg. 17.*

Item David venit cum uno milite ad castra Saul, & intravit tentorium ejus, tulit hastam & scutum ejus. 1. *Reg. 26.*

Pueri duodecim ex Isboeth, & duodecim ex parte David, apprehenso unusquisque capite comparis sui, defixit gladium in latus contrarii, & occiderunt simul. 2. *Reg. 2.*

Desiderante & petente David de aqua cisternæ Bethlehem, tres fortes milites David perpuerunt castra Philistinorum, & attulerunt ei de aqua illa. 2. *Reg. 23.*

Viriliter egit Jehu, percutiens duos reges, & fratres Ochozæ, & filios Achan, & prophetas Baal occidit in multitudine numerosa. 4. *Reg. 9.* & 10.

Cum magna strenuitate Jojada Pontifex eripuit regnum Juda de manu Athaliæ, & Joas de genere David parvulum coronavit. 4. *Reg. 11.*

Joab filius Seruix, fuit princeps & dux exercitus, quia in primis percussit Jebuseum, qui habitabat in Jerusalem, & ita statuerat David. 1. *Paral. 11.*

Dixit

Dixit Neemias optimatibus & magistratibus Judæorum: Surgamus & ædificemus. Et confortatæ sunt manus eorum in bono. 2. *Eid. 2.*

Filii transmigrations ædificantes murum in circuitu Jerusalem, una manu faciebant opus, & altera tenebant gladium. 2. *Eid. 4.*

Inimici filiorum transmigrations terrebant eos variis modis, cogitantes, quod cessarent ab opere. Sed dixit Neemias: Quam ob causam confortavi magis manus meas? 2. *Eid. 6.*

Audientes filii Israel potentiam Holofernis, præparaverunt se diligenter ad resistendum, præoccupantes vertices montium, & muris circumdantes vicos suos, congregaverunt frumenta in præparationem pugne. *Judith. 4.*

Miram strenuitatem habuit Judith, eundo ad Holofernem, & occidendo eum in tentorio suo. *Judith. 11.*

Socii Danielis dixerunt Nabuchodonosor regi Babylonis: Deus noster potest nos eripere de camino ignis, quod si noluerit, notum sit tibi, o rex, quod deos tuos non colimus. *Dan. 3.*

Daniel non omisit, propter edictum regis, quin oraret Deum suum. *Dan. 6.*

Miram fortitudinem habuerunt Mathathias & filii ejus, quia ita resisterunt Antiocho regi, & prævaluerunt toties contra eum. 1. *Mach. 2.*

Confidenter & strenuissime Judas Machabæus flumen transit ad castra hostium, qui erant ultra ipsam flumen. 1. *Mach. 5.*

Elea.

Elezar, filius Saura, cucurrit audaciter ad elephantem, & superposuit se ei, & occidit eum, & cecidit in terram super ipsum, & mortuus est illic. 1. Mach. 6.

Elezarus dixit tortoribus suis: Fortiter vitam excedendo, dignus apparebo: Adolefcentibus autem exemplar forte relinquam, si prompto animo ac fortiter, pro gravissimis ac sanctissimis legibus, honesta morte perfungar. 2. Mach. 6.

Machabæus, & qui cum eo erant, ibant prompti ad bellum contra Lyfiam, de caelo habentes adiutorem. Leonum autem more, impetu irruentes in hostes, prostraverunt ex eis undecim millia peditem, & equitum mille sexcentos. Universos autem in fugam verterunt. 2. Mach. 11.

Virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi, & gratia magna erat in omnibus illis. Act. 4.

Stephanus plenus gratia & fortitudine, faciebat prodigia & signa magna in populo. Hujus autem fortitudo præcipue apparuit in eo, quod Judeis constantissime resistit, & diram mortem patientissime toleravit. Act. 6.

Fortitudo est considerata periculorum susceptio, & laborum perpelso. Cicer. 2. Rhet. Sed in hoc constar Paulum Apostolum fortissimum militem Christi fuisse, qui tot, & tanta pericula, pro Christo sustinuit, & tot & tales labores suscepit. Sicut patet ab undecimo Actorum usque ad finem: Act. 11. Ipse etiam hos enumerat 2. ad Cor. 11.

For-

Fortitudo ad operandum malum.

Cain fuit fortior, quam Abel, quando concurrexit adversus eum, & interfecit eum. Gen. 4.

Multum laboraverunt illi quatuor reges, qui post magnam stragem hominum debellaverunt regem Sodomorum cum cæteris, & Loth nepotem Abraham captivum duxerunt. Gen. 14.

Abimelech filius Gedeonis fatigationem sustinuit, occidendo 70. fratres suos, & postea Sychimitas oppugnando: & deinde satis cito miserabiliter occisus. Judic. 9.

Multis & magnis periculis & laboribus Saul se exposuit ad persequendum David, & nunquam propositum potuit obtinere. 1. Reg. 18.

Absalon volens expellere patrem suum de regno, grande negotium arripuit, & pessime ei successit. 2. Reg. 15.

Excogitando & bellando multum laborabat Jeroboam, ad hoc ut populum Israel posset a domo David avertere, & aversum retinere. 2. Reg. 12.

Terras multas perambulavit Holofernes & devastavit, ut eas posset Domini sui imperio subjugare. Sed tandem una mulier decapitavit eum etiam, antequam propositum complevisset. Judith. 1.

Antiochus Epiphanes multos labores sustinuit, ut cultum Dei destrueret in Judæa, & tandem

tandem depauperatus, & confusus in aliena terra miserabili morte defunctus est. 2. *Mach.* 9.

Non solum prudentiores, sed etiam potentiores sunt filii hujus sæculi filiis lucis in generatione sua frequenter. Nam discipulis dormientibus, Judas procurando proditorem diu sollicitus vigilabat. *Matth.* 26.

Principes sacerdotum multa sollicitudine & labore fatigati fuerunt ad hoc, quod possent extinguere, & ad nihilum redigere nomen Christi; corruerunt enim custodes dominici sepulchri per copiosam pecuniam, quam dederunt, ut dicerent, eum per suos discipulos fuisse sublatum. *Matth.* 28.

Item & discipulos ejus nunc carceribus monuerunt, nunc sermonibus ardeaverunt, nunc verberibus & contumeliis affecerunt, ut non loquerentur, nec docerent in nomine Domini Jesu. *Act.* 3. 4.

Cum tribunus Lyfias vinetum detineret Paulum, fuerunt amplius, quam 40. Judæi, qui voverunt, se non gustaturos quidquam, donec occiderent Paulum, unde volebant, ut produceretur Paulus in medium, ut, eo viso, statim eum impetu occiderent eum. *Act.* 23.

Furtum sacrilegum.

Joas Rex, qui thesauros templi temere furripuerat, a servis suis interficitur. 4. *Reg.* 12.

Balthasar Nabuchodonosoris pronepos, quia vasa sacris, e templo Jerosolimitano ablatis, cum

eum principibus & concubinis abutebatur, a Deo corripitur, & postea occiditur. *Dan.* 5.

Antiochus ob spoliatum & profanatum templum Jerosolimitanum, variis malis ac doloribus oppressus miserima morte perit. 1. *Mach.* 6.

Heliodorus a Seleuco Rege Asiæ missus ad rapiendos thesauros templi, sacerdotibus Deum invocantibus, ab angelis flagellatur, & non nisi ad Oniz summi sacerdotis preces liberatur. 2. *Mach.* 3.

Lyfimachus, multis commissis in templo sacrilegiis & rapinis, ante ærarium interficitur. 1. *Mach.* 7.

Judas ex ærario Apostolico clam pecunias furripit, sed hoc furtum fuit origo ejus interitus. *Joan.* 12, 6.

G.

Gaudium bonum & malum.

Quale gaudium habuerit Anna mater Samuelis, indicat in suo cantico: exultavit cor meum in Domino. Item: lætata sum in salutari tuo. 1. *Reg.* 2.

Bethsaminæ gavisi sunt, quod potuerint videre arcam Domini in terras suas adventantem. Sed propterea percussi sunt plaga magna a Domino. 1. *Reg.* 6.

Magnum

tandem depauperatus, & confusus in aliena terra miserabili morte defunctus est. 2. *Mach.* 9.

Non solum prudentiores, sed etiam potentiores sunt filii hujus sæculi filiis lucis in generatione sua frequenter. Nam discipulis dormientibus, Judas procurando proditorem diu sollicitus vigilabat. *Matth.* 26.

Principes sacerdotum multa sollicitudine & labore fatigati fuerunt ad hoc, quod possent extinguere, & ad nihilum redigere nomen Christi; corruerunt enim custodes dominici sepulchri per copiosam pecuniam, quam dederunt, ut dicerent, eum per suos discipulos fuisse sublatum. *Matth.* 28.

Item & discipulos ejus nunc carceribus monuerunt, nunc sermonibus ardeaverunt, nunc verberibus & contumeliis affecerunt, ut non loquerentur, nec docerent in nomine Domini Jesu. *Act.* 3. 4.

Cum tribunus Lyfias vinetum detineret Paulum, fuerunt amplius, quam 40. Judæi, qui voverunt, se non gustaturos quidquam, donec occiderent Paulum, unde volebant, ut produceretur Paulus in medium, ut, eo viso, statim eum impetu occiderent eum. *Act.* 23.

Furtum sacrilegum.

Joas Rex, qui thesauros templi temere furripuerat, a servis suis interficitur. 4. *Reg.* 12.

Balthasar Nabuchodonosoris pronepos, quia vasa sacris, e templo Jerosolimitano ablatis, cum

eum principibus & concubinis abutebatur, a Deo corripitur, & postea occiditur. *Dan.* 5.

Antiochus ob spoliatum & profanatum templum Jerosolimitanum, variis malis ac doloribus oppressus miserima morte perit. 1. *Mach.* 6.

Heliodorus a Seleuco Rege Asiæ missus ad rapiendos thesauros templi, sacerdotibus Deum invocantibus, ab angelis flagellatur, & non nisi ad Oniz summi sacerdotis preces liberatur. 2. *Mach.* 3.

Lyfimachus, multis commissis in templo sacrilegiis & rapinis, ante ærarium interficitur. 1. *Mach.* 7.

Judas ex ærario Apostolico clam pecunias furripit, sed hoc furtum fuit origo ejus interitus. *Joan.* 12, 6.

G.

Gaudium bonum & malum.

Quale gaudium habuerit Anna mater Samuelis, indicat in suo cantico: exultavit cor meum in Domino. Item: lætata sum in salutari tuo. 1. *Reg.* 2.

Bethsaminæ gavisi sunt, quod potuerint videre arcam Domini in terras suas adventantem. Sed propterea percussi sunt plaga magna a Domino. 1. *Reg.* 6.

Magnum

Magnum fuit gaudium Adoniz filii David, dum senescente patre sapsum regem successorem constituit, & splendida convivia instituit. Sed hoc gaudium brevi evanuit, cum audivit in convivio, Salomonem a Davide constitutum esse in regem, & a sacerdote inunctum. Nam omnes convivæ hoc nuntio territi, abierunt unusquisque in viam suam: Adonias autem surrexit, & timens Salomonem ad altare tanquam ad asylum confugit. *3. Reg. 1.*

David reduxit arcam Domini in Jerusalem cum suo & totius populi ingenti gaudio. Ipse saltavit coram arca, instituit cantus &c. *1. Paral. 15. & 16.*

Lætatus est populus, quod de suis bonis & thesauris aliquid conferre possent in ædificium templi, quia toto corde offerebant ea Domino. Sed & David Rex lætatus est gaudio magno, & benedixit Domino &c. *1. Paral. 29.*

Postquam Josaphat insignem victoriam de suis hostibus reportavit, reversus est omnis vir Juda & Josaphat ante eos cum lætitia magna, eo quod dedisser eis Dominus gaudium de inimicis suis. Ingressique sunt in Jerusalem cum psalteriis & cytharis in Domum Domini. *2. Paral. 20.*

Populus Israeliticus absolvet ædificium templi cum lætitia, sub Dario Rege Persarum, & celebrabat dedicationem Domus Dei in gaudio, & fecerunt solemnitatem septem diebus in lætitia, quoniam lætificaverat eos Dominus. *1. Esd. 16.*

Tobiam

Tobiam e peregrinatione reducem osculatus est pater cum uxore sua, & cæperunt ambo flere præ gaudio. Cumque adorasset Deum, & gratias egissent, confecerunt. *Tob. 11.*

Reliquum vite Tobiz in gaudio fuit, & cum bono profectu timoris Dei periret in pacem. *Tob. 14. 4.*

Esther de se testatur: Tu scis, Domine, quod nunquam lætata sit ancilla tua, ex quo huc translata sum usque in præfocem diem, nisi in te Domine Deus Abraham. *Esth. 14. 18.*

Lætatus est Jonas super hedera lætitia magna, sed breve fuit gaudium; nam una nocte viruit, & diluculo exaruit. *Jonæ 4.*

Filii Jambri, cum læti processissent ad nuptias, occisi sunt. Et converse sunt nuptiæ in luctum, & vox mulierum in lamentum. *1. Mach. 9. 37.*

Discipulos lætantes, quod demones eieciant, monet Christus: In hoc nolite gaudere, quia spiritus subjiciuntur vobis: gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt in caelis. *Luc. 10. 20.*

Magi videntes stellam, gavisii sunt gaudio magno valde. *Matth. 2.*

Joannes Baptista exultavit in utero matris, cum a Christo sanctificaretur. *Luc. 1.*

Zacharus Christum accipit hospitio gaudens. *Luc. 19.*

Gavisii sunt discipuli viso Domino resurgente. *Joan. 20. 20.*

Hæc Exempla.

M

Ibant

Ibant Apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habitu sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. *Act. 5, 41.*

Paulus de se testatur: repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra. *2. Cor. 7, 4.*

Gaudium malorum describit Propheta Amos: *Vae, qui separati estis in diem malum, & appropinquatis folio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis, & lascivitis in stratis vestris. Qui canitis ad vocem psalterii. Bibentes vinum in phialis, & optimo unguento delibati: & nihil patiebantur super contritione Joseph (pauperum.)* *Amos 6, 3.*

Erat populus iucundus, sed secundum faciem Sanctorum. *Jud. 16, 24.*

Gloria vana.

Moyse grandis factus negavit se esse filium filiae Pharaonis, majores divitias aestimans thesauro Aegyptiorum improprium Christi. *Heb. 11, 24.*

Joseph omnia, quae in Aegypto gessit, refert ad Deum; & nullum pro se vult gloriam; ait enim: absque me Deus respondebit prospera Pharaoni. Item: quae facturus est Deus, ostendit Pharaoni. Item: Deus fecit me quasi patrem Pharaonis, & dominum universae domus ejus, ac principem in omni terra Aegypti. Item: Vos cognastis de me malum, sed Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me, & salvos

vos faceret multos populos. *Gen. 41, 16. v. 25. Gen. 45, 8. Gen. 50, 20.*

David suam dignitatem regiam & praeclara gesta soli Deo adscribit; ait enim: dextera Domini fecit virutem, dextera Domini exaltavit me. *Psal. 117, 16.*

Joab laudem victoriae non petit pro se, sed totam vult Domino suo David adscribi. Cum enim obsideret urbem Rabbath, cumque jam in extremas angustias redegisset, misit nuncios ad David, dicens: dimicavi adversus Rabbath, & capienda est urbs aquarum. Nunc igitur congrega reliquam partem populi, & obside civitatem, & cape eam, ne, cum a me vastata fuerit urbs, nomini meo adscribatur victoria. *2. Reg. 12, 27.*

Ezechias ex vana gloria ostendit omnes suos thesauros nunciis Regis Babylonis. Sed propterea a Propheta graviter increpatur, eique Dei nomine denuntiatur, quod omnes isti thesauri sint ab Assyriis Babylonem transferendi. *4. Reg. 20.*

Salomon, oblata sibi a Deo optione aliquid petendi, non petit gloriam coram mundo, sed sapientiam. Et ob hoc ipsam addita illi fuit ingens illa gloria. *3. Reg. 3.*

Judith omnia vasa bellica Holofernis obtulit in anathema oblivionis, ut videlicet oblivisceretur praeclearae victoriae a se reportatae, & nullam inde caperet vanam gloriam. *Judith. 16, 23.*

Nabuchodonosor vana gloria tumens ait: Nonne haec est Babylon magna, quam ego aedi-

ficavi in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei? Cumque sermo adhuc esset in ore Regis, vox de celo ruit: regnum tuum transfibit a te, & ab hominibus ejicient te &c. *Dan. 4. 26.*

Quid Christus Dominus fecerit, suis ille verbis demonstravit: Ego autem non quero gloriam meam. *Joan. 8. 50.*

B. V. Maria, cum a sancta Elisabeth laudaretur, statim omnem gloriam retulit in Deum, dum dixit: magnificat anima mea Dominum. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ. Fecit mihi magna, qui potens est. *Luc. 1.*

Septuaginta duo discipuli gloriabantur, quod demones haberent subiectos. Sed redarguit eos Christus exemplo Luciferi, qui ob vanam gloriam e celo cecidit. *Luc. 10. 17.*

S. Petrus, cum famulit claudum, plausum sibi a populo datum repressit his verbis; Quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra viriute ac potestate fecerimus hunc ambulare? &c. *Act. 3.*

S. Paulus omnem gloriam copiosi sui laboris Deo soli adscribit; ait enim: abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei mecum. *1. Cor. 15. 10.*

S. Joannes, dum multa laude digna de se narrat in Evangelio suo, semper de se loquitur quasi de tertia Persona.

Christus Dominus multis, quos sanavit, præcepit, ut nemini dicerent, & miraculum non evulgarent.

Gra-

Gratitudo erga Deum.

Solicite gratias agebat Deo Jacob dicens: Domine minor sum cunctis miserationibus tuis. *Gen. 32.*

Voluit Dominus, ut liberatio filiorum Israel de Ægypto nunquam excideret ab eorum memoria. Erit quasi signum, ait, in manu tua, & quasi monumentum ante oculos tuos, ut lex Domini semper sit in ore tuo. *Exod. 13.*

Cecinit Moyfes & filii Israel cæmen Deo, & dixerunt. Cantemus Domino. Postquam (scilicet) tam mirabiliter transferant mare rubrum. *Exod. 15.*

Obvinta de inimicis mirabili victoria, venerunt ad Moysem principes exercitus Israel, dicentes, quod nullus fuerat de filiis Israel in bello occisus: & tamen hominum & animalium rapuerunt magnam prædam, & ob hanc causam dona magna obtulerunt. *Num. 31.*

Præcepit Dominus, ut post transitum Jordanis miraculosum ponerentur duodecim lapides in perpetuum monumentum. *Josue 4.*

Post victoriam de Sisara habitam per Barach & Deborah, Domino cecinerunt. *Judic. 5.*

Oravit Dominum, & laudavit Anna pro filio dato. *1. Reg. 2.*

Quamvis filii Israel in præliis, ubi vincebant, fortiter dimicarent, tamen dicebatur Dominus percutere inimicos, ut laus Deo attribueretur. *1. Reg. 2. Judic. 20.*

M 3

Au-

Audiens David revelationem, quam Deus fecerat Nathan prophetae de regni sui duratione, gratias egit valde humiliter & devote. 2. *Reg.* 7.

Multum laudandus est Deus, qui dat populo bonum principem & praelatum: Benedictus Deus, qui dedit David filium sapientissimum, propter populum hunc plurimum. 3. *Reg.* 5.

Cyrus rex Persarum fecit clamari per omnia regna terrae: Dedit mihi Deus oeli omnia regna terrae, & praecepit mihi, ut aedificarem ei Domum in Jerusalem. Quis est in vobis de universo populo ejus? Sit Deus cum ipso, & ascendat in Jerusalem. 1. *Esd.* 1.

Cum Tobias recuperasset visum, & uxor ejus, & omnes, qui seiebant eum prius caecum, glorificabant Deum. *Tob.* 11.

Omnis populus, post victoriam de exercitu Holofernis habitam, venit in Jerusalem adorare Dominum. *Judith.* 16.

Revelata Danieli visione Nabuchodonosor regis Babylonis, benedixit Deo caeli & ait: Sit nomen Domini benedictum, quis sapientia & fortitudo ejus sunt. *Dan.* 2.

Devote & pulchre excolerunt laudes Deo illi tres pueri, de fornacis incendio liberati. Et non solum illi hac de causa gratias egerunt Deo, sed & Nabuchodonosor fecit praedicari mirabilia Dei in toto regno. *Dan.* 3.

Mandato templo & erecto sub Juda Machabaeo, adoraverunt & benedixerunt in toto eum, qui prosperavit eos. 1. *Mach.* 4.

Judas Machabaeus & populus Hierosolymorum scripserunt Aristobulo, dicentes: De magnis periculis a Deo liberati, gratias magifice ei agimus. 2. *Mach.* 11.

Devotissimo Timotheo per Judam Machabaum, & capto quodam forti praesidio, in hymnis & confessionibus benediebant Dominum, qui magna fecit in Israel. 2. *Mach.* 10.

Beata Virgo audita laude sua, quam dicit Elisabeth: Benedicta tu &c. in vocem laudis prorupit, pro beneficiis sibi, & toto mundo, collatis. *Luc.* 1.

Quando volebat Dominus in Evangelio aliquid grande opus facere, frequenter legitur in caelum suspensisse, & gratias egisse. Sicut patet in panum multiplicatione Joan. 6. in Lazari suscitatione, in Eucharistiae institutione. *Matth.* 26.

Nato Joanne Baptista, Zacharias recuperato loquendi officio, Dominum prophetando laudavit, dicens: Benedictus Dominus Deus Israel. *Luc.* 1.

Acceptit puerum Jesum Simson in ulnas suas, & benedixit Dominum. *Luc.* 2.

Videntes turbae paralyticam a Domino curatum, glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. *Matth.* 9.

Item viduae filio suscitato, accepit omnes timor, & magnificabant Deum dicentes: Quia propheta magnus surrexit. *Luc.* 7.

Unus illorum decem leproforum, ad mandatum Domini mundatorum, regressus est &

cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens. *Luc. 17.*

Postquam cenavit Dominus cum discipulis suis, subditur: Et hymno dicto, exierunt in montem olivarum. *Matth. 26.*

Claudus, a Petro sumatus, intravit cum Apostolis in templum, ambulans & exiliens, & laudans Deum. Sequitur: Omnes glorificabant Deum propter id, quod factum fuit. Erat enim homo ille annorum plus quam quadraginta. *Act. 3. & 4.*

Gratias agebat Paulus pro beneficiis sibi & aliis a Deo collatis: Sibi quidem in sua conversione. Gratias ago Deo meo, qui me confortavit in Christo. Qui prius fui blasphemus, & persecutor, & contumeliosus. Sed misericordiam Dei consecutus sum. *1. Tim. 1.*

Item in sua conversatione: Deo gratias, qui semper triumphat per nos in Christo Jesu. *2. Cor. 2.*

Et pro beneficiis fratribus collatis gratias devote agebat: Primum quidem gratias ago pro omnibus. Quia fides vestra annuncietur universo mundo. *Rom. 1.*

Ad Thessal. Gratiarum actionem possumus Deo retribuere, pro vobis in omni gaudio, quo gaudemus. *1. Thess. 3.*

Idem gratias agere in omnibus admonet Ephesios, cap. quinto: Et semper gaudete, sine intermissione orate &c. *Eph. 5.*

Gra-

Gratitudo erga homines.

Cum percussisset Abraham quatuor Reges, & omnem substantiam, quam illi rapuerunt, reddidisset, rex Sodomorum egressus est in occursum ejus, & omnia obtulit ei, solis animabus exceptis. Ubi notandum: Quod licet Abraham oblata respiceret, tamen bene voluit, ut socii sui partem haberent de praeda, tanquam eorum suffragio non ingratus. *Gen. 14.*

Videns Laban jocula, inoues scilicet & armillas, quæ servus Abraham dederat Rebecca sorori suæ, venit ad illum & dixit ei: Ingrederere benedixte Domini. Et cum in hospitium cum multa humanitate recepit. *Gen. 24.*

Postquam Jacob servierat Laban avunculo suo multis annis, dixit ei Laban: Quia frater meus es, gratis servies mihi. *Gen. 29.*

Pharao rex Egypti, multum fuit gratus Joseph, pro expositione somnii sui, & cum magnifice sublimavit. *Gen. 41.*

Jethro sacerdos Median gratus fuit pro eo, quod Moyse filius ejus descenderat, quando ad gregem adaquandun ierant. Unde fecit cum vocari, ut comederet, & dedit ei filiam suam in uxorem. *Exod. 2.*

Valde sollicitus fuit Josue, ne Rahab metretrix, quæ nuncios ab eo missos absconderat, civitate Jericho ruente, periret. *Josue 6.*

Cum liberasset Gedeon ab inimicis Israel, dixerunt omnes ad eum: Dominare nostri tu & filius

M 5

filii tuis, quia liberaſti nos de manibus Median. *Judic. 8.*

Dixit Noemi commendando Booz, qui Ruth benigne viderat: Benediſtus ſit a Domino, quoniam eandem gratiam, quam præbuerat vivis, fervavit & mortuis. *Ruth. 2.*

Quia Cimæus bene ſe habuerat ad filios Iſrael, peperit ei Saul, quando deſtruxit Amalech. *1. Reg. 15.*

Dixit David ad Abiathar, cujus pater dilexerat ipſum David: Mane mecum, ne timeas. Si quis quaſierit animam tuam, quaeret & meam. *1. Reg. 22.*

Milit David ad viros Jabes Galaad, qui ſepelierunt corpora Saul, & filiorum ejus, & gratias egit eis. *2. Reg. 2.*

Propter amorem Jonathan filii Saul, inſiſit David, ſi eſſet aliquis ſuperſtes de genere ejus, & conſtituit Miphiboſeth, filium Jonathan, convivam menſæ ſuæ. *2. Reg. 9.*

Regina Sal'a multa munera attulit Salomoni, ille vero dedit ei omnia, quæ expetivit, exceptis his quæ ultro obtulit ei munere regio. *3. Reg. 10.*

Elias pie compaſſus eſt viduæ, apud quam ſuſtentabatur, & efficaciter oravit pro filio illius deſuncto, ita, quod ipſum a mortuis ſuſcitavit. *3. Reg. 17.*

Allegavit Abdias beneficium, quod contulerat prophetis Domini, quos abſconderat, quando quaerebatur ad mortem, ad hoc videlicet, quod Elias nunciium periculofum ei injungere non deberet. *3. Reg. 18.*

Al-

Aſcenſurus in caelum, bene remuneravit diſcipulum ſuum Elias, ſcilicet Elizeum. *4. Reg. 2.*

Mulieri Samaitæ hoſpitæ Elifæi ipſe Elifæus benigne obtulit, ut loqueretur pro ea regi, ſi apud ipſum haberet negotium. Item filium eidem imperavit, & poſtea mortuum ſuſcitavit. *4. Reg. 4.*

Naaman Syrus mundatus a lepra, ad verbum Elifæi, obtulit ei munera, dicens: Obſervo, ut accipias benedictionem a ferro tuo. *4. Reg. 5.*

Accuſatores Judæorum miſerunt epistolam Artaxerxi regi, inter cætera continentem: Nos autem memores falis, quod in palatio comedimus, & quia læſiones regis videre nefas ducimus, ideo miſimus &c. *1. Esd. 4.*

Tobias junior, cum multa gratitudine, retulit patri ſuo beneficia a Raphaelce percepta. *Tob. 12.*

Eſther regina non fuit ingrata Mordochæo nutritori ſuo. *Eſth. 4. 7.*

Nabuchodonofor rex Babilonis audita expoſitione ſomnia ſui per Danielem, in ſublime cum extulit, & magna munera illi dedit: Similiter & Balthaſar honoravit eum, pro eo quod expoſuerat ei ſcripturam, quam in pariete viderat. *Dan. 4. 5.*

Audiens Judas Machabæus, quod Scythopolitæ bene ſe habuerant ad Judæos in tempore tribulationis eorum, gratias egit illis. *2. Mach. 12.*

Se-

Seniores Judæorum discurrunt Domino Jesu de Centurione pro servo infirmo rogante: Dignus est, ut hoc illi præstes. Diligit enim gentem nostram, & Synagogam ædificavit nobis. *Luc. 7.*

Pic & plene recognoscebat Paulus beneficia sibi collata. Unde ad Galatas ait: Sicut Angelum Dei recepistis me, & si fieri potuisset, oculos vestros cruissetis, & dedissetis mihi. *Gal. 4.*

Repletus sum acceptis ab Epaphrodito, quæ missis in odorem suavitatis. *Philip. 4.*

Et alio loco: Det Dominus misericordiam Onesiphori domui, quia sæpe me refrigeravit, & catenam meam non erubuit. *2. Tim. 1.*

Item pro Onesimo servo Philemonis, qui ministraverat in carcere, scribit eidem Philemoni affectuosas & efficaces litteras.

Gula & ebrietas.

Primum hominis peccatum, vitio gula fuit completum. *Gen. 3.*

Noë bibens vinum inebriatus & nudatus est in tabernaculo suo. *Gen. 9.*

Loth inebriatus incestum cum propriis filiabus commisit &c. *Gen. 19.*

Esau pro lentis edulio vendidit primogenita sua. Sedit populus manducare & bibere, & ceperunt ludere. *Exod. 32. Gen. 25.*

Dixit Dominus ad Aaron: vinum & omne quod inebriare potest, non bibes tu & filii tui, quan-

quando intrabitis in tabernaculum testimonii, ne moriamini. *Levit. 10.*

Quicumque fecerat votum in lege, & se volebat Domino consecrare, a vino & ab omni eo, quod inebriare poterat, abstinere debebat. *Num. 6.*

Flagravit populus desiderio carniùm, sedens & flens, & ait: Quis dabit nobis ad vescendum carnes &c. *Num. 11.*

Prima tentatio filiorum Israel fuit de potu: secunda de cibo: & postea simili occasione multoties peccaverunt. *Exod. 16.*

In trecentis viris, qui ad aquas lambuerunt, & moderate biberunt, liberavit Dominus Israel de manu Madian. *Judic. 7.*

In epulis sunt homines audaciores & loquaciores. *Judic. 9.*

Inter epulas & pocula, maledicebant Abimelech.

Epulantibus Philistæis & lætantibus, domus cecidit super eos. *Judic. 16.*

Nolebant filii Israeli carnes coctas ob offerentibus accipere: sed crudas, ut eas sibi lautius præpararent. *1. Reg. 2.*

Comedit Jonathan modicum mellis, contra inhibitionem patris, & ideo occisus a patre fuit, nisi populus occurrisset. *1. Reg. 14.*

Amnon filius David in convivio Abfalon temulentus fuit occisus. *2. Reg. 13.*

Benadad rex Syriæ temulentus in tabernaculo suo habebat maximam multitudinem bella-

torum, & tamen victus fuit, & fagatus per pueros principum provinciarum. 3. *Reg.* 20.

Comederunt & saturati suat, impinguati abundaverunt deliciis in bonitate tua magna, provocaverunt autem te ad iracundiam. 2. *Esd.* 9.

Prævalet vinum omnibus hominibus, qui bibunt illud, seducit mentem, itemque reges, & orphani facit mentem vanam. 2. *Esd.* 3.

Holofernes bibit vinum multum nimis, quantum nunquam biberat in vita sua, & post pauca sequitur: Erat Judith sola in cubiculo. Porro Holofernes jacebat in lecto nimia ebrietate sopitus. Quo factò Judith habuit opportunitatem occidendi eum. *Judith.* 12. & 13.

Egressus est Amon a convivio reginæ letus & alacer, sed in crastino fuit trillis & confusus cum decem filiis suis patibulo crucis affixus. *Esth.* 5.

Noverat Job multa in conviviis peccata, idcirco postquam epulati fuerant filii ejus, confurgens dilectulo, offerebat holocausta per singulos. *Job.* 1.

Pro tempore illo, quo debebat destrui Jerusalem, dicitur: Vocavit Dominus ad solum & planctum, & ecce gaudium & lætitia. Occidere vitulos, jugulare arietes, comedere carnes, bibere vinum. Comedamus & bibamus, cras enim moriemur. *Isai.* 22.

Sacerdos & propheta nescierunt, præ ebrietate absorpti sunt a vino, erraverunt in ebrietate,

tate. Omnes enim mensæ repletæ sunt vomitu fordiumque &c. *Isai.* 28.

Ptolomæus filius Abohi, fecit convivium Simoni sacerdoti, & duobus filiis ejus, & cum inebriati essent, occidit eos. 1. *Mach.* 15.

Primi parentes, per esum ligni vitæ, peccaverunt. *Gen.* 3.

Filii Israel venientes in desertum, primo pro aquis amaris, deinde pro defectu cibi murmurasse legantur. *Exod.* 16.

In tentatione Domini secundum Matth. & Luc legitur: Si filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant &c. *Matth.* 4.

Herodes natalis sui cenam fecit, filia vero Herodiadis, ibi saltavit, & Herodi, simulque recumbentibus placuit, & hæc occasione decollatus est Joannes Baptista ad petitionem illius saltatricis. *Matth.* 14. *Marci.* 6.

Spiritus immundi loca immunda diligunt: Unde demoniacus ille, qui habebat legionem in corpore, habitabat in monumentis, & demones illi rogabant Dominum Jesum, ut exentes immitterentur in porcos, non in boves vel agnos, quæ sunt munda animalia, mundo vescentes cibo. *Luc.* 8.

Contra edaces & comestationibus vacantes, multum valet exemplum divitis epulonis, qui conquerebatur se pati lingua specialem cruciatum. *Luc.* 16.

H.

Homicidium.

Graviter Deus homicidium commissum a Cain punivit, & tamen nondum erat prohibitum aliqua lege scripta. Occidit Cain Abel fratrem suum: Moyses Aegyptium, David Goliath, Joab Abner & Amaliam, Salomon Adoniam, Joab & Semei: Herodes Joannem Baptistam: Petrus Ananiam, & Saphiram, sed considera varias intentiones & causas. Voluit Dominus, ut homo vehementer abhorceret homicidium: Unde & sanguinem in carne prohibuit, *Genesis nono. Gen. 4. Exod. 2. 1. Reg. 17. 2. Reg. 20. 3. Reg. 2. Marci 6. Act. 5.*

Homicida deberet reputari quasi occisus, unde dixit Rebecca: Car utroque orbabor filio in ira Dei? Quia si occidisset Esau Jacob, utrumque perdidisset filium reputabat. *Gen. 27.*

Si Zebec & Salmana fratres Gedeonis non occidissent, nequaquam post ab eodem occisi essent. *Judic. 8.*

Abimelech filius Jeroboal occidit septuaginta fratres suos, ut solus posset regnare. Sed ipse ibi modico tempore dominatus fuit, multa mala sustinuit, & male vitam finivit. *Judic. 9.*

Quia

Quia sacerdos Abimelech confortavit David fugientem Saul, ipse David persecutor Saul occidit cum cum aliis sacerdotibus, mulieribus & parvulis. *1. Reg. 22.*

Occidi fecit David adolescentem, qui dixit se Saul occidisse. *2. Reg. 1.*

Item fecit occidi Uriam per manum Joab. *2. Reg. 11.*

Abfalon invitatum ad convivium fratrem suum Amnon, illum ibidem occidit. *2. Reg. 13.*

Tantus est horror effundendi humanum sanguinem, quod, licet alias David esset optimus, tamen noluit Dominus, ut edificaret ei templum, sed Salomon filius. *3. Reg. 7.*

Quamvis Joab fuerit miles probus in armis, & Domino suo valde fidelis: Quia tamen occidit duos viros proditorie, omnes ejus gratiae, quasi pro nihilo computatae fuerunt. Unde fecit cum occidi Salomon, licet teneret cornu altaris. *3. Reg. 2.*

Procurante impia Jezabel, Naboth fuit crudeliter lapidatus. *3. Reg. 21.*

Rex Juda Joas iussit Zachariam filium Joadae sacerdotis a populo lapidari, cum tamen pater illius restituisset illi regnum, & Athaliam occidisset. *2. Paral. 24.*

Duo senes presbyteri, qui mortem Susannae nequissime cogitabant, convicti per Danielelem, a populo sunt occisi. *Dan. 13.*

Occidit Tryphon Jonatham & duos filios ejus: cum tamen recepisset a Simone centum

Hanapi Exempla.

N

12.

talenta argenti pro liberatione Jonathæ, & duos ejus filios pro obfidibus. 1. *Mach.* 13.

Ptolomæus filius Abobi fecit convivium summo sacerdoti & duobus filijs ejus, & cum inebriati essent, proditorie occidit eos. 1. *Mach.* 16.

Hospitalitas.

Nota de Abraham, quam celeriter, quam lætenter angelos hospitio receperit, & ipsis ea, quæ videbantur necessaria, peregrinis parari fecit. *Gen.* 18.

Item de Loth attende quomodo angelos suos putabat esse homines transeuntes, honoravit, obnixè rogavit, & eis necessaria benigne offerens, domum suam contra incurstantes defendit, ut potuit. *Gen.* 19.

Prompta ad hospitalitatem videbatur Rebecca, quæ dixit servo Abrahæ: Palarum & feni plurimum est apud nos, & locus spatiosus ad manendum. Et paulo post dixit eidem Laban: Præparavi domum, & locum camelis. *Gen.* 24.

Sine magna prece Jethro recepit peregrinum Moysen hospitio. Postmodum autem filia ejus & nepotes sui, fuerunt per illum magnifice honorati. *Exod.* 2.

Telatur Moyses diceas: Dominus Deus noster amat peregrinum, & dat ei victum & vestitum, & vos quoque amate peregrinos, quia & ipsi fuistis advenæ. *Deut.* 10.

Ex-

Exploratores, quos misit Josue, accepit hospitio Rahab meretricis liberaliter, & custodivit fideliter. *Josue.* 2.

In Gabaa Benjamin, non invenit locum Levites, qui cum hospitio reciperet, nisi quendam senem de opere venientem. *Judic.* 19.

Elias suscitavit filium mulieris, apud quam sustentabatur. 3. *Reg.* 17.

Mulier Sunamitis Eliseum transeuntem hospitio suscepit, hinc ei filium impetravit, & eundem mortuum suscitavit. 4. *Reg.* 4.

Bonus hospitalarius erat Job, qui dicebat: Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit. *Job.* 31.

Quando militi Salvator discipulos ad prædicandum, in illis seipsum recipi iussit & audiri: Qui vos recipit, me recipit; qui vos audit, me audit. Qui vos spernit, me spernit. *Matth.* 10. *Luc.* 10.

Ambulans per mundum Dominus Jesus, non habebat, ubi caput reclinaret. Martham vero specialem hospitam legitur habuisse. *Ibidem.* *Johan.* 12.

Gaudens accepit Dominum Zachæum in domo sua, & Dominus ipsum magis gaudentem effecit, quando dixit: Hodie salus hujus domus facta est. *Luc.* 19.

Exemplo duorum discipulorum, qui Dominum in specie peregrini coegerunt ad manendum, apparet, quod peregrini non solum vocandi sunt ad hospitium, sed compellendi. *Luc.* 24.

N 2

Apo.

Apostoli hospitabantur ut plurimum, in domibus artificum, & hominum mediocrium. Unde legitur de Petro: Hic hospitabatur apud Simonem quendam coriariam, ejus domus est juxta mare. *Act. 10.*

Item de Paulo, manebat apud Aquilam & Priscillam quia erat ejusdem artis. *Act. 18.*

Obnox & instanter deprecata est Lydia purpuraria Paulum & socios ejus, ut manerent apud eam in domo sua, & coegit eos &c. *Act. 16.*

Cum evasissent Paulus & socii ejus de confecta navi: Publius princeps insulæ illius ipsos suscipiens, triduo benigne exhibuit victum: Paulus autem parrem ipsius febribus & dysenteria laborantem, oratione & manuum impositione sanavit. *Act. 28.*

Urbana fiducia utebatur Paulus scribens Philemoni, cum dixit: Para mihi hospitium, nam spero per orationes vestras donari me vobis.

Inter cætera, ad quæ specialiter Paulus inducit Hebræos, est hospitalitas. Hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim quidam placuerunt angelis. *Heb. 13.*

Commendat Cajum beatus Joannes in tertia sua epistola dicens: Charissime, fideliter facias, quicquid operaris in fratres & hoc in peregrinos.

Humilitas.

Dixit Angelus ad Agar: Revertere ad Dominum tuam, & humiliare sub manu ipsius. *Gen. 16.*

Hu-

Humiliter loquebatur Abraham Domino, dicens: Loquar ad Dominum meum, cum sum pulvis & cinis. *Gen. 18.*

Multum humiliavit se Jacob coram Esau, & sic compescuit iram ejus. *Gen. 33.*

Quinque excusavit se Moyses, antequam veller accipere ducatum populi, quem tamen imponebat ei, nec acquievit, donec Dominum intellexisset iratum. Unde textus: Iratus est Dominus in Moysen &c. *Exod. 3. & 4.*

Moyses utile consilium pagani hominis non desepxit, sed ei humiliter acquievit. *Exod. 18.*

Moyses videbat se habere ducatum Domini specialem, & tamen non dedignabatur rogare Obab filium Raguelis, ut secum veniret, & ductor populi esset. *Num. 10.*

Gedcon Angelo dicenti sibi: Vade, in hac firmitudine tus liberabis Israel, respondit: Ecce familia mea infima est in Manasse, & ego minimus in domo patris mei. *Judic. 6.*

Viri Ephraim jurgantes fortiter & tumidi contra Gedconem, sedati fuerunt per ejus mansuetam & humilem responsonem. *Judic. 8.*

Dixerunt omnes filii Israel ad Gedconem: Dominare nostri tu, & filius tuus. Quibus ille ait: Non dominabitur in vos filius meus &c. *Ibidem.*

Humilitatem protendebat Saul in opere & sermone, antequam unctus esset in regem, quando querebat alinas patris, & excusabat se apud Samuelem. Et postea dictum est ei cap. 15. ejusdem: Nonne cum parvulus esses in oculis tuis

N 3

tuis

ruis, caput in tribubus Israel factus es &c. 1. *Reg.* 9.

David, licet per Samuelem esset unctus in regem, tamen mandato patris portabat victualia fratribus, quibus praelectus fuerat. 1. *Reg.* 17.

David humiliavit se coram Saule, quando debebat fieri gener regis. 1. *Reg.* 18.

Item & coram servo, audiens quod malediceret ei Semei. 2. *Reg.* 16.

Et coram Deo, quando sustulit ante arcam, & quando venit Nathan ad eum, iustitiam ei voluntatem Domini, de perpetuitate regni, 2. *Reg.* 7.

Humiliter respondit Miphiboseth, inique accusatus a servo suo, & exhereditatus iniustus. 2. *Reg.* 19.

Achab rex sceleratissimus Israel, audiens poenam sibi pro criminibus insigendam, humiliatus est coram Domino: propter hoc Dominus illam poenam aliquantulum minoravit. 3. *Reg.* 21.

Princeps ille, qui humiliter locutus est ad Eliam, non fuit tactus ab igne, sicut alii duo quinquagenarii, qui venerat ante illum. 4. *Reg.* 1.

Veniens ad Jordanem Eliseus, primo percussit aquas nihil dicens, & non sunt divise aquae. Deinde invocavit nomen magistri sui, & divise sunt aquae. 4. *Reg.* 2.

Semeias propheta, dixit ad Roboam & principes ejus: Haec dicit Dominus: Vos relinquitis me, & ego relinquam vos. Qui consternati direperunt: Iustus est Dominus. Cumque vidisset Domi-

Dominus, quod humilitati essent, factus est sermo Domini ad Semeiam dicens: Quia humiliati sunt, non disperdam eos. 2. *Paral.* 12.

Humiliatus est Ezechias, postquam elevatum erat cor ejus in adventu nunciorum Babylonis, & ideo non venit ira Domini in diebus illis. 1. *Paral.* 32.

Audientes filii Israel terribilem potentiam Holofernis, clamaverunt ad Dominum cum instantia magna, & humiliaverunt animas suas. *Judith.* 8.

Esther regina confugit ad Dominum, & corpus suum humiliavit jejuniis, oransque inter cetera dixit: Tu seis Domine, quod abominor signum superbiae &c. *Esther.* 14.

Cum diceret Dominus Jeremiam esse prophetam, ille humiliter se excusavit, & ait: Ah, ah, Domine Deus ecce nescio loqui &c. *Jer.* 1.

Nabuchodonosor ambulans in aula Babylonis, arroganter locutus est. Deinde ejectus ab hominibus, & in bestiam mutatus, recuperavit sensum & recognovit, quod omnes habitatores terre apud Deum in nihilum redacti sunt. *Dan.* 4.

Cum percussus esset Antiochus a Deo insaniabili plaga, ita, ut nec ferorem suum ferre possit, ait: Iustum est subditum esse Deo, & mortalem non paria Deo sentire. 2. *Mach.* 9.

Joseph humiliter se reputans non esse dignum consortio beatae Mariae, quam concepisse videbat, non humano opere, sed divino munere

hoc factum esse credebat, voluit occulte dimittere eam. *Matth. 2.*

In diebus illis, Magis apparet mira fuisse humilitas, quando invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & proidentes adoraverunt eum. *Ibidem.*

Dum tanta esset reputationis Joannes Baptista, ut populus crederet ipsum esse Christum, dixit: Venit fortior me post me, cui non sum dignus solvere calcamentis corrigiam. *Luc. 3. Matth. 3. Joan. 1.*

Non erubuit Christus, Dei virtus & sapientia, ab eodem themate prædicationem suam incipere, a quo suam inceperat Joannes Baptista: Pœnitentiam agite &c. *Matth. 3. 4.*

Beata virgo Maria ab Angelo tam venerabiliter salutata, & mater filii altissimi appellata, non superbit inde, nec se vocavit matrem Dei, aut dominam, sed ancillam. *Luc. 1.*

Item non milit pro Elisabeth cognata sua, sed humiliter ivit ad illam. *Luc. 1.*

Cum Elisabeth Spiritu sancto repleta cognovisset, quod factum fuerat, tunc divinam commendavit misericordiam & potentiam Maria, dicens: Magnificat anima mea Dominum. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ &c. *Ibidem.*

Humiliter & fideliter respondit Centurio, dicens Domino, volentii ire ad sanandum puerum &c. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. *Matth. 8.*

Videns Petrus, se ad præceptum Domini conclusisse multitudinem piscium copiosam, pro-

cidit

cidit ad genus ejus, dicens: Exi a me, quia homo peccator sum Domine. *Luc. 5.*

Salvator noster publicare sua miracula prohibebat, ut fugere doceret jactantiam, & vanitatis vitium, & daret veræ humilitatis exemplum. Sicut patet in leproso mandato: Et in 2. cæcis ab eo illuminatis: Item in surdo & moto sanato Mathæi septimo. Et in sua transfiguratione dixit: Nemini dicritis visionem. *Matth. 8. Matth. 17.*

Cum dixit Dominus mulieri Chananæ: Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus: Illa mulier dixit: Etiam Domine, nam & canelli &c. *Matth. 15.*

Querentibus discipulis, quis esset major in regno caelorum, Respondit Dominus: Quicumque humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno caelorum. *Matth. 18.*

Exemplum vel parabolam humilis urbanitatis induxit Dominus. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco. *Luc. 14.*

Ad fugiendum jactantiam, & humilitatem seclandam, multum valet exemplum, quod inducit Dominus de superbo Pharisæo, & humili publicano. *Luc. 18.*

Humilitas Joannis Baptiste apparet multipliciter: quia videlicet de se humiliter sentiebat, existimante populo, quod forte ipse esset Christus. *Joan. 2.* Non sum ego Christus. Item humiliter loquebatur. *Joan. 1.* Ego vox clamantis in deserto. Negavit se esse Christum, aut prophetam. Tum etiam humiliter indu-

N 5

batur

batur pilis camelorum. Humilem habitatio-
nem eligebat. *Luc. 1.* Erat in deserto &c.

Humiliter Maria Magdalena & frequenter
legitur secus pedes Domini se posuisse. &c.
Luc. 7, 10.

Querenti Domino, an Petrus diligeret eum
plus aliis discipulis, respondit humiliter dicens:
Tu scis Domine, quia amo te plus aliis &c.
Joan. 21.

Præcipua humilitatis exempla accipere pos-
sumus, & debemus in salvatore nostro, ejus
conversacionem in terra considerare possumus,
quia ipse concipi voluit in patria despecta, vi-
delicet in Galilæa, de qua loquitur *Jo. 5.*
Scrutamini, & videte, quia propheta a Galilæa
non surrexit. Unde admirando dixit Nathanael:
A Nazareth potest esse aliquid boni?

Iterum de humili matre natus fuit, quæ
dixit: Respexit humilitatem ancillæ suæ &c.
Luc. 1.

In domuncula parva & loco humillimo.
Luc. 2. Reclinavit eum in præsepio &c.

Item quasi per annos 30. latuit in mundo,
ita quod nihil legitur de eo, nisi: cum esset
annorum duodecim, remansit in Jerusalem, &
inventus est in templo audiens & interrogans,
& determinans. Contra præsumptuosos, qui
nimis solite ad officium docendi prorumpunt.
Sequitur ibi *Lucæ 2.* Descendit cum Maria &
Joseph, & erat subditus illis.

Exinde circa annum 30. ad Joannem Bap-
tistam venit, ut baptizaretur ab eo, non pro eo
misit.

misit. Contris multos, qui ad minores pergere
dedignantur. *Matth. 3.*

Item humiles discipulos elegit, & cum eis
humiliter conversatus est, & eos præcipue hu-
militatem docuit: Discite a me, quia mitis sum
& humilis corde: unde & filium hominis se
dicebat sapiens, quam filium Dei, licet urrum-
que esset verum secundum duas naturas in ipso:
tamen ab inferiore frequentius se nominabat.
Matth. 14.

Conversatus est cum hominibus, interesse
voluit pauperibus nuptiis, ubi vinum defecit.
Non autem interfuit splendidis & divitibus nu-
ptiis in quibus frequenter fiunt enormes excessus.
Joan. 2.

Cum cognovisset, quia venturi erant, ut ra-
perent eum, & facerent eum regem, fugit in
montem. *Joan. 6.*

Didrachmam, quasi servus, aut alienus,
exolvit. Idem non habebat, ubi caput suum
reclinaret. *Luc. 6, Matth. 17.*

Et circumiens civitates & castella, pedes
ibat, ita quod fatigatus ex itinere, sedebat su-
per fontem & a muliere Samaritana bibere po-
tulerat. *Joan. 4.*

Quando vero venit Jerusalem, nobili vectura
uti noluit, non equum, sed asinum habuit,
Matth. 21.

Transiturus ex hoc mundo ad patrem, re-
linquere voluit sordide humilitatis exemplum,
hinc pedes discipulorum lavit, & linteo, quæ
præcinctus erat, extersit. *Joan. 13.*

Præ-

Præcipue autem in passione nimis seipsum humiliavit, factus obediens usque ad mortem, non quæcumque, sed crucis, quæ erat genus mortis turpissimum, ut in Evangelis omnibus patet. *Philipp. 2.*

De quo notari potest, quod superbi & mundi amatores circa septem versari solent & appetere, vel in adeptis specialiter gloriari, quibus constat in cruce Dominum caruisse, & contraria habuisse. Hæc autem dici possunt: Terrena affluentia, mundana sapientia, carnalis lætitia, popularis fama, turba famulorum, dejectione inimicorum, numerositas amicorum. Christus Jesus autem Dominus noster in cruce fuit pauperrimus, quia vestimentis nudatus. *Joannis 19.* Fuit stultus & insipientis reputatus; nam verbum crucis gentibus stultitia est. *1. Corinthiorum 1.* Item diffamatus fuit, & seductor populi appellatus. Unde dixerunt de eo principes sacerdotum: Recordati sumus, quia seductor ille &c. In cruce insuper quadammodo fuit victus, quia ocellus inclinato capite tradidit spiritum. Ibi etiam amicum nullum habuit. Torcular calcavi solus, & de gentibus non est vir mecum, *Psalmo 87.* Elongasti a me amicum & proximum. Item famulis & servis in cruce caruit, unde dicitur: Discipuli relicto eo omnes fugerunt. *Psal. 87.* Factus sum sicut homo sine adjutorio &c. *Matth. 27.*

Post miraculum de claudo per Petrum sanato, humiliter locutus est Petrus, non adscribens

bens factum sibi, sed divine virtuti, & per invocationem nominis Jesu Christi. *Act. 3.*

Cum introisset Cæsaream Petrus, obviam venit ei Cornelius, & proiciens: Surge, & ego ipse homo sum: ait Petrus, elevans Cornelium *Act. 10.*

Audientes Paulus, & Barnabas, quod homines de civitate Lystris dicebant eos esse Deos, & eis sacrificare volebant concibus tunicis exierunt in turbas clamantes, & dixerunt eis: Viri, quid hoc facitis? & nos mortales fumus similes vobis &c. Tandem vix sedaverunt turbas, ne sibi immolarent. *Act. 14.*

Paulus Apostolus manibus operabatur, ut haberet necessaria sibi & sociis: propter quod etiam morabatur cum Aquila & Priscilla, qui erant artis scenofactorie, sicut & ipse. *Act. 18.*

Alibi dicit: Ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ. *Act. 20.*

Humiliter de se sentiebat Paulus, qui fratrum orationibus confidebat. Adjuvantibus vobis in oratione pro nobis, ait. *1. Cor. 1.*

Orationes aliorum sollicitè postulavit, unde ait: Obsecro vos fratres per Dominum nostrum Jesum Christum, & per charitatem Spiritus sancti, ut adjuvetis me in orationibus. *Rom. 15.*

1. ad Cor. 14. & Thessal. 3. Verbis etiam suis veram humilitatem interius indicabat. *1. Cor. 15.* Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus &c.

Et:

Et: Jesus venit in hunc mundum peccatores se-
vos facere, quorum primus ego sum &c. 1. *Tim.* 1.

Item ad humilitatem alios sollicite induco-
bat, ait enim: Non alta sapientes, consentien-
tes. Et ad Philippenfes 2. In humilitate su-
periores sibi invicem arbutantes &c. *Rom.* 12.

Hypochrifi & Simulatio.

Ammon filius David, simulavit languorem; ut
posset decipere Thamar, quam libidinose
amabat. 2. *Reg.* 13.

Uxor Jeroboam, mutato habitu, venit ad
Abdiam prophetam, cui ille dixit: Quare aliam
te simulas? 3. *Reg.* 4.

Giezi, famulus Elisei, simulavit Dominum
suum indigere duplici veste pro duobus adole-
scenibus ex filiis prophetarum. 4. *Reg.* 5.

Cum venisset Apollonius Hierosolymam,
missus ab Antiocho, pacem simulans, quievit
usque ad diem Sabbati, & tunc feriatis Judæis,
arma suis capere præcepit, & omnes, qui ad
spectaculum venerant, trucidavit. 2. *Mach.* 5.

Quamvis divina sapientia generaliter impium
detestetur, tamen specialiter hypochritis com-
minatur multoties in Evangelio, dicens: Vt
vobis Phariseis, Phariseis volentibus capere
Jesus in sermone, respondit increpans eos: Quid
me tentatis hypochrita? *Matth.* 22.

Quidam sunt, qui magna scelera perpetrans,
& modica peccata devitant, excolentes culicem,
& camelum glutientes: sicut principes sacerdo-
tam, qui magis timerunt intrare prætorium
Pilati,

Pilati, quam nequissime procurare crimen ho-
miciidii. *Joan.* 18.

Archilynagogus indignans, quia Dominus
Sabbato curaret, dicebat turbæ: Sex dies sunt,
in quibus oportet operari, in his ergo venite
& curamini, & non in die Sabbati. Dominus
autem illum arguit, hypochritam vocans. *Luc.* 13.

Malam hypochritum commiserunt Ananias,
& uxor ejus Saphira, simulantes se totum agri
pretium attulisse, & ad pedes Apostolorum po-
suisset. *Act.* 5.

Quamvis Simon magus credidisset in prædi-
catione Philippi, Petrus dixit ad eum: Non est
tibi fors in sermone isto. Cor enim tuum non
est rectum coram Domino. Penitentiam ita-
que age &c. Respondens autem Simon dixit:
Precamini vos pro me. *Act.* 8.

Elymam magum graviter notavit Paulus de
hypochriti & fallitate, dicens: O plene omni
dolo, & omni fallacia, fili diaboli, & inimice
omnis justitiæ, non desinis Dominum vias perver-
tere rectas? *Act.* 13.

I.

Jactantia.

Gaal, filius Abed, dicebat sociis: Quis est
Abimelech, & que est Sichem, ut servia-
mus ei? Utinam daret aliquis populum
istum sub manu mea, ut auseram &c. *Judic.* 9.
Sam.

Et: Jeſus venit in hunc mundum peccatores ſe-
vos facere, quorum primus ego ſum &c. 1. *Tim.* 1.

Item ad humilitatem alios ſollicite induco-
bat, ait enim: Non alta ſapientes, contentien-
tes. Et ad Philippenſes 2. In humilitate ſu-
piores ſibi invicem arbutantes &c. *Rom.* 12.

Hypochriſiſ & Simulatio.

Ammon filius David, ſimulavit languorem; ut
poſſet decipere Thamar, quam libidinoſe
amabat. 2. *Reg.* 13.

Uxor Jeroboam, mutato habitu, venit ad
Abdiam prophetam, cui ille dixit: Quare aliam
te ſimulas? 3. *Reg.* 4.

Giezi, ſervus Eliſei, ſimulavit Dominum
ſuum indigere duplici veſte pro duobus adole-
ſcentibus ex filiis prophetarum. 4. *Reg.* 5.

Cum veniſſet Apollonius Hieroſolymam,
miſſus ab Antiocho, pacem ſimulans, quietus
uſque ad diem Sabbati, & tunc feriatis Judæis,
arma ſuis capere præcepit, & omnes, qui ad
ſpectaculum venerant, trucidavit. 2. *Mach.* 5.

Quamvis divina ſapientia generaliter impium
deſtetur, tamen ſpecialiter hypochriſiſ com-
minatur multoties in Evangelio, dicens: Vt
vobis Phariſæis, Phariſæis volentibus capere
Jeſum in ſermone, reſpondit increpans eos: Quid
me tentatis hypochriſiſ? *Matth.* 22.

Quidam ſunt, qui magna ſcelera perpetrans,
& modica peccata devitant, excolentes culicem,
& camelum glutientes: ſicut principes ſacerdo-
tum, qui magis timerunt intrare prætorium
Pilati,

Pilati, quam nequiſſime procurare crimen ho-
miciidii. *Joan.* 18.

Archilymagogus indignans, quia Dominus
Sabbato curaret, dicebat turbæ: Sex dies ſunt,
in quibus oportet operari, in his ergo venite
& curamini, & non in die Sabbati. Dominus
autem illum arguit, hypochriſitam vocans. *Luc.* 13.

Malam hypochriſitam commiſerunt Ananias,
& uxor ejus Saphira, ſimulantes ſe totum agri
pretium attuliſſe, & ad pedes Apoſtolorum po-
ſuiſſe. *Act.* 5.

Quamvis Simon magus credidiſſet in prædi-
catione Philippi, Petrus dixit ad eum: Non eſt
tibi ſors in ſermone iſto. Cor enim tuum non
eſt rectum coram Domino. Penitentiam ita-
que age &c. Reſpondens autem Simon dixit:
Precaramini vos pro me. *Act.* 8.

Elymam magum graviter notavit Paulus de
hypochriſiſ & falſitate, dicens: O plene omni
dolo, & omni fallacia, fili diaboli, & inimice
omnis juſtitie, non deſinis Dominum vias perver-
tere rectas? *Act.* 13.

I.

Jaſtantia.

Gaal, filius Abed, dicebat ſociis: Quis eſt
Abimelech, & que eſt Sichem, ut ſerviamus
ei? Utinam daret aliquis populum
iſtum ſub manu mea, ut auſoram &c. *Judic.* 9.
Sam.

Samson leonem manibus inermis laceravit, nec tamen tantam probitatem indicare voluit.

Judic. 14.

Goliath Philistæus exprobravit exercitui Israël, ut aliquis veniret cum eo ad singulare certamen. 1. *Reg. 17.*

Adonius filius Hagith elevabatur, dicens: Ego regnabo. Sed parum duravit regnum ejus. 3. *Reg. 1.*

Benadab, rex Syriæ, misit nuncios regi Israël, & ait: Hoc faciant mihi Dii, & hoc addant, si suffecerit pulvis Samariæ pugillis omnis populi, qui sequitur me. Sed pulchre responsum est ei, ne gloriaretur accinctus, æque ut discinctus &c. 3. *Reg. 20.*

Grandia verba & superba dixit Rapsaces, ex parte regis Assyriorum, dicens: Nunquid liberaverunt Dii gentium terram suam de manu regis Assyriorum &c. 4. *Reg. 18.*

Holofernes dixit Achior: Cum percusserimus omnes, quasi hominem unum, tunc etiam ipse cum illis Assyriorum gladio interibis. *Judic. 6.*

Amau, invitatus ad convivium Esther, vocavit amicos & uxorem suam, & exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum & filiorum, & quod apud reginam solus cum rege prandere debebat. Sed nota, quod superius fuit in crastino, in eadem trabe, quam paraverat Mardocheo. *Esth. 5.*

Aperuit Haisas verba regis Assyriorum: In fortitudine manus meæ feci, & intrepidia mea intel-

intel-

intellexi &c. Non fuit qui moveret pennam, & aperiret os suum & ganniret &c. *Isai. 10.*

De Nabuchodonosor intelligitur ad litteram illud Haisæ: Dicebas in corde tuo: in cælum conscendam, super astra Dei exaltabo folium meum, & similis ero altissimo. *Isai. 14.*

Per Jeremiam dicitur de Moab: Summitatem ejus & arrogantiam ejus, quod non sit juxta eam ejus virtus &c. *Jer. 48.*

Nabuchodonosor rex Babylonis dixit tribus sociis Danielis, qui noluerunt statuum ejus adorare: Quis est Deus, qui eripiat vos de manu mea? *Dan. 3.*

Deambulans in aula Nabuchodonosor, ait: Nonne hæc est Babyion civitas magna, quam ædificavi in domum regni, in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei? Cumque adhuc sermo esset in ore regis, vox de cælo ruit &c. *Dan. 4.*

Audivit Seron, quod congregavit Judas celesium fidelium, & ait: Faciam mihi nomen, & debellabo Judam, sed ipse contra fuit cito debellatus ab eo. 1. *Mach. 3.*

Demetrius filius Demetrii misit ad Jonatham, dicens: Descende ad nos in campum & combatemus illie invicem, quia mecum est virtus bellicorum. Interroga, & discet, quis sum ego &c. Sed paulo post male successit ei. 1. *Mach. 10.*

Nicanor pognaturus contra Judam, vocavit negotiatores, promitteos, se daturum pro uno talento nonaginta municipis Judæorum. 2. *Mach. 8.*

Hanapi Exempla.

○

Multi

Multitudine adarmata concurrente, fugatus est turpiter Antiochus de Persepoli civitate Persidis superbe locutus est, dicens: se venturum Jerusalem, & congeriem sepulchri Judæorum eam facturum. 2. *Mach.* 9.

Nicanor interrogavit Judæos: Si est potens in celo, qui imperavit diem Sabbatorum: Respondentibus illis, Dominus potens in celo, qui constituit diem septimum, ait: & ego potens sum super terram &c. 2. *Math.* 15.

Petrus valde audacter dixit Domino: tui omnes scandalizati fuerint, sed non ego. Sed postea longe aliter accidit. *Matth.* 26. *Marc.* 14.

Qui se jactant & dilant, maxime si mentuntur, diabolus specialiter imitantur, qui dixit, cum ostendisset Domino omnia regna mundi: Mihi tradita sunt omnia, & cui volo, do illa. *Luc.* 4.

Contra jactantes se, & arrogantes, inducit Dominus exemplum illius Pharisei dicentis: Non sum sicut ceteri hominum, velut etiam hic publicanus. *Luc.* 18.

Magnæ arrogantie verba dixerunt Pharisei cæco nato, quem Dominus illuminavit, & illos rationabiliter confundebat: in peccatis natus es totus, & tu doces nos? *Joan.* 9.

Arroganter nimis dixit Salvatori Pilatus: Nescis, quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? *Joan.* 19.

Ido-

Idololatria.

Videns populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses, congregatus omnis populus adversus Aaron dixit: Fac nobis deos, qui nos præcedant. *Exod.* 32.

Fornicatus est populus filiorum Israel cum filiabus Moab, quæ vocaverunt eos ad sacrificia sua. At illi comederunt, & adoraverunt deos eorum. *Num.* 25.

Mortuo Josue filio Non, filii Israel fecerunt malum in conspectu Domini, & servierunt Baalim & Astaroth, ac dimiserunt Dominum Deum patrum suorum. *Judic.* 2.

Fornicatus est Israel in Ephod, quod fecerat Gedeon. Et factum est Gedeoni & omni domui ejus in ruinam. *Judic.* 8.

Cum jam senex esset Salomon, depravatam est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos: nec erat perfectum cor ejus. 3. *Reg.* 11.

Cogitato consilio, Jeroboam fecit duos vitulos aureos, & dixit: Ecce dii tui Israel, qui eduxerunt te de terra Egypti. 3. *Reg.* 12.

Non sufficit Achab regi Israel, ut ambularet in peccatis Jeroboam, sed insuper servivit Baal, & adoravit eum. 3. *Reg.* 16.

Edificaverunt viri de Juda aras, statuas, & lucos super omnem collem excelsum, & subtus omnem arborem frondosam. 4. *Reg.* 14.

Achaz rex Juda ambulavit in via regum Juda & Israel. Insuper & filium consecravit, transiens per ignem. 4. *Reg.* 16.

O 2

Trans

Translatis filiis Israel in Assyrios, collocatae sunt diversae gentes in civitatibus Samariae, & unaqueque fecit Deum suum. Et cum Dominum colerent, diis quoque suis serviebant, juxta consuetudinem gentium. 4. Reg. 17.

Confusus & vituperatus Sennacherib rex Assyriorum, reversus est in Niniven ab impugnatione Ezechiae regis Juda. Cumque oraret in templo Nesroch Deum suum, Adramalech & Sarafar filii ejus percusserunt eum gladio, & fugerant. *Ibidem.*

Manasses rex Juda crexit ares Beal, & adoravit omnem militiam caeli, & coeluit eam. 4. Reg. 21.

Holofernes indignatus contra Achior, qui commendaverat potentiam Dei Hebraeorum, dixit, quod ostenderet ei, quod non esset Deus, nisi Nabuchodonosor. *Judith. 6.*

Nabuchodonosor fecit statuam auream, & praecepit, ut omnis populus, tribus, & linguae eadentes, adorarent eam. *Dan. 3.*

Darius rex Persarum proposuit edictum, quod nullus intra triginta dies peteret aliquid a quocunque Deo vel homine, nisi ab ipso Dario rege. *Dan. 6.*

Erat idolum in Babylone, quod rex quotidie adorabat: quod cum Daniel subvertisset, Babylonii draconem adoraverunt. *Dan. 14.*

Antiochus iussit adorari idola, aedificare ares & templa, & immolari carnes suillas, & relinquere filios suos incircumcisos. 1. Mach. 1.

Cura

Cum Paulus maneret Athenis, incendebat spiritus ejus in ipso, cum videret simulacrorum cultui deditam civitatem. *Act. 17.*

Immortalitas Animae rationalis.

Per hoc, quod dicitur de Abraham: Congregatus est ad populum suum, inquit, quod in alio saeculo haberet populum, scilicet homines, qui bene vixerant, sicut & ipse. *Gen. 25.*

Simile habetur de Isaac: appositus est populo suo. Et de Jacob. *Gen. Cap. 49. Gen. 35.*

Cum crederet Jacob mortuum esse Joseph: Descendam, inquit, ad filium meum lugens in infernum. Unde credebat eum ibi esse secundum spiritum. *Gen. 37.*

Fratres Joseph volentes dicere, quod unus fratrum suorum mortuus esset, dicebant: Duodecim fratres sumus, filii viri unius, minimus cum patre nostro est, alius non est super. *Gen. 42.*

Apparens Dominus Moysi in rubo, dixit: Ego sum Deus Abraham, Isaac, &c. Per hoc probat Salvator noster resurrectionem mortuorum: Non est, inquit, Deus mortuorum, sed viventium. *Exod. 3. Matth. 22.*

De Core & complicitibus ejus dicitur: Descenderunt vivi in infernum, operati humo, & perierunt de medio multitudinis. Per hoc patet, quod in inferno vivat mali secundum animas. *Num. 16.*

Si Saul credidisset, Samueli penitus, quantum ad animam fuisse retinendum, non petivisset ipsum suscitari. 1. *Reg.* 28.

Mirantibus servis David, quod ipse pro mortuo parvulo non ploraret, dixit: Ego vadam ad eum, ille vero non revertetur ad me. 2. *Reg.* 12.

Cum suspensus, & tribus lanceis confossus Absalon interisset, David lachrymabiliter planxit eum. Et ut Augustinus, in lib. de Doctrina Christiana, ait: Non orbitatem filii doluit, sed quia noverat, in quas penas tam impie adultera, & parricidalis anima raperetur. Namque alio prius filio, qui innocens erat, pro quo aegrotante affligebatur, moriente letatus est, ut secundo Regum 12. habetur. 2. *Reg.* 18.

Oravit Elias pro suscitatione filii hospitiæ suæ, dicens: Domine Deus meus revertatur oro anima huius pueri in viscera ejus. 3. *Reg.* 17.

Frequenter legitur in lib. Regum: Dormivit cum patribus suis. Quod quidem nullatenus de brutis animalibus potest dici. Unde probatur, eos vivere post mortem, & resurrecturos esse, sicut in dormiente apparet.

Ex verbis, quæ dixit Tobias, increpans, stultitiam propinquorum, patet manifeste, quod anima vivat post separationem a corpore. Filii, inquit, Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo. Item in oratione postea dixit: Domine secundum voluntatem

tatem tuam fac mecum, & præcipe in pace recipi spiritum meum. *Tob.* 2.

Addidit Dominus omnia, quæcunque fuerant Job, duplicia, tandem dedit ei septem filios, & tres filias, sicut prius. *Job.* 42.

Secundum Gregor. ult. moral. valde expresse dixit Salomon in fine Ecclesiasticus 51. Revertatur pulvis in terram suam, unde erat, & spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum. *Ecl.* ult.

Ex verbis illis, quæ dicunt damnati in inferno, ostendunt, vivere tam bonos, quam malos in alio seculo. *Sapient.* 5.

De Nabuchodonosor rege Babylonis dicitur ad litteram: Ex quo dormissi, in morte scilicet, non ascendit, qui succidit nos. Infernus subter te conturbatus est in occursum adventus tui. Et postea: Detracha est ad inferos superbia tua. Et plura ponuntur ibi, per quæ patet, illum non penitus interiisse, sed ad infernum ejus animam descendisse. *Isai.* 14.

Dum suaderetur Eleazaro, ut simularet se de carnibus sacrificii comedisse, dixit: Et si in præsentem tempore supplicis hominum eripiar, sed manum omnipotentis nec vivus nec defunctus effugiam. 2. *Mach.* 6.

Unus septem illorum fratrum dixit: De celo ista possideo, sed & propter Dei leges hæc ipsa despicio, quoniam ea ab ipso me receperum spero. Similiter ex verbis matris ejus, & aliorum patet, quod, quantum ad animam, non credebant se perire. 2. *Mach.* 7.

Raxias complexus intestina sua, projecit super turbas, invocans Dominatorem terræ ac spiritus, ut hæc illi iterum redderet, & sic obiit. 2. *Mach.* 14.

Monens ac muniens discipulos, quos miterat Salvator, ait: Nolite timere illos, qui occidunt corpus, animam vero non possunt occidere: sed potius timete eum, qui postquam occidit, habet potestatem mittendi in gehennam. *Matth.* 10.

Nota, in eo, quod narrat Dominus de divite & Lazaro, non videtur parabola aliqua vel similitudo. Unde videtur fuisse historia manifesta, & sic apparet esse sive bonorum, sive malorum animas immortales, & recipere post separationem a corpore, prout in corpore meruerunt. *Luc.* 16.

Exemplo villicæ iniquitatis, qui fecit amicos de bonis Domini sui, concludit Dominus dicens: Facite vocis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Quod nihil esset dictum, si anima post separationem a corpore, seu post mortem corporis, nullum haberet receptaculum. *Eodem.*

Devotam & rectam fidem de anima beatus habebat Stephanus, qui cum lapidaretur dicebat: Domine Jesu accipe spiritum meum. *Act.* 7.

Ex verbis egregii Doctoris Pauli, animam vivere post separationem a corpore, manifeste apparet. Scimus, inquit, quoniam si terrestris domus dissolvatur, quod ædificationem habemus

mus ex Deo domum non manu factam, sed æternam in caelis. 1. *Cor.* 15.

Et ad Phil. Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. *Phil.* 1.

Item Rom. 7. Infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Et certe talia non diceret, nisi de vita alia certus esset. *Rom.* 7.

Impatentia & murmur.

Agar ancilla Sara non ferens correptionem Domine sue, quæ affligebat eam propter ipsius superbiam, fugam inivit, sed ad mandatum Angeli rediit. *Gen.* 16.

Præpositi filiorum Israel dixerunt Moyse & Aaron: Videat Dominus & judicet, quoniam fœtere fecistis odorem nostrum coram Pharaone &c. *Exod.* 5.

Videntes Ægyptios filii Israel dixerunt ad Moysem: Forsitan non erant sepulchra in Ægypto, ideo tulistis nos, ut moreremur in solitudine. *Exod.* 14.

Prima murmuratio filiorum Israel in deserto fuit pro defectu potus. Murmuravit populus contra Moysem, dicens: Quid bibemus? &c. *Exod.* 15.

Deinde pro cibo, murmuravit omnis congregatio filiorum Israel, dicens: Cur induxistis nos in desertum, ut occideretis omnem multitudinem fame? Item murmuravit, postquam miserat Dominus coturnices & manna, præ sitis angustia. *Exod.* 16. & 17.

Cum patiebatur populus famem in deserto, cum murmurare & impatientia recordabatur carnum, quas comederat in Aegypto. Sed de durissima servitute, qua opprimebatur, non faciebat aliquam mentionem. *Eodem.*

Videns populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses, congregatus adversus Aaron, ait: Surge, & fac nobis Deos, qui nos præcedant. *Exod. 32.*

Ortum est murmur populi, quasi dolentium præ labore contra Dominum, & accensus est in eos ignis Domini, & devoravit extremam castrorum partem. Et nota perverſitatem illorum dicentium: Recordamur piscium, quos comedebamus in Aegypto gratis, cum ita care emerant. *Num. 11.*

Post terribilem mortem Core, & complium suorum, multitudo murmuravit contra Moysen & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. *Num. 16.*

Rufus propter defectum potus & fructuum murmuraverunt, & jurgati sunt filii Israel contra Moysen, ad aquas contradictionis. *Num. 20.*

Videns Ahitophel, quod non fuisset factum juxta consilium suum, in tantum impatiens fuit, quod recessit ab Absalone, & abiens in domum suam suspendio interit. *2. Reg. 17.*

Quia durius locuti sunt filii Juda cum illis de decem tribubus, separatus est Israel a David, & secutus est Sebam filium Bochri. *2. Reg. 20.*

Cum

Cum dixisset Tobias de hædo, quem balantem audivit: Videns, ne furtivus sit, uxor ejus impatienter respondit. *Tob. 2.*

Sara filia Raguelis unam de ancillis suis pro culpa increpabat, & illa nimis injuriose respondit, dicens: Amplius ex te non videamus filium aut filiam super terram, interfecitrix virorum tuorum. *Tob. 3.*

Nunciatum est Holoferni, quod filii Israel præparassent se ad resistendum, & furore nimio exarsit in iracundiam magnam. *Judic. 5.*

Item cum cessasset loqui Achior, indignatus est Holofernes vehementer. *Eodem.*

Pro eo, quod Mardocheus noluit adorare Aman, ita ille indignatus & impatiens fuit, quod visus est procurare mortem ejus, & omnium Judæorum. *Ester. 3.*

Videns Elihu filius Barachel, quod amici Job disputantes cum eo, non poterant eum convincere, ostendit multa signa impatientiæ verbis suis. *Job. 32.*

Audiens Nabuchodonosor, quod socii Danielis auream statuam, quam fecerat, adorare volebant, in ira & furore eos coram se adduci præcepit. *Dan. 3.*

Audiens Herodes, natum esse regem Judæorum, turbatus est, & omnis Hierosolyma cum illo. *Matth. 2.*

Discumbente Domino in domo Matthæi, murmurabant Scribæ & Pharisei, dicentes ad discipulos ejus: Quare cum peccatoribus & publicanis manducatis? *Luc. 5.*

Si-

Simile habetur Lucæ 15. Erant appropinquantes ad Jesum publicani & peccatores, &c.

Item de Zachæo murmurabant dicentes: Quia ad hominem peccatorem divertisset. *Luc. 19.*

Frater filii prodigi audiens festum, quod faciebat pater adolescentiori filio revertenti, indignatus est, & volebat introire. *Luc. 15.*

Videntes principes sacerdotum & scribæ miracula, quæ Dominus faciebat, & pueros clamantes, Hofanna filio David, indignati sunt &c. *Matth. 21.*

Pharisei videntes se per illum cæcum natum, & Domino illuminatum, verbis efficacibus confutari, maledixerunt ei, & dixerunt: Tu discipulus ejus sis, & in peccatis natus es totus, & doces nos? *Joan. 9.*

Factum est murmur Græcorum adversus Hebræos, eo quod despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum, &c. *Act. 6.*

Inconstantia populi.

Rediens Moyses de terra Madian in Ægyptum, narravit omnia verba Domini, pro quibus miserat eum. Sequitur: Credidit populus, audieruntque, quod sanctificasset Dominus filios Israel, & prout adoraverunt. Postea verò cum essent afflicti ab exactoribus Pharaonis, dixerunt Moyfi & Aaron: Videat Dominus, & judicet, quoniam fetere fecistis odorem nostrum coram Pharaone & servis ejus, & præ-

& præbuisis eis gladium, ut occiderent nos. *Exod. 4. & 5.*

Cum post multos Ægypti plagas, dinati, & armati egrederentur filii Israel de Ægypto, Domino præcedente, & viam etiam eis per nubem & ignem ostendente, viderunt Ægyptios post se venientes, & timuerunt valde, & dixerunt ad Moysen: Forlitan non erant sepulchra in Ægypto, ideo tulisti nos, ut moriamur in solitudine. Deinde confortati sunt per Moysen, cum Dominus mare rubrum divisisset, & populus siccò pede transisset, submersus est exercitus Pharaonis, & timuit populus Dominum, & crediderunt Domino & Moyfi servo ejus, dicentes: Cantemus Domino gloriose &c. *Exod. 14. & 15.*

Satis autem cito post venientes in Marath, murmuravit populus propter aquas nimis amaras, quibus par ignem appositum dulcoratis consequenter murmuraverunt pro defectu cibi, dixeruntque ad Moysen & Aaron: Utinam mortui essemus in Ægypto, quando sedebamus super ollas carnum &c. Et misit Dominus vespere coturnices, & manna pluit eis de cælo mane. *Exod. 16.*

Post hoc cum daturus esset eis legem, dixerunt: Cuncta quæ locutus est Dominus, faciemus. *Exod. 19.*

Cum narraisset eis Moyses verba & præcepta, quæ a Domino acceperat, similia verba dixerunt. *Exod. 23.*

Cum

Cum autem moram faceret Moyses in monte cum Domino in descriptione tabernaculi, congregatus est populus adversus Aaron, & ait: Fac nobis deos, qui nos precedant. *Exod. 32.*

Deinde cum erectum esset tabernaculum, & factæ oblationes principum, post numerationem bellatorum & Levitarum, cum essent omnia ordinata, quomodo debebant proficisci in via, post modicum ortum est murmur populi, quasi dolentium pro labore. *Num. 11.*

Post modicum, audita relatione exploratorum, murmuravit populus & flevit, dixitque alter ad alterum: Constituamus nobis ducem, & revertamur in Ægyptum. *Num. 13. & 14.*

Audientes, quod displicerit Domino murmur eorum, voluerunt ascendere montem & contra voluntatem Moysis pugnare, & tunc fuerunt ab hostibus debellati. *Eodem.*

Rursus in seditione Core multi surrexerunt contra Moysen & Aaron, quibus terribiliter castigatis murmuravit etiam multitudo filiorum Israel contra Moysen & Aaron, dicens: Vos in misericordia populum Domini. Cumque oriretur seditio, & tumultus cresceret &c. *Num. 16.*

Cum autem per miraculum virgæ Aaron compellisset eos Dominus, dixerunt: Ecce consumpti sumus, & omnes perimus, quicumque accedit ad tabernaculum Domini, moritur. *Num. 17.*

Uterius procedentes venerunt ad aquas traditionis, ubi taliter iurgati sunt adversus Moy-

Moysen & Aaron, quod ipsi etiam diffisi sunt de divina virtute, propter quod & puniti sunt a Domino. *Num. 20.*

Postea fornicatus est populus cum filiabus Moab, que vocaverunt eos ad sacrificia sua, & initiatus est Israel Beelphegor. Et præcepit Dominus principes suspendi contra solem in patibulis. *Num. 23.*

Cum liberaliter Gedeon populum filiorum Israel de manu Madian, & occidisset Zebec & Salmana, dixerunt omnes filii Israel ad eum: Dominare nostri tu, & filius tuus, & filii tui. Ipso tamen mortuo, cum haberet septuaginta filios, nullum de ipsis assumeret in Dominum & principem curavit. *Judic. 8.*

Samuel propheta liberavit populum Israel de manu Philistinum, & recuperavit urbes, quas illi abstulerunt Israeli, postea congregati sunt, & petierunt regem sibi constitui contra voluntatem Domini & Samuelis. *1. Reg. 8.*

Quamvis David ita bene populum revivisset, & tot victorias habuisset, tamen satis cito facta est conjuratio valida contra eum, Populus vero concurrens augebatur cum Absalon. *2. Reg. 15.*

Notandum vero, cum redierat David in Jerusalem, & populus illic certissim volebat eum reducere cum honore. Sed pro eo, quod viri Juda locuti sunt cum illis de decem tribubus, separatus est omnis Israel a David, secutusque est S-bam filium Boehri. *2. Reg. 20.*

Sub Salomone filii Israel temporalium rerum abundantiam habuerunt, & honore maximo

flouerunt, cum tamen a filio suo majori parte, occasione unius duri verbi, citius recesserunt. 3. Reg. 12.

Audientes filii Israel terribilem potentiam Holofernis, preoccupaverunt omnes vertices montium, & muris circumdederunt vicos suos, & congregaverunt frumenta in preparationem pugnae. Postmodum cum vidissent se arctari ab exercitu, congregati sunt ad Oziam omnes simul, & dixerunt: Judicet Dominus inter nos & te, quoniam fecisti in nos mala, nolens loqui pacifice cum Assyriis. *Judith. 7.*

Cum compleisset Jeremia verba, quae praeceperat ei Dominus, ut loqueretur ad populum, apprehenderunt eum sacerdotes & omnis populus dicentes: Moritè moriatur. Et post pauca dixerunt principes & omnis populus ad sacerdotes: Non est viro huius iudicium mortis. *Jerem. 26.*

Accesserunt omnes a parvo ad maximum ad Jeremiam prophetam, & dixerunt: Omne verbum, in quo miserit te Deus ad nos, faciemus, siue bonum siue malum. Cumque post decem dies inirmasset eis Jeremias Domini voluntatem, dixerunt ei: Mendacium tu loqueris, non misit te Dominus, sed Baruch filius Neriae incitat te adversum nos, & non audivit universus populus vocem Domini &c. *Jerem. 42. & 43.*

Cito credidit duobus presbyteris sententiam multitudine, & condemnaverunt Susannam ad mortem: & paulo post: Reversus est populus cum festinatione, & confurrexerunt adversus duos

duos presbyteros, & fecerunt eis, sicut male egerant adversus proximum. *Dan. 13.*

Cognovit Simon, quod Tryphen cum dolo loqueretur, petens duos filios Jonathae, & certum talentum argenti, iussit tamen dari, ne inimicitiam magnum sumeret ad populum Israel, dicentem: Quia non misit argentum & pueros, propterea perit. 1. *Mach. 13.*

Cum quadam die esset Dominus in civitate Nazareth, & dicerent ei Judaei, satis bono modo, ut faceret ibi miracula, sicut in Capharnaum fecerat, post modicam increpationem, quam dixit eis, repleti sunt ira, & eiecerunt eum extra civitatem, & voluerunt eum precipitare de supercilio montis. *Luc. 4.*

Quando satiaverat Dominus quinque millia hominum de quinque panibus & duobus piscibus, voluerunt eum rapere, & facere regem. Cito autem post eieperunt increduli disputare, & querere: quod signum facis, ut credamus tibi? *Joan. 6.*

Videntes illi de populo Iudeorum Lazarum suscitatum, & multa alia facta miracula per Dominum Jesum, venerunt ei obviam cum magno honore. At tamen vespere circumspicis omnibus, non invenit, qui eum ad hospitium invitaret. De his narratur apud Matthaeum 21. *Matth. 21. Luc. 19. Joan. 12.*

Ante quinque dies paschae Dominum Jesum recepit populus cum magno tripudio & honore, & per hebdomadam omnis populus erat suspensus ad verba ejus, & mane venientiam ad eum

in templo audire eum, feria vero sexta, in die Parasceves, clamaverunt omnes: Crucifige eum. *Matth. 21. & 23. Joan. 18. & 19.*

Facta voce Spiritus vehementis super discipulos venientis, convenit multitudo & mente confusa est. Quidam autem irridebant, dicentes: Quia multo pleni sunt isti. Instans autem Petrus, locutus est eis multa, discipulos excusans, & verba Joelis allegans, quibus auditis sunt corde compuncti, petentes, quid facere deberent. Et baptizati sunt illo die circiter 3000. hominum. *Act. 2.*

Quodam Sabbato pene universa civitas convenit audire verbum Domini, quod Paulus & Barnabas predicabant. Judæi autem contradicebant blasphemantes. Tandem Paulus & Barnabas conversi sunt ad predicandum gentibus, & audientes gentes gavise sunt. Paulo post Judæi concitaverunt religiosas mulieres, & primos civitatis, & excitarunt persecutionem in Paulum & Barnabam, & ejecerunt eos de finibus suis, & illi excessu pulverem pedum in eos, venerunt leoniam. *Act. 13.*

Cum Paulus & Barnabas essent Lystris civitate Lyconia, & quidam claudus per Paulum fuisset curatus, turbæ ipsos esse Deos clamabant, & eis sacrificare volebant, ut illi dicentes se esse mortales, sedaverunt turbas, ne sibi immolarent. Supervenerunt autem quidam Judæi, & persuasis turbis, lapidantesque Paulum, extraerunt extra civitatem, existimantes eum esse mortuum. *Act. 14.*

Qui

Quidam quaestuarii habentes unam mulierem eum spiritu Pythionico, a qua Paulus eiecit dæmonium, ita concitaverunt principes & magistratus civitatis, quod factus est populi concursus adversus Paulum & Silam socium ejus, & seisis eorum tunicis, fuerunt virgibus cæsi, & in carcere missi, ac pedibus ligno stricli. Et sequenti die fuerunt rogati recedere. *Act. 16.*

Paulo apud Ephesum existente, & multa ibidem miracula faciente, Demetrius quidam argentarius, faciens ædes argenteas Dianæ, convocatis artificibus, concitavit tantam turbationem in civitate, quod tota impleta est confusione, & impetum fecerunt uno animo in theatrum, & tamen plures nesciebant, qua ex causa convenissent. Tunc fuerunt in magno corporum periculo Paulus & socii ejus, sed feria populum pulchre alloquens discrete sedavit, & ad propria remisit. *Act. 19.*

Quodam die tanta fuit in Jerusalem adversus Paulum turba, & populi concursio, quod percutiebant eum, & extrahebant extra templum, & vix potuit cripi a tribuno cohortis, qui cum militibus supervenit. Postea vero cum narrasset, quæ ei acciderant, cuncti de Damasco levaverunt vocem, dicentes: Tolle de terra ejus memoriam, non enim est fas eum vivere. Sequenti autem die exclamavit Paulus in concilio: Viri fratres, ego Phariseus sum, filius Phariseorum, & facta dissensione inter Phariseos & Saduceos, solus est multitudo, & surgentes quidam Pharisei pugnabant, dicentes:

P 2

Ni

Nihil mali invenimus in homine isto, quod si Spiritus locutus est ei aut Angelus, ne repugnemus Deo. *Act. 22. Et 23.*

Dum calefaceret se Paulus ad ignem post naufragium tempore hyemali, vipera a calore procedens invasit manus ejus: quod videntes Barbari, ad invicem dicebant: Utiq; homicida est homo hic, qui cum evaserit de mari, ultio cum vivere non sinir. Paulus autem bestiam excutens in ignem, nil mali passus est. Illi vero videntes, nihil mali in eo fieri, dicebant eum Deum esse, adeo cito mutaverunt opinionem. *Act. 28.*

Infernus.

Terribile incendium Sodomæ & Gomorrhæ viva imago ignis infernalis, qua Deus peccatores punit. Testatur etiam S. Petrus, quod Deus harum civitatum incendium exemplum posuerit eorum, qui impie aucturi sunt. *Gen. 19. 24. 2. Pet. 2. 6.*

Tenebræ Aegypti tam densæ, ut palpari potuerint, inter quas nemo Aegyptiorum alterum vidit, nec movit se de loco, in quo erat, imago tenebrarum infernalium. Hinc sapiens de impiis ait, quod sint vinculis tenebrarum & longe noctis compediti. *Exod. 10., 22. Sap. 17., 2.*

Esau, cum primogenita vendidisset, abiit parvi pendens. Sed cum postea vidit se exclusum a benedictione primogeniti, irruit clamore magno, & confternatus est. Sic peccatores

tores nunc parvi pendunt, quod Deum, animam suam, & jus ad æternam beatitudinem pro brevi voluptate vendant, sed cum se excluses a sorte filiorum Dei, & ad infernum condemnatos videbunt, irruent clamore magno. *Gen. 27.*

Miserabilis fuit status Judæorum in captivitate Babylonicam abstractorum, & a Jeremia multis deploratus. Sed longe miserabilior erit peccatoris ad æternam captivitatem inferni condemnati. *Taren. Jere.*

Cain a verme conscientiæ cruciatus & profugus in terra imago damnati vernicem conscientie per totam æternitatem sentientis. Vermis enim eorum non moritur. *Gen. 4. Marc. 9. 45.*

Dives, qui epulabatur quotidie splendide, mortuus est, & sepultus in inferno, ubi nec stillam obtinere potuit ad refrigerandam linguam suam. *Luc. 16.*

Cum Jonathas ob gustaram mel ad mortem fuisset condemnatus, exclamavit: gustans gustavi paululum mellis, & ecce morior. In eadem voces erumpunt continuo damnati. *1. Reg. 14. 43.*

Virginibus fatuis, quæ neglexerunt oleum habere in lampadibus, clausa est janua. Damnatis æternum clausa est janua ad veniam, ad merita, ad cælum, ad quæcumque alia bonorum genera. *Matth. 25.*

Comparens ad nuptias sine veste nuptiali ejicitur, ligatis manibus & pedibus, & in tenebras

bras exteriores, ubi erit sicutus & stridor dentium. *Matth. 22.*

Cum quartus Angelus effudisset phialam ire Dei in solem, æstuaverunt homines æstu magno, & blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas. *Apoc. 16, 8.*

Cum quintus Angelus suam effudisset phialam super sedem bestiarum, factum est regnum ejus tenebrosum, & commanducaverunt linguas suas præ dolore, & blasphemaverunt Deum celi præ doloribus, & vulneribus suis. *Apoc. 16, 10.*

Fertur sententia in Babylonem: quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date ei tormentum & luctum. *Apoc. 18, 7.*

Ingratitudo.

Præpositus pincernarum, succedentibus prosperis, oblitus est Joseph interpretis sui. *Gen. 40.*

Uniliter & fideliter servavit Jacob avunculo suo Laban, & ille multoties voluit eum fallere. *Gen. 31.*

Videns populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses, dixit ad Aaron: Fac nobis Deos, qui nos præcedant. Ecce quam cito videbatur oblitus beneficiorum, que acceperat a vero Deo. *Exod. 32.*

Filiis Israel in deserto vertebatur in tedium cibus optimus, sine labore de celo datus, & fiebant dicentes: Quis dabit nobis ad vescendum carnes? *Num. 11.*

Angelus Domini impropere filii Israel beneficia, populo a Deo collata, & quomodo illis abutentes, ruperant fœdus, & transgressi erant Dei mandata. *Judic. 2.*

Multa beneficia recepit Saul a David, & tamen ad occidendum eum modis, quibus potuit, laboravit. *1. Reg. 17.*

Salvavit David habitatores terræ, & tamen voluerunt eum tradere in manus Saul, ipsum persequentis. *1. Reg. 23.*

Reddiderunt filii Ammon pro beneficio & honore contumeliam, quando vituperaverunt nuncios David, quos miserat ad consolandum regem eorum super patris interitum. *2. Reg. 10.*

Ingrati fuerunt David & Joab fidelitati Uriæ, quorum primus literas dedit, & alter crudeliter executus est. *2. Reg. 11.*

Postquam David revocavit Absalon filium suum, & peperit ei super homicidio, quod commiserat in fratrem suum, surrexit Absalon contra patrem suum. *2. Reg. 15.*

Non fuit David bene memor amicitie, quam contraxerat cum Jonatha, quando nimis cito filium ejus exhereditavit. *2. Reg. 16.*

Sublimavit Dominus Jeroboam super decem tribus, Et statim ille libidine dominandi elatus, populum pervertit a cultu Dei. *3. Reg. 12.*

Elizeus multa bona fecerat regi Israel, & toti populo, & tamen propter carissimam, que erat in terra, præcepit caput ejus amputari. Sed Deus aliter ordinavit. *4. Reg. 6.*

Non est recordatus Joas rex Juda misericordiae, quam fecerat Joadas pontifex secum. Sed interfecit Zachariam filium ejus, arguentem illum, eo quod Dominum reliquisset. *2. Paral. 24.*

Amasias, Divino fretus auxilio, vicerat Idumaeos, & filios Seir. Et tamen aufferens Deos eorum, adoravit illos. Missus autem ad eum propheta, dixit: Cur adorasti Deos, qui non liberaverunt? *2. Paral. 25.*

Ezechias juxta beneficia, quae acceperat, non retribuit Domino, quia elevatum est cor ejus. *2. Paral. 32.*

Multi bonitate principum & honore, qui in eos collatus est, abusi sunt in superbiam. Nec contenti sunt gratias non agere pro beneficiis, & humanitatis in se jura violare, sed Dei quoque cuncta cernentis arburantur se fugere posse sententiam. *Esther 16.*

Conquerendo dixit Dominus de populo Judaeorum: Filios enutrivit & exaltavi, ipsi autem spreverunt me. Et convicit eos esse bestias minus gentes. Subditur: Cognovit bos possessorem suum, & alius praesepit Domini, Israel autem me non cognovit. *Isa. 1.*

Multa & magna beneficia volebat Dominum facere Achab regi Juda, prout mandavit ei per Haïam, quae tamen ille acceptare contempsit. *Isa. 7.*

Misit Jonathas fortes armatos, qui liberaverunt regem Demetrium de manibus Antiochenorum. Et postea alienavit se Demetrius a Jona-

Jonatha, & non retribuit ei secundum beneficia, quae sibi tribuerat, & vexabat eum valde. *1. Mach. 11.*

De decem viris leprosis a Salvatore mundatis tantum regressus est unus magnificans Deum, & gratias agens. *Luc. 17.*

Ingrati fuerunt Paulo domini vel parentes puellae Pythonissae, a qua spiritum malum Paulus ejecit. Magis enim doluerunt de quaestu amisso, quam gavisi sunt de demone expulso. *Act. 19.*

Inimicitia & odium.

Post peccatum patrum parentum, statim posuit Deus inimicitias inter serpentem & mulierem, & inter utriusque semen. *Gen. 3.*

Rixati sunt pastores de Gerare adversus pastores Isaac pro puteo, quem foderunt. Ideo appellavit Isaac puteum inimicitiae. *Gen. 26.*

Oderat semper Elau Jacob pro benedictione, qua benedixerat ei pater, dixitque in corde suo: Veniet dies luctus patris mei, & occidam Jacob fratrem meum. *Gen. 27.*

Dixit Jacob Simcon & Levi: Turbavisti me, & odiosum fecisti Chananeis, & Pherezaeis habitatoribus terrae. *Gen. 34.*

Videntes fratres Joseph, quod a patre plus cunctis amaretur, oderant eum, nec poterant ei quicquam pacifice loqui. *Gen. 37.*

Oderant filios Israel Aegyptii, & affligebant illudentes eis, atque ad amaritudinem producebant vitam eorum. *Exod. 1.*

Dixit Dominus ad Moysen: Hostes vos sentiant Madianitæ, & percute illos, quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos, & receperunt insidias per idolum Phegor. *Num. 25.*

Adonisedech rex Jerusalem, & quatuor alii reges obsederunt Gabaon, ut expugnarent eam, pro eo, quod transugerant Gabaonitæ ad Josue & ad filios Israel, & iniciant fœdus cum eis. *Josue 10.*

Perrexerunt majores natu de Gabaon ad Jephthe, dicentes: Esto princeps noster. Quibus ille respondit: Nonne vos estis, qui odistis me, & de domo patris mei dejecistis me? & nunc venitis ad me in necessitate? *Judic. 11.*

Fundebat apud Samson Dalils lachrymas & conquirebatur dicens: Odisti me, & non diligis. Idcirco problema non vis indicare mihi. *Judic. 14.*

Videns Saul, quod populus alte de David sentiebat, & quod in omnibus prudenter & strenue se habebat, factus est inimicus ejus cunctis diebus. *1. Reg. 18.*

Duo latrones qui occiderant Isboeth, dixerunt ad David: Ecce caput filii Saul inimici tui, sed male fuerunt stipendiati. *2. Reg. 4.*

Thoi rex Hemath audiens, quod David expugnasset Adedezer hostem suum, misit ad eum filium suum, & gratias egit ei. *2. Reg. 8.*

Postquam Amnon filius David oppresserat Thamar sororem Absalon, exosam eam habuit odio magno nimis, ita ut majus esset odium, quo

quo oderat eam, amore, quo ante dilexerat. *2. Reg. 13.*

Tres adversarios suscitavit Dominus Salomoni postquam a Deo recessit, videlicet Adad Idumæum, Refon filium Heliada, & Jeroboam servum suum. *3. Reg. 11.*

Eliam prophetam persecuta est impia Jezebel uxor Achab, propter prophetas Baal, quos fecerat occidi. *3. Reg. 19.*

Cum Elias argueret Achab pro iniqua morte Naboth, ait Achab ad Eliam: num invenisti me inimicum tibi? qui dixit: Inveni. *3. Reg. 21.*

Dixit Achab ad Josaphat regem Juda: Remansit de prophetis Domini Michæas filius Jerala, sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum. *3. Reg. 22.*

Audierunt hostes Judæ & Benjamin, quia filii captivitatis ædificaverunt templum Domino Deo Israel, & noluerunt ædificare cum eis. *1. Esd. 4.*

Raguel & Anna uxor ejus benedixerunt Dominum, quia fecerat cum eis misericordiam suam, & excluderat ab eis inimicum persequentem eos. *Tob. 8.*

Amputato capite Holofernis dixit Judith, tacentibus univerlis: Laudate Dominum Deum nostrum, qui non deseruit sperantes in se, & interfecit in manu mea hostem populi sui, & proferens caput Holofernis ostendit eis. *Judith. 1.*

Conquerens de Aman superbissimo Eüher dixit Assvero: Hostis & inimicus noster pessimus est iste Aman. *Esth. 7.*

De Juda Machabæo dicitur: Repulsi sunt inimici præ timore, & operarii iniquitatis conturbati sunt, & directa est salus in manu ejus. 1. Mach. 3.

Ptolomæus rex Ægypti voluit dolo obtinere regnum Alexandri, & manifestæ factæ sunt inimicitie ejus. 1. Mach. 11.

Cognovit Simeon, quod Tryphon cum dolo loqueretur, petens duos filios Jonathæ, & centum talenta argenti, jussit tamen dare argentum & pueros, ne inimicitiam magnam sumeret ad populum Israel, dicentem: Quia non misit argentum, propterea perit. 1. Mach. 13.

Herodes & Pilatus, antea inimici, facti sunt amici in passione Christi. Luc. 23.

Intentio recta.

Occidit Cain Abel fratrem suum, David Goliath, Joab Abner & Amasiam, Herodes Antipas Joannem Baptistam, Agrippa Jacobum, Petrus autem solo verbo Ananiam & Saphiram. Sed considera varias intentiones & causas.

Abraham risit in promissione filii nascituri. Sara quoque risit: sed risus Abraham fuit commendatus, Saræ vero reprehensus, Gen. 17. & 18.

Dixit Pharaon: Peccavi &c. Exodi 6. Dixit Saul: Peccavi &c. 1. Reg. 15. Hoc ipsum dixit Manasses, 2. Paralip. ultimo. Dixit Judas etiam se peccasse. Matthæi 27. Sed affectiones & intentiones cordium valde diversæ fuerunt.

Simi-

Similia fere verba dixit Moyses in Raphidim, quando petiit populus aquam ad bibendum, Exod. 17. Et ad aquas contradictionis. Num. 20. Sed prima vice non habitavit in corde: secunda vero, sicut patet ex poena, quæ secuta fuit. Exod. 17.

Filii Ruben & Gad & dimidia tribus ædificaverunt altare: sed longe alia intentione, quam crederent alii filii Israel. Josue 22.

Commendavit Dominus multum bonam voluntatem David, quam habuit de ædificatione templi, licet coleret templum ædificari per eum. 2. Reg. 7.

Misit David pro Uria, qui erat in exercitu, non ut ille quiesceret, sed ut ipse peccatum, quod cum ejus uxore commiserat, occultaret. 2. Reg. 11.

Ornavit se Judith valde curiose, sed omnis illa compositio non ex libidine, sed ex virtute pendebat, scilicet liberandum populum Dei de manibus pessimi inimici. Judith. 10.

Quod Mardocheus Aman volebat adorare, vel coram eo genui flexere, non faciebat pro inobedientia vel contemptu, sed quia divinum honorem volebat homini mortali deservire, sicut ipse testatur. Esth. 3.

Dixit Herodes Magis, ut cum puerum invenissent, renuntiarent ei, ut & ipse adoraret eum: sed valde aliud intendebat, & aliud prætendebat. Matth. 2.

Prohibuit Dominus duobus cæcis illuminari ab eo, ne quis hoc sciret, & tamen sequitur:

illi

illi diffamaverunt eum in tota terra illa: nec tamen illi arguuntur transgressionis. *Matth. 9.*

Signanter addit Dominus finem, & intentionem, quam quisque debet habere bona faciendo vel mala patiendo. Beati eritis, cum maledixerint vobis homines &c. propter me, vel propter nomen meum. Item quicumque potum dederit aquæ &c. Qui reliquerit domum &c. *Matth. 19.*

Elemosynam dare & jejunare præcepit Dominus non propter homines fieri, ne contingat, tam bona opera prava intentione corrumpi. *Matth. 6.*

Quidam sequebantur Dominum, ut eum nequiter observarent: Aliqui, ut de pasibus ejus manducarent: Alii, ut ipsi, vel eorum amici a languoribus sanarentur: Alii vero, ut æternaliter salvarentur. *Luc. 14, 15. Joan. 6.*

Herodes multa tempore cupiebat videre Jesum, sed non causa pietatis, sed quia sperabat signum aliquod ab eo fieri: & ideo nil profuit ei videre Jesum. *Luc. 23.*

*Intentionem Deus magis respicit,
quam opus.*

Cain obtulit de fructibus terræ munera Domino. Abel quoque obtulit de gregibus suis. Sequitur: respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus: ad Cain vero & ad munera illius non respexit. *Gen. 4.*

Pro-

Promisso Abrahamæ filio de Sara nascituro, citat Abraham, risit & Sara: risus autem Saræ fuit reprehensus a Domino, Abraham non. *Gen. 17. & 18.*

Cum facerent mirabilia quædam coram Pharaone Moyses & Aaron, legitur, quod fecerint similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis. *Exod. 7.*

Talia thuribula habuerunt Core & illi de globo suo, sicut Aaron, & forte de æque bono vel meliore metallo, verum Deus non æqualiter acceptavit incensationem eorum. *Num. 16.*

Elevantes oculos Bethsamitæ, viderunt arcam Domini, & gavisi sunt, & obrulerunt Domino holocaustum. Quamvis autem bonum opus facere viderentur, percussit eos Dominus gravi plaga, eo quod viderunt arcam, quam videre non debebant. *1. Reg. 6.*

Saul, quando fuit inter prophetas, exposuivit se, & prophetare cepit, sed parum ei profuit. *1. Reg. 19.*

Oza extendens manum tenuit arcam, ne caderet, qui statim percussus a Domino, mortuus est. *1. Paral. 13.*

Licet offerre incensum Domino sit bonum, non tamen competit omni homini. Unde Ozias rex juda percussus est lepra a Domino, eo quod ipse voluit incensum thymiamatis adolere. *2. Paral. 26.*

Reprobat Dominus per Isaiam oblationes, quas offerri instituit: & hoc propter offerentium pravitates. Quo mihi multitudinem victimarum vestra-

vestrarum? dicit Dominus. Sequitur: manus enim vestrae sanguine plene sunt. *Isai. 1.*

Preiulit Dominus oblationem viduae, quae posuit duo era minuta in Gazophilacium, muneribus divinum. *Luc. 21.*

Herodes cupiebat videre Jesum, & viso eo gavissus est valde, sed nullum fructum assecutus est inde, quia curiositas, vel vanitas erat in causa, non pietas vel charitas. *Luc. 23.*

Invidia.

Invidia diaboli mors intravit in orbem terrarum, Quia scilicet vidit diabolus hominem in statu felici esse, & ad illum posse ascendere, unde ipse corruerat, ideo tentavit hominem, & vicit. *Sapient. 2.*

Invidia motus Cain, fratrem suum Abel occidit, quando vidit, munera ejus acceptari a Deo, & non sua. *Gen. 4.*

De Isaac dicitur: Benedixit illi Dominus, & locupletatus est homo. Ob hoc invidentes ei Palæstini pureos ejus obstraverunt. Per hoc patet, quod prosperitas hominis causat invidiam malis, occasionaliter tamen. *Gen. 26.*

Rachel sterilis sorori succudæ invidit. Ecce quomodo invidia nec propinquis pericit. *Gen. 30.*

Fratres Joseph invidabant ei animo pessimo & crudeli, videntes, quod a patre plus cunctis fratribus amaretur, & audientes somnia, quae narrabat. Et post ibidem; ad quantum facinus ex illa invidia proruperunt. *Gen. 37.*

Cum

Cum duo viri prophetaerent in castris, Josue quasi invidens dixit: Domine mi Moyses, prohibe eos. At ille: Quid æmularis pro me? *Num. 11.*

Maria, foras Moyses, & Aaron locuti sunt contra Moysen, dicentes: Non per solum Moysen locutus est Dominus. Ex quo apparet, quod mundus non parit beneficiis, vel propinquis. Moyses enim eorum frater erat, & per eum grandem recipiebant honorem. *Num. 12.*

Percusso Philistæo cantabant mulieres: Saul percussit mille, & David decem millia. Iratus est autem Saul nimis, & displicuit ei sermo iste. *1. Reg. 18.*

Videns Achitophel, quod non factum fuerat secundum consilium suum, sed magis secundum Chusai, abiens in domum suam suspensio interit. *2. Reg. 17.*

Ædificantibus templum filiis Juda post reditum de Babylone, gentes, quae erant in circuitu, doluerunt, & eos multipliciter impediunt. *1. Erd. 3.*

Audierunt Sanabellat & Tobias, quod venisset homo, qui quæreret prosperitatem filiorum Israel, & contristati sunt afflictione magna. *2. Erd. 6.*

Daniel superabat omnes Principes & Satrapas. Unde omnes Principes & Satrapae quærebant occasionem, ut eruerent Danielem ex latere regis. *Dan. 6.*

Alcimus videns charitatem Judæ, & Nicanoris ad invicem, venit ad Demetrium, & dicebat,

Hanaei Exempla.

Q

cebat,

ebat, Nicanorem rebus alienis assentire; Judamque regis insidiatorem succellorem sibi destinasse. *2. Mach. 14.*

Videntes principes sacerdotum miracula, quae Dominus faciebat: & pueros clamantes Hofanna filio David, indignati sunt. *Matth. 21. Luc. 19.*

Frater filii prodigi audiens festum, quod faciebat pater adolescentiori filio revertenti, indignatur est, & volebat introire. *Luc. 15.*

A Joanne Baptista longe fuit invidia relegata, ad quem cum venirent discipuli, & dicerent, quod Christus baptizaret, & omnes irent post eum, respondit: Amicus sponsi &c. In hoc ergo gaudium meum impletum est, illum oportet crebere, me vero minus &c. *Joan. 3.*

Quidam Judaei, qui viderant Lazarum a Domino suscitari, abierunt ad Pharisaeos & dixerunt: Quid factus? Unde Pontifices & Pharisaei collegerunt concilium. *Joan. 11.*

Ad tum immane scelus principes sacerdotum ex invidia proruperunt, quod legitur: Sciebat Paulus, quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes, videlicet ipsum Dei filium Dominum Jesum Christum. *Matth. 27.*

Petro & Joanne loquentibus ad populum, supervenerunt sacerdotes, & magistratus populi, & Sadducei, moleste ferentes, quod docerent populum. *Act. 4.*

Exsurgens princeps sacerdotum, & omnes, qui cum illo erant, videntes signa, quae per Petrum

trum fiebant, repleti sunt amulatione, & injecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia publica. *Act. 5.*

Audientes verba Stephani Judaei, dissecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum, dolentes: quod non poterant resistere sapientiae & spiritui, qui loquebatur. *Act. 7.*

Convenit pene universa civitas audire verbum Dei, quod Paulus & Barnabas praedicabant. Videntes autem Judaei repleti sunt zelo. *Act. 13.*

Ex Thessalonicensibus Judaeis, & gentilibus crediderunt multi viri, & mulieres nobiles non paucae: zelantes autem Judaei concitaverunt civitatem. *Act. 17.*

Ira Dei.

Attende, quod, secundum Augustinum 15. de civit. Dei, Ira Dei non perturbatio animi ejus est, sed judicium, quo irrogatur poena peccato, cogitatio vero ejus & cogitatio mutandarum rerum est immutabilis ratio. Neque enim, videlicet, sicut hominem iratum, ita Deum facti sui poenitet, cujus est de omnibus omnino rebus tam fixa sententia, quam certa praesentia. Sed si non utatur scriptura talibus verbis, non se quodammodo familiarioris janssoni omni generi hominum, quibus vult esse consultum, ut & perterreat superbientes, & excitet negligentes, & exerceat quarentes, & alar intelligentes, quod non faceret, si non se prius inclinaret, & quodam modo descenderet ad jacentes. *Aug. 15. de civ. Dei cap. 25.*

Q 2

Quod

Quod Moyses ducatum populi recipere, jubente Domino, multoties recusavit, iratus est Dominus in Moysen. *Exod. 4.*

Iratus est Dominus in Aegyptios, qui detinuerunt, & asservierunt populum suum, & tandem voluerunt persequi recedentes. Sequitur: misisti iram tuam. *Exod. 15.*

Moyses orabat Dominum dicens: Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum? videlicet propter vitulum constabilem, cui obtulerat holocausta. *Exod. 32.*

Flagravit populus desiderio carniū sedens & flets. Sequitur: Iratus est furor Domini valde. *Num. 11.*

Occasione seditionis Core, & complicum ejus, dixerunt Moyses & Aaron ad Dominum: fortissime Deus spirituum, num uno peccante contra omnes ira tua deserviet? *Num. 16.*

Murmuravit omnis multitudo filiorum Israel contra Dominum, Moysen, & Aaron, dicens: Vos interfecistis populum Domini. Sequitur: Egressa est ira a Domino, & plaga deservit. *Num. 16.*

Fornicatus est populus cum filiabus Moab. Sequitur: Iratus Dominus dixit ad Moysen: Tolle cunctos principes populi, & suspende illos. *Num. 25.*

Propter hestitationem ad aquas contradictionis, iratus est Dominus contra Moysen, sicut ipse dicit *Deut. 1.* Mihi iratus est Dominus (sc. Moysi) propter vos dixit mihi: Non ingredieris

dieris illuc, scilicet in terram promissionis. *Num. 20. Deut. 1.*

Cavete, dixit Moyses, ne forte decipiatur cor vestrum, & ne recedatis a Domino, servatisque diis alienis, & adoretis eos, iratusque Dominus claudat oculum. *Deut. 11.*

Filii Israel prave ricati sunt mandatum, & usurpaverunt deo anathemate. Sequitur: Iratusque contra filios Israel Dominus propter peccatum Achan. *Josue 7.*

Iratus est Dominus contra Ozam, & percussit eum, eo quod tetigisset arcam Dei. *1. Paral. 13.*

Iratus est Dominus Salomoni, eo quod aversa esset mens ejus a Domino. *3. Reg. 11.*

Iratus est furor Domini contra Israel, & tradidit eos in manu Hazaelis regis Syriæ, & hoc propter peccatum idololatriæ, quia adorabant vitulos, quos fecerat Jeroboam. *4. Reg. 13.*

Addidit furor Domini israeli contra Israel, commovitque David in eis dicentem ad Joab: Vade numera Israel & Judam &c. *2. Reg. 24.*

Post idololatriam, & auguriam, & alia peccata diversa irritaverunt Dominum filii Israel: Iratusque est Dominus vehementer israeli, & abstulit eos de conspectu suo. *4. Reg. 17.*

Propheta Jehu dixit Josaphat regi Juda, qui venerat ad prælum cum Achab rege Israel: Impio præbes auxilium, & iis, qui oderunt Dominum, amicitia jungeris, & ideo ira Domini merebaris, sed bona opera inventa sunt in te. *2. Paral. 19.*

Joas rex Juda, & principes ejus servierunt lucis & sculptilibus, & facta est ira Domini contra Judam propter peccatum hoc. 2. Paral. 24.

Amasias rex Juda, divino fretus auxilio, Idumæos superavit in bello, & aruit Deos eorum, & adoravit eos, quomobrem iratus est Dominus contra eum. 2. Paral. 25.

Ezechias non juxta beneficia, quæ acceperat a Domino, retribuit, quia elevatum est cor ejus, & facta est ira contra eum, & contra Jerusalem. 2. Paral. 32.

Magnus furor Domini stillavit super vos, quod non custodierunt patres vestri verba Domini, dixit Josias rex Juda, auditis verbis, quæ scripta erant in libro legis. 2. Paral. 34.

Comederunt, & saturati sunt, & impingusti, & abundaverunt in deliciis, in bonitate tua magna provocaverunt autem te ad iracundiam. 2. Esd. 9.

Omnia secundum Dei legem, fiant Deo altissimo, ne forte irascatur contra regnum regis & filiorum ejus. Ita præcepit Artaxerxes gentilibus. 1. Esd. 7.

Dixit Dominus ad Eliphaz Themanitem: Iratus est furor meus in te, & in duos amicos tuos, quoniam non essis locuti coram me rectum. Job. 42.

De Babylone dicitur: Ecce erit novissima in gentibus & deserta, in via, & arena, ab ira Domini, non habitabitur, sed tota redigetur in solitudinem. Jer. 50.

Macha-

Machabeus Judæ, congregata multitudinem, intolerabilis gentibus efferebatur. Ira enim Domini in misericordiam versa est. 2. Mach. 3.

In parabola de servo nequam, qui soluit misereri confervo suo, dicitur: Iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus. Matth. 18.

Contra illos, qui se excusaverunt, ne irent ad eam, dicitur: Tunc iratus paterfamilias dixit servo &c. Luc. 14.

Qui credit in filium Dei, habet vitam æternam: qui vero incredulus est filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. Joan. 3.

Multum timenda est ira, quæ ostendetur in die judicii. De qua in Apocalypsi: Reges terræ & principes &c. Sequitur: dicent montibus & petris: Cadite super nos, & abscondite nos a facie sedentis in throno, & ab ira Agni. Apoc. 6.

Ira hominis mala.

Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus: Iratusque est Cain vehemens, & concidit vultus ejus. Gen. 4.

Iratus Balaam contra Balaam complois matibus ait: Ad maledicendum inimicis meis vocavi te, quibus econtra benedixisti. Num. 24.

Audiens Saul post victoriam commendari David, iratus est nimis, & displicuit in oculis ejus sermo &c. 1. Reg. 18.

Cum excusasset Jonathan David apud patrem suum, Saul iratus adversus Jonathan dixit:

Q 4

Fili

Fili mulieris ultro virum rapientis, nunquid ignoro, quia filium Ipsi diligis in confusionem tuam? &c. 1. Reg. 20.

Venit Achab rex Israel in domum suam, indignans & frendens super verbum, quod locutus fuerat ad eum Naboth Israelites. 3. Reg. 21.

Post facile & salubre consilium Elisai, iratus Naaman recedebat, dicens: Putabam, quod egredieretur ad me, & invocaret nomen Dei sui &c. 4. Reg. 5.

Hanani propheta venit ad Asa, & increpavit eum, quia confusus erat in Benadab rege Syriæ: Iratusque Asa adversus videntem, iussit eum mitti in nervum. 2. Paral. 16.

Separavit Amasias exercitum, qui venerat ad eum ex Ephraim: pro eo scilicet, quod se eum venientem ad bellum. At illi vehementer irati contra Judam, reversi sunt in regionem suam. 2. Paral. 25.

Sacerdotes arguebant Oziam regem Juda volentem adolere incensum, iratusque Ozias, & tenens thuribulum minabatur illis. 2. Paral. 26.

Cum audisset Sanaballat, quod edificaretur murus Jerusalem, iratus est valde, & motus nimis subsannavit Judæos. 2. Esd. 4.

Cum reversus esset Seanacherib, fugiens a Judæis plagam, quam contra eum fecerat Deus propter blasphemiam suam, iratus multos occidit Judæos. Tob. 1.

Tobia dicente de hæda balante: Videte ne furtiva sit &c. Uxor ejus irata respondit: Manifeste vana facta est spes tua. Tob. 2.

Nun-

Nunciatum est Holoferni, quod filii Israel præpararent se ad resistendum ei, & furore nimis exarsit in iracundiam magnam. Judith. 5.

Cum dixisset Achior, magnoam esse potentiam Dei Israel, irati sunt magnates Holofernis, & cogitabant interficere eum. Ibidem.

Cum audisset Aman, & experimento probasset, quod Mardocheus non sibi flecteret genua, nec se adoraret, iratus est valde &c. Esth. 3.

Iratus indignatusque est Eliu Buaites adversus Job, eo quod iustum se esse diceret coram Domino. Job. 32.

Principes Judæ putantes, quod Jeremias fugeret ad Chaldæos, irati sunt contra eum, & cesum miserunt in carcerem. Jer. 37.

Nabuchodonosor rex Chaldæorum in ira magna sua præcepit, ut perirent omnes sapientes Babyloniæ, pro eo scilicet, quod somnium suum ei non poterant indicare. Dan. 2.

Idem etiam postea in furore & ira præcepit, ut tres viri adducerentur in conspectu ejus &c. Dan. 3.

Arguit Dominus Jonam, quia irascebatur super hedera. Jonæ 4.

Audens Antiochus piraia Judæ & victoriam, quam obtinuerat, iratus est animo, & congregavit exercitum. 1. Mach. 3.

Tortores Eleazari audientes verba constanter ipsius, in iram versi sunt, qui paulo ante fuerant mitiores. 2. Mach. 6.

Q 5

Post

Post septimi fratris verba, rex Antiochus accensus ira, in illum super omnes desavit. 2. *Mach.* 7.

Videns Antiochus, quod non poterat spoliare Pentapolim civitatem, elatus in iram, arbitrabatur se injuriam illorum, qui se fugaverant, posse in Judæos retorquere. 2. *Mach.* 9.

Factum est, ut audirent gentes, quod adificatum est altare in sanctuarium, sicut prius, & irate sunt valde &c. 1. *Mach.* 5.

Herodes videns, quod illusus esset a Magis, iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros &c. *Matth.* 2.

Cum audissent illi de Nazareth Dominum dicentem: Nemo propheta acceptus est in patria sua &c. Sequitur: Repleti sunt omnes in synagoga ira. *Luc.* 4.

Demetrius quidam argentarius, faciens ædes argenteas Diane, convocatis officiniis illius artis, dixit: Quia Paulus avertebat multam turbam, dicens: Quoniam non sunt Dii, qui manibus fiunt &c. His auditis, repleti sunt ira. *Act.* 19.

Ira hominis ex zelo.

Cum loqueretur Moyses Pharaoni, & ille nollet audire, exivit a Pharaone iratus nimis. *Exod.* 11.

Præcepit Moyses filiis Israel, ut nullus de manna relinqueret usque mane. Qui non audierunt

dierunt eum, sed dimiserunt quidam ex eis usque mane, & scelerate cepit veribus & computruit: & iratus est Moyses contra eos. *Exod.* 16.

Revertens Moyses, cum appropinquasset ad castra, vidit vitalium & choros, & iratus projecit de manibus tabulas, & confregit eas ad radices montis. *Exod.* 32.

Cum quaereret Moyses hircum, qui oblatum fuerat pro peccato, exultum reperit, iratusque contra Eleazar & Ithamar ait: Cur non comedistis &c. *Levit.* 10.

Videns Moyses rebellionem Core & complicitum suorum, iratus valde ait ad Dominum: Ne respicias sacrificia eorum. *Nam.* 16.

Considerans Jonathas filius Saul nequitiam patris sui contra David, surrexit a mensa in ira furoris sui, & non comedit panem illa die. 1. *Reg.* 20.

Audita David parabola Nathan propheta, iratus indignatione adversus hominem, dixit: Vivit Dominus, quia filius est mortis, qui fecit hoc. 2. *Reg.* 12.

Elifas iratus fuit contra Joas regem Israel, eo quod non percussisset terram sagitta, quinque aut sexies, ut totum destruxisset Syriam. 4. *Reg.* 13.

Audiens Nehemias clamorem populi, propter usuras, quas exigebant optimates, iratus est nimis. 2. *Esth.* 5.

Audito querimonia, quam dixit Esther de Aman, qui omnes Judæos procurabat occidi,

rex

rex Assuerus surrexit iratus de loco communi. *Eslh. 7.*

Circumspexit Dominus cum ira Judæos, qui observabant eum, & contristatus est super civitate cordis eorum. *Luc. 20.*

Judicia Dei occulta.

Sciebat Dominus hominem peccaturum, & tamen ipsum peccabilem fecit, cum impeccabilem facere potuisset. Sed sciebat, quantum bonum occasione illius culpa elici debuisset. *Gen. 1.*

Filii Jacob undecim fratrem Joseph calanguere decreverunt, sed Deo disponente ipsum super serpsos exaltaverunt. *Gen. 37. & 41.*

Mirante Joseph, & causam ignorante, Jacob in filiorum ejus benedictione super Ephraim posuit manum dextram, super Manasse sinistram. *Gen. 48.*

Postquam Moyses percusserat Ægyptium, & offenderat corripiendo quemdam Judæum, fugit a facie Pharaonis, & exulavit in terra Madian multis annis, ita quod videbatur, ne de cætero auderet comparere in terra Ægypti. Et tandem ibi pascendo oves soceri sui, habuit majores occasionem vacandi Deo, & vidit visionem illam grandem, ac missus fuit a Deo ad filios Israel, & ad Pharaonem. *Exod. 2, 3.*

Sciebat Dominus Pharaonem non obedienturum mandatis suis, & tamen ipsum per Moysen faciebat requiri. *Exod. 5, 6.*

Ante-

Antequam educeret Dominus filios Israel ex Ægypto, longo tempore, & multoties eos affligi & flagellari permisit. *Exod. 1. &c.*

Magi & malefici Pharaonis, Deo permitte, fecerunt signa in Ægypto, sicut Moyses, quoad plura. *Exod. 7.*

Permittit Dominus reprobus indurari, & electos affligi, ut, velut supra, aliqua miraculosa operetur, & inde cognoscatur amplius, & laudetur. *Exod. 9.*

Toties promisit Dominus filiis Israel terram illam lacte & melle manantem, & tamen duotantum de illis, qui viginti annos habebant, Caleb & Josue, ad illam pervenerunt, reliqui vero non, sed tantum parvulorum. *Num. 14.*

Moyses, qui toties populum peccantem reconciliavit Deo, peccavit semel ad aquas contradictionis, & non obtinuit pro se ipso, ut intraret terram promissionis. *Num. 20.*

Hoc ipso, quod filii Israel propter peccata supermanserunt quadraginta annis in deserto & amplius, magnificatus est Deus, qui eos tantumdiu pavit, & eorum vestimenta a consumptione servavit, & tandem eos in terram promissionis mirabiliter introduxit. *Josue 2.*

De gentibus, qui habitabant in terra promissionis, dicitur: Domini sententia fuerat, ut indurarentur corda eorum, & pugnarent contra Israel & cæderent, & non mererentur illam clementiam, & perirent. *Josue 11.*

Postquam Gedeon tam mirabilem victoriam de inimicis habuerat, & dominari populo recus-

cusaverat, fecit Ephod, quod factum est ei & domui ejus in ruinam. *Judic. 8.*

Iraus Dominus filiis Israel propter peccata eorum, dixit eis: Non addam, ut ultra vos liberem: ite & javeate Deos, quos elegistis: Dixeruntque ad Dominum: Peccavimus. Et sequitur: Quod doluit super miseris eorum. *Judic. 10.*

Samson, angelo nuntiante, de sterili matre conceptus, postea fuit pluries per mulierem deceptus, & ad ultimum ruina domus oppressus. *Judic. 16.*

Filii Israel contra filios Benjamin de consilio & voluntate Domini prestantes, his debellati fuerunt, sed illos postea pene penitus deleverunt. *Judic. 20.*

Permisi Deus arcam capi ab incircumcisis, tibi multa miracula fecit. Et cum reducerent, Bethsamitæ cum gaudio receperunt eam. Quia vero viderunt eam, percussit Dominus septuaginta viros de principibus, & 5000. plebis. *1. Reg. 6.*

Saul melior non erat in populo, quando fuit a Domino signanter electus, & tamen cito post peccavit, & fuit a Deo projectus. *1. Reg. 15.*

David erat minimus inter fratres, & quasi nullius reputationis inter eos. Unde quando vocati fuerunt filii Isai, iste neglectus vel contemptus fuit: tamen per illum Dominus totum populum gubernavit, & totam illius progeniem sublimavit. *1. Reg. 16.*

Satis est mirabile, quando Samuel propheta a muliere Pythonissa legitur suscitatus. Augustinus libro de doctr. Christ. dicit, quod fuit imago Samuels, non ipse propheta vel anima ejus: apparuerit vero arte diabolici sacrilegi. *1. Reg. 28.*

Notandum, quoniam expresse locutus est Deus ad Nathan de bonitate David, & filii ejus, qui edificaturus erat templum, & tamen ambo in peccatum tam turpiter corruerunt. *2. Reg. 7. & 24.*

Moriturus David ordinationem fecit suis mirabilem, sed quia scriptura ita commendat eum, supponendum est, licet crudelis in parte fuerit, non tamen injusta ratione fecisse aut factum fuisse. *3. Reg. 2.*

Salomoni dedit Dominus tantam prosperitatem & pacem, quod non erat Sathan in occursum: sapientiam quoque & gloriam precunctis regibus, & tandem permisit cum Domino infatuari, depravari, & ei multiplices adversarios suscitari. *3. Reg. 11.*

Præcepto Domini per Isaiam prophetam præfectus est Jeroboam super decem tribus, qui tamen populum ad idololatriam malefice induxit. *Eodem.*

Occidit leo virum Dei, qui prædixit Jeroboam destructionem altaris, & de caribus ipsius mortui non comedit. *3. Reg. 13.*

Cum esset Achab sceleratissimus, & audiret pœnam sibi pro criminibus intelligendam, cepit

exterius humiliari, & Dominus poenam infligere prorogavit. 3. *Reg.* 21.

Terribile fuit, quod duos principes quinquagenarios, cum 50. viris, fecit Elias igne descendente de super subito devorari. 4. *Reg.* 1.

Jehu rex Israel maximo zelo persecutus est Baal cultores, ita quod Domini operum commendavit, & tamen ab idololatria vitulorum Jeroboam non recessit. 4. *Reg.* 10.

Manasses rex in Jerusalem terribilia facinora perpetravit, postea catenis victus, & in Babylonem ductus, penitentiam egens oravit Dominum & exauditus fuit. 2. *Paral.* 33.

Josias rex Juda, cum sanctissimam vitam duxisset, tandem perresit, ut dimicaret contra Necho regem Aegypti, dicentem ei: Desine adversus Dominum facere, qui mecum est, ne interficiat te. Non acquievit sermonibus Necho ex ore Dei, & male successit ei: sagittis enim confusus perit. 2. *Paral.* 35.

Civitatem sanctam, electam, specialiter dilectam, peculiarem populum, quam de Aegypto mirabiliter eduxerat per desertum, in terram promissionis introduxerat, permisit Deus per Chaldaeos & Assyrios devastari & mirabiliter captivari, videbaturque, quod de illis penitus non curaret, dicitur autem *Tob.* 13. 4. *Reg.* 17. & 18. *Jere.* 25.

Confitemini Domino filii Israel, quoniam ideo dispersit vos inter gentes, quae ignorant Deum, ut enarratis mirabilia ejus, & faciatis scire

scire eos, quia non est alius Deus praeter eum. *Tob.* 13.

Tobias post tam pia opera misericordiae, quibus sollicitus erat, excrucatus est, cujus causam non intelligentes amici ejus scandalizati, insultabant ei. *Tob.* 2.

Satis mirabile potuit reputari, quare tot regna permisit Deus ab Holoferne nequissimo subjugari. *Judith.* 2, 3.

Item de Aman, qui fuit superbissimus & crudelissimus, & tamen fuit post regem super cunctos principes exaltatus. *Esth.* 3.

Mirabantur & scandalizabantur amici Job super eum, quod videbant tam gravibus flagellis afflictum. *Job.* 1, 2.

Divina justitia punit interdum malos homines per peiores, sicut filios Israel & Juda per Nabuchodonosor, & Chaldaeos. Unde *Isa.* 10. *Vae Assur virga furoris mei, &c.* Non solum super populum fidelem & bonum constituit Dominus principem, vel praetatum, verum etiam super omnes. Non enim est potestas, nisi a Deo, *Rom.* 13.

Præcepit Dominus Jonæ, ut prædicaret: Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur; Et tamen sciebat Dominus, Ninivitas penitentiam acturos, & non taliter puniendos. *Jona.* 3.

Permisit Dominus, ut Antiochus profanaret illud venerabile templum, & succenderet civitatem sanctam, & faceret ibi innumeras cædes innocentium. 1. *Mach.* 1.

Tempore Antiochi Epiphaniſ, qui templum Jeruſalem deſtruxit, profanavit, multos Judæos torſit crudeliter, & occidit, poterat videri multis, quod magna confuſio erat & deordinatio in regimine univerſi. Veruntamen ex illis malis elieuit Dominus malorum punitionem, quorundam correptionem, multorum etiam tunc interfectorum virtutes & merita fuerunt multipliciter augmentata. 1. *Mach. 6.*

Obſecro autem eos, qui hunc librum lecturi ſunt &c. Quomodo Judas Machabæus, Jonathanas, & Simon fratres ejus, fuerint viri quoad Deum & homines fideliffimi & ſtrenuiſſimi, & tamen ſatis miſerabiliter mortui. Nam Judas in bello contra Bacchidem occidit, Jonathan vero cum duobus filiis Tryphon occidit, Simonem autem & duos filios ejus Ptolomæus filius Saboldi inebriatos proditorie jugulavit. 2. *Mach. 6.* 1. *Mach. 9.* 1. *Mach. 12.* 2. *Mach. 15.*

Mirum fuiſſe videtur, quod Eleazarus vir ætate provectus, & illi ſeptem fratres tamen crudelia ſuſtinerunt pro divina lege tormenta, nec tamen Deus ibi aliquam vindictam in tyrannos ostendit. 2. *Mach. 6.* & 7.

Voluit Dominus, puer exiſtens, in Egyptum deferri a facie Herodis, & permiſit loco ſui innocentes occidi. Sed in hoc ipſis infantibus melius providit. Nunquam enim tantum bonum proveniſſet eis, ſi Herodes eos honorare curaffet, quantum provenit eis ex hoc, quod eos occidi mandavit. *Matth. 2.*

Audi.

Audita fide Centurionis miratus eſt Dominus, & ſequentibus ſe dixit: Multi venient ab oriente & occidente, & recumbent cum Abraham Iſaac & Jacob in regno cælorum, filii autem regni hujus ejicientur foras in tenebras exteriores. *Matth. 8.*

Quidam ſcriba obtulit ſe ad ſequendum Dominum, & non fuit admiſſus. Alium vero invitavit ad ſequendum, qui non voluntarius videbatur, unde dixit: Permite me ſepelire patrem meum. *Luc. 9.* *Matth. 8.*

Fecit Dominus virtutes in Chorozain & Bethſaida, ubi parum profuit, & non fecit in Tyro & Sidone, ubi, ſi feciſſet, multum profuiſſet. *Matth. 11.*

Permiſit Deus Joannem Baptiſtam, exemplar totius ſanctitatis, ab Herode viliffimo adultero decollari. Stuporem autem auget, quia hoc factum fuit ad infantiam meretricis. nec aliqua vindicta legitur in Evangelio ſubſeuta, non in puellam, non in adulteram, nec in ipſo Herode Tetrarcha. *Marc. 6.*

In Dominica paſſione per ſceleratiſſimam hominum iniquitatem implevit Deus circa redemptionem humani generis ſuam benigniſſimam voluntatem, unde dixit Petrus: Deus autem, qui præſuntavit per os omnium prophetarum, pati Chriſtum ſuum, ſic implevit &c. *Act. 13.*

Petrus princeps apoſtolorum & caput eccleſie, ipſo permittente, ter Chriſtum negavit. *Joan. 8.*

R 2

Tho.

Thomas, qui tam confidenter dixerat, sumus & nos & moriamur cum eo, de resurrectione dominica dubitavit. Ex quibus securum est, quod Petrus fuit mitior erga peccatores, & fuerunt in fide solidati fideles, vel in fide trepidantes. Habetur etiam ex hoc, quod nullus debet de sua firmitate presumere, & quod, si quis ceciderit a fide: siue dubitaverit, non debet de Dei misericordia, & consequenda venia desperare. *Joan. 11.*

Ex hoc, quod Judas Apostolus & dispendator Domini in enorme peccatum cecidit, nec resurrexit, retrahitur omnis presumptuosa securitas, qua nullus pro statu, quem habet, vel pro actu, quem faciat, debet alium sapere, sed timere. *Matth. 26. & 27.*

Quoniam Apostoli duces fidei populi fuerunt, tamen in carcere cum diligentia custoditi, poterat videri aliquibus infernis, quod Deus, tempore novellae fidei, non debebat talia permisisse, sed ex hoc ipso fideles fuerunt mirabiliter consolati, & adversarii fidei confutati. *Act. 4.*

Simile accidit de solo Petro, quando ab Herode captus, & incarceratus, & per Angelum miraculose eductus fuit. *Act. 12.*

Magna fuit iniquitas Stephanum lapidare, & tamen inde multa bona, superna providente elementia, provenerunt. Nam ipse fuit in caelo gloriose coronatus, in terra abundantius honoratus, oratio aequam ejus, quam ibi fecit, nobis Paulum acquisivit, & omnibus posteris

reliquit mirae patientiae & charitatis exemplum. *Act. 7.*

Lapidato Stephano, facta est magna persecutio in ecclesia, quae erat Hierosolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Judae & Samariae, praeter Apostolos, ita quod videbatur ad cultum christianae religionis ingerere detrimentum, sed dispersi discipuli evangelizabant Verbum Dei, ita quod hoc ipso ecclesia fuit amplius dilatata. *Act. 8.*

Prædicantibus Paulo & Barnaba Judæis, & illis repellentibus Verbum Dei, assumpserunt ipsi occasionem gentibus prædicandi. *Act. 13.*

Facta est dissensio inter Paulum & Barnabam propter Joannem Marcum, quem Paulus volebat recipere, eo quod descivisset ab eis, Barnabas autem volebat illum secum assumere, ita quod ab invicem discesserunt, ex quo videbatur scandalum debere sequi. Sed disponente Deo, magnus secutus est fructus, quia pluribus prædicatum est Verbum Dei. *Act. 15.*

Grandia facinora committentibus illi, qui egregium doctorem Paulum incarcerationant, & a prædicatione ipsum cessare cogebant: poterat etiam multis videri, quod hoc magnum inconveniens erat, & quod Deus hoc permittere non debebat. Et tamen notandum est valde, quod ex tantis impedimentis, & damnis divina providentia multas utilitates ostendit & effecit. Nam inde meritum Pauli crevit, sic etiam majora virtutum exempla reliquit, & melius docuit per opera, quam prius fecisset per verba.

Puti, in carcerem positus scripsit absentibus & remotis, nec tantum profuit Ecclesie predicando, quantum profuit epistolas transmittendo. Unde si in una civitate, vel provincia fuisset ab omnibus honoratus, & libenter auditus, non habuisset occasiones ad diversos populos transiendum. Quando ergo persequerentur eum Judaei, vel quicumque alii, de civitate in civitatem Verbum Dei pluribus predicabat. Quando in carcere tenebatur, epistolas faciebat. Quando resistebant ei Judaei, ad gentes convertebatur, ut Actor. 13. Quoniam repellitis &c. ecce convertimur ad gentes. *Act.* 13.

Rursus etiam, quia in Syria Felicem & Festum judices habuit iniquos, compulsus est Caesarem appellare, siquae Romam venit, quam sua predicatione, & doctrina salubriter illustravit, & passione feliciter decoravit. *Act.* 25.

Judicium extremum.

Adam & Eva, cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso, absconderunt se a facie Domini Dei. Interrogatus autem Adam, ubi esset, respondit: vocem tuam audivi, & timui. Quotum timebunt peccatores, si audiant vocem Dei Judicis, a cujus tamen facie se non poterunt abscondere. *Gen.* 3, 8.

Job sola iudicii memoria perterritus exclamat, quis mihi tribuat, ut in inferno protegas me, donec pertranscat furor tuus? *Job.* 14, 13.

David, licet penitentiam egerit de suis peccatis, exclamat tamen: non intres in iudicium cum servo tuo; quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.* 142, 2.

Israeliticus populus, cum vidisset voces & lampades, & sonitum buccinae, montemque fumantem, perterriti ac pavore concossi, steterunt procul, dicentes Moysi: loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. *Exod.* 20, 18.

Cum vidisset rex Balthasar manum in pariete ferientem, licet nondum intellexerit, scriptam esse contra se sententiam mortis, facies immutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages rerum ejus solvebantur, & genua ejus ad se invicem collidebantur. *Dan.* 5, 6.

Cum vidisset Daniel apparentem sibi Filium hominis, horrui spiritus ejus, & territus est, & visiones capitibus ejus conturbaverunt eum. *Dan.* 7, 15.

Narrat de se Isaias propheta: visio dura nunciata est mihi. Propterea repleti sunt lumbi mei dolore, angustia possedit me, corruui, cum audirem, conturbatus sum, cum viderem, emareuit cor meum, tenebrae stupefecerunt me. *Isa.* 21, 2.

Discipuli in monte Thabor, viso coram se Domino transfigurato, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde. *Matth.* 17, 6.

Cum S. Joannes vidisset Christum Dominum sibi apparentem, plenum majestate, de cujus ore gladius ex utraque parte acutus pro-

cedebat. testatur de se: cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus. *Apoc. 1.*

S. Petrus testatur de Christo Domino: praecepit nobis praedicare populo, quod ipse est, qui constitutus est iudex vivorum & mortuorum. *Act. 10. 42.*

Paulus Athenis in areopago de iudicio praedicat, & ait: nunc Deus annunciat hominibus, ut omnes ubique poenitentiam agant, eo quod statuit diem, in quo iudicaturus est orbem in aequitate &c. Auditores ejus hoc audientes, quidam irridebant, quidam dicebant: Audimus te de hoc iterum, quidam vero adherentes ei crediderunt. *Act. 17. 30.*

Idem coram Felice Praeside Judaeae disputat de iudicio futuro. Quo auditio tremefactus Felix responderet quod nunc attinet, vade, tempore autem opportuno accessam te. *Act. 24. 25.*

In hominem, qui sine veste nuptiali comparuit ad nuptias, a Rege fertur sententia: ligatus manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. *Matth. 22. 23.*

Judicia humana recta & prava.

Causam, quam nescit iudex, debet diligentissime investigare. Unde Deus, quem nihil latere potest, dicitur descendisse, ut videret civitatem, quam aedificabant filii Adam. Similiter dixit ipse: Descendam, & videbo iram clamorem,

irorem, qui ad me pervenit, opere impleverunt. *Gen. 11. & 18.*

Iniuste praecipit Judas Thamar nurum suam comburi. *Gen. 38.*

Dominus Joseph, nimium credulus verbis conjugis, misit ipsum in carcerem. *Gen. 39.*

Minora per minores iudices, & majora per majores debent diffiniri, juxta id, quod consuluit Jethro Moysi. *Exod. 18.*

De duodecim bobus & sex plaustris nullum dedit Moyses filiis Caath, licet essent tibi propinquiores, sed totum dedit alius Levitis, eo quod isti amplius indigebant, qui graviora portabant. *Num. 7.*

Consuluit Moyses Dominum occasione filiarum Sathaphad, & respondit Dominus: Homo cum mortuus fuerit absque filio, ad filiam ejus transibit haereditas. *Num. 27.*

Voluit Moyses, ut filii Ruben, & caeteri, qui petebant terram jam acquisitam, armati alios praecederent ad bellum, donec terra alia esset penitus acquisita. *Num. 32.*

De filiis Samuel dicitur: Declinaverunt post avaritiam, acceperuntque munera, & perverterunt iudicium. *1. Reg. 8.*

Iniuste protulit David sententiam contra Miphiboseth absentem, ad verbum Sibe, ipsi David aetna offerens. Veruntamen postea cognita veritate voluit iniquam sententiam penitus revocare. *2. Reg. 16. & 19.*

Salomon recte judicavit de duabus mulieribus, quarum qualibet contendebat unius pueri esse mater. 3. *Reg.* 3.

Constituit Josaphat rex Juda judices terræ, præcipiens eis: Videre, quid faciatis, non enim hominis exercetis judicium, sed Dei. Quodcumque judicaveritis, in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite. 2. *Paral.* 19.

Ad suggestionem Aman rex Assverus injuste dixit de populo: Age, quod placet. *Esther* 3.

De Judicibus Israel dicebat Isaias: Principes tui infideles, socii furum, omnes diligunt munera, sequuntur retributiones, pupillo non judicant, & causa viduarum non ingreditur ad illos. *Isaias* 1.

Quia Jeremias a Domino prophetabat, Jerusalem capiendam esse a Chaldeis, diserunt Principes populi Sedecie Regi: Rogamus, ut occidatur homo iste. Qui respondit eis: Ecce ipse est in manibus vestris, non enim fas est regem vobis quiequam negare. *Jer.* 38.

Nabueodonosor rex Babylonis præcepit, ut perirent omnes sapientes Babylonis, eo quod illi somnium, quod viderat, non poterant indicare. *Dan.* 2.

Quamvis Darius rex Perfarum innocentem fecit esse Daniele, tamen ad instantiam Satraparum fecit eum mitti in lacum leonem. *Dan.* 14.

Discre-

Discrete examinavit Daniel duos senes, qui contra Susannam iniquum tulerant testimonium. *Dan.* 13.

Cum accusaretur Menelaus in judicio eorum Antiocho, per pecuniam, quam promisit, absolutus est, & accusatores ejus iniqua morte damnati. 2. *Mach.* 4.

Conquesti sunt Judæi coram Antiocho rege de iniqua morte Oniz. Contristatus autem Antiochus, licet alias esset malus, Andronicum purpura exutum in eodem loco, in quo ipsum Oniam occiderat, jussit vita privari. *Ibidem.*

Nimis iniquum protulit Herodes judicium, quando mittens satellites, occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem. *Matth.* 2.

Ad petitionem unius saltatriæ, fecit Herodes Petrarcha Joannem Baptistam in carcere decollari, cum tamen sciret eum virum justum & sanctum. *Marc.* 6.

Dixit Nicodemus Phariseis: Nunquid lex vestra judicat hominem, nisi audierit ab ipso prius, & cognoverit, quid faciat? *Joan.* 7.

Nequissimum fuit judicium, quando Pilatus dimisit Barrabam homicidam, hereticum, seditiosum, & Dominum Jesum tradidit voluntati eorum. *Matth.* 27.

Sacerdotibus & magistratibus templi denunciatis Petro & Joanni, ne docerent aliquid in nomine Jesu, responderunt Apostoli dicentes eis: Si justum est in conspectu Dei, vos potius audire quam Deum, judicate. *Act.* 4.

Cum

Cum Paulus eiecisset demonium a puella Pythonissa, accusatus fuit a Dominis ejus, quibus illa quæstum divinendo præstabat. Magistratus autem fecerunt Paulum & Silam virgis cædi, & in carcerem mitti. *Act. 16.*

Judeis accusantibus Paulum, Gallio procurator dixit: Si quæ esset injuria, aut facinus malum, o Judæi, merito vos sustincrem: Si vero quæstio est de sermone, & nominibus, & lege vestra, vos ipsi videritis. Judex ego enim horum nolo esse. *Act. 18.*

Princeps sacerdotum præcepit percutere os Pauli, tunc Paulus ait: Percutiet te Dominus paries dealbata, & tu sedens judicas me secundum legem, & contra legem jubes me percuti. *Act. 23.*

Licet Paulus coram Felice præside se rationabiliter excusasset, voluit tamen Felix gratiam præstare Judæis, & Paulum vinculum successori suo Festo reliquit. *Act. 24.*

Dixit Festus præfes: Non est consuetudo Romanis, damnare aliquem hominem, priusquam is, qui accusatur, præsentem habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina. *Act. 25.*

Festus nolens acquiescere Judæis, qui petierant, ut Paulus Hierosolimam duceretur, dixit Paulo: Vis Hierosolimam ascendere, & ibi judicari super istis? Respondens dixit Paulus: Ad tribunal Judicis isto, Cæsarem appello. Tunc Festus eum consilio locutus, respondit: Cæsarem appellasti, ad Cæsarem ibis. *Ibidem.*

Auditis

Auditis rationibus Pauli, Agrippa rex, & præfes Festus loquebantur ad invicem dicentes: Quia nihil morte dignum fecit homo iste, Agrippa autem Festo dixit: Dimitti poterat hic, nisi appellasset Cæsarem. *Act. 26.*

Juramentum.

Dixit Abimelech Abraham: Deus tecum est in universis, quæ agis: Jura ergo mihi. Dixitque Abraham: Ego jurabo. *Gen. 21.*

Jacob & Laban inierunt fœdus, & juravit Jacob per timorem patris sui Isaac. *Gen. 31.*

Moyfes juravit, quod habitaret cum Jethro, & acciperet Sephoram filiam ejus in uxorem. *Exod. 2.*

Pepigit Jonathas fœdus cum David in Domino, & juraverunt ambo. *1. Reg. 20.*

Audiens David duritiam Nabal, ait: Hoc faciat Dominus inimicis David, & addat, si reliquero de omnibus, quæ ad eum pertinent, usque ad mane, etiam mungentem ad parietem. *1. Reg. 25.*

Flente David pro morte Absalon filii sui, dixit Joab: Surge & procede, & alloquens fatistue lervis tuis. Juro enim tibi per Dominum, quod si non exieris, ne anus quidem remansurus sit tecum nocte hæc. *2. Reg. 19.*

David juravit Bethsabee matri Salomonis, quod Salomon regnaret post eum. *3. Reg. 1.*

Rex Salomon, audita petitione matris pro Adonia, juravit per Dominum: Hoc faciat mihi

mibi Deus, & hoc addat, quia contra animam suam locutus est verbum hoc. 3. Reg. 2.

Dixit Elias Thesbytes ad Achab regem Israel: Vivit Deus meus Israel, in cujus conspectu sto, si non erit his annis ros & pluvia, nisi juxta os meum. 3. Reg. 17.

Benadab rex Syriæ indignatus ad responsum Achab, ait: Hoc faciant mihi dii, & hoc addant, si suffecerit pulvis Samariæ pugillis omnis populi, qui sequitur me. 3. Reg. 20.

Simile juramentum fecerat impia Jezabel, quod occideret Eliam prophetam. 3. Reg. 19.

Dixit Elias ad Eliseum: Sede hic, quia Dominus misit me usque ad Bethel, cui ait Eliseum: Vivit Deus, vivit anima tua, quia non derelinquam te. 4. Reg. 2.

Nabuchodonosor juravit per thronum suum, quod defenderet se. *Judith. 1.*

Rex Antiochus, filius Antiochi, misit ad Judæos pacem facere, & juravit illis rex & princeps. Sequitur: Et rupit citius juramentum. 1. Mach. 6.

Herodes Tetrarcha juravit filię Herodiadis: Quicquid petieris, dabitur tibi, licet dimidium regni. *Marc. 6.*

Petrus dicentibus sibi: Et tu ex illis es, nam & loquela manifestum te facit, cepit detestari & jurare, quia non novisset hominem. *Matth. 26.*

Apostolus Paulus multoties legitur jurasse in epistolis, sic enim ait: Deus & Pater Domini nostri Jesu scit, quia non mentior. Et ad Galat.

Galat. 1. Ecce coram Deo, quod non mentior, testis est mihi Deus, cui servo. *Galat. 1.*

Item ad Colossenses: Testem Deum invoco, in animam meam. *Col. 1.*

Juramentum, etiam hosti factum, non frangendum.

Josue juramentum Gabaonitis etiam infidelibus & fraudulentis factum non violavit, sed vita salva ad altaris ministerium eos adtrinxit. *Josue 9.*

Saul, quia iisdem Gabaonitis, quibus juraverat filii Israel, jusjurandum violavit, omnis ejus familia, excepto Miphiboseth, suspensa est sub rege David, quando ob eam perfidium fames triennis immissa fuit super terram. 2. Reg. 21.

Sedecias Nabuchodonosori Ethnico juramentum dederat, se in ipsius dominatione permanurum. Sed ubi juramentum fregit, à Nabuchodonosore defecit, & ad Ægypti Regem transfugit, vastatum est ejus regnum, dirupta urbs sancta, & ipse cum filiis interit. *Jer. 37. & 39.*

Juramenta & vota impia non implenda.

Laudatur David, quod ad preces Abigail non occiderit Nabal ejus maritum, sicut in iracundia juraverat se facturum. 1. Reg. 25.

Peccevit Saul temere & inconsulto votendo, neminem virorum, qui secum erant, aliquid gustare

gustare debere, nisi prius concessisset omnes hostes. 1. Reg. 14.

Jephthae pugnaturus contra filios Ammon votum vocit Domino, dicens: si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque primus fuerit egressus de foribus domus meae, mihi-que occurrerit, eum holocaustum offeram Domino. Unde postea filiam, quae prima ei occurrit, immolavit. Sed tale votum non erat licitum, multo minus adimpletio voti. *Judic. 11.*

Postquam percussus fuit Antiochus gravissima & insanabili plaga, pollicitus est Judaeis cum juramento, templo Jerosolymitano mirabilia se facturum. Sed nihil ei profuit, quia non ex devotione, sed ex timore, & desperatione hoc promisit. 2. Mach. 9.

Impium & crudele votum fecerunt Judaei illi, qui accedentes ad principes sacerdotum dixerunt: devotione devotivimus nos nihil gusturos, donec occidamus Paulum. *Act. 23.*

Iustitia & aequitas.

Abraham volens separari a Loth nepote suo, dedit ei optionem, ut eligeret partem, quam vellet: & sic pulchre poterit partitio fieri, ut major dividat, & minor eligat. *Gen. 13.*

Dixit Jacob ad Laban: Respondebit tuis iustitia mea. *Gen. 30.*

Eliens permisit, quod filii prophetarum quaerent Eliam, ne forte spiritus Domini pro-
jecit.

jecisset eum, cum tamen sciret, quod isti laborarent in vanum. 4. Reg. 2.

Testimonio Domini iustam rem postulare non filiae Salphaad, quae in hereditate paterna succedere a Moysse petierunt. *Nam. 27.*

Rex Adonibezech, comprehensus a filiis Israel, dixit: Septuaginta reges, amputatis manuum ac pedum summitatibus, colligebant sub mensa mea ciborum reliquias, sicut feci, ita reddidit mihi Dominus. *Judic. 1.*

Adducto Agag rege Amalech coram Samuele, ait ei Samuel: fecit absque liberis mulieres gladius tuus, sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. 1. Reg. 15.

Dixit David ad Saul, qui eum injuste persequabatur: Dominus retribuet unicuique secundum iustitiam suam & fidem. 1. Reg. 26.

Constituit David, & quasi pro lege habitum est ut aequa esset pars descendenti ad praelium, & remanenti ad sarcinas. 1. Reg. 30.

David noluit accipere gratis ab Arauna Jebusaeo arcam, quam habere valebat, sed iusto pretio mediante. 1. Reg. 24.

Audiens heddum balantem Tobias, dixit: Videte ne furtivus sit, sed reddite eum Dominis suis. Quia non licet vobis aut edere ex furto, aut contingere. *Tob. 2.*

Praecepto regis Assueri superbus & iniquus Aman suspensus est in illo eodem patibulo, quod ipse paraverat Mardocheo, & hostes Iudeorum eodem die ab ipsis Iudeis occisi sunt, quos Iudeos illi occidere paraverant. *Esth. 7. 8.*

Contra Babylonem prophetaans Jeremias ait: Reddite ei secundum opus suum, juxta omnia, quae fecit, facite illi. *Jer. 50.*

Jubente Dario rege, viri, qui accusaverunt Danielem, missi sunt in lacum leonum, & non percreverunt usque ad pavimentum, donec arriperent eos leones, & omnia ossa eorum comminuerunt. *Dan. 6. & 14.*

Fecit populus duobus presbyteris senibus, qui inique accusaverunt Susannam, sicut male egerant adversus proximum, & interfecerunt eos. *Dan. 13.*

In eodem loco, in quo Andronicus injuste occiderat Omiam summum sacerdotem, fecit cum vita privari, purpura prius exutum, Antiochus. 2. *Mach. 4.*

Impius Jason, qui insepultos abjecerat multos, ipse illamentatus & insepultus abjicitur, nec propriam nec peregrinam habuit sepulchram. 2. *Mach. 5.*

Antiochus homicida & blasphemus pessime percussus, utique ipse multos tractaverat, peregre in montibus miserabili vita defunctus est. 2. *Mach. 9.*

A servo nequam, qui noluit dimittere conseruo suo centum denarios, merito repetiit Dominus universum debitum, quod liberaliter prius dimiserat illi. *Matth. 18.*

L.

Labor.

Tulit Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, non ut otiosus, etiam in statu innocentiae, in illo degeret, sed ut operaretur, & custodiret illum. *Gen. 2, 15.*

Dixit Dominus Adae: maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae. In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram. *Gen. 3, 17.*

Deus destinauit sex dies in hebdomada labori, cum dixit: sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. *Exod. 20, 9.*

Jacob assiduum suum laborem recenset Laban, dum ait: die noctuque aestu urebar & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis. Sicque per viginti annos in domo tua servivi tibi. *Gen. 31, 40.*

Abiathar Sacerdoti dixit Salomon: equidem vir mortuus es, sed hodie te non interficiam, quia portasti arcam Domini Dei, & sustinivisti laborem in omnibus, in quibus laboravit pater meus. 3. *Reg. 2, 26.*

Anna uxor Tobiae ibat ad opus texturinum quotidie, & de labore manuum suarum victum, quem consequi poterat, deserebat. *Tob. 2, 19.*

Mulierem illam fortem, & genere illustrem laudat Salomon: Quae sivit lanam & linum, & ope-

Contra Babylonem prophetaans Jeremias ait: Reddite ei secundum opus suum, juxta omnia, quae fecit, facite illi. *Jer. 50.*

Jubente Dario rege, viri, qui accusaverunt Danielem, missi sunt in lacum leonum, & non percreverunt usque ad pavimentum, donec arriperent eos leones, & omnia ossa eorum comminuerunt. *Dan. 6. & 14.*

Fecit populus duobus presbyteris senibus, qui inique accusaverunt Susannam, sicut male egerant adversus proximum, & interfecerunt eos. *Dan. 13.*

In eodem loco, in quo Andronicus injuste occiderat Omiam summum sacerdotem, fecit cum vita privari, purpura prius exutum, Antiochus. 2. *Mach. 4.*

Impius Jason, qui insepultos abjecerat multos, ipse illamentatus & insepultus abjicitur, nec propriam nec peregrinam habuit sepulchram. 2. *Mach. 5.*

Antiochus homicida & blasphemus pessime percussus, urque ipse multos tractaverat, peregre in montibus miserabili vita defunctus est. 2. *Mach. 9.*

A servo nequam, qui noluit dimittere conseruo suo centum denarios, merito repetiit Dominus universum debitum, quod liberaliter prius dimiserat illi. *Matth. 18.*

L.

Labor.

Tulit Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, non ut otiosus, etiam in statu innocentiae, in illo degeret, sed ut operaretur, & custodiret illum. *Gen. 2, 15.*

Dixit Dominus Adæ: maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae. In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram. *Gen. 3, 17.*

Deus destinauit sex dies in hebdomada labori, cum dixit: sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. *Exod. 20, 9.*

Jacob assiduum suum laborem recenset Laban, dum ait: die noctuque aestu urebar & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis. Sicque per viginti annos in domo tua servivi tibi. *Gen. 31, 40.*

Abiathar Sacerdoti dixit Salomon: equidem vir mortuus es, sed hodie te non interficiam, quia portasti arcam Domini Dei, & sustinivisti laborem in omnibus, in quibus laboravit pater meus. 3. *Reg. 2, 26.*

Anna uxor Tobiae ibat ad opus texturinum quotidie, & de labore manuum suarum victum, quem consequi poterat, deserebat. *Tob. 2, 19.*

Mulierem illam fortem, & genere illustrem laudat Salomon: Quæsitivæ lanam & linum, &

operata est in consilio manuum suarum. De nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis. De fructu manuum suarum plantavit vineam. Manum suam misit ad fortia, & digiti ejus apprehenderunt sulcum. Panem otiosi non comedit. *Prov. 31.*

Indicat Deas populo per Prophetam Aggrum; quod plurima mala venissent super eos, eo quod non admovissent manus suas ad edificationem templi. *Agg. 1.*

Christus videns laborantes discipulos in remigando, venit ad eos super mare. *Marc. 6. 48.*

Paterfamilias laborantibus in vinea mercedem solvit. *Matth. 20.*

Christus manifestat se discipulis laborantibus. *Jo. 20.*

Paulus veniens Corinthum, & inveniens ibi Judæum nomine Aquilam, & Priscillam uxorem ejus, accessit ad eos, & quia ejusdem erat artis, manebat apud eos, & operabatur: (erant autem scenofactorie artis) *Act. 18.*

Idem de se testatur; ipsi scitis, quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus illæ. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos. *Act. 20. 34.*

Idem de se & sociis suis scribit ad Thessalonicenses: memores estis, fratres, laboris nostri & fatigationis: nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus, prædicavimus in vobis Evangelium Dei. *1. Thess. 2. 9.*

Idem

Idem pronuntiat: Si quis non vult operari, non manducet. *2. Thess. 3. 10.*

Lachrymæ & sletus.

Flevit Agar. longe ab Hamaële discedens, nec voluit videre puerum morientem. *Gen. 21.*
Eiulari magno flevit Esau, quod benedictionem patris habebat Jacob. *Gen. 27.*

Venit Abraham, ut plangeret Saram uxorem suam defunctam. *Gen. 23.*

Elevata voce, flevit Jacob, postquam recognoverat Rachel consobrinam suam. *Gen. 29.*

Stringens Esau collum Jacob, & osculans eum flevit. *Gen. 33.*

Scissis vestibus Jacob indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. *Gen. 37.*

Commota fuerunt viscera Joseph super fratre suo Benjamin, & eruperunt lachrymæ, & introiens cubiculum flevit. *Gen. 43.*

Elevavit vocem Joseph cum sletu, & dixit fratribus suis: Ego sum Joseph. Idem flevit super patre suo mortuo. Iterum flevit fratribus eum rogantibus, ut oblivisceretur peccati in eum commissi. *Gen. 45. & 50.*

Vulgus promissum, quod ascenderat ex Aegypto, flagravat desiderio carnum, sedens & flens ait: Quis dabit nobis carnes ad vescendum? *Num. 11.*

Vociferans omnis turba, flevit, murmurantes & dicentes: Utinam mortui essemus in Aegypto. *Nam. 14.*

S 3

Omnia

Omnis multitudo videns occubuisse Aaron, flevit super eo triginta diebus. *Num. 20.*

Filii Israel Moysen mortuum flevunt triginta diebus. *Deut. 34.*

Angelus Domini venit ad locum flentium, & imprecavit filiis Israel beneficia, quæ Deo receperunt, & peccata, quæ commiserunt, & levaverunt vocem suam, & flevunt. *Jud. 2.*

Pugnaturi filii Israel contra filios Benjamin, flevunt coram Domino. *Jud. 20.*

Et postmodum, obtenta victoria, flevunt propter destructionem fratrum suorum. *Judic. 21.*

Recedente Noëmi, virus ejus flere coepit. *Ruth. 1.*

Oravit Anna Dominum, fletu largiter. *1. Reg. 1.*

Audita obidione Jabez Galaad, levaverunt vocem filii Israel, & flevunt. *1. Reg. 11.*

Lugebat Samuel Saulem, quoniam Dominum penitebat, quod constituerat eum in regem. *1. Reg. 15.*

David & Jonathas osculantes se, flevunt pariter. *1. Reg. 20.*

Saul audiens vocem David, qui pepercerat ei, elevata voce flevit. *1. Reg. 24.*

Videns David civitatem Siceleg esse succensam, & abductos homines inde captivos, planxerunt ipse & populus, qui erat cum eo, donec deficerent in eis lachryma. *1. Reg. 30.*

Planxit David super Saul & Jonatham, & alios interfectos. *2. Reg. 1.*

David

David & annis populus flevunt super Abner, quem occiderat Joab. *2. Reg. 3.*

Noluit David flere pro filio parvulo mortuo, & tamen flevit pro infirmo. *2. Reg. 12.*

Quamvis Absalon exhibuerit se pessimum erga patrem, tamen David flevit eum miserabiliter mortuum. *2. Reg. 18.*

Elifæus videns Azaelem coram se, coepit flere, propter mala, quæ ille erat facturus filiis Israel, cum ipse esset futurus rex Syriæ. *4. Reg. 8.*

Flevit Ezechiâs fletu magno, orans Dominum pro morte, quam sibi imminere in proximo putabat. *4. Reg. 20.*

Cum audisset Josias rex Juda comminationes scriptas in libro Legis Domini propter peccata, seidit vestimenta sua & flevit, & multum Deo placuit. *4. Reg. 22.*

Cum reedificabatur templum ab iis, qui redierunt de Babylone, non poterat quisquam agnoscere vocem clamoris letantium, & vocem fletus populi. *1. Esd. 3.*

Orante Esdra & flente, propter commixtionem populi gentilis cum Judæis, collectus est ad eum cæcus grandis virorum & mulierum, & flevit populus multo fletu. *1. Esd. 10.*

Cum audisset Neemias miserabilem statum civitatis Jerusalem, flevit diebus multis, & jejunabat, & orabat ante faciem Dei cæli. *2. Esd. 1.*

Tobias manducavit panem cum luctu & tremore, quia corpus jugulati proximi in domo habebat, quod nocte sepelire volebat. *Tob. 2.*

S 4

Postea

Postea auditis sermonibus uxor, iogemuit, & cepit orare cum lachrymis. *Tob. 3.*

Sara filia Raguelis, audita ab ancilla gravi contumelia, oravit ad Dominum cum lachrymis, ut ab illo improprio eam liberaret. *Eodem.*

Cum recessisset a parentibus suis Tobias junior, cepit flere mater ejus, & dixit: baculum senectutis nostræ tulisti. *Tob. 5.*

Moram faciente Tobias, flevit Mater ejus irremediabilibus lachrymis, atque dicebat: Heu mihi, fili mi, ut quid te misimus peregrinari sur in oculorum nostro-rum &c. *Tob. 10.*

Raguel cognoscens Tobiam juniorem, cum lachrymis osculatus est eum, & ploravit super collum ejus. *Tob. 7.*

Veniens Gabelus ad domum Raguelis, & videns Tobiam juniorem discumbentem, flevit & benedixit eum. *Tob. 9.*

Exurgens cæcus Tobias, occurrit filio suo redeunti, & suscipiens osculatus est eum cum uore sua, & ceperunt flere præ gaudio. *Tob. 11.*

Cum exposuisset Achior omnia, quæ dixerat Holofernes, omnis populus communi lamentatione & fletu, unanimes preces Domino effuderunt. *Judith. 6.*

Factus est fletus & ululatus in Ecclesia, per multas horas una nocte clamaverunt ad Dominum, sicentes: Peccavimus cum patribus nostris. *Judith. 7.*

Stetit Judith ante lectum Holofernis orans cum lachrymis, ut Deus id, quod cogitabat, perficere dignaretur. *Judith. 13.*

Cum

Cum audisset Mardocheus iniquam sententiam contra Judæos prolatam, telidit vestimenta sua & indutus est sacco, spargens cinerem capiti suo, & cum ejulatu clamans inimici sui amaritudinem ostendebat. In omnibus quoque provinciis, ad quas crudele regis dogma pervenerat, plangens ingens erat apud Judæos, jejuniis, ululatus, & fletus. *Esth. 4.*

Postquam Aman vidit Mardocheum tam magnifice honoratum, festinavit ad domum suam lugens aperto capite. *Esth. 6.*

Sanctus Job flevit pro miseriis propriis. Versu est in solum cithara mea, & organum meum in vocem flentium. Cujus fletus vehementia apparet per hoc, quod dixerat: Facies mea intumuit a fletu, & palpebræ meæ taligerunt. *Job. 30.*

Flevit idem pro miseriis alienis: Flebam super eo quondam, qui afflictus erat, & compitebatur anima mea pauperi. Et post: Merens incedebam &c. *Eodem.*

Rex & Propheta David habebat de lachrymis suis lavacrum. Lavabo per singulas noctes lectum meum, & lachrymis meis stratum meum rigabo. *Psal. 6.*

Fuerunt ei alimentum & potus. Fuerunt mihi lachrymæ panes die ac nocte. Potum nobis dabis in lachrymis in mensura. Et alibi: Poculum meum cum fletu miscebam. Unde versus vulgaris habet: Huic lachrymæ lavacrum, panis, potusque fuerunt. *Psal. 41. Psal. 79. Psal. 101.*

S 5

P. 6.

Ploravit etiam David vitam suam recolendo: Deus vitam meam annuntiavi tibi, posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. *Psal. 55.*

Item cælestis patriæ recordando. Super flumina Babylonis illic sedimus & flevimus. *Psal. 136.*

Item orando Dominum: Exaudi Domine deprecationem meam, auribus percipe lachrymas meas. Et alibi: Floremus coram Domino, qui fecit nos. *Psal. 94.*

Videns Isaias destructionem populi sui, dicebat: Recedite a me, amare flebo. Nolite incumbere, ut consolemini me, super vastitate filiae populi mei. *Isa. 22.*

Dixit Jeremias: Audite & auribus percipite, nolite elevare, quia Dominus locutus est. Sequitur: Quod si hoc non audieritis in abscondito, plorabit anima mea a facie superbia. Plorans plorabit &c. *Jerem. 13.*

Copiosi fletus in Jeremia ipso signa erant multae lachrymae. Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lachrymarum. *Jerem. 9.*

Item & multi gemitus: Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquam. Sequitur: Multi gemitus mei, & cor meum mærens. *Thren. 1.*

Et clamosi singultus: divisiones aquarum deduxit oculus meus. Sequitur: Ne avertas faciem meam a gemitu & clamoribus. *Thren. 3.*

Et oculorum defectus: defecerunt præ lachrymis oculi mei, & conturbata sunt viscera mea. *Thren. 2.*

Ego

Ego Daniel iugebam trium hebdomadarum diebus, panem desiderabilem non comedi, & caro & vinum non introierunt in os meum. *Dan. 10.*

Flebant amici Susannæ, cum viderent presbyteros adversus eam testimonium prolaturos, & ipsa etiam fletus iniecit in cælum; erat enim cor ejus habens fiduciam. *Dan. 13.*

Antiochus fecit in Jerusalem eadem magnam hominum, & factus est planctus magnus in Israel, & omnis maritus sumpsit lamentum, & quæ sedebant in thoro maritali, iugebant. *1. Mach. 1.*

Ploravit Israel planctu magno, pro morte Mathathie. *1. Mach. 2.*

Fleverunt omnes de Israel Judam Machabæum planctu magno dies multos, dicentes: Quomodo cecidit potens, qui salvum faciebat Israel. *1. Mach. 9.*

Interfecto Jonatha, & duobus filiis ejus cum mille viris, quos remunerat sibi, a Tryphone, luxit Israel luctu magno. *1. Mach. 12.*

Contristatus est Antiochus propter iniquam mortem Onie, & fletus ad misericordiam, lachrymas fudit, & recordatus est defuncti sobrietatem & modestiam. *2. Mach. 4.*

Occisus bimatis pueris per Herodem, impletum est, quod dictum est per Jeremiam prophetam: Vox in Rhama audita est, ploratus & ululatus &c. *Matt. 2.*

Pa.

Pater pueri Iouatici exclamans cum lachrymis, agebat. Credo Domine, adiuua incredulitatem meam. *Marc. 9.*

Maria Magdalena legitur ter fleuisse: primo pro peccatis suis ad pedes Domini: secundo pro morte fratris: Tertio pro passione Domini. *Luc. 7. Joan. 11. 20.*

Saluator noster invenitur tribus vicibus in lachrymas fuisse, super Lazarum, quem ad mortalem vitam revocabat. Super Ierusalem civitatem, quam propter peccata destruendam sciebat. Et in cruce, quando seipsum pro mundi peccatis hostiam offerebat, ut ait Paulus: Preces cum lachrymis & clamore valido offerens. *Joan. 11. Luc. 19. Hebr. 5.*

Post negationem tertiam Petrus egressus foras, fleuit amare. Sed nota, quod Lucas praemisit, dicens: Respexit Dominus Petrum. *Luc. 22.*

Euntem Dominum ad crucem sequebatur multa turba populi, & mulierum, quae plangebant, & lamentabantur cum, *Luc. 23.*

Paulus Apostolus cum lachrymis Domino serviebat; ait enim, cum valediceret fratribus: Vos scitis, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim, serviens Domino cum humilitate & multis lachrymis. *Aã. 20.*

Item cum lachrymis proximos monebat, & ipsos ad lachrymas provocabat: Per triennium, ait, nocte & die non cessavi cum multis lachrymis, monens unumquemque vestrum. Sequitur: Magnus fletus factus est. *Aã. 20.*

Item

Item cum lachrymis scribebat epistolas: ex multa tribulatione & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas. Multi ambulabant, quos saepe dicebam vobis, nunc autem fletis dico. *2. Cor. 2. Philipp. 3.*

Et ad Romanos ait: Spiritus postulat pro vobis gemitibus inenarrabilibus. Tales autem gemitus non solent esse sine fletu. *Rom. 8.*

Cum advenisset Petrus in Joppen, circumflecterunt cum omnes viduae fletentes, & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis Dorcas. *Aã. 9.*

Liberalitas & misericordia.

Rebecca, filia Bathuel, valde liberaliter respondit famulo Abraham dicens: Bibe Domine mi. *Gen. 4.*

Liberaliter egit Moyses defendendo filios Jethro a pastoribus, qui eas adquare pecora non sinebant. *Exod. 3.*

Audiens Moyses quod foer suus Jethro veniret ad eum, egressus est in occursum ejus, & ipsum multipliciter honoravit. *Exod. 18.*

Filii Israel mente promptissima atque devota obtulerunt, ad faciendum opus tabernaculi, & quicquid ad cultum & vestes sanctos erat necessarium. Et sequitur: Artifices compulsi miserunt Moysi: Plus offert populus, quam necessarium est. *Exod. 36.*

Petit Moyses a rege Edom: Obsecramus, ut nobis transire liceat per terram tuam, non ibi-

ibimus per agros, non per vineas, nec bibemus aquas de puteis. *Num. 20.*

Gedeon petiit a viris Socoth & Phannel panes pro commilitonibus fatigatis, qui dare renuerunt. Sed male utique accidit eis. *Judic. 8.*

Nabal illiberaliter se habuit ad David petentem aliquid sibi dari. *1. Reg. 25.*

Obtenta victoria de Amalecitis, David misit dona de præda senioribus Juda proximis suis, dicens: Accipite benedictionem. *1. Reg. 30.*

Præcepit David, ut Miphiboseth comederet panem in mensa sua semper, & totam domum Saul dedit ei. *2. Reg. 9.*

Fugienti David a facie Absalon, Sobi, & Machir, & Berzellai occulerunt ei multa exercitui necessaria, frumentum, hordeum, fari nam. *2. Reg. 17.*

Qui Berzellai affuit David, quando fugiebat Absalon filium suum, obtenta David victoria, retinuit filium illius de familia sua. *2. Reg. 19.*

Regina Saba multa obtulit Salomoni, & Salomon dedit omnia, quæ petiit, exceptis his, quæ ultro obtulit illi munere regio. *3. Reg. 10.*

Quidam boni viri de Israel captivos Judæos vestierunt, & illos, qui ambulare non poterant, imposuerunt jumentis, & duxerunt ad fratres eorum. *2. Paral. 28.*

Rex Cyrus protulit vasa templi Domini, quæ tulerat Nabuchodonosor, & restitit ea in Jerusalem.

salem. Fuerunt autem vasa aurea, & argentea quoque millia quadraginta. *1. Esd. 1.*

Redeuntes de Babylone filii Juda, obtulerunt sponte secundum vites suas ad extruendam domum Domini. *1. Esd. 2.*

Præcepit rex Darius, ut edificaretur in Jerusalem domus Dei, & darentur sumptus de arca regis, licet quidam æmuli opus impedire per litteras laborarent. *1. Esd. 6.*

Gloriosam & liberalem epistolam dedit Artaxerxes rex Neemia sacerdoti, venienti in Jerusalem ad consolandum Judæos. *1. Esd. 7.*

Rex Artaxerxes liberaliter se habuit ad Neemiam venientem in Judæam, & dedit ei epistolas, quales petierat. *2. Esd. 2.*

Neemias valde liberalis legatus, qui populum annona & exactionibus non gravavit, & his ad quos venit, plurima bona fecit. *2. Esd. 5.*

Tobias omnia, quæ habere poterat, concaptivis fratribus, qui erant de genere suo, impertiri studebat, esurientes alebat, nudisque vestimenta præbebat. *Tob. 1.*

Raguel tradidit Tobie juniori substantiam suam usque ad dimidium, ad Saram filiam suam. *Tob. 10.*

Tobias junior multum fuit gratus Raphaeli, quem hominem putabat, & valde bene recognovit beneficia, quæ ab eo receperat. Et exinde pater & filius mediam partem omnium bonorum illi liberaliter obtulerunt. *Tob. 12.*

Rex Assuerus iussit præparari convivium permagnificum, pro conjunctione & nuptiis Esther,

her, & dedit requiem universis provinciis, & dona largitus est juxta magnificentiam principalem. *Esther. 2.*

Videns Esther reginam rex Assuerus dixit ei: Quid vis Esther? quae est petitio tua? Bassi dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi. *Esther. 5.*

Quaesivit rex Assuerus, quantum honoris ac praemii consecutus esset Mardocheus pro fide, quam erga ipsum servaverat. Cumque intelletisset eum nihil accepisse mercedis, fecit eum magnifice honorari. *Esther. 6.*

Filii Job facientes convivia, unusquisque in die suo, vocabant forores suas, ut comederent, & biberent cum eis. *Job. 1.*

Pium & misericordem se fuisse ad pauperes, ostendit beatus Job, dicens: Cor viduae consolatus sum, pater eram pauperum. Item: si comedi buccellam meam solus, quia ab infantia mea crevit mecum miseratio. *Job. 29. & 31.*

Magister militiae regis Babylonis dedit cibaria & munuscula Jeremiae, & dimisit eum, quo-
 enaque velle ire, promittens ei multam humanitatem, si vellet cum eo Babylonem pergere, & nihilominus dedit ei liberam facultatem remanendi. *Jer. 40.*

Seleucus Asiae rex, de hereditatibus suis, tempore Oniae summi pontificis, praestabat omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. *2. Mach. 3.*

Apertis thesauris suis, non parvis loculis, in quibus oboli reponuntur, obtulerunt Magi Do-

Domino pauperi aurum, thus, & myrrham. *Matth. 2.*

Magnificus & largus remunerator Dominus est, qui reloquentibus propter eum temporalia bona reddit centuplum in hoc saeculo, & vitam aeternam in futuro. *Matth. 19.*

Ex pia liberalitate proveniebat, quod Dominus discipulos spicas vellentes sabbatis, & manibus confricantes contra Phariseos maledicos defendebat. *Matth. 12.*

E fonte liberalitatis dimanat, quod Dominus peccatores ad convalescendum, ad colloquendum, & osculandum admisit de populo, ut patet Matthaei 9. & Lucae 5. *Luc. 5. Matth. 9.*

Item & de illis publicanis peccatoribus, qui appropinquabant ad eum, ut audirent illum. Et de Zachaeo. *Luc. 19.* Etiam ipsum quoque de Maria, quae osculabatur pedes ejus. Item & de Juda, propter quod benignitatis signum infelix citius respicere debuisset. *Luc. 15. 19. Luc. 7. Matth. 26. Marc. 14.*

Sequitur fuit turbae pedestres Dominum Jesum de civitatibus in desertum. Vespere autem facto diserunt ei discipuli. Dimitte turbas, ut euntes emant sibi escas. Ipse vero tanquam liberalis respondit: Date illis vos manducare. *Matth. 14.*

Distribuendo & restituendo largus fuit Zachaeus, cum dixit ad Dominum: Ecce dimidium honorum meorum do pauperibus, & si quilibet aliquem defraudavi, reddo quadruplum. *Luc. 19.*

Hasapi Exempla.

T

Do.

Donum pauperulae viduae, quae misit duas ara minuta in Gazophylacium, praefertur a Domino muneribus divitum. *Luc. 21.*

Valde liberalis fuit Dominus latroni pendenti & petenti: Memento mei, cum veneris in regnum tuum. Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. *Luc. 23.*

Benignitatem & liberalitatem dignatus est Dominus ostendere, quando vocatus ad nuptias pauperes ivit, & ibidem aquam in vinum convertit, ut exhilararet pauperes discumbentes. *Joan. 2.*

Magna Dei liberalitas apparet in illa similitudine de servo nequam, cui dixit Dominus: Omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me. *Matth. 18.*

Joseph, qui cognominatus est Barnabas, cum haberet agrum, vendidit illum, & auarit pretium, & posuit ante pedes Apostolorum. *Act. 4.*

Audientes discipuli, qui erant Antiochus, quod fames futura erat in universo orbe, proposuerunt in ministerium mittere habitantibus fratribus in Judaea. Quod & fecerunt, mittentes per manus Barnabae & Saulis. *Act. 11.*

Quaedam mulier purpuraria, nomine Lydia, baptizata ad praedicationem Pauli, valde liberaliter & devote rogavit, imo coegit Paulum & socios suos manere in domo sua. *Act. 16.*

Cum evassissent Paulus & socii de navi fracta, tempore hyemali, Barbari non modicam humanitatem praestabant eis: Accensa enim pyra

refi-

reficiebant eos, propter imbrem, qui imminabat, & frigus. *Act. 28.*

Publius princeps insulae Melitae, ad quam Paulus & socii ejus post tempestatem venerunt, suscipiens eos, triduo benigne se eis exhibuit. Paulus autem patrem ejus, febribus, & dysenteria laborantem, sanavit. *Eodem.*

Apparet, Paulum erga pauperes valde liberalem fuisse, quorum negotia tam sollicito procurabat, ut patet de collectis, quas diligentissime fieri faciebat. Si digonum fuerit, ut ego eam, necem ibunt, ait: Et qui parce seminat, parce metet. *1. Cor. 16.*

Mirae liberalitatis & gratitudinis fuit exemplar in Paulo, qui pro Onesimo servo Philemonis fugitivo scripsit litteras tam affectuosas efficaces & devotas, ut patet in epistola: Si habes me socium, ait, suscipe illum, sicut me. Si autem quid nocuit aut debet, mihi imputato. *2. Cor. 9. Ad Philemonem.*

Libertorum eruditio.

Audienti Jacob somnia Joseph, increpabat eum, ne contra se fratrum suorum invidiam suscitaret. *Gen. 37.*

Negligentiam filiorum arguebat Jacob audiens, quod alimenta venderentur in Aegypto. *Gen. 42.*

Blasphemus in eremo lapidatus fuit, filius mulieris Israelitidis, de viro Aegyptio generatus.

T 2

tus.

tus. Tales enim filii male frequenter instruuntur. *Levit. 24.*

Præcepit Dominus per Moysen, ut filii Israel docerent filios suos ea, quæ ipsi viderant. *Deut. 4.*

Contuma. filius & protervus, & parentum imperio ob-dire contemnens præcipitur a Moysse per populum lapidari. *Deut. 21.*

Heli sacerdos male corripuit filios suos, & ideo tam ipse quam illi sunt a Domino puniti. *1. Reg. 4.*

Adonias filius Haggith male fuit a patre suo David correptus, & ideo in superbiam elatus regnare voluit, sed tandem a fratre suo regnante occisus fuit. *3. Reg. 1. & 2.*

Appropinquans ad mortem David, diligenter instruit Salomonem filium suum, qui regare debebat post eum. *1. Paral. 28.*

Tobias senior filium suum ab infantia timere Deum docuit, & abstinere ab omni peccato. Deinde, cum se cito crederet moriturum, pie & salubriter instruit eum. Similiter fecit instante morte sua. *Tob. 1. 4, 5, & 14.*

Parentes Saræ uxoris Tobie junioris dimiserunt ire filium suum cum viro suo, monentes eam, honorare soceros, diligere maritum suum, regere familiam suam, gubernare domum, & se ipsam irreprehensibilem exhibere. *Tob. 10.*

Magis sollicitudinem gerbat Job de liberis suis, qui cum simul comedissent, offerebat

holo-

holocausta per singulos dies, ne forte peccassent. *Job. 1.*

Parentes Susannæ, cum essent iusti, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi. *Dan. 13.*

Cum appropinquaret morti Mathathias, filios suos salubriter instruit, & contra impios animavit. *1. Mach. 2.*

Supra modum mater mirabilis, quæ patienter septem filios sub unius diei tempore conspicuus, singulos hortabatur pia voce dicens: Nescio, qualiter in utero meo apparuistis &c. *2. Mach. 7.*

Luxuria.

Peccatum carnis præcipua videtur fuisse causa, propter quam Dominus diluvio deleverit mundum. Dicitur enim: Omnis caro corrumpat viam suam. *Gen. 6.*

Hoc etiam fuit causa horribilis incendii Sodome. *Gen. 19.*

Nota, quor & quanta mala evenerint pro ardenti amore Sichem filii Emor, qui violenter Dynam oppressit. *Gen. 34.*

Luxuriosi quandoque luxuriam in aliis desistantur, ut patet de Juda, qui dixit de Thamar: Producite eam, ut comburatur. *Gen. 38.*

Occasione uxoris Levitæ a viris Belial in Gaba Benjamin, incredibili libidinis furore vexante, occisa sunt plus quam 60000. hominum. *Judic. 20.*

Isbofeth filius Saul redarguit Abner, qui ingressus fuerat ad concubinam patris sui. Abner autem iratus super hoc procuravit ei sufferre terram, & cito post amisit uterque vitam & patriam. 2. Reg. 3. 4.

David captus amore Bethabæ uxoris Uriæ, cum illa adulterium commisit, & cum prodicione homicidium perpetravit. 2. Reg. 11.

Stetit Judith ante faciem Holofernis, concussum erat cor, ardens ipsius in concupiscentia. Judith. 12.

Dixit angelus Tobizæ juniori: in eos, qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum a se & a mente sua exeludant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus & mulus, habet potestatem demonium. Quid ergo est de fornicatoribus, qui nihil aliud intendunt, nisi sedam suam explere libidinem? Tob. 6.

Duo senes presbyteri ita fuerunt amore Sufannæ decepti, quod, quando illa voluntatem eorum facere recusavit, mortem illius procurare conati sunt. Dan. 13.

Tempore Antiochi, templum luxuria & comestationibus gentium erat plenum, & scortantium cum meretricibus, sacratisque viribus mulieres ultro se ingerebant &c. 2. Mach. 8.

Occasione Herodiadis, quam contra legem duxerat Herodes, Joannes Baptistæ decollatus fuit, ad instantiam peccatricis mulieris. Matth. 14. Marc. 6.

Spiritus immundi loca immunda diligunt, unde rogaverunt Dominum Jesum, ut permitteret

teret eos intrare in porcos, non in boves vel agnos, quæ sunt animalia munda. Matth. 8.

Inter illos, qui vocati sunt ad magnam cenam, nec iverunt, ille, qui uxorem duxit, non petiit se excusatum haberi. Per quod patere potest, quam longe sint a cena Domini luxuriosi homines & immundi, si ducere uxorem ita hominem implicat & involvit, quod quasi nihil aliud cogitare sinit. Luc. 14.

Exemplo filii prodigi, qui dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose, patet, quod id peccatum depauperat. Unde dicitur: Cæpit egere. Item vilificat naturam. Sequitur. Quod ipse pascebat porcos &c. Luc. 15.

Item non extinguit ardorem libidinis, sed accendit: dicitur enim ibi: Cuperat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant &c.

M.

Magia.

Coram Moyse & Aarone confunduntur magi & malefici in Ægypto; virga enim Aaron devoravit virgas eorum. Quin & ipsi ulceribus percussi coram Moyse stare non possunt. Exod. 7. 11.

Magi in Ægypto cum omni sua arte non poterant producere scinphis: argumentum evi-

Isbofeth filius Saul redarguit Abner, qui ingressus fuerat ad concubinam patris sui. Abner autem iratus super hoc procuravit ei sufferre terram, & cito post amisit uterque vitam & patriam. 2. Reg. 3. 4.

David captus amore Bethabæ uxoris Uriæ, cum illa adulterium commisit, & cum prodicione homicidium perpetravit. 2. Reg. 11.

Stetit Judith ante faciem Holofernis, concussum erat cor, ardens ipsius in concupiscentia. Judith. 12.

Dixit angelus Tobizæ juniori: in eos, qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum a se & a mente sua exeludant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus & mulus, habet potestatem demonium. Quid ergo est de fornicatoribus, qui nihil aliud intendunt, nisi sedam suam explere libidinem? Tob. 6.

Duo senes presbyteri ita fuerunt amore Sufannæ decepti, quod, quando illa voluntatem eorum facere recusavit, mortem illius procurare conati sunt. Dan. 13.

Tempore Antiochi, templum luxuria & comestationibus gentium erat plenum, & scortantium cum meretricibus, sacratisque viribus mulieres ultro se ingerebant &c. 2. Mach. 8.

Occasione Herodiadis, quam contra legem duxerat Herodes, Joannes Baptistæ decollatus fuit, ad instantiam peccatricis mulieris. Matth. 14. Marc. 6.

Spiritus immundi loca immunda diligunt, unde rogaverunt Dominum Jesum, ut permitteret

teret eos intrare in porcos, non in boves vel agnos, quæ sunt animalia munda. Matth. 8.

Inter illos, qui vocati sunt ad magnam cenam, nec iverunt, ille, qui uxorem duxit, non petiit se excusatum haberi. Per quod patere potest, quam longe sint a cena Domini luxuriosi homines & immundi, si ducere uxorem ita hominem implicat & involvit, quod quasi nihil aliud cogitare sinit. Luc. 14.

Exemplo filii prodigi, qui dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose, patet, quod id peccatum depauperat. Unde dicitur: Cæpit egere. Item vilificat naturam. Sequitur. Quod ipse pascebat porcos &c. Luc. 15.

Item non extinguit ardorem libidinis, sed accendit: dicitur enim ibi: Cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant &c.

M.

Magia.

Coram Moyse & Aarone confunduntur magi & malefici in Ægypto; virga enim Aaron devoravit virgas eorum. Quin & ipsi ulceribus percussi coram Moyse stare non possunt. Exod. 7. 11.

Magi in Ægypto cum omni sua arte non poterant producere scinphis: argumentum evi-

dens, illis non omnia a Deo esse permiffa, *Exod. 8, 18.*

Inter leges iudici a Deo datas est ifta: maleficos non patieris vivere, *Exod. 22, 18.*

Prohibet Deus populo: non declinatis ad magos, nec ad ariolos aliquo feifcientia, ut pollinamini per eos. Addit rationem: Ego Dominus Deus vester. Minatur etiam talibus: Anima, quae declinaverit ad magos & ariolos, ponam faciem meam contra eam, & interficiam illam da medio populi fui. *Lev. 19, 31. Lev. 20, 6.*

Saul abftulit magos & ariolos de terra, & interfecit eos, qui pythones habebant in ventre. Verum deinde ab heftibus coarctatus, pythoniſſum conſuluit, poſtridieque ejus dia in peccatis ſuis mortuus, ſeipſum gladio ſuo peremit. *1. Reg. 28.*

Inter alia peccata, propter quae Iſraelite ſub Rege Oſee ab Aſſyris in captivitate abduci fuerunt, etiam hoc adducitur: divinationibus inſerviebat, & auguriis. *4. Reg. 17, 17.*

Ochozias regi, ob conſultum Beelzebub Dei Accaron oraculum, mortem praedicat Elias. *4. Reg. 1.*

Manaſſes Rex obſervabat ſomnia, ſeſſabat auguria, maleficis artibus inſerviebat, habebat ſecum magos & incantatores. Idcirco vincus carceris Babyionem in captivitate ductus eſt. *2. Paral. 33.*

Simon magus, poſtquam multos ſuis magis dementaſſet, tandem credidit, & baptizatus eſt. Sed vana fuit ejus converſio. *Act. 8.*

Multi ex iis, qui curioſa ſeſſati ſunt, attulerunt libros ſuos (magicos) & combuſſerunt coram omnibus. *Act. 19, 19.*

Maledictio, qua Deus maledicit homini.

Serpens primo legitur a Deo maledictus fuiſſe: Maledictus eris inter omnia animalia & beſtias terrae, ſuper peſtus tuum gradieris, &c. *Gen. 3.*

Ad poenam hominis dictum eſt: Maledicta terra in opere tuo. *Gen. 3.*

Lamentans Jeremias excidium civitatis Jeruſalem, dixit: repulit Dominus altare ſuum, maledicit ſanctificationi ſuae. *Thren. 2.*

Daniel in oratione ſua dicebat: ſpillavit ſuper nos maledictio. Et nota, quod maledictio ſuper peccatores dicitur ſillare, ſed ſuper juſtos benedictio inundare. *Eccleſ. 30. Benedictio illius quali fluvius inundabit, Dan. 9.*

Sacerdotibus malis loquens Dominus per Malachiam prophetam, dixit: Maledicam benedictionibus veſtris. *Malach. 2.*

Ficus, habens folia ſua ſine fructu, maledicta ſuit a Domino, & continuo eruit. *Matth. 21. Marc. 11.*

Nam erit terribilis illa maledictio, contra reprobos protrahenda in die iudicii: Ite maledicti in ignem aeternum. *Matth. 25.*

Maledictio, qua homo homini maledicit.

Primus inter homines Noe legitur maledixisse Chanaan nepoti suo, pro eo quod Cham pater ejus nuditatem ipsius Noe cæteris fratribus nuntiavit, cum magis eam tegere debuisset. *Gen. 9.*

Inter verba benedictionis, quæ dedit Isaac Jacob filio suo: Qui maledixerit tibi, sit ille maledictus. *Gen. 27.*

De Simcon & Levi dixit Jacob pater eorum: Maledictus furor eorum, quia pertinax, & indignatio eorum, quia dura. *Gen. 49.*

Balack misit nuntios ad Balaam, ut veniret, & malediceret populo Israel; audierat enim, quod maledictus erat, in quem maledictio devenisset. *Num. 22.*

Qui maledixerit patri, aut matri, morte moriatur. *Levit. 20.*

Multas maledictiones ponit Moyses in eos, qui transgrederebantur præcepta illis divina mandata. *Deut. 17.*

Diruta civitate Jericho imprecatus est Josue dicens: Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit & ædificaverit Jericho. *Josue 6.*

Sichemitarum inter epulas & pocula maledicebant Abimelech. *Judic. 9.*

Goliath Philistæus maledixit David in diis suis. *1. Reg. 17.*

Saul volens persequi Philistæos adjuravit populum, dicens: Maledictus vir, qui comederit

derit panem usque ad vesperam, donec oleiscent de inimicis. *1. Reg. 14.*

Semei procedebat egrediens & maledicebat, mittebatque lapides contra David, & dicebat: Egredere vir sanguinum, & vir Belial. *2. Reg. 16.*

Elisæus maledixit pueris illudentibus ei, & dicentibus: Ascende calve, ascende. Et læcerati sunt quadraginta duo pueri a duobus ursis. *4. Reg. 2.*

Cum Judas Machabæus obsideret quoddam prædium, illi qui intus erant, supra modum maledicebant, & sermones nefandos jactabant. *2. Mach. 10.*

Pharisæi maledixerunt cæco nato, per Dominum Jesum illuminato, & dixerunt: Tu discipulus illius sis. *Joan. 9.*

Arguebant Judæi Paulum, dicentes: Summo sacerdoti Dei maledicis? Sed ille excusavit se, & dixit: nesciebam fratres, quod princeps esset. *Act. 23.*

Malorum multitudo.

Cum factum fuit diluvium, octo homines tantum salvati sunt. Omnis quippe caro corruerat viam suam. *Gen. 6. & 7.*

Plures fuerunt filii Ismaelis, quam filii Isaac, & plures filios suscepit Abraham de Cetera, quam de Sara. *Gen. 25.*

In quinque civitatibus Sodomorum non erant inventi decem iusti, ergo ibi multitudo malorum, & paucitas honorum. *Gen. 19.*

latec

Inter omnes fratres Joseph non fuerunt nisi duo, Ruben & Judas, qui laboraverunt ipsam liberare, sed prevaluerunt mali. *Gen. 37.*

• Moyses exploratores misit ad considerandam terram promissionis, sed duo tantum erant boni, scilicet Caleb, & Josue. *Num. 13.*

Sexcenta millia pugnatorum numerati fuerunt, de quibus duo tantum, Caleb & Josue, intraverunt terram promissionis. *Num. 13.*

Plures fuerunt cum Absalon, regnum patris usurpare nitente, quam cum David bene & iuste regnante. *2. Reg. 15.*

Major pars filiorum Israel fuit in regno Samarie, quia decem tribus, ubi erant homines multo peiores, minor autem in regno Jerusalem, quia duae tantum tribus. *3. Reg. 12.*

Tantus erat numerus bellatorum regis Syriae, qui pugnavit contra Israel, quod dicebat ipse rex, pulverem Samariae non sufficere pugillis eorum. *3. Reg. 20.*

In exercitu Holofernis tantus erat numerus bellatorum, quod cooperuerunt faciem terre sicut locusta. *Judith. 2.*

Omnis populus habitantium in terra Aegypti, & mulieres, quarum stabat multitudo grandis, sacrificabat diis alienis. *Jere. 44.*

Non remanserunt cum Judo Machabaeo nisi octogenti viri, & erant in exercitu Bacchidis & Alcimi proditoris 20000. virorum, & duo millia equitum. *1. Mach. 9.*

Cum esset in Jerusalem tempore paschali, quo passus est Dominus, mazius populi multu-

tuudo, non est inventus vir, qui se opponeret manifeste morti iam requisit procurare. Clamaverunt enim omnes: Non hunc dimitte, sed Barretham. *Joan. 18.*

Quidam Judaei, quos invenit Paulus Romae in primo adventu suo, dixerunt ei: De secta haec Christianorum notum est nobis, quod ubique ei contradicitur. *Ad. 28.*

Matrimonium.

Quod uxor debeat esse viro suo focus & aequalis quoad multa, non domina, vel ancilla, patet per hoc, quod Evam formavit Dominus de costa Adae, non de capite vel de pede. Item patet, quod vir est caput uxoris, quia fuit ei quodammodo principium essendi, & facta est mulier de viro suo, non vir de muliere. Debet esse vir magister & doctor, unde praeceptum a Deo fuit datum Adae, & per Adam Evae. *Gen. 2.*

Quod unus vir unam tantum uxorem habere debeat, sic decernit Dominus, dicens: Erunt duo in carne una. *Eodem.*

Ante diluvium, solus Lamech duas uxores legitur habuisse. *Gen. 4.*

In Arca Noë tot viros, quot feminas iussit Dominus reservari, ut videlicet esset unica, unci. *Gen. 7.*

Aegyptii tempore Abrahae plus abominari videbantur adulterium, quam homicidium, unde timebat Abraham, ne eum occiderent, & postmodum Sarai uxorem suam Pharaoni offerrent,

rent, quasi nollet eam cognoscere, quamdiu crederetur maritum habere. *Gen. 12.*

Sara, uxor Abrahæ, obediebat marito, & Dominum cum vocabat. *Gen. 18.*

Item etiam Abraham illius votis condescendebat interdum. *Gen. 21.*

Propter Surai, uxorem Abrahæ, flagellavit Dominus Pharaonem plagis maximis. *Gen. 12.*

Propter eandem Dominus Abimelech per somnium minando exterruit. *Gen. 20.*

Consensus exigitur ad matrimonium: Vocemus puellam, & queramus ipsius voluntatem. *Gen. 24.*

Ille blasphemus, qui fuit lapidatus in deserto, fuit filius mulieris Israelitidis de viro Ægyptio generatus. Per quod haberi potest, quod non expedit de diversis ritibus matrimonia copulari, quia liberi inde nati male imbuuntur. *Levit. 24.*

Secretum, quod Samson parentibus suis dicere noluit, uxor ejus extorsit ab eo in damnum ipsius. *Judic. 14.*

Dixit Elcana ad Annam: Nunquid ego non melior sum tibi, quam decem filii? *1. Reg. 1.*

Nabal durus & pessimus & stultus habuit uxorem Abigail, quæ erat prudentissima, & speciosissima. *1. Reg. 25.*

Quamvis haberet David multas uxores, tamen adulterium cum Bethsabea commisit. *2. Reg. 11.*

Joram rex Juda fecit malum coram Domino, & ambulavit in viis Achab. Et subditur causa hujus: Filia enim Achab erat uxor ejus. *4. Reg. 8.*

Filii

Filii transmirationis, qui duxerunt uxores alienigenas, secundum mandatum Esdræ, dimiserunt eas. *1. Esd. 10.*

Videns Neemias Judæos ducentes uxores alienigenas, objurgavit eos, & maledixit, & verberavit aliquos, & decalcavit. *2. Esd. 3.*

Sara, filia Raguelis, dicebat in oratione sua: Virum autem Domine in timore tuo, non cum libidine mea, consensu suscipere. *Tob. 3.*

Dixit Angelus Tobie: In eos, qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum a se & a sua mente excludant, & suæ libidini ita vacent sicut equus & mulus, habet potestatem demonium. *Tob. 6.*

Prima nocte, quando introductus est Tobias junior cum uxore, hortatus est virginem, dicens ei: Sara surge, & deprecemur Dominum hodie & eras & secundum eras, quia istis tribus noctibus Deo jungimur. Tertia autem nocte transacta, in nostro erimus conjugio. *Tob. 3.*

Honestam causam ducendi uxorem exposuit Angelus Tobie: Accipies virginem cum timore Domini, & amore filiorum magis, quam libidine ductus. *Tob. 6.*

Parentes Saræ monuerunt eam, honorare futuros, diligere maritum, regere familiam, gubernare domum, & seipsam irreprehensibilem exhibere. *Tob. 10.*

Mulieres translatae de terra Juda in Ægyptum, quæ sacrificabant reginæ cœli, excusabant se per viros suos, qui similia faciebant. *Jer. 44.*

Pro

Pro servanda fide matrimonii Susanna expo-
suit se morti, & infamiae, nisi ei per Danielem
iustus Dominus providisset. *Dan. 13.*

Salvator noster convivio nuptiarum non de-
dignatus est interesse. *Joan. 2.*

Ioannes Baptista fuit decollatus, quia Hero-
dem de adulterio arguebat. *Matth. 14.*

Querentibus Phariseis, si liceret homini
dimittere uxorem quacunq; de causa, dixit Do-
minus: Quod Deus conjunxit, homo non sepa-
ret. *Matth. 19.*

Ex illis, qui ad cenam magnam vocati fue-
runt, & non ierunt, ille, qui uxorem duxit,
non rogavit, se excusatum habere. Quia status
ille hominem vehementer allicit, & saepe retra-
hit a divinis. *Luc. 14.*

Quantum ad actum conjugalem, ad paria,
vel similia iudicat Apostolus virum & uxorem:
Mulier sui corporis potestatem non habet, sed
vir. Similiter autem & vir sui corporis po-
tatem non habet, sed mulier. *1. Cor. 7.*

Anania, uxore sua Saphira conscia, frau-
dem fecit de pretio agri venditi, sed ambo
gravissime sunt puniti. *Act. 5.*

Mendacium.

Primum mendacium fuit a serpente prolatum,
quando dixit mulieri: Nequaquam morie-
mini. *Gen. 3.*

Sara timore perterrita, de risu se mandaci-
ter excusavit. *Gen. 18.*

Etiam

Etiam fornicatores mendacium dicere de-
dignantur, sicut Judas; qui dixit: Mendacii
nos arguere non poterit (Thamar scilicet, cui
haecum promiserat.) *Gen. 38.*

Mendacium obstrictum, quod dixerunt
Pharaoni, filios Hebraeorum jugulare nolentes,
habuit remunerationem temporalem, & non
aeternam, licet fuerit illud mendacium valde
compassivum. *Exod. 1.*

Multoties Pharaon voluit decipere Moysen
per mendacia. Sed tamen nihil ei profuit.
Exod. 9. & 10.

Sedens & flens dixit populus in deserto:
Recordamur piscium, quas comedebamus in
Aegypto gratis. *Num. 11.*

Callide cogitantes Gabsonites voluerunt Jo-
sue mendaciter decipere. Sed ille bono usus
est consilio, eos in servitutem redegit, nec ini-
tum foedus rupit. *Josue 9.*

Nunquam licet mendacium dicere, sed ve-
ritatem licet, & expedit quandoque tacere, sic-
ut fecit Samuel, dicens: Ad immolandum Do-
mino veni. Ad aliud enim facere principaliter
venerat, & nihilominus hoc facere propo-
nebat. *1. Reg. 16.*

Dixit Saul, servos suos conjurasse adversum
se, quia non capiebant David. Et dixit David,
servum suum insidiari sibi: ipse vero insidiaba-
tur ei. *1. Reg. 22.*

Occiso unico de filiis David, fama pervenit
ad ipsum David dicens: Percussit Absalon om-
nes

Hocap Exempla.

U

nes

nes filios regis. Sic faciunt homines saepe nunciando rumores. 2. *Reg.* 13.

Officiose mentitus est Chusai Absalon dicens: Sicut parvi patri tuo, parebo & tibi. 2. *Reg.* 16.

Vir Dei praedixit Jeroboam destructionem altaris sui, qui per falsi prophetae mendacium seductus fuit, & mandatum Domini praeterivit. 3. *Reg.* 13.

Duo falsi testes producti contra Naboth, fuerunt causa lapidationis ejus. 3. *Reg.* 21.

Spiritus mendax in ore multorum prophetarum decepit Achab, ut iret ad pugnam. Et ibidem fuit percussus ad mortem. 3. *Reg.* 22.

Per verba, quae dixit Judith Holoferni, decepit eum. Licet excusetur propter intentionem, quam habuit. *Judith.* 10.

Pessimum mendacium adinvenit Aman, ut posset confundere Mardocheum, eo quod illum adorare volebat. *Esth.* 3.

Accesserunt ad Jeremiam principes & vulgus, quod remansit post destructionem Jerusalem, & dixerunt, se facturos, quidquid ille praeciperet eis, sive bonum esset, sive malum. Sed largam promissionem male tenuerunt. *Jer.* 42.

Perniciosum & detestabile mendacium dixerunt duo presbyteri senes adversus Susannam, quam tamen ex constantissima castitate commendare debebant. *Dan.* 13.

Antiochus rex misit principes tributorum in civitates Juda, & venit in Jerusalem, & locutus est ad eos verba pacifica in dolo, & crederunt ei, & irruiit super civitatem, & percussit

cussit eam plaga magna, perdiditque populum multum. 1. *Mach.* 1.

Cum obsideret Antiochus Eupator Jerusalem, ut posset capere eam, misit ad illos, qui erant intus, pacem facere, & ceperunt illum, & juravit illis rex & principes, sed rupit citius iuramentum, & mandavit destrui murum. 1. *Mach.* 6.

Alcimus, qui voluit fieri summus sacerdos, dixit regi Demetrio: Perdidit Judas & fratres ejus amicos tuos. Deinde idem venit in terram Juda cum Baechide, & miserunt nuncios ad Judam & fratres ejus, & locuti sunt verbis pacificis in dolo, & tandem probatum est, quod non erat in eis veritas & iudicium. 1. *Mach.* 7.

Promisit Demetrius Jonathae, quod redderet ei arcem: sed cum liberatus fuisset per Judaeos, quos misit Jonathas, mentitus est Demetrius omnia, quaecumque dixit, & alienavit se a Jonathae. 1. *Mach.* 11.

Misit Simon Tryphoni centum talenta argenti, & duos filios Jonathae, pro liberatione ipsius, quia promiserat Tryphon remittere Jonatham, si hoc fieret ei. Sed mentitus est Tryphon, quia argentum retinuit, & patrem cum filiis interfecit. 1. *Mach.* 13.

Mentiti sunt contra Dominum Jesum Judaei, praecipue Scribae & Pharisei, qui magis invadebant ei, dicentes eum esse potatorem, mendacem, voracem, & prohibentem tributa dari Caesari, gentis subversorem, & turbaram se-

doctorem, dæmoniacum & blasphemum,
Joan. 8. *Ec. Matth. 11, 22. Luc. 23.*

Negissimum mendacium excogitaverunt
Judæi, quando corruerunt custodes domini
sepulchri, ut dicerent, quod discipuli de nocte
fuerunt corpus Domini. *Matth. 28.*

Ananias & uxor ejus Saphira mentiti sunt
Petro de pretio agri venditi. Quod mendacium
fuit per Petrum gravissime vindicatum. *Act. 5.*

Judæi statuerunt duos falsos testes contra
beatum Stephanum, dicentes: Homo iste non
cessat loqui verba adversus sanctum locum &
legem. *Act. 6.*

Contra beatum Paulum multa fuerunt adin-
venta mendacia. Nam illi quæstuarî, qui ha-
bebant puellam Pythonissam in Philippis, a
qua ipse spiritum Pythonem ejecit, dixerunt
magistratibus civitatis: Hi homines conturbant
civitatem nostram, cum sint Judæi, & annun-
tiant morem, quem non licet suscipere. *Act. 16.*

Item apud Athenas dicebant quidam: Quid
vult semiverbius hic dicere? Alii dicebant: No-
vorum dæmoniorum videtur annunciator esse.
Act. 17.

Rursus in Hierosolymis quidam Judæi in-
jecerunt ei mantes, clamantes: Viri Israël,
adjuvate, hic est homo, qui adversus populum
& legem & locum hunc omnes ubique docet.
Insuper & gentiles induxit in templum, & vio-
lavit locum istum sanctum. *Act. 21.*

Postea coram Felice Præside Tertullus, ora-
tor Judæorum, dixit cum hominem pestiferum,
&

& concitantem seditionem Judæis in universo
orbe. *Act. 24.*

Præterea in insula Melitæ videntes Barbari
viperam in manu Pauli pendentem, dicebant
ad invicem: Unique homicida est homo hic,
qui eum evaserit de mari, ultio eum vivere
non sinit. *Act. 28.*

Testatur etiam Paulus de seipso: Ajunt qui-
dam nos dicere, quemadmodum de nobis male
loquuntur: Faciamus mala, ut evenciant bona.
Rom. 3.

Et ad Corinthios: Epistola, inquit, quidam
ajunt, graves sunt, at præsentia corporis infirma,
& sermo contemptibilis. *2. Cor. 10.*

Miracula.

Creatio rerum fuit ita mirabilis, quod ejus
notitia, non nisi per revelationem venire
potuit ad hominem. Nam, secundum Grego-
rium, de præteritis Moyses prophetavit, dicens:
In principio creavit Deus cælum & terram, non
quia prædixit ventura, sed quia prodidit occulta.
Greg. super Eze. homil. 1.

Tempore diluvii salvavit Dominus Noe cum
uxore, & tribus filiis suis, & uxoribus eorum,
tum etiam de eîntis animalibus masculum, & fe-
minam fecit servari per arcam. *Gen. 7.*

Præsumptionem hominum, turrim usque
ad cælum edificare volentium, repressit Domi-
nus, confundendo linguas eorum. *Gen. 11.*

Mirabiliter natus est Isaac, idem mirabiliter liberatus, quando debuit immolari, arcte inter vepres hærente. *Gen. 21. & 22.*

Quam multa fecerit Dominus miracula per Moysen, cum eduxit filios Israel de Ægypto, patet. *Exod. 7. 8. 9. & 10.*

Grande miraculum fuit, quod nunquam defuit columna nubis per diem, nec columna ignis per noctem, populo exarati de Ægypto ad terram promissionis. *Exod. 13.*

Memorandum & terribile miraculum fuit in divisione & exsiccatione maris rubri, quando transferunt filii Israel sicco pede, Ægypti vero in mediis fluctibus obvolati. *Exod. 14.*

Per lignum Moysi ostensum dulcorate sunt aquæ. *Exod. 15.*

Misit Dominus murmuranti populo cocconices. Et postea pluit illis Manna ad manducandum, & eduxit aquam de petra in abundantia ad bibendum. *Exod. 16. & 17.*

Murmurantibus, & desiderio carnium flagrantibus in deserto filii Israel misit Deus carnes in abundantia. *Num. 11.*

Occasione seditionis Core & complicum suorum, multa miracula contigerunt. *Num. 16. & 17.*

Perussi filii Israel a serpentibus ignitis, & aspicientes serpentem æneum curabantur. *Num. 21.*

Adduxit Dominus filios Israel per desertum quadraginta annis, & non sunt attrita vestimen-

ta eorum, nec calcamenta vetustate consumpta. *Deut. 29.*

Veniens Balaam ad maledicendum populo Dei, redargutus fuit ab asina, cui invidet. *Num. 22.*

Ingressis filiis Israel fluvium Jordanis, intumescabant aquæ superiores ad instar montis, inferiores in mare mortuum descenderunt. *Josue 3.*

Post septem circuitus filiorum Israel muri Jericho corruerunt. *Josue 6.*

Obedivit Dominus voto Josue, dicenti: Sol contra Gabaon non movearis. *Josue 10.*

Immisit Dominus gladium in omnibus castris Madian, & mutua se cæde truncabant: sicque per paucos multi debellati fuerunt. *Judit. 7.*

Per arcam Domini, a Philistæis captam, multa fuerunt facta miracula. *1. Reg. 5.*

Jonathas & armiger ejus tot de Philistæis percusserunt quod factum est miraculum, & turbata sunt castra. *1. Reg. 14.*

Magnum fuit & hoc, quod David juvenis inexpertus, inermis prevaluit adversus Philistæum fortem, armatum Goliath. *1. Reg. 17.*

Elias legitur fecisse miracula in petendo fieri siccitatem, ita quod non pluerit super terram annos tres, menses sex. Corvi quoque detulerunt ei panem & carnes bis in die. *3. Reg. 17.*

Consequenter suscitavit filium matrisfamilias. Postea ignem, holocaustum mirabiliter consumentem, a Domino precibus impetravit.

Mirabiliter natus est Isaac, idem mirabiliter liberatus, quando debuit immolari, ariete inter vepres hærente. *Gen. 21. & 22.*

Quantum multa fecerit Dominus miracula per Moysen, cum eduxit filios Israel de Ægypto, patet. *Exod. 7. 8. 9. & 10.*

Grande miraculum fuit, quod nunquam defuit columna nubis per diem, nec columnas ignis per noctem, populo exanti de Ægypto ad terram promissionis. *Exod. 13.*

Memorandum & terribile miraculum fuit in divisione & assecatione maris rubri, quando transierunt filii Israel sicco pede, Ægyptii vero in mediis fluctibus obvoluti. *Exod. 14.*

Per lignum Moysi ostensum dulcorate fuit aquæ. *Exod. 15.*

Misit Dominus murmuranti populo coturnices. Et postea pluit illis Manna ad manducandum, & eduxit aquam de petra in abundantia ad bibendum. *Exod. 16. & 17.*

Murmurantibus, & desiderio carniū flagrantibus in deserto filii Israel misit Deus cœnes in abundantia. *Num. 11.*

Occasione seditionis Core & complicum suorum, multa miracula contigerunt. *Num. 16. & 17.*

Perculsi filii Israel a serpentibus ignitis, & aspicientes serpentem æcum curabantur. *Num. 21.*

Adduxit Dominus filios Israel per desertum quadraginta annis, & non sunt attrita vestimen-

ta eorum, nec calcamenta vetustate consumpta. *Deut. 29.*

Veniens Balaam ad maledicendum populo Dei, redargutus fuit ab asina, cui infidebat. *Num. 22.*

Ingressis filii Israel fluvium Jordanis, immiscebant aquæ superiores ad instar montis, inferiores in mare mortuum descenderunt. *Josue 3.*

Post septem circuitus filiorum Israel muri Jericho corruerunt. *Josue 6.*

Obediuit Dominus voto Josue, dicenti: Sol contra Gabson non movearis. *Josue 10.*

Immisit Dominus gladium in omnibus castris Madian, & mutua se cæde truncabant: sicque per paucos multi debellati fuerunt. *Judic. 7.*

Per aream Domini, a Philistæis captam, multa fuerunt facta miracula. *1. Reg. 5.*

Jonathas & armiger ejus tot de Philistæis percusserunt quod factum est miraculum, & turbata sunt castra. *1. Reg. 14.*

Magnum fuit & hoc, quod David juvenis inexpertus, incertis prævaluit adversus Philistæum fortem, armatum Goliath. *1. Reg. 17.*

Elias legitur fecisse miracula in petendo fieri siccitatem, ita quod non pluerit super terram annos tres, menses sex. Corvi quoque detulerunt ei panem & carnes bis in die. *3. Reg. 17. & 19.*

Consequenter suscitavit filium matrisfamilias. Postea ignem, holocaustum mirabiliter consumentem, a Domino precibus impetravit.

Denum post orationem ejus facta est pluvia grandis.

Dehinc angelus Domini panem & aquam ei ostendit. Item ad preces ejus, duos quinquagenarios ignis de caelo consumpsit: quinquaginta viros similiter cum unoquoque. 4. Reg. 1.

Tandem divisit pallio aquas Jordanis & in curru igneo receptus est in caelum. 4. Reg. 2.

Similia multa de Elifae quoque: Elifae mulieris viduae debitis obligatae oleum augmentavit. 4. Reg. 4.

Idem mulierem Sunamitam sibi habere fecit. Deinde eundem mortuum suscitavit.

Apposita farina in olla, prius amara olera dulcoravit, & panes multiplicavit filiis prophetarum.

Sanavit idem a lepra Naaman Syrum. 4. Reg. 5.

Fecit super aquas natare ferrum.

Abiens tanquam praefens multa cognovit. Currus igneos angelorum a puero suo videri fecit. 4. Reg. 6.

Exercitum regis Syriae caecitate percussit. 4. Reg. 6. 7. 3. & 13.

Idem multoties futura praedixit.

Cadaver hominis mortui, tangens ossa Elifae, vitae restitutum fuit. 4. Reg. 14.

Obsidente rege Sennacherib civitatem Lachis, percussit fuerunt una nocte 185000. tempore Ezechiae. 4. Reg. 19.

Coegregati sunt contra Josaphat filii Ammon & Moab, & de monte Seir, cum censerent

rent laudes Deo Levite in exercitu Josaphat, adversarii in semetipsos versi, mutuis conciderent vulneribus. 2. Paral. 20.

Mirabile fuit valde, quando ad petitionem Ezechiae sol retrocessit per decem lineas in horologio Achaz. 4. Reg. 20.

Tobias quatuor annis fuit caecus, & deinde juxta consilium angeli ad litionem de felle piscis lumen recepit. Tob. 11.

Memorandum fuit miraculum de tribus foetibus Danielis, de fornace ignis ardentis tam magnifice liberatis. Tum etiam quod Daniel ipse cum leonibus septem diebus remansit illaesus. Dan. 3. & 14.

Occasione Jonae, mare fuit commotum, quo projecto piscis eum glutivit, & per triiduum ibi vixit, & postea sanus exivit. Jon. 1. & 2.

Expertus est Heliodorus divinam virtutem, quando voluit spoliare templum, foitque a duobus juvenibus gravissime verberatus. 2. Mach. 3.

Adversus Galatas in Babylonia 6000. hominum peremerunt 12000. hominum, propter auxilium illis e caelo datum. 2. Mach. 8.

Angelus Domini apparuit Zachariae, nunciatus ei ex parte Dei, quod uxor ejus Elisabetha sterilis & anus pareret ei filium, qui incredulus ad verbum angeli, motus effectus est, usque ad circumcissionem pueri, & tunc loquela restituta est ei. Luc. 1.

Mirum, dulce, & pium valde fuit, quando ad salutationem beatae Mariae, quae noviter

conceperat Salvatorem, Joannes in utero matris existens exultavit: beataque Elisabeth, hoc cognoscens, exultavit dicens: Benedicta tu in mulieribus, &c. *Luc. 1.*

Item & quod Magi venerunt ab oriente, stella duce, Hierosolimam. *Matth. 2.*

Vocatus ad nuptias Dominus Jesus, initio signorum, aquam in vinum vertit. *Joan. 2.*

Non fuit parvum Domini miraculum, quando illi de Nazareth ira repleti duxerunt eum ad supercilium montis, ut præcipitarent eum: ipse autem transiens per medium illorum ibat. *Luc. 4.*

Circuibat Jesus, obtuleruntque ei omnes male habentes, & curavit eos. *Matth. 4. Luc. 4. 6.*

Miracula Christi. Quantum ad miracula, quæ Salvator noster, cum hominibus conversatus, dignatus est operari, et evangelica colligitur historia. Quia ipse tres mortuos suscitavit, videlicet filium Archisynagogi, filium viduæ extra portam civitatis delatum, tertium Lazarum. *Matth. 9. Marc. 5.*

Leprosi. Deinde leprosos undecim sanavit. De uno Matthæi octavo, Lucæ quinto. De aliis decem simul mundatis *Luc. 17. Joan. 11.*

Cæci. Postea sex cæcos legitur illuminasse. De duobus simul Matthæi nono. De aliis duobus Matthæi vigesimo. De uno

uno alio Marcæ octavo. Veniunt Bethsaida, &c. De cæco nato. *Joan. 9.*

Dæmoniaci. Dæmoniacos autem septem specialiter liberavit. De duobus Matthæi octavo, quorum unus erat fumosior, & nomen sibi legionem esse dicebat: tangitur id Lucæ octavo. De uno alio, qui erat cæcus & mutus, Matthæi duodecimo. De quodam lunatico, qui non poterat liberari, nisi jejuniis & oratione. Matthæi decimo septimo, Marcæ nono. Et de quodam spiritu immundo, ab homine in synagoga Judæorum ejecto, tangitur Marcæ primo, Lucæ quarto. Et de filia mulieris Chanaanæ ad instantiam matris sanata, *Matth. 16.*

Tum & secundum litteram narratur, Lucæ octavo, ejecisse septem dæmonia de Maria. Et hoc ipsum dicitur Marcæ decimo sexto.

Cum socrus Simonis teneretur magnis febribus, imperavit Jesus febrim, & continuo surgens, ministrabat eis. *Marc. 1. Luc. 4.*

Paralyticum per tegulas & tectum demissum sanavit. *Matth. 9.*

Hydropicum quoque, dum Sabbato in domo Pharisei comederet, incurvatamque mulierem, nec sursum respicere valentem, erexit. *Luc. 14. Luc. 13.*

Hominem manum aridam habentem, extendere fecit. *Matth. 12.*

Sanavit quoque verbo servum Centurionis, qui jacebat paralyticus. *Matth. 8.*

Item

Item surdum fecit audire, & mutum loqui.
Marc. 7.

Filium regali de Capharnaum incipientem, mori, ad vitam reduxit. *Joan. 4.*

Fluxum sanguinis in muliere hæmorrhoidis cessare fecit tactu sabbatæ. *Matth. 9. Marc. 5.*

Tempestate valida in mari, ipso dormiente, commota, imperavit ventis, statimque venti & mare obediunt ei. *Matth. 8. Marc. 4.*

Ambulavit discipulis admirantibus supra mare, & Petrum ambulare fecit super eodem, & incipientem mergi, manu extensa, salvavit. *Matth. 14.*

Pulchrum miraculum ostendit illis tribus discipulis in sua transfiguratione. *Matth. 17. Marc. 9.*

Item quinque panibus & duobus piscibus quinque millia hominum satiavit, & sublatis fuerunt duodecim cophini. *Matth. 14. Marc. 9.*

Quatuor millia hominum alia vice refecti de septem panibus & paucis pisciculis: super fuerunt septem sportæ. *Marc. 8.*

Item ficum habentem folia sine fructu maledixit, & continuo aruit. *Matth. 21.*

Auriculam, per Petrum seruo principis amputatam, benigne restituit, & Petrum super hoc increpavit. *Luc. 22.*

Cum autem Salvator penderet in cruce, a sexta hora dies usque ad horam nonam, tenebræ factæ sunt per universam terram, Luna existente decima quinta, & in parte cæli opposita, ita ut Sol per illam Lunam nullatenus potuerit

ruerit eclipfari. Et velum templi scissum est, & monumenta aperta. *Matth. 27.*

Resurgente Domino, terræ motus factus est magnus. Angelus Domini descendit de cælo, & accedens revolvit lapidem &c. Præ timore autem exterriti sunt custodes. *Matth. 28.*

Deinde apparuit discipulis januis clausis. *Joan. 20.*

Et ad mare Tyberiadis, ubi ad præceptum ejus mittentes rete in mare, impletum est magnis piscibus centum quinquaginta tribus, & cum tanti essent, non est scissum rete. *Joan. 21.*

Tandem quadraginta dies post resurrectionem suam apparuit discipulis, eos increpans & instruens. Videntibus illis, atque admirantibus elevatus est in cælum, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. *Act. 1.*

Prædicta miracula in speciali tanguntur, alia vero plurima fuisse facta in generali leguntur, sicut apparet in diversis locis, in Matth. Mare. Luc. & Joan. Unde Joan. Multa quidem alia signa fecit Jesus, quæ si scriberentur, totus mundus non caperet libros &c. *Joan. 20.*

Miro modo fuit magnum miraculum de effusione Spiritus sancti super discipulos in die Pentecostes. Unde fuerunt ita roborati, consolidati & illustrati. *Act. 2.*

Videns Petrus hominem claudum juxta portam speciosam templi: in nomine Jesu, dixit ei, surge, & ambula, & apprehensa manu ejus dextera, allevavit eum, & consolidatae sunt bases ejus & plantæ. *Act. 3.*

Princeps sacerdotum, & qui cum illo erant, iniecerunt manus in Apostolos, posueruntque eos in custodia publica. Angelus autem Domini per noctem eduxit eos, & carcerem reclusit. *Act. 5.*

In plateis ponebant infirmos in lectis & grabatis, ut veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum. Concurrebat autem multitudo vicinarum civitatum, & sanabat omnes. *Eodem.*

Prædicante Philippo in Samaria, multi, qui habebant spiritus immundos, clamantes erant. Multi etiam paralytici & claudi curati sunt. *Act. 8.*

Exoram paralyticum ab annis septem jacentem in grabato Petrus sanavit, dicendo: *Enza, sanet te Dominus Jesus. Act. 9.*

Ejectis omnibus foras, Petrus ponens genus oravit, & conversus ad corpus Thabitz mortuum, dixit: Thabita surge. At illa aperuit oculos, & viso Petro resedit. *Act. 9.*

Mirabile & amabile factum fuit, quod Saulus, dum iret Damascum, ad capiendum Christi discipulos, caelesti lumine circumdatus, in terram prostratus est: sed interior illustratus, quamvis extra occurreret. *Act. 9.*

Petrum incarceratum, catenis duabus vinctum, & a sedecim militibus diligentissime custoditum angelus Domini solutum eduxit, & porta ferrea ultro aperta est eis. *Act. 12.*

Elymam magum, pseudo Prophetam Judæum Paulus privavit lumine oculorum, eo quod

quod ipse proconsulem Paulum a fide avertebat, & Apostolis Verbum Dei prædicantibus resistebat. *Act. 13.*

In Civitate Lystris erat quidam vir claudus ex utero matris suæ, qui nunquam ambulaverat, quem intuens Paulus dixit voce magna: Surge super pedes tuos rectus. Et exiit, & ambulavit. *Act. 14.*

Quædam puella, habens spiritum Pythonem, magnum quæstum præstabat dominis suis divinando. Hæc sequebatur Paulum & Lucam, clamans, & dicens: Isti homines servi Dei excelsum sunt. Paulus autem dixit spiritui: Præcipio tibi in nomine Jesu exire ab ea. Et exiit eadem hora. *Act. 16.*

Cum essent Paulus & Silas in carcere laudantes Dominum, subito terræ motus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris, & strim aperta sunt ostia omnia, & univerforum vincula soluta sunt. *Eodem.*

Virtutes non modicas faciebat Deus per manus Pauli, ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore ejus sudaria, vel semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur. *Act. 19.*

Quidam Judæi tentaverunt invocare super eos, qui habebant spiritus malos, nomen Domini Jesu Christi, dicentes: Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat. Respondens spiritus dixit: Jesum novi, & Paulum scio, vos autem qui estis? Et insiliens homo in quo erat

erat demonium, dominatus est eorum ita, ut nudi & vulnerati effugerent. *Eodem.*

Una Sabbati Paulus disputans protraxit sermonem usque ad mediam noctem. Sedens autem quidam adolescens super fenestram, cum uergeretur somno gravi, cecidit de cornaculo tercio deorsum, & subleus est mortuus. Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum. Adduxerunt autem puerum viventem, & consolati sunt nimis. *Act. 20.*

Tempore hyemali, cum evasissent Paulus & socii ejus de confracta navi, & calefacerent se ad ignem, vipera a calore procedens invasit manum Pauli, quam ille excutens in ignem, nihil mali passus fuit, cum tamen crederetur ab hominibus regionis illius illico moriturus. *Act. 28.*

Patrem Publii, febribus & dysenteria laborantem, Paulus facta oratione, & manu imponitione sanavit. Quo facto omnes, qui in insula illa habebant infirmitates, accedebant & curabantur. *Eodem.*

Misericordia Dei.

Misericors Deus fuit erga Cain, dum posuit ei lignum, ut non interficeret eum, cum ei nocuisset. *Gen. 4. 15.*

Erga Noe, dum eum liberavit a diluvio, consequenter erga totum genus humanum, ut non funditus periret. *Gen. 7.*

Erga

Erga populum Israeliticum, dum eum liberavit a dura servitute Aegyptiaca. *Exod. 14.*

Erga eundem populum, dum eum e captivitate Babilonica eripuit, & in patriam suam reduxit. *1. Esd. 1.*

Erga Loth, dum eum per angelos de Sodomis & flamma ignis eripuit. *Gen. 19.*

Erga David, qui vix ex penitenti corde illam vocem pronuntiavit: Peccavi Domino, & mox a Propheta Nathan audivit: Dominus quoque transiit peccatum tuum. *2. Reg. 12.*

Erga Manassen, cui post immania flagitia dedit gratiam, ut ageret penitentiam valde coram Deo patrum suorum. *2. Paral. 33. 12.*

Erga Ninivitas, quibus propter insignem penitentiam condonavit exitum a Propheta Jona predictum. Reprehendit etiam Prophetam Jonam, quasi dolentem de ipsis erga Ninivitas misericordia. *Jon. 3. 10. Jon. 4.*

Misericors fuit Christus Dominus erga S. Mattheum, quem e Felonio ad vitam apostolicam vocavit. *Matth. 9. 9.*

Erga feminam adulteram, quam non tantum eripuit e manibus scribarum & Phariseorum, qui illam in adulterio deprehensam volebant lapidare, sed etiam a suo Divino judicio & condemnatione absolvit. *Jon. 8.*

Erga Zachæum publicanum, ad quem se ultro invitavit, & salutem in ejus domum intulit. *Luc. 19.*

Erga Magdalenam, cui, licet esset in civitate peccatrix, non tantum omnia peccata remisit, *Haec Exempla.*

X

lit,

lit, sed illam etiam ad magnam sanctitatem pro-
vexit. *Luc. 7.*

Ergo S. Petrum, quem post condonatum
trinum negationem in gradum pristinum resti-
tuit. *Joan. 21, 15.*

Erga latronem in cruce, cui plus concessit,
quam ille petierat. *Luc. 23, 42.*

Ergo S. Paulum, ad quem de caelo descen-
dit, cum actu persequeretur Ecclesiam, ut eum
converteret, & ex persecutore magnum Apo-
stolum faceret. Hanc misericordiam Paulus
ipse deprædicat in Epistola ad Timotheum,
1. Tim. 1. v. 12. & seq.

Erga omnes peccatores. Hinc communis
de illo sermo: Hic peccatores recipit. *Luc. 15, 2.*

Erga totum humanum genus, pro quo non
dubitavit crudelissima supplicia & acerbissimam
mortem pati, ut illud ab interitu liberaret.

Misericordiam suam per varias parabolas
nobis proposuit, ut Boni pastoris, qui errantem
oviculam per desertum quaerit, inventam hu-
meris imponit, & ad ovile reponit. *Luc. 15.*

Regis, qui servo suo decem millium talentorum
debitori totum debitum dimisit, cum hic
in genus proci dens illum rogasset. *Matth. 18, 23.*

Samaritani, qui cum vidit hominem a la-
tronibus vulneratum, misericordia motus alligavit
vulnera ejus. *Luc. 10.*

Filii prodigi, qui ad patrem reversus, be-
nignissime ab eo fuit exceptus. *Luc. 15.*

Adeo

Adeo fuit Deus misericors erga Sodomitas,
ut, si in eorum civitate decem tantum iustos
invenisset, omnibus peperisset. *Gen. 18, 32.*

David ex tribus panis a Deo sibi oblatis cle-
git pestem, dicens: Melius mihi est, ut inci-
dam in manus Domini, quia multæ sunt mis-
erationes ejus, quam in manus hominum. *1. Pa-
ral. 21, 13.*

Morbi.

Job in morborum plurimorum doloribus pa-
tientissimus exemplum patientiæ, quam om-
nes in suis morbis debent habere. *Job. 2, 7.*

Permisiit Deus, ut Tobias senior fieret cæ-
cus, ut posteris daretur exemplum patientiæ,
sicut & sancti Job. Eidem affirmat Angelus:
quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tenta-
tio probaret te. *Tob. 2, 12, 12, 13.*

In diebus illis ægrotavit Ezechias usque ad
mortem, nempe post mirabilem victoriam de
Assyriis relatum, ne miraculoso hoc triumpho ni-
mium extolleretur. *4. Reg. 1.*

Idem in hac infirmitate sus se convertit ad
Dominum, ab eo petit sanitatem, & obtinet.
4. Reg. 2.

Ægrotavit Rex Asa dolore pedum vehementi-
ssimo, & in infirmitate sua non quaesivit Do-
minum, sed magis in medicorum arte confisus
est: ideo mortuus. *2. Paral. 16, 12.*

Ochozias Rex, cum ægrotaret, misit nun-
cios ad consulendum Beelzebub Deum Accaron

X 2

super

super infirmitate sua. Sed nunciis occurrentibus Elias imperat, ut Domino suo renuntiarent: nunquid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beelzebub? Quam ob rem hæc dicit Dominus: de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris. 4. Reg. 1, 2.

Impius & superbus Antiochus per morbum, in quem incidit, cepit in cognitionem Dei & sui ipsius venire: unde exclamavit: iustum est subditum esse Deo, & mortalem non paria Deo sentire. 2. Mach. 9, 11.

Christus Dominus sapius infirmis remisit peccata, antequam eos sanaret, ut ostenderet, tum originem morborum esse peccata, tum optimum contra morbos remedium esse poenitentiam de peccatis. Matth. 9, 2. Luc. 5, 20.

Idem hominem triginta & octo annos habentem in infirmitate sua, a se sanatum movet: ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Joan. 5, 14.

Fere omnes ægros, quos Christus Dominus sanavit, prius ab illo sanitatem suis precibus postularunt, per quod docentur ægri, ut sanitatem a Deo petant, cum sit unice ejus donum. Matth. 9, Matth. 10, Luc. 13.

Lazarus iustus & a Christo specialiter dilectus tam gravi infirmitate affligitur, ut ex ea moriatur. Joan. 11.

Indignatur Dominus, quod novem leprosi ab eo sanati nullas ipsi gratias agant pro accepta sanitatis gratia. Luc. 17, 17.

Mors

Mors in genere.

Quia vera est sententia Dei, quam dixit homini: In quacunque hora comedetis ex eo, morte moriemini, planum est, quod statim post peccatum homo moritur. Unde homo vivens quasi continue moritur, secundum August. lib. 14. de civitate Dei. Gen. 2.

Cum tot annis vixerint homines ante diluvium, signanter tamen dicit scriptura post tempus descriptionis vitæ eorum: Et mortuus est. Gen. 5.

Si antiqui Patres mortem timebant, & longam vitam optabant, non erat mirum. Nam ipsi non poterant adhuc in caelum ascendere, nec divina perfrui visione, donec Salvator advenit, qui aperuit januam paradisi. Unde sanctus Loth admonitus est ab angelo, ut saluum se faceret in monte. Timuit ille ire, ne forte apprehenderet eum malum, & ibi moreretur. Gen. 19.

Etiã mali optant bene mori. Moriatur anima mea morte iustorum, dixit Balaam. Num. 23.

Quamvis Moyses obedire nollet imperio Domini, qui voluit eum transire Jordanem, tamen satis viderit, quia libenter plus vixisset, si Dominus voluisset. Unde ait: Iratus est Dominus contra me: Ecce morior in hac humo, non transibo Jordanem. Deut. 4.

Magna pars mercedis Mosaicæ legis in longa vita consistere videbatur. Ponite corda vestra

Ambulavit Henoch cum Deo, & non apparuit, quia tulit eum Deus. *Gen. 5.*

Mortuus est Abraham in senectute bona, protractaque etatis, & plenus dierum, congregatusque est ad populum suum. *Gen. 25.*

Completi sunt dies Isaac 180. annorum, consumptusque etate mortuus est, & appositus populo suo senex, & plenus dierum. *Gen. 35.*

Jacob finis mandatis, quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum suum & obiit, & appositus est ad populum suum. *Gen. 49.*

Cum adjurasset Joseph fratres suos, utque dixisset: Deus visitabit vos, asportate vobiscum ossa mea de loco isto, &c. mortuus est. *Gen. 50.*

Ascenderunt Moyses & Aaron juxta mandatum Domini in montem Hor, coram omni multitudine. Cumque Aaron expoliasset se vestibus suis, induit eis Eleazarum, & mortuus est ibi Aaron. *Num. 20.*

Mortuus est Moyses servus Domini in terra Moab, jubente Domino, & sepelivit eum Dominus, & non cognovit homo sepulchrum ejus usque in presentem diem. *Deut. 34.*

David post instructionem filii sui Salomonis & orationem, quam fecit ad Dominum pro eo & pro toto populo, mortuus est in senectute bona, plenus dierum, & divitiis, & gloria. *1. Paral. 29.*

Cum pergerent simul Elias & Eliseus, voce currus igneus, & equi ignei dividerunt eumque,

que, & ascendit Elias per turbine in caelum. *4. Reg. 2.*

Spiritus Domini induit Zachariam filium Jojada, & dixit populo: Quare transgredimini praeceptum Domini? quod vobis non proderit. Qui congregati adversus eum, miserunt lapides juxta regis imperium, & interfectus est. *2. Paral. 24.*

Tobias in hora mortis suae vocavit Tobiam filium suum, & septem juvenes nepotes suos & dixit eis: Prope est interitus meus. Et de filio ejus paulo post dicitur: Completis annis octoginta novem in timore Domini, cum gaudio sepelierunt eum. Omnis autem cognitio ejus &c. *Tob. 14.*

Vixit Job post flagella centum quadraginta annis, & vidit filios filiorum usque ad quartam generationem, & mortuus est senex & plenus dierum. *Job. ult.*

Noluit David flere pro filio innocente mortuo, qui steterat pro infirmo. Sed multum flevit pro fratre & parricida Absalon suspensio. *2. Reg. 12. Et 17.*

Post instructionem & confortationem filiorum, Mathathias benedixit eos, & defunctus est, & positus ad patres suos. *1. Mach. 2.*

Videns Judas Machabeus multitudinem hostium & paucitatem suorum, ait: Si appropinquavit tempus nostrum, moriamur in virtute propter fratres nostros. *1. Mach. 9.*

Eleazarus post multa tormenta sibi illata, & vita decessit, universae genti memoriam mortis

tis suæ ad exemplum virtutis & fortitudinis relinquitur. 2. *Mach.* 6.

Septem illi fratres cum pia matre sua, finem vite mirò modo fecerunt. Et possunt ibi notari multa virtutis exempla. 2. *Mach.* 7.

Pro veritate & maritali honestate Joannes Baptista decollatus fuit ab Herode Tetrarcha. *Marc.* 6.

De illo famoso paupere Lazaro scriptum est: Factum est, ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abraham. *Luc.* 16.

Qualitercumque vixerit ille laico, cui pendenti dixit Christus: Hodie mecum eris in Paradiso, feliciter mortuus est. *Luc.* 23.

Cum lapidabatur beatus Stephanus, invocabat Dominum, & dicebat: Domine Jesu accipe spiritum meum. Postis autem genibus exclamavit voce magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum &c. Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino. *Act.* 7, 8.

Et Salvator noster Dominus Jesus Christus, qui secundum Augustinum, libro quarto de Trinitate, per singularem mortem suam nostram destruxit duplicem. Qui, ut ait idem Augustinus 14. de civitate Dei: Tantam fidei contulit gratiam, ut mors (quam vite consistat esse contrariam) instrumentum fieret, per quod transiret ad vitam. Quam nobis concedat ipse verus Author salutis æternæ, qui est vita, veritas & vita: Qui vite & mortis habet imperium: Qui cum Patre, & Spiritu sancto vivit &

& regnat Deus per interminabilia sæcula. Amen. *August.* lib. 4. de Trinitate. Et lib. 14. de civitate Dei. c. 5.

Mors malorum.

Cain, qui occidit fratrem suum, occisus est a Lamech. *Gen.* 4.

Dominus pluit super Sodomam & Gomorrhæam sulphur & ignem de celo, & subvertit quinque civitates, detestabili peccato fœtentes. *Gen.* 10.

Sichem filius Emor, qui oppressit Dinam filiam Jacob, interfectus est a filiis Jacob, & omnis civitatis populus. *Gen.* 34.

Aqua maris rubri cooperuerunt currus & equites cunctos exercitus Pharaonis, nec unus quidem remansit: Et quidem satis juste, cujus cor non potuit emolliri, corpus ejus in aquis totaliter mergeretur. *Exod.* 14.

Nadab & Abihu filii Aaron, offerentes ignem alienum coram Domino, devorati sunt ab igne Domini, & mortui. *Levit.* 10.

Præcepto Domini filii Israël eduxerunt blasphemum extra castra, ac lapidibus obruerunt. *Levit.* 24.

Core, Dathan, & Abiron, ac eorum complices Moysi rebellantes, descenderunt vivi in infernum, operi humo. *Num.* 16.

Alii etiam murmurantes, & diversa committentes peccata, variis mortibus interierunt in deserto, in quod de sexcentis millibus hominum

minum pugnantium duo tantum terram promissionis intraverunt. *Exod. 32. Num. 11. 14. Et 1. Deut. 1.*

Quoniam Achaz tulit furtive de anathemate Jericho, lapidavit eum omnis Israel, & cuncta, quae ejus erant, igne consumpta sunt. *Josue 7.*
Tulit Jahel, uxor Haber Cinnai, clavum tabernaculi, & defixit in cerebrum Sisara, qui soporem morti faciens defecit, & mortuus est. *Judic. 4.*

Si Zebec & Salmata servassent fratres Gedeonis, peperisset eis Gedeon, sed quia eos occiderunt, & ipsi a Gedeone occisi fuerunt. *Judic. 8.*

Comprehenderunt filii Israel Adonibezec, ex his summitatibus manuum ejus ac pedum (& ita fecerat ipse septuaginta regibus) adduxerunt in Jerusalem, & ibi mortuus est. *Judic. 1.*

Una mulier jacens super caput Abimelech fragmen molae confregit cerebrum ejus, qui vocavit armigerum suum, & jussit se interfici: & reddidit ei Dominus malum, quod fecerat, interficiens septuaginta fratres suos. *Judic. 9.*

Cum audisset Heli, Arcam Domini esse captam, cecidit de sella retrorsum juxta ostium, & fractis cervicibus mortuus est. *1. Reg. 4.*

Superbum Goliath & blasphemum David puer inermis, non habens usum armorum, gladio illius proprio interfecit. *1. Reg. 17.*

Saul quadam iniqua invidia motus, persecutus fuerat David: Tandem arripuit gladium suum, irruens super eum, & mortuus est. *1. Reg. 31.*

Primo-

Primogenitus David oppressit sororem suam Thamar, & paulo post oculus est, jubente Absalon fratre suo, cum comederet cum eo. *2. Reg. 13.*

Libidine dominandi Absalon multum afflixit patrem suum David, sed antequam assuetus esset propositum, suspensus fuit inter caelum & terram. *2. Reg. 18.*

Videns Achitophel, quod non fuisset acceptum consilium suum, quod dederat contra David, abiit in domum suam, & suspensus interiit. *2. Reg. 17.*

Seba filius Isochri concitavit populum contra David, & fugiens in Abelem civitatem, ubi putabat habere refugium & auxilium, decapitatus fuit ibidem. *2. Reg. 20.*

Adolescens, qui dixit, se Saul occidisse, jubente David oculus est, cum putabat prospera nunciare. *2. Reg. 1.*

Simile accidit duobus latronibus, qui caput Isobethi filii Saul atrulerunt. *2. Reg. 4.*

Quamvis Joab fuisset miles strenuus & fidelis, qui tamen occidit duos viros proditorie, jussus est occidi monente Salomone. *3. Reg. 2.*

Rege Israel pessimo Heli, rebellavit Zambri contra Dominum suum, & occidit eum, qui post septem dies ingressus est regium thalamum, & succendit se cum ipsa domo regis. *3. Reg. 16.*

Vulneratus in bello Achab mortuus est vesperi, & linxerunt sanguinem ejus cuncti in eodem loco, in quo linxerunt sanguinem Naboth, qui, dissimulante ipso Achab, cum liberare eam deberet

deberet & posset, lapidatus & mortuus est. 3. *Reg.* 22.

Cum ascenderet Elisæus in civitatem Bethel, quidam pueri male eruditi illudabant ei, egressique sunt duo ursi, & dilaceraverunt ei eis quadraginta duos pueros. 4. *Reg.* 2.

Unus de duobus, qui aderant cum rege Israel, noluit credere verbis Elisæi, futuram abundantiam prædicentis, in crastino vero conculeavit eum turba hominum, ad spolia concurrentium, & mortuus est. 4. *Reg.* 7.

Benadab rex Syriæ, qui multa mala intulit filiis Israel, fuit demum ab Alael filio jugulatus. 4. *Reg.* 8.

Videns Jechu Jezabel impiam, quæ fuit causa malorum, jussit eam præcipitari deorsum, & fuit ita equorum unguibus conculeata, quæ, licet esset filia regis, non fuit tradita sepulture. Tantum enim calvaria capitis aderat. 4. *Reg.* 9.

Athalia mater Ochoziæ interfecit omne semen regium, ut posset regnare super populum, & postmodum turpiter interfecta fuit, jussu Jojadzæ sacerdotis. 4. *Reg.* 11.

Rex Juda malus & ingratus Jons, qui fecit Zachariam filium Jojadzæ sacerdotis crudeliter lapidari, postea interfectus est a servis suis. 4. *Reg.* 12.

Rex Assyriorum Sennacherib superbissimus, & in Deum cæli blasphemus, postquam de terra Juda confusus aufugit, a filiis suis interfectus fuit. 4. *Reg.* 19.

Sede-

Sedecias rex Juda malus apud Deum & homines, comprehensus est fugiens. Ante cujus oculos rex Babylonis proprios filios fecit occidi, deinde excolatus fuit, & ductus in Babylonem, & ibidem miserabiliter mortuus. 4. *Reg.* ult.

Multas terras cepit, & destruxit Holofernes, tandem dormiens inebriatus, per manum mulieris decapitatus fuit. *Judith.* 14.

Superbissimus Aman, qui faciebat se ab hominibus adorari, suspensus est in patibulo, quod ipse paraverat Mardocheo. *Esth.* 7.

Balthasar rex Babylonis non est correptus per exemplum Nabuchodonosor patris sui, qui ante eum fuerat mutatus in bestiam. Et in convivio vidit scripturam in pariete: Mane, Thecel, Pheres. Eademque nocte interfectus est, & regnum ejus ad Medos, & Persas transiit. *Dan.* 4. & 5.

Accusatores Daniæ, jubente Dario rege Persarum, missi sunt in lacum leonem, & a leonibus devorati. Simile accidit. *Cap. 14. Dan.* 6.

Postquam Alexander decidit in lectum, dicitur, postmodum cognovit, quia moreretur: quasi antea mortis memoriam seu notitiam non haberet. 1. *Mach.* 1.

Percussus fuit Alcimus proditor, & dissolutus est paralyticus, nec ultra potuit loqui, & mandare de domo sua, & mortuus est cum tormento magno. 1. *Mach.* 9.

Contristatus rex Antiochus de hoc, quod Andronicus injuste occiderat Oniam summum sacerdotem, occidi in eodem loco jussit Andronicum,

nicum, in quo nimiam impietatem commiserat.
2. Mach. 4.

Multus sacrilegijs a Lyfimacho commissis in templo, congregata est multitudo adversus eum, & ipsum locus gratiarum interfecerunt. 2. Mach. 4.

Jafon impius, qui fratrem proprium captivaverat, & multos de patria sua expulerat, per egre perit, & insepultus, & illamentatus abjectus fuit. 2. Mach. 5.

Antiochus, qui multorum torserat viscera, passus durum dolorem viscerum, mirabili obitu in motibus vite defunctus est. 2. Mach. 9.

Menelaus, qui malitiose obtinuit modico tempore principatum, de alta turri fuit precipitatus in agellum cineris. 2. Mach. 13.

Homo ille dives, cujus ager uberos fructus attulit, cum cogitaret destruere horrea sua & facere majora, plus credebat habere de vita, ait autem illi Dominus, hac nocte peribis. Luc. 12.

Terribile est valde illud exemplum de divite famulo, epulone, qui mortuus est & sepultus, atque in infernum delatus. Luc. 16.

Ananias & uxor ejus Saphira, quia fraudaverunt de pretio agri venditi, ad increpationem Petri terribiliter expirarunt. Act. 5.

Herodes sedens pro tribunali, & vestitus veste regali concionabatur ad populum. Populus autem acclamabat: Dei voces & non hominis. Confestim autem percussit eum angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo, & consumptus a vermibus expiravit. Act. 12.

Morti-

Mortificatio.

Magna opus fuit mortificatione, ut Abraham primo exiret de terra sua, deinde ut immolaret charissimum, quod in mundo haberet, nempe unigenitum suum filium. Gen. 12. & 22.

Dum Cain a passione invidiæ esset occupatus, ait Dominus ad eum, sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius. Gen. 4.

Nazaræi abstinebant a vino, & omni eo, quod inebriare potest, per totam vitam. Num. 6.

David vehementer sitiens desiderat aquam ex cisterna Bethlehem. Sed postquam hæc fuit allata, effudit eam in terram, & libavit eam Domino. 2. Reg. 23.

Jacob tulit de lapidibus, & supponens capiti suo dormivit. Sic se mortificans vidit mysteriosam illam scalam, & ipsum Dominum innixum scalz. Gen. 28.

Omnis populus humiliaverunt animas suas in jejuniis & orationibus, ipsi & mulieres eorum. Et induerunt se Sacerdotes ciliciis: & erat cinis super capita eorum. Judith 4.

Judith, licet innocens vitæ, habebat super lumbos suos cilicium, & jejunabat omnibus diebus vitæ suæ, præter Sabbata & festa domus Israel. Judith 3. 6.

Cum promulgatum fuisset crudele edictum Aman contra Judæos, Mardocheus indutus est sacco, spargens cinerem capiti, in omnibus quoque provinciis, oppidis, ac locis planctus ingens erat apud Judæos, jejunium & stertus,

Hanopi Exempla.

Y

facco

inco & cinere multis pro strato utentibus.
Eslier. 4.

Quam austeram vitam duxerit David, indicat his verbis: Ego autem inducbar cilicio, humilitabam in jejuniis animam meam. Item: anticipeverunt vigilias oculi mei. Item: cinerem tanquam panem manducabam, & potum meum cum lacu miscbam. *Pf. 34, 13. Pf. 70, 5. Pf. 107, 10.*

Job, licet nullius gravis culpæ conficius, de se testatur: ipse me reprehendo, & ego penitentiam in favilla & cinere. *Job. 42, 6.*

Christus Dominus continuam mortificationem in omnibus, paupertatem, rerum omnium penuriam, austeram vite rationem pro se elegit: nunquam legitur risisse, aut aliqua recreatione frui fuisse.

Innocentissimus Joannes Baptista austerissimam in deserto vitam duxit usque ad trigessimam ætatis annum: habebat vestimentum de pilis cameliorum: esca autem ejus erant locustæ & mel silvestre. *Matth. 3.*

Quam mortificatus fuerit Paulus, ex ejus testimonio colligitur: ait enim: castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte, cum aliis prædicavero, ipse reprobus efficiar. Item: semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut & vita Jesu manifestetur in corporibus nostris. Item mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Testatur item, quod fuerit in labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in jejuniis multis, in frigore &

& nuditate. *1. Cor. 9, 27. 2. Cor. 4, 10. Gal. 6, 14. 2. Cor. 11, 27.*

Dives epulo, qui induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide, confesquenter ab omni mortificatione alienam vitam duserat, sepultus est in inferno. *Luc. 16.*

Mulierum aviditas.

Prima mulier vidit lignum pulchrum & delectabile, & statim sequitur, quod sine deliberatione tulit de fructu illius, & comedit, *Gen. 3.*

Sara, licet esse bona, tamen ita desiderabat habere filios, quod prius voluit habere de ancilla filium, inquit: Ingredere ad ancillam meam &c. *Gen. 16.*

Interrogata Rebecca, an vellet ire cum famulo Abrahamæ, continuo respondit: Vadam. Non dixit: volo ire, si placet vobis, vel hujusmodi. *Gen. 24.*

Filiæ Loth potius voluerunt de patre liberos suscipere, quam sine liberis permanere. *Gen. 19.*

Cernens Rachel, quod infæcunda esset, invidit sorori, & ait marito suo: Ecce mihi liberos, alioquin moriar. *Gen. 30.*

Dina cupiens videre mulieres regionis illius, visa fuit a quodam viro, Sichem videlicet, & tandem oppressa ab eo. Quid ergo de illis, quæ volunt videre viros, & videri ab eis? Non est mirum &c. *Gen. 34.*

Domina, cui serviebat Joseph, non expectabat donec sollicitaretur ab eo, sed ipsum nimis procaciter requisivit. *Gen. 39.*

Asa, filia Caleph, obtinuit a patre terram irriguam, quia scilicet eam insulanter suspirando petivit. *Josue 15.*

Tantum insinuit uxor Samson apud eum, quod ipse dixit ei propositionem obscuram, quam parentibus noluerat indicare. At illa statim revelavit amicis suis, quamquam esset in damnum viri sui. *Judic. 14.*

Dalila per importunitatem evicit, ut Samson diceret, in quo ejus fortitudo maxima consistebat. *Judic. 16.*

Anna mater Samuelis præ desiderio habendi liberis flebat, & non capiebat cibos. *1. Reg. 1.*

Multum desiderabat habere filium illa, quæ rapuit alienum. *3. Reg. 3.*

Ita concupivit Jezabel vineam Naboth tradere viro suo, quod producens falsos testes, procuravit & fecit Naboth crudeliter lapidari. *3. Reg. 21.*

Cum vellet ire Sunamitis ad Eliseum, & vir ejus non plenarie consentiret, respondit illa: Vadam. Statimque stravit illa asinam, & præcepit puero in via: Propterea, ne mihi muram facias in eundo, & hoc age, quod præcipio tibi. *4. Reg. 4.*

Athalia mater Ochozie regis concupiscens regnare super terram, interfecit omne semen regium, excepto Joas infantulo, qui furtim absconditus est. *4. Reg. 11.*

Anna

Anna uxor Tobie circumspiciebat quotidie, & circuebat vias, per quas spes redeundi videbatur, ut si posset procul videre filium venientem. *Tob. 10.*

Elther non fuit contenta ex eo, quod rex dederat ei domum Aman, & quod occiderat in sola civitate Susis quingentos viros, sed etiam in crastino fecit trecentos occidi. *Esth. 9.*

Mulier Chananea sanitatem filie obtinuit precibus importunis. *Matth. 15.*

Mater filiorum Zebedæi non expectavit, quod Dominus remuneraret filios secundum excellentiam meritorum, sed petiit ante tempus unum poni ad dexteram Domini in regno suo, & alium ad sinistram. *Matth. 20.*

Puella nomina Rhode intelligens Petrum pulsare ad januam, præ gaudio non aperuit, sed dimittens illum foras cucurrit & intro statim nuntiavit. *Matth. 12.*

Herodias invidiatur Joanni Baptista, tantoque odio invidiatur ei, quod magis elegit filiam suam petere caput ipsius, quam dimidiam partem regni Herodis. *Matth. 4.*

Ponit Dominus exemplum viduæ, quæ ita fuit molesta judici, Deum etiam non timentem, ut tandem ipsam a suo adversario vindicaverit. *Luc. 19.*

Mulierum fallacia.

Occasione Evæ deceptus est Adam, licet non fuerit seductus in eo, in quo Eva fuit seducta,

Y 3

causa, sed cum de ligno vetito, Eva suadente, comedit. *Gen. 3.*

Sara risit, audita promissione filii: Redarguta autem a Domino ejus diffidentia, seipsam mendaciter excusavit. *Gen. 18.*

Dux filix Loth volentes ex patre suo accipere, cum verbis eum fortassis ad hoc inducere non auderent, mediante vino propositum peregrerunt. Bene ergo alium hominem deceperunt, quando nec patri proprio pepercerunt. *Gen. 19.*

Rachel patrem proprium, quarentem idola suo, pulchra adinventione delulit. *Gen. 31.*

Domina Joseph ipsum apud virum suum nequiter accusavit, ut seipsam mendaciter excusaret, & deinceps apud virum suum de ipso Joseph se impiissime vindicavit. *Gen. 39.*

Obstetrices Hebræorum, licet piam intentionem habuerint in reservatione puerorum, tamen Pharaonem regem Egypti adinventionem mendacii sefelleraunt. *Exod. 1.*

Mulieres Moabitidæ filios Israel deceperunt, contra quos Balaam ariolus cum omnibus magicis artibus suis nihil potuerat operari. *Num. 25.*

Rahab meretrix abscondit exploratores Josue, & eos, qui quærebant eos, fecit currere usque ad vada Jordanis, dicens, quod exierit clausa porta. *Josue 2.*

Egressa Jahel in occursum Sisare, dixit ad eum: Intra ad me, Domine mi, ne timeas. Et postremo illum dormientem occidit. *Judic. 4.*

Uxor

Uxor Samsonis fuodeas apud eum lachrymas, dicebat: Odisti me, idcirco problema non vis mihi exponere: tamen illi in damnum proprium revelavit. *Judic. 14.*

Dalila molesta fuit Samsoni jugiter per multos dies, spatium ad quietem non tribuens, & defecit anima ejus, ad mortem usque lassata est. Tunc victus fortissimus Samson stulte aperuit ei totum. *Judic. 16.*

Michol intelligens, quod Saul pater suus quæreret David virum suum ad mortem, fecit eum fugere, & posuit simulacrum super lectum ejus. *1. Reg. 19.*

Viri, qui nunciare debebant David fratrem Absalon, fuerunt positi in puteo, & mulier quædam ponens velamen super os putei, quasi hecans pisanas, ipsos recessisse mentita est. *2. Reg. 17.*

Fefellit Holofernem Judith, a facie ejus terra tremere videbatur, quamvis optima intentione. *Judith. 10.*

Herodes metuebat Joannem Baptistam, sciens eum virum justum. Et tamen Herodias in tantum laboravit, quod fecit eum in carcere decollari. *Marc. 14.*

Saphira uxor & Ananias mentiti sunt Petro de agri pretio. Sed illud mendacium fuit per Petrum gravissime punitum. *Act. 5.*

Mulierum fides.

Commendat apostolus fidem Rahab, quæ non perit cum iis, qui non obediærant, cum excepisset hospitio exploratores pacificos. *Hebr. 11. Josue 2.*

Ruth adhæsit foerui suæ Noemi dicens: Populus tuus & Deus tuus meus. Unde Boaz postea dixit ei: Reddat tibi Dominus plenam mercedem, ad quam venisti, & sub cuius co-fugisti alas. *Ruth. 1. 2.*

Mulier vidua Sareptana credidit verbis Elie prophete, licet rem satis difficilem illi faciendam juberet. *3. Reg. 17.*

Mundi creationem & corporum resurrectionem optime constabatur mirabilis illa mater, quæ septem fratres filios torqueri uno die vidit, & ipsos ad moriendum pro Dei legibus fortiter animavit. *2. Mach. 7.*

Circa mysterium dominicæ incarnationis fuerunt mulieres ad credendum promptiores, quam viri. Nam Zacharias pater Joannis Baptistæ incredulitatis fuit ab angelo redargutus: pro eo, quod non credidisti verbis meis &c. Elisabeth autem non reprehensibilis, sed commendabilis legitur extitisse, quæ statim in adventu beatæ Virginis exclamavit: Benedicta tu &c. *Luc. 1.*

Similiter commendatur Beata Virgo, quæ credidit angelo dicenti sibi, quod conciperet de Spiritu sancto. *Eodem.*

Item

Item Anna vidua prophetissa loquebatur de puero nato omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. *Luc. 2.*

Mariæ Magdalene dixit Dominus: Fides tua te salvam fecit, vade in pace. *Luc. 7.*

Tantam fidem habebat ad Dominum mulier hamorrhœssa, quod sufficiebat ei, ut tantummodo tangeret simbriam vestimenti ejus. Ideo meruit audire verbum dulce: Confide filia, fides tua te salvam fecit. *Matth. 9. Luc. 8.*

Nec longa expectatione, nec dura responsione desistit clamare ad Dominum mulier Chananaea. Idcirco tandem audivit: O mulier, magna est fides tua, fiat tibi, sicut vis. *Matth. 15.*

Mulier Samaritana plene confessæ est, dicens: Quia Messias venit, qui dicitur Christus. Et postea multi Samaritanorum crediderunt in Dominum, propter verbum mulieris illius. *Joan. 4.*

Confessio fidei Marthæ, quæ dixit: Ego credidi, quia tu es Christus filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti, satis similis fuit confessioni Petri. *Joan. 11. Matth. 16.*

De resurrectione Domini legimus multos viros dubitasse, & Dominum Jesum illicum incredulitatem, & cordis duritiam expressisse, de mulieribus autem nihil tale legitur. Sed resurgens Dominus primo apparuit mulieri, scilicet Magdalene, & illa currens discipulis lugentibus nuntiavit. *Marc. 16. Matth. 28.*

Quædam mulier, nomine Lydia purpuraria, audivit prædicationem Pauli, cujus Domi-

Y 5

nus

nus aperuit cor, & baptizata est, & domus ejus.
Act. 16.

Mulierum fortitudo.

Baracch filius Abinoam noluit ducere exercitum contra Sisaram, nisi Debora uxor Lapidoth iret cum eo, quæ dixit: Ibo quidem tecum, sed in hac vice victoria non reputabitur tibi, quia in manu feminæ tradetur Sisara.
Judic. 4.

Dixit Booz ad Ruth, quæ reliquerat patriam & Deos suos: Scit communis populus, qui habitat inter portas urbis, mulierem et esse virtutis.
Ruth. 3.

Viriliter salvavit David virum suum Michol, cum quaeretur ad mortem a Saule patre suo.
1. Reg. 19.

Cum vidisset Abigail virum suum Nabal dure respondisse nunciis David, festinavit, & tulit diversa xenia, & David iratum placavit.
1. Reg. 25.

Gravem contumeliam, ab ancilla prolutam, valde patienter tulit Sara filia Raguelis, nec ei quid respondit, sed ad orationem se convertit.
Tab. 3.

Ester regina exposuit se periculo moriendi pro liberatione populi sui, quando non vocata ad regem ire præsumpsit.
Ester. 5.

Supra modum mater mirabilis, quæ perentes septem filios sub unius diei tempore conspiciens, bono animo ferebat, & feminæ cogi-

cogitationi masculinam animam insererat.
2. Mach. 7.

Fortissima fuit beata virgo Maria in contemnendo gaudium, quod habuit de filii conceptione, nativitate, Magorum adoratione, & ipsius educatione, prædicatione, miraculorum operatione, resurrectione. Rursum sustinendo dolorem, quem passa fuit in ipsius filii passione.

Valde fuit mirabilis audacia Mariæ Magdalene, quæ passioni Domini affuit, & toties ad sepulchrum Domini venit, recedentibus etiam discipulis dilectissimis, non recedebat, sed stans ibidem plorabat. Ipsam etiam nimis audacem faciebat amor, cum dicebat: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi.
Joan. 20.

Mulierum pietas, & compassio.

Rebecca videns servum Abraham, hominem peregrinum & bibere petentem, sine mora respondit: Bibe Domine mi, quin & camelis tuis hauriam aquam, donec cuculi bibant.
Gen. 24.

Timuerunt obstrictæ Deum, & non fecerunt juxta præceptum regis Egypti, sed conservabant marces.
Exod. 1.

Cernens filia Pharaonis vagientem puerum, misera est ejus, & ait: De infantibus Hebræorum est hic, & faciens cum nutrirî, in filium adoptavit.
Exod. 2.

Rahab meretrix audiens, exploratores Josue ad mortem quaeri, compassa est eis, & ipsos ab-

abscondens liberavit, & sanos remisit. *Josue 2.*

Nuntii, euntes ad David, absconditi fuerunt in puteo & salvati per mulierem, quæ posuit velamen super os putei, & eos, qui quærebant, delulit. *2. Reg. 17.*

Duaram mulierum, coram Salomone contendentiū, illa piū cor habuit, quæ liti cedere voluit, cujus viscera super filium commota fuerunt. *3. Reg. 3.*

Vidua mulier Sareptana fuit hospita Eliæ prophete, & hic apud illam sustentabatur. *3. Reg. 17.*

Mulier Samanitis induxit virum suū ad hoc, ut fieret in domo sua Elisæ locus aptus ad manendum. *4. Reg. 4.*

Cum occideret Athalia omne semen regium, Josaba filia regis Joram tulit Joas unum de filiis regis, & abscondens salvavit eum. *4. Reg. 11.*

Companiens populo, morti addicto, Esther magno se exposuit periculo, & apud Asserum Judæorum liberationem & sublimationem obtinuit. *Esther 5.*

Pietas beatæ virginis Mariæ multum apparuit in hoc, quod ad pauperes nuptias ire voluit, & desiciente vino non requisita ab aliquo sed sponte verecundorum pauperum advocata, dixit filio: Vinum non habent. Per hoc etiam potest inuui largitas ejus magna, quia cum a Magis aurum, thus, & myrrham, quæ obtulerant recepisset, paulo post in purificatione sua non potuit habere agnū, quem offerret.

Sup-

Supponendum ergo est, quod illa munera pauperibus erogaverat. *Joan. 2. Matth. 2. Luc. 2.*

Ambulans per mundum Salvator mundi in domo Marthæ & Mariæ specialius hospitium legitur habuisse. *Joan. 12.*

Mulier illa Chananae miseriam filiae suæ propriam repunabat, dicens: Miserere mei Domine fili David, filia mea male a dæmonio vexatur. *Matth. 15.*

Mulieres ministraverunt Domino prædicanti & per castella & civitates eunti. *Luc. 8.*

Astiterunt patienti, & sequebantur, dum ad crucem duceretur, ab apostolis derelictum. *Luc. 23. Joan. 19.*

Item studiose obsequi voluerunt ei in sepulchro jacenti. *Matth. 28. Luc. 23. & 24. Marc. 16. Joan. 20.*

Prætulit Dominus duo ara minuta paupercule viduæ, quæ misit in Gazophylacium cum muneribus divitum. Quia scilicet illa de eo, quod deerat, ei dederat, & quia plus ponderat Dominus mentis pietatem, quam muneris quantitatem. *Luc. 21.*

Blasphemantibus miracula Domini Scribæ & Phariseis, mulier quaedam devote audiens verba ejus, extulit vocem, dicens: Beatus venter, qui te portavit. *Luc. 11.*

Uxor Pilati magis conata fuit impedire dominicam passionem & injullam affectionem ipsius, quam aliquis homo, de quo scriptura testatur. *Matth. 27.*

Inuit

Iniuit Apostolus Corinthiis, quod aliqui Apostoli prætendebant mulieres sorores circumducere, eis scilicet necessaria ministrantes. *1. Cor. 9.*

Propter opera pietatis & eleemosynas, quas Thabira viduis faciebat, rogaverunt sanctus Petrum, ut ad defunctam veniret. Et motus lacrymis eorum Petrus ponens genua, oravit, & eam suscitavit. *Act. 9.*

Exiens de carcere Herodis Petrus, venit ad domum Mariæ matris Joannis, qui cognominatur Marcus, ubi erant multi congregati orantes. Per hoc patet, piam fuisse & bonam mulierem, & hospitam discipulorum Domini. *Act. 12.*

Quædam mulier purpuraria, nomine Lydia, credens ad prædicationem Pauli, & lapidata cum domo sua deprecata est, dicens: Si iudicassis me fidelem Domino meo esse, intrate domum meam & manete, & coegit nos, ait Lucas. Ubi etiam satis iniuit, quod mulieres prompte & devote audiunt Verbum Dei. *Act. 16.*

Mulierum sapientia.

Sara prudenter intellexit, ludum in Isaac & Hinniele non esse bonum, & voluit Dominus, ut Abraham acquiesceret illius voluntati. *Gen. 21.*

Rebecca fuit valde argumentosa ad procedendum, quod Jacob benedictionem a patre, quæ debebatur primogenito, obtineret: & post

ea fecit eum caute iram Esau declinare. *Gen. 27.*

Rahab meretrix discrete explorata res abscondit, & per hoc se & totam domum suam integraliter liberavit. *Josue 2.*

Debora, uxor Lapidoth, iudicavit populum, & docuit Barach filium Abinoam, qui facturus esset, ut populum Dei de manu Siharæ liberaret. *Judic. 4.*

Sollicita fuit Noemi & astuta ad modum inveniendum, quo Ruth alienigena nurus sua nubere posset Booz inelyto & potenti. *Ruth. 2.*

Mater Samuelis Anna discrete se excusavit ab eo, quod Heli sacerdos ei imposuit, quando filium a Domino postulavit. *1. Reg. 1.*

Per sapientiam, & eloquentiam suam, & liberalitatem satis modicam Abigail viro suo Nabal vitam servavit, & David ab homicidio impedivit. *1. Reg. 25.*

Sapienter mulier Thecuis induxit David ad hoc, quod filium suum Absalon exulem revocaret. *2. Reg. 14.*

Obsidente Job civitatem Abela, mulier sapienter taliter locuta est ei, & populo civitatis, quod ille cum totius patriæ utilitate ab obsidione recessit. *2. Reg. 20.*

Bethsabea mater Salomonis sapienter verbum proposuit coram rege David, ut filius Salomon post illum regnare deberet. *3. Reg. 1.*

Duarum mulierum coram Salomone contententium illa prudenter & pio respondit, quam dixit:

dixit: Obsecro te Domine date illi infantem vivum. 3. *Reg.* 3.

Magne sapientia fuit in regina Saba, quod ipsa venit audire sapientiam Salomonis. 3. *Reg.* 10.

Mulier Samaritanis hospita Elisæi prudenter adhæsit ei, nec voluit eum dimittere propter Giezi, donec ejus filium fuscitasset. 4. *Reg.* 4.

Holda prophetæ, uxor Sellum, Josiam regem confortavit, & populo mala ventura propter eorum peccata prædixit. 4. *Reg.* 22.

Sara filia Raguelis discrete & devote oravit Dominum, ut liberaret eam de improperio, quod audierat ab ancilla. *Tob.* 3.

Miram prudentiam & constantiam ostendit Judith alloquendo populum, & decipiendo Holofernem tam potentem tyrannum. *Judith* ab 3. usque ad finem.

Ethier cum magna cautela fecit petitionem suam, postquam regem ad prandium invitaverat, & ille vino inebriatus. *Ethier* 7.

Elisabeth mater Joannis Baptistæ discrete cognovit adventum Beate Virginis, & ipsam matrem Domini nominavit. *Luc.* 3.

Tam tacendo, quam loquendo patet Beatam Virginem Mariam mirabiliter fuisse prudentem. Tacendo quidem, quia pauca verba dixisse invenitur. Locuta est cum Angelo discrete querendo, & discretius acquiescendo. Quomodo fiet istud? Item, ecce ancilla Domini. Item cum sancta Elisabeth ipsam salutando. Et nota, quod post laudes magnas, quas Eli-

6.

sabeth illi dixit, nihil ei directe respondit, sed ad laudandum Dominum se convertit, dicens: Magnificat anima mea Dominum &c. *Eodem.*

Item locuta fuit cum filio, ipsam dulciter interrogando: Fili, quid fecisti nobis sic? &c. Et pro verecundis pauperibus: Vinum non habent, ait. *Luc.* 2. *Joan.* 2.

Maria Magdalena valde prudenter agebat in co, quod ad pedes Domini se ponebat. Ad pedes enim Domini impetravit veniam pro se, vitam pro fratre, audiebat divinam sapientiam. *Lucæ* 10. Et exhibuit Christa devotam reverentiam. *Luc.* 7. *Joan.* 11. *Matth.* 27.

Uxor Pilati, dum locuta est ei, & si Pilatus credisset, prudenter egisset. *Matth.* 27.

Mulierum stultiloquium.

Eva prius legitur locuta fuisse cum serpente, quam cum Deo adorando, vel cum viro suo ad aliquam eruditionem percipiendam. *Gen.* 3.

Promittente Domino, quod Sara esset filium paritura, & primo illa risisset præ diffidentia, negavit postea se risisse. *Gen.* 18.

Cernens Rachel, quod infecunda esset, ait marito suo: Da mihi liberos, alioquin moriar. Quasi esset in ipso Jacob potestate, de sterili fecundam facere. *Gen.* 30.

Uxor Samsonis, stultum ut scivit propositionem obscuram viri sui, indicavit civibus suis in damnium matris sui. *Judic.* 14.

Samari Exempl.

Z

Cum

Cum vidisset Dalila, quod Samson confesus esset ei omnem animum suum, quomodo fortitudinem amittere posset, inimicos illius vocavit, & statim eis revelavit. *Judic. 16.*

Quia David præ magna devotione saltaverat coram arca Domini, Michol filia Saul ironice dixit ei: O quam gloriosus fuit hodie rex Israel? *2. Reg. 6.*

Cum dixisset Tobias de heredo: Videte ne furtivus sit, Anna uxor ejus irata respondit: Manifeste vana facta est spes tua. *Tob. 2.*

Sara filia Raguelis increpante ancillam julle, illa impatienter & injuriose respondit: Amplius ex te non videamus filium, aut filiam super terram. *Tob. 3.*

Cum contenderent duæ mulieres meretrices coram Salamone, illa stulte & nequiter locuta est, quæ dixit de infante: Nec mihi, nec tibi, sed dividatur. *3. Reg. 3.*

Uxor Aman audiens querimoniam, quam vir faciebat de Mardocheo, respondit: Jube parari excelsam trabem, ut appendatur in ea. *Esth. 5.*

Sedente Job in sterquilinio, & saniem fluentem testa radente, dixit ei uxor sua: Benedic Domino, & morere. Sed ille bene & discretè respondit: Quasi una de stultis mulieribus locuta es. *Job. 2.*

Petitio matris filiorum Zebedæi non fuit a Domino approbata, quando dixit: Die, ut hi duo sedcant, unus a dextris, alter a sinistris. *Matth. 20.*

Ad

Ad vocem unius ancillæ, negavit Petrus Dominum. *Matth. 26.*

Multa verba, & simplicia dixit Domino mulier Samaritana, antequam impingeret in veritatem. *Joan. 4.*

Munerum acceptatio.

Abraham noluit accipere munera, quæ obtulit ei rex Sodomorum, licet ipse optime meruisset, quando reversus fuit Abraham a eadè quatuor regum. *Gen. 14.*

Munera misit Jacob offerri Esau fratri suo, ut compesceret iram ejus. *Gen. 32.*

Munera obtulerunt filii Israel ad opus tabernaculi Domini in tanta quantitate, quod jussit Moyses clamari, ut nullus aliquid ulterius offerret. *Exod. 36.*

Mercedem iniquitatis amavit Balaam, & ivit cum noviciis Balac, qui divinationis pretium habebant in manibus. *Num. 22.*

Ad obrulit munera Egion regi Moab, & postea feretro loquens cum eo, percussit eum graviter, & occidit. *Judic. 3.*

Inimici Samson pecuniam Dalilæ promiserunt, & eam, ut illum deciperet, induxerunt. *Judic. 16.*

De filiis Samuel dicitur: Declinaverunt post avaritiam, acceperunt munera. Et statim sequitur: Perverterunt judicium. *1. Reg. 8.*

Non fuit impositum Samueli, qui viginti annis populum Israel judicaverat, quod unquam munera ab aliquo accepisset. *1. Reg. 12.*

Z 2

Xen'a,

Xenia, quae obtulit Siba puer Miphiboseth David, a facie Absalon fugienti, videntur inclinasse animum ipsius David ad hoc, quod contra ebfentem iniquum tulit iudicium. 2. *Reg.* 16.

Regina Saba dedit regi Salomoni centum viginti talenta auri, aromata multa, & gemmas pretiosas. Rex autem Salomon dedit ei omnia, quae voluit, & quae petivit ab illo, exceptis his, quae ultro obtulerat ei munere regio. 3. *Reg.* 10.

Arauna voluit offerre David arcam, & omnia ad sacrificium necessaria, sed ille noluit gratis accipere, nec sacrificium de alieno offerre. 2. *Reg.* ult.

Rex Syriæ Benedab fedus habebat cum Basa rege Israel: Sed propter munera, quae misit ei Aza rex Juda, rupto federe cum Basa graviter impugnavit eum. 3. *Reg.* 15.

Naamao Syrus fuit animo grato ab Elifao curatus. Et tamen Graeci, quia ab eo accepit munera, fuit gravi plaga percussus. 4. *Reg.* 5.

Misit rex Babylonis litteras & munera ad Ezechiam, & sequitur: Laetatus est autem Ezechias in adventu eorum. Sed nota ibi quomodo displicerit Domino. 4. *Reg.* 20.

Achaz rex Juda, spoliata domo Domini, & domo regum & principum, dedit regi Assyriorum munera, & tamen nihil ei profuit. 2. *Paral.* 28.

Statuerunt Iudæi, in memoriam lætitiæ, quam habuerunt interfecto Aman, pessimo Ju-
dæo

dæorum inimico, ut pauperibus munuscula largirentur. *Esth.* 9.

Conquerendo loquitur Dominus per Isaiam dicens: Principes tui infideles, socii furum, omnes diligunt munera, sequuntur retributione. *Isa.* 1.

Dedit magister militiæ regis Babylonis cibariorum Jeremiæ & munuscula, & dimisit eum. *Jer.* 40.

Postquam exposuerat regi Nabuchodonosor Daniel visionem, rex in sublime illum extulit, & munera magna, & multa dedit ei. *Dan.* 2.

Balthasar Babylonis rex promiserat magna donaria Danieli. Qui respondens ait: Munera tua sint tibi, & dona domus tuæ alteri da. *Dan.* 5.

Abiit Jonathas Ptolomaidam, & dedit Alexandro & Ptolomæo regibus argentum multum & aurum & dona, & invenit gratiam in conspectu eorum. 1. *Mach.* 10.

Videns Tryphon, Jonatham venisse ad eum cum exercitu multo, timuit eum, & cum honore accepit, & munera ei dedit, & hac occasione decepit eum. Nam remisit militibus, ipsum cum paucis retinuit, & occidit. 1. *Mach.* 12.

Propter munera, quæ dedit & promisit ambitiosus Jason regi Antiocho, obtinuit summum sacerdotium. Cum autem misisset pecuniam regi per Menelaum, ille supplantavit eum, & obtinuit principatum; quia supposuit Jason talenta argenti trecenta. 2. *Mach.* 4.

Menelaus frater Lysimachi per pecuniam, quam promisit Antiocho, obtinuit summum sacerdotium. Deinde donavit Andronico quendam vaso aures, de templo furtim accepta, & fecit Oniam occidi. Postmodum cum accusaretur apud Ptolomæum regem, per pecunias, quas ei dare promisit, accusatores suos procuravit morte damnari. *Eodem.*

Cupiens obtinere summum sacerdotium Alcimus proditor impius & detractor, obtulit Demetrio regi coronam auream, & quædam alia. 2. *Macch.* 14.

Obtulerant Magi Domino pauperi aurum, thus, & myrrham. *Matth.* 2.

Milites illi, qui debuerant custodire sepulchrum Domini, accepta a Judæis pecunia copiosa, dixerant, quod discipuli ejus furati fuerant, illis dormientibus. *Matth.* 28.

Pauperculæ donum viduæ, quæ duo ara minuta misit in Gazophylacium, præfertur a Domino muneribus divitum. *Luc.* 2.

Cum vidisset Simon, quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam dicens: Date & mihi hanc potestatem. *Act.* 8.

Felix præfes, qui tenebat Paulum vincitum a Judæis nequiter accusatum, sperabat, quod pecunia daretur ei a Paulo. Propter quod frequenter eum accersens, loquebatur cum eo. Et quia verisimile est, eum non obtinuisse intentum, Paulum reliquit vincitum. *Act.* 24.

O. Obe-

O.

Obedientia, & inobedientia.

Hominem Deus volens sub obedientia vivere, etiam in statu innocentie, statim ut conditus est, ipsum præceptis aditrosit, & eum contra obedientiam viventem severe punivit. *Gen.* 2. & 3.

Prompte obedivit Noe Domino in omnibus, quæ ei faciendæ præcepit tempore instantis diluvii. *Gen.* 7.

Præceptum Dei de circumcisione, quamvis esset grave & insolitum, non distulit Abraham implere usque in crastinum. *Gen.* 17.

Præceptum Abraham de immolatione filii sine mora exequi voluit. Ecce considera mirabilem ejus obedientiam. *Gen.* 22.

Prompte obedivit Joseph patri ad fratres eum mittenti, quamvis prius eos accusasset, ob quod merito timere debuerat. *Gen.* 37.

Obedivit Moyses Domino imponenti duarum populorum, Sed attende eum quanta difficultate; quinque enim excusat se. *Exod.* 3. 4.

Magnam obedientiam promiserunt filii Israel dicentes: Omnia, quæ locutus est Dominus, faciemus, & erimus obedientes. Sed post operibus contrarium fecerunt. *Exod.* 24.

Z 4

Filii

Menelaus frater Lysimachi per pecuniam, quam promisit Antiocho, obtinuit summum sacerdotium. Deinde donavit Andronico quendam vaso aures, de templo furtim accepta, & fecit Oniam occidi. Postmodum cum accusaretur apud Ptolomæum regem, per pecunias, quas ei dare promisit, accusatores suos procuravit morte damnari. *Eodem.*

Cupiens obtinere summum sacerdotium Alcimus proditor impius & detractor, obtulit Demetrio regi coronam auream, & quædam alia. 2. *Macch.* 14.

Obtulerant Magi Domino pauperi aurum, thus, & myrrham. *Matth.* 2.

Milites illi, qui debuerant custodire sepulchrum Domini, accepta a Judæis pecunia copiosa, dixerant, quod discipuli ejus furati fuerant, illis dormientibus. *Matth.* 28.

Pauperulæ donum viduæ, quæ duo ara minuta misit in Gazophylacium, præfertur a Domino muneribus divitum. *Luc.* 2.

Cum vidisset Simon, quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam dicens: Date & mihi hanc potestatem. *Act.* 8.

Felix præfes, qui tenebat Paulum vincitum a Judæis nequiter accusatum, sperabat, quod pecunia daretur ei a Paulo. Propter quod frequenter eum accersens, loquebatur cum eo. Et quia verisimile est, eum non obtinuisse intentum, Paulum reliquit vincitum. *Act.* 24.

O. Obe-

O.

Obedientia, & inobedientia.

Hominem Deus volens sub obedientia vivere, etiam in statu innocentie, statim ut conditus est, ipsum præceptis aditrosit, & eum contra obedientiam viventem severe punivit. *Gen.* 2. & 3.

Prompte obedivit Noe Domino in omnibus, quæ ei faciendæ præcepit tempore instantis diluvii. *Gen.* 7.

Præceptum Dei de circumcisione, quamvis esset grave & insolitum, non distulit Abraham implere usque in crastinum. *Gen.* 17.

Præceptum Abraham de immolatione filii sine mora exequi voluit. Ecce considera mirabilem ejus obedientiam. *Gen.* 22.

Prompte obedivit Joseph patri ad fratres eum mittenti, quamvis prius eos accusasset, ob quod merito timere debuerat. *Gen.* 37.

Obedivit Moyses Domino imponenti duarum populorum, Sed attende eum quanta difficultate; quinque enim excusat se. *Exod.* 3. 4.

Magnam obedientiam promiserunt filii Israel dicentes: Omnia, quæ locutus est Dominus, faciemus, & erimus obedientes. Sed post operibus contrarium fecerunt. *Exod.* 24.

Z 4

Filii

Filii Israel per desertum ambulantes, ad imperium Domini erigebant tentoria, & ad imperium eius deponebant. *Num. 9.*

Item filii Israel ad terram promissionis iuxta mandatum Domini timerunt ascendere, sed postea Domino prohibente ascendere conati sunt, sed malo successit eis. *Num. 14.*

Euntes ad bellum contra mandatum Domini & Moyse, multi victi a paucis. Cum autem ex obedientia pugnauerunt, pauci vicerunt. *Num. 14. & 31.*

Quia transgressus est Achan mandatum Josue, populus in prelio fuit superatus, & ipse postea a populo lapidatus. *Josue 7.*

Saul offerens holocaustum contra mandatum Samuelis, reprobatus est. Similiter quia pepererat Agag regi Amalech, & gregibus ovium, & ceteris rebus pretiosis. Et tunc dixit ei Samuel: Melior est obedientia quam victimarum. *1. Reg. 13. 1. Reg. 15.*

David licet per Samuelem esset unctus in regem, tamen obedebat patri mittenti eum, ut portaret victualia fratribus, quibus tunc fuerat prececlus. *1. Reg. 17.*

Predixit Dominus Salomoni, quod si faceret omnia, quae praeceperat ei, poneret thronum regni eius in Jerusalem in sempiternum: si autem sverteretur, & non custodiret eius mandata, auferret Israel de superficie terrae. *3. Reg. 9. 2. Paral. 7.*

Obedientia etiam interdum commendatur in iis, quae videntur sine ratione mandari. Unde per-

percussus est a leone ille, qui noluit peccare quemdam de filiis Prophetarum. *3. Reg. 20.*

Vir Dei, qui praedixit Jeroboam destructionem altaris sui, a leone occisus fuit, quis contra praeceptum Domini in domo alterius Prophetae comedit. *3. Reg. 13.*

Cum ad mandatum Elifeti Naaman indignatus abiret, dixerunt ei servi sui: Pater, etiamsi rem grandem dixisset tibi Propheta, certe facere debueras. *4. Reg. 5.*

Tobias junior, auditis exhortationibus patris, respondit & dixit: Omnia, quaeunque praecepisti mihi, faciam pater. *Tob. 5.*

Quaequid praecipiebat Mardocheus, observabat Esther, & ita cuncta faciebat, ut eo tempore solita erat, quo eam parvulam nutrebat. *Esther 2.*

Commendantur a Domino Rechabites pro eo, quod noluerunt vinum bibere, praecepto patris obedientes, dicentis: Non bibetis vinum. *Jer. 35.*

Jonas insipienter refugiebat obedire Domino praecipienti, ut iret ad praedicandum in Ninive, sed refugiendo devenit, quo Dominus miserat. *Jona 1. 2. & 3.*

Mathathias dixit nuntio regis Antiochi: Et si omnes obedimus regi, ego & filii mei obedimus legi patrum nostrorum. *1. Mach. 2.*

Dixit unus illorum septem fratrum: Parati sumus mori magis, quam patrias Dei leges praevicari. *2. Mach. 7.*

Descendebat puer Jesus cum Maria & Joseph in Jerusalem, & erat subditus illis. *Luc. 2.*
Cito & perfecte obedierunt illi Apostoli, qui a Domino vocati, continuo relictis omnibus secuti sunt eum. Similiter & Matthæus relictis omnibus secutus est eum. *Matth. 4. Luc. 5.*

De obedientibus verbo & non facto, seu facto plus quam verbo, proponit Dominus exemplum duorum filiorum, quorum unus dixit, se inrum in vineam patris, & operaturum, & non ivit: alius negavit, & ivit. *Matth. 21.*

Etiã malis prælatis obediendum esse, præcepit Dominus: Super cathedram Moysi sederunt &c. omnia, quæcumque jusserint facere, facite. *Matth. 23.*

Salvator noster, legis Dominus, legi voluit obedire in circumfisione, & oblatione facta in templo, & etiã in usu signi paschalis. *Luc. 2. & 22.*

Exemplum obedientiæ proponit nobis Apostolus in Salvatore nostro: Factus est obediens usque ad mortem. Ubi etiã insinuat obedientiæ fructum; sequitur enim: Propter quod exaltavit Deus illum &c. *Philip. 2.*

Principes sacerdotum comminati sunt Petro & Joanni, ne ultra loquerentur in nomine Jesu. Qui responderunt eis: Si justum est, vos potius audire, quam Dominum, judicate. Non enim possumus, quæ vidimus & audivimus, non loqui. Deinde cum arguerentur Apostoli a principibus sacerdotum, quia non servassent

eorum

eorum mandatum, responderunt Petrus & alii Apostoli: Obedire oportet Deo magis, quam hominibus. *Act. 4. Act. 5.*

Saulus in terram prostratus, audiens verba Jesu Nazareni, prompte ait: Domine, quid me vis facere? *Act. 9.*

Cornelius dixit beato Petro: Omnes nos in conspectu tuo assumus parati audire omnia, quæcumque tibi præcepta sunt a Domino. *Act. 10.*

Paulus, electo sibi Sila in socium, perambulabat Syriam & Ciliciam, confirmans ecclesias, & præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum. *Act. 15.*

Obstinatio, & duritia cordis.

Cain post increpationem, quam fecit Dominus, peior fuit, & fratricidium perpetravit. *Gen. 4.*

Cor Pharaonis non per blandimenta, quæ primo dixit Moyses ex parte Domini, nec per dura flagella potuit emolliiri. *Exod. 5. usque ad 10. cap.*

Filii Israel dicuntur a Domino populus dure cervicis, ut patet etiã Levit; pluribus locis. *Exod. 32.*

Heli sermonibus suis filios corripuit, sed nihil eis profuit. *1. Reg. 2.*

Samuel prædixit populo conditiones regis eorum valde graves, & quod hoc displicebat Domino, & tamen noluerunt desistere ab incepto. *1. Reg. 8.*

Non

Non per verba Jonathæ, nec per beneficia a David recepta, cor Saul ad diligendum ipsum David potuit provocari. 1. Reg. 18.

De Nabal dicitur, quod erat durus, pessimus, & malinosus. 1. Reg. 25.

Obstinatè nimis Asahel persequatur Abner. 2. Reg. 2.

Mittebat Dominus viris Juda prophetas, ut revertentur ad eum, quos illi audire noluerunt. Imo & Zachariam filium Jojada, incipientem eos, crudeliter occiderunt. 1. Paral. 24.

Ezechias rex Juda militi nuncios in universum Israel, dicentes: Nolite indurare cervices, sicut patres vestri &c. Sequitur, quod illi irridebant, & subornabant eos. 2. Paral. 30.

Durissima fuerunt corda illorum, qui venerunt ad comprehendendum Dominum, quos cum ad terram prostravisset solo verbo, & auriculam unius sanasset, non fuerunt moti ad misericordiam vel ex miraculi manifestatione, vel ex beneficii pietate. Luc. 22. Joan. 18.

Beatus Stephanus, Judæos ardentè increpans, ait: Dura cervicè, & circumcissi corde & auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis. Act. 6.

Oculorum custodia.

Prima mulier, viso ligni vetiti fructu pulchro, tulit de illo, & comedit. Gen. 3.

Pulchritudo visa mulierum fuit occasio mulierum malorum; videntes enim filii Dei filios hominum, quod essent pulchræ &c. Gen. 6.

Ex

Ex eo quod Cham filius Noe vidit verenda patris, & ipsum nudatum esse fratribus nunciavit, maledictionem patris incurrit. Gen. 9.

Abraham dixit uxori suæ Sarai: Novi quod pulchra sis mulier, & cum viderint te Ægyptii, interficient me, & te reservabunt. Gen. 12.

Volens videre regionis mulieres Dina, ipsa visa & corrupta fuit. Gen. 34.

Judas vidit Thamar in bivio, & cum ea peccavit. Gen. 38.

Domina, cui serviebat Joseph, oculos in eum iniecit. Gen. 39.

Dixit Dominus ad Moysen: Contestare populum, ne forte velint transgredere terminos ad videndum Dominum &c. Exod. 19.

Vidit David de solario suo mulierem lavantem se ex adverso, & tulit eam, & post virum illius dolose fecit occidi. 2. Reg. 11.

Cum intrasset Judith ante faciem Holofernis, captus est ille in oculis suis. Unde dicitur ejusdem cap. 16. Sandalia ejus rapuerunt oculos ejus, pulchritudo ejus captivam fecit animam ejus. Judith. 10.

Videbant duo fenestras Susannam quotidie ingredientem & deambulantem, & exarserunt in concupiscentiam ejus. Dan. 13.

Quis filius Herodis saltando placuit Herodi, ipse ei stulte promisit, quod crudeliter implevit. Matth. 14. Marc. 6.

Ope.

Operatio bona.

Posuit Deus hominem in Paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum. In fadore vultus tui vesceris pane tuo. Et post emisit eum Dominus Deus de Paradiso voluptatis, ut operaretur terram: de qua natus est. Cap. 3. Et sic nota, quod Deus Hominem voluit operari in statu innocentie, & post peccatum. *Gen. 2.*

Tempore, quo solent reges ad bella procedere, David in domo sua remansit, & in illo otio adulterium cum proditione commisit. *2. Reg. 11.*

Salomon edificat domum Dei, & domum suam. Sed nota, quod prius domum Dei, & licet opus esset majus, tamen in minori tempore compleverit omnia. *3. Reg. 6, 7.*

Egerunt hi, qui operabantur, industrie, & suscitaverunt domum Dei in statum pristinum, & firmiter eam stare fecerunt. *2. Paral. 24.*

Ezechias rex Juda operatus est bonum, & rectum, & verum coram Domino, volens requirere Dominum in toto corde suo. Fecitque, & prosperatus est. *2. Paral. 31.*

Anno secundo reditus filiorum Juda de Babylone, ceperunt fundare templum, Josue vero filius Josedece & fratres ejus instabant super eos, qui faciebant opus. *1. Esd. 5.*

Præcepit rex Darius, ut edificaretur domus Domini in Jerusalem, & darentur sumptus de arca regis ne impediretur opus. *1. Esd. 6.*

Nota,

Nota, quod opera, quæ fecerunt filii transmigrationis in fundatione templi, & in ædificatione muri civitatis, multos habuerunt imitatores. *1. Esdra 8. 2. per totum.*

Vidit Deus opera Ninivitarum, & misertus est eorum. *Jona 3.*

Orioli arguuntur, si operarii ad mercedem vocantur. *Matth. 20.*

Servus, qui accepit quinque talenta, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque, commendatus est a Domino. Similiter & qui duo acceperat, & lucratus est alia duo. Alius autem, qui usum accepit, & non multiplicavit, & inutiliter servavit, reprobus fuit. *Matth. 25.*

Illi duo discipuli, qui secum manere Dominum coegerunt, quam diu fuerunt cum eo, in verbis non cognoverunt eum, sed in opere hospitalitatis & fractione panis. *Luc. 24.*

Opus Mariæ Magdalene, quando unxit Dominum recubentem, frementibus discipulis, ab ipso Domino approbatum est. *Marc. 14.*

Laudabilia opera patrum a filiis imitanda esse ostendit, dicens: Si filii Abraham estis, opera Abraham facite. *Joan. 8.*

Opera bona comparat Apostolus semini, de quo satis modicum jactat, & multum metit. Qui parce seminat, parce & metet. *2. Cor. 9.*

Graviter reprehendit Paulus Thessalonicenses otiosos, licet ipsos alias commendaret. Qui non vult operari, non manducet. *2. Thess. 3.*

T.

Tabitha erat Christi discipula, plena operibus bonis & elemosynis quas faciebat. Ideo ipsa mortua, multi fuerunt moti ad rogandum Petrum pro ea, qui suscitavit eam. *Act. 9.*

In omni gente, qui timet Dominum, & operatur iustitiam, acceptus est illi. *Act. 10.*

Apud Corinthios manebat Paulus cum Aquila & Priscilla, quia ejusdem artis erat, & operabatur. *Act. 18.*

Oppressio honorum per malos.

Cain nequam & invidus prevaluit adversus Abel iustum, & occidit eum. *Gen. 4.*

Sodomitarum animam Loth multipliciter afflixerunt. *Gen. 19.*

Oderat semper Esau Jacob, dixitque in corde suo: Venient dies luctus patris mei, & occidam fratrem meum. Unde & compulsus est Jacob fugere ad Laban avunculum suum. *Gen. 27, 28.*

Oderant filios Israel Aegyptii, & affligebant illudentes eis, atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum. *Exod. 1.*

Abimelech ambiens principatum, vel regnum, occidit 70. fratres suos. *Judic. 9.*

Saul diu persecutus est David, qui tamen fideliter & utiliter serviebat. *1. Reg. 18.*

Absalon intantum commovit populum adversus David, quod compulsus est exire Jerusalem, licet cito fuerit revocatus. *2. Reg. 15.*

Impiissima Jezabel minata, & conata est, quod occideret hominem Dei Eliam, ita quod ille

ille timens abiit, quocumque eum ferebat voluntas. *3. Reg. 19.*

Rex Israel Joram pessimus audiens, quod maxima famis esset in civitate, misit virum ad amputandum caput Elisei. *4. Reg. 6.*

Ad imperium Joas regis Juda, lapidatus est Zacharias filius Jojadæ, pro eo, quod arguebat regem & populum, sculpilibus servientes. *2. Paral. 24.*

Nabuchodonosor præcepit Holoferni, ut omnes Deos terræ exterminaret, videlicet ut ipse solus Deus diceretur, & propter hoc multa regna destruxit, & populum Dei, qui super rederat de captivitate Babylonis, afflixit. *Judith. 2.*

Aman superbus, crudelis, & impius ita potens fuit, quod pro nihilo habuit procurare necem omnium Judæorum, sed divina providentia ejus conatibus obviavit. *Esther 3, 4.*

Percussit Phalsur Jeremiam prophetam, & misit eum in nervum. *Jer. 20.*

Ananias prophetavit plane contra illud, quod dicebat Jeremias, & tulit catenam ligneam de collo Jeremias, & confregit eam, & abiit Jeremias in domum suam, quasi confusus ab illo mendace propheta. *Jer. 28.*

Nabuchodonosor rex Babylonis Azariam & socios ejus in fornacem mitti iussit, eo quod illi adorare noluerunt statuum, quam ipse idololatra iniquus crexit. Et Daniel bis fuit missus in lacum leonum procurantibus pessimis hominibus. *Dan. 5, 13, 14.*

Antiochus ascendit Hierosolymam in multitudine gravi cum superbia, & fecit ibi terralem hominum cadem. 1. *Mach.* 1.

Baccides, & Alcimus proditor, missi a rege Demetrio, tantum exercitum produxerunt contra Judam Machabæum, quod ipse Judas occidit in bello, & cæteri commilitones sui fugerunt. 1. *Mach.* 9.

Proditor & dolosus Tryphon, qui Dominum suum regem Antiochum adolescentem dolo occidit, Jonatham & duos ejus filios nequiter interfecit. 1. *Mach.* 13.

Joannem Baptistam, totius exemplar sanctitatis, ad petitionem unius meretricis Herodes, adulter vilissimus, decollavit. *Matth.* 14. *Marc.* 6.

Salvator mundi Dominus Jesus fuit percussus & delusus ab Anna, Caipha, & ab Herode Tetrarcha, & tandem a præside Pilato judicatus & crucifixus, imo ab ipsis latronibus blasphematus. *Matth.* 26. *Joan.* 19. *Luc.* 13.

Princeps sacerdotum & omnes, qui cum illo erant, injecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia publica, & postea fuerunt cæsi, & denunciatum est eis, ne amplius loquerentur in nomine Jesu. *Act.* 5.

Quidam Judæi commoverunt plebem & seniores & scribas, & raperunt Stephanum, & statuentes duos falsos testes contra eum, lapidaverunt ipsam. *Act.* 6. 7.

Militi Herodes Agrippa rex manus, ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit autem Jacobum

cobum fratrem Joannis gladio; & insuper incarceravit Petrum. *Act.* 12.

Judæi concitaverunt religiosas mulieres & primos civitatis, & excitaverunt persecutionem in Paulum & Barnabam, & ejecerunt eos de finibus suis. *Act.* 13.

Cum Paulus & Barnabas essent Lystris civitate ita honorati, quod illi homines ipsis quasi diis sacrificare voluerunt, supervenerunt quidam Judæi, & persuasis turbis lapidantes Paulum, extraxerunt estra civitatem, existimantes eum mortuum esse. *Act.* 14.

Quidam quaestuari ducentes unam mulierem Pythoissam, a qua diemonium Paulus ejecerat, ita concitaverunt principes & magistratus de civitate Philippis, quod Panus & Syllas socius ejus jussi sunt eadi, & in carcerem mitti, & pedes eorum ligno adstringi. *Act.* 16.

Oratio.

Humiliter & discrete, constanter & pie oravit Abraham Dominum, ut parceret Sodomitis. *Gen.* 18.

Pro rebus, quas etiam Dominus destinavit facere, interdum debemus Deum orare. Unde Isaac deprecatus est Dominum pro uxore sua Rerili, quam parituram fore disposuerat Dominus. *Gen.* 25.

Pensandum valde est, quam gratus, quam humilis, etiam importunus in oratione fuit Jacob: dicens: Domine minor sum cunctis miserationibus

rationibus suis. Postea quemodo ipse se ab uxore & tota familia sequelstravit, & solus de nocte remansit ibidem. *Gen. 32.*

Oravit multoties Dominum Moyses, ut amoveret plagas de Ægypto, & exaudiebatur, licet illi mali essent. *Exod. 7, 8, 9, 10.*

Oratio mentalis clamat in aures Dei, sicut apparet, quando dixit Moysi nihil loquenti: quid clamas ad me? *Exod. 14.*

In bello, quod habuerunt filii Israel contra Amalech, plus fecit Moyses orando, quam Josue pugnando. *Exod. 17.*

Post adorationem vituli videbatur velle Dominus populum delere, sed Moyses per orationis instantiam obtinuit ei veniam: Et nota ibi modum orandi: Aut, inquit, dimitte eis hanc noxam, aut dele me de libro vite. *Exod. 32.*

Per orationem Moysis absorptus est ignis, qui devoravit castra murmurantium, & dolentium pro labore. *Num. 11.*

Petit populus carnes in deserto, & Dominus iratus concessit eis. Per quod liquet, quod non semper exauditis orationis signum est divinæ dilectionis. *Eodem.*

Curata est Maria a lepra per orationem Moysis. *Num. 12.*

Afflictus populus ab ignitis serpentibus dixit ad Moysen: Ora pro nobis, & oravit Moyses pro populo. *Num. 21.*

Cum esset Anna amaro animo, oravit Dominum, flens largiter, & votum vovit, loquebatur

batur autem in corde suo, & vox penitus non audiebatur. *1. Reg. 1.*

Pugnaturi filii Israel contra Philistæos, dixerunt Samueli: Necessè est pro nobis clamare ad Dominum, ut salvet nos de manu Philistinorum. *1. Reg. 7.*

Non placuit Domino, quod filii Israel petierunt super se regem, & tamen Dominus dixit Samueli: Audi vocem populi tui in omnibus, quæ loquuntur tibi. *1. Reg. 8.*

Dixit Samuel ad populum: absit a me hoc peccatum, ut essem orare pro vobis. *1. Reg. 12.*

David dixit, se invenisse cor suum, ut oraret Dominum. *2. Reg. 7.*

Deprecatus est Dominum David pro parvulo, & jejunavit, & ingressus seorsum, jacuit super terram. Bonus fuit modus orandi, sed tunc David non fuit dignus exaudiri. *2. Reg. 12.*

Orans Elias pro pluvia dixit puero suo, ut prospiceret contra mare, unde sperabat nubem confurgere pulvisosam, sed usque ad septem vices nihil penitus apparebat, in quo orationis diuturnitas & instantia commendantur. *3. Reg. 18.*

Josaphat rex Juda timore perterritus, totum se contulit ad rogandum Dominum: audierat enim quod maxima multitudo gentium venerat contra eum. *2. Paral. 20.*

Bono usus est consilio Ezechias, auditis nuntiis regis Assyriorum, quando misit ad Isaiam prophetam dicens: Fac orationem pro reliquiis, quæ repertæ sunt, & ipsemet ad orandum Do-

minum se convertit. Et nota ibi, quam fideliter, quam prudenter oravit. 4. Reg. 19.

Convertit Ezechias faciem suam ad orandum ad parietem, ut attentius orare posset, & oravit Dominum dicens: Obsecro Domine, memento quæso &c. Flevit itaque Ezechias fletu magno. 4. Reg. 20.

Miro modo fuit humilis, devota, efficacique oratio Manassæ regis Judæ, sicut patet intuenti in fine libri. 2. Paral. 33.

Jejunavimus & oravimus Dominum pro recto itinere & securo, & evenit nobis prospero: ajebat Esdras. 1. Esd. 8.

Necmias, dum daret regi bibere, orat Deum cæli. Cum debuit ad interrogata respondere, oravit valde humiliter. 2. Esd. 1. & 2.

Tobias, auditis duris sermonibus uxoris, cepit orare cum lachrymis. Tob. 3.

Sara filia Raguelis, audita ab ancilla sua grandi contumelia, perrexit in superius cubiculum domus sue, & tribus diebus in oratione perflens, cum lachrymis deprecabatur ad Deum, ut ab illo improperio liberaret eam. *Ibidem.*

Raphael angelus monuit Tobiam juniorem, ne demagogum haberet potestatem in eum, ut eum accepisset Saram uxorem, ingressus cubiculum, per tres noctes contineret se ab ea, & nihil aliud faceret, nisi quod orationibus ambo vacarent. Tob. 9.

Audientes filii Israel potentiam Holofernis clamaverunt ad Dominum. Eliachim vero summus

mus sacerdos commemorabat eis, quomodo Moyses confidentem in virtute sua Amalec, non ferro pugnando, sed precibus sanctis orando dejecit. *Judith. 4.*

Multum confidebat Judith in orationibus aliorum, unde proponens ire ad Holofernem, dixit presbyteris: *Orate, ut firmum faciat consilium meum Deus.* Sequitur: Nihil aliud fiat pro me, nisi oratio ad Dominum. *Judith. 8.*

Similiter quando debuit amputare caput Holofernis, oravit cum lachrymis ad lectum. *Judith. 13.*

Esther locutura ad regem Assuerum, dixit Mardocheo: Congrega omnes Judæos, quos reperies, & orate pro me. Quam vero devote & humiliter oraverit, postea habetur capite 14. De oratione Mardochei, quomodo deprecatus est Dominum pro se & pro populo, c. 13. *Esth. 4.*

Magnæ reputationis apud Deam erat oratio Jeremiæ, quando dicebat ei Dominus: Noli orare pro populo hoc. *Jer. 11.*

Azarias stans in medio fornacis, oravit sic: Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum. *Dan. 3.*

Non omisit Daniel, propter impium Darii regis decretum, quin oraret ter in die Deum suum, genibus flexis, sicut ante facere consueverat. Ecce quam pretiosum & utile reputabat orare Dominum. *Dan. 6.*

Intelligens Daniel, tempus captivitatis esse completum, instantius oravit pro populo, in

captivitate detento. Et nota, quam humiliter & ferventer oraverit. *Dan. 9.*

Videns Susanna, omne humanum sibi desisse consilium, recurrit ad orationis suffragium, & oratio ejus fuit exaudita. *Dan. 13.*

Oravit Jonas ad Dominum de utero pisces, & dixit: Clamavi de tribulatione mea ad Dominum, & exaudivit me. *Jona 2.*

Congregatus est conventus, ut essent parati in prælum, & ut orarent, & peterent misericordiam & miserationes. *1. Mach. 3.*

Judas Machabæus commissurus prælum contra Gorgiam, oravit, & dixit: Benediculus es Salvator Israel. In duobus autem præcipuis bellis non legitur orasse, uno scilicet contra regem Antiochum, & tunc non vicit, sed diverit: altero contra Bæchidem & Alcium, & tunc in bello cecidit. *1. Mach. 4. 1. Mach. 6. & 9.*

Videns Jonathas, quod omnes (exceptis paucis) derelinquebant pugnantem contra alienigenas, scidit vestimenta sua, & oravit, & postea victoriam obtinuit. *1. Mach. 11.*

Judæi in tribulatione positi, que supervenit eis, oraverunt Dominum. Sacerdotes vero ante altare, cum stolis sacerdotalibus, jactaverunt se, & invocabant de celo eum, qui de depositis legem posuit, ut iis, qui deposuerunt, ea salva custodiret. Universæ etiam mulieres, protensis manibus in celum, deprecabantur. *2. Mach. 3.*

Oñas summus pontifex oravit pro Heliodoro divina virtute graviter flagellato, eo quod vo-

lue-

luerat spoliare templum. Dominus autem illi vitam donavit. *Eodem.*

Judas Machabæus, & qui cum eo erant, simul deprecabantur Dominum, ut eriperet eos ab impio Nicanore &c. Etsi non propter eos, sed propter testamentum, quod erat ad patres eorum, & propter invocationem sancti & magnifici nominis ejus super ipsos. *2. Mach. 8.*

Orabat scelestus Antiochus Dominum, a quo non esset misericordiam consecutus. *2. Mach. 9.*

Nicanor & qui cum eo erant, cum tubis & canticis admovebant: Judas vero cum suis, invocato Deo per orationes, congressi sunt. Manu quidem pugnantes, sed cordibus Dominum orantes, prostraverunt non minus triginta quinque millia hominum, præsentie Dei magnifice delectati. *2. Mach. ult.*

Brevem, utilem, & humilem modum orandi habuit leprosus ille, qui genu flexo adoravit Dominum Jesum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. *Matth. 8. Luc. 5.*

Similem modum orandi, per modum invocationis, habuit Centurio, cum dixit: Domine, puer meus jacet paralyticus. *Matth. 8.*

Item Martha & Maria pro Lazaro jam sepulto. *Joan. 11.*

Etiã de eo, quod Dominus facere proposuit, vult per nos ipse quandoque rogari: Rogate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Statim sequitur: Convocatis &c. *Matth. 9.*

A 5

Dimi

Dimissa turba ascendit Dominus in montem solus orare. In quo docemur, quod dum orare volumus, turbam debemus fugere, ne turbemur. *Matth. 14.*

Dominus & Salvator noster in evangeliiis nos orare docuit verbo. Sic ergo orabitis: Pater noster &c. Oportet semper orare & nunquam deficere. *Matth. 6.*

Item animavit promissione. *Luc. 6.* Petite, & accipietis. Item: Si quid petieritis patrem in nomine meo, faciam. *Joan. 14.*

Informavit exemplo. Ipse enim, qui poterat imperare, volebat orare. *Matth. 14. Marti 1.*

Specialiter autem in oratione persecutione passionis suae, oravit, & orare monuit: Vigilate & orate, ajebat. *Luc. 22. Matth. 26.*

Quando Maria Magdalena veniam obtinuit a Domino dicente: Remittantur tibi peccata, nihil vocaliter orasse dicitur, sed flexisse. Ubi apparet efficaciam mentalis desiderii, etiam sine oratione vocali. *Luc. 7.*

Ad instantiam orationis Dominus nos inducit exemplo amici ad amicum, media nocte cuius. *Luc. 11.*

Et exemplo viduae, quae ab iniquo iudice, cum importunitate multa, sese vindicari petebat. *Luc. 18.*

Ad humiliter orandum & instantiam commendandam, inducit Dominus exemplum de superbo Pharisaeo & humili publicano. *ibidem.*

Post ascensionem Domini in caelum, reversi sunt discipuli in Jerusalem, & orant omnes per-

perseverantes in oratione unanimiter, cum mulieribus & Maria. *Act. 1.*

Apostoli volentes unum de discipulis eligere in Apostolorum loco Judae, statuerunt duos Joseph & Mathiam, & orantes dixerunt: Tu Domine, qui nosti omnium corda, ostende, quem elegeris. *Act. 1.*

Omnes fideles in primitiva ecclesia perseverantes erant in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. *Act. 2.*

Item Petrus & Joannes ascenderunt in templum ad horam orationis notati. *Act. 3.*

Cum orassent discipuli unanimiter una voce, motus est locus, in quo erant congregati, & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & loquebantur verbum Dei in iudicia. *Act. 4.*

Lapidabant Stephanum Judaei, invocantem & dicentem: Domine Jesu, accipe spiritum meum. Postquam autem genibus clamavit voce magna, diceus: Domine ne statuas illis hoc peccatum. *Act. 7.*

Petrus & Joannes oraverunt pro illis de Samaria, ut acciperent Spiritum sanctum. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. *Act. 8.*

Saulus ad terram prostratus, & salubriter excaecatus postea surrexit. Et in Damascus veniens, orare cepit, & fuit tribus diebus non manducans. *Act. 9.*

Cornelius Centurio erat vir religiosus & timens Deum cum omni domo sua, faciens ele-

mo-

mosynas multas & deprecans Dominum semper, Et per hoc disposuit se ad fidem. Unde sequitur: *Orationes tuæ & elemosynæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. Act. 10.*

Petrus servabatur in carcere Herodis, oratio autem habet sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo. *Act. 12.*

Cum disisset Spiritus sanctus: Segregate mihi Barnabam & Paulum ad opus, ad quod assumpsi eos, sequitur: Tunc jejunantes & orantes, eisque manus imponentes, dimiserunt illos. Et sequitur: Fecerunt mirabilem fructum. *Act. 13. Et sequent.*

Ascendit Petrus in superiora domus, ut oraret circa horam sextam, ut sic posset orare devotius a familia inferius existente remouus. *Act. 10.*

Cum iret Paulus ad orationem, obviavit puella, quæ spiritum pythonem habebat, quem Paulus expulit, præcipiens ei in nomine Jesu. *Act. 16.*

Revertens Paulus a fratribus de Achaja, post paucos sermones & pia verba, positus genibus, cum omnibus illis oravit. Magnus autem fletus factus est omnium. *Act. 20.*

Cum orasset in templo Paulus, factus est in stuporem mentis, & vidit Dominum Jesum, dicentem: Festina & exi velociter de Jerusalem. *Act. 22.*

Patre Publii febribus & dysenteria laborante, cum orasset Paulus, & imposuisset ei manus, sanavit eum. *Act. 23.*

Apo-

Apostolus Paulus orandum esse sine intermissione, monebat, hoc ipsumque sollicitus faciebat Rom. 1. Sine intermissione memoriam facio vestri semper in orationibus meis. 1. *Thess. 5. Rom. 1.*

Adeo grande & arduum opus est orare, quod ipse Paulus ad id æquum dicebat se sufficientem non esse. *Rom. 8.*

Quod oremus, sicut oportet, nescimus: propter quod ipse orationes aliorum frequenter & humiliter flagitabat: Fratres, orate pro nobis. 2. *Thess. 3.*

Petebat etiam Paulus orationes fieri pro malis amovendis, & pro bonis obtinendis. De primo: Obsecro vos fratres, ut adjuvetis me, in orationibus vestris ad Deum, ut liberet ab infidelibus. Quod autem aliorum se orationibus juvari crederet, dicit: De tantis periculis eripuit nos Deus, adjuvantibus vobis in oratione pro nobis. De secundo, quod bona obtinere per aliorum orationes optabat, ait: Orantes pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad loquendum mysterium Christi. Et alio loco: Fratres orate pro nobis, ut sermo Dei currat & clarificetur. *Rom. 15. 2. Cor. 4. Coloss. 4. 2. Thess. 3.*

Orabat Paulus pro aliis, ut eos videre & in eis fructificare posset. Memoriam vestri facio semper in orationibus meis, obsecrans, si quando prosperum iter habeam, in voluntate Dei, veniendi ad vos. *Rom. 1.*

Et

Et ad Titum: Sine intermissione habeo tui memoriam in orationibus meis, nocte ac die, desiderans te videre. *Tit. 1.*

Item pro Theſſalonicenſibus, ut Deus eos ad viam ſalutis vocaret: Oramus ſemper pro vobis, ut vos dignos habeat iſta vocatione Dominus Deus noſter. *2. Theſſ. 1.*

Et pro Philippenſibus, ut ipſi de bono in melius proficerent. Hoc ero, ut charitas veſtra magis ſe magis abundet. *Phil. 1.*

Item ut plenitudinem divinx cogitationis haberent. Non ceſſamus, pro vobis orantes & poſtulant, ut impleamini agnitione voluntatis eius. *Col. 1.*

Apoſtolus Jacobus orationem dicit valere pro obrinenda corporali ſalute. Oratio fidei ſalvabit infernum. Item & pro eterna, que eſt ſalus ſimpliſſiter vera: Orate pro invicem, ut ſalvemini; multum enim valet deprecatio juſti. *Jacob. 5.*

Ornatus ſuperfluus.

Thamar nucus Judæ filii Jacob volens ſecurum allicere, ut ex illo conciperet, depoſitis viduitatis veſtibus ornavit ſe, & aſſumpſit teriliſtrum. *Gen. 38.*

Audito adventu Jehu, qui occiderat Joram regem Iſrael, Jezebel depinxit oculos ſuos liſtibus, & ornavit caput ſuum. *4. Reg. 9.*

Teſtatur Judith, quod ornamenta, que aſſumpſit, deceperunt Holoternem. Induit enim

enim ſe veſtimento lætitix, unxit faciem ſuam unguento, colligavit cincinnos ſuos mitra, ad decipiendum ipſum. *Judith 16.*

De Eſther legitur, quod, quando debuit intrare ad regem, non quaſivit mul. ebrem cultam ſicut faciebant alix mulieres. *Eſth. 2.*

Comminando dicitur Iſaie 3. Auferet Dominus ornamenta calceamentorum, & lunulas, & torques, utonhia, & armillas, & mitras, & diſcriminalia, & multa alia ponit ibi. *Iſa. 3.*

Reprehenſibilem habitum mala mulieris deſcribit Salomon: Conſidera recordem juvenem. Occurrit illi mulier ornata meretricio, prepaſta ad capiendas animas, garrula, & vaga, quietis impatiens. *Prov. 7.*

Non ſine cauſa monet Sapiens, quando ait: Averte faciem tuam a muliere compta. Mulier enim compta & ornata magis incitat ad peccatum. *Ecc. 9.*

Mulierum non ſit extrinſecus capillatura, aut circumdatio auri, aut veſtium cultus &c. *1. Pet. 3.*

Otium.

Adam juſſus fuit a Deo operari in Paradiso, ſed quia otioſus fuit, peccavit, non peccaturus, ſi ſedulo laboraſſet. S. Chryſoſtomus Hom. 14. in Gen. *Gen. 2.*

Otium fuit origo iniquitatis & excidit Sodomam, telle Ezechiele: Hæc fuit iniquitas Sodomæ, ſaturitas panis, & abundantia, & otium ipſius & filiarum ejus. *Ezech. 16, 49.*

Samson otio vacat per multos dies apud Dalitiam, sed perdit fortitudinem, libertatem, vitam. *Jud. 16.*

Sexcenti viri ex tribu Dan venerunt in Laish ad populum qui-ſcentem atque ſecurum, & percuderunt eos in ore gladii, urbemque incendio tradiderunt. *Jud. 18. 27.*

David eo tempore, quo ſolent reges ad bella procedere, domi vacat otio, & labitur in adulterium, & ſubſequens homicidium. *2. Reg. 11.*

Salomon, dum fuit occupatus labore ædificationis templi, vitam duxit innocentem, poſtquam a labore ceſſavit, & vitam deſidem ac mollem duxit, captus amore mulierum in idolatriam eſt lapſus.

Populus Iſraeliticus, quamdiu fuit occupatus labore in Ægypto, nunquam legitur aliquid meli egiſſe. Sed cum cepit manducare & bibere, & Surrexerunt ludere, factus eſt idololatriæ. *Exod. 32.*

Jonas, dum omnes eſſent occupati in navi vel labore ad evitandum naufragium, vel oratione ad Deum, ſolus dormit. Inde projicitur in mare, & fit præda piſci. *Jona 1.*

Pater familias increpat otioſos in foro ſtantes, eosque ad laborem mittit. *Matth. 20.*

Servus piger & inutilis, qui cum commiſſo ſibi talento inuit operari, ejicitur in tenebras exteriores. *Matth. 25.*

Spiritus immundus veniens invenit domum vacantem, tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpi-

ſpiritus ſecum nequiores ſe, & intrantes habitant ibi. *Matth. 12. 44.*

Paulus præcipit vitare illas viduas, quæ otioſæ diſcunt circuire domos. *1. Tim. 5. 13.*

P.

Parentes honorandi.

Sem & Japhet benediſtionem patris meruerunt, quia nudato obſcequium præbuerunt.

Cham vero filius ſuus malediſtus fuit, quia patris nuditatem deriſit. *Gen. 9.*

Magnæ exultationis erat apud antiquos benediſtio patris, ut patet in Jacob & Elau, quia ipſam ſollicite quaſierunt. *Gen. 27.*

Licet Eſau eſſet homo malus, reprobus a Deo, & odio haberet fratrem ſuum Jacob, nolebat tamen ipſum occidere vivente patre ſuo Iſaac. Unde dicebat: Venient dies luctus patris mei. In hoc deferens patri honorem, & timens offenſam ejus. *Ibidem.*

Ad magnam poenam obligabat ſe Judas, cum dixit patri: Niſi Benjamin reduxero, & tradidero eum tibi, ero peccati reus in omni tempore. Et notandum, quod priuſquam dixerat Ruben: duos filios meos interſecet, ſi non reduxero illum tibi, tamen pater non acquievit illi, acquievit autem Judæ dicenti prædiſta verba. *Gen. 42. Et 43.*

Hanapi Exempla.

B b

Idem

Samson otio vacat per multos dies apud Dalitiam, sed perdit fortitudinem, libertatem, vitam. *Jud. 16.*

Sexcenti viri ex tribu Dan venerunt in Lais ad populum qui-ſcentem atque ſecurum, & percuderunt eos in ore gladii, urbemque incendio tradiderunt. *Jud. 18, 27.*

David eo tempore, quo ſolent reges ad bella procedere, domi vacat otio, & labitur in adulterium, & ſubſequens homicidium. *2. Reg. 11.*

Salomon, dum fuit occupatus labore ædificationis templi, vitam duxit innocentem, poſtquam a labore ceſſavit, & vitam deſidem ac mollem duxit, captus amore mulierum in idolatriam eſt lapſus.

Populus Iſraeliticus, quamdiu fuit occupatus labore in Ægypto, nunquam legitur aliquid meli egiſſe. Sed cum cepit manducare & bibere, & Surrexerunt ludere, factus eſt idololatriæ. *Exod. 32.*

Jonas, dum omnes eſſent occupati in navi vel labore ad evitandum naufragium, vel oratione ad Deum, ſolus dormit. Inde projicitur in mare, & fit præda piſci. *Jona 1.*

Pater familias increpat otioſos in foro ſtantes, eosque ad laborem mittit. *Matth. 20.*

Servus piger & inutilis, qui cum commiſſo ſibi talento inuit operari, ejicitur in tenebras exteriores. *Matth. 25.*

Spiritus immundus veniens invenit domum vacantem, tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſibi.

ſpiritus ſecum nequiores ſe, & intrantes habitant ibi. *Matth. 12, 44.*

Paulus præcipit vitare illas viduas, quæ otioſæ diſcunt circuire domos. *1. Tim. 5, 13.*

P.

Parentes honorandi.

Sem & Japhet benediſtionem patris meruerunt, quia nudato obſcequium præbuerunt.

Cham vero filius ſuus malediſtus fuit, quia patris nuditatem deriſit. *Gen. 9.*

Magnæ exultationis erat apud antiquos benediſtio patris, ut patet in Jacob & Elau, quia ipſam ſollicite quaſierunt. *Gen. 27.*

Licet Eſau eſſet homo malus, reprobus a Deo, & odio haberet fratrem ſuum Jacob, nolebat tamen ipſum occidere vivente patre ſuo Iſaac. Unde dicebat: Venient dies luctus patris mei. In hoc deferens patri honorem, & timens offenſam ejus. *Ibidem.*

Ad magnam poenam obligabat ſe Judas, cum dixit patri: Niſi Benjamin reduxero, & tradidero eum tibi, ero peccati reus in omni tempore. Et notandum, quod priuſquam dixerat Ruben: duos filios meos interſecet, ſi non reduxero illum tibi, tamen pater non acquievit illi, acquievit autem Judæ dicenti prædiſta verba. *Gen. 42. Et 43.*

Hanapi Exempla.

B b

Idem

Idem Judas postea supplicans Joseph, ut Benjamin ad patrem remitteret, inter cetera repetiit prædicta verba, quibus se obligaverat patri, & subjunxit: Non possum redire ad patrem absente puero, ne calamitatis, quæ oppressura est patrem meum, testis assistam. *Gen. 44.*

Jacob benedicens filios, dixit contra Ruben: Effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum ejus. *Gen. 49.*

Præcepit Dominus per Moysen: Si genuerit homo filium contumacem & protervum. Sequitur: Lapidibus eum obruet populus civitatis. *Deut. 21.*

Reddidit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra patrem suum, interfecit septuaginta fratribus suis. *Judic. 9.*

Non audierunt filii Heli patrem, ipsos corripientem. Et ideo divinam ultionem experiri sunt. *1. Reg. 2. & 4.*

Quia Jonathas gustaverat paululum mellis contra inhibitionem patris, morti adjudicatus est a patre, tamen a populo liberatus est. *1. Reg. 14.*

David a facie Saul fugiens, & in magna necessitate existens, habuit curam parentum suorum, & recommendavit eos diligenter apud Moab regem. *1. Reg. 22.*

Absalon David patrem suum de regno expellere laborabat, sed pessime ei successit. *2. Reg. 15.*

Venienti Betsabeæ matri Salomonis assurrexit rex, adoravitque eam, & positus est thronus matri regis. *3. Reg. 2.*

Filii duo Sennacherib occiderunt eum, sed tamen neuter eorum regnavit post eum. *4. Reg. 19.*

Tobias senior instruens filium suum, inter cetera dixit: Cum acceperit Deus animam meam, corpus meum sepeliatur, & honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ tuæ. *Tob. 4.*

Ejiciens Dominus de templo cum flagello vendentes & erentes boves, & numularios, dixit: Nolite facere domum patris mei domum negotiationis. In hoc & aliis multis honorem patris querens. *Joan. 2.*

De puero Jesu dicitur: Descendit cum illis (scilicet Maria & Joseph) & venit in Nazareth, & erat subditus illis. *Luc. 2.*

Ipsæ etiam dicit alibi: Honorifico patrem meum. *Joan. 8.*

Et pendens in cruce matrem suam dilecto discipulo commendavit. In quo apparet, quam sollicitudinem gesserit de ipsa, quia nec in mortis articulo hujus oblitus fuit. *Joan. 9.*

Parentum officium erga liberos.

Quod Deus tam benevolus & familiaris erga Abraham fuerit, ut ei celare non poterit, quæ gesturus esset, reddidit ipse rationem his verbis: Scio enim, quod præceptorus sis filiis

fuis, & domui suæ post se, ut custodiant viam Domini, & faciant iudicium & iustitiam, *Gen. 18. 19.*

Abraham ita dilexit filium suum unigenitum Isaac, ut multo plus amaret Deum; nam cum a Deo iussus fuisset hunc sibi filium immolare, non dubitavit hoc mandatum promptissime exequi, fuit idcirco a Deo benedictus. *Gen. 22.*

Sara adeo fuit sollicita pro filio suo Isaac bene educando, ut, cum vidisset Ismaelem filium Agar ancillæ suæ ludere cum filio suo (utique indecenter) dixerit ad Abraham maritum suum: eijce ancillam hanc, & filium ejus. *Gen. 21. 9.*

Occurrit Dominus Moyse in itinere, & voluit occidere eum, eo quod filium suum non circumcidisset juxta legem Domini. *Exod. 4. 24.*

Factum est grande miraculum, ut, Core pereunte, filii ejus non perirent. Nam peccante patre ipsi non peccaverunt, quod inter miracula numeratur. *Num. 26. 11.*

Heli summus Pontifex, eo quod peccantes filios suos non corripuisset, horrendum a Deo fuit punitus. Nam ambo filii in prælio occubuerunt, triginta millia peditum de populo in eorum castra sunt, arca Dei ab hostibus fuit capta, Heli ipse cecidit de sella retrorsum, & fractis cervicibus mortuus est. *1. Reg. 3. 84.*

Magna fuit Elcanæ & Annæ circa filii sui educationem pietas, dum eum totum Deo consecrarunt, ut cunctis diebus vitæ suæ ei inserviret. *1. Reg. 1.*

Ja

Jacob Patriarcha, quod plus dilexisset filium suum Joseph, quam reliquos suos filios, causa fuit invidiæ & odii, quod isti adversus Joseph conceperunt. *Gen. 37. 4.*

Israëlita narraverunt filius suis beneficia toti populo a Deo præstata, teste Gedeone, qui ait: narraverunt patres nostros, atque dixerunt: de Ægypto eduxit nos Dominus. *Jud. 6. 13.*

Cum audisset David incestum, quem patravit filius ejus Amnon, eum non corripuit; noluit enim contristare spiritum Amnon filii sui, quoniam diligebat eum, quia primogenitus erat ei. Sed in hoc male egit. *2. Reg. 13. 21.*

Optime tamen egit David, cum filium suum Salomonem magna sollicitudine Nathan Prophetae tradidit instituendum, eique moriturus bonam regni administrationem, & cultus Divini curam commendavit. *3. Reg. 2.*

Quantum pro filiorum suorum salute curam gesserit S. Job, ex eo patet, quod quotidie pro illis Deum sit deprecatus, & sacrificia obtulerit. *Job. 1. 5.*

Tobias senior optime educatus a suis parentibus, quippe qui ut puerulus omnia secundum legem Dei observabat, optime quoque filium suum educavit, & saluberrima præcepta ad vitam pie instituendam illi dedit. *Tob. 4.*

Raguel & Anna filium suum Saram pie & pudice educatam dimittentes, monent eam, ut honoraret soceros, diligeret maritum, regeret familiam, gubernaret domum, & seipsam irreprehensibilem exhiberet. *Tob. 10. 13.*

B b 3

Pa

Parentes Sufannæ, cum essent iusti, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi. Hinc tam pie & caste vitæ, ut mori maluerit, quam sedari. *Dan. 13.*

Mathathias filios suos optime educatos hortetur, ne a veritate, ejusque propagnatione deficiant, quibus monitis illi seculo sunt obsecuti. 1. *Mach. 2, 49.*

Septem fratres Machabæi propter banam educationem & constantem adhortationem matris immania tormenta invictæ & forti animo perferunt. 2. *Mach. 7.*

Zacharias & Elisabeth, quia erant iusti ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini, habent etiam filium sanctissimum Joannem. *Luc. 1.*

Chanana, cum haberet filiam male a demone veratam, accedit ad Christum, rogat salutem filie, & licet primo non exaudita, non tamen cessat, dum impetret petitam gratiam. *Matth. 15, 22.*

Cum pater quidam adduisset filium suum, habentem spiritum mutum, ad Christum, interrogavit eum Christus: quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit? at ille ait: ab infantia. S. Chrysologus ser. 51. putat, ideo hoc illi accidisse ab infantia, quia male fuit a parentibus educatus, & forte etiam demoni traditus. *Marc. 9, 16.*

Filia Herodis a parentibus ad levitatem & saltus fuit educata. Hinc fuit tam perversa, ut non

non sit verita petere mortem Joannis. *Marc. 6, 22.*

S. Stephanus increpat Judæos: vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos. Nempe sicut parentes, ita filii. *Act. 7, 51.*

Patientia in adversis.

Mansuere ferebat Isaac, cum pater suus eum immolare vellet. *Gen. 22.*

Joseph facinus, quod in eum commiserant fratres sui, & patienter tulit & clementer indullit. *Gen. 37. & 45.*

Speciale mandatum dedit fratribus suis Joseph dicens: Ne irascimini in via. *Eodem.*

Cito oravit Moyses pro Maria, que contra eum tum inique locuta fuerat, & per orationem ejus sanata fuit. *Num. 12.*

Murmurabat populus contra Moysen & Aaron dicens: Vos interfecistis populum Domini, & cum iratus esset Dominus, ut percuteret populum, dixit Moyses ad Aaron: Perge cito ad populum, ut roges pro eis, & sequitur, quod plaga cessaverit. *Num. 16.*

Filii Ephraim jurgantes fortiter contra Geedonem, sedati fuerunt propter ejus mansuetam responsum: Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? *Judic. 8.*

Noluit sustinere Saul, quod occiderentur viri, qui detraxerant ei. 1. *Reg. 11.*

Potuit David pluries, & noluit occidere Saul, ipsum acriter persequentem, quando ab-

scidit oram chlamydis ejus, dum invenit eum dormientem. 1. *Reg.* 24.

Fugiens David a facie Absalon, patienter dixit ad Sadoch: Si invenero gratiam in oculis Domini, reduces me. Et ad Semei maledicentem sibi &c. 1. *Reg.* 15. & 16.

Miphiboseth patienter sustinuit iniquam sententiam contra se istam. 2. *Reg.* 19.

Dixerunt seniores, dantes consilium Roboam: Si placuerit populo huic, & lenicis eos verbis elementibus, omni tempore serviet tibi. 2. *Paral.* 10.

Homines, qui venerant ad capiendum Elifreum, non permisit ipse illos aliquid mali habere, sed præcepit eis mensam apponi, & relictos abire permisit. 4. *Reg.* 6.

Excæcatus Tobias, miram patientiam ostendit erga divinum flagellum, & irrisiorem amicorum & uxoris. *Tob.* 2. 3.

Job fuit patiens perdendo sua & suos, & quali seipsum. Et notandum, quod semel amisit bona sua, & liberos suos, & sic vehementior fuit tentationis impetus. Item illi, qui remanserunt de amicis suis, plus ei desolationis, quam consolationis attulerunt. Ut patet in uxore, & in illis amicis, qui fuerunt ei consolatores onerosi. *Job.* 1. 2.

Alacrem patientiam exhibuerunt socii Danielis, missi iussa regis in fornacem ignis ardentis: Et tantum, vel amplius fuit laudatus Deus ex eorum patientia, quam ex Danielis sapientia. *Dan.* 3.

Filia

Filia Raguelis Sara, gravem contumeliam ab ancilla prolatam, patienter tulit, nihil respondens, sed statim ad orationem se convertens. *Tob.* 3.

Cum plagis puniretur Eleazarus, distit: Domine, tu seix, quia, cum a morte possem liberari, duos cordis sustineo dolores, secundum animam vero propter timorem tuum, libenter hæc patior. 2. *Mach.* 6.

Septem illi fratres cum matre sua alacri animo passi sunt horrenda tormenta. 2. *Mach.* 7.

Cum interrogasset Petrus Dominum, quoties peccabit in me frater meus, dimisit ei usque septies? Audivi: Non dico usque septies, sed usque septuagies septies. *Matth.* 18.

Ad remittendum fratribus ex corde, iudovit Dominus parabolam servi osquam, cui mille talenta a Domino liberaliter fuerunt dimissa. *Eodem.*

Cum audissent Jacobus & Joannes, quod Samaritani non receperant nuncios Domini, quos præmiserat, dixerunt: Vis, dicamus, ut ignis descendat de celo, & consumat illos, & Dominus increpavit illos & dixit: Nescitis, cujus spiritus estis. *Luc.* 9.

Mulier in adulterio deprehensa, & coram Domino accusata, nihil omnino accusatoribus respondebat: Dominus autem pro ea verbum assumpsit, & eam benigne absolvit. *Joan.* 8.

Cedendum est quandoque furori persequentium, unde Dominus, qui pati & occidi venerat, non ut timidus, sed ut providus, & ho-

Bb 5

tam

ram passionis competentem expectans, rabiem Judæorum pluries devitavit. Et Joannis 8. Jesus autem transiens per medium illorum ibat. Et capite duodecimo, abscondit se, & exiit de templo. *Luc. 4.*

De seipso Dominus ait: Discite a me, quia mitis sum & humilis corde. *Matth. 11.*

Dominus noster patienter tulit injurias illatas verbis & factis. Verbis quidem detractoris, derisoris & contumeliosis. Detraxerunt enim ei occulte & manifeste: Occulte, intra se loquendo, & ipsum temere & nequiter judicando. Hic si esset propheta, sciret, qualis hæc esset mulier. Item Mathei 9. Lucæ quinto. Hic blasphemavit. Manifeste, quando dicebant discipulis suis Pharisei: Quare cum publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester? *Patientia passionis Christi.*

Item quando ejus miracula depravabant dicentes: In Beelzebub principe dæmoniorum ejecit dæmonia. *Matth. 12. Luc. 11.* Item: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit, & ibidem, scilicet Joan. 7. 9. Nos scimus, quia hic homo peccator est.

Item dicebant eum habere dæmonium. Contradictoria vero verba sustinuit, Joannis octavo: Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Et ibidem: Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?

Et

Et verba derisoris, cum dixisset: Non est mortua puella, sed dormit, deridebant eum. *Matth. 9. Luc. 8.*

Item verba contumeliosa: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Et Lucæ quinto. Quis est hic, qui loquitur blasphemias? *Joan. 7. 8.*

Specialiter autem in tempore passionis ante crucem, in domo Annæ & Caiphe, coram Pilato, Herode &c. Ac demum dum penderet in cruce, hujusmodi verba multa audivit contra se. *Matth. 26. Et 27.*

In factis item graves injurias passus fuit. Nam ipso prædicante, repleti sunt omnes in synagoga ira, & ejicientes eum extra civitatem, valuerunt eum precipitare de supercilio montis. Et iterum, ad lapidandum ipsum, lapides sustulerunt. *Luc. 14. Joan. 8. Matth. 20.*

Item cum exiret de Jerusalem, & vellet transire Samariam, Samaritani nuncios, quos præmisit, recipere noluerunt. *Luc. 9.*

Præterea ipso prædicante, & Judæos de eorum malitia increpante, illi ad lapidandum eum lapides sustulerunt. Hoc totum parum fuit respectu eorum, quæ in passione sustinuit: Circa quæ notare poteris, quod secundum ea, quæ prædixerat, fuit delusus & flagellatus, & crucifixus, delusus in domo Caiphe. Viri (inquit textus) qui tenebant eum, alludebant ei dicentes: Ave rex Judæorum &c. Similia in prætorio Pilati præsidis agebant, genu flexo illudebant ei &c. *Joan. 8. Luc. 23. Matth. 27.*

Si

Similiter illulus fuit in domo Herodis, spre-
vit illum cum exercitu suo, & illulit ei.

Item illulus fuit Dominus Jesus in patibulo
erucis pendens, & hic a militibus, & sacerdo-
tibus, & communiter a prætereuntibus, & la-
tronibus. Siquidem de militibus dicitur: Illu-
debant ei milites accedentes, & acetum offe-
rentes. De sacerdotibus autem: Principes sa-
cerdotum cum scribis & senioribus illudebant
ei, dicentes: Alios salvos fecit, seipsum non
potest salvum facere &c. Prætereuntes autem
blasphemabant eum, moventes capita sua, &c.
Latrones, qui crucifixi erant, improperebant ei.
Luc. 23. Matth. 27.

Uterius nota, quod fuit illulus nubibus &
signis, quando movebant capita sua, & flutte-
bant genas. Verbis, quando dicebant salutantes:
Ave rex Judæorum. Factis, quando fuit
spinis coronatus, & arundo loco sceptri posita
in manu ejus, spuis deturpatas. Nunc velle
purpurea, nunc alba vestitus. *Luc. 23.*

Salvator noster in sua passione mansuetudi-
nem exhibuit ad proditorem, quem vocavit
amicum, ad hactorem, cujus auricam sanavit.
Eodem, Matth. 26.

Ad Annam, ad Caiphum, ad Pilatum, co-
ram quibus fuit falsissime accusatus, mansuetif-
sime respondit &c. *Joan. 18, 19.*

Item ad crucifixores, pro quibus oravit, &
ad latronem, cui tam benigne respondit &c.
Luc. 23.

De

De flagellatione pensandum est: Quia ipse
Dominus primo flagellatus fuit in capite. Per-
cutiebant caput ejus arundine. Item in facie,
Et apud Joannem capite 19. Unus ministro-
rum assilens Pontifici, dedit ei alapam. Item
in collo colaphis eum cadebant, & in toto cor-
pore. Tradidit illis Pilatus Jesum flagellis
caesum, ut erucifigeretur. Circa quod notari
potest, quod flagellari solent in capite insecti,
qui erudiuntur. In collo servi, qui de domo
ejiciuntur. In facie rei, qui nuncupantur, in
toto corpore scelerati, qui puniuntur. *Luc. 23.*
Joan. 19. Matth. 27.

Item considerari debet ad anima fidei, quod
ipse fuit flagellatus, linguis blasphemantium,
improperantium, ac clamantium: Crucifige
eum. Palmis percutientium, ut in Mattheo
vigesimo sexto. Alii palmas in faciem dederunt,
In arundine & flagellis, sicut visum est in Ma-
theo & Marco.

Ad omnia vero injuriæ cumulom multum
facit, quod Dominus dominantium, qui solvit
compeditos, & illuminat cæcos, ipse fuit tan-
quam latro captus, & ligatus. Ministri Ju-
dæorum, ait Joannes, comprehenderunt Je-
sum, & ligaverunt eum. *Joan. 18.*

Item fuit latroni postpositus, quia petierunt
Judæi Barrabam sibi dimitti, & Dominum cru-
cifigi, testantibus Evangelistis. Et tamen ille
erat latro, & in seditione fecerat homicidium.
Unde ille Barrabas erat homicida, sediciosus,
latro

latro insignis, in malitia diffamis. *Joan. 18. Luc. 23. Matth. 27.*

Fuit insuper in medio latroonum positus, quasi esset magister eorum, & scelerator omnibus. Unde Joannis 19. Medium autem Jesum &c. *Joan. 19.*

Præterea pensandum est, quod ipse fuit in omnibus membris corporis afflictus, seu sensibus. Oculi namque ejus videbant illos torres suos rabidos & crudeles: Item piam matrem suam pariter in anima crucifixam, & dilectum discipulum, & mulieres devotas compatiētes. Aures autem verba blasphemæ, insultationis, & improprietatis audiebant. Nares etiam ratione loci Calvarie, in quo crucifixus est, ubi decalvabantur & decapitabantur malefici, poterant fœtore gravari. Gustus ejus fuit afflictus in hoc, quod fuit potatus vino myrrinato, vel aceto cum felle mixto. In quibus datur intelligi, potum fuisse amarissimum.

Sensus autem tactus, per totum corpus diffusus, ubi dolorem sensit in membris, videlicet, flagellatis, in manibus & pedibus clavis atrociter perforatis.

Poterit etiam considerari, quod ipse Dominus Jesus sustinuit damnum in rebus, quos secundum hominem habuit: Quia fuit vestimentis nudatus, ab amicis derelictus. Unde discipuli relicto eo omnes fugerunt, afflictus in toto corpore, ut dictum est, per acerbissimam passionem. *Joan. 19. Matth. 26. Marc. 14.*

Item

Item passus est in corde, vel in mente, quæ compatiebatur, ibi amicis astantibus, & inimicis cum ignoranter crucifigentibus.

Tum etiam passus est quodammodo, & latus in fama seu opinione, quia dicebant, eum papali fuisse seductorem. Domine: dixerunt ad Palatum principes sacerdotum, recordari sumus, quod seductor ille &c.

Advertendum est etiam circa salutiferam passionem Domini nostri Jesu Christi, quod fuit turpis, imo turpissima & ignominiosa ratione loci. Quia in Jerusalem, ubi notus, vocalus, & honoratus fuerat, & multa miracula fecerat &c.

Item ratione temporis, vel diei:

Quia in die solenni Pasche, quando convenerat ad diem festum maxima multitudo hominum, & hora quasi sexta fuit ductus ad crucem, ut ab omnibus posset sciri.

Item & ratione generis ipsius mortis: Quia morte crucis, morte debita maledicis, malefactoribus & iniquis. Tum & ratione modi, ad ipsum tormentum eundi. Exit enim Jesus haulans sibi crucem, quod certe non legitur de aliis duobus nequam, qui ducebantur cum eo. *Joan. 19.*

Item & ratione consortii: nam fuit crucifixus in medio duorum latronum, quasi unus esset ex eis, vel maximus, aut magister.

Ahuc aggravatur illius benedictæ passionis acerbitas ex naturali dominici corporis complexionem. Certum est enim, illud scerum corpus fuisse

fuisse complexionis optimæ, & mirabiliter delicate, utpote organistam Spiritus sancti opere, sine aliquo naturæ vitio vel errore, unde caro sua sancta nullum habuit rebellionem vel pugnam contra Spiritum. Et ideo Spiritus merito magis diligebat ipsum, quam aliterius spiritus, vel anima debet diligere corpus suum.

Item & ex diuturnitate, passionis acerbitas aggravatur. Nam multi Martyres igne cremati, vel aqua submersi, aut capite truncati, martyrium suum celeriter compleverunt. Passio vero dominica duravit, quasi ab instanti conceptionis suæ, usque ad horam mortis. Certissime namque præcivit, quicquid sua humanitas passura fuit. Speciatim tamen & continet duravit ab illa hora post cenam, usque ad sextæ feriæ horam nonam.

Item & ex qualitate membrorum, in quibus passus fuit, videlicet in pedibus & manibus, quæ sunt membra nervosa, & doloris maxime percipiva.

Signum autem, quod passio Domini acerbissima & gravissima fuerit, ex hoc præcipue potest haberi, quod narrante Luca, in oratione post cenam ex vehementi imaginatione futuræ angustia factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. *Luc. 22.*

Eandem vero dominicam passionem reddidit ineffabiliter gratiosam, quod ad illam sponte se obtulit: Surgite, ajebat, ecce appropinquat, qui me tradet. Et apud Joan 18. Ivit obviam ministris quærentibus Jesum Nazarenum.

num. Et cum audissent Dominum dicentem: Ego sum, ceciderunt in terram. *Matth. 26.*

Item captus victus, ignominiose ductus, mendaciter accusatus, colaphizatus, spuis illinitus, flagellis cæsus, spinis derisorie coronatus, nullum verbum, aut signum impatientiæ, seuurbationis ostendit. Quinimo multiplex beneficium illis, a quibus ita premebatur, ostendit. Nam aurem amputatam servo sacerdotis sanavit, multa pia & utilia verba illis dixit, & pro crucifixoribus suis clementer oravit, Patrem suum dulciter invocans, & eos benigne excusans: Pater, inquit, dimitte illis; non enim sciunt, quid faciunt. *Luc. 23.*

Denique hæc omnia passus est, non propter se, sed propter nos. Nam propter peccata tollenda, quæ non rapuit, tunc exsolvit. Unde propter necessitatem & utilitatem nostram, non propter suam, animam posuit pro omnibus amicis suis, pro nobis quippe liberandis voluit comprehendi, pro nobis redimendis voluit vendi, pro nobis honorandis voluit confundi & in cruce suspendi, vinculatus est, ut absolveremur, flagellatus est, ne flagellaremur, mortuus est, ne æternaliter moreremur. Hinc Paulus ait: In fide vivo filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Et alibi: Christus mortuus est pro peccatis. Item Petrus ait: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. Et Hieras ait: Vulneratus est propter scelera nostra, ejus livore sanati sumus. Et apud Joan. Animam meam (inquit) pro ovibus

meis pono. *Gal. 2. 1. Cor. 15. 1. Petr. 2. Iſa. 53. Joan. 10.*

De Apollolis caſis dicitur: Ibant gaudentes a competu concilii, quoniam digni habitu fuerat pro nomine Chriſti contumelia affici. *Act. 5.*

Stephanus ad lapidatores fuit ita patiens & benignus, quod diligentius pro illis, quam pro ſeipſo orare videretur. Nam poſius genibus clamavit voce magna dicens: Domine ne ſtamas illis hoc peccatum. Orans autem pro ſe, non legitur genua flexiſſe, nec clamare. *Act. 7.*

Paulus & Silas poſiti in duro carcere, media nocte orabant Dominum & laudabant. *Act. 16.*

Paupertas.

Patriarcha Jacob recedens a parentibus ſuis, & pergens ad Laban fratrem ſuae matris, nec animal, nec famulum legitur habuiſſe, ſed in baculo ſuo tranſiit Jordancem. Et quidam vice volens requieſcere poſt ſolis occubitum, tulit de lapidibus, & ſupponens capiti ſuo, dormivit in eodem loco. *Gen. 28.*

Moyſes paſcebat oves Jethro ſoceris ſui ſacerdotis Madian. Per quod videtur, quod propriis non haberet, qui paſcebat alienus. *Exod. 3.*

Ruth Moabitidis non magnis divitiis abundabat, quando ibat ad colligendum ſpicas, quae metentium manus fugerant, quae ad manus pauperum pertinebant. *Ruth. 2.*

Uno puero contentus Saul, vivit ſatis longe ad quaerendum aſinas patris ſui. Unde ipſe Saul

Saul dixit poſtea Samueli, quod cognatio ſua erat minima inter omnes familias tribus Benjamin. *1. Reg. 9.*

Minimus erat David inter filios patris ſui, ita quod, quando Samuel venit ad inungendum unum ex filiis Iſai, David erat in paſcus, nec in principio vocatus fuit, quali nullius eſſet reputationis. Deinde, cum fratres ejus eſſent in exercitu, miſit eum pater onultum victualibus, ad deferendum illis. *1. Reg. 16. & 17.*

Magnam penuriam patiebatur Elias, quando petiit a vidua Sareptana, ut daret ei paululum aquae, & buccellam panis. *3. Reg. 17.*

Filii prophetarum ſub Eliſaeo in magna paupertate vivebant, qui parum de pane & inſipidum pulmentum habebant. *4. Reg. 4.*

Anna uxor Tobiae ibat ad tarrinum opus quotidie. Per quod videtur, illos pauperes fuiſſe, qui nec ipſum instrumentum ad texendum poſſent in domo ſua tenere. Unde Tobias filio ſuo dixit: Noli timere filii mi, pauperem quidem vitam gerimus &c.

Filii Rechabitarum domos non edificabant, ſemen non ſerebant, vineas non habebant, nec in tabernaculis habitabant. *Jer. 35.*

De plebe pauperum, qui nihil penitus habebant, dimiſi Nabuzardan in terra Juda. Pauperibus ergo pepercit, divites & potentes occidit, vel captivos in Babylonem duxit. *Jer. 39.*

Exemplum paupertatis amanda habemus in Domino ſalvatore, qui fuit de paupere matre natus, & a paupere

fabro nutritus, decenter pallus, fuit panis non pellibus involutus, & in praesepio inclinat, & post, in purificatione Virginis gloriosa, oblationem pauperum parentes pro eo in templo obtulerunt. *Luc. 2.*

Item cito post, Ioseph cum puero & matre eius fugit in Aegyptum. *Matth. 2.*

Cum factus esset puer Iesus annorum duodecim, remansit in Ierusalem, ignorante Maria & Ioseph. Per quod apparet, quod magnam familiam non habebant ad associandum puerum, vel ad ei servitutum. *Luc. 2.*

Circueiens Iesus civitates & castella, non habebat, ubi caput reclinaret, unde ait: Vulpes foveas habent &c. Filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet. *Matth. 8.*

Et in fine, nudus appensus est in cruce. *Joan. 19.*

Discipuli pro majori parte de statu paupertatis fuerunt assumpti, Iacobus & Joannes receiebant retia. Et *Luc. 5.* lavabant retia. *Matth. 4.*

In sermone Domini in monte primum ponitur commendatio paupertatis: quasi ipsa esset totius spiritualis aedificii fundamentum. *Matth. 5.*

Inter caetera Christi miracula ponitur unum, quod pauperes evangelizabantur, eo quod ante adventum eius ita fieri non solebat. *Matth. 11.*

Adolescenti de ingressu ad vitam aeternam querenti dixit Dominus: Si vis esse perfectus, vade & vende universa, quae habes, & da pauperibus. *Matth. 19.*

Miram

Miram remunerationem promittit Dominus omnia derelinquentibus propter nomen ipsius. *Ibidem.*

De illo famoso paupere Lazaro, in sinu Abrahae ab angelis deportato, nullum aliud iustitiae opus, vel causam gloriae scriptura allegare videtur, nisi quod ipse receperat mala in hac vita mortali. Et ideo Deus voluit eum consolari in alia. *Luc. 16.*

Pauperes & debiles ad cenam illam Domini magnam fuerunt indulti, imo & quidam de viis & sepibus leguntur ibi fuisse compulsi. *Luc. 14.*

Omnes, qui credebant in primitiva ecclesia, erant pariter, & habebant omnia communia, possessiones & substantias vendebant, & distribuabant omnibus, prout cuique opus erat. *Act. 2.*

Petrus dixit claudo pauperi elemosynam petenti: Argentum & aurum non est mihi. *Act. 3.*

Valedicens Paulus fidelibus de Achaia dixit inter caetera: Argentum & aurum, aut vestem nullius concupiui, ipsi scitis. Quoniam ad ea, quae mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus istae. *Act. 20.*

Esurimus & sitimus & nudi sumus. Item: in forma & siti & frigore &c. *1. Cor. 4. 2. Cor. 11.*

Pax & concordia.

Alia animalia in principio fecit Deus duplicia, scilicet masculum & feminam: Hominem autem fecit unum, & ex illo sunt omnes & fini

C c 3

guli

guli procreati, ut scilicet unitatem pacis & concordie commendaretur in homine. *Gen. 1.*

Divitiæ & copia rerum temporalium sunt plerumque materia & occasio iurgiorum, sicut apparet de pastoribus Abraham & Loth, & de Isaac, & pastoribus Gerare. *Gen. 13. & 16.*

Gratanter faciunt homines pacem, & inveniunt fœdus cum potentibus & magnis hominibus. Hinc est quod Abimelech venit ad Isaac, quando vidit eum prosperari. *Gen. 26.*

Cedendum est interdum furori majorum, sicut fecit Jacob, recedens a fratre Esau, donec requiesceret furor ejus. *Gen. 28.*

Audientes Gabaonitæ, quæ secerat Josue in Jericho & Hai, venerunt ad eum, & servi ipsius beneplacitam pacem fecerunt. *Josue 9.*

Princes & cæteri legati ad filios Ruben missi, audientes excusationem eorum placati sunt, & verba eorum libentissime susceperunt. *Josue 22.*

Quamvis Absalon nimis nequiter contra patrem egisset, tamen David magis volebat pacem quam mortem, nam dixit: Estne pax pucto Absalon? *2. Reg. 18.*

Cum esset David sanctus & placens Deo, noluit tamen Dominus, ut edificaret ei domum, sed filius ejus pacificus isto fuit privilegio honoratus. *3. Reg. 5.*

Multum laudandus est Deus, quando dat populo statum pacificum & quietum, sicut fuit tempore Salomonis. Dixit Salomon: Requiem dedit mihi Dominus per circuitum, non est Sa-

than,

than, nec occursum malus. Sequitur: Benedictus Dominus. *Eodem.*

Boni homines habent pacem ad invicem, sed mali pugnant contra bonos, contraque malos alios. Unde inter Roboam & Jeroboam fuit bellum cunctis diebus. *3. Reg. 14.*

Ostensum fuit Elie Domini non esse in grandi vento, nec in commotione, nec in igne, sed in sibilo auræ tenuis, hoc est, in pace. *3. Reg. 19.*

Benedixit populus omnibus viris, qui se sponte obtulerant, ut habitarent in Jerusalem. *2. Esd. 11.*

Misit Jonathas legatos ad Bacchidem, componere pacem cum eo, & tamen ipse Bacchides fuerat dux exercitus, in quo occubuit Judas Machabæus frater Jonathæ. *1. Mach. 9.*

Rex Demetrius misit epistolam ad Jonatham, verbis pacificis, ut magnificaret eum, dixit enim: Anticipemus pacem facere cum eo, priusquam fiat cum Alexandro adversum nos. Recordabitur enim omnium malorum, quæ fecimus in eum. *1. Mach. 10.*

Causa pacis, quæ fuit tempore Onie, pulchre describitur, videlicet idoneitas prælati prudentis & pii, & bonitas subditorum. *2. Mach. 3.*

Postquam debellatus fuit Lyfias a Juda Machabæo, libenter fecit pacem cum eo: intelligens enim invictos esse Hebræos, Dei omnipotentis auxilio nitentes, misit ad eos, promittenteque consentire omnibus, quæ iusta sunt, & regem compulsum amicum fieri. *2. Mach. 11.*

Tantam pacem & concordiam vult Dominus erga proximos nos habere, ut dixerit Petro, peccanti fratri non esse remittendum septies, sed usque septuagies septies. *Matth. 18.*

Pacem annuauerunt angeli in natiuitate Domini. *Luc. 2.*

Item discipulos Dominus pacem inter se habere praecepit. *Marc. 9.*

Pacem iussit per discipulos nunciari. *Luc. 10.*

Pacem eis ante passionem reliquit, post resurrectionem eis obtulit. *Joan. 14. Luc. 24.*

Qui desiderat seruire pacem, & quietem mentis, abstinere debet a discursibus, etiam internum valde licitis, & honestis. Unde Martha, ut audiuit, quod Iesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat, nec inde se movit, donec fuit vocata ab ipso Domino per sororem: licet fortassis non ignoraverit ipsa Maria aduentum Domini, quando Martha praescivit. *Joan. 11.*

Quantum sit pacis bonum, perpendi potest per discretum estimatorem beatum Paulum, qui illud tam sollicite in omnibus epistolis suis illis, quibus scribebat, optabat, excepta illa ad Heb. in qua nec nomen suum ex certa causa, nec aliquam salutationem praemittit. Nota tamen, quod dicturus: Pax vobis, praeposit gratiam, dicens: Gratia vobis. Pax vobis. Per quod manifeste datur intelligi, quod sine gratia Dei pax vera nunquam potest haberi. Unde *Haie. 47.* Non est pax impiis, dicit Dominus.

Pecca-

Peccatum, & ejus poena.

Quod peccatum causet in homine erubescen-
tiam, patet per hoc, quod in statu innocen-
tiae erant primi parentes nudi, & non erube-
scebant, post peccatum vero sibi statim operi-
menta fecerunt. *Gen. 2. 3.*

Peccatum infamat peccatorem. Unde Adam post peccatum credebat se abscondere a facie Do-
mini. *Gen. 3.*

Peccatum etiam facit hominem timidum. Unde Adam postquam peccavit, dixit: Timui, eo quod nudus essem, & abscondi me. *Eodem.*

Enormitas sceleris clamat pro vindicta ad aures Dei. Ut *Gen. 4.* Vox sanguinis fratris tui &c. Et alibi: Clamor Sodomorum &c. In poena temporali punit Dominus peccatum quan-
doque, ut patet in Adam & Eva *Gen. 3.* In Cain *Gen. 4.* In Sodomis *Cap. 19.* Et in filiis Israel multoties. *Tum & Joan. 5.* Noli jam peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. *Gen. 4. & 19.*

Pharao propter peccatum recognoscebat se a Domino flagellatum, dicens: Peccavi in Do-
minum & in vos. *Exod. 10.*

Fecerunt filii Israel malum in conspectu Do-
mini, iratusque Dominus tradidit eos in mani-
bus diripientium, qui ceperunt eos, & vendi-
derunt hostibus. *Judic. 2.*

Peccatum ipsum peccatorem quiescere non permittit, unde percussit eor David, priusquam numeratus est populus. *2. Reg. 24.*

C e 5

Salu-

Salomonem sapientissimum peccatum infatuavit, ipsius etiam famam maculavit. *Dodisti maculam in gloria tua &c. 3. Reg. 11. Eccl. 47.*

Postquam Joram rex Judæ cepit ambulare per vias regum Israel pessimas, recessit Edom de eo, & noluit ei tributum solvere consuetum. *4. Reg. 8.*

D. reliquerunt filii Israel Domini præceptum, & fecerunt sibi consules, servieruntque Baal &c. Sequitur: Translatus est Israel de terra sua. *4. Reg. 17.*

Factum est Verbum Domini contra Judam, ut auferret eum coram se, propter peccata Manasse, quæ fecit propter sanguinem innoxium, quem effudit. *4. Reg. 24.*

Deserta est Jerusalem, & omnes orbes Judæ, & non est habitator in eis, propter malitiam, quam fecerunt, ut me ad iracundiam provocarent. Consuetudine non casualiter allegari debet. *Jer. 44.*

Tanta est gravitas peccati, quod dicitur Jer. Non poterat Dominus ultra portare propter malitiam studiorum vestrorum. *Eodem.*

Propter peccatum debilitatur homo. Peccavit Jerusalem, propterea instabilis facta est. Unde Jeroboam servus Salomonis ausus est insurgere in Dominum suum, post ipsius peccatum. *Thren. 1. 3. Reg. 11.*

Cum sanasset Dominus Jesus hominem languidum, in grabato jacentem, invenit eum in templo, & dixit: Ecce sanus factus es, jam noli

noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat. *Joan. 5.*

Mulieri in adulterio deprehensæ, & a Judæis coram Domino accusatæ, dixit Salvator noster: Vade, & amplius noli peccare. *Joan. 8.*

Peccata aliena.

Pharao rex legem tulit, ut Hebræorum infantibus, statim ubi nati essent, occiderentur. Mors ergo omnium infantium illi imputatur, licet eos propriis manibus non occiderit. *Exod. 1.*

David dedit litteras Uriæ ferendas ad Joab militiæ suæ supremum duccem, quibus imperabat Joab, ut Uriam poneret ex adverso belli, ubi fortissimum esset prælium, & ibi percussus interiret. Quod & factum est. Reprehenditur deinde David, quod Uriam occiderit, licet ipse manus non admoverit. *2. Reg. 11. 2. Reg. 12. 9.*

Herodes alienis manibus infantes Bethlehemiticos a bimatu & infra occidi præcepit. *Matth. 2.*

Caiphas consilio suo senatum judaicum permovit, ut necem Christi decerneret. *Jo. 11. 50.*

Pilatus propriis manibus Christum non interfecit, reus tamen est ejus mortis, quia illum non impedivit, cum ratione officii & auctoritate sua eam impedire potuisset, & debuisset.

Judæi rei sunt mortis Christi, licet propriis manibus eum non crucifixerint, quia ejus mortem postularunt, & consenserunt ejus neci.

Hinc

Hinc merito S. Petrus illis exprobrat: auctorem vite interfectis. *Act. 3. 15.*

Cum lapidaretur Stephanus, Saulus erat consentiens neci ejus, & ideo reus hujus necis, licet propriis manibus eum non lapidaverit. *Act. 7. 59.*

Peccavit uxor Job, patientissimo viro petulantiter insultans; nam, quantum in se erat, eum provocavit, ut in impatientiam erumperet, & Deo malediceret, quod in miseriis suis ab eo derelictus esset. *Job. 2. 9.*

Eodem modo peccavit uxor Tobie, viro obficiens, quod propter elemosynas suas & alia pia opera ad paupertatem & angustias magna domus essent redacti. *Tob. 2.*

Herodias rea est necis Joannis Baptistae; nam illius consilio salatrix filia innocentissimi viri caput petiit, & nefarie impetravit. *Marc. 6.*

Permissio contra voluntatem.

Jacob permisit abduci Benjamin filium suum tenere dilectum non libenter, propter necessitatem victualium, ad instantiam filiorum. *Gen. 48.*

Moyse permisit dari libellum repudii odio filii uxoris Judaeorum, quia timebat in eis uxoricidium. *Deut. 24.*

Considerato David populo suo, constituit super eum Tribunos & Centuriones, dixitque rex ad populum: Egrediar & ego vobiscum. Et respondit populus: Non caibis, quia tu unus pro

pro decem millibus computaris. Melius est ergo, ut sis nobis in urbe praedio. Ad quos rex ait: Quod vobis videtur, hoc faciam. *2. Reg. 12.*

Cognovit Simon, quod Tryphon cum dolo loqueretur, petens duos filios Jonathae, & centum talenta argenti, iussit dari tamen argentum & pueros, ne forte adversum se inimicitiam populi concitaret. *1. Mach. 13.*

Perseverantia, & constantia in proposito.

Non est respiciendum retro post egressum de societate malorum, sicut fecit uxor Loth, quae versa est in statuum. *Gen. 19.*

Singulis diebus molesta erat Joseph Domina ejus. Et tamen ille perseveranter resistebat operi nefario. *Gen. 39.*

Nunquam potuit Moyse israelci, aut vinci, quod vel in Aegypto immolaturus Domino remaneret, vel parvulos aut jumenta populi dimitteret Pharaoni. *Exod. 8. 9. 10.*

Dure reprehensus David a fratre suo majore, & etiam dissuasus a Saule, non desistit ab incepto, sed viriliter pugnavit, & Goliath vicit. *1. Reg. 17.*

Perseveranter egit Joab in obsidione Rab-bath, donec capta fuit civitas. *2. Reg. 12.*

Item in praedio contra Absalon. *2. Reg. 18.*

Et contra Sebam filium Boethri, in obsidione civitatis Abela. *2. Reg. 20.*

Quam-

Quamvis Neemias in ædificando multa passus fuit impedimenta, non tamen cessavit ab opere: donec murus fuit totaliter constitutus. 2. *Esd.* 4, 6.

Cum Tobias semper ab infantia sua timuerit Deum, non est contristatus contra Dominum, quod plaga cæcitatatis eueniret ei, sed immobilis in Dei timore permanit. *Tob.* 2.

Ellachim sacerdos magnus allocutus est omnem Israel, dicens: Scitote, quoniam exaudivit Dominus preces nostras, si manentes permanseritis in jejuniis & orationibus in conspectu Dei &c. *Judith.* 4.

Scire cupiebant famuli regis Assueri, utrum Mardocheus perseueraret in sententia de non adorando Aman: qui ita constanter perstitit in proposito, ut non solum adorare noluerit, sed nec ei assurgere transiit. *Esth.* 4, 5.

Socii Danielis constanter dixerunt regi Babilonis: Notum sit tibi rex, quod Deos tuos non colimus, & statuum tuam non adoramus. *Dan.* 3.

Non dimisit Daniel propter crudele decretum Darii, quin oraret in die, sicut ante confecerat, Dominum suum. *Dan.* 6.

Constanter restitit Susanna duobus presbyteris senibus, qui eam tam vehementi pulsatione tentabant. *Dan.* 13.

Multi de populo Israel dissinierunt apud se, ut non manducarent immunda, & elegerunt magis mori, quam coinquinari immundis. 1. *Mach.* 1.

Mirum

Miram^o constantiam & perseuerantiam habuit Eleazarus in tormentis, & magis elegit gravissima morte puniri, quam contra legem carnes edere porcinas, vel simulare se comedisse. 2. *Mach.* 6.

Septem illi fratres cum pia matre sua bene perseueraverunt usque in finem, nec poterant ad prævaricationem legis adduci blanditiis, aut tormentis. 2. *Mach.* 7.

Firmissimum virginitatis propositum habuit beata Maria virgo, quæ noluit consentire in conceptione filii, donec intellexit, quod hoc fieret non opere viri, sed virtute Spiritus sancti. *Luc.* 1.

Ponit Dominus exemplum de illo homine ab aliis illudendo, qui incepit turrim ædificare, nec potuit consummare. *Luc.* 14.

Cæcus natus, a Domino illuminatus, constanter perseueravit contra Phariseos veritatem confitens & defendens. *Joan.* 9.

Omnes discipuli Domini erant perseuerantes in oratione unanimiter cum mulieribus, & Maria matre Jesu. *Act.* 1.

Principes Judæorum videntes Petri constantiam & Joannis, comperto quod homines essent sine literis, & idiotæ, admirabantur. *Act.* 4.

Videns Barnabas, quod multi Antiocheni erant ad fidem conversi, hortabatur omnes, in proposito cordis permanere in Domino. *Act.* 11.

Paulus & Barnabas susceperunt fratribus, ut permanerent in gratia Dei. *Act.* 13.

Spiri-

Spiritus sanctus per omnes civitates protestatur Paulo, quoniam vincula & tribulationes in Jerusalem sustinere debeat. Sed nihil horum (inquit) vereor, nec facio animam meam pretiosorem, quam me. *Act. 20.*

Perversitas.

Prima mulier ordinem naturæ pervertit, quando de fructu vetito viro dedit, & ille comedit. Cum ipse vir eam debuisset docere, quid illa deberet comedere vel vitare. *Gen. 3.*

Dominus de spoliis Ægyptiorum ditavit Hebræos, licet sint multi, qui ditant Ægyptios de spoliis Hebræorum, scilicet usurarii &c. *Exod. 12.*

Fili Israel in deserto penuriam patientes dicebant, se saper ollas carniam in Ægypto fediisse: sed non faciunt mentionem de gravissima servitute, aut severitate, qua vexabantur. *Exod. 16.*

Dicebat populus in deserto: Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis. Cum tamen tunc servitute gravissima premerentur, nunc liberi in deserto pane angelorum, cibo fapidissimo sine labore dato, cœlitus alerentur. *Num. 11.*

Narrantibus exploratoribus conditiones terræ promissionis, voluit populus contra voluntatem Dei in Ægyptum redire, & nequaquam ultra procedere. Cito vero post voluit contra voluntatem Domini nimium festinare. *Num. 13.*

Voca-

Vocati Dathan & Abyron a Moysse, responderunt: Non veniemus; Nunquid parum est tibi, quod eduxisti nos de terra, quæ lacte & melle manabat? *Num. 16.*

Petit Moyses a rege Edom dicens: Obsecramus, ut nobis transire liceat per terram tuam, non ibimus per agrös, sed via publica gradiemur. Respondit tamen ille: Non transibitis per terram, alioquin armatus occurram tibi. *Num. 20.*

Simile accidit de Seon rege Amorrhæorum: sed quia noluit concedere pauca, amisit multa. *Num. 21.*

Noluit Balaam maledicere populo, quem credebat benedictionem habere a Deo, sed sunt multi, qui plura mala dicunt de bonis, quam de malis. Et mirum fuit, quod qui noluit eos maledicere, voluit eis malefacere. Nam licet ostendisset ei Dominus quod populus Israel erat benedictus, tamen finaliter dedit malum consilium, per quod a mulieribus est seductus. *Num. 24.*

Fili Israel audientes mandata Domini, omnia fecere contraria. *Judic. 2.*

Viri Ephraim rogati a Jephthe, ut secum venirent ad prælium, noluerunt. Quo post victoriam redeunte, quasi eos non vocasset, contra eum iugari cœperunt. *Judic. 12.*

David psallebat coram Saule a dæmone vexato, & ipsi utiliter servierat. Et tamen ipse Saul voluit configere eum parieti cum lancea, quam tenebat. *1. Reg. 18. & 19.*

Hæc Exempla.

D d

Saul

Saul voluit occidere filium suum Jonathan, quia excusabat David innocentem. 1. Reg. 20.

Dicebat Saul, servos suos conjurasse adversus eum, & David insidiari ei, quem etiam ad mortem quærebat, & invenire, vel capere non poterat &c. 1. Reg. 22.

Rex filiorum Ammon videns, quod injuriam fecisset David, voluit impugnare eum, cum magis debuisset laborare ad placandum eum. 2. Reg. 16.

Amnon filius David Thamar sororem suam violenter oppressam, a se expelli fecit. 2. Reg. 13.

Absalon filius David contra patrem malitiose movit, & ad concubinas illius videns cunctis intravit, ipsum patrem suum viam & regno privare voluit. 2. Reg. 15.

Sublimatus a Domino Jeroboam super decem tribus Israel statim avertit populum a cultu Dei, & monitus per prophetam præcepit eum capi. 3. Reg. 13.

Achab rex Juda altare Domini transtulit & fecit fieri altare ad similitudinem illius, quod viderat in Damasco, & super illud offerri holocausta præcepit. 3. Reg. 16.

Idololatria, sortilegia, homicidia & diversa scelera, quæ commisit Manasses rex Juda, satis narrantur. 4. Reg. 21. 2. Paral. 33.

Dum debellasset Amasias Idumæos, & filios Seir, & tulisset Deos eorum, adoravit eos, & illis adolevit incensum. Propter quod Dominus eum arguit per prophetam dicentem sibi:

Cut

Cur adorasti Deos, qui non liberaverunt populum suum de manu tua? 2. Paral. 25.

Achaz rex Juda immolavit victimas diis Damasci percussoribus suis, & dixit: Dii regum Syriæ auxiliantur eis. Quos ego placabo hostiis, & aderunt mihi. Cum contra ipsi fuerint ruina ei, & universo Israel. 2. Paral. 28.

Quia unus solus Mardocheus non adorabat Aman superbissimum, ipse Aman procurabat apud regem Assyriorum omnes Judæos debere interfici. Esther 3.

Arguente Jeremia Propheta populum pro eo, quod sacrificabat diis alienis, responderunt: ex eo, quod cessavimus sacrificare regiæ cæli, & libare ei libamina, indigemus omnibus, & gladio & fame consumpti sumus. Jer. 44.

Principes & Satrapæ Darii regis Persarum accusaverunt Danielem, quod tribus temporibus per diem orabat Dominum suum. Dan. 6.

Duo senes presbyteri, qui viderunt Susannam esse constantissimæ castitatis, debuerant valde eam diligere & laudare. Ipsi vero contra detraherunt ei, & conati sunt eam condemnare morti: sed Dominus eam mirabiliter per abstinentem puerum liberavit. Dan. 13.

Alcimus impius de gente Judæorum, qui debebat diligere Judam, & fratres ejus, ivit ad regem Demetrium, & quidam alii iniqui ex Israel, dicentes: Perdidit Judas & fratres ejus amicos tuos, & nos disperferunt de terra nostra. 1. Mach. 7.

D d 1

Cum

Cum vellet Antiochus civitatem Pentapolim spoliare, fugatus est multitudine ad arma concurrente. Quam injuriam in Judæos voluit retorquere. 2. Mach. 9.

Joppita crudele flagitium perpetraverunt; rogaverunt enim ducentes Judæos, ut ascenderent naves. Qui eum essent in alto mari, submerferunt eos. 2. Mach. 12.

Nec austerus victus Joannis, nec condescens manducatio Salvatoris placuit Judæis. Matth. 11.

Pharisæi videntes Dominum, dæmonia ejicientem turbis stupentibus, blasphemabant dicentes: Hic non ejicit, nisi in Beelzebub principe dæmoniorum. Luc. 11. Matth. 12.

Nimia fuit perverfitas in Juda, qui pro 30. argenteis tradidit Salvatorem. Matth. 26.

Pars Divina.

Graviter punivit Deus peccatum primorum parentum, quod ipsi credebant veniale, nec ita dure puniendum fore. Gen. 3.

Originali mundo Deus non pepercit, sed ipsum pene totum diluvii inundatione delevit. Gen. 7.

Quinque civitates propter peccatum Sodomiticam fletente ignis conflagratione consumptæ sunt per angelos a Deo missos. Gen. 19.

Ægyptii, persequentes filios Israel, submersi sunt, jubente Deo, quasi plumbum in aquis vehementibus. Exod. 14, 15.

Quia

Quia populus Amalech voluit impedire filios Israel euntes in terram promissionis, dixit Dominus ad Moysen: delebo memoriam Amalech de sub celo. Exod. 17.

Propter vitulum, quem adoraverunt populi, ceciderunt una die 23000. hominum. Exod. 32.

Egressus est ignis a Domino, & devoravit Nadab & Abihu filios Aaron, quia arreptis thuribulis ignem alienum & incensum deluper posuerunt, & coram Domino obtulerunt. Levit. 10.

Jussit Dominus puerum blasphemum extra castra educi, & ab universo populo lapidari. Levit. 24.

Carnibus, quas miserat Dominus videntibus filijs Israel, adhuc existentibus in dentibus eorum, percussit Dominus populum plaga magna nimis. Num. 11.

Percussit Dominus Mariam lepra, quia locuta est contra Moysen. Num. 12.

De sexcentis millibus virorum, qui numerati sunt nullus intravit terram promissionis propter eorum peccata, præter Caleb & Josue, sicut minatus est Dominus. Num. 14.

Ligna colligans in saltato fuit præcepto Domini, lapidatus. Num. 15.

Terribili morte occidit Dominus Core & complices ejus. Num. 16.

Hæsitantem ad quas contradictionis Moysen Dominus dure punivit, cum tamen usque tunc tam sancte & fideliter se gessisset, supple, tam ad Deum, quam ad populum. Num. 20.

D d 3

Misit

Misit Dominus serpentes ignitos in populum, quia tæduerat eos itineris & laboris, & dixerant: cur eduxisti nos de Ægypto de Num. 21.

Achan filius Charmi cum tota suppellectili sua periret, quia abstulerat de anathemate Jericho. Josue 7.

Pro peccato in uxore Levitæ commisso, tota tribus Benjamin, exceptis sexcentis hominibus, fuit, Domino jubente, deleta. Judic. 20.

Heli peccantes filios corripuit, sed leviter, propter quod ipse in eis & cum eis punitus fuit. Quid ergo de illis, qui filios suos non corripiont, sed incitant ad malum verbis & exemplis? 1. Reg. 2.

Quia Saul obtulit holocaustum contra mandatum Samuelis, reprobatus fuit. Et quis regem Agag, Amalech, & greges ovium referaverat. 1. Reg. 13. 1. Reg. 15.

Propter peccatum Saul puniti sunt illi de domo sua, etiam post mortem ejus, & propter eos facta est fames in terra. 2. Reg. 21.

Adducente David arcam Domini super plaustrum, Oza tenuit eam, ne caderet, quia bos lascivens inclinaverat eam, & percussit eum Dominus super temeritate, & mortuus est ibi. 2. Reg. 6.

Septuaginta duo millia hominum mortui sunt propter elationem David, quando fecit populum numerari. 2. Reg. 24.

Vir Dei, qui venit de Juda, & nunciavit Jeroboam successionem officiorum sacerdotum ejus.

ejus, occisus fuit a leone, eo quod contra imperium Domini comedit panem in domo cujardam prophete. 3. Reg. 13.

Quadragesimo duo pueri, a duobus uris fuerunt lacerati, pro eo, quod illuserant Elifazo, dicentes: Ascende calve. 4. Reg. 2.

Si tam graviter punitum fuit Giezi peccatum, qui accepit munera a Naaman, satis ei voluntarie data, quid erit de illis, qui accipiunt multa fraudulenter exacta, vel violenter extorta? 4. Reg. 5.

Ozias rex Juda cepit thuribulum, & more sacerdotum voluit adolere incensum, statimque est orta lepra in fronte. 2. Paral. 26.

Quia Ezechias offendit thesauros suos nunciis regis Babylonis, amisit eos, cum tamen illi de terra longinqua venissent, & videbatur, quod lænanter recipi debuissent. 4. Reg. 20.

Populum peculiarem & dilectum tradidit Dominus in manus Nabuchodonosor, qui totam gentem crudeliter captivavit, sanctam civitatem combussit, & templum destruxit. 4. Reg. 25.

Pro eo, quod elevatae sunt filiae Sion &c. erit pro suavi odore furor, pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent, & fortes tui in praelio. Isa. 3.

Reges Babylonis filios Israel crudeliter trahaverunt, postea etiam ipsi cum inclita civitate sua fuerunt destructi, sicut minabatur Dominus. Isa. 14. Jer. 30. & 51.

Heliodorus fuit graviter flagellatus eo quod viduarum & pupillarum depositis voluit asportare. 2. *Mach.* 3.

Antiochus rex fuit tam gravi plaga percussus, ut de corpore impii vermes leaturerent, odore etiam illius ac foetore exercitus gravaretur. 2. *Mach.* 9.

Servum nequam, qui noluit dimittere conservo centum denarios, Dominus iratus tradidit tororibus, quoad usque redderet unversum debitum. *Matth.* 18.

Inutilem servum, qui traditum sibi non studuit multiplicare talentum, præcepit Dominus illo, quod habuerat, spoliari, & in tenebras exteriores ejici. *Matth.* 25.

Fraus ille, quem committit Ananias, conscia Saphira uxore sua, gravi fuit ultione punita. *Act.* 5.

Herodes vestitus veste regali sedit pro tribunali, populus autem acclamabat: Dei voces & non hominis. Confestim ergo percussit eum angelus, eo quod non dedisset honorem Deo, & consumptus a verbibus expiravit. *Act.* 12.

Penitentia.

Quamdiu mansit Maria extra castra, non processerunt filii Israel. Non enim est donum ire per desertum hujus vitæ sine amaritudine penitentiae. *Num.* 12.

Audiens populus filiorum Israel, Dominum esse iratum, propter murmuracionem eorum,

rum, luxit nimis, & in mane plus voluerunt facere, quam Dominus præciperet eis. *Num.* 14.

Ad vocem angeli improperantis populo peccanti beneficia Dei, elevaverunt vocem suam, & steterunt. *Judic.* 2.

Dixerunt filii Israel ad Dominum: Peccavimus, tu reddæ nobis, alicquid tibi placet. Et omnia idola projecerunt: Sequitur: Qui doluit super miseris eorum. *Judic.* 10.

Cito poenituit David, quando Nathan ipsum de crimine reprehendit. 2. *Reg.* 12.

Achab rex Israel sceleratissimus cooperuit carnem suam cilicio, jejunavitque, & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite, & immorata est pœna, digne illi pro criminibus infligenda. 3. *Reg.* 21.

Manasses rex Juda victus captivus, & in Babylonem ductus, egit penitentiam valde coram Domino. Et rediit cum Domino in Jerusalem regnum suum. 2. *Paral.* 33.

Lamentante Esdra pro populi peccatis, dictum est ei: Si est penitentia in Israel super hoc, percutionem sedus cum Domino Deo nostro. 1. *Esdr.* 10.

Audita terribili potentia Holofernis, sacerdotes induerunt se ciliciis, & ex toto corde omnes orabant Dominum, ut visitaret populum suum. *Judith.* 4.

Et in laudem Judith dicitur: Quod habens super lumbos suos cilicium, jejunabat omnibus diebus vitæ suæ, præter Sabbata, & Neomenias, & festa domus Israel. *Judith.* 8.

Quamvis Job esset vir simplex & rectus timens Deum, & recedens a malo, tamen dicebat: Ego ago pœnitentiam in favilla & cinere.

Job. 42.

Instante captivitate Jerusalem dicebat Isaïas: Vocavit Dominus in die illa ad fletum & plangentium, & ad calvitium & ad cingulum sacci.

Isa. 22.

Ninivitarum crediderunt Domino ad prædicationem Jonæ, & prædixerunt jejunium. Et vestiti sunt sacco, a minore usque ad majorem.

Jonæ 3.

Appropinquante exercitu Timothei, Machabeus, & qui cum illo erant, deprecabantur Dominum, caput aspergentes, lumbosque cilicis præcincti, ad altaris crepidinem prostrati, ut eis esset propitiis, & inimicus eorum inimicis. *2. Mach. 10.*

Joannes Baptista sanctificatus, antequam ex utero matris natus, a sanctis parentibus educatus, fugit in desertum. Ubi tam asseram vitam duxit, quod dicebatur: Nec comedens, nec bibens, adde, nec se vestiens, quis pili camelorum non sunt vestes humane. *Matth. 11.*

Quam libenter receperit Dominus peccatores ad pœnitentiam, ex his apparet, quod prædicationem suam a pœnitentia legitur incepisse.

Matth. 4.

Item ad hoc asserit se venisse, *Luc. 5.* Et hoc ipsum per opera demonstrabat, exemplo de Maria, *Luc. 7.* & Matth. ejusdem cap. 9. De Zacharo, *Luc. 19.* Et de Petro, Matthæi 26. Item

Item & per similitudines, quas ponebat de ovis, quæ perierit in deserto. De drachma, quam mulier perdidit in domo. De filio prodigo, quem pater reputabat mortuum, & postea suscitatum. *Luc. 15.*

Maria Magdalena exemplar pœnitentiæ, non iussa ad Dominum venit, convivans non erubuit, retro secus pedes Domini stetit, inter epulas lachrymas obtulit. *Luc. 7.*

Ut induceret homines ad faciendum pœnitentiam, posuit exemplum de quibusdam, super quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos. Et subdit: Si non pœnitentiam egeritis, omnes peribitis. *Luc. 13.*

Ad exemplum ovis, quæ perierit, vel drachmæ, quam mulier perdidit, sed postea inventa fuerunt, dicit Dominus, gaudium magnum esse in celo super uno peccatore pœnitentiam agente. *Luc. 15.*

Levem & brevem pœnitentiam injunxit Dominus mulieri in adulterio deprehensæ, dicens: Vade, & amplius noli peccare. *Joan. 8.*

Videns Judas quod damnatus esset, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos, dicens: Peccavi, tredens sanguinem justum. Verum quidem dixit, sed quia desperabat, veniam non meruit. *Matth. 27.*

Petrus peccavit negando Dominum in atrio principis sacerdotum, sed quando flere & pœnitentia voluit, foras exivit, nota, quod *Lucæ 22.* additum est: Conversus Dominus respexit Petrum, *Matth. 26. Marc. 14. Joan. 18. Luc. 22.*

Quæ.

Querentibus quibusdam Judæis corde compunctis: Quid facimus viri fratres? ait illis Petrus: Penitentiam agite, & unusquisque vestrum baptizetur. *Act. 2.*

Auditis rationibus Petri, quare venerat ad Cornelium, & eum baptizaverat, tacerunt fratres, & glorificaverunt Dominum, dicentes: Ergo & gentibus Deus penitentiam ad vitam dedit. *Act. 11.*

Penitentia dilata.

Esau abijt parvi pendens, quod primogenita vendidisset, sed ut demum vidit, quod benedictio primogeniti data esset fratri suo Jacob, cum penituit, irriguit clamore magno, sed sero nimis. *Gen. 25. 34. 27. & Hebr. 12. 17.*

Pharao, licet, decem horrendis plagis afflictus & admonitus, semper tamen in crastinum distulit & promisit dimissionem populi, sed nunquam, nisi post ultimam plagam dimisit. *Exod. 8. & seq.*

Adonibezec nunquam penituit, quod septuaginta reges, amputatis manuum ac pedum summitatibus, sub mensa sua ciborum reliquiis colligere coegisset, nisi postquam ipsi hæc pœna fuit irrogata. *Jud. 1.*

David, postquam peccavit, novem mensibus impenitens permansit, & neque tunc cogitasset de penitentia, nisi Nathan Propheta per similitudinem gravitatem peccati sui proposuisset. *2. Reg. 11. & 12.*

An-

Antiochus nulla unquam penitentia fuit ductus, quod tot mala intulerit Judæis, nisi primum in morte, tunc enim primum exclamavit: nunc reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem &c. Sed vana fuit hæc penitentia. *1. Mach. 6.*

Petrus Simonem hortatur, ut penitentiam agat, & Deum veniam roget, Sed Simon nil aliud egit & respondit, quam hoc: precamini vos pro me ad Dominum. *Act. 8. 22.*

Magdalena statim ut cognovit, quod Jesus accubuit in domo Pharisei, nihil morata, perruptis omnibus difficultatibus, ad eum accurrit, & peccata sua desset. *Luc. 7.*

Paulus, quamprimum illi in terram prostrato apparuit Christus, statim se convertit ad Dominum, dicens: Domine quid me vis facere? *Act. 9.*

Ninivitarum ad predicationem Jonæ statim agunt penitentiam, quam si distulissent, non effugissent intentatam penam. *Jonæ 3.*

Penitentia falsa.

Esau penituit de peccato venditæ primogenituræ, sed male; nam lachrymæ ejus non erant penitentiarum, sed animi violenti, & indignationis internæ. *Gen. 27.*

Pharao, plagis Dei in ipsum severentibus, dolet, & mira pollicetur: sed ubi Divina manus sit remissior, mutata sententia relabatur, & denuo divinitus punitur. *Exod. 8. & 10.*

Pani-

Pœnituit Adonibezec, quod septuaginta regibus amputaverit summitates manuum ac pedum. Sed pœnitentia hæc fuit tantum naturalis, expressa a præfenti calamitate. *Jud. 1. 7.*

Saul, postquam contra præceptum Domini pepereit Agag regi Amalec, & melioribus armis, dolet & dicit: Peccavi. Sed, quod non vera sit pœnitentia, ostendit mox adjuctis & ad Samuelem prolatis verbis: sed nunc honora me coram senioribus populi mei, & coram Israel. *1. Reg. 15. 30.*

Idem slet, & dolet, quod tanta mala intulerit David. Sed vanum fuisse dolorem, ostendit subsequens Davidis persecutio peior prioris. *1. Reg. 24. 18.*

Antiochus rex sceleratissimus, cum sub vite finem gravissimas pœnas lueret ob afflictam a se Judæorum gentem, templum sacrilege spoliatum, & cœlestis Numinis contemptum, admissa quidem agnovit, deservit, ac restituere promittit: misericordiam tamen non est consecutus, quia tantum propter dolores, quibus torquebatur, pœnitentiam egit. *2. Mach. 9.*

Judas proditor pœnitentia ductus retulit triginta argenteos, dicens: peccavi tradens sanguinem iustum. Sed mox abiit, & laqueo se suspendit, quod evidens erat argumentum falsæ pœnitentiæ. *Matth. 27. 3.*

Simon magus ostendit quidem se dolere de attentata Simonia, quando rogavit Petrum, ut Deum pro peccati sui venia deprecaretur, sed

vana fuit pœnitentia, orta ex timore panarum temporalium, quas Petrus ipsi est minatus. *Act. 8. 18.*

Pœnitentium felicitas.

Peccavit Aaron, quia non credidit Domino, dum simul cum fratre suo Moysè iussus est e petra aquam elicere. Sed post pœnitentiam a Deo eligitur in summum sacerdotem. *Num. 20. Exod. 28.*

Maria soror Moysis, pœnitentiam agens de murmuratione contra fratrem, liberatur a lepra, & priori dono Prophetiæ decoratur. *Num. 12.*

Israelitæ, pœnitentiam agentes, contra ignitos serpentes remedium consequuntur in serpente æneo, quem cum percussi aspicerent, sanabantur. *Num. 21. 6.*

Ubi Samaria a Syris obsessa, & ingenti fame oppressa, ob regis cilicio se induentis & totius populi pœnitentiam mirabiliter liberatur. *4. Reg. 6. & 7.*

David, cum de peccato suo pœnitentiam egisset, ex ipsa Bethsabee, cum qua prius peccaverat, jam uxore genuit filium sapientissimum & potentissimum Salomonem. *2. Reg. 12.*

Achab, cum ob cædem innocentis Naboth ei exterminium totius suæ domus ab Elia denunciatum fuisset, egit pœnitentiam, operuit cilicio carnem suam, jejunavitque, & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite. Dixit ergo Dominus ad Eliam: Nonne vidisti humilia-

liatum Achab coram me? quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus ejus, 3. Reg. 21.

Machabeus, & qui cum ipso erant, appropinquante hostili exercitu, caput terra aspergentes, lumbosque cilicis præcincti, deprecabantur Dominum, ut sibi propitius esset. Ob hanc pœnitentiam insigni victoria contra hostes potiti sunt. 2. Mach. 10. 25.

Vidit Deus pœnitentiam Ninivitarum, & miserus est super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret eis, & non fecit. *Jonæ* 3. 10.

Matthæus publicanus pœnitens fit Apostolus & Evangelista. *Matth.* 9. 9.

Zachæus jidem publicanus & pœnitens meretur Christum Dominum hospitio excipere. *Luc.* 19.

Magdalenam pœnitentem Christus facit suam discipulam, ad ejus preces Lazarum a mortuis resuscitat, illam prima sui apparitione post resurrectionem suam, multisque aliis gratis dignatur. *Johan.* 11. 3. *Johan.* 20. 11.

Latroni pœnitenti in cruce paradisi a Christo promittitur. *Luc.* 23. 43.

Petrus, post trinam negationem pœnitens, princeps Apostolorum, & caput Ecclesie constituitur. *Johan.* 21. 15.

Filius prodigus per pœnitentiam reversus ad patrem, osculo & convivio ab eodem excipitur. *Luc.* 15.

Affirmat Christus Dominus, quod majus gaudium sit in celo super uno peccatore pœnitente.

tentiam agente, quam super nonaginta novem iustis, qui non indigent pœnitentia. *Luc.* 15. 7.

Præcepta Dei, & eorum observatio.

Præceptum leve adimplendum dedit Dominus primo parenti, dicens: Ex omni ligno paradisi comede, de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas. Male tamen custodivit, & gravem pœnam incurrit. *Gen.* 2.

Mandata Dei, licet videantur interdum esse de re parva, non tamen parva diligentia servanda sunt, quia puniuntur graviter transgressores, unde dixit Adamo: Quacunque hora comederis de ligno scientiæ boni & mali, morte morieris. *Ibidem.*

Fecit Noe omnia, quæ mandaverat ei Dominus. *Gen.* 7.

Recepturi filii Israel mandata Dei, iusti sunt sanctificari. Vade ad populum, & sanctifica eos hodie & cras. Unde præcepit filiis Israel, ut ponerent vittas hyacinthinas per angulos palliorum, quatenus continuum haberent memoriam celestium mandatorum. *Ibidem.*

Specialem mentionem fecit Dominus Josue de meditatione & observatione legis, quando constituit eum principem super populum. *Josue* 1.

Balsam Ariolus dixit Balach regi: Nonne dixi tibi, quodcumque mihi Deus imperaret, hoc facerem: Ecce quantum reverentiam habebat homo malus ad imperium Dei! *Num.* 23.

Hanapi Exempla.

E e

Non

Non prætermisit Josue de universis mandatis Domini, ne verbum unum. *Josue 11.*

Saul signanter electus, propter transgressionem mandati, irrevocabiliter est rejectus. *1. Reg. 15.*

Rex David instruens Salomonem filium suum post se regnatorum, dicebat: Tunc proficere poteris, si custodieris mandata, quæ præcepit Dominus Moyfi. *1. Paral. 22.*

Ordinante Jojada pontifice, eduserunt filium regis, & imposuerunt ei diadema, dederuntque in manu ejus tenendam legem, & constituerunt eum regem. *2. Paral. 23.*

Cyrus rex Persarum gentilis, Monarcha totius mundi, non verecundabatur dicere: Præcepit mihi Deus caeli & terræ, ut ædificarem ei domum in Jerusalem. *1. Esd. 1.*

Conquerendo dicit Dominus: Prævaluerunt sermones Ionadab, filii Rechab, quos præcepit filiis suis, ut non biberent vinum, qui obdierunt præcepto patris sui. Ego autem locutus sum ad vos, & non obedistis mihi. *Jer. 35.*

Melius judicavit Susanna incidere in manus hominum, quam derelinquere legem Domini: exponens periculo vitam & famam. *Dan. 13.*

Dux mulieres delatae sunt, natos circumcidisse, quas, infantibus ad ubera suspensis, cum publice per civitatem perduxissent, patres muros præcipitaverunt. *2. Mach. 6.*

Elezarus vir ætate proventus, duos corporis dolores sustinuit, & tandem occisus fuit, quia carnes porcinas noluit manducare contra legem,

legem, nec etiam simulare, se nullatenus manducasse. *Eodem.*

Propter legem Dei septem fratres cum matre sua gravia tormenta passi sunt sub Antiocho. *2. Mach. 7.*

Parentes Joannis Baptistæ erant incedentes in omnibus mandatis & justificationibus sine querela. *Luc. 1.*

Adolescenti querenti a Salvatore, quid boni faceret, ut vitam æternam haberet, responsum est ei a Domino: Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. *Matth. 19.*

Ad observandum præcepta Domini, inducant nos aliae creaturæ, quæ obediunt ei. De bonis angelis non est dubium, qui sunt ministri ejus facientes voluntatem & verbum illius, ut videre licet Psalmo 102. *2. Reg. ult.*

De angelis vero malis: præcipiebat spiritui immundo, ut exiret ab homine. *Luc. 8.*

Item præcepit Soli & non oritur: Præcepit corvis ut pasceret Eliam, & fecerunt. *Job. 9. 3. Reg. 17.*

Generaliter dicit Psalmus: Præceptum posuit, & non præteribit. Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quæ faciunt verbum ejus. *Psal. 148.*

Præsentia Dei.

Coina ad patrandum fratricidium locum solitariam querit, quasi Deus ubique præsens ibi cum non videret. Sed malo suo expertus est, fecit suam a Deo visum fuisse. *Gen. 4, 8.*

Henoeh fuit tam sanctus, & placuit Deo, quia ambulavit cum Deo. *Gen. 5, 22.*

Noe vir justus atque perfectus cum Deo ambulavit. *Gen. 6, 9.*

De Moyse testatur S. Paulus: invisibilem tanquam videns sustinuit. Hoc est: ita Deum sibi semper habuit præsentem, ac si oculis eum videret. Inde ejus sanctitas. *Hebr. 11, 27.*

Abraham vitam duxit tam sanctam, quia obsecutus est illi Dei imperio: ambula coram me, & esto perfectus. *Gen. 17, 1.*

Elias de se affirmat, quod semper in præsentia Dei versetur; ait enim: vivit Dominus Deus Israel, in cujus conspectu sto. *3. Reg. 17, 3.*

David de se testatur: Providebam Dominum in conspectu meo semper. Hinc vixit tam sancte. *Psal. 15, 8.*

Idem injustas persecutiones suorum hostium adseribit oblivioni præsentia Dei, dum ait: non proposuerunt Dentem ante conspectum suum. *Psal. 53, 5.*

Duo senes Susannam ad flagitium solliciti, quia Dei præsentiam e memoria excluderunt; declinaverunt enim oculos suos, ut non viderent caelum, & dicunt ad Susannam: Ecce nemo nos videt. *Dan. 13.*

Con-

Contra Susanna gravissimam tentationem vicit memoria præsentia Dei roborata; respondit enim senibus: melius est mihi absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini. *Ibidem.*

Judas Machabeus, & qui cum eo erant, invocato Deo, per orationes congressi sunt cum hoste, manu quidem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes, prostraverunt non minus triginta quinque millia, præsentia Dei magnifice delectati. *2. Mach. 15, 26.*

Petrus præsentem Christo sibi timens, increpatur: modicum fidei quare dubitasti? *Matth. 14, 31.*

Christus Dominus ante suam ascensionem in caelum, ut discipulis suis solatium simul & robur ad sustinendos apostolicos labores relinqueret, ait ad illos: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. *Matth. 28, 20.*

S. Stephanus ex præsentia Christi Domini, quem in tormentis vidit gloriosum in caelo, mirifice ad subeundum martyrium fuit confortatus. *Act. 7, 55.*

Principes & superiores boni.

Bonus prælatus Moyses multoties intravit ad Pharaonem pro causa populi, ut eum liberaret de Ægyptiæ servitute. *Exod. 6, 7. & sequent.*

E e 3

Po.

Populum timentem Moyſes confortabat dicens: Nolite timere, Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis. Ore quidem verba dicebat, ſed corde Dominum exorabat, ſicut apparet ibi. *Exod. 14.*

Clamabat pro populo ad Dominum Moyſes, quando murmurabat populus contra eum. *Exod. 15.*

Omnia debet retorquere ad Dominum bonus Præſatus. Unde dicebat Moyſes: Nec eſt contra nos murmur veſtrum, ſed contra Dominum. Nos enim quid ſumus? *Exod. 16.*

Cum pugnaret Iſrael contra Amalech, non ivit Moyſes ad prælium, ſed tantum Joſue miſit ſumulum ſuum, & tamen erat ex parte ipſius juſtiſſimum bellum: ipſe vero ſtans in vertice collium ad orandum Dominum ſe convertit. *Exod. 17.*

Receſſurus a populo Moyſes, & iturus ad montem, bonos vicarios reliquit, videlicet Aaron & Hur. *Exod. 24.*

Videbatur velle Dominus confundere & delere populum peccatorem, & promittebat Moyſi magnum ſtatum & honorem. Et tamen Moyſes pro populo ſuo inſtanter orabat. Et nota, quanta ſeveritate populum punivit, pro quo Deum tamen inſtanter orabat. *Exod. 32.*

Moyſes diſtribuit levitis duodecim boves & ſeptem pleaſtra, quos obtulerant principes tribuum filiorum Iſrael, ſed nihil dederat filius Caath, licet eſſent magis propinqui, quia propriis humeris omnia portare debebant. *Num. 7.*
De

Deſiderabat Moyſes, quod omnes de populo prophetarent, licet honor ſuus minui videretur. *Num. 11.*

Post reditum exploratorum dixit Dominus ad Moyſen: Quousque detrahet mihi populus iſte? Feriam ergo eos peſſilentia: te quoque faciam principem ſuper gentem magnam & fortioſiorem, quam hic eſt. Sed noluit Moyſes ad majorem transferri prælationem. *Num. 14.*

Percunte populo pro murmure & tumultu, quem faciebant contra Moyſen & Aaron, dixit Moyſes ad Aaron: Tolle thuribulum, & hauſto igne de altari, mitte incenſum: purgens cito ad populum, ut roges pro eis. *Nun. 16.*

Morturus Moyſes ſollicite rogavit Dominum, ut populo de duce idoneo provideret. Nullum vero in ſpeciali voluit nominare. *Num. 27.*

Servierunt Iſrael Domino cunctis diebus Joſue &c. Bonus enim præſatus multum conſert ad populum in via Domini dirigendum. *Joſue 24.*

Samuel judicabat Iſrael, & abiit circumiens Bethel & Galgala & Maſphat, ut homines, qui eo indigebant, facilius poſſent ad ipſum habere acceſſum. *1. Reg. 7.*

Dixit Samuel ad populum: Abſit a me hoc peccatum, ut ceſſem orare pro vobis, & docebo vos viam rectam & bonam. *1. Reg. 12.*

Videns David angelum percutientem populum, obtulit ſe pro eo percutiendum. Veratur,

tur, obsecro, manus tua contra me &c.
2. *Reg.* 24.

Audivit omnis Israel iudicium, quod iudicasset Rex Salomon de duabus mulieribus, & timerunt Regem, videntes sapientiam Dei in eo. 3. *Reg.* 3.

Signum est, quo Dominus diligit populum, quando dat ei bonum praelatum. Unde regina Saba dixit: Quia diligit Deus Israel, idcirco posuit te regem supra eum, ut facias iudicium atque iustitiam. 2. *Paral.* 9.

Volens Dominus tradere regem Syriz in manu regis Israel, mandavit ei per prophetam, quod ipse rex debebat incipere praelium. 3. *Reg.* 20.

Quamdiu vixit Jojada pontifex, Joas rex Juda fuit bonus, quo mortuo, multa mala fecit. 4. *Reg.* 12.

Ezechias rex Juda fecit serpentem vocem confringi, eo quod esset populo idololatranti occasio. 2. *Paral.* 24.

Josaphat rex Juda constituit iudices super populum, & eos valde fideiiter & prudenter instruxit. 4. *Reg.* 18. 2. *Paral.* 19.

Perreverunt cursores cum epistolis, ex regis imperio Ezechiaz & principum ejus, in universum Israel & Judam, predicantes: Revertimini ad Dominum &c. 2. *Paral.* 30.

Orante Esdra & flente pro transgressione populi, collectus est ad eum curus magnus virorum ac mulierum, & flevit populus multo fletu ad exemplum ejus. 1. *Esd.* 10.

Audita Holofernis potentia, Eliachim magnus sacerdos circumvixit omnem Israel, allocutus eos, dicens: Scitote, quoniam exaudivit Dominus preces nostras: sique populum bonis exhortationibus confortabat. *Judith.* 4.

Bonus praelatus debet esse quasi bonus pater populi sibi commissi. Nam de Eliachim, quem constituit Dominus loco Sobne prepositi, dicitur apud Isa. Erit quasi pater habitantium in Jerusalem. *Isa.* 22.

Mortuo Juda Machabæo, emerferunt iniqui in omnibus finibus Israel, & exhortati sunt omnes, qui operabantur iniquitatem: In diebus illis facta est fames &c. 1. *Mach.* 9.

Cum crederetur occisus Jonathas a Triphone, quaesierunt omnes gentes, quæ erant in circuitu Judæorum, conterere eos. Dixerunt enim: Non habent principem adiutorem, nunc ergo expugnemus eos, & tollamus de hominibus memoriam eorum. 1. *Mach.* 12.

Causa pacis & boni status sanctæ civitatis pulchre dicitur fuisse prudentia & pietas Oniaz summi sacerdotis, & bonitas subditorum. 2. *Mach.* 3.

Bene restitit Onias Heliodoro, volenti spoliaré templum, & deposita viarum & pupillorum auferre. 2. *Mach.* 3.

Salvator noster Dominus Jesus, ubi se bonum pastorem dicit, statim causam subjungit, dicens: Bonus pastor animam suam dat pro ovibus. Et post pauca: Animam meam pro ovibus meis pono. In quo dat intelligere, quid

exigatur ad hoc, quod aliquis bonus pastor vacari mereatur. *Joan. 10.*

Quando Salvator noster post resurrectionem suam voluit gregem ecclesie Petro committere, primo probavit eum, dicens: Simon diligis me plus his? Et nota, quod examinavit eum de dilectione, non de cognitione. De practica vero, non de Theorica, de facto vero, non de jure. *Joan. 21.*

Item non solum interrogavit simpliciter, an eum diligeret, sed ter dicit: Si diligis me. Addit ter: Pascere oves meas, non tondere vel occidere. Bonus enim praelatus commissum sibi gregem debet pascere verbo, & exemplo, & temporali subsidio.

Videns Petrus Judaeos admirantes, & male de discipulis sentientes, elevavit vocem, & locutus est eis: Viri Judaei &c. Ubi gregem suum constanter defendit, & adversarios salubriter superavit. *Act. 2.*

Considerari potest hic de Paulo Apostolo eximia bonitatis praelato. Ad bonum enim praelatum specialiter & summe pertinet dilectio, quam habere debet ad subditos, sicut diligebat pastor ille optimus princeps pastorum, qui posuit animam suam pro ovibus suis, qui cum dilexisset suos, in finem dilexit eos. Paulus autem miro modo ea dilectione servebat. Unde dicebat: Ego libentissime impendam, & superimpendam ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens minus diligar a vobis. Et ad Philip-

ppen. 4. Fratres mei charissimi &c. 2. *Cor. 12. Philipp. 4.*

Iterum debet in eo esse scientia scripturae. Eligite lumen sapientiae, quod profit populis, alioquin quomodo posset lepram a non lepra discernere, vel commissum sibi populum judicare? Ipse vero Paulus de divinis & humanis excellentissimam cognitionem habebat, qui parvulus in Christo lac potum dabat, & inter perfectos sapientiam loquebatur. Quippe qui fuit raptus usque ad tertium caelum, & audivit arcana verba, quae non licet homini loqui. *Ibidem. Sap. 6. 1. Cor. 2. 3. 2. Cor. 12.*

Ex amore vero subditorum, & notitia scripturarum sollicitudo in praesidente causatur, qui praestit in sollicitudine. Qua quidem sollicitudine Paulus erga proximos ardentissimeungebatur, propter quod ait: Praeter illa, quae extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium ecclesiarum. Item & alibi: Volo vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis. Ex praedictis tribus debet sequi instructio imperitorum. Unde promittit Dominus Jerem. 3. Dabo vobis pastores juxta cor meum, qui pascent vos scientia & doctrina. Et juxta id, quod dixit Artaxerxes Esdrae & judicibus populi: Imperitis docete libere. Et hoc profecto liquet fecisse Paulum doctorem gentium, qui verbo, vel scripto docuit universum mundum, Doctor gentium in fide & veritate. Et 2. Corinth. secundo: Odorem notitiae suae Deus

per nos manifestat in omni loco &c. Et ad hæc quis tam idoneus? *Rom. 12. 2. Cor. 11. Col. 2. Jer. 3. 1. Esd. 7. 1. Tim. 2. 2. Cor. 2.*

Debet etiam bonus prælatus officia disponere inter subditos, & ordinare: sicut Moyses, qui consilio Jethro instituit in populo Centuriones quinquagenarios & decanos. Paulus quoque in Ecclesia similia faciebat. Cætera cum videro disponam. Propter quod dicebat Tito: Hujus rei gratia relinqui te in Creta, ut, quæ deficiant, pergas corrigere, & constituas oppidatum presbyteros, sicut ego tibi ordinaram. *1. Cor. 11. Exod. 18. Tit. 1.*

Item debet pusillanimes & timidos animare, sicut fecit Moyses, quando disit populo pavescenti: Nolite timere, Dominus pugnabit pro vobis. Et hoc utique Paulus optime faciebat, Ephesios 6. Confortamini in Domino & in potentia virtutis ejus, & induite vos armaturam Dei &c. Item: Recogitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus semetipsum contradictionem, ut non sanguinem animam vestris deficientes. *Exod. 14. Hebr. 12.*

Item in bono prælato debet esse defensio oppressorum, sicut Onies summus sacerdos, qui constanter resistit Heliodoro, volenti templum Domini spoliare. Quam viriliter autem Paulus resistit pseudoapostolis Judæis, pater in actibus. Et ad Corinth. In quo quis audeat, audeo & ego: Et ideo dicebat se pugnare. Sic pugno non quasi æræm verberans. Et ad Timoth. quat-

quarto: Bonum certamen certavi, cursum consummavi &c. *2. Mach. 3. 2. Cor. 12. 1. Cor. 9.*

Præterea debet esse consolator afflictorum, velut Eliachim, cum Holofernes Bethuliam obsedisset. Paulus autem non erat inferior in hac parte, unde ait: Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est pater misericordiarum, & Deus omnis consolationis, consolans nos in omni afflictione nostra, ut possimus consolari eos, qui sunt in quavis afflictione. Et ad Hebræos: Rogo vos fratres, ut suffertis verbum solatii. Verba enim consolatoria habuit maxime ad Philip. & Thessalon. ut patet intuenti. *Judith. 4. 2. Cor. 1. Hebr. 13.*

Debet insuper bonus prælatus pigros & tepidos excitare, quod fecit Patriarcha Jacob, qui audiens, quod alimenta venderentur in Ægypto, dixit filius suis: Quare negligitis? Et hoc strenuus & vigil Paulus optime noverat facere, ad Roman. Hora jam est, nos de somno surgere. Et ad Ephes. Surge, qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabit te Christus. Et ad Timoth. Commonefacio te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. *Gen. 42. Rom. 13. Ephes. 5. 2. Tim. 1.*

Item debet indigentibus pro possibilitate sua quantum ad necessaria subvenire. Exemplum est de hoc in Eliseo, qui quinque panes fecit distribuere filiis prophetarum. Quod & Paulus diligenter implebat, memor illius verbi: Beatius est magis dare quam accipere, prout ipse refert. Cum vero non habebat, quod dare posset,

posset, ab aliis sollicite procurabat: & hoc optime apparet ad Corinth. De collectis autem &c. Et alibi: Qui parce seminat, parce & metet. 4. Reg. 4. *Ad.* 20. 1. Cor. 16. 2. Cor. 9.

Item ad eam pertinet superbos & tumidos refronare & humiliare. Quod volens facere Moyses, inceperando dicebat: Multum erigimini in filiis Levi. Samuel etiam dixit Sauli: Quare non audisti vocem Domini? &c. In hac ergo arte Paulus erat valde peritus. Unde ait: Perinde quasi non venturus sim ad vos, inflati sunt quidam, sed veniam brevi ad vos, si Dominus voluerit, & cognoscam, non sermonem ipsorum, qui inflati sunt, sed virtutem. Et alibi: Divisibus in presenti seculo præcipe, ne elato sint animo. Num. 16. 1. Reg. 15. 1. Cor. 4. 1. Tim. 6.

Rursus etiam bonus prælatus distantes, & ad eum accedere non valentes debet personaliter visitare. Quod bene Samuel adimplebat, qui ibat circumiens Bethel & Galgala & Masphat, & iudicabat Israel. Et quis hoc unquam exercuit, sicut Paulus, qui ab Jerusalem usque ad ultimum mare replevit Evangelium Christi? Ita quod vitam suam quandam cursum nominavit. Et sic curro non quasi in incertum. Et iterum: Cursum consummavi. 1. Reg. 7. Rom. 15. 1. Cor. 9. 2. Tim. 4.

Item debet delinquentes & transgressores punire, sicut fecit Moyses, quando populum vitulosum constabilem adoravit. In hac etiam parte Paulus negligens non erat, sed dicebat: Arma mili-

milliæ nostræ non sunt carnalia, sed potentia Deo &c. Sequitur: In promptu habemus vindictam adversus omnem inobedientiam. Et: cum virga veniam ad vos, an in charitate & spiritu lenitatis? Exod. 32. 2. Cor. 10. 1. Cor. 4.

Item bonus prælatus debet contumaces de populo, & pestiferos extirpare: sicut fecit Moyses de Core, & his, qui adhæserunt illi: Tu, inquit, & omnis congregatio tua state seorsum. Deinde dixit ad alios: Recedite a tabernaculis horum hominum impiorum. Paulus de illo, qui tenebat novercam suam, ait: Ego iudicavi tradere huiusmodi Sathanæ in interitum carnis. Et post: Expurgate vetus fermentum. Hymenæum & Alexandrum tradidit Sathanæ, ut discederent non blasphemare. Num. 16. 1. Cor. 5. 1. Tim. 1.

Postremo debet pro universis orare, sicut faciebat Moyses. Is orabat Dominum. Et Samuel: Ablit a me hoc peccatum, ut cessem orare pro vobis. Exod. 32. 1. Reg. 12.

Hoc autem Paulus diligentissime adimplevit. Sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis. Et Thessal. Oramus semper pro vobis, ut Deus dignetur vos vocare &c. Item hoc ipsum fieri hortabatur, dicens: Obsecro, ut ante omnia fiant deprecationes pro omnibus hominibus, pro regibus &c. Rom. 1. 2. Thessal. 1. 1. Tim. 2.

Principes & superiores mali.

Præcepit Dominus Moyſi, dicens: Tolle cunctos principes populi, & ſuſpēde eos contra ſolem in patibulum. *Num. 25.*

Dixit Moyſes ad Aaron: Quid tibi fecit hic populus, ut induceres ſuper eum peccatum maximum? (quaſi diceret) Multum peccat prælatus in ſubditos, quando eorum pravæ acquiſcit voluntati. *Exod. 24.*

Ma'le corripuit Heli filios ſuos, quod multum diſplicuit Domino. Et tamen corripuit eos verbo, ſed lente, non vitiliter & ſevere. Quid ergo de illis, qui malis favent, vel qui dant eis occaſionem peccandi. *1. Reg. 2.*

Etiā malis prælatis debent deferre ſubditi, ſicut David, qui percuffit eor ſuum, quod præciderat oram chlamydis Saulis, nec aliquid mali voluit facere ei. *1. Reg. 24.*

Totum pondus prælii verſum eſt in Saul: unde cecidit in prælio, & occiſus eſt. *1. Reg. 31.*

Propter peccatum, quod commiſit David in numeratione populi, mortui ſunt ex populo ſeptuaginta millia virorum. *2. Reg. 24.*

Quia Roboam populū nimis gravare voluit, magnam partem ejus amiſit. *3. Reg. 12.* Occaſionem dedit Roboam populo recedendi a cultu Dei, quando vitulos fecit, & adorari eos præcepit. *Ibidem.*

Propter malos prælatos ſubditi interdum temporaliter affliguntur. Unde Elias dixit Achab:

Tu

Tu conturbas Iſrael, & domus patris tui. *3. Reg. 18.*

Rex Syriæ præcepit principibus curruum: ſuorum: Non pugnabitis contra majorem, vel minorem quempiam, niſi contra regem Iſrael. Solus autem ille erat Achab acquiſſimus. *3. Reg. 22.*

Manaſſes ſeduxit Judam & habitatores Jeruſalem, ut faceret malum ſuper omnes gentes, quas ſubverterat Dominus a facie filiorum Iſrael. *2. Paral. 33.*

Malorum prælatorum in Jeruſalem habitantium peccata expreſſit Iſaias dicens: Principes tui infideles ſunt, ſocii furum, ſequuntur munera, diligunt contributiones. *Iſa. 1.*

De Nabuchodonosor principe peſſimo dicitur: Tu terram tuam diſperdiſti, tu populū tuū occidiſti &c. *Iſa. 14.*

Sobna præpoſitus templi credebat in Jeruſalem diu vivere, & moriturus honorifice ſepeliri. Sed mandavit Dominus ei, quid tu hic, aut quaſi quis hic? Poſt pauca ſequitur: Expellam te de ſtatione tua, Et ille videtur fuiſſe de his, qui dicebant paulo ante: Comedamus & bibamus, eras enim moriemur. *Iſa. 22.*

Sedecias rex Juda dixit principibus Jeremiam occidi potentibus: Ecce in manibus veſtris eſt, non enim fas eſt regem vobis quicquam negare. *Jer. 38.*

Contra malos prophetas & prælatos dixit Dominus per Ezechielem: Non aſcendiſtis ex adverſo, nec oppoſuiſtis murum pro domo Hanani Exempla. F f Iſrael,

Israel, ut staretis in praelio in die Domini. *Ezech. 13.*

Mali praelatis Dominus per Ezechielem terribiliter comminatur, dicens: Vae pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos. Nonne greges pascentur a pastoribus? Statim describit malorum actus pastorum. Lac, inquit, comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat, occidebatis: & aegrotum non sanastis: quod fractum erat, non alligastis: quod infirmum fuit, non consolidastis: & quod abjectum erat, non reduxistis: quod perierat, non quaesivistis: sed cum austeritate imperabatis eis &c. *Ezech. 33.*

Mali fuerunt illi presbyteri, qui condemnaverunt Susannam ad mortem, eo quod noluit consentire eis, cum ex hoc magis meruisset laudari. *Dan. 13.*

Rex Demetrius Aleimum proditorem impium constituit in sacerdotio, & mandavit ei facere ultionem in filios Israel. *1. Mach. 7.*

Elegit Bacchides viros impios, & constituit eos Domines regionis, & expugnavit amicos Judæ, & adducebant eos ad Bacchidem. *1. Mach. 9.*

Jason frater Oniaz, qui summum sacerdotium emittit ab Antiocho, statim ut obtinuit principatum, ad gentilem ritum contribules suos transferre cepit. *2. Mach. 4.*

Proprietates malorum praelatorum tangit Dominus Jesus. Super cathedram Moysis sederunt Scribæ & Pharisei &c. Dicunt & non faciunt.

faciunt: alligant opera gravia. Clauditis, addidit, regnum caelorum ante homines, & vos non intratis &c. *Ex novo testamento. Matth. 23.*

Et apud Joannem: mercenarius, & qui non est pastor, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit. Non pertinet ad eum de ovibus, sed curat tantum de pellibus. *Joan. 10.*

Sciebat Pilatus, quod Judæi per invidiam Dominum tradidissent: sciebat, eum esse innocentem, & tamen propter favorem populi, & timorem Cæsaris, tradidit eum voluntati eorum. *Matth. 27. Joan. 19.*

Principes sacerdotum vocantes Petrum & Joannem, denuntiaverunt, ne omnino loquerentur, nec docerent in nomine Jesu. *Act. 4.*

Videns princeps sacerdotum multa signa per apostolos fieri, exurgens ipse & omnes, qui cum eo erant, iniecerunt manus in apostolos, & posuerunt eos in custodia sua publica. Angelus autem Domini per noctem eduxit eos. Tunc abiit magistratus cum ministris, & adduxerunt illos, & post multa consilia vocaverunt apostolos, & cæcis denunciaverunt, ne amplius loquerentur in nomine Jesu. *Act. 5.*

Raptus fuit Stephanus a Judæis, & adductus in consilium. Cum plura objicerent ei principes sacerdotum, dixerunt ei: Si hæc ita se habent? Qui cum fideliter se excusaret, & duritiam Judæorum acriter increparet, lapidatus est ab eis, præfatis principibus nullam displicentiam ostendentibus. *Act. 6, 7.*

Quidam homines habentes puellam, a qua Paulus eiecit spiritum Pythonicum, accusaverunt eum & Sylam ejus locum, quod ipsi civitatem turbabant. Magistratus autem, sine aliqua probatione, fecerunt Paulum & Sylam negis credi, & in carcerem durum mitti. *Act. 16.*

Productus Paulus in consilium exerat. rationaliter loqui, sed ad primum verbum, quod dixit, princeps sacerdotum fecit eum percuti. Tunc Paulus dixit: Percutiet te Dominus paries dealbare, & tu fodens iudicas secundum legem, & contra legem iubes me percuti? *Act. 23.*

Malos praesides & iniquos habuit Paulus, Felicem & Festum, qui volebant gratiam Judaeis prestare, & idcirco compulsus est Caesarem appellare. *Act. 25.*

Proditio.

Patiente Saule vexationem a demone, David coram ipso psallebat, & ille nisus est eum conligere parieti cum lancea, quam tenebat. *1. Reg. 19.*

Saul promissit, se daturum filiam suam David, ut per hanc occasionem posset a Philistinis occidi. *1. Reg. 18.*

Salvavit David habitatores Ceila ab exercitu Philistinorum oppugnantium civitatem. Et tamen voluerunt eum tradere Saul amulo, ipsum ad mortem persequenti. *1. Reg. 23.*

Post

Postquam Saul severas, quasi doleret de persecutione David, & David ei juraverat, persecutus est David in nequiter & acriter, sicut prius fecerat. *1. Reg. 24.*

Ueris detulit ad Joab, ex parte David, literas mortis. *2. Reg. 11.*

Amnon filius David vocaverat sororem Thamar, quasi de manu illius cibum sumere deberet. Et postea oppressit eam. *2. Reg. 13.*

Vocavit ad convivium Absalon Amnon fratrem suum, & ibidem occidit eum. *Ibidem.*

Cum salutasset Joab Amasam, quasi osculari eum velleret, percussit eum in latere, & effudit intestina illius. *2. Reg. 20.*

Zambri, dux mediae partis equitum, occidit Hela Dominum suum, & regnavit post eum septem diebus tantum. Obsessus enim fuit, & succendit se, & palatium, in quo erat. *3. Reg. 16.*

Sellum filius Jabes conjuravit contra Zachariam regem Israel Dominum suum, & interfecit eum, & regnavit post eum uno mense tantum. *4. Reg. 15.*

Cum oraret Senacherib in templo Deum suum, duo filii sui percusserunt eum, sed tamen acriter eorum regnavit post eum. *4. Reg. 19.*

Quidam inimici Nehemiae voluerunt foedus eum eo malitiose componere, & cogitabant ei facere malum, dederunt etiam pretium, ut eum ducerent in peccatum. *2. Esd. 6.*

F f 3

Duo

Duo janitores regis Assueri, qui in primo limite palatii residebant, voluerunt in regem insurgere, & ipsum occidere, *Esh. 2.*

Venit Ismael filius Nathanix, & multi cum eo, & comederunt cum Godolia, quem praececerat rex Babylonis terrae Juda. Et post prandium surrexerunt, & interfecerunt eum, qui nihil mali voluerat credere contra illos, *Jerem. 41.*

Antiochus rex misit tributorum principem in civitates Juda, & venit in Jerusalem, & locutus est illis, qui erant intus, verba pacifica in dolo, & crediderunt ei, & irriti super civitatem repente, *1. Mach. 1.*

Cum obsideret Antiochus Eupator Jerusalem, nec posset eam capere, misit ad illos, qui intus erant, pacem facere, & receperunt illam. Jarravitque eis rex: sed rupit citius juramentum, *1. Mach. 6.*

Ptolomaeus rex Aegypti quaerebat obtinere regnum Alexandri generi sui dolo. Et cum intrasset civitates Alexandri cum magno exercitu, & reciperetur in eis honorifice, de mandato Alexandri ponebat custodias militum in eis, *1. Mach. 11.*

Videns Tryphon, quod Jonathan venit cum exercitu multo, iussit retineri paucos, & alios veniri. Et cum factum fuisset, captus est Jonathan cum mille, quos retinuerat, & alii sunt reversi, *1. Mach. 12.*

Cum ambularet Tryphon cum rege Antiocho adolescente Damino suo, dolo occidit eum, & regnavit loco ejus, *1. Mach. 13.*

Ptolomaeus filius Abobi, gener summi sacerdotis, fecit convivium Simoni, & duobus filiis ejus. Et cum inebriati essent, occidit eos, *1. Mach. 16.*

Cum venisset Apollonius Ierosolymam, simulans quievit usque ad diem sabbati, & tunc feriatis Judaeis ingentem multitudinem peremit, *2. Mach. 5.*

Audiens Judas Machabeus, quod illi, qui obsederant turres, ubi erant inimici gentiles, pecuniam acceperant, & quosdam abire permiserant, illos tanquam proditores & fratrum venditores interfecit, & confestim turres occupavit, *2. Mach. 10.*

Omnes alias proditiones in nequitia, & perveritate superat illa, quam facinorosissimus Judas contra Dominum procuravit. Qui Dominum & magistrum suum vendidit pro tantillo pretio. Etiam in manus hostium tradidit osculando, *Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Joan. 18.*

Accesserunt quidam Judaei ad principem sacerdotum & seniores, dicentes eis, ut facerent, quod tribunus Lysias, qui Paulum tenebat vincitum, adduceret illum in medium, tanquam si essent de eo aliquid certius cognituri. Ipsi vero parati statim erant interficere illum, *Act. 23.*

Prosperitas humana.

Abundantia rerum temporalium sepe fit mul-
torum occasio peccatorum: sicut in illa re-
gione, quæ irrigabatur sicut paradisos, in qua
habitabant Sodomitæ pessimi. *Gen. 13.*

Gedeon, cum parvus homo esset, & in arca
frumentum exeret, bonus fuit, & cum An-
gelus Domini visitavit, post obtentam victoriam
male se habuit. *Judic. 8.*

Saul antequam rex esset, bonus fuit, at post-
quam regni gubernacula suscepit, intumuit, &
mandatum Domini præterivit. *1. Reg. 15.*

Post multa bella & victorias de inimicis ob-
tentas, David romanens quietus in Jerusalem,
commisit adulterium, & exinde secutum est ho-
micidium. *2. Reg. 11.*

Occasione multitudinis subditorum David
in superbiam elatus est, & fecit populum nu-
merari. Sed nota, quam graviter fuerit puni-
tus. *2. Reg. 24.*

Non erat argentum alicujus pretii in dis-
bus Salomonis, quia tanta erat in Jerusalem
argenti abundantia, quanta est lapidum. Sed
nota quam mirabile, & quam terribile fuit,
quod plus nocuit ei rerum copia, quam pro-
fuit tanta sapientia. *3. Reg. 10. 3. Reg. 11.*

Antequam Jeroboam haberet dominium su-
per decem tribus, non legitur fuisse malus, sed
magis adolescens bonæ indolis & industrius:
statim vero, ut regnum adeptus est, fecit vi-
tulos

culos aureos, & avertit populum a Deo, ne
avertetur ab eo. *3. Reg. 12.*

Amasis rex Juda debellavit Edom, & inde
elevatum est cor ejus, & voluit contra Joas re-
gem Israel præliari, sed male successit ei.
4. Reg. 14.

Cum roboratum fuisset regnum Roboam &
confortatum, dereliquit legem Domini, & omnis
Israel cum eo. *2. Paral. 12.*

Cum roboratus esset Ozias rex Juda, ele-
vatum est cor ejus in interitum suum. Ingres-
susque in templum adolere voluit incensum.
2. Paral. 26.

Manasses rex in Jerusalem fuit pessimus,
postea in Babylone vincetus, & coangustatus ora-
vit Dominum, & egit penitentiam valde coram
Domino. *2. Paral. 33.*

Comederunt, & saturati sunt, & impinguati,
& abundaverunt deliciis in bonitate magna:
provocaverunt autem te ad iracundiam. *2. Esd. 9.*

Quandoque mundana prosperitas multum
multiplicat carnales amicos, & congregat, quos
adversitas sepe fugat. Unde Tobias a cæcitate
sanato & ditato, venerunt consobrini ejus ad
eum, gaudentes & congratulantes ei, quod non
leguntur fecisse, quando prius erat cæcus, &
uxor ejus ibat ad testrinum opus. *Tob. 1. 2. & 11.*

Post victoriam obtentam de Arphaxat rege
Medorum, exaltatum est regnum Nabuchodo-
nolor regis Assyriorum, & cor ejus elevatum
est. *Judith. 1.*

Quamvis Aman esset secundus a rege potentissimo Assuero, & haberet multas divitias, & filios, & amicos, ira tamen torquebatur ex eo, quod Mardochæus ei genia non flectebat, quasi nihil haberet. Nota brevitatem illius prosperitatis. *Esth. 5.*

Quamdiu duravit plaga Domini super Job, licet venerint ad eum aliqui amici, fuerunt tamen ei consolatores otiosi, nec leguntur ei dedisse aliquid. Postquam autem addidit Dominus omnia, quæcunque fuerant Job, duplicis, venerunt ad eum omnes fratres sui, & cuncti, qui noverant, & consolati sunt: & dederunt ei unusquisque ovem unam, & inauram auream unam. *Job. 42.*

Statuam, quam vidit Nabuchodonosor, quæ percussa a lapide absciso de monte, redacta est in favillam, satis indicat prosperitatem mundanam nihil esse. *Dan. 2.*

Filii Zambri faciebant nuptias magnas, & venerunt Judæi, Jonatha duce, & occiderunt multos, conversæ sunt nuptiæ in luctum, & vox ipsorum musicorum in lamentum. *1. Mach. 9.*

Ptolomæus rex Ægypti Alexandro rege Syriæ debellato, & in Arabiam fugato, exaltatus est, & absolutè Zabdiel Arabs caput Alexandri, & sic misit Ptolomæo, & rex Ptolomæus mortuus est die tertia. *1. Mach. 11.*

Adolescens, qui quæsitivus a Christo, quomodo possit habere vitam æternam, multas habebat possessiones. Et idcirco abiit tristis, quando

do Dominus dedit ei consilium perfectionis. *Matth. 19.*

Petrus negavit Dominum in atrio principis sacerdotum. *Matth. 28.*

Magnum festum fecerant Judæi Domino Jerusalem venienti, & circumspexit omnibus, cum jam vesperasset hora, exiit in Bethaniam, cum non inveniret, qui cum hospitio reciperet. *Matth. 21.*

Ad contemendam temporalium abundantiam multum facit exemplum, quod ponit Dominus in illo divite, cujus ager uberes fructus attulit. Cum autem sollicitus cogitaret destruere horrea sua, & facere majora, ait illi Deus: Stulte, hac nocte repetent diaboli animam tuam a te, & quæ aggregasti &c. *Luc. 12.*

Emptores villæ & boum, & ille, qui uxorem suam duxerat, vocati ad cenam Domini se excusaverunt tanquam aliis occupati. Pauperes autem & debiles fuerunt introducti. *Luc. 14.*

Videns Dominus civitatem Jerusalem pace temporali fruentem & superventuras miseriis ignorantem, flevit super illam, dicens: Quia si cognovisses & tu, scilicet feres. *Luc. 19.*

Cum populus Herodî magno regi, vestitus veste regali, & sedenti pro tribunali acclamaret: Voces Dei & non hominis: confestim percussit eum angelus Domini, & consumptus a vermicibus expiravit. *Act. 12.*

Providentia Dei.

Mira est Dei Providentia in conservatōe & gubernatione mundi tam quoad statum suum naturalem, quam quoad politicum.

Eluxit hæc, dum Noe cum tota sua familia & omnibus animalibus conservavit in arca ab universalī diluvio, quam super aquas direxit, & demum requiescere fecit super montes Armeniæ. *Gen. . & 8.*

Abraham se totum commisit Divinæ Providentiæ, primo dum iussus fuit exire de terra sua, deinde cum Deus illi præcepit immolare filium suum unigenitum, in quo tamen illi sua promissa innumerabilis posteritas. *Gen. 12. 1. Gen. 22.*

Permisiit Deus Joseph Patriarcham a fratribus vendi, & in Ægyptum perducī, od illum suam, quem Joseph ipse indicat his verbis, quibus fratres suos est allocutus: Vos cogitatis de me malum, sed Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me, & salvos faceret multos populos. *Gen. 50. 20.*

Moyse parvulus flumini in fiscella expositus invenitur a filia Pharaonis, & ignota femine, quæ tamen Moyse mater erax, ad nutriendum traditur. *Exod. 2.*

Filiis Israel per 40. annos in deserto pluuia manna ad manducandum, & aquam de petra abundantem ad bibendum eduxit. *Exod. 16.*

Eorun-

Eorundem vestimenta toto illo tempore non sunt attrita, neque calcamenta vetustate consumpta. *Deut. 29. 5.*

Item nullos eorum per totum iter unquam egrotavit. *Psal. 104. 37.*

Saul dum aſinas patris sui perditas quarit, ungitur in regem Israel. *1. Reg. 9.*

David inter omnes persecuciones, quas passus est a Saule & a proprio filio suo Absaloue, mire semper a Divina Providentiâ fuit protectus. *Luc. 1. & 2. Reg.*

Elias in magna illa fame, cum cælum tribus annis & mensibus sex esset clausum, ut ne gutta quidem pluvie decideret, a corvis iussa Dei fuit pascus, qui quotidie bis ei panem & carnes deferebant. *3. Reg. 17.*

Eidem, cum fugeret furorem insidiantis sibi Jerabel, & in deserto nihil haberet, quod manducaret & biberet, Angelus Domini attulit panem & aquam. *3. Reg. 19.*

Elifæus centum homines viginti panibus hordeaceis pavit, & multum superavit, obſtrepente Giezi ejus famulo. *4. Reg. 4. 42.*

Addidit Dominus omnia, quæcunque fuerant Job, duplicata, & benedixit novissimis ejus magis, quam principio ejus. *Job. 42.*

Tota Tobie historia argumentum miræ Dei Providentiæ. *Tob.*

Danieli ob destructa Babyloniorum idola in lacum leonum coniecto mittit Deus ex Judæa prandium per Prophetam Habacuc illuc ab angelo deportatum. *Dan. 14.*

Sin.

Singulari Dei dispositione Esther fit regina, ut populus Judaicus liberaretur ab exitio sibi parato. *Esther.*

Christus Dominus in deserto 5000. hominum quinque panibus & duobus piscibus pascit. *Joan. 6.*

Item alia vice 4000. hominum septem panibus & paucis pisciculis pascit. *Marc. 8.*

Item discipulos suos interrogat: quando misi vos sine sacco & pera, & calcamentis, nunquid aliquid defuit vobis? at illi dixerunt nihil. *Luc. 22. 35.*

Item monet discipulos suos, ne sint solliciti de cibo & vestimentis, sed se committant Divinae Providentiae, cujus multa adducit argumenta. *Matth. 6. 25.*

Salomon in libro Sapientiae longum tenet panegyricum Divinae Providentiae, ejusque multa afferit exempla. *Sap. 10. & 11.*

Prudentia, & discretio.

Abraham veniens in Aegyptum, de uxore sua prudenter & caute eclavit veritatem, nec tamen asseruit falsitatem, dicens: Soror mea est. *Gen. 12.*

Simile egit, quando venit ad Abimelech. *Gen. 20.*

Prudenter separavit se Abraham a Loth, ne pastores ad invicem litigarent. *Gen. 13.*

Discrete divisit Abraham filiis suis, dum viveret, portiones, ne post mortem suam ad invicem concertarent. *Gen. 25.*

Re.

Rebecca sagaciter instruxit filium suum Jacob, ut benedictionem patris sui consequeretur, & cum fecit recedere a partibus illis, donec requiesceret furor ejus. *Gen. 27.*

Artem arte delusit Jacob pulchre, quando volebat ei dare Laban mercedem, pro servitio competentem. *Gen. 30.*

Sagaciter egit Jacob, quando debuit obviare irato fratri, quoniam munera ei misit, res suas divisit, ne uno furoris impetu totum perderet, & res nimis dilectas majori periculo exponeret. *Gen. 32.*

Prudenter locutus est Joseph coram Pharaone, ei exponendo somnium, & contra futuram famem dando consilium. *Gen. 41.*

Joseph fratres suos caute deprehendit, & eis timorem incussit. *Gen. 44.*

Bonum consilium dedit Jethro Moysi, dicens: Provide tibi viros potentes, & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint avaritiam &c. *Exod. 18.*

Antequam Moyses invaderet terram promissionis, misit exploratores illuc, ad considerandum conditiones ejus. *Num. 13.*

Exploratores, quos misit Josue, prudenter latuerunt, donec illi, qui querebant eos, ad propria redirent. *Josue 2.*

Magna sagacitate usus est Josue, insidias ponendo juxta civitatem Hai, & fugam postea simulando. *Josue 8.*

Cal.

Callide cogitantes Gabaoonitz, voluerunt decipere Josue, sed ille eos discrete in servitium redegit. *Josue. 9.*

Filii Israel, Phinees, & alii nuntii, ad filios Ruben missi, discrete locuti fuerunt, & illi eos veris prudentissimis placaverunt. *Josue. 22.*

Aod portans munera, Eglon ipsum astute decipit. *Judic. 3.*

Gedeon percussit castra hostium, qui securi erant, & nihil adversi suspiciabantur. *Judic. 8.*

Jephthe per nuncios prudenter significavit regi thorum Ammon, quod indicabat ei bella non iusta, sed postea indiscretum fecit votum. *Judic. 11.*

Caute reprehendit Jephthe, qui essent Ephraim, & qui Galadiaz, dicendo: Schiboleth, dum illi responderet Siboleth &c. *Judic. 12.*

Filii Israel pugnantes contra illos de Benjamin, fugam arte simulaverunt, & sic eos a civitate extraerunt, & penitus debellaverunt. *Judic. 20.*

Dicentibus quibusdam de Saule: Unde salvare nos poterit iste? & despicientibus eum, ille dissimulabat se audire. *1. Reg. 10.*

Magne prudentie fuit, quando David armis Saulis caput tentare, si sic posset incedere contra Goliath &c. *1. Reg. 17.*

Egrediebatur David ad omnia, quaecumque misisset eum Saul, & prudenter se agebat. *1. Reg. 18.*

Da-

David coram Achis simulavit se esse fatuum & quasi furentem, ut posset fugere ab eo. *1. Reg. 21.*

Abigail prudenter placavit David, iratum contra Nabal virum suum. *1. Reg. 25.*

Arguere volens Nathan propheta regem David, de excessu commisso in Uriam & uxorem ejus, apertum parabolam de divite, qui abstulit ovem pauperi, prudenter assumpsit. *2. Reg. 12.*

Prudenti cautela usus est Joab, ad hoc, ut per mulierem sapientem faceret Absalon revocari. *2. Reg. 14.*

Sapienter mulier de Abela fecit recedere Joab ab obsidione civitatis. *2. Reg. 20.*

Audiens Betsabea, quod Adonias volebat regnare pro patre, sapienter locuta est ad David pro se, & filio suo Salomone. *3. Reg. 1.*

Discretionem & sapientiam postulavit Salomon, quod multum placuit Deo, & cum sapientia alia multa ei concessit. *3. Reg. 3.*

Salomon prudenter judicavit inter duas mulieres, de unico filio contendentes. *Eodem.*

Rex Roboam respondit populo dure, bona & discreto seniorum consilio durelito, quod ei dederant. Et locutus est eis secundum consilium juvenum, & imprudenter egit. *3. Reg. 12.*

Reprehensus Achab regem Israel, quidam de filiis prophetarum parabolam de viro commendato, & male custodito, discreto proposuit, per quam rex ille peccatum suum manifeste cognoscere. *3. Reg. 20.*

Hicapi Exempla.

G g

Stu-

Studiose fecit Jehu, propheta Baal honorare velle se fingens, & postea illos occidit, & altare Baal destruxit. 4. Reg. 10.

Studiose & discrete Ezechias rex Juda prohibuit, ne populus nunciis regis Assyriorum dicentibus blasphemias responderet. Non enim expedit populum fidelem contra litigantes infideles disputationes habere. 4. Reg. 18. Isa. 36.

Jojada pontifex, volens constitutere regem in Jerusalem Joas filium Joram, valde caute se habuit & prudenter. 2. Paral. 23.

Ezechias intelligens regem Assyriorum contra Jerusalem adventurum, obduravit capita fontium extra urbem, reparavit muros civitatis, bellatores suos optimis sermonibus convertit, & deinde ad precandum Dominum se convertit. 2. Paral. 32.

Cum magna discretione, diligentia, & sollicitudine Neemias edificavit murum in circumitu Jerusalem. 2. Esd. 2. 3. & 4.

Magoz sapientiz verbum & merito approbatum fuit illud, quod dixit Zorobabel: Fortiores sunt mulieres, super omnia autem vincit veritas. 2. Esd. 9.

Tobias credens se cito moriturum, dedit filio suo magoz prudentiz documenta, & inter alia dixit: Consilium semper a sapiente petere. Tob. 4.

Sapientiam magnam se habere ostendit Judith in verbis quz dixit cap. 8. Et postea dicitur, quod servi Holofernis mirabantur sapientiam ejus, & dicebat alter ad alterum: Non est

talis mulier super terram in aspectu, & pulchritudine, & in sensu verborum. Judith. 11.

Cum magna prudentia requisivit Mardocheus Esther, ut succurreret populo Judæorum, dicens: Si nunc silueris, per aliam viam liberabuntur Judæi, & tu, & domus patris tui peribitis. Quis novit, utrum ideo ad regnum veneris, ut in hoc tempore parareris? Esth. 4.

Danieli & sociis ejus dedit Dominus scientiam & disciplinam, in omni libro & sapientia, Danieli autem specialiter intelligentiam visio- num & somniorum. Dan. 1.

Visiones Nabuchodonosor regis Babylonia Daniel exposuit sapienter. Et postmodum legitur (licet prius acciderit) de duobus senibus presbyteris, quos mira prudentia contra innocentem Susannam falsum dixisse testimonium deprehendit. Dan. 2, 3. & 13.

Innotuit Judæ Machabeo, quod Nicanor venerat eum dolo, & quod volebat eum capere: caute subtraxit se Judas, & noluit eum amplius videre. 1. Mach. 7.

Cognovit Simon, quod Tryphon cum dolo loqueretur, petens duos filios Jonathæ & centum talents argenti: jussit tamen dari, ne inicitiam magnam sumeret ad populum dicentem: Quia non misit argentum & pueros: propterea perit. 1. Mach. 13.

Septem illi fratres cum pia matre sua in verbis, quæ sibi invicem & tyranno dicebant, miram sapientiam se habuisse demonstraverunt.

2. Mach. 7.

Constituta fuit dies, in qua Judas secreto cum Nicanore loqueretur. Præcepit autem Judas armatos esse in locis opportunis, ne forte in hostibus repente aliquid mali oriretur. *2. Mach. 4.*

Mira discretionis & prudentiæ beatam Virginem fuisse, apparet in colloquio, quod habuit cum Angelo. Cogitabat qualis esset ille salutatio, & ait: Quomodo fiet istud? *Luc. 1.*

Cum remansisset in Jerusalem duodennis puer Jesus in medio Doctorum, audiens & interrogans illos. Sequitur, quod stupebant omnes, qui eum audiebant, super prudentiæ & responsis ejus. *Luc. 2.*

Laudavit Dominus villicum iniquitatis, qui prudenter fecisset. *Luc. 16.*

Fulchre delusit Dominus curiosam interrogationem Sacerdotum & seniorum populi Judæorum querentium, in qua potestate ille miracula faceret, ait enim: Interrogabo & ego vos: Baptismus Joannis unde est? *Matth. 21. Luc. 20.*

Cum Paulus Apostolus fuisset cum socio suo Sila in carcere positus, in crastino miserum magistratus precipientes, ut dimitterentur, Paulus prudenter dixit: Casos nos publice indicta causa, cum simus Romani, coniecimus carcerem, & nunc occulte nos eiecit? *Act. 16.*

Commota & confusa civitate Ephesina, Paulus prudenter & humiliter acquisivit consilio amicorum, qui rogaverunt eum, ne se daret in theatrum, Ubi etiam, apparuit prudentiæ illius

illius Scribæ, qui pulchre sedavit populum sic commotum, & remisit ad domum. *Act. 19.*

Cum Tribunus jusset Paulum eadi & flagellis torqueri, dixit Paulus altari sibi Centurioni: Si hominem Romanum licet indemnatum vobis flagellare? & discesserunt ab eo, qui eum torturi erant. *Act. 22.*

Cum vellet Paulus de Græcia navigare in Syriam, & intelligeret sibi à Judæis esse paratas insidias, caute declinavit. Et reversus est per Mæcedoniam, nec recusavit comitatum, quem fecerant ei fratres diversarum civitatum. *Act. 20.*

Sciens Paulus quod tunc pars esset Pharisæorum, exclamavit: Viri fratres sum &c. Et surgentes quidam Pharisæorum pugnant pro eo. *Act. 23.*

Postea cum audisset, quod quidam Judæi voverant, se nihil gustaturos, donec occiderent Paulum, fecit hoc nunciari Tribuno, qui misit eum cum multis armatis ad Felicem Syriæ Præsidem. *Eodem.*

Dum Festus Præfex vellet eum in Jerusalem reducere ad instantiam Judæorum, Paulus prudenter advertens eorum malitiam, Cæsarem appellavit. *Act. 26.*

Pueri bonæ voluntatis.

Non legitur Isaac murmurasse vel fugisse, quando ejus pater ex præcepto Domini ipsum voluit immolare. *Gen. 22.*

Joseph accusavit fratres suos apud patrem crimine pessimo, quod erat in eo signum detestationis peccati, & patri dicenti: Veni, mitam te ad fratres tuos: obedienter respondit: Præsto sum &c. *Gen. 37.*

Samuel adhuc puer, erat minister in conspectu Domini, ubi erat arca Dei. *1. Reg. 2. & 3.*

Quando debuit in regem inungi David, erat in agro parvulus, & pascebat oves, tanquam patri obediens humiliter & abjecte. *1. Reg. 16.*

Joas filius Joram regis Juda, puer septem annorum, cum regnare cepisset, fecit quod bonum erat coram Domino, cunctis diebus Jojada sacerdotis. *4. Reg. 12.*

Ocho annorum erat Josias, cum regnare cepisset, fecitque, quod placitum erat coram Domino, & tamen pessimos patrem & avum habuerat. *4. Reg. 22.*

Tobias cum esset minor omnibus in tribu Nephthali, nil tamen puerile gessit in opere. Et idem cum postea filium genuisset ipsum ab infantia timere Deum docuit, & abstinere ab omni peccato. *Tob. 1.*

Sine propheta, sine sacerdote, sine magistro, Daniel & tres socii ejus legem Dei observantes sobrie, & iuste, & pie vixerunt inter pueros gentiles. *Dan. 1.*

Fratres illi septem adolescentes miram sapientiam in responsionibus, & patientiam in tribulationibus habuerunt. *2. Mach. 7.*

Bea-

Beatus Joannes Baptista puer crescebat & confortabatur Spiritu, & erat in deserto usque ad diem ostensionis suæ ad Israel. *Luc. 1.*

Salvator noster puer duodennis existens in carne, inventus est in templo & in medio Doctorum, audiens illos & interrogans. Deinde descendit cum Maria & Joseph, & erat subditus illis. *Luc. 2.*

Puffillanimitas.

Cum dixissent angeli ad Loth: In monte salvum te fac. Respondit: Non possum in monte salvari, ne forte apprehendat me malum. Et tunc pejus ei accidit. *Gen. 19.*

Videntes filii Israel Ægyptios post se, timuerunt valde, licet viderent tot miracula, facta pro eis potestate divina. *Exod. 14.*

Loquente Domino Moyse in monte, populus audiebat voces, & lampades, & sonitum buccinæ, montemque fumigantem, & perterriti, ac pavore percussi steterunt procul, dicentes Moyse: Loquere tu nobis, & audiemus. Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. *Exod. 20.*

Revelatione facta de conditionibus terræ promissionis, quæ habebat cultores fortissimos & urbes grandes atque muratas, dixerunt illi de populo: Unam mortui effemus in Ægypto, & dixerunt: Nuncii truerunt nos. Sicut dicitur Deut. 1. *Num. 13. & 14.*

G g 4

Vi-

Videns Balaac rex Moab omnia, quae fecerant filii Israel Amorrhæis, & quod timuisset populus ejus, plus confusus est in verbis, quam in armis, unde nuncios misit ad Balaam, ut veniret, & malediceret filiis Israel. *Num. 22.*

Exploratoribus, qui venerant ex parte Josue, dixit Rachab: Novi, quod tradiderit Dominus terram vobis, & jam irruit in vos terror vester, & elanguerunt omnes habitatores terræ. *Josue 2.*

Postquam Achior tulerat de anathemate Jericho, fugaverunt filii Hai filios Israel, & corruerunt ex eis triginta sex homines, perimuitque cor populi, & instar aque liquefactum est: Josue vero scidit vestimenta. *Josue 7.*

Gabaonita audientes cuncta, quae fecerat Josue Jericho & Hai, timuerunt, & venientes ad Josue, fecerunt pactum ad voluntatem ipsius. *Josue 9.*

Cum haberet Gedeon in exercitu suo triginta duo millia hominum, clamatum fuit: Qui formidolosus est, revertatur. Et reversa sunt ex populo viginti duo millia hominum. *Judic. 7.*

Saul & omnes Israelitæ audientes sermones Goliath Philistæi, singulare certamen petentis, stupebant nimis. *1. Reg. 17.*

Congregavit Saul universum Israel, & venit in Gelboe, & vidit Saul castra Philistinum, & expavit cor ejus nimis. *1. Reg. 28.*

Roboam radis & corde pavido, non potuit resistere ex reuui, quem Ieroboam congregavit contra eum. *2. Paral. 13.*

Cum audisset exercitus Assyriorum, Hollof raem esse decollatum, fugi mens & consilium ab eis, & solo tremore & metu agitati, fugæ præsidium sumunt. *Judith. 15.*

Nunciatum est domui David, quod rex Israel, & rex Syriæ confederati deberent contra Jerusalem præleri, & commotum est cor ejus & cor populi ejus, sicut commoventur ligna sylvarum a facie venti. *Isa. 7.*

Onus Tyri describens Iliam, dicebat: Formido & fovea, & haecius super te, qui habitator es terræ. *Isa. 24.*

Propheta Jeremia ex parte Domini prophete, Jerusalem capiendam esse, dixerunt principes populi Seditæ: Rogamus, ut occidatur homo iste, qui tanquam pavidus & miser respondit eis: Ecce ipse in manibus vestris est, Neque enim fas est, regem vobis quicquam negare. *Jer. 38.*

Darius rex Persarum statuit de consilio Satraparum quoddam crudele decretum. Quod cum transgressus esset Darius, missus est in lacum leonum, & tamen displicuit regi, sed illis Satrapis viriliter contradicere non audebat. *Dan. 6.*

Videns Judas Machabæus quod defluerat exercitus suus, & bellum perurgebat eum, contractus est cor eus, & in bello illo cecidit.

Nec legitur idem Judas alias in bellis vel alibi timuisse. 1. *Mach. 9.*

Nicanor contraxit amicitias cum Juda Machabæo, quod displicuit Antiocho regi, & mandavit Nicanori, ut hinc mitteret ei Judam, qui hoc invite faciebat, sed tamen voluntati regis resistere non audebat. Unde si potuisset, malam voluntatem regis impleset. 2. *Mach. 14.*

Ambulans supra mare Petrus, veniebat ad Dominum. Videns autem ventum validum timuit. *Matth. 14.*

Pufflanimitas videtur fuisse in Nicodemo, quod ipse venit ad Jesum nocte, quasi non venire auderet de die. *Joan. 3.*

Videntes discipuli capi Dominum & ligari, relicto eo fugerunt omnes. Petrus autem sequebatur eum a longe, quia appropiare non audebat. *Matth. 26.*

Arguit Dominus pufflanimitatem discipulorum, quia commotionem maris ipso præsentem timebant: unde ait: quid timidi estis modice fidei? *Matth. 8.*

Pufflanimitas Petrus fuit nimis, quando ad vocem unius ancillæ, Dominum post tante audaciæ verba negavit. *Matth. 26.*

Similiter adolescens ille amictus sindone, cum teneretur a ministris, maluit amittere sindonem & nudus aufugere, quam ibi amplius remanere. *Marc. 14.*

Parentes illius cæci nati, a Domino illuminati, responderunt timide Pharisæis, eo quod timebant extra synagogam fieri. *Joan. 9.*

R. Re-

R.

Religio Christiana.

Religionem Christianam demonstrant omnes figuræ & prophetiæ ad amissim impletæ in persona Christi, in ejus gestis, in ejus passione & morte, in fundata ab eo Ecclesia.

Pugnæ, quas inierunt Israëlitiæ ad occupandam terram promissam, & victoriæ, quas reportarunt de tot gentibus, sunt figura certaminum contra idololatriam, & victoriam ubique terrarum de illa reportatarum. *Jos.*

Persecutiones contra prophetas, qui fidem prædicarunt, & mores fidelium studuerunt reformare, fuerunt prodromi illarum persecutionum, quas pati debebant Apostoli & Apostolici viri, cum fidem Christianam per orbem propagarunt.

Quod Christus Fundator Religionis Christianæ sit verus Messias a Deo missus, Dei Filius, & Salvator mundi, evidenter ostendunt tot miracula ab eo patrata, quæ etiam ab ejus hostibus non potuerunt in dubium vocari. 4. *Evangelia.*

Magnum etiam argumentum veritatis Religionis Christianæ est, quod fuerit propagata & stabilita per piscatores aliosque homines rudes, im-

Nec legitur idem Judas alias in bellis vel alibi timuisse. 1. *Mach. 9.*

Nicanor contraxit amicitias cum Juda Machabæo, quod displicuit Antiocho regi, & mandavit Nicanori, ut hinc mitteret ei Judam, qui hoc invite faciebat, sed tamen voluntati regis resistere non audebat. Unde si potuisset, malam voluntatem regis impleset. 2. *Mach. 14.*

Ambulans supra mare Petrus, veniebat ad Dominum. Videns autem ventum validum timuit. *Matth. 14.*

Pufflanimitas videtur fuisse in Nicodemo, quod ipse venit ad Jesum nocte, quasi non venire auderet de die. *Joan. 3.*

Videntes discipuli capi Dominum & ligari, relicto eo fugerunt omnes. Petrus autem sequebatur eum a longe, quia appropiare non audebat. *Matth. 26.*

Arguit Dominus pufflanimitatem discipulorum, quia commotionem maris ipso præsentem timebant: unde ait: quid timidi estis modice fidei? *Matth. 8.*

Pufflanimis Petrus fuit nimis, quando ad vocem unius ancillæ, Dominum post tante audaciæ verba negavit. *Matth. 26.*

Similiter adolescens ille amictus sindone, cum teneretur a ministris, maluit amittere sindonem & nudus aufugere, quam ibi amplius remanere. *Marc. 14.*

Parentes illius cæci nati, a Domino illuminati, responderunt timide Pharisæis, eo quod timebant extra synagogam fieri. *Joan. 9.*

R. Re-

R.

Religio Christiana.

Religionem Christianam demonstrant omnes figuræ & prophetiæ ad amissim impletæ in persona Christi, in ejus gestis, in ejus passione & morte, in fundata ab eo Ecclesia.

Pugnæ, quas inierunt Israëlitiæ ad occupandam terram promissam, & victoriæ, quas reportarunt de tot gentibus, sunt figura certaminum contra idololatriam, & victoriam ubique terrarum de illa reportatarum. *Jos.*

Persecutiones contra prophetas, qui fidem prædicarunt, & mores fidelium studuerunt reformare, fuerunt prodromi illarum persecutionum, quas pati debebant Apostoli & Apostolici viri, cum fidem Christianam per orbem propagarunt.

Quod Christus Fundator Religionis Christianæ sit verus Messias a Deo missus, Dei Filius, & Salvator mundi, evidenter ostendunt tot miracula ab eo patrata, quæ etiam ab ejus hostibus non potuerunt in dubium vocari. 4. *Evangelia.*

Magnum etiam argumentum veritatis Religionis Christianæ est, quod fuerit propagata & stabilita per piscatores aliosque homines rudes, im-

imperitos, pauperes, incermes, ubique contemptos. 4. *Evang. & AA.*

Magnum item est argumentum, quod inter tot persecutiones non tantum non defecerit, sed miram in modum aucta semper fuerit. Nimis enim quam verum fuit, quod Judaei Romae degentes discurrunt ad Paulum: de secta hac notum est nobis, quia ubique ei contradicitur. *AA. 28, 22.*

Apostoli primis statim concionibus post acceptum Spiritum sanctum converterunt octo milia hominum. *AA. 2, & 4.*

S. Petrus per miram visionem docetur, quod etiam gentiles ad fidem Christianam vocati sint, & mittitur ad Cornelium Centurionem Romanum, ut cum cum tota sua domo baptizet. *AA. 10.*

De primis Christianis dicitur: Erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. Omnes etiam, qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia. *AA. 2, 42, 44.*

Item: Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una. *AA. 4, 32.*

Fideles primum Antiochia, ubi Paulus predicabat, vocati sunt Christiani. Inde hoc nomen ad omnes propagatum. *AA. 11, 26.*

S. Petrus prerogativas Christianae Religionis exponit his verbis: Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutes annuncietis eius, qui

qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei. 1. *Pet. 2, 9.*

Resignatio in divinam Voluntatem

Frater Joseph ob illam fratri injuriam sibi iramientes deprecabantur eum, ut hanc illis condonaret. Quibus ille respondit: Nolite timere: num Dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum, sed Deus veritatem illud in bonum. *Gen. 50.*

Cum Samuel indicasset Heli Sacerdoti statutam Dei poenam ob malam educationem filiorum, respondit Heli: Dominus est, quod bonum est in oculis suis, faciat. 1. *Reg. 3.*

Deus hoc testimonium perhibuit David: inveni David filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. *AA. 13, 22.*

David, cum in persecutione filii sui Absalonis de Jerusalem fugere coactus fuisset, dixit ad Sudoec Sacerdotem: Si invenero gratiam in oculis Domini, reducet me. Si autem dixeris mihi: non places: praesto sum, faciat, quod bonum est coram se. 2. *Reg. 15, 25.*

Tobias, cum cognati irriderent vitam ejus, dicentes: ubi est spes tua? increpabat eos, dicens: nolite ita loqui, quoniam filii sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo. *Tob. 2, 15.*

Item in omnibus injuriis sibi illatis se convertit ad Deum, dicens: Et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum. *Tob. 3. 6.*

Job ad omnia mala sibi illata nihil aliud reposuit, quam hoc: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. *Job. 1.*

Judas Machabeus suos adhortatus vel ad victoriam vel ad gloriosam mortem in bello contra hostes suscipiendo, adjungit: Sicut autem fuerit voluntas in coelo, sic fiat. *1. Mach. 3. 60.*

Judaei in Jerusalemis scribunt Judaeis in Aegypto: Deus det vobis cor omnibus, ut colatis eum, & faciatis ejus voluntatem corde magno, & animo volenti. *2. Mach. 1. 3.*

Paulus de Christo Domino affirmat: ingrediens mundum dicit: Ecce venio: in capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem tuam. *Heb. 10. 5.*

Christus Dominus per totam vitam suam opere ipso comprobavit testimonium, quod de seipso dedit: meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. *Joan. 4. 34.*

Item ad aspectum amari calicis suae passionis ita orabat ad Patrem: Pater, si vis, transfer calicem istum a me: veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat. *Luc. 22. 42.*

Respectus humanus.

Aaron summus Sacerdos, cum ab eo populus postulasset, ut Deum illis faceret, ex micro respectu humano ejus iniquissimis postulatibus annuit, & formavit vitulum aureum, quem Israelitae adorarunt. *Exod. 32.*

Filii Israel volebant amplius progredi ad terram promissam ex vano timore, quem causerat opinio, quod in terra illa sint monstra & gigantes, quibus comparati essent quasi locustae, & quod terra devoret habitatores suos, cum tamen fuerit felicissima regio, lacte & melle fluens. Ita constitutus est respectus humanus. *Num. 13. 33.*

David, cum a fratribus ei fuisset obiectum, quod ex superbia reliquerit suas oves, & secutus sit castra, nihil movetur, sed manet, ubi Deus cum voluit habere. *1. Reg. 17. 28.*

Item non cessavit saltare coram area, etiam si rideretur a Michol conjuge sua. *2. Reg. 6. 16.*

Populus Israel a falsis promissis & fictis adulationibus Abilun se permittit seduci, ut contra suum legitimum regem David insurgat. *2. Reg. 15.*

Salomon, ut placeret uxoribus & concubinis suis idololatriis, erexit templa & statuas idolorum, eisque ipsemet thus adolevit, & sacrificia obrulit. *3. Reg. 11.*

Daniel non curat edictum regis, quo cultus veri Dei prohibebatur, sed pergit, etiam apertis fenestris, ut ab omnibus conspici posset,

adorare Dominum Deum suum, sicut ante consueverat. *Dan. 6.*

Tobias, cum irent omnes ad vitulos aureos, quos Ierobabam fecerat rex Israel, hic solus fugiebat consortia omnium (seposito omni humano respectu) sed pergebat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi adorabat Dominum Deum Israel. *Tob. 1, 5.*

Nemo palam loquebatur de Christo Ierosolymis, propter metum Iudeorum, licet multi eum agnoscerent pro magno Propheta, & vero Messia. *Joan. 7, 13.*

Cæcus natus a Christo sanatus palam confitetur Christum, & miraculum ab eo patratum, licet jam conspirassent Iudæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. Non sic parentes ejus, quia timebant Iudeos. *Joan. 9.*

Herodes jubet amputari caput Joanni, ut non contristeret filiam suam salatricem. *Marc. 6, 26.*

Pilatus, licet agnoscerit innocentiam Christi, consensit tamen in ejus mortem, ut audivit: si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. *Joan. 19, 12.*

Pontifices & Pharisei conspirant in necem Christi, dicentes: si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, & venient Romani, & tolent nostrum locum. *Joan. 11, 38.*

Herodes Agrippa, postquam occidit Jacobum fratrem Joannis gladio, videns, quia placet

eret Iudæis, apposuit, ut apprehenderet & Petrum. *Act. 12.*

Felix præfex Iudææ, volens gratiam præstare Iudæis, reliquit Paulum vinculum, licet agnoscerit innocentem. *Act. 24, 27.*

Apostoli libere prædicant Christum & ejus doctrinam. Advocati autem in concilium, & propterea objurgati, respondent: obedire nos oportet Deo magis, quam hominibus. *Act. 5, 29.*

S.

Sanctorum invocatio & auxilium.

Jacob Patriarcha benedicens filiis Joseph, hæc precandi formulæ vitur: nomen patrum meorum Abraham & Isaac invocetur super eos, & crescant in multitudinem super terram. *Gen. 48, 16.*

Cum Jerusalem ab Assyriis esset obsessa, & in extremas angustias redacta, promittit Deus Ezechie regi per Isaiam prophetam: protegam urbem hanc, & salvabo eam propter me, & propter David servum meum. *4. Reg. 28; 34.*

Trium puerorum ad fornacem damnatorum oratio hæc erat: Ne auferas misericordiam tuam a nobis propter Abraham dilectum tuum, & Isaac servum tuum, & Israel sanctum tuum. *Dan. 3, 35.*

Sancti Exempla.

H h

S. Pe-

S. Petrus paulo ante mortem suam scribit Christianis, quod post obitum suum in eorum memoriam futurus apud Deum. *2. Pet. 1, 15.*

Apostoli pro muliere Chanaanae rogant Dominum, & impetrant, ut ejus filia a daemonio liberaretur. *Matth. 15, 23.*

Seniores Judaeorum a Centurione ad Christum missi ejus servo jam morituro sanitatem rogant, & impetrant. *Luc. 7.*

Judas Machabaeus contra amplissimum Nicanoris exercitum dimicaturus videt Oniam Pontificem orare pro populo Judaeorum, & deinde Jeremiam gladium sibi porrigentem, quo dejecturus esset adversarios. *2. Mach. 15, 12.*

Mortuus quidam in sepulchrum Elisei Prophetae coniectus, statim ubi attingit ossa Prophetae, surrexit vivus. *4. Reg. 13, 21.*

Baruch Propheta sic Deum precatur: Domine omnipotens, Deus Israel, audi nunc orationem mortuorum Israel. *Bar. 3, 4.*

Deus iratus populo dixit ad Jeremiam: si steterit Moyses & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum. Unde delimitur, quod Deus alias ad orationes Sanctorum solet flecti ad misericordiam. *Jer. 15, 1.*

Scandalum.

Eva gravius punitur a Deo, quam Adam, quia Adam induxit ad peccandum. *Gen. 3.*

Impe-

Imperat Deus Israelitis, ut Amalecitas deleverent de terra, quia illos voluerunt impedire ab ingressu terrae promissae. *Deut. 25, 17.*

Erat peccatum filiorum Heli grande nimis coram Domino, quia retraherant homines a sacrificio Domini. Hinc tam graviter postea a Deo punitum. *1. Reg. 2, 17.*

Jeroboam, qui erexit idola, peccare fecit Israel: hinc de illo dicitur, quod operatus sit mala super omnes, qui fuerunt ante eum: & horribilis poenae per Ahiam prophetam a Deo illi denunciantur. *3. Reg. 14, 7.*

Eleazarus noluit simulare, quod comederet carnem prohibitam, dicens: ne adolescentes arbitantes, Eleazarum transisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam simulationem decipiantur. *2. Mach. 6, 24.*

Mathathias videns Judaeum publice immolantem idolis, insilens trucidavit eum super aram, ut hoc scandalum tolleret. *1. Mach. 2, 23.*

Jeremias denunciavit populo: peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis, nempe beneficia & gratias Divinas. Quia autem fuerint peccata, indicat sequentibus verbis: quia inventi sunt in populo meo impii, insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes, & pedicas ad capiendos viros. *Jer. 5, 25.*

Petrus, cum prohibere voluit Christum a passione sua & morte, audivit a Christo: vade post me Satana, scandalum es mihi. *Matth. 16, 23*

H h 2

David

David puniatur morte filii, quia peccato suo scandalum dedit, & blasphemare fecit inimicos Domini. 2. Reg. 12, 14.

Præcipit Deus populo Israel: cave, ne unquam cum habitatoribus terræ illius jungas amicitias, quæ sint tibi in roicam. Exod. 34, 12.

Paulus de se testatur: si esca scandalizet fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem. 1. Cor. 8, 13.

Sacra Scriptura.

Magnam reverentiam habere debemus ad sacram scripturam, quam ipse Deus voluit scribere, vel tradere specialiter, & docere. Exod. 31.

Reversus est Moyses de monte, portans duas tabulas scriptas digito Dei. Exod. 32. Matth. 10.

Ipse etiam Dominus Jesus dicit, se missum fuisse ad evangelizandum, & misit discipulos ad hoc ipsum. Marc. 1. Luc. 4.

Sic ergo potest dici, quod lex vetus fuit data a Deo Moyse, mediantibus angelis, ut ait Apostolus, & beatus Stephanus hoc ipsum testatur. Accepistis, ait, legem Dei, in dispositione Angelorum. Reliqua vero pars veteris Testamenti data fuit inspiratione Spiritus sancti, ut Petrus ait: Non enim voluntate humana alata est aliquando Prophetia, sed Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Dei homines. Novum autem Testamentum continet verba & facta Domini Jesu Christi in Evangelis, verba Apostolorum in epistolis & in Apocalypsi, facta ipsorum

rum in libro Actuum Apostolorum. Christus ergo verus Deus & homo, partem Evangeliorum protulit per seipsum, & per Spiritum sanctum, per ipsumque alia verba, quæ dixerunt Apostoli & Evangelistæ instructi, ut Act. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui variis linguis. Joan. 5. Gal. 2. Act. 7. 1. Petr. 1. Act. 2.

Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens, & in Prophetis vacabit, quasi diceret: Sapientiam quidem sapientum debet sapiens exquirere, sed specialiter debet ad Prophetarum scripturas intendere. Eccl. 39.

Jonathas summus sacerdos, & seniores Judæorum, licet essent rebus bellicis intenti, scripserunt Spartiatis epistolam. Nos enim, quando nullo horum indigeremus, habentes solatio sanctos libros, qui sunt in manibus nostris. 1. Math. 12.

Salvator noster, tentatus a diabolo, per scripturam respondit, & ipsum tentatorem scripturæ autoritate confudit. Idem scripturam esse completam in adventu suo, dixit: Hodie hæc scriptura impleta est in auribus vestris. Matth. 4. Luc. 4.

Et per scripturam respondens, defendit discipulos suos contra Phariseos. Non legistis, ait, quid David fecerit quando esurivit? Matth. 12.

Magnam auctoritatem tribuit Dominus veteri Testamento, quando dixit: Donec transeat cælum & terra, jota unum, aut apex unus non præteribit. Et Joan. 10. Non potest solvi scriptura

ptura. Non minoris auctoritatis, sed majoris est novum Testamentum, de quo Dominus ait: Coelum & terra transibunt, mea autem verba non transibunt. *Matth. 5. Joan. 10. Luc. 21.*

Principes sacerdotum, scribas, & Phariseos injussu arguentes Dominum, ipse multoties per scripturas convicit. *Matth. 9. & 21.*

Arguit Dominus Sadducæos de ignorantia scripturarum. Erratis, nescientes scripturas. *Matth. 22.*

Petrus in prima prædicatione sua, post missionem Spiritus sancti, auctoritatem Joëlis exponens, tria millia hominum convertit ad Christum. *Act. 2.*

Valde commendandus est Eunuchus ille, qui veniens de Æthiopia Hierosolymam, legebat Isaïam prophetam, in curru exiens. *Act. 8.*

Et Philippus præcepto Domini occasione assumpsit, prædicandi ei Evangelium Christi, ex auctoritate, quam legentem invenit, & credentem illico baptizavit. *Act. 8.*

Veniens Paulus Berrhæam, intrabat synagogam Judæorum. Quidam autem susceperunt verbum cum omni aviditate, quotidie scrutantes scripturas, an hæc ita se haberent. Et crediderunt multi ex eis, Græcæ mulieres honestæ, & viri non pauci. *Act. 17.*

Apollo vir eloquens, potens in scripturis, contulit multum his, qui crediderunt per gratiam. Vehementer enim Judæos revincebat publico, ostendens per scripturas esse Christum Jesum. *Act. 18.*

Legis-

Legis spiritum scrutantem, quid agendo acquireret vitam æternam, remittit Dominus ad scripturam. Quomodo legi? In lege quid scriptum est. *Luc. 10.*

Sepultura.

Cum magna diligentia emit Abraham agrum, in quo usorem mortuam sepelivit. *Gen. 23.*

Noluit Jacob sepeliri cum malis hominibus in Ægypto, sed adjuravit Joseph ut cum mortuum ad patrum suorum sepulturam deferret. Hoc ipsum repetiit post benedictionem filiorum instante morte sua, quod Joseph sollicitus adimplevit. *Gen. 47. & 49.*

Exiens Moyses de Ægypto, tulit ossa Joseph secum. *Exod. 13.*

Commendavit David multum viros Jabes Galaad, eo quod cadavera Saulis & filiorum ejus reverenter tradiderant sepulture. *1. Reg. 31. 2. Reg. 2.*

Pœna viri Dei, qui panem contra divinum mandatum in domo mali Prophete comedit, fuit una, quod non fuit sepultus in sepulchro patrum suorum. *3. Reg. 13.*

Jehu rex Israel, qui fecerat occidi Jezabel, fecit eam sepeliri, eo quod fuit filia regis. *4. Reg. 9.*

Commendatus est Tobias de hoc, quod cum periculo vitæ suæ corpora occisorum rapiebat, & sepulturam eis sollicitus exhibebat. *Tob. 1. & 2.*

H h 4

Prima

Prima admonitio inter illas salubres, quas fecit Tobias filio suo, fuit de sua & uxoris sue sollicita sepultura. *Tob. 4.*

Judæi acefatores impij Menelai fuerunt per judicem iniquum morte damnati, quomobrem Tyrii quoque indignati, erga sepulturam eorum liberalissimi existerunt. *2. Mach. 4.*

Post prælium contra Gorgiam commissum venit Judas Machabeus, ut corpora prostratorum tolleret, & cum parentibus sepeliret. *2. Mach. 12.*

Discipuli beati Joannis Baptista, audito quod decollatus erat ab Herode, venerunt & tulerunt corpus ejus, & sepelierunt eum. *Matth. 14. Marc. 6.*

Apparet Dominum Jesum de sua sepultura curasse, propter quod respondit Judæi murmuranti de unguento, quod secundum sententiam suam venundari debuisset. Sine (inquit) ut in diem sepulturae mee servet illud. *Joan. 12.*

Sepulchrum fuit Dominus per Joseph & Nicodemum in sepulchro novo excavo in petra, in quo nondum quisquam positus fuerat. *Matth. 27. Marc. 15. Luc. 23.*

Curaverunt viri timorati a Judæis lapidatum Stephanum, & fecerunt plañctum magnum super eum. *Joan. 19. Act. 8.*

Silentium & loquacitas.

Præceptum dedit Dominus Adæ, non Evæ, ut mulier haberet minorem occasionem loquendi, sed potius interrogandi a viro & discendi. *Gen. 2.*

Eva prius legitur cum serpente, quam cum viro habuisse colloquium, quod sibi & posteris damnosum fuit. Ibidem nota, quam male repetit mandatum Domini, homini datum. *Gen. 3.*

Cham filius Noe, cum vidisset verenda patris, nunciavit fratribus suis, & inde maledictionem incurrit. *Gen. 9.*

Postquam locutus est Dominus ad Moysen, impeditioris & tardioris linguæ fuit. Ex quo innouit quod spirituales viri, qui sæpe cum Deo loquuntur, tardi esse debent ad loquendum. *Exod. 3.*

Axa filia Caleb sedens in alio, & suspirans, cum suasa esset a viro suo, monuit patrem, ad quærendum quid haberet, & post impetravit a patre irriguum superius & inferius. *Josue 15.*

Samson secretum, quod parentibus dicere noluit, uxori exposuit, quæ statim illud in damnum mariti publicavit. *Judic. 14.*

Idem indicavit Dalila, quomodo posset amittere fortitudinem suam, illaque sine mora hostibus revelavit. *Judic. 16.*

Anna mater Samuelis, veniens ad tabernaculum Domini, loquebatur in corde suo, tan-

tumque labia ejus movebantur, & vox penitus non audiebatur. *1. Reg. 1.*

Samuel dormiens in tabernaculo, ostensam sibi visionem non indicavit Heli, donec interrogatus & adjuratus fuit ab illo. *1. Reg. 3.*

Cum filii Bethsal dicerent de Saule novo rege: Nam salvare nos poterit iste? Ille dissimulabat se audire. Et quo intelligitur, quod caute tacebat. *1. Reg. 10.*

Cum David contra Nabal turbatus, postmodum per Abigail, prudenter locutam, placatus fuisset, illa non indicavit ipsi Nabal viro suo pusillum, aut grande usque mane, cum vinum, quod biberat, digessisset. *1. Reg. 25.*

Tobias, auditis verbis injuriolis ab uxore, non legitur ei respondisse, sed ingemuit, & cepit plorare cum lachrymis. *Tob. 2. 3.*

Cum ancilla Saræ dominæ dixisset gravis improperii & maledictionis verbum, Sara tacens cessit liti, & pergens in cubiculum domus suæ devote cepit orare. *Tob. 3.*

Diu tacuit Elther, non indicans populum suum & patriam, sicut ei præceperat Mardocheus, ne scilicet a rege haberetur exosa. *Esth. 2. 3.*

Beato Job a Deo percusso, uxor ejus stulte locuta est. *Job. 2.*

Sanctus Job magis videtur seipsum reprehendere de actu loquendi, quam de alio quocunque, unde dicit: Qui leviter locutus sum, respondere non possum, unum locutus sum, quod utinam non dixissem. Et cap. 42. Quis in-

insipienter locutus sum, & quæ ultra modum excederet scientiam meam &c. *Job. 39.*

Cum Rafia rex Syriæ, & Phacee rex Israel, proposuissent præliari contra Judam, dixit Isaias propheta Achan regi Juda: Vade, & noli timere, & cor tuum ne formidet &c. *Isaias 7.*

Mandavit Ezechias rex Juda, ne populus aliquid responderet Raphaci. Et siluerunt, & non responderunt ei verbum. *Isaias 36.*

Jeremias in utero sanctificatus, & a Domino propheta datus excusabat se dicens. Aaa, Domine Deus ecce nescio loqui, quia puer ego sum. *Jer. 1.*

Adducta Sufanna ne iniqui senes presbyteri ferrent contra eam falsum testimonium, sensus suspexit ad cælum, & clamavit ad Dominum, sed accusatoribus directe non legitur respondisse. *Dan. 13.*

Judei agriculturæ operam dabant, sed Nicator & quidam alii non sinebant eos in silentio & quiete. *2. Mach. 12.*

Beata Maria Virgo legitur in Evangelio tantummodo locuta fuisse angelo. Item cum Filio suo: Quid fecistis nobis sic? Et apud Joannem: Vinum non habent. *Luc. 1. 2.*

Et quando ministros nuptiarum instruxerat: Quæcunque dixerit vobis &c. Licet autem Elisabeth magnifice eam commendasset, nihil tamen ei respondit, sed ad laudandum Dominum se convertit. *Joan. 2.*

Maria peccatrix veniens ad pedes Domini in domo Simonis nihil dixit: fertur, sed lachrymis cepit rigare pedes ejus. *Luc. 7.*

Similiter forori, de ipsa conquerenti nihil respondit. Rursus etiam discipulis indigne ferentibus effusionem unguenti; & in eam frementibus nihil dixit. Quoniam autem tacuit, Dominus pro ea respondit, & eam ubique defendit. *Luc. 10. Mart. 14.*

Mulier in adulterio deprehensa coram Domino accusata, non legitur aliquid locuta fuisse. Dominus autem pro ea verbum assumpsit, & eam denique misericorditer absolvit. *Joan. 8.*

Locutus in synagoga Paulus, surrexit, & manu silentium indixit. Sciebat enim, non esse effundendum sermonem, ubi non est iudicium, quod sapius in scriptura probatur. *Act. 23.*

Fili Israel fugientes in Aegypto, viderunt exercitum Pharaonis, & timuerunt valde, quibus ait Moyses: Dominus pugnabit pro nobis, & vos tacebitis. *Exod. 14.*

Simonia.

De impio rege Jeroboam narratur: fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum: quicumque volebat, implebat manum suam, & fiebat sacerdos excelsorum. Subditur: & propter hanc causam peccavit domus Jeroboam, & eversa est, & deleta de superficie terrae. *3. Reg. 13, 33.*

Simo-

Simoniacus fuit Giezi servus Elisai, quia pro gratia spiritali, Naaman Syro a Domino suo collata, vestes accepit & argentum. Sed ob hoc crimen in sempiternum cum semine suo factus est leprosus quali nix. *4. Reg. 5, 26.*

Alcimus accedens ad Demetrium regem, accusavit Judam Machabzum, & obtulit regi coronam auream, & alia dona, quibus effectus, ut summum sacerdotium ei a rege conferretur. *1. Mach. 7.*

Impiissimus Jason oblatiis plurimis argenti talentis ab Antiocho Epiphane summum comparavit sacerdotium. Ob quam causam Dei cultus & sacrificia plane contempta fuerunt, & ad gentium ritum translata. Ipse vero Jason propterea misere perit. *2. Mach. 4.*

Menelaus triennio, postquam Jason factus est summus sacerdos, plus, quam Jason, obtulit Antiocho, & Pontificatum obtinuit, nihil dignum habens sacerdotio. Sed funeste pollea & tragice, Deo vindice, mortuus est. *2. Mach. 4, 23.*

Judas proditor vendendo Christum Dei Filium detestandam commisit simoniam. Ob id laqueo se suspendens, crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera ejus. *Act. 1, 18.*

Hoc etiam crimen commisit Simon magus (a quo simonia nomen accepit) qui sibi donum Spiritus sancti pecunia comparare voluit. Sed audire debuit a Petro: pecunia tua tecum sit in perditionem. *Act. 8, 18.*

Socie-

Societas honorum.

Considerandum est valde, quod si inventi fuissent decem viri iusti in quinque peccatricibus civitatibus, propter illos perperisset Dominus universis. *Gen. 18.*

Dixit Jacob ad Laban: Modicum habuisti, antequam venirem ad te, & nunc dives effectus es, benedixitque tibi Dominus ad introitum meum. *Gen. 30.*

Benedixit Dominus domui Ægyptii propter Joseph, & multiplicavit. *Gen. 39.*

Bene fuit associatus Jacob, qui dixit: Faciamus altare Domino, quoniam, exaudivit me in die tribulationis mee, & fuit socius itineris mei. *Gen. 35.*

Servivit Israel Domino cunctis diebus Josue & seniorum, qui noverant omnia opera Domini, quæ fecerat in Israel. *Josue 24.*

Filii Dan ceperunt Lachis, & occiderunt homines, qui cum nullo hominum habebant quequam societatis. *Judic. 18.*

Ex parte Saulis missi sunt lictores ad capiendum David, morantem cum Samuele & aliis prophetis, qui prophetare ceperunt, & venit Saul, & prophetavit ipse cum eis. *1. Reg. 19.*

Propter honorem Josaphat regis Juda Deum colentis, Eliseus propheta impetravit aquas dari exercitui, in quo erant duo alii mali reges. *4. Reg. 3.*

Homines Deum timentes volebat habere socium Tobias in convivio, & hoc ipsum docuit filium

filium suum. Nolite manducare cum peccatoribus. Idem diligenter voluit scire, cum quo iturus esset filius, cap. 5. *Tob. 2. 4.*

Dicebat uxor Tobie junioris: Nunquam cum ludentibus misui me, nec cum his, qui in levitate ambulant, participem me præbui. *Tob. 3.*

Audito crudeli mandato regis Nabuchodonosor, quo debebant interfici cuncti sapientes Babylonis, clamaverunt ad socios suos, ut quererent simul misericordiam a Domino, & revelata est nocte visio Domini. Unde occasione Danielis servi sui peperit rex magis & sapientibus Babylonis. *Dan. 2.*

Post obitum Judæ Machabæi, emerferunt iniqui, & facta est fames valida, & impios constituit Bacchides dominos regionis. Et facta est tribulatio magna in Israel, quæ omnia mala forsitan non fuissent, si adhuc Judam socium ac dominum habuissent. *1. Mach. 9.*

Cum primus illorum septem fratrum in partagio torqueretur, cæteri cum matre ad moriendum fortiter se invicem hortantur. *2. Mach. 7.*

Veniebat Judas Machabæus ad capiendam Scytopolim civitatem, sed propter Judæos, qui intus habitabant, erga quos Scytopolite benigni erant, nil eis mali fecit. Imo gratias agens hortatus est eos de cætero, erga genus suum benignos esse. *2. Mach. 12.*

Quamdiu Petrus fuit cum Apostolis, fixus & securus mansit, sed quando fuit in atrio summi sacerdotis, cum ministris illius calefacias

ciens se ad ignem, Dominum negare incepit. *Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.*

Statim quando cæcus natus a Domino illuminatus fuit extra synagogam a Phariseis eiectus, a benigno Domino Jesu inter suos fideles receptus est. *Joan. 9.*

Cum essent omnes discipuli pariter perseverantes unanimiter in oratione, venit Spiritus sanctus in eos, & ipsos inextimabiliter roboravit & docuit. *Act. 2.*

De fidelibus, qui erant in ecclesia primitiva, dicitur: Omnes qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia. Sequitur: Sumebant cibum cum exultatione & simplicitate cordis, collaudantes Dominum, & habentes gratiam ad omnem plebem. *Eodem.*

Post conversionem suam Saulus veniens Jerusalem, tentabat se jungere discipulis, & omnes timebant & fugiebant eum, non credentes quod esset discipulus: Barnabas vero apprehensus illum duxit ad Apostolos &c. *Act. 9.*

Homines, qui erant cum Paulo in navi gravissime temptatis, occasione ipsius Pauli, quem habebant secum in focium, fuerunt omnes salvati. Nam dixit ei Angelus Domini: Ecce donavit tibi Deus omnes, qui navigant tecum. *Act. 27.*

Societas malorum.

Solubriter exivit Abraham de Chaldæa, ubi erant homines corrupti idololatria: unde postea hoc pro beneficio Dominus commemorat, dicens:

dicens: Ego Dominus, qui eduxi vos de Hur Chaldæorum. *Gen. 12. 25.*

Non solum corpore, sed etiam cogitatione & affectione est patria relinquenda. Unde dixit Dominus ad Abraham, cum jam corpore exiret: Egredere de terra tua &c. Nota promissiones ibi factas. *Gen. 12.*

Quamdiu fuit Abraham cum perversis hominibus in Hur Chaldæorum, non legitur ei Dominus apparuisse, licet bonus fuisse credatur. Sed postquam inde exiverat, legitur multoties divinis apparitionibus fuisse visitatus. *Gen. 13. 15. 17. 18.*

Injurias & jacturas passus est Loth a pessimis Sodomitis, cum quibus habitabat, vel ipsorum occasione. *Gen. 13. 19.*

Quam difficile sit malorum consuetam societatem dimittere, patet per Loth, qui de medio Sodomorum vix per angelum extrahi potuit. *Eodem.*

Ludus Ismaelis cum Isaac displicuit Saræ. *Gen. 21.*

Fugientem Jacob malum fratrem Esau, Dominus multipliciter confortavit. *Gen. 28.*

Noluit Jacob ambulare cum malo fratre, licet placasset eum muneribus, & ille satis instaret, & signa dilectionis ostenderet. *Gen. 33.*

Dixit Moyses ad turbam filiorum Israel recedite a tabernaculis hominum impiorum, & nolite tangere, quæ ad eos pertinent, ne involvamini in peccatis eorum. *Num. 16.*

Dixit Dominus Moyſi: Præcipe filiis Iſrael, ut intrantes terram Chanaan, diſperdam cunctos habitatores regionis illius. Si autem nolueritis interficere, qui remanſerint, erunt vobis quaſi clavi in oculis, & lanceæ in lateribus. *Num. 33.*

Ocaſione Achab, qui tulit de anathemate Jericho, fuit populus in prælio ſuperatus. *Jofue 7.*

Propter quosdam filios Belial, qui in uxorem Levitæ decitabile ſugitium perpetrarunt, omnes filii Benjamin, paucis exceptis, trucidati fuerunt. *Judic. 19. & 20.*

Noluerunt delere filii Iſrael habitatores terræ, ſicut præceperat eis Dominus, ſed percufferunt fœdus cum eis, & male accidit eis. *Judic. 1. & 3.*

Amicitia, quam habuit Amnon filius David cum Jonadab, dedit ei viam ad hoc, quod Thamar fororem ſuam opprimeret. *2. Reg. 13.*

Rebellionem diſponente Abſalon contra patrem ſuum, inierunt multi cum eo ſimplici corde, licet contra David nihil mali machinari fuiſſent, ſi eorum homines paſſifici in Jeruſalem remanſiſſent. *2. Reg. 15.*

Propter quosdam ſuperſtites de domo Saul facta eſt famis in terra, donec ad petitionem Gabuonitarum crucifixi fuerunt. *2. Reg. 21.*

Rex Judæ Joſaphat fuit ſete occiſus, vadens cum Achab ad prælium, & reprehenuſ fuit per prophetam Domini dicentem: Impio præbes auxilium, & iſ, qui oderunt Dominum, amicitia

citæ jungeris, & ideo iram Domini mereberis &c. *3. Reg. 22. 2. Paral. 19.*

Ochozias rex Juda ambulavit in viis Achab, & fecit malum coram Domino. Sequitur cauſa: Gener enim erat Achab. *4. Reg. 8.*

Eliſæus propheta dixit Joſaphat regi Iſrael: Quia habuiſti fœdus cum Ochozia, percuffit Dominus opera tua, contritæque ſunt naves. *2. Paral. 20.*

Venit homo Dei ad Amafiaſ regem Juda, & ait: O rex, ne egrediatuſ exercitus Iſrael tecum. Non enim eſt Dominus cum Iſrael, quod ſi pures in robore exercitus bella conſiſtere, ſuperari te faciet Deus ab hoſtibus. *2. Paral. 25.*

Edificantiſ filiiſ Juda templum poſt reditum de Babylone, hoſtes eorum voluerunt edificare cum illis: Illi vero bono uſi conſilio renuerunt. *1. Eſd. 3.*

Cum irent omnes ad vitulos aureos, quos Jeroboam fecerat, Tobias ſolus fugiebat confortia omnium, & pergebat in Jeruſalem. *Tob. 1.*

Beatus Job dixit: Frater fui draconum, & ſocius Struthionum. *Job. 30.*

Cum diſiſſet Iſaias: Vir pollutus labiis ego ſum, cauſam inſuauis ſubdidit: In medio populi polluta labia habentis ego habito. *Iſa. 6.*

Diſtum fuit Ezechieli: Increduli & ſubderversiores ſunt tecum, & cum ſcorpionibus habitas. *Ezech. 2.*

Mali nocent ſibi invicem: Nem duo ſenes ex hoc acceperunt auſticiam accuſandi Suſannam,

nam, quia in eadem malitia convenerunt.
Don. 13.

Quandiu Judas Machabæus confidens de
divino auxilio gessit bella pro populo suo, bene
ei successit: cum vero constituit amicitiam &
societatem cum gentilibus Romanis, licet tunc
potentissimis, cito post superatus fuit, & in
bello cecidit. *1. Mach. 2. & 9.*

Simile accidit Jonathæ fratri Judæ.
1. Mach. 12.

Petrus existens cum discipulis in nocte cæ-
næ Domini, multum erat audax & securus.
Cum autem venit ad atrium summi sacerdotis,
Dominum ad vocem unius ancillæ negavit.
Matth. 26.

Cæcus, secus viam sedens mendicans, cla-
mabat ad Dominum Jesum, & qui præbant,
inerepabant eum, ut taceret. *Luc. 18.*

Non fuit inter fideles Christi numeratus cæ-
cus ille natus, quem Dominus videre fecit, do-
nec fuit a Synagoga a Pharisæis eieclus. *Joan. 9.*

Plures mali interdum in unam malam soci-
etatem conveniunt, ut bonis inferant nocumen-
tum. Ita convenerunt Balaac & Balaam ad ma-
ledicendum filiis Israel. *Num. 22.*

Adonisedech rex Jerusalem & alii 4. reges,
eo quod illi fecerant pacem cum Josue, con-
venerunt adversus Gabaonitas. *Josue 10.*

Item Jabin rex Asor, & alii reges triginta
contra Josue & filios Israel. *Josue 11.*

Item

Item quinque Satrapæ Philistinorum, Cha-
nanæi, Sidoni & Hivæi &c. *Judic. 3.*

Item Median & Amalech, & cæteri orien-
taliū nationum. *Judic. 6.*

Sic autem intelligitur illud Isaie: Reque-
vit Syria super Ephraim, id est, decem tribus
& rex Syriæ concordaverunt in unum, ad regem
Juda funditus extirpandum. *Isa. 7.*

Rursus in passione Domini Herodes & Pila-
tus facti sunt amici. *Luc. 23.*

Philippenus commendat Apostolus dicens:
In medio nationis prave & perverse, inter
quos lucetis, sicut luminaria in mundo. *Phil. 2.*

Petrus Apostolus dixit quibusdam Judæis,
audientibus Verbum Dei: Salyamini a genera-
tione ista prava. *Act. 2.*

Proconsul Paulus desiderabat audire Ver-
bum Dei, sed erat cum eo Elymas pseudopro-
pheta Judæus, qui resistebat Paulo & Barnabæ,
quærens pervertere Proconsulem a fide. *Act. 13.*

Civitate Lystris homines tantæ simplicita-
tis erant, quod ipsi Paulum & Barnabam Deos
ad terram descendisse putabant. Cum autem vix
sedasset eos Paulus, & cepisset eis viam osten-
dere veritatis, supervenerunt quidam Judæi,
qui ita perussurunt turbis, quod Paulus fuit
ibi lapidatus, & quasi pro mortuo derelictus.
Act. 14.

Ii 3

Cum

Cum Verbum Domini fortiter Epheso crederet, & Dominus per Paulum ibidem miracula faceret, quidam Demetrius faciens aedes argenteas Dianae, convocatis opificibus illius artis, seditionem contra Paulum concitavit. *Act. 19.*

Spes, & Longanimitas.

Multis annis expectavit Abraham, antequam haberet filium de Sara, quia jam centenarius erat, quando natus est Isaac. *Gen. 21.*

Promissione primo facta Abrahae, usque ad ingressum senis sui, fluxerunt anni 440.

Permisi Dominus filios Israel in Aegypto flagellari longo tempore & affligi, & postea per desertum tentari quadraginta annis, antequam venirent ad terram promissionis, sicut apparet in Exod. & lib. Numerorum, quasi per totum.

Filii Israel contra tribum Benjamin pugnantes, multi contra paucos, his debellati fuerunt, tandem prevaluerunt. *Jud. 20.*

Afflictus corpore, orbatus filiis, derisus ab amicis, & rebus omnibus spoliatus Job, dicebat: Etili occiderit me, in ipsum sperabo. *Job. 13.*

Parentibus Tobiae irridens cum & dicentibus: Ubi est spes tua, pro qua elemosynas & sepulturas faciebas? Tobias increpabat eos, dicens: Nolite ita loqui, quoniam filii sanctorum sumus, & vitam expectamus, quam Deus datu-

daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo. *Tob. 2.*

Cum esset Susanna duorum presbyterorum iniquo condemnata testimonio, tamen dicitur de ea: quod erat cor ejus habens fiduciam in Domino. *Dan. 13.*

Unus illorum septem fratrum postulatus a tyranno, linguam cito protulit, & manus constanter extendit, & cum fiducia ait: E caelo ista possideo. *2. Mach. 7.*

Machabeus Judas misit Jerosolymam duodecim millia drachmas argenti, offerri eas ibi pro peccatis mortuorum, iuste & religiose de resurrectione cogitans. *2. Mach. 12.*

Homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israel. *Luc. 2.*

Ascensus in caelum Salvator praecipit discipulis suis, ut non discederent ab Jerosolymis, sed expectarent promissionem Patris. *Act. 1.*

Videns Paulus, quod una pars erat Pharisaeorum, & alia Sadduceorum, exclamavit in consilio: Viri fratres, ego Phariseus sum, filius Pharisaeorum, de spe & resurrectione mortuorum ego judicor. *Act. 23.*

Monet Apostolus Timotheum, ut praecipiat divitibus, non sublime sapere, nec sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivente. *1. Tim. 6.*

Spiritus mali.

Spiritus mali dicitur esse Dei, quia sunt in potestate Dei, & per Deum possunt, quicquid possunt.

Spiritus Dei malus exagitabat Saul. *1. Reg. 16.* Dæmonium occidit septem viros Saræ filie Raguelis, sed fuit ejectum per boni angeli Raphaelis adventum. *Tob. 3. & 8.*

Super animalia Job, & domum, ubi filii comedebant, & super corpus ipsius Job Sathan tantum potuit, quantum providentia divina permittit. *Job. 1. & 2.*

Spiritus malus fecit hominem sævum, vel crudellem. *Matth. 8.*

Facit quoque hominem immundum. Nam illi duo dæmoniaci sævi nimis habitabant in monumetis, & dæmones petierunt intrare in porcos, non agnos. *Luc. 8.*

Unus eorum famosior, vestimento non inducitur, in domo non habitabat, vinciebatur catenis, & comedibus custoditus, etiam ruptis vinculis agebatur a dæmonio in deserto. *Luc. 8.*

Facit quoque hominem cæcum & mutum. Item cum apprehenderit eum, alidit eum, & spumat, & stridet dentibus, & arefcit, & frequenter eum in aquam & in ignem mittit, ut eum perdat. *Marc. 7. Matth. 9. Luc. 9. Matth. 17.*

Laudes malignorum spirituum Dominus recusabat: Obmutescet, & exi ab eo. *Marc. 1. Luc. 4.*

Pote-

Potestatem dæmonum parvam esse, ex hoc patet, quod nec in porcos potuerunt intrare, nisi petita a Christo licentia, & obsecra. *Matth. 8. Luc. 8.*

Prohibuit Dominus, ne gauderent discipuli, si spiritus maligni subirentur eis, quasi hoc magnum ab eis non debeat reputari. *Luc. 10.*

Puella quædam, habens spiritum Pythonem, clamabat multis diebus post Paulum & socios ejus. Dolens autem Paulus conversus est ad spiritum, & dixit: Præcipio tibi in virtute, & in nomine Domini nostri Jesu Christi, exire ab ea, & exiit eadem hora. Nota: Non curabat Paulus doctrinam veritatis confirmari per spiritum falsitatis. *Act. 16.*

Quidam Judæi tentaverunt invocare super eos, qui habebant spiritus malos, nomen Domini nostri Jesu Christi, dicentes: Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat. Respondens autem spiritus nequam, dixit: Jesum novi, & Paulum scio, vos autem qui estis? & insiliens homo in eos, in quo erat dæmonium pessimum, dominatus est eorum, & invaluit contra eos, adeo, quod nudi & vulnerati recederent a domo illa. *Act. 19.*

Strages hominum.

Terribilis hominum & aliorum animalium strages fuit, quando tempore Noe omnes homines, præter octo, diluvio perierunt. *Gen. 7.*

115

111

Illi quatuor reges, qui debellaverunt quinque reges, magnam cædem hominum fecerunt, veniendo usque illuc, & pugnando contra illos, licet eorum numerus non sit scriptus. *Gen. 14.*

Quot homines diversis plagis perierint in Ægypto, & submersi sint in mari rubro, numerus per scripturam non potest ferri, sed debet maximus reputari. *Exod. per totum.*

De sexcentis millibus hominum bellatorum, a 20. annis & supra, qui numerati sunt, nullus intravit promissionis terram, exceptis Caleb & Josue, sed omnes interierunt variis calamitatibus in deserto. *Num. 14.*

Maximam cædem fecerunt Israel filii præcepto Moyse de Madianitis, quod per prædam, quam rapuerunt, potest deprehendi, qui 32000. virginum sunt inventi. Omnes autem mulieres corruptæ, & masculi fuerunt jugulati. *Num. 31.*

Tempore Josue in ingressu terræ promissionis, tam in civitatibus, quam in campis, fuit apud omnes homines infinitus numerus occisorum. *Judic. 7. & 8.*

Temporibus autem Deborah, & Gedeonis, & Jephthæ judicis Israel, multi fuerunt occisi, quamvis certus numerus non possit haberi. *Jud. 4, 7, 11. & 12.*

Occasione uroris Levitæ, fuerunt occisa septuaginta millia hominum bellatorum, præter mulieres & parvulos, qui omnes in tribu Benjamin perierunt. *Judic. 20.*

In

In diebus Heli, quando fuit capta arca Domini, ceciderunt de Israel 30000. peditum pugnatorum. *1. Reg. 4.*

Saul, qui Amalech delevit, plurimos ibi occidit. *1. Reg. 14.*

Et postea interfecit Goliath Philistæo, multi Philistæi fuerunt occisi. *1. Reg. 17.*

In morte Saul & filiorum ejus, multi de Israel ceciderunt. *1. Reg. 31.*

David de suis, & de filiis Ammon, & de Philistæis multum sanguinem fudit, Sicut patet in diversis locis &c. *2. Regum per totum.*

Pro peccato elationis David in numeratione populi, ceciderunt 70000. virorum. *2. Reg. 24.*

Congregatis 32. regibus, & nimia multitudine pugnatorum, Benadab rex Syriæ, his fugatus est ab Achab rege Israël: & secunda vice, centum millia peditum ex parte Assyriorum occisa fuerunt. *3. Reg. 20.*

Abia rex Juda; & exercitus ejus, vulneraverunt uno die de exercitu Jeroboam 50000. virorum fortium. *2. Paral. 13.*

Aza rex Juda habuit in exercitu suo quingenta & octoginta millia: Æthiopes vero fuerunt decies centena millia, & ruerunt Æthiopes usque ad internecionem, quia Domino cedente contriti sunt. *2. Paral. 14.*

Rex Israel Phacee filius Romeliæ occidit de Juda centum millia hominum virorum bellatorum die una, eo quod dereliquissent Dominum. *2. Paral. 28.*

Qua-

Quando Salmanasar cepit Samariam, & transtulit filios Israel in Assyrios: Et quando Nabueodonosor cepit Jerusalem, & captiuitatem regem Juda, satis est verisimile, multos homines corruisse, licet numerus non sit certus, *Jert. 39.*

Occasione superbi & crudelis Aman, qui propter solum Mardocheum voluit ceteros jugulare Judæos, occiderunt Judæi in regno Assueri 75000. hominum, quos suos reputabant inimicos. *Esth. 9.*

Misit Jonathas Demetrio apud Antiochiam 3000. virorum in auxilium contra illos de civitate, qui volebant Demetrium occidere, & occisa sunt una die de Antiochenis centum millia hominum. *1. Mach. 11.*

Tanta caedes hominum fuit in Jerusalem, quando Antiochus Epiphanes eam cepit, quod toto triduo fuerunt interfecti octoginta millia hominum, & quadraginta millia viventi, non minus venundati. *2. Mach. 5.*

Adversus Galatas sex millia sola peremerunt centum viginti millia, propter auxilium illis datum de caelo &c. *2. Mach. 8.*

Præter prælia quæ commisit Judas Machabæus, contra Apollonium & contra Seron principem exercitus Syriæ, de quibus agitur *1. Machabæorum 3.* legitur ipse Machabæus *12.* specialiter habuisse confictus: videlicet ab octavo capite *2.* libri usque in finem. In quorum primo occiderunt 9000. hominum de illis, qui erant cum Nicanore. *Pugna Judæ.*

Dein.

Deinde 20000. cum Timotheo & Bacchide. Postea vero 25000. de Idumæis. Iterum de Idumæis 24000. in duabus turribus munitis.

Consequenter 21000. cum Timotheo.

Item 12000. cum Lyfia.

Postea 10000. in quodam præsidio Timothei.

Item 30000. cum Timotheo.

Deinde 25000. in Carmon fortissima civitate.

Item in alia civitate nomine Ephron 25000.

Postea in castris Antiochi Eupatoris interfecit 14000.

Tandem occisus Nicanor cum 25000. pugnantorum. Summa omnium, ducenta & 36000. hominum, præter illos, qui quandoque de Juda exercitu occiderunt.

Item exceptis illis, qui in diversis munitioibus & præliis occubuerunt, quorum certus numerus non habetur. Non computantur etiam hic, qui in ultimo judæ bello contra Bacchidem & Alcimum mortui sunt, ubi factum est prælium a mane usque ad vespertam, ubi etiam dicitur, quod Judæa cecidit, & ceteri fugerunt.

Superbia.

Era propter appetitum excellentiæ, cum audisset a serpente: Eritis sicut dii, de ligno vestro comedite. *Gen. 3.*

Datum est homini dominium ad comedendum super pisces, aves, & bestias. *Gen. 1.* Dominamini piscibus maris, & volatilibus caeli &c.

&c. Item terror velut & tremor fit super cuncta animalia terræ. *Gen. 1.*

Superbia volentium edificare turrim usque ad cælum damnata fuit per confusorem linguarum. *Gen. 11.*

Agar ancilla Sarai concepisse se videns, dominam suam despexit. *Gen. 16.*

Contra gloriantes de primogenitura est, quod Cain fuit natus ante Abel, Esau ante Jacob, *Genesis 15.* & Judas fuit 4. genitus inter filios Israel, *Genesis 29.* & Manasses filius Joseph natus fuit ante Ephraim, qui tamen habuit benedictionem dexteræ, *Genesis 48.* Et David fuit minimus inter fratres suos 1. Regum 16. Et Adonias natus fuit ante Salomonem, 2. Reg. 3. & sic de multis aliis.

Nimis superbe respondit Pharao, quanto dixit: Nescio Dominum, & Israel non dimittam. *Exod. 5.*

Rebellio Core & aliorum facta contra Moysen, ex superbia processit. Nam dixit illis Moyses: Multum erigimini filii Levi. *Nam. 16.* Percussus Abimelech a muliere vocavit armigerum suum, & ait ei. Perente me, ne dicatur, quia a femina interfecit sum. *Judic. 9.*

Saul petiit a Samuele, ut eum eorum senioribus populi honoraret. 1. Reg. 15.

Graviter fuit punitum elationis peccatum, quando David fecit numerari populum sibi subiectum. 2. Reg. 24.

Libido, quam habuit Jeroboam dominandi, timens, ne populus reverteretur ad domum

Da.

David, fecit eum excogitare vitulos aureos, quos fecit a populo adorari: & maluit eos recedere Deo suo, quam a Domino suo. 3. Reg. 12.

Post victoriam obtentam de Arphaxad rege Medorum, exaltatum est regnum Nabuchodonosor regis Assyriorum, & cor ejus elevatum est. *Judith. 1.*

Præceperat Nabuchodonosor Holoferni, ut omnes Deos terræ exterminaret, & ipse solus Deus diceretur ab his regionibus, que potuissent Holofernis potestati subjugari. *Judith. 3.*

Videns superbus Aman, quod Mardocheus ipsum adorare volebat, fuit regi, ut totus Judæorum populus deleteretur. *Esther. 3.*

Aman superbissimus volebat coram se genua flecti, & ab hominibus adorari. Sed notabile est, quod illa superbia tot mala in seipso causavit, ut iratus & indignans existeret, & omnia alia que habebat, quasi nihil reputaret. *Esther. 5.*

Signa superbiæ detestatur Dominus per Isaiam, dicens: Pro eo, quod elevatae sunt superbiæ filiæ Sion, & ambulaverunt collo extenso &c. *Isa. 3.*

De Nabuchodonosor intelligitur ad iteram illud Isaiæ: Conscendam in cælum, dicebat &c. Ero similis altissimo. *Isa. 14.*

De Moab dicitur: Audivimus superbiam Moab, superbus est valde, superbia ejus & arrogantia ejus, & iadgnatio ejus, plusquam fortitudo ejus. *Isa. 16.*

Quoniam elevatum fuit cor Nabuchodonosor regis Babylonis & spiritus illius obduratus

.ff

est ad superbiam, depositus est de folio suo & gloria ejus ablata est. *Dan. 5.*

Balthasar filius Nabuchodonosor rex Babylonis non humiliavit cor suum, sed adversus dominatorem cæli elevatus est, & ideo interfectus est, & Darius Medus successit in regno. *Eodem.*

Antiochus ascendit Hierosolymam in multitudine gravi, & intravit sanctificationem cum superbia, & accepit altare aurum &c. *1. Mach. 1.*

Dixerunt illi, quos dimisit Judas Machabæus ad custodiam terræ, dum iret ad prælium: Faciamus nobis nomen, & eamus pugnare contra gentes &c. *1. Mach. 5.*

Aleimus, qui volebat fieri summus sacerdos, & quidam alii iniqui, iverunt ad regem Demetrium, & accusaverunt Judam & populum Judæorum. *1. Mach. 7.*

Cum audisset Nicanor holocausta, quæ offerebantur a Judæis pro rege, irridens sprevit, & locutus est superbe. *Eodem.*

Antiochus æstimabat se præ superbia terram ad navigandum, pelagus vero ad iter egendum deducturum, propter mentis elationem. *2. Mach. 5.*

Nicanor veniens ad pugnandum contra Judam & socios ejus, ita credebat esse securus de victoria, quod vendebat Judæos, antequam in campo videret eos. *2. Mach. 8.*

Fugatus turpiter Antiochus de Perfide, superbe locutus est, se venturum Hierosolymam, & congeriem sepulchri Judæorum eam facturum,

rum, sed Deus percussit eum insanabili plaga. *2. Mach. 9.*

Nicanor Judæis dicentibus: Est Dominus potens in cælo, qui iussit agi diem septimum. Et ego, inquit, potens sum super terram, qui impero fumi arma, & negotia regis impleri. Sequitur: Et in summa superbia erectus, cogitaverat commune trophæum statuere de Juda. *2. Mach. 15.*

Cum dixissent discipuli: Domine, etiam dæmonia subijciuntur nobis in nomine tuo, compevit eos Dominus dicens: Videbam Sathanam sicut fulgur cadentem de cælo &c. In hoc tamen nolite gaudere. *Luc. 10.*

Superbia Pharisei, qui se iactabat, & proximum condemnabat, damnatur. *Luc. 18.*

Statuto die, Herodes in veste regali sedit pro Tribunali, & concionabatur ad populum. Populus autem acclamabat: Dei voces & non hominis. Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eo quod non dedisset gloriam & honorem Deo, consumptusque a vermibus exspiravit. *Act. 12.*

Superiores Ecclesiastici honorandi.

Core, Dathan, & Abiron insurgentes, & populum concitantes contra Moysen & Aaron, inusitato supplicio & ipsi, & eorum omnia terræ hiatu absorpta sunt. *Num. 16.*

Maria soror Moysis contra fratrem murmurans lepra percutitur. *Num. 11.*

Hæc Exempli.

Kk

Sa

Samuel adhuc puer tantam gerebat venerationem erga Heli sacerdotem, ut sapius una nocte surrexerit, & ad eum accesserit, putans se ab illo vocatum. 1. Reg. 3.

Samuelem Israelitæ spreverunt, vel potius Deum in illo; ait enim Dominus: non te abjecerunt, sed me. Ideo, ut Deus hunc contemptum ulcisceretur (ait Cyprianus L. 3. Ep. 9.) excitavit eis Saul regem, qui eos injuriis gravibus affligeret, & per omnes contumelias & penas superbum populum calcaret, & premeret, ut contemptus sacerdos de superbo populo ultione Divina vindicaretur. 1. Reg. 8.

Servi Saul, a Domino suo iussi, ut interficerent Ahimelech & reliquos sacerdotes, noluerunt extendere manus suas in sacerdotes Domini. 1. Reg. 22, 17.

Saul, quia Samueli Prophetae non obtinuerat, regno excidit. 1. Reg. 13.

Ahab rex propter contemptum & in vineula coniectum Michiam prophetam in bello occisus est. 3. Reg. 22.

Amalias rex Juda, quia Prophetam a Deo sibi misum contemnens dixit: num consiliarius regis es? quiesce, ne interficiam te, traditus fuit in manus Joas regis Israel, omnibus spoliatus, & postea a suis interfectus. 2. Paral. 25.

Paulus in concilio ex imperio summi sacerdotis Ananias alapa percussus, dixit ad eum: percutit te Deus, paries dealbate. Et tu sedens iudicis me secundum legem, & contra legem jubes me percuti. Monitus autem, quod sit

sit summus sacerdos, respondit: nesciebam, fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: principem populi tui non maledices. Act. 23.

Superiores & Principes sæculares honorandi.

Cum Pharaon rex Ægypti Joseph super totum suum regnum constitueret, dixit: absque tuo imperio nullus movebit manum aut pedem in universa Ægypto. Et iterum: ad oris tui imperium cunctus obediet populus. Pharaone deinde iubente, circumductus est Joseph per totam Ægyptum: & omnes coram eo genu flebant. Gen. 41.

Cum filii Israel post mortem Moysis accessissent Josue in ducem & principem, dixerunt ad eum: omnia, quæ præcepisti nobis, facimus, & quocumque miseris, ibimus. Qui non obedierit cunctis sermonibus, quos præceperis ei, moriatur. Jos. 1, 16.

David, licet jam unctus in regem, Saulem tamen, quamvis impium sibi que infestum, quia tamen rex erat, semper est summopere reverentus, eique obedit. 1. Reg. 24.

Cum rebellis filius Ablalon in pugna contra patrem suum David, quem regno expellere conabatur, victus fugerit, & caesarie sua ramis parulae quevis implexus hæreret, miles quidam, pendentem videns, interficere noluit, quia

quia regis filius erat, & ut ei pareceretur, a Rege David præceptum erat. 2. Reg. 18.

Præcepit Rex Assuerus Aman primo regni principi & aulae ministro, ut Mardocheum Judæum regalibus vestibus ornatum regio equo imponeret, sic eum per civitatem deduceret, atque clamaret: hoc honore condignus est, quemcumque rex voluerit honorare. Hoc mandatum Aman reverenter accepit, & sine ulla contradictione executus est, licet esset Mardochei infensissimus hostis. *Esth. 6.*

Christus Dominus Capharnaum veniens cum discipulis tributum pendit, non quod esset jure obligatus, sed ne scandalum daret. Præcepit igitur Petro, ut piscatum iret, & in ore piscis, quem primum cepisset, inventum itacem publicanis offerret. *Matth. 17, 23.*

Idem publice docet, danda esse Cæsari, que sunt Cæsaris. *Matth. 22, 21.*

Paulus, ne injuriam a Judæis patreteret, ad Cæsarem appellat, non dubitans se ejus supremo tribunali submittere. *Act. 25.*

Idem vult obsecrationes fieri ab omnibus pro regibus & omnibus, qui in sublimitate sunt; hoc enim, ait, bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo. *1. Tim. 2, 1.*

S. Petrus pariter præcipit: Subjæcti estote omni humanae creaturæ propter Deum, sive regi quasi præcellenti, sive ducibus tanquam ab eo missis; quia sic est voluntas Dei. *1. Pet. 2, 13.*

Suspi-

Suspectio, & judicium temerarium.

Cogitavit Abraham, quod forsitan non erat timor Dei in Geraris, & homines illius terræ eum occiderent propter uxorem suam. *Gen. 20.*

Simile accidit Isaac. *Gen. 26.*

Suspiciatus est Laban, quod Jacob furatus esset Deos ejus, & ob hanc causam perferutatus est totam suppellectilem. *Gen. 31.*

Videns Jacob vestimenta Joseph sanguine cruentata, putavit eum esse mortuum, & a fera pessima devoratum. *Gen. 37.*

Præcepit Joseph dispensatori suo, ut introduceret fratres suos domum ad comedendum secum: at illi externi, crediderunt, quod vellet eos subicere servitui. *Gen. 44.*

Rubenitæ & Gaaditæ cunctas ad possessiones suas, edificaverunt altare trans Jordanem. Quo audito, filii Israel turbati fuerunt, nescientes, quare hoc fecissent illi, & putaverunt, quod vellet se ab eorum lege penitus separare. *Josue 22.*

Cum ivisset Samson ad domum patris sui, socer ejus putavit, quod odio haberet uxorem suam, & repudiasset eam, unde tradidit eam alii viro. *Judic. 15.*

Heli videns Annam labia movere, & nullum verbum proferre, æstimavit eam esse temulentam. *1. Reg. 1.*

Quia Saul persequebatur David, imponebat ipsi David, quod ipse sequeretur eum. Unde dicebat, quod filius suus Jonathas suscitasset

K k 3

servum

ferum suum insidiantem ei, licet esset falsissimum. 1. *Reg.* 22.

Cum esset David cum Achis rege Geth, quasi custos capitis sui, Sarrapæ dixerunt ad Achis, ut recederet David, ne forte transfugeret ad Saulum. 1. *Reg.* 29.

Misit David nuncios ad regem Ammon, ut consolaretur eum super patris interitum. Principes autem illius putaverunt, quod venissent ad explorandam civitatem, non ad consolandum regem. 2. *Reg.* 10.

Postquam rex Assuerus turbatus fuit contra Aman, & ille iacebat super lectum Esther, ad rogandum eam pro anima sua, imposuit ei rex quod ipso præsentente, voluerit reginam opprimere. *Esther* 7.

Dum vellet Jeremias ire ad terram Benjamin, comprehendit eum custos portæ, & imposuit ei, quod fugeret ad Chaldaeos. *Jer.* 37.

Nunciante Jeremia propheta voluntatem Domini populo terræ, qui remanserat post destructionem Jerusalem, dixerunt ei: Mendacium tu loqueris, non te misit Dominus, sed Baruch filius Neriae incitavit te adversum nos, ut tradat nos in manus Chaldaeorum. *Jer.* 43.

Tortores, qui Eleazarum ducebant ad supplicium, in iram versi sunt, propter sermones ab eo dictos, quos illi per arrogantiam dictos arbitrabantur. 2. *Mach.* 6.

Videntes discipuli supra mare Dominum ambulantiem, putaverunt phantasma esse, & præ timore clamaverunt. *Matth.* 14. *Marci* 6.

Simon

Simon Pharisæus videns mulierem peccatricem ad pedes Domini stentem, ait intra se dicens: Hic si esset propheta, sciret, qualis esset. *Luc.* 7.

Ad hoc, quod nullus de se alte sentiat, nec male sentiat de aliquo, multum valet exemplum, quod adducit Salvator de iactante se Pharisæo & humili publicano. *Luc.* 18.

Videntes Judæi Apostolos Domini, post effusionem Spiritus sancti, loquentes variis linguis, dicebant quidam eorum: Quia multo pleni sunt. *Act.* 2.

Omnes discipuli Christi timebant Saulum post conversionem suam, non credentes, quod esset discipulus, donec Barnabas duxit illum ad apostolos, & narravit illis, quomodo in via vidisset Dominum, & quomodo in Damasco fideiualiter egit in nomine Domini Jesu. *Act.* 9.

Tribunus Lytius, videns Paulum a Judæis tam male tractari, quaesivit ab eo: Nonne tu es Aegyptius, qui ante hos dies tumultum concitasti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum Sicariorum? *Act.* 21.

Ut viderent Barbari pendentiem viperam in manu Pauli, ad invicem dicebant: Utique homicida homo est hic. Et estimabant eum in rumorem convertendum, & subito casurum & moriturum. *Act.* 28.

T.

Templa honoranda.

Locutus est Dominus ad Moysen dicens: Facies labium tuum ad lavandum, & missa aqua, lavabunt in eo Aaron & filii ejus manus suas ac pedes, quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii. *Exod. 30.*

Non licebat, nisi paucis, intrare tabernaculum, nec vasa ipsius tangere. *Num. 4.*

Diligentior & ferventior fuit Salomon in ædificatione templi Dei, quam in ædificatione domus propriæ. Nam domum Dei complexit septem annis, domum vero propriam tredecim annis. Præterea citius cepit ædificare templum quam domum suam. *3. Reg. 6.*

Magnam facit Salomon solennitatem in ædificatione templi. *3. Reg. 8.*

Præcepit Jojada Pontifex, ut Athalia educeretur extra templum, & non occideretur in templo Domini. *4. Reg. 11.*

Magnam curam videbatur Dominus habere de templo, quando præcepit Cyro regi Persarum, ut ædificaret ei domum in Jerusalem. Et intelligitur de domo materiali, sicut patet in textu. Et hoc per Isaiam ante prædictum fuerat per 200. annos. *1. Esd. 1. Isa. 45.*

Rever-

Reversi de Babylonica captivitate Judei prius ceperunt ædificare templum, quam muros civitatis: Licet multos haberent inimicos, de quibus die ac nocte timebant. *1. Esd. 3.*

Commendatur Tobias, qui ibat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi orabat Dominum. *Tob. 1.*

Obienta victoria de inimicis, qui contaminaverunt templum, dixit Judas & fratres ejus, antequam de domibus propriis aliquam facerent mentionem: Ecce contriti sunt inimici nostri, ascendamus nunc mundare sancta, & renovare. *1. Mach. 4.*

Rex Demetrius statuit, quod quicumque confugerit in templum, quod est Jerusalem, & in omnibus finibus ejus, obnoxii regi in omni negotio, dimittantur. *1. Mach. 10.*

Euntibus Judæis ad bellum contra Nicanoris exercitum, erat pro uxoribus & filiis, item pro fratribus & cognatis minor sollicitudo, maximus vero & primus pro sanctitate timor erat templi. *2. Mach. 15.*

Quadragesimo die voluit Dominus in templum deferri & offerri. *Luc. 2.*

Item duodecim annorum factus, disputans in templo fuit inventus. *Eodem.*

Postea de templo vendentes & ementes plures ejecit. *Matth. 21. Marc. 11. Luc. 19. Joan. 2.*

Idem in templo frequenter docuit, & miracula quædam fecit. *Matth. 21. Marc. 1. & 12. Luc. 19. & 21. Joan. 7.*

K k 5

Arguit

T.

Templa honoranda.

Locutus est Dominus ad Moysen dicens: Facies labium tuum ad lavandum, & missa aqua, lavabunt in eo Aaron & filii ejus manus suas ac pedes, quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii. *Exod. 30.*

Non licebat, nisi paucis, intrare tabernaculum, nec vasa ipsius tangere. *Num. 4.*

Diligentior & ferventior fuit Salomon in ædificatione templi Dei, quam in ædificatione domus propriæ. Nam domum Dei complexit septem annis, domum vero propriam tredecim annis. Præterea citius cepit ædificare templum quam domum suam. *3. Reg. 6.*

Magnam facit Salomon solennitatem in ædificatione templi. *3. Reg. 8.*

Præcepit Jojada Pontifex, ut Athalia educeretur extra templum, & non occideretur in templo Domini. *4. Reg. 11.*

Magnam curam videbatur Dominus habere de templo, quando præcepit Cyro regi Persarum, ut ædificaret ei domum in Jerusalem. Et intelligitur de domo materiali, sicut patet in textu. Et hoc per Isaiam ante prædictum fuerat per 200. annos. *1. Esd. 1. Isa. 45.*

Rever-

Reversi de Babylonica captivitate Judei prius ceperunt ædificare templum, quam muros civitatis: Licet multos haberent inimicos, de quibus die ac nocte timebant. *1. Esd. 3.*

Commendatur Tobias, qui ibat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi orabat Dominum. *Tob. 1.*

Obiit victoria de inimicis, qui contaminaverunt templum, dixit Judas & fratres ejus, antequam de domibus propriis aliquam facerent mentionem: Ecce contriti sunt inimici nostri, ascendamus nunc mundare sancta, & renovare. *1. Mach. 4.*

Rex Demetrius statuit, quod quicumque confugerit in templum, quod est Jerusalem, & in omnibus finibus ejus, obnoxii regi in omni negotio, dimittantur. *1. Mach. 10.*

Euntibus Judæis ad bellum contra Nicanoris exercitum, erat pro uxoribus & filiis, item pro fratribus & cognatis minor sollicitudo, maximus vero & primus pro sanctitate timor erat templi. *2. Mach. 15.*

Quadragesimo die voluit Dominus in templum deferri & offerri. *Luc. 2.*

Item duodecim annorum factus, disputans in templo fuit inventus. *Eodem.*

Postea de templo vendentes & ementes plures ejecit. *Matth. 21. Marc. 11. Luc. 19. Joan. 2.*

Idem in templo frequenter docuit, & miracula quædam fecit. *Matth. 21. Marc. 1. & 12. Luc. 19. & 21. Joan. 7.*

K k 5

Arguit

Arguit Dominus pharisæos: qui dicebant, aurum templi sanctius esse templo. *Matth. 23.*

Recepto sancto Spiritu, Petrus & Joannes ascenderunt in templum, ad horam orationis nonam. Et tunc factum est primum sanctis miraculum, quod factum fuit post ascensionem Domini. *Act. 3.*

Angelus Domini per noctem, aperiens januam carceris & abducens Apostolos, dixit, Ite, & stantes loquimini in templo omnia verba vite ejus. *Act. 5.*

Commendatur Eunuchus ille Candacis regine Æthiopum: quia de Æthiopia venit adorare in Jerusalem. Sed nota, quod etiam sedens in curru, legebat Isaiam prophetam. Quod est contra multos, qui euntes ad loca sancta, non legunt vel referunt sacra documenta, sed multiplicent vana verba. *Act. 8. Ibi.*

Quamvis Judæi gravi odio persequerentur Paulum, tamen in templo noluerunt occidere, sed traxerunt eum extra templum, ut foris occiderent. *Act. 21.*

Tentatio Dei per hominem.

Abraham ingrediens Ægyptum, prudenter tacuit Saram esse uxorem suam: ne si hoc dixisset, seipsum & illam discrimini commississet. *Gen. 12. Et 20.*

Et Isaac similiter, nisi autem sic fecisset, Dominum quodammodo tentasset, ut dixit Augustinus. *Gen. 26.*

Multo-

Multoties tentaverunt Dominum filii Israel in deserto. *Num. 14.*

Superati filii Israel a Philistinis dixerunt, quare percussit nos Deus coram Philistinim, & duxerunt secum arcam Domini ad prælium, quæ capta fuit, & illi magna plaga percussi. *1. Reg. 4.*

Sciebat David se esse unctum in regem, & quod deberet regnare post Saul, juxta id, quod promiserat Samuel, nos tamen committebat se discrimini, sed faciebat ad sui custodiam, quod poterat. *1. Reg. 22.*

Cum magnus piscis invasisset Tobiam, non expectavit, quod angelus eum liberaret, qui tamen velociter hoc facere potuisset, sed apprehendit branchiam ejus, & traxit eum in siccum. *Tob. 6.*

Ozias statuit cum populo, ut transactis quinque diebus, nisi veniret adjutorium, traderent se Holoferni: Dixit autem Judith presbyteris civitatis: & qui estis vos, qui tentatis Dominum? non est iste sermo, qui misericordiam provocet. *Judith. 8.*

Tentatus Dominus a diabolo, ut ipse se de pinnaculo templi præcipitaret, respondit: Non tentabis Dominum Deum tuum: poterat enim aliter descendere. *Luc. 4. Matth. 4.*

Pharisæi volentes capere Jesum in sermone, fecerunt ab eo queri, utrum liceret dare tributa Cæsari an non. Cognita Jesus nequitiis eorum, ait: quid me tentatis hypocrite &c. *Matth. 22.*

Cum

Cum eiecisset dæmonium Dominus. & loqueretur mutus, quidam tentantes, signum de celo querebant ab eo. *Luc. 11.*

Dure increpando dixit Petrus Saphiræ uxori Ananiz: quid conspirastis inter vos, ut tentaretis Spiritum Domini? *Act. 5.*

Dere, quam Paulus potuit per humanam industriam facere, nolbat miracula expectare. Unde apud Damascum eum insidiarentur ei Judæi, fecit se per murum in sporta dimitti. *Act. 9.*

Item cum astrictum loris vellet tribunus eum facere torqueri, dixit se esse civem Romanum: rursus dixit se esse Phariseum, ut poneret diffensionem inter Judæos; & cum haberet iniquum iudicem, Cæsarem appellavit. *Act. 22. 23. & 25.*

Tentatio hominis per Deum.

Tentavit Deus Abraham, & dixit ad eum, tolle filium tuum. *Gen. 22.*

Dixit Dominus ad Moysen: Ecce ego plenum vobis panes de celo, egrediatur populus & colligat &c. sequitur: Ut tentem eum, utrum aubulet in lege mea vel non. *Exod. 16.*

Loquente Domino cum Moysè, cunctus populus audiebat voces, & lampades, & sonitum buccinæ, montemque fumigantem, & perterriti ac pavore percussi, dixerunt Moysi: Loquere in nobis &c. & ait Moyses: Nolite timere, ut enim probaret vos, venit Deus, & ut terror illius esset in vobis, & non peccaretis. *Exod. 20.*

Non

Non delevit Dominus penitus gentes omnes de terra promissionis, ut in ipsis experiretur Israel, utrum custodiret ejus mandata. *Judic. 2.*

Dereliquit Dominus Ezechiam, ut tentaretur, & nota fierent omnia, quæ erant in corde ejus, quando venerat nuntius regis Babylonis ad eum. *2. Paral. 32.*

Postquam Tobias fuerat excecatus, dicitur ibi: Hanc autem tentationem ideo Deus fieri permittit, ut posteris daretur exemplum patientiæ ejus. *Tob. 2.*

Dixit Judith, loquens de filiis Israel, quos illo tempore Holofernes destruere cogitabat: Memores esse deberent, quia tentati sunt patres nostri, ut probarentur, si vere colerent Deum. *Judith. 8.*

Propter gravissimas tribulationes, quas passus est Job, ipse dicebat de seipso: probavit me quasi aurum, quod per ignem transit. *Job. 23.*

Petebat David a Domino dicens: Proba me Domine & tenta me. Domine probasti me &c. *Psal. 25. & 138.*

Ambulans Dominus Jesus super aquas iussit Petrum venire ad se. Videns autem ventum validum, timuit. *Matth. 14.*

Dixit Dominus ad Philippum: unde ememus panes, ut hi manducent? hoc autem dicebat tentans eum. *Joan. 6.*

Petrus ait: modicum nunc oportet contritari in variis tentationibus, ut probatio vestræ fidei

fidei multo pretiosior auro, quod per ignem probatur, inveniatur in laudem &c. 1. Pet. 1.

Tentatio diaboli.

Serpens callidus ad tentandum, imo diabolus in serpente, humanum genus ex parte debiliorum, & ad peccandum promptiorum aggressus est. Non enim Adam primum tentavit sed Evam. Item explorando a longe incepit, non statim comedere vitium fructum ex abrupto suavit.

Item negavit poenam secutam pro mandati transgressione, & magna bona asseruit asutura pro una tali concessione. Gen. 3.

Spiritus mendax frequenter in tentatione mentitur. Unde dixit Eva: Nequaquam moriemini. Ita dixit Salvatori, cum ostendisset ei omnia regna mundi: Mihi tradita sunt, & cui volo, do illa. Eodem Luc. 4.

Tum & scripturam Saram perverſe allegat; dixit enim Domino angelorum: Angelis suis mandavit de te, &c. Matth. 4.

Confurrexit Sathan contra Israel, & incitavit David, ut numeraret Israel. 2. Paral. 21.

Petivit Sathan a Domino, ut Job tangere- tur in rebus, & liberis, & corpore. In quo potest notari & calliditas, & malignitas, & infirmitas inimici. Job. 1, 2.

Non expedit tentationes suas revelare alicui homini, quem credit tentatum de simili peccato fore, sed magis alicui discretio & sancto, qui cum

cum confortet in bono. Unde duo senes, quando sibi invicem concupiscentiam suam indicaverunt, ad pejus provocati fuerunt. Dan. 13.

Tentatio Domini nos influit ad vincendum omne genus tentationis. Fuit enim tentatus a tribus, ad que omnia possunt tentamenta reduci. Et nota, quod non per potentiam, sed per scripturam tentatorem vicit. Matth. 4. Luc. 4.

Ait Dominus Simoni Petro, instante passione sua: Ecce Sathan expetivit vos, ut cribraret sicut triticum, ego autem rogavi pro te. Luc. 22.

Diabolus misit in cor Judæ, ut traderet Dominum Jesum Christum. Joan. 13.

Dixit Petrus Ananias: Cur tentavit Sathanas cor tuum mentiri Spiritui sancto, & fraudare de pretio agri? Act. 5.

Testimonium falsum.

Precipit Deus per Moysen: Non suscipies vocem mendacii, nec junges manum tuam, ut pro impio dicas falsum testimonium. Exod. 23, 1.

Falsorum testimonium eriminationibus Naboth innocens lapidibus obruitur, ejusque vinea a Rege Achab & impia Jezabel rapitur: ipsi autem testes falsi ignominiose trucidantur. 3. Reg. 21.

Falsi testes innocentem Sufannam adulterii insimulant; falsitatis autem convicti, lapidibus obruuntur. *Dan. 13. 34.*

Principes Sacerdotum & omne consilium querebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent, & ipsi male perierunt. *Matth. 26. 59.*

Novissime venerunt duo falsi testes contra Jesum, & dixerunt: Hic dixit: possum destruere templum Dei, & post triduum reedificare illud. Jesus autem ad omnia tacuit. *Matth. 26. 60.*

Milites, accepta pecunia, Christum, quem a morte resurgentem suis oculis conspexerant, a discipulis noctu clam sublatum per urbem proclamaverunt. *Matth. 28. 12.*

Seniores & Scribæ contra Stephanum falsos testes submiserunt, quorum calumnia blasphemie convictum occiderent. *Act. 6. 11.*

Timor Dei.

Usque ad beatitudinem confirmatam non potest esse securitas. Nam & angeli in caelo empyreo, & peccati parentes in terrestri paradiso peccaverunt. *Gen. 3.*

Loth inter peccatores peffimos bonus fuit, & ceteris inde eum filiabus propriis in monte peccavit. *Gen. 19.*

Defectus timoris Divini est causa peccati, ideo dixit Abraham ad Abimelech: Cogitavi me-

mecum dicens: Forfitan non est timor Dei in loco isto, & interficiet me. *Gen. 20.*

Timuerunt obstetrices Dominum, & ædificavit illis domos. *Exod. 1.*

Voluit Dominus filiis Israel multum timorem incutere, ideo eum tonitruis, & igne, & signis terribilibus legem dedit. *Exod. 20.*

Non debet homo confidere in probitate parentum; Abraham enim plures habuit malos filios, unum bonum.

Samuel habuit duos, ambo fuerunt mali, David etiam multos malos. Salomon habuit unum malum & stultum. Et de multis aliis invenitur exempla. *1. Reg. 8.*

Post transitum maris rubri, & submersio-nem exercitus Pharaonis dicitur: Timuit populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moyfi servo ejus. *Exod. 14.*

Abdias dispensator domus Aehab timebat Dominum Israel valde, nam cum interficeret Jezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas, & abscondit eos; & pavit. *3. Reg. 18.*

Homines, quos misit rex Babylonis ad habitandum Samariam, non timebant Dominum, & immisit eis Dominus leones, qui interficiebant eos. *4. Reg. 17.*

Constituit Josaphat iudices in cunctis civitatibus Juda, præcipiens eis inter cetera: Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia facite. Non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas. *2. Paral. 19.*

Tobias senior ab infantia filium suum timere Dominum docuit, & timentes Deum ad convivium suum fecit vocari. Sequitur: Plus timens Deum quam regem, rapiebat corpora occisorum, & sepeliebat. *Tob. 3.*

Tobias junior & amici sui cum timore Domini nuptiarum convivium exercebant. *Tob. 9.*

Constituendo in oratione Domino, dicebar Sara filia Raguelis: Vrum cum timore tuo, non cum libidine mea consensu accipere. *Tob. 3.*

Erat Judith in omnibus vidua famosissima, quoniam timebat Deum valde, nec erat qui loqueretur de ea verbum unum malum. *Judith. 3.*

Inter alia, de quibus commendatur Job, signanter tangitur timor Dei. *Cap. 1. & 2.* Unde ipse dixit: Semper enim tumentes quasi super me fluctus timui Deum. *Job. 31.*

De muliere forti dicitur speculiter: Mulier timens Deum ipsa laudabitur. *Prov. 31.*

Cum plagis perimeretur Eleazarus, ait: Domine, tu scis, quia cum a morte possem liberari, duros corporis sustineo dolores: secundum animam vero, propter timorem tuum, libenter hæc patior. *2. Mach. 6.*

Commota tempestate magna, navis, cum quibus erat Jonas, miserunt ipsam in mare, & stetit mare a furore suo, & timuerunt viri timore magno Dominum, & immolaverunt hostias, & voverunt vota Domino. *Jonas 1.*

Si timendus est aliquis Dominus, quia potest multa bona donare, multo magis summe timendus est Deus, quia summa bona donare po-

test. Unde Tobias: Noli timere fili, multa bona habebimus, si timuerimus Deum. Et quia potest mala inferre, propter hoc Christus dicit: Timece eum, qui potest animam & corpus perdere in gehennam. *Tob. 3. Matth. 10.*

Si graviter est punitus servus ille, qui talentum sibi creditum non multiplicavit, sed ligatum in sudario integrum reportavit, quid fiet de illo, qui omnia dissipat luxuriose vivendo, & quantum in ipso est Dominum impugando. *Luc. 19.*

Valde graviter punientur illi, qui opera iniquitatis & nequitie perpetraverunt. Quod ex hoc apparet, quod ita confunduntur, qui opera misericordie non fecerunt. Ite, dicitur, maledicti. *Matth. 25.*

Simeon erat homo justus, & timoratus, expectans redemptionem Israel. *Luc. 2.*

Viri timorati curaverunt Stephanum a Judæis lapidatum, & fecerunt planctum magnum. *Act. 8.*

Post conversionem Pauli scriptum est: Ecclesia edificabatur, ambulans in timore Domini, & consolatione Spiritus sancti replebatur. *Act. 9.*

Occisione Cornelii Deum timentis, dixit Petrus: In omni gente, qui timet Deum, & operatur justitiam, acceptus est illi. *Act. 10.*

Timor, quo mali timent bonos.

Dixit Abimelech ad Abraham: Deus tecum est in universis, que egis. Jura ergo per Deum, ne mihi noccas. *Gen. 21.*

Aegyptii persequentes filios Israel, qui ibant per medium mare, diserunt: Fugiamus Israel, Deus enim pugnat pro eis. *Exod. 14.*

Videns Saul, quod Dominus esset cum David, cepit timere eum. *1. Reg. 18.*

Princeps quinquagenarius, qui tertio venit ad Eliam, reverenter locutus est ei. Quod quia non fecerant duo alii, fuerunt ab igne delapsa veniente consumpti. *4. Reg. 1.*

Factum est cum completus esset murus Jerusalem, ut timerent universae gentes, quae erant in circuitu. *2. Esd. 6.*

Cecidit timor Judae & fratrum ejus, & formido super omnes gentes in circuitu eorum, & pervenit nomen ejus ad regem. *1. Mach. 3.*

Audierunt adversarii, quia paratus est Joathas cum suis in bello, & timuerunt, & formidaverunt in corde suo. *1. Mach. 12.*

Postquam Lyfias fuit debellatus a Juda Machabaeo, voluit pacem facere cum eo, & promisit consenturum se omnibus, quae justa erant, quasi ad voluntatem Judae. *2. Mach. 11.*

Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum & sanctum, & custodiebat eum. *Marc. 6.*

Post terribilem mortem Anniae & Saphirae, erant omnes discipuli in porticu Salomonis: ceterorum autem nemo audebat se illis conjungere, sed magnificabat eos populus. *Act. 5.*

Cum Paulus & Silas essent in carcere pariter positi, & pedes eorum ligno stricli, subito terrae motus factus est magnus. Custos autem

car-

carceris tremefactus procidit Paulo & Silae ad pedes, & ait: Domini, quid me oportet facere, ut salvus sim? *Act. 16.*

Traditiones Ecclesiasticae.

Cum Jeremias Rechabitis vinum apponeret, noluerunt illud bibere, dicentes: Pater noster praecepit nobis, dicens: Non libetis vinum vos, & filii vestri usque in sempiternum. Hinc magnam apud Deum gratiam promeruerunt, quod parentum traditioni obediverint. *Jerem. 35.*

Moyfes remisit Israelitas ad traditiones majorum, dicens: Memento dierum antiquorum, cogita generationes singulas, interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi, majores tuos, & dicent tibi. *Deut. 32. 7.*

David clare se traditionibus edoctum pronuntiat, cum ait: Deus, auribus nostris audivimus. Patres nostri annuntiaverunt nobis opus, quod operatus es in diebus eorum, & in diebus antiquis. *Psal. 43. 1.*

Paulus, electo Sila, profectus est, traditus gratiae Dei a fratribus. Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmandus Ecclesias, praecipiens custodire praecipua Apostolorum & Seniorum. *Act. 15. 40.*

Cum Paulus & Silas pertransissent civitates, tradebant eis custodire dogmata, quae erant decreta ab Apostolis & senioribus, qui erant Hierosolymis. *Act. 16. 4.*

Paulus monet Thessalonicenses: stete, & tenete traditiones, quas didicistis per sermonem, sive per epistolam nostram. 2. *Thess.* 2, 14.

Item laudat Corinthios, quod ea, quae illis tradidisset, sedulo tenerent. 2. *Cor.* 11, 2.

Tribulatio, & ejus utilitas.

Plus crevit Joseph in exilio in terra paupertatis suae, quam crevisset inter fratres suos in terra nativitatis suae. *Gen.* 41.

Fratres Joseph locuti sunt ad invicem: Merito haec patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum; ideoque venit super nos tribulatio. *Gen.* 42.

Filii Israel creverunt ex oppressionibus & tribulationibus Pharaonis. Quanto opprimebant eos Aegyptii, tanto magis multiplicabantur & crescebant. *Exod.* 1.

Afflicti filii Israel a serpentibus ignitis, dixerunt ad Moysen: Peccavimus, quoniam locuti sumus contra Dominum & contra te &c. Antequam vero Dominus illis serpentes immitteret, nec peccatum suum recognoscebant, nec divinum auxilium postulabant. *Num.* 21.

Toto tempore principatus Josue, quando filii Israel gravissima praelia habuerunt, non leguntur a Domino recessisse, sed cito post, quando in abundantia & quiete fuerunt. *Josue.* 1.

Audierunt filii Israel, quod Philistae essent congregati, ut venirent contra eos, & timentes

tes diserunt Samueli: Ne cesses pro nobis clamare ad Dominum. 1. *Reg.* 7.

Fugiens David a facie Absalon, servo suo maledicente sibi, patiens fuit. Sed obrepta victoria superbivit, quando jussit populum numerari. 2. *Reg.* 16, & 24.

Videns David Dominum propter peccatum elationis ejus iratum, humiliter recognovit culpam suam, & petiit, ut ipsamet puniretur, & populo parceretur. *Ibidem.*

Eliam, fugientem reginam Jezabel persequentem, Angelus Domini confortavit, & panem & aquam ei ostendit. 3. *Reg.* 19.

Pane tribulationis & aqua angustiae jussus est Michaeas propheta sustentari in carcere. Propterea, quia noluit Achab juxta suam voluntatem respondere. 3. *Reg.* 22.

Voluit Dominus ut viri Juda assigerentur a rege Aegypti, ut scirent distantiam servitutis divinae & servitutis regni terrarum. 2. *Paral.* 12.

Postquam Manasses angustiatius est, oravit Dominum, cum esset vinculus in Babylone, & egit poenitentiam valde coram Domino, & exaudivit Dominus orationem ejus. 2. *Paral.* 33.

In tribulationis tempore clamaverunt ad te, & tu de caelo exaudisti eos, & secundum miserationes tuas multas dedisti salvationes. 2. *Esd.* 9.

Permittente Deo, post bona opera Tobias fuit excaecatus, & deinde derisus est ab illis, qui cum debuerant consolari. Sed postea Dominus multipliciter consolatus est eum. *Tob.* 3.

De populo suo loquens Judith, dixit: Memores esse debetis, quando Abraham pater vester tentatus est, & per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus est. *Judith. 8.*

Tribulationes sustinuit Job in anima uxoris, & amicorum suorum opprobria & contumelias, quæ ipsum ad tristitiam provocare deberent, in corpore gravissimas infirmitates, quæ totum corpus a planta pedis usque ad verticem occupabant. In amissione rerum & liberorum. In subtractione solatii, quia anhelitum uxor ejus abhorrebat. Alii etiam juvenes, seu viles homines, ipsum deridebant, & ejus faciem conspuebant. *Job. 30.*

Sanctificatus in utero Jeremias & prophetiæ spiritu plenus, dicebat de se, quod erat vir rixæ, & discordiæ in universa terra, & quod omnes maledicebant ei. *Jer. 16.*

Pro veritate vero, quam populo prædicabar, fuit quandoque percussus, pluries incarceratus *Cap. 38.* Et tandem ab ipso populo lapidatus. *Jer. 36.*

Exul Ezechiel in Chaldæa, in medio captivorum, vidit mirabiles Dei visiones. Per quod patet, quoniam in tribulationibus frequenter Deus hominem consolatur. *Ezech. 1. & deinceps.*

Bene apparet, Dominum esse cum homine in tribulatione, per illos socios Danielis, cum quibus vidit Nabuchodonosor quartum, similem filio Dei. *Dan. 3.*

Na-

Nabuchodonosor in prosperitate fuit arrogans & superbus, ideo ejectus ab hominibus & in bestiam mutatus; recuperavit autem sensum, quem amiserat in honore elatus, & laudavit altissimum, quem blasphemaverat prius. *Dan. 4.*

Tantum, vel amplius laudatus fuit Deus ex trium puerorum patientia, quam habuerunt in formatis tribulatione, quam ex Danielis sapientia, quam habuit in somniorum expositione seu interpretatione. *Dan. 2. & 3.*

Susanna in condemnatione mortis posita, nec habens recursum ad humanum adiutorium, stens respexit ad cælum, sicut avis in terra ab hominibus & canibus circumcincta non habet refugium, nisi elevet se in altum. *Dan. 13.*

Post obitum Judæ Machabæi emerferunt iniqui, & facta est tunc valida, & abstulit Baceides impius Dominos regionis, & facta est tribulatio magna in Israël. *1. Mach. 9.*

Decretum exit contra Judæos tam iniquum, ut omnes trucidarentur, qui sacrificare volebant. Erat ergo Judææ miseris magna. *2. Mach. 6.*

Antiochus, cum esset sanus, fuit crudelis homicida, superbus: postea percussus a Deo gravissima & insanabili plago, propositum & verba mutavit. *2. Mach. 9.*

Natus in mundo cito passus est Dominus pressuram mundi: ita quod Joseph accepit eum & matrem ejus, & fugit in Ægyptum. De

L 5

mul-

multis afflictionibus & injuriis, quas passus est, require in Tit. De Patientia. *Matth. 2.*

Apostoli præcepto magistratum flagellabant gaudentes, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. *Act. 5.*

Quoniam vero Paulus tunc non esset cum illis, tamen ipse postea de se dixit: Gloriamur in tribulationibus. Et ad Corint. Libenter glorior in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. *2. Cor. 12.*

Lapidato a Judæis Stephano, facta est magna persecutio in Ecclesia, quæ erat Jerosolymis, ac omnes dispersi sunt per regiones Judææ & Samariæ, præter Apostolos. Sed nota, quod multum profuit ad divulgationem Evangelii. *Act. 8.*

Haseri potest ex Actibus Apostolorum, quot Paulus tribulationes seu persecutiones passus est, post conversionem suam. *Act. 9. & seq.*

Consilium fecerunt Judæi, ut interficerent eum nocte, parabantur insidiæ, & dimissus est in sports per murum. *Act. 9. 2. Cor. 11.*

Cum essent in Antiochia Pisidiæ Paulus & Barnabas, disseminaverunt verbum Dei per universam regionem. Judæi excitaverunt persecutiones in eos, & ejeti sunt de sinibus Israel. At illi, excusso pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. *Act. 13.*

In civitate Lystris propter hominem claudum, quem curavit Paulus, in tanto honore fuerunt, quod homines illis sacrificare volebant. Superleverunt autem quidam Judæi, & per-

& persuaserunt turbis, lapidantesque Paulum, traxerunt extra civitatem, aestimantes eum mortuum esse. *Act. 14.*

Deinde in Macedonia occasione puelle, a qua Paulus ejecit spiritum Pythonem, Domini illius doletes de questu amisso, apprehenderunt Paulum & Silam socium ejus, & dixerunt, eos esse turbatores civitatis. Magistratus autem jussit eos virgis exeri, & in carcerem mitti, & pedes eorum ligno stringi. *Act. 16.*

Postea apud Thessalonicam, cum multi credidissent, zelantes Judæi concitaverunt per quosdam malos homines civitatem, fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Berrhæam. Ubi cum multi Verbum Dei suscepissent, Judæi, hoc cognito, venerunt illuc, commoventes multitudinem & turbantes: statimque Paulum dimiserunt fratres, & per mare deduxerunt Athenas. *Act. 17.*

Apud Corinthum quoque instabat verbo Paulus, testificans Judæis esse Christum Jesum. Contradictentibus autem illis & blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos: Sanguis vesler super caput vestrum. *Act. 18.*

Gallione autem proconsule Acheoræ, insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum, & adduxerunt eum ante tribunal, dicentes: Quod hic homo contra legem persuadet hominibus colere Deum. *Ibidem.*

Existente Paulo Ephesi, & sôcialiter loquente Verbum Dei, & multa ibidem miracula faciente, Demetrius quidam argentarius, faciens

ciens ades Dianæ, convocatis artificibus, concitavit maximam turbationem adversus Paulum, quem dicebat avertere turbam a cultu Deorum. His auditis repleri sunt ira, & clamaverunt, dicentes: Magna Diana Ephesiorum. *Act. 19.*

Paulo navigante de Græcia in Syriam, factæ sunt ei insidiæ a Judæis, habuitque consilium, ut reverteretur per Macedoniam: comitati sunt autem eum multi fratres de diversis locis. *Act. 20.*

Quidam Judæi Asiæ, cum vidisset in templo Paulum, concitaverunt omnem populum, & iniecerunt manus in eum, clamantes: Viri Israëlitarum adjuvate. Et apprehenderunt Paulum, trahentes extra templum. Quærentibus autem illis eum occidere, nunciatum est tribuno, quod tota confunderetur Jerusalem, qui assumptis militibus, decurrit ad illos. Videntes autem tribunum & milites, cessaverunt percutere Paulum. Tunc apprehendit tribunus eum, & jussit aligari catenis duabus. *Act. 21.*

Vociferantibus Judæis adversus Paulum & projicientibus vestimenta sua, & pulverem iactantibus in aerem, jussit eum tribunus duci in castra, & flagellis cædi, & torqueri, ut scirent, propter quam causam acclamarent ad eum. *Act. 22.*

Cum esset Paulus a tribuno detentus, Judæi plus quam 40. dixerunt principi sacerdotum: Devotione devovimus nos nihil gustaturos, donec decidamus Paulum. Nunc ergo faciat, ut adducatur, & nos, priusquam appropin-

quet,

quet, parati sumus occidere illum. Sed tributus a nepote Pauli monitus, fecit eum ad Felicem præsidem cum manu fori & tutela deduci. *Act. 23.*

Existens coram Felice præside Paulus, fuit a Judæis tanquam seditiosus & peltifer accusatus, qui cum eum & Judæos frequenter audisset, & tempus ita transisset, habuit quandam Festum nomine. suo loco Cæsarem successorem. Volens autem Felix gratiam præstare Judæis, reliquit Paulum vincitum, a quo iudice Festo Paulus sentiens se gravari, Cæsarem appellavit. *Act. 25.*

Postea (supple post appellationem) Romanam carena vincitus, & tempore hyemali naufragium passus, multas tribulationes & angustias toleravit. *Act. 27. & 28.*

Paulus & Barnabas hortabantur, ut permanerent in fide, quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. *Act. 14.*

De seipso scribens Apostolus ait: Nolumus vos ignorare fratres de tribulatione nostra, quæ facta est in Asia, quia supra modum gravati sumus, supra vires nostras, ut taderet nos etiam vivere. *2. Cor. 1.*

Cum venissemus Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus. Foris pugna, intus timores. *2. Cor. 7.*

Commendans Apostolus Thessalonicenses ait: Vos imitatores nostri facti estis & Domini, acci-

acci-

accipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti. 1. *Thess.* 1.

Ab adventu Spiritus sancti in discipulos usque ad tempus illud, quo sub Domitiano Joannes Apollolus fuit in exilium relegatus, fluxerunt anni circiter 50. nec toto illo tempore legitur, tot & tantas consolationes divinas habuisse, quot habuit modico tempore, quo tribulationem perpassus est: sicut apparet *Apoc.* 1. *Apoc.* 1. & per totum.

Tyranni.

Varias advenit nequitas Pharaos, ut posset extinguere, vel ad numerum parvum redigere filios Israel. Imprimis eos duris laboribus præcepit affligi: deinde masculos occidi, postea eos mandavit in fluvium projici, & feminas reservari. Primo simpliciter dixit Pharaos: Nescio Dominum, & Israel non dimittam. Deinde concessit dicens: Ite, sacrificate Domino in terra hæc. *Exod.* 1. *urque ad Exod.* 10.

Postea dimittere eos voluit, ut sacrificarent Domino in deserto. Veruntamen longius ne abirent, postmodum voluit, ut viri irent, dum tamen oves & armenta dimitterent. *Eodem.*

Postquam intellexit Pharaos, quod filii Israel voluerunt sacrificare Domino, durius afflixit eos. *Exod.* 5.

Se

Septuaginta reges, amputatis manuum ac pedum summitatibus, colligebant reliquias sub mensa Adonibezec. *Judic.* 1.

Abimelech filius Gedeonis, usurpato dominio super populo, 70. viros fratres suos occidit super lapidem unum. *Judic.* 9.

Post multa beneficia a David percepta, Saul quæsit eum ad mortem, & occidit 85. viros, portantes Ephod. 2. *Reg.* 22.

Virum Dei, argumentem Jeroboam pro altari sacrilego, quod construxerat, præcepit ipse Jeroboam apprehendi. 3. *Reg.* 13.

Jezebel fecit Eliam ad mortem quæri, quia prophetas Baal fecit occidi. 3. *Reg.* 19.

Naboth Israelites lapidatus fuit, procurante Jezebel, & fecit falsos testes contra illum produci. 3. *Reg.* 21.

Achab rex Israel fecit poni Michæam prophetam in carcerem, & sustentari pane tribulationis & aqua angustia. 3. *Reg.* 22.

Cum factum esset Verbum Domini in manu Jehu prophete contra Baasa regem Israel, & contra domum suam, occidit prædictum prophetam. 3. *Reg.* 16.

Manasses rex Juda sanguinem innoxium effudit, & implevit Jerusalem cruore innocentium. 4. *Reg.* 21.

Cum reversus esset Sennacherib fugiens a Judæa, ob plagam, quam contra eum fecerat Deus propter blasphemiam suam, iratus multos Judæos occidit &c. *Tob.* 1.

Na

Nabuchodonosor dixit Holoferni: Non par-
cet oculus tuus ulli regno. *Judith. 2.*

De Holoferne vero postea legitur: Quod
tantus metus illis provinciis incubuit, ut uni-
versarum urbium habitatores exirent obviam
venienti, excipientes eum cum coronis & lam-
padibus, ducentes choros in tibiis & tympanis,
neg tamen illa facientes ferocitatem pectoris ejus
mitigare poterunt. *Judith. 3.*

Quia Mardocheus superbissimo Aman ge-
nua non flectebat, magis elegit Aman procura-
re omnes Judæos occidi, quam parcere uni soli.
Eph. 3.

Ad petitionem principum populi, præce-
pit Sedecias rex Juda, Jeremiam prophetiam
mitti in lacum, in quo non erat aqua nec lu-
men. *Jerem. 38.*

Rex Babylonis occidit filios Sedecie regis
Juda in oculis ejus in Reblatha, oculos quoque
ejus eruit, & vinxit eum compedibus, ut ad-
daceretur in Babylonem. *Jerem. 39.*

Nabuchodonosor rex Babylonis in furorem
versus præcepit, ut perirent omnes sapientes
Babylonis: pro eo scilicet, quod non poterant
ei somnium, quod viderat, indicare. *Dan. 2.*

Mira crudelitas fuit, cum Nabuchodonosor
rex Babylonis fecit socios Danielis in fornacem
ignis ardentis mitti. *Dan. 3.*

Antiochus ascendit Jerusalem, & fecit
eandem hominum, & effuderunt sanguinem in-
nocentem per circuitum sanctificationis Jerusa-
lem, & multa &c. *1. Mach. 1.*

Com.

Comprehendit exercitus Antiochum filium
Antiochi & Lyfiam, & deduxit eos ad Demet-
rium, qui voluit videre eos, & occidit eos
exercitus. *1. Mach. 7.*

Tryphon cepit Jonathan proditoris, cum-
que teneret eum, petiit pro ejus liberatione
200. talenta argenti, & duos filios ejus pro ob-
sidibus. Quos cum haberet, occidit nequissime
patrem cum filiis. *1. Mach. 13.*

Rogatus a Menelao Andronicus, & per
munera, quæ accepit ab eo, corruptus, occi-
dit Oniam summum sacerdotem. *2. Mach. 4.*

Rex Antiochus Menelatum hominem sacri-
legum de sceleribus multis accusatum absolvit,
& accusatores ejus morte damnavit, & eum
immunem dimisit. *Ibidem.*

Nimiam crudelitatem in Eleazarum illi ty-
ranni ab Antiocho missi exercuerunt, & simili-
ter in illos septem fratres, & eorum matrem.
Mach. 6. 7.

Videns Herodes, quod illulus esset = Magis,
iratus est valde, & mittens occidit omnes pue-
ros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus
finibus ejus, a bimarum & infra. *Matth. 2.*

Sciebat Herodes Tetrarcha, Joannem Bap-
tistam esse virum justum & sanctum. Et tamen
ad petitionem unius meretricis, fecit eum in
carcere decollari. *Matth. 14. Marc. 6.*

Pilatus sciebat, quod Judæi per invidiam
tradidissent Dominum, & nullam causam pote-
rant invenire. Tamen ad eorum clamores, &
Hæopi Exempla. M m timens

timens perdere amicitiam Cæsaris, ipsum flagellatum tradidit voluntari eorum. *Matth. 27.*

Accesserunt quidam Pharisæorum ad Dominum Jesum dicentes: Exi, & vade hinc, quia Herodes vult te occidere. *Luc. 13.*

Herodes Tetrarcha multo tempore cupiebat videre Jesum, & viso eo gavisus est valde, & tamen sprevit illum cum exercitu suo, & illi sit, & indutum illum veste alba dimisit ad Pilatum. *Luc. 23.*

Misit Herodes rex Agrippa manus, ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis. Videns autem, quia placeret Judæis, apposuit ut, apprehenderet & Petrum. *Act. 12.*

A quibus tamen fuit Paulus mendaciter accusatus, pro eo, quod ipse spiritum Pythonicum eiecerat a quadam puella. Magistratus autem iusserunt eum & Sylam ejus socium virgis caedi, & in carcerem mitti, & pedes eorum ligno stringi. *Act. 16.*

Felix Præses sperabat, quod pecunia ei daretur a Paulo, quoniam tenebat vinclum, propter quod frequenter accersens eum loquebatur eum eo. Successit autem ei Festus, & volens Felix gratiam præstare Judæis, reliquit Paulum vincitum: propterea Paulus compulsus est Cæsarem appellare. *Act. 24.*

U. & V.

Vana & stulta confidentia.

Vana & stulte nimium in se confidebant edificatores turris Babel, quorum linguas merito confudit Dominus. *Gen. 11.*

Pharao & Egyptii in curribus & equis stulte confidentes, dum adversus Dominum persequerentur Hebræos, submersi sunt in mari rubro. *Exod. 14.*

Nimis in vicibus suis confidentem Goliath gigantem occidit David adhuc puerulus. *1. Reg. 17.*

Nec minus vana fuit Holofernis in potentia & armis confidentia, dicentis, non esse Deum, nisi Nabuchodonosor, cujus tamen caput amputavit imbecillis femina. *Judith. 6. & 13.*

Qui confidunt in virtute sua, & in multitudine divitiarum gloriantur. Sequitur: & relinquunt alienis divitias suas, & sepulchra eorum domus illorum in perpetuum. *Pf. 48.*

Qui confidit in divitiis suis, corruet: iusti autem quasi virens folium germinabunt. *Prov. 11.*

Qui confidit in cogitationibus suis, impie agit. *Prov. 12.*

Qui confidit in corde suo, stultus est: qui autem graditur sapienter, ipse salvabitur. *Prov. 28.*

Stultissime in se confidebat, sive Lucifer, sive Nabuchodonosor, cui hæc verba adscribuntur: in cœlum ascendam super alta, & exaltabo solum meum, &c. Unde merito illi respondebat, veruntamen ad infernum detraheris in profundum laci. *Isa. 14.*

Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a Domino recedit cor ejus. *Jer. 17.*

Væ, qui opulenti estis in Sion, & confidentis in monte Samarizæ, optimates, capita populorum, ingredientes pompaticæ domum Israel. *Amos 6.*

Stulta & inanis fuit confidentia Virginum futurarum, quæ accensis lampadibus, non sumpturunt oleum secum. Ideo audire meruerunt: Amen dico vobis, nescio vos. *Matth. 25.*

Petrus quoque nimium in se confidebat, cum dixit: etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. *Matth. 26. Marc. 14.*

Item cum dixit: tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire. *Luc. 22.*

Difficile est confidentes in pecuniis in regnum cœlorum introire, ait Dominus. *Marc. 10.*

Unde diviti illi, qui stultissime confidens in divitiis dicebat: anima, habes multa bona, posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare, responsum est: stulte, hæc nocte repe-

repetent animam tuam a te: & quæ parolli, ejus erunt? *Luc. 12.*

Nec etiam in operibus, quæ sunt de genere honorum, si sint absque charitate, confidendum est. Non enim Phariseus, qui orans dicebat: jejuno bis in Sabatho, decimas do omnium, quæ possideo, descendi justificatus, sed publicanus, qui non audebat oculos ad cœlum levare, sed percutiebat pectus suam, diceas: Deus, propitius esto mihi peccatori. *Luc. 18.*

Verbum Dei auditum.

Aaron locutus fuit omnia verba, quæ dixerat Dominus ad Moysen. Et credidit omnis populus, audieruntque, quod visitasset Dominus filios Israel, & proni adoraverunt. *Exod. 4.*

Dixit Moyses coram Domino: Ecce filii Israel non me audiunt, & quomodo audiet Pharao? *Exod. 6.*

Cunctus populus dixit Moysi una voce: Omnia verba Domini, quæ locutus est, faciemus. Et paulo post assumens Moyses volumen fœderis, legit audiente populo, qui dixerunt: Omnia, quæ locutus est, faciemus. *Exod. 24.*

Eglon, rex Moab, sedebat in æstivo cenaculo, & dixit ad eum Aod: Verbum Dei habeo ad te. Qui statim surrexit de throno, quasi reverentiam exhibens Verbo Dei. *Judic. 3.*

Bene docuit Samuelem Heli, ut diceret Domino loquenti sibi: Loquere Domine, quia audit servus tuus. *1. Reg. 3.*

Achab rex Israel volebat audire Michæam prophetam Domini, quia non prophetabat bonum, sed malum. Vocatus tamen Michæas dixit ei: Audi sermonem Domini. 3. Reg. 22.

Esdras attulit librum legis, & legit in eo aperte, de mane usque ad mediam diem, & omnes populi erant erecti ad librum. Et sequitur: Flebat omnis populus, cum audiret verba legis. 2. Esd. 8.

Respondens Job Domino dixit: Auditus auri audivi te, hunc autem oculus meus videt te. Idcirco me reprehendo, & ago poenitentiam in favilla & cinere. Job. 42.

Factum est verbum Domini ad Jeremiam: Noli subtrahere verbum Dei, si forte audiant, & avertatur unusquisque a via sua mala, & poeniteat me mali, quod cogito facere eis propter malitiam studiorum eorum. Jer. 26.

Dixit Dominus Ezechiel: Vado ad domum Israel, & loqueris verba mea ad eos. Sequitur: Domus Israel noluit audire te, quia nolunt audire me. Ezech. 3.

Verbum Jonæ pervenit ad regem Ninive, & surrexit de solio suo, & abiecit vestimentum suum a se, & indutus est sacco, & sedit in cinere. Jonæ 3.

Herodes Tetrarcha monebat Joannem Baptistam, & custodiebat eum: & auditu eo, multa faciebat, & eum libenter audiebat. Marc. 6.

Maria soror Marthæ, sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius, & audivit tandem

tandem Dominum dicentem: Maria optimam partem elegit &c. Luc. 10.

In fine sermonis in monte, dixit Dominus: Omnis qui audit verba mea, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificavit domum suam supra petram. Matth. 7.

Cum turbæ irruerent in Dominum Jesum, ut audirent verbum Dei, sedens docebat de navicula turbas: Petrus cum sociis, deductis ad terram navibus, iis relicta, ipsi cum sociis secuti sunt Dominum. Luc. 5.

Extollenti vocem mulieri, & dicenti: Beatus venter, qui te portavit: Respondit Dominus: Quinimo beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiant illud. Luc. 11.

Instante dominica passione, legitur: Erat docens quotidie in templo: Et post pauca: Omnis populus suspensus erat, audiens illum. Luc. 19.

Duo discipuli Domini Jesu, cuntes in castellum, nomine Emmaus, loquentes ad invicem de iis, que tempore dominice passionis acciderant, meruerunt habere societatem illius, de quo loquebantur. Luc. 24.

Facto sermone ad plebem in die Pentecostæ post adventum Spiritus sancti, dicitur: His auditis, compuncti sunt corde, & dixerunt ad Petrum, & ad reliquos Apostolos: Quid faciemus viri fratres? Et baptizati sunt circiter tria millia hominum. Act. 2.

Post sanationem claudi, & sermonem Petri, sequitur: Muli, qui audierunt verbum, credide-

diderunt. Et factus est numerus virorum circiter quinque millis hominum. *Act. 4.*

Convocantes duodecim Apostoli multitudinem discipulorum, dixerunt: Non est equum nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Nota tamen, quod ille mensis erant pauperum viduarum. Per quod datur intelligi, quod opus predicationis verbi Dei praeferret operi misericordiae corporalis. *Act. 6.*

Non poterant resistere Judaei sapientiae & spiritui, qui per beatum Stephanum loquebatur. *Act. 6.*

Philippus descendens in civitatem Samariae, praedicabat illis Christum. Intendebant autem turbae his, quae a Philippo dicebantur, unanimiter audientes. *Act. 8.*

Aperiens Philippus os suum, evangelizavit Eunucho Jesum, & venientes ad quandam aquam, confessus est Eunuchus se credere, & baptizavit eum. *Ibidem.*

De Saulo, quem Dominus Jesus excaecaverat corporaliter, & illuminaverat spiritualiter, dixit ipse in visu Ananiae: Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus. *Act. 9.*

Noluit Dominus instruere Cornelium per angelum, sed mandavit ei, ut accerfret Simonem Petrum, & ille doceret eum, & dicret, quid eum facere oporteret. *Act. 10.*

Loquente Petro, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum illius. *Ibidem.*

Audie-

Audiebant gentes, quod Judaei repellebant verbum Dei, & quod Paulus & Barnabas volebant praedicare eis, & gavisi sunt, & crediderunt, quotquot erant praordinati ad vitam aeternam. *Act. 13.*

Factum est Iconii, ut Paulus & Barnabas ingrederentur synagogam, & loquerentur, ita ut crederet Judaeorum & Graecorum copiosa multitudo. *Act. 14.*

Quaedam mulier, nomine Lydia, purpuraria audivit Paulum loquentem, cujus cor Dominus aperuit, & baptizata est cum domo sua. *Act. 16.*

Cum audissent Athenienses Paulum loquentem de resurrectione mortuorum, quidam irridebant, quidam vero dixerunt: audiemus te de hoc iterum. Sic Paulus exivit de medio eorum. Quidam vero adherentes ei crediderunt, in quibus Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alii cum eis. *Act. 17.*

Mansit Paulus Ephesi per biennium, quotidie disputans in schola tyranni cujusdam, ita ut omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Dei. *Act. 19.*

Postquam rex Agrippa audierat Paulum, dixit ei: In modico suades me Christianum fieri. *Act. 26.*

Veniens Paulus Berthezam, intravit synagogam Judaeorum, & quidam susceperunt verbum eum omni aviditate, quotidie scrutantes scripturas, si haec ita se haberent. Et multi crediderunt ex eis. *Act. 17.*

M m 5

Ver-

Verbum Dei predicatum, & bonæ adhortationis.

Cain admonitus exteriori voce Dei, ad accepta iniquitate non desistit. Hinc patet, quod exterior exhortatio sine interiore parum est efficax. *Gen. 4.*

Julus Luth pie admonebat Sodomitas dicens: Nolite queso fratres mei, nolite malum hoc facere: qui illi contumaciter responderunt: Recede illuc. Hinc patet, quod perversi difficile corriguntur. *Gen. 19.*

Bene successit Jacob, qui acquievit consiliis matris suæ. *Gen. 27.*

Audens Ruben iniqua fratrum verba contra Joseph, dixit: Non interficiamus eum, nec effundamus sanguinem ejus. Judas etiam consuluit, quod non occideretur, sed venderetur, & sic saltem minus malum committeretur. *Gen. 37.*

Soror Moyfi bene suavit filie Pharsonis, ut mulier Hebræa pro nutriendo parvulo vocaretur. *Exod. 2.*

Ad utilitatem populi & alleviationem Moyfi, bene consuluit ei Jethro, ut minores judices constitueret in populo. *Exod. 18.*

Bona exhortatione Abigail conversus est David a proposito fundendi sanguinem Nabal. *1. Reg. 25.*

Bonum consilium dedit Abner Asaeli se sequenti, dicens: Noli me sequi, ne compellar te confodere in terram. Quod quia audire contempsit, ab eodem occisus est. *2. Reg. 2.*

Con.

Consilium bonum dederunt seniores Roboam filio Salomonis. Ille vero in malum suum acquievit consilio juniorum. *3. Reg. 12.*

Cum Naaman Syrus ad verbum Elisei abiret indignans, servi sui suaserunt ei, ut Prophetæ mandatum impleret, quorum monitis acquievit. *4. Reg. 5.*

Quandiu vixit Jojada Pontifex, qui bene instruebat Jos regem Juda, tandiu fuit ille bonus: quo mortuo, factus est pessimus. *4. Reg. 12. 2. Paral. 25.*

Perreixerunt cursores cum epistolis, ex regis Ezechie imperio & principum ejus, in universum Israel & Judam, predicantes: Filii Israel revertimini ad Dominum Deum Abraham, & Isaac, & Israel, & revertetur ad reliquias, quæ effugerunt manus Assyriorum. *2. Paral. 30.*

Edificantibus Judæis templum, revertis de Babylone, exhortabantur, & adjuvabant eos Aggeus & Zacharias Prophetæ. *1. Esd. 5.*

Desiderans Neemias edificare in Jerusalem murum, dixit optimatibus & magistratibus: Surgamus & edificemus. Et confortatæ sunt manus eorum in bono. *2. Esd. 2.*

Ad exhortationem Neemie ii, qui usuras accipiebant a populo, & acceptas reddere, & ultra non accipere consenserunt. *2. Esd. 5.*

Tobias, in captivitate positus, pergebat per omnes qui erant in captivitate, & monita salutis dabat eis. Item bene predicavit filio suo. *Cap. 4. & 14. Tob. 1.*

Bene

Bene cessit Tobie, quia Raphaelis, quem hominem putabat, consiliis acquievit. Specialiter in extractione piscis, & in petendo uxorem, & de matrimonio habendo cum ea. *Tob. 6.*

Parentes Saræ Tobie junioris monuerunt eam, honorare soceros, diligere familiam, gubernare domum, & seipsam irreprehensibilem exhibere. *Tob. 10.*

Judith bonam exhortationem fecit populo, arguens, quod indiscrete ordinatum erat, & docens, quid faciendum esset. *Judith. 8.*

Efficaciter persuasit Mardocheus Esther, ut cum periculo suo ingrederetur ad regem, precaturus pro salute gentis sue. *Esth. 4.*

Post ostensam Isaie mirabilem visionem, dixit ipse Propheta: Vae mihi, quia tacui. Et postea, quando labia sua cum calculo de altari sumpto vidisset mundata, dixit Domino querenti, quem mitteret ad populum: Ecce ego, mitte me. *Isai. 6.*

Dixit Dominus eidem: Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo scelera eorum, & domui Jacob peccata eorum. *Isai. 58.*

Jeremias primo extusavit se a predicatione, & postea divinae voluntati acquievit. *Jer. 1.*

Abimelech Aethiops dixit Sedeciae regi Juda: Domine mi rex, male fecerunt vizi illi tui omnia, quaeunque perpetraverunt contra Jeremiam prophetam, mittentes eum in lacum. Et praecipit ei Rex: Leva eum de lacu, antequam moriatur. *Jer. 38.*

Factum

Factum est verbum Domini ad Jonam, dicens: Surge & vade in Ninivem, & predica in ea predicationem, quam loquar ad te. *Jon. 1. & 2.*

Bonum consilium dedit Daniel Nabuchodonosor regi Babilonis, dicens: Consilium meum tibi placeat, & peccata tua elemosynis redime. *Dan. 4.*

Moriturus Mathathias filios suos efficaciter adhortatus est ad agendum viriliter pro lege Dei. *1. Mach. 2.*

Judas Machabaeus pugnaturus exhortabatur, & etiam animabat populum suum in sermonibus bonis. Et specialiter 15. cap. ubi dicitur, quod singulos armavit, non clypei, & hasta munitione vincere, sed sermonibus optimis & exhortationibus. *1. Mach. 3. 4. & 8.*

Cum primus septem illorum fratrum in sartagine torreretur, ceteri una cum matre se hortabantur mori fortiter, dicentes: Dominus aspiciet veritatem, & consolabitur in nobis. Et specialiter ipsa mater mirabiliter & efficaciter exhortabat filios suos. *2. Mach. 7.*

Joannes Baptista multa exhortans, evangelizabat populo. *Luce 3.* De quibus nonnulla tanguntur capite primo ejusdem. Cujus exhortatio ita efficax erat, ut non solum multi baptizarentur, consentientes peccata, sed & ipse Herodes audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. *Marc. 1. & 6.*

Misit Dominus discipulos suos dicens: Euntes, predicat, dicentes: Quia appropinquavit regnum

regnum caelorum. Simile habetur. *Marci 16. Matth. 10.*

Petrus Apostolus in die Pentecostes tam efficaciter predicavit, quod baptizabantur una die 3000. hominum. Et alia vice similiter ad predicationem ipsius factus est numerus credentium quasi 5000. *Act. 2.*

Ministrantibus & jejunantibus prophetis & doctoribus, qui erant Antiochiz, dixit Spiritus sanctus: Segregate mihi Paulum & Barnabam. Sequitur: Ipsi quidem missi a Spiritu sancto, predicabant verbum Dei in synagogis Judaeorum. *Act. 13.*

In domo Cornelii predicante Petro, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum Dei, & iussit eos baptizari. *Act. 10.*

Reversi sunt Paulus & Barnabas Lystris Iconium, & Antiochiam, confirmantes animas discipulorum, exhortantes, ut permanent in fide. *Act. 14.*

Cum Paulus vinculus coram Agrippa Rege & Felto Praeide causam diceret, Agrippa dixit ei: In modico suades me Christianum fieri. *Act. 26.*

Factum est Icnii, ut Paulus & Barnabas introirent in synagogam Judaeorum, & loquerentur. ita ut crederent Judaeorum & Graecorum copiosa multitudo. *Act. 14.*

Visto per noctem Paulo visa est: Vir Macedo quidam erat stans & deprecans, dicens: Profectus in Macedonium succurre nobis. *Act. 16.*

Sequi-

Sequitur: Ut etiam visum vidit, statim quzelivimus proficisci in Macedoniam, certi facti, quod vocasset nos Dominus ad evangelizandum eis. *Act. 18.*

Multi Corinthiorum audientes Paulum predicantem, predicationem credebant & baptizabantur. Dixit autem Dominus nocte Paulo per visionem: Noli timere, sed loquere: ne taceas, quia ego sum tecum, & nemo apponet, ut noccat tibi. *Act. 18.*

Apollo vir Judaeus Alexandrinus genere erat, doctus viam Domini, fervens Spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea, quae sunt Jesu. *Eodem.*

Apud Ephesum Paulus intrans in synagogam Judaeorum cum fiducia loquebatur, disputans & suadens de regno Dei. *Act. 19.*

Quadam die, cum in crastinum profecturus sermonem protraxisset usque ad mediam noctem, quidam adolescens oppressus somno cecidit de fenestra, & sublatus est mortuus. Ad quem cum descendisset Paulus, & suscitasset eum, rursus ascendit, & allocutus est eos usque in lucem, & sic profectus est. *Act. 20.*

Recessurus Paulus de Asia dixit maioribus natu. Per triennium non cessavi die ac nocte cum lacrymis, monens unumquemque vestrum. *Act. 20.*

Vri-

Veritas odium pariens.

Balac rex Moab multum dolebat, quando Baalam bona dicebat de filiis Israel, licet essent vera. Nec eum honoravit, sicut honorasset si ei placencia verba dixisset: Deceveram quidem honorare te &c. *Num. 24.*

Jonathas filius Gedeonis fugit a facie Abimelech, cum dixisset verum de eo, & de illis, qui male eum elegerant. *Judith. 9.*

Iratus est Saul contra Jonatham filium suum, quia ille excusabat David, qui vere innocens erat erga ipsum Saul. *1. Reg. 20.*

Achab oderat Michæam prophetam, quia ille dicebat veritatem sibi: Ego odi eum (inquit) quia nunquam prophetat mihi bonum, sed malum. *3. Reg. 22.*

Cum increpasset Ananias propheta Asa regem Juda, quia confusus erat in Benadab rege Syriæ, iratus est Asa, misitque videntem in nervum. *2. Paral. 16.*

Ad imperium regis Joas, lapidatus est Zacharias filius Jojadæ, qui regem & principes arguebat, pro eo, quod Dominum reliquissent. *2. Paral. 24.*

Cum dixisset Achior magna, quæ fecerat Deus filiis Israel, & magnam esse ejus potestatem, irati sunt omnes magnates Holofernis, & cogitabant interficere eum. Holofernes etiam indignatus est vehementer. *Judith. 5, 6.*

Clau-

Claustrum Jeremiam prophetam in domum carceris Sedecias rex Juda, dicens: Quare vaticinaris? dicens: Hæc dicit Dominus. *Jer. 32.*

Cum legisset Baruch verba, quæ scripserat ex ore Jeremie coram Joachim rege Juda, fecit rex in ignem projici volumem. Quia dicebatur ibi veritas, de civitate Jerusalem capienda. Et præcepit rex Baruch & Jeremiam comprehendere, sed Deus volente, tunc non fuerunt inventi. *Jer. 36.*

Postmodum vero, cum iterum prophetaret captivum civitatis, missus fuit in lacum, ubi non erat aqua, sed lutum. Et descendit Jeremias in cœnum. *Jer. 38.*

Pro eo, quod Daniel probavit Bel, & draconem non esse Deos, Babylonii convenerunt adversus regem, & procuraverunt Danielem mitti in lacum leonum. *Dan. 14.*

Ex bonis & veris sermonibus Eleazari hi, qui eum trahebant ad supplicium, & paulo ante fuerant mitiores, conversi sunt in israh. *2. Mach. 6.*

Quia Joannes Baptistæ dicebat Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui, fecit eum Herodes incarcerationi, & postea decollari. *Matth. 24. Marc. 6.*

Cum Dominus increparet de multis hypocritas & Phariseos, ceperunt illi graviter insistere, & os ejus opprimere, de multis insidiantes ei, & quærentes rapere aliquid ex ore ejus. *Luc. 11.*

Hæc Exempla.

Na

Phari-

Pharisæi cæco nato, a Domino illuminato, maledixerunt, & extra synagogam eiecerunt, pro eo, quod veritatem constantissime fatebatur. *Juan. 9.*

Principes sacerdotum, audientes verba Apostolorum, de doctrina Christi, discabantur, & cogitabant interficere illos, & cæcis denunciaverunt, ne amplius loquerentur in nomine Domini Jesu. Et illi ibant gaudentes a conspectu concilii. *Act. 5.*

Audientes Judæi beati Stephani verba, discabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum. Et ejicientes eum extra civitatem, lapidabant. *Act. 7.*

Multos & magnos habuit adversarios beatus Paulus, pro verbis veritatis & sobrietatis, quæ ipse hominibus loquebatur. *Act. 9.*

Item ad Galatas. Ergo inimicus factus sum vobis verum dicens? *Gal. 4.*

Vigilantia.

Quam vigilans fuerit Jacob in servitio Laban, testatus est his verbis: die noctaque alia urebar & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis. Sicque per viginti annos servivi tibi. Docemur hoc exemplo, quam vigilans quisque debeat esse in servitio Dei, præsertim si sit pastor animarum. *Gen. 21, 40.*

Cherubin, quos vidit Ezechiel juxta currum gloriæ Domini, pleni erant oculis. Item & quatuor illa animalia, quæ vidit Joannes in

cir-

circuitu sedis, plena erant oculis ante & retro. Debent nempe omni ex parte vigilare, qui volunt Deo servire, & ad ejus gloriam pervenire. *Ezech. 10. Apoc. 4.*

Causa, ob quam David cecidit in peccatum adulterii, fuit defectus sufficientis vigilantiæ. *2. Reg. 11.*

Monet nos Salomon: Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit. Si ipse hoc monitum observasset, non tam turpiter peccasset. *Prov. 4, 23.*

Ut nos Dominus excitaret ad vigilantiæ, proponit exemplum rum illorum hominum, qui vixerunt tempore Noe, tum Sodomitaram. Illi enim nullo modo invigilabant sibi ipsis, & suæ salutis, sed edebant, & bibebant &c. donec repente super illos venit diluvium, super hos ignis de caelo. *Luc. 17, 26. Ec.*

Virgines fatuæ ob defectum vigilantiæ non fuerunt admittæ a sponso ad nuptias, sed clausa illis fuit janua. *Matth. 25.*

Cum dormirent homines, venit inimicus, & superfeminavit zizania in mediotritici. Quam multa vitiorum zizania seminantur & crescent in homine, si anima non vigilet: quam multa in civitate, & Republica, si Superiores & magistratus dormiunt. *Matth. 13.*

Cur semper debeamus vigilare, rationem dat Christus Dominus. Vigilate, ait, quia nescitis, qua hora Dominus velle venturus sit. Illud autem scitote, quoniam si sciret pater familias, qua hora fur venturus esset, vigilaret

N n 2

uti-

utique, & non sineret perfodi domum suam. Ideo & vos estote parati: quia qua nescitis hora filius hominis venturus est &c. *Matth. 24, 42. Et.*

Monuit Dominus discipulos in monte Olivæ: vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Petrus, quia huic monito non est obsecutus, illa adhuc nocte a tentatione fuit victus. *Matth. 26, 41.*

Episcopo Sardis iussit Christus Joannem scribere: Esto vigilans. Si non vigila veris, veniam ad te tanquam fur. *Apoc. 3.*

Unitas, & consensus communis.

Ex uno homine Deus humanum genus constituit, ad commedandum hominibus, quam ei grata sit etiam unitas in pluribus. Unde Augustinus libro 12. de civitate Dei ait: Factus est unus, sed non relictus est solus. Nihil enim est, quod commodius contra vitium discordiæ vel cavendum, cum nondum existeret, vel sanandum, cum extitisset, natura loqueretur humana, quam recordationem illius parentis, quem propterea Deus creare voluit unum, de quo multitudo propagaretur, ut hac admonitione etiam in multis concors unitas servaretur. *Augustinus lib. 12. de civitate Dei cap. 22.*

Populus filiorum Israel in deserto multam fuit unanimis & voluntarius ad recipiendum legem: etiam auditis a Moysè verbis legis, respondit cunctus populus una voce: Omnia ver-

ba Domini quæ locutus est, faciemus. *Exod. 19.*

Ad faciendum opus tabernaculi Domini & sacras ministrorum vestes, obtulit omnis multitudo filiorum Israel omnia necessaria, mente promptissima atque devota. *Exod. 15.*

Congregati sunt pariter omnes filii Israel, quasi vir unus, videlicet ad vindicandum flagitium in Gabaa Benjamin erga uxorem Levitæ commissum. *Judic. 20.*

Invasit timor Domini populum, & egressi sunt, quasi vir unus, ad succurrendum fratribus suis in Jaber Galaad obfessis. *1. Reg. 11.*

Venerunt universæ tribus Israel ad David in Hebron, & unxerunt eum in regem super illos. *2. Reg. 5.*

Convenit ad regem Salomonem universus Israel, & tunc fuerunt arca & vasa sanctuarii delata in templum, & ipsum solemniter dedicatum. *1. Reg. 8.*

Congregatus est omnis populus, quasi vir unus, in Jerusalem, ad reedificandum templum, quod fuerat a rege Babylonis destructum. *1. Esd. 3.*

Congregatus est omnis populus, quasi vir unus, ad plateam, & dixerunt Esdræ, ut afferret librum legis Domini. *2. Esd. 8.*

Cum esposuisset Achior universa, quæ dixerat Holofernes, omnis populus communi lamentatione & fletu unanimes preces suas Domino affuderunt. *Judith. 6.*

Post mortem Judæ congregati sunt omnes amici ejus, & dixerunt Jonathæ fratri ejus: Ex quo frater tuus defunctus est &c. Nunc itaque te eligimus pro eo esse nobis principem & ducem ad bellandum bellum nostrum. 1. *Mach. 9.*

Auditis sermonibus Simonis, accessus est spiritus populi simul, & voce magna dixerunt: Tu es dux noster loco Judæ & Jonathæ. 1. *Mach. 13.*

Post ascensionem Domini omnes discipuli erant perseverantes in oratione cum mulieribus & Maria matre Jesu, & sic invenit eos Spiritus sanctus. *Act. 1. & 2.*

Omnes, qui credebant, pariter erant recepto Spiritu sancto, & habebant omnia communia, unanimiter perdurantes in templo, & frangentes circa domos panes. *Eodem.*

Cum audissent discipuli de sanatione claudi, & responsione Petri & Joannis ad magistratus plebis, unanimiter levaverunt vocem, & dixerunt: Domine, qui fecisti caelum & terram, da servis tuis &c. *Act. 4.*

Pauit ad vocem Petri terribiliter Anania & uxor ejus Saphira, factus est timor magnus in universa terra, & erant omnes unanimiter in porticu Salomonis. *Act. 5.*

Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communis. *Act. 4.*

Vc

Votum.

Jacob vadens ad domum Laban avunculi sui post offensam sibi a Domino visionem, vovit votum dicens: Si fuerit Dominus mecum. *Gen. 28.*

Rex Arad pugnavit contra Israel, & victor existens tulit ex eo prædam. At Israel voto se obligavit Domino, & postea vicit eum. *Num. 21.*

Pugnaturus Jephthe contra filios Ammon, votum vovit Domino dicens: Si tradideris filios Ammon in manus meas. *Judic. 11.*

Oravit Anna Dominum hinc largiter, & votum vovit, dicens: Domine exercituum, si dederis mihi sexum virilem, dabo eum Domino. 1. *Reg. 1.*

Absalon volens rebellare patri suo David, dixit ad David: Vadam & reddam vota mea, quæ vovi Domino in Hebron. Vovens vovit servus tuus cum esset in Gessur Syria, dicens: Si reduxerit me Dominus in Jerusalem, sacrificabo Domino. 1. *Reg. 15.*

Asa rex Juda, ea quæ voverat pater suus obtulit in domum Domini, argentum, aurum, vasorumque diversam suppellectilem. 2. *Paral. 15.*

Letatus est populus, cum vota sponte promitteret, quia corde toto offerebant ea Domino, sed & David rex letatus est. 1. *Paral. 29.*

Filii Israel & Juda obtulerunt decimas, quas voverant Domino. 2. *Paral. 31.*

N n 4

Rex

Rex Artaxerxes præcepit Eſdræ & populo, ut ferrent munera Domino Deo Iſrael, quæ voverant &c. 3. *Eſd.* 8.

Omnis populus poſt victoriam venit in Jeruſalem adorare Dominum, & obrulerunt omnes holocauſta, vota, & promiſſiones ſuas. *Judith.* 16.

Viri, qui erant in navi, ubi fuit Jones propheta, timuerunt timore magno, & immolaverunt hoſtias Domino. *Jonæ.* 1.

Heliodorus volens ararium ſpoliare, & depoſita de templo auferre, fuit virtute divina graviter flagellatus. Deinde ſanatus per orationem Oniæ, hoſtia Deo oblata, & votis magnis promiſſis, repeditavit ad regem. 2. *Mach.* 3.

Poſtquam percuffus fuit a Deo Antiochus graviffima & infanabili plaga, pollicitus eſt Judæis, templo Jeruſolymorum mirabilia ſe futurum. 2. *Mach.* 9.

Beata Virgo Maria virginitatem voviſſe videtur, per hoc, quod ait: Quomodo fiet illud, quoniam virum non cognoſco? *Luc.* 1.

Crudele votum & impium fecerunt illi Judæi, qui accedentes ad principis ſacerdotum dixerunt: Devotione devovimus nos nihil guſturos, donec occidamus Paulum. *Act.* 23.

Z.

Zelus bonus.

Sciebant filii Jacob ob ſuprum Dinæ fororis per Sichem oppreſſæ. *Gen.* 34.

Audiens Moyſes voces cantantium, & videns virulum & choros, iratus eſt valde, & projiciens tabulas, conſecregit eas. Et nota, quam graviter punivit populum, pro quo tam fideliter & inſtanter oraverat ante Deum. *Exod.* 32.

Multum placuit Deo zelus Phinees filii Eleazari, quando perſodit virum cum muliere Madianitide: licet eſſent magni & nobiles. *Num.* 25.

Præcepit Joſue Achan lapidari, & totam ejus ſupelleſtilem comburi, quia rolerat de anathemate Jericho. *Joſue.* 7.

Cum auდიſſent filii Iſrael, filios Ruben & Gad ædificari ſibi altare, convenerunt omnes contra eos, & dimittere voluerunt. *Joſue.* 22.

Congregati ſunt omnes filii Iſrael, quali vir unus, ad vindicandum graviffimum ſcelus, quod commiſerant viri de Gabaa Benjamin pro uſore Levitæ. *Judic.* 19. & 20.

Confidenter arguit Elias errantem populum, & ſacerdotes Baal fecit occidi. 3. *Reg.* 18.

Reprehensus est Achab, eo quod Benadab regem Syriae, virum morte dignum, indifferente vivum permittit abire. 3. Reg. 20.

Quamvis rex Israel Jehu specialiter fuit malus, tamen multum commendatur, eo quod semen domus Achab delevit, & propheta Baal occidit. & eadem ipse Baal destruxit. 4. Reg. 10.

Spiritus Domini induit Zachariam filium Jojadae, & stetit in conspectu populi sculptilibus servientis, & dixit: Quare transgredimini praeceptum Domini? quod vobis non proderit: & dereliquistis Dominum, ut derelinqueret vos. 2. Paral. 24.

Audicus Esdras sacerdos, Judaeos cum gentibus matrimonia copulasse, miro modo doluit, & gemens ac ejulans, signa doloris ostendit. 1. Esd. 9.

Videns Nehemias Judaeos ducentes uxores alienigenas, objurgavit eos, & maledixit, & verberavit aliquos & decalcavit. 2. Esd. 13.

Surrexit Mathathias & dixit: Vae mihi! ut quid natus sum videre contritionem populi mei? Sequitur postea de illius zelo ferventissimo, & mirabili probitate, quando trucidavit hominem super aram idolis immolantem. 3. Mach. 2.

Onias summus pontifex resistit viriliter Simoni, qui volebat iniquum quid in civitate moliri. 2. Mach. 3.

Miro fervebat zelo Joannes Baptista, quando dicebat: Progenies viperarum: quis demonstra-

stravit vobis fugere venturam iram? Simul & quando Herodem increpabat. Matth. 3. & 14.

Dure increpabat Dominus Scribas & Pharisaeos, hypocritas, & specialiter Matth. 23. Ubi dixit eis septies: Vae vobis &c.

Sciens Dominus Jesus Pharisaeos ipsum nequiter observare, circumspiciens eos cum ira, contristatus est super caecitate cordis ipsorum, dixitque: Vos ex patre diabolo estis. Joan. 8.

Pluries eiecit Dominus vendentes & ementes de templo, quandoque cum duro verbo: Domus mea domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Joan. 2. Luc. 19.

Grandi zelo successus est Petrus in Ananiam & Saphiram, quando vidit, quod fraudaverant aliquid de pretio agri. Act. 5.

Ex ardenti zelo proveniebat sermo, quem dixit Stephanus Judaeis: Dura cervice, & incircumcisi corde & auribus, semper resistitis Spiritui sancto. Act. 7.

Resistente Paulo & Barnaba Bariesu pseudo-propheta, dicit Paulus: O plene omni dolo, & omni fallacia, fili diaboli, & inimice omnis justitiae, non desinis subvertere vias Domini rectas? Act. 13.

Cum Paulus praedicaret Athenis, incitabatur spiritus ejus, videns idololatriam deditam civitatem. Act. 17.

Specialiter apparet fervens zelus Pauli in epistola ad Galatas c. 5. ubi arguebat, increpabat, obsecrabat. Similiter ad Romanos nono. Secunda Corinthiorum undecimo, & ad Hebræos primo &c.

Zelus indiscretus.

Videns Josue famulus Moyfi duos homines in castris prophetantes, dixit: Domine mi Meyles, prohibe illos, ut ille, quid (inquit) amularis pro me? Num. 11.

Abisai Saruzæ voluit amputare caput servi maledicentis David, persecutionem Absalon patienti. Sed non permisit David, ut aliquid mali inferretur illi. 2. Reg. 16.

Filii prophetarum coegerunt Elifæum, ut mitteret viros ad quærendum Dominum suum, ne forte Spiritus Domini projecisset eum in unum montium, aut in unam vallium. 4. Reg. 2.

Jonas fugere voluit a facie Domini, quando præcepit ei prædicare Niniuitis. Et postmodum doluit, quando vidit quod civitas juxta infernum, quem prædixerat, non ræbat. *Jonas* 1. 4.

Cum ostendisset Dominus discipulis, operere eum multa pati a principibus Judæorum, & occidi, Petrus cepit increpare illum dicens: Absit a te Domine, non erit tibi hoc. *Matth.* 6. 8. & 16.

Multum zelabant Pharisei pro observatione sabbati, quando videbant Dominum die illo curantem infirmos. *Luc.* 6. 8. & 13.

Item

Item quando videbant discipulos spicas velentes, & manibus confricantes. *Matth.* 12. *Marc.* 2.

Scribæ & Pharisei amplius zelabant pro traditionibus suis, quam pro divinis mandatis. *Marc.* 15. *Matth.* 7.

Item pro auro templi populus plus zelabat quam pro ipso templo: & pro donis altaris, plus quam pro ipso altari. *Matth.* 23.

Oblati sunt Domino parvuli, ut manus eis imponeret & oraret. Discipuli autem increpabant eos. Jesus autem ait: Sinite parvulos venire ad me. *Matth.* 19. *Marc.* 10.

Cum effudisset Maria pretiosum unguentum super caput Domini, quidam discipuli indigne ferebant, & fremebant in eam, de perditione unguenti. *Marc.* 14.

Joannes Apostolus prohibuit quendam ejicientem demonia in nomine Domini Jesu, eo quod non sequebatur eos cum aliis discipulis, & ait ad illum Jesus: Nolite prohibere; qui enim non est adversum nos, pro nobis est. *Luc.* 9.

Audientes Jacobus & Joannes, quod Samaritani non reciperent nuncios Domini, ajunt: Domine, vis dicamus, ut ignis de caelo descendat, & consumat illos. Et conversus Dominus increpavit illos, & dixit: nescitis, cujus spiritus estis. *Ibidem.*

Arguit Dominus Petrum, qui amputaverat aurem servo principis sacerdotum, eo quod tunc Christi non erat tempus potentie ostendenda.

dendæ, sed patientiæ exhibendæ. *Matth.* 26.
Luc. 22.

Apparet discipulos Joannis Baptistæ zelasse contra Dominum pro magistro, quando dixerunt ei: Rabbi, qui tecum erat trans Jordanem, hic baptizat, & omnes veniunt ad eum. Joannes autem optime respondit eis. *Joan.* 3.

Cum afferrentur de civitatibus vicinis diversi infirmi, & a Petro curarentur, exurgens princeps sacerdotum, & omnes qui cum illo erant, repleti sunt zelo. *Act.* 5.

Emulator erat pateruarum traditionum Paulus supra ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros ac mulieres, & tradebat in custodiam. Unde accepit literas a principe sacerdotum ad synagogam, quæ erat Damasci, ut si quos inveniret ibi, qui invocarent nomen Christi, vivos perduceret in Jerusalem. *Act.* 8, 9.

Videntes Judæi, quod pene universa civitas convenerat audire verbum Dei, quod Paulus & Barnabas prædicabant, repleti sunt zelo, & contradicebant illi, quæ a Paulo dicebantur, blasphemantes. *Act.* 13.

Veniens Jerosolymam Paulo, dixerunt ei fratres: Quot millia sunt in Judæis qui crediderunt? & omnes emulatores legis sunt. Et de talibus dicit Paulus: Testimonium quidem perhibeo illis, quod emulationem quidem Dei habent, sed non secundum scientiam. *Act.* 21.
Rom. 10.

INDEX
OMNIUM MATERIARUM,
QUÆ
IN HOC OPERE CONTINENTUR.

A.	Altaria erecta.	17
	Ambitio.	18
A	Amicitia.	21
	Amor Dei, vide Dilectio Dei.	
	Amor proprius.	24
	Amor proximi, vide Dilectio proximi.	
	Angeli boni.	26
	Animæ rationalis immortalitas, vide Immortalitas animæ &c.	
	Apparitiones.	30
	Aspectus incautus, vid. Oculorum custodia	
	Astutia, & calliditas mala.	36
	Avaritia.	42
	Avi-	
Abnegatio sui ipsius.		
	Fol. I	
Abstinencia & sobrietas.	2	
Acceptatio munerum, vide munerum acceptatio.		
Acceptatio personarum.	9	
Accusatio falsa.	10	
Acedia & negligentia.	11	
Adoratio Dei, vide Cultus Dei.		
Adversitas, vide Tribulatio.		
Adulatio.	13	
Affectio carnalis.	15	

dendæ, sed patientiæ exhibendæ. *Matth.* 26.
Luc. 22.

Apparet discipulos Joannis Baptistæ zelasse contra Dominum pro magistro, quando dixerunt ei: Rabbi, qui tecum erat trans Jordanem, hic baptizat, & omnes veniunt ad eum. Joannes autem optime respondit eis. *Joan.* 3.

Cum afferrentur de civitatibus vicinis diversi infirmi, & a Petro curarentur, exurgens princeps sacerdotum, & omnes qui cum illo erant, repleti sunt zelo. *Act.* 5.

Emulator erat patermarum traditionum Paulus supra ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros ac mulieres, & tradebat in custodiam. Unde accepit literas a principe sacerdotum ad synagogam, quæ erat Damasci, ut si quos inveniret ibi, qui invocarent nomen Christi, vivos perduceret in Jerusalem. *Act.* 8, 9.

Videntes Judæi, quod pene universa civitas convenerat audire verbum Dei, quod Paulus & Barnabas prædicabant, repleti sunt zelo, & contradicebant illi, quæ a Paulo dicebantur, blasphemantes. *Act.* 13.

Veniens Jerosolymam Paulo, dixerunt ei fratres: Quot millia sunt in Judæis qui crediderunt? & omnes emulatores legis sunt. Et de talibus dicit Paulus: Testimonium quidem perhibeo illis, quod emulationem quidem Dei habent, sed non secundum scientiam. *Act.* 21.
Rom. 10.

INDEX
OMNIUM MATERIARUM,
QUÆ
IN HOC OPERE CONTINENTUR.

A.	Altaria erecta.	17
	Ambitio.	18
A	Amicitia.	21
	Amor Dei, vide Dilectio Dei.	
	Amor proprius.	24
	Amor proximi, vide Dilectio proximi.	
	Angeli boni.	26
	Animæ rationalis immortalitas, vide Immortalitas animæ &c.	
	Apparitiones.	30
	Aspectus incautus, vid. Oculorum custodia	
	Astutia, & calliditas mala.	36
	Avaritia.	42
	Avi-	
Abnegatio sui ipsius.		
	Fol. I	
Abstinencia & sobrietas.	2	
Acceptatio munerum, vide munerum acceptatio.		
Acceptatio personarum.	9	
Accusatio falsa.	10	
Acedia & negligentia.	11	
Adoratio Dei, vide Cultus Dei.		
Adversitas, vide Tribulatio.		
Adulatio.	13	
Affectio carnalis.	15	

Index

Aviditas mulierum, <i>vide</i> Mulierum aviditas.	Confessio peccatorum.	83
	Confidentia & magnanimitas.	85
B.	Confidentia vana & stulta, <i>vide</i> Vana & stulta confidentia.	
Bachanalii.	48	Confidentia bona & mala.
Bella & victoriae.	49	90
Benedictio, qua Deus homini benedicit.	58	Confidentia communis, <i>vide</i> Unitas &c.
Benedictio, qua homo homini benedicit.	59	Confilia bona. Illis non obsequi quam periculorum.
Benedictio, qua homo homini benedicit.	62	92
Blasphemia.	65	Confilia mala.
Bonitas Dei erga suos servos.	67	95
Boni latentes inter malos.	73	Consolatio Divina.
Bonorum oppressio, <i>vide</i> Oppressio bonorum.		97
		Constantia, <i>vide</i> Perseverantia.
		Consuetudo mala.
		101
		Contemplatio, & illustratio mentis.
		102
C.	Convitia, <i>vide</i> Derisio.	
Castitas.	75	Correctio fraterna.
Chorea.	77	107
Compassio erga proximum.	78	Correctionem egre ferentes.
Compassio mulierum, <i>vide</i> Mulierum pietas & compassio.		112
Concordia, <i>vide</i> Pax & concordia.		Credulitas falsa, <i>vide</i> Sulpicio.
		Cultus & adoratio Dei.
		114
		Curiositas humana.
		118
		D. Dæ-

omnium Materialium.

D.	Dei presentia, <i>vide</i> Presentia Dei.
Dæmones, <i>vide</i> Spiritus mali.	Dei providentia, <i>vide</i> Providentia Dei.
Dæmonis tentatio, <i>vide</i> Tentatio dæmonis.	Dei tentatio, <i>vide</i> Tentatio &c.
Dei Benedictio, <i>vide</i> Benedictio, qua Deus &c.	Dei timor, <i>vide</i> Timor Dei.
Dei bonitas erga suos servos, <i>vide</i> Bonitas Dei &c.	Detractio, & maledictio.
Dei cultus & adoratio. <i>vide</i> Cultus Dei &c.	120
Dei dilectio, <i>vide</i> Dilectio Dei.	Derisio, & convitia.
Dei ira, <i>vide</i> Ira Dei.	125
Dei iudicia occulta, <i>vide</i> Iudicia Dei &c.	Dilectio Dei.
Dei iustitia, <i>vide</i> Pœnæ Divinae.	127
Dei maledictio, <i>vide</i> Maledictio, qua Deus &c.	Dilectio inimicorum.
Dei misericordia, <i>vide</i> Misericordia Dei.	129
Dei Omnipotentia, <i>vide</i> Miracula.	Dilectio proximi.
Dei præcepta, <i>vide</i> Præcepta Dei &c.	132
<i>Hænapî Exempla.</i>	Discordia, lites, & rixæ.
	138
	Discretio, <i>vide</i> Prudentia.
	Dominicæ observatio, <i>vide</i> Festorum observatio.
	Dominorum officium erga servos, & servorum erga Dominos.
	142
	Duritia cordis, <i>vide</i> Obstinatio.
	O o E, Ebri-

Index

E.	
Ebrietas, <i>vide</i> Gula.	Fletus, <i>vide</i> Lachrymæ.
Edacatio liberorum, <i>vide</i> Parentum officium &c.	Forma corporis. 166
Electiones. 145	Fortitudo. 178
Eleemosynæ merces. 148	Fortitudo ad operandum malum. 173
Eruditio liberorum. <i>vide</i> Liberorum eruditio.	Fortitudo mulierum, <i>vide</i> Mulierum fortitudo.
Exemplum bonum & malum. 142	Furtum sacrilegum. 174
Exhortationes bonæ, <i>vide</i> Verbum Dei prædicatum.	
F.	
Falsicia mulierum, <i>vide</i> Mulierum falsicia.	
Fama bona & mala. 152	
Festorum observatio. 154	
Fidelitas erga hominem. 157	
Fides. 160	
Fidem colentium felicitas, desiderantium infelicitas. 165	
Fides mulierum, <i>vide</i> Mulierum fides.	
G.	
	Gaudium bonum & malum. 175
	Gloria vana. 178
	Gratitudo erga Deum. 181
	Gratitudo erga homines. 185
	Gula & ebrietas. 188
H.	
	Homicidium. 192
	Honor Parentum, <i>vide</i> Parentes honorandi.
	Honor templorum, <i>vide</i> Tempia honoranda.
	Hospitalitas. 194
	Humilitas. 190
	Hypochrisia, & simulatio. 206
	I. Ja-

omnium Materialium.

I.	
Jactantia. 207	Judicia Dei occulta. 252
Idololatria. 211	Judicium extremum. 262
Jejunium, <i>vide</i> Abstinencia.	Judicia humana recta & prava. 264
Immortalitas animæ rationalis. 213	Judicium temerarium, <i>vide</i> Suspicio &c.
Impatentia & murmur. 217	Juramentum. 269
Inconstantia populi. 220	Juramentum, etiam hoc factum, non frangendum. 271
Incontinentia, <i>vide</i> Luxuria.	Juramenta, & vota impia non implenda. <i>ibid.</i>
Infernus. 228	Justitia & æquitas. 272
Ingratitudo. 240	
Inimicitia & odium. 243	
Inimicorum dilectio, <i>vide</i> Dilectio inimicorum.	
Inobedientia, <i>vide</i> Obedientia.	
Intentio recta. 236	
Intentionem Deus magis respicit, quam opus. 238	
Invidia. 240	
Ira Dei. 243	
Ira hominis mala. 247	
Ira hominis ex zelo. 250	
	L.
	Labor. 275
	Lachrymæ & sletus. 277
	Liberalitas & misericordia. 285
	Liberorum eruditi. 291
	Lites, <i>vide</i> Discordia.
	Longanimitas, <i>vide</i> Spes &c.
	Loquacitas, <i>vide</i> Silentium.
	Luxuria. 293

Index

M.	Mortificatio.	337
Magis.	295	Mulierum aviditas. 339
Magnanimitas,	<i>vide</i>	Mulierum fallacia. 341
Confidentia.		Mulierum fides. 344
Maledicentia, <i>vide</i>	De-	Mulierum fortitudo. 346
tractio.		Mulierum ornatus, <i>vi-</i>
Maledictio, qua Deus	de	Ornatus super-
maledicit	hominē	stus.
	297	Mulierum pietas, &
Maledictio, qua homo	compassio.	347
homini maledicit.	Mulierum sapientia. 350	
	298	Mulierum stultiloquium
Mali opprimentes bo-		353
nos, <i>vide</i> Oppressio	Mundi prosperitas, <i>vi-</i>	
bonorum &c.	de Prosperitas mun-	
Malorum multitudo.	dana.	
	Munerum acceptatio.	
299	355	
Manuetudo, <i>vide</i> Pa-	Murmuratio, <i>vide</i> im-	
tientia in adversis.	patientia.	
Matrimonium.	301	
Mendacium.	304	
Miracula.	309	
Misericordia Dei.	320	
Misericordia hominis,		
<i>vide</i> Liberalitas.	Negligentia, <i>vide</i> Acc-	
Mobilitas populi, <i>vide</i>	dia.	
Inconstantia &c.		
Morbi.	323	
Mors in genere.	325	
Mors iustorum.	327	
Mors malorum.	331	
	O.	
	Obedientia, & inobe-	
	dientia.	359
	Ob-	

omnium Materiarum.

Obstinatio, & duritia	Perseverantia, & con-
cordia.	stantia in propositis.
363	413
Oculorum custodia.	364
Odium, <i>vide</i> Inimici-	Personarum acceptio,
tia.	<i>vide</i> Acceptio perso-
Operatio bona.	narum.
366	Perfluxiones malæ, <i>vide</i>
Oppressio bonorum per	Consilia mala.
malos.	398
Oratio.	371
Ornatus superfluus.	382
Otium.	383
	P.
Parentes honorandi.	385
Parentum officium er-	
ga liberis.	387
Patientia in adversis.	
391	Paupertas.
402	Pax & concordia.
405	Peccatorum confessio,
Peccatorum confessio,	<i>vide</i> Confessio &c.
<i>vide</i> Confessio &c.	
Peccatum & ejus pona.	
409	Peccata aliena.
411	Permissio contra volun-
412	tatem.
412	Providentia Dei.
460	O o 3
456	Pro-

Index

Proximorum dilectio, <i>vide</i> Dilectio proximo- rum.	minorum officium er- ga servos &c.	
Prudentia, & discretio.	Silentium & loquacitas.	
	489	
	462	Simonia. 492
Pueri bonæ indolis 469	Simulatio, <i>vide</i> Hypo- chrisis.	
Pulchritudo, <i>vide</i> For- ma corporis.	Societas bonorum. 494	
Puillanimitas. 471	Societas malorum. 496	
	Spes & Longanimitas.	
	302	
R.	Spiritus mali. 504	
Recta intentio, <i>vide</i> In- tentio recta.	Strages hominum. 505	
Religio Christiana 473	Stultiloquium mulie- rum, <i>vide</i> Mullerum	
Resignatio in divinam Voluntatem. 477	Stultiloquium.	
Respectus humanus 479	Superbia. 509	
Rixæ, <i>vide</i> Discordia.	Superiores boni, <i>vide</i> Principes & superio- res boni.	
	Superiores mali, <i>vide</i> Principes, & supe- riores mali.	
S.	Superiores Ecclesiastici honorandi. 513	
Sanctorum invocatio, & auxilium. 481	Superiores & principes seculares honorandi.	
Sapientia mulierum. <i>vi- de</i> Mullerum sapien- tia.	515	
Scandalum. 482	Suspicio & iudicium te- merarium. 517	
Scriptura sacra. 484		
Sepultura. 487		
Servorum officium erga Dominos, <i>vide</i> Do-		

T. Tem-

omnium Materialium.

T.	Verbum Dei aud'tum.	
	549	
Templa honoranda. 520	Verbum Dei prædica- tum & bonæ adhorta- tiones. 554	
Tentatio Dei per homi- nem. 522	Veritas odium pariens	
Tentatio hominis per Deum. 524	560	
Tentatio diaboli. 526	Victoriæ, <i>vide</i> Bella &c.	
Testimonium falsum.	Vigilantia. 562	
	Unitas & consensus communis. 564	
Timor Dei. 528	Voluntas Divina, <i>vide</i> Resignatio in Divi- nam voluntatem.	
Timor, quo mali ti- ment bonos. 531	Votum. 567	
Traditiones Ecclesi- asticæ. 533	Votum impium non implendum, <i>vide</i> Ju- raments, & vota im- pia &c.	
Tribulatio & ejus utili- tas. 534		
Tyranni. 542		

V.

Z.

Vana gloria, <i>vide</i> Glo- ria vana.	Zelus bonus. 569
Vana & stulta confiden- tia. 547	Zelus indifferens. 572
	Zelus ex ira iustus, <i>vide</i> ira hominis ex zelo.

FINIS.

UAN

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
SECRETARÍA GENERAL DE BIBLIOTECA

